CATALOGUE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

GOVERNMENT COLLECTION

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF

SANSKRIT MANUSCRIPTS IN THE GOVERNMENT COLLECTION

UNDER THE CARE OF

THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

BY

MAHĀMAHOPĀDHYĀYA HARAPRASAD SHĀSTRI, M.A., C.I.E., F.A.S.B.,

Vice-President, Asiatic Society of Bengal, and Honorary Member, Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland

VOLUME II

VEDIC MANUSCRIPTS

MSS.

CALCUTTA

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS AND PUBLISHED BY
THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL

1923

PREFACE

The second volume of the Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts, in the Government collection at the Asiatic Society's rooms, is now presented to the public. It contains descriptions of manuscripts from Nos 120 to 1845A, and treats only of the Vedas, Vedic rituals and Vedic speculations. Sayana says that the other Vedas are dependent on the Rg-Veda and therefore that Veda is treated of first of all in the present Catalogue.

Max Muller gives a list of manuscripts consulted by him in his famous edition of the Rg-Veda but not a single manuscript of his goes beyond the seventeenth century. But in this collection there is a fragment dated 1362 A D and some manuscripts belonging undoubtedly to the fifteenth and sixteenth centuries. It would not be out of place to mention here that the Vedas were committed to writing in very recent times. Al Beruni says "not long before my time, by Vasukra in Kasmir." The fragment of 1362 A D (No 140, XIV) is therefore of unique importance.

Evidence is afforded in No 143A, of a projected commentary of the Rg-Veda in the seventeenth century by a prominent Hindu scholar named Kavindra or Sarva-vidya-nidhana Kavindra-Sarasvati.

I have placed the Sastras and Ukthas immediately after the text of the Rg Veda because they are really texts though arranged in an extraordinary way. These Sastras are recited by Rg Veda priests on different occasions, at different sacrifices. Sometimes the Mantras are not to be found in the printed edition of this Veda but elsewhere. (See page 229.)

In the seventeenth and eighteenth centuries or perhaps a little earlier, attempts were made to trace the Ramayana, the Bhagavata, the Kaśikhanda and other works, from the Mantras of the Rg-Veda (Nos 177–181)

Modern scholars think that Vitthala and Viṭhova extensively worshipped in the Marhatta country are forms of Buddha, but Buddha is an incarnation of Viṣnu, and so Viṭṭhala and Vithova are worshipped as forms of Viṣnu,—and 12 Rk-Mantras are uttered in their worship Commentaries of these Mantras are to be found in the Catalogue (No 176) After the Mantras and Brahmanas of each Veda I have given what is known as Lakṣanagranthas under the English name, Subsidiary Treatises Under the Rg-Veda, Katyayana's Sarvanukramani comes first with its commentaries Then comes a work entitled "Rg-Vedānukramanika" *with its commentary by Jagannatha, which* seems to belong to a Śakha of the Rg Veda, different from that of the Śakalas, it most probably belongs to the *Vaṣkala Śakha The Rks in one, number 10,552* and in the other 10,580 Another manuscript, No 238, gives *perhaps the index of another Śakha*

These are indices of the books, chapters, lessons hymns and verses and of Rṣis, metres, etc , of the Rg Veda But there are other indices too, of peculiarities in grammar and pronunciation These are embodied in Nos 255 to 261 "How useful these lists were to subsequent writers of pratisakhya and grammar, may be seen from the fact that one of the lists in our Gani' No 256 has been turned into a Suttra, in p 53 of the Saunaka rk-pratisakhya in the Chaukhamba Series'

There are quite a number of manuscripts, of works on the three Prakṛti and eight Vikṛti pathas Some words

are often dropped at Padapatha and these are called *galitas*, and the *galitas* are treated of in No 290

There are two Suttras known of the Rg Veda, namely, Asvalāyana and Saṃkhvayana The former has many commentaries, some of these are 'running commentaries' and others liturgical, called Prayogavrtti. The most popular liturgical commentary is by one who describes him self as 'Traividya Vrddha' and 'Talavrnta nivasin His proper name has now been found to be Keśava (p 537) Many Rg-Vedins, however, perform their rites according to the processes prescribed by Katyayana Āpastamba and Baudhayana, none of whom belong to the Rg-Veda The followers of the Āsvalayana school are the most numerous those of Saṃkhayana are small in number and the school of Saunaka seems to have merged itself into that of his pupil Āśvalayana Still the present collection has some works of the Saunaka school and these have been separately dealt with Black Yajus comes next The collection is poor in texts of the Black Yajus Samhita It makes up the deficiency, by works on Rudra, which form a peculiar feature of the Black Yajur-Veda The manuscripts of Taittiriya Brahmana, too are few There are, however, many works giving lists of words in this Veda, which drop their *usarga* after ā, in which *e*, *ai* are not changed into *a* or *a* as in Samhita (called *vilanghya*), in which a *n* comes in or a *ta*, on which stress is given and so forth These works are of the same nature as the Lakṣanagranthas of the Rg-Veda

The Manava-Sulva-Bhaṣya, the Kathaka-Śrauta-Suttra, Bharadvaja-Grhya-Suttra, Paribhaṣa-Sūttra of Bharadvaja are rare works belonging to Sakhas of the Black Yajur Veda, which are rapidly becoming obsolete The Hiranyakeṣi, the Āpastamba and the Baudhayana schools are

very strongly represented in the present collection, the last two specially so.

I have in each Veda separated the Sūttras and their commentaries from their Prayogas and Paddhatis In the Rg-Veda the effect of this separation is not much marked as some of the commentaries are really liturgical But in the other Vedas the effect is very marked Nos. 610 and 615 belong to the liturgy of the Maitrāyanīya-Mānava-Sūttra. They cover the whole ground of the Śrauta and Smārta rituals in general and the propitiation of the Seven Rsis in particular. The Kāthaka Sūttra has the Grhya-paddhati alone in this collection. These schools are limited in their sphere of activity Kāthaka is current only among the Kāśmiris The liturgies of Āpastamba and Baudhāyana take up much greater space in this catalogue than those of any other school The liturgy of Rudra figures prominently in Āpastamba and that of Śiva and Mahādeva in Baudhāyana

The Kānva and Mādhyandina schools are represented in the collection, by their Samhitāpātha, Padapātha and Kramapātha It is a well-known fact that the texts of the Kānva and Mādhyandiniya Saṃhitā do not differ much though there is difference The Śātapatha Brāhmanas of these schools, however, differ much. One has 14 Kāndas the other 17. Both contain the Brhadāranyakopaniṣad but in very different readings Sankara commented upon the Kānva recension, it had so many well-known commentaries and sub-commentaries. But commentaries of the other recension were not much known The present collection contains three commentaries. by Vāsudeva Brahma, by Nilakantha, and by Dviveda Ganga Kātyāyana is said to have written a complete Sūttra of the White Yajur-Veda, but his Gṛhya Sūttra was named after Pāraskara. Pandits

in India often thought that Pāraskara was only an *alias* of Kātyāyana But the present collection has a work, No. 843, Kātyayana-Smārtta-Mantrārtha-Dīpikā, by Anantācāryya, son of Nāgadeva; and another No. 844, Pāraskara-Mantra-bhāṣya, by Murāri Miśra. That shows that there are two Gṛhya Sūttras, one by Kātyāyana and another by Pāraskara This is also borne out by works in the Liturgical section.

The most interesting portion of the Catalogue is that which deals with the Lakṣanagranthas of the White Yajur-Veda, Nos 882–916 Though the Yajur Mantras are in prose and often very short, yet they have their Padapāṭha and even their Kramapātha And there are indices to the Mantras. The indices to the Brahmanas are still more interesting There are indices of Kān das, Anuvakas, Adhyāyas and Brahmanas The Śatapatha has another set of indices giving the initial words of groups of hundred Brahmanas, a fact from which the entire work is named Śatapatha Brahmana. Even the Grhya Sūttra of Kātyāyana has an index (No 1012)

In this collection there is a complete set of the *pariśiṣṭas* or appendices attributed to Katyāyana, to his Śrauta and Grhya Sūttras They are eighteen in number and treat of all subjects not mentioned in the Suttras themselves There are some other works of the same nature attributed to the same author, which are called Kṣepakas or 'thrown in.' These with their commentaries and sub-commentaries form a library by themselves and are a notable feature of this collection.

My grateful acknowledgments are due to Mr. Johan van Manen, General Secretary to the Asiatic Society of Bengal, who is trying to push on this work to the best of his

abilities But for him the publication of this volume alone would have been delayed at least for another year Of all things done by the Asiatic Society in recent years the appointment of a whole-time Secretary is what appeals to the public, and the President, Dr N Annandale, is to be congratulated for the selection of Mr van Manen as Secretary

My grateful acknowledgments are also due to my devoted assistants Pandit Ashutosh Tarkatirtha and Babu Nanigopal Banerjee without whose whole hearted co operation the *Catalogue* of the entire collection could not have been completed in ten years Pandit Ashutosh is still helping me in seeing the *Catalogue* through the Press, and Babu Nanigopal Banerjee, though he has joined his new appointment at the Dacca University, is doing his best to assist me with his advice

HARAPRASĀD SHĀSTRI

Calcutta
July 1st 1923

SYNOPSIS OF CONTENTS.

Subject	*Page*
Ṛg-Veda saṃhitā-pāṭha	201
Pada-pāṭhā	214
Commentaries on the Ṛg Veda	220
Śastras or Ukthas	224
The Sūktas	233
Brāhmaṇas of the Ṛg Veda	252
Commentaries on Aitareya Brāhmaṇa *of the Ṛg Veda*	257
Aitareya Āraṇyaka	260
Commentary on the Āraṇyaka	262
The Upaniṣads of the Aitareya	263
Brāhmaṇa of the Sāmkhyāyana *school*	268
Subsidiary Treatises to the Ṛg Veda	271
Sūtras of the Ṛg Veda	322
Sāmkhyāyana Sūtra	338
Prayogas and Paddhatis of the Ṛg Veda—	
1 Aśvalāyana school	342
2 Sāmkhyāyana school	403
3 Śaunaka school	410
Black Yajus Saṃhitā	420
Brāhmaṇa of the Black Yajur Veda	435
Subsidiaries to the Black Yajur-Veda	451
Sūtras of the Black Yajur-Veda—	
1 Mānava Kāṭhaka and Bharadvāja Sūtras	460
2 Hiraṇya keśi Sūtra	466
3 Āpastamba Sūtra	472
4 Baudhāyana Sūtra	494
Prayogas and Paddhatis of the Black Yajur Veda—	
1 Maitrāyaṇiya-mānava Sūtra	521
2 Bhāradvāja Sūttra ..	527
3 Kaṭha-Sūttra .	529
4 Hiraṇya keśi Sūttra .	532
5 Āpastamba Sūttra ..	537
6 Baudhāyana Sūttra	593
White Yajus Saṃhitā ..	670
Brāhmaṇa of the White Yajur Veda	709
Subsidiary Treatises to White-Yajur Veda	725
Sūtra of the same	761
Prayogas and Paddhatis of the White Yajur Veda	838
Prayoga Works common to all Śākhās of the Yajur Veda	906
Sāma-Veda Saṃhitā	1007
Brāhmaṇas of the Sāma Veda	1020
Sūtras of the Sāma Veda	1058
Prayogas and Paddhatis of the Sāma Veda	1077
Saṃhitā of the Atharva-Veda	1090
Brāhmaṇa of the Atharva Veda	1101
Subsidiaries to the Atharva-Veda	1111
Sūtra of Atharva Veda	1121
Prayogas and Paddhatis of the Atharva Veda	1123
Vedic Priests Manuals	1128
Vedāṅgas	1171
Prayogas and Paddhatis common to all the Vedas	1217
The Upaniṣads (Collections)	1321
1 Sannyāsa	1401
2 Vaiṣṇava	1405
3 Śaiva	1419
4 Sectarian miscellaneous	1428
5 *Medicine and necromancy*	1432

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSKRIT MANUSCRIPTS

THE VEDAS

ṚG VEDA SAṂHITĀPĀṬHA

120

6607. ऋग्वेदसंहिता । *Ṛgveda Saṃhitā*

Twelve batches of leaves

I Contains the first *aṣṭaka*—complete with the exception of the last caraṇa of the last Ṛk

Substance country made paper 9×3½ inches Folia 103 Lines 8 on a page Character Nāgara of the fifteenth century Appearance old and faded

II Contains I. 7, 23 to the end of the *aṣṭaka*

Substance country made paper 8¾×3½ inches Folia 104 to 130 Lines 6 on a page Character Nāgara Date Samvat 1603 Appearance old and mouse eaten

Last Colophon —इति अष्टमोऽध्यायः समाप्त ।

Post Colophon —संवत् १६०३ वर्षे फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे १२ त्रयोदश्या तिथौ भृगुदिने वाराणसीमध्ये लिखापिता ।

III Contains II 1, 5,—II 8, 26

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 3—73 Lines, 9, 10 on a page. Character, Nāgara of the fourteenth century Appearance, old and soiled

IV. Contains III. *The first seven vargas of the first adhy. only are wanting.*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 1—70 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the fourteenth century. Appearance, old and worn out

V. Contains III. 1, 1—III. 8, 26.

Substance, country-made paper. 10½×4½ inches Folia, 107 Lines, 9, 10 *on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, old and* discoloured.

Written lengthwise on the right-hand corner of the last leaf:—दस्त् केशवसुत रघुनाथता बालकृष्ण गुजरातथी लैयाव्या हतौयाए सं+ता ।

VI. Contains IV. 1, 3—IV. 8, 81.

Substance, country-made paper 8½×3½ inches Folia, 2—51, of which *the 49th is missing Lines, 12 and 13 on a page Character,* Nāgara of the fifteenth century Appearance, old, discoloured and worn out

VII. Contains V. 1, 1—V. 8, 35.

Substance, country-made paper. 8½×4 inches Folia, 95, the reverse side of the 95th having been disjointed is lost Lines, 9 on a page. Character, Nāgara of the fifteenth century. Appearance, old and discoloured

VIII. Contains VII. 1, 1—VII. 2, 28

Substance, country-made paper 9×3½ inches Folia, 21 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

The three vargas after No. 18 of the second adhy. are taken from Khailika sūktas, published by Max Muller in pp. 531–533 of the fourth volume of the second edition of the Ṛg-veda, as Khila No. 17 The next two vargas, here marked 22, 23, are the 19th and 20th of Max Muller.

IX. Contains VII. 2, 26—VII. 5, 2.

Substance, country-made paper. 8½×4 inches. Folia, 15—37. Lines, 9 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Here, too, in the second adhy., there are the same three vargas more from the Khailikani sūktam, than in Max Muller's edition.

X. Contains VII. 6, complete.

Substance, country-made paper 9½×2½ inches Folia 6 Lines, 12 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

XI Contains VII 7, 21 to the end of the *aṣṭaka*

Substance, country-made paper 4×9 inches Folia 8—101 Lines 8 on a page Character, Nāgara Date Saṃvat 1700 Appearance discoloured

Last Colophon:—इति सप्तमे अष्टमोध्यायः ।

Post Colophon:—संवत् १७ (१८ struck out with bars) •• वर्षे भाद्रपद शुक्लसप्तमी सोमेन लिखितं मिठाभटेन । इदं पुस्तकं सिताराममटनिरंतरस्य । विश्वेश्वराय नमः ।

XII Substance, country made paper 9½×4 inches Folia Lines 11, 12 on a page Character Nāgara of the fifteenth century Appearance old and worn out

The last leaf of the MS contains the following entry:—संवत् १५८८ का शुक्र+ + +[शु] क देवजी सुतकद्दए आपीता नेका + + + ... This is written in a much later hand, so the MS must be a few decades older than the entry. Therefore the MS. has been put down to the fifteenth century.

This is the last batch of leaves, containing the last *aṣṭaka*. It agrees with Max Muller's edition of the Ṛg-veda as far as the second adhyāya In the third adhy. there is a Khailika sūkta, given at the end, marked 22 in Max Müller's second edition. The fourth agrees with that of Max Muller up to the 25th varga, the last caraṇa of the last Ṛk being lost in a missing leaf The next existing leaf marked by me as 31 gives the end of the 28th varga of the last adhyaya of the last *aṣṭaka*. This does not agree with Max Müller's VIII. 8, 28. Nor does the wording, nor the arrangement of the vargas, henceforward agree with Max Müller So the Pratikas of all the vargas from 29 to the end are given here in collation with Max Müller's edition.

Varga.

29. गोभिर्गुरी धनेन—not found.
30. तुभ्येदमिद्दं परिषिच्यते मधु ... ... (167 सू. 25 व)
31. वातस्य नु महिमानं रथस्य ... ... (168 सू. 26 व)
32. मयोभूर्वातो अभिवातूस्राः ... ... (169 सू, 27 व)
33. विभ्राड् बृहत् पिबतु सोम्यं मधु... ... (170 सू. 28 व.)
34. त्वं त्यामिटतोरथमिन्द्र प्रावःसुतावतः ... (171 सू 29 व.)
35. आयाहि वनसा सहगावः ... ... (172 सू । 30 व.)
36. आ त्वा शर्मन्तरेधि ... ... (173 सू । 31 व.)
37. अभीवर्त्तेन हविषा ... ... (174 सू । 32 व.)
38. प्र वो ग्रावाणः सविता ... ... (175 सू । 33 व.)
39. प्र सूनव ऋभूणां ... ... (176 सू । 34 व.)
40. पतङ्गमक्त मसुरस्य मायया ... ... (177 सू । 35 व.)
41. त्यमू षु वाजिनं देवजूतं ... ... (178 सू । 36 व.)
42. उत्तिष्ठताव पश्य तन्द्रस्य ... ... (179 सू । 37 व.)
43. प्रससाहिषे पुरुहूत शत्रून् (180 सू. 38 व) } Together
    प्रथश्च यस्य सप्रथश्च नामा (*181 सू. 39*) } *make 43*
44. बृहस्पतिर्नयतु दुर्गहा ... ... (182 सू । 40 व.)
45. अपश्यं त्वा मनसा चेकितानम् ... ... (183 सू. 41 व.)
46. विष्णुर्योनिं कल्पयतु ... . (*184 सू. 42 व.*)
47. नेजमेषपरापत ... ... Khila 30
48. महित्रीणा मवोऽस्तु ... ... (185 सू. 43 व.)
49. वात आवातु भेषजम् ... ... (186 सू. 44 व.)
50. प्राग्नये वाचमीरय ... ... (187 सू. 45 व.)
51. प्रनूनं जातवेदसमश्वम् ... ... (188 सू. 46 व.)
52. आयं गौः पृश्निरक्रमीत् ... ... (189 सू. 47 व.)
53. ऋतञ्च सत्यञ्चाभीद्धात् ... ... (190 सू. 48 व.)
54. संसमिद्युवसे वृषन् ... ... (191 सू. 49 व.)

Here ends the last *aṣṭaka* in Max Muller's edition. The present manuscript has still the following:—

1. संज्ञानमुशनावदत्—Khila 32
2. नैर्हस्त्यं सेना
3. प्रायस्त्वां.....
4. यमोपासमोदवाग
5. त्रिदा मघवन् त्रिदागात्
6. तमूत ये हवामहे
7. सूनं तनयं

The *aṣṭaka* ends with the number 7.

Col.:—इति चतुःषष्टितमोऽध्यायः ।

For printed editions of the Ṛgveda Saṃhitā and its translations, see page 1 of Volume I, part I of the Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts of Government Orien MSS Library, Madras, also Descriptive Catalogue of Sans krit Manuscripts Dec Coll, page 1 R C Dutt published the complete text in Bengali character and with a Bengali translation The late Babu Ramānātha Sarasvatī published ten fases of the text with copious notes in Bengali

121.

1259. *The same*

Substance country made paper 9¾ × 4 inches *Folia* 130 *Lines* 8 9 on a page Extent in Slokas 2400 Character Nāgara Date Sam 1734 and Saka 1599 Character Nāgara Appearance tolerable Generally correct Complete

Post Colophon Statement :—

संवत् १७३४ शके १५९९ प्रभवनामसंवत्सरे आश्विनमासे शुक्लपक्षे पूर्णिमायां रविवासरे रेवतीनक्षत्रे व्यतीपातयोगे तद्दिने ग्रन्थ समाप्त ।

तिमाजिगोमामिसुत-हरिभट्टव्ययाचितोपनामक-ततसुतरघुनाथेन लिखितं इदं पुस्तकं स्वार्थे परार्थं च लिखितमिदं कार्य्या शौरस्तु। ग्रंथ ततृश्लोकसंख्या च २४००.

122

1187 *The same with diacritical marks*

Eight batches of leaves in the Nāgara character

I Substance, country made paper Folia 77 8¼×4 inches Lines 10 on a page

Contains the first astaka

II The same substance and measure Folia, 86 Lines, 9 to 11 on a page

Contains the second astaka.

III 9¼×4 inches Folia 115 Lines 6 on a page

Contains the second astaka in a larger hand

IV 8¼×4 inches Folia, 80 Lines 9 to 11 on a page Written in two hands, foll 1 to 55 in one, and the rest in the other

Contains the third astaka

V 9×4¼ inches Leaves marked from 18 to 84 The 24th leaf is missing

From the tenth varga of the second adhyāya of the third astaka to the end of the astaka

Post Colophon Statement :—

शिवाय ॥ लेखकनागजि शुभं संवत् १६६८ वर्षे मागशरमासे शुकलपक्षे पूर्णमासे सोमवासरे ॥ काशिया गङ्गाया विश्वेश्वर मणिकर्णिकाया उत्तरे घटे ॥ वास प्रमार्थपाठ शुभं मस्तु।

In a later hand इदं पुस्तकं वालूरकोरिभटस्य ८

VII Measure 8¼×4 inches Folia 17. Lines 8 on a page

Contains III, I 1, to III 2, 8 and a portion of 9

VII 8¼×4 inches Folia 75 Lines 11 12 on a page In the same hand with the first two batches

Contains the fourth astaka

VIII. 9¼×4 inches Folia, 71 Lines 10 to 12 on a page

Contains the fourth astaka

Post Colophon:—

संवत् १७१८ वर्षे पौषवदि अमावास्या तद्दिने चतुर्थाष्टक समाप्तः। दो० गोविन्दसुत + + त्मुत श्रीरामकस्येदं पुस्तकं रघुनाथवैद्यनाथपठनार्थं ॥ श्रीगणेशाय नमः।

In red ink संवत् १७२७ वर्षे + + + + +

123.

1421. *The same with diacritical marks.*

I Substance, country-made paper 9×3½ inches Folia 72 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Date, Saṃvat 1717 Appearance, old Correct

The fifth astaka only

Post Colophon Statement:—संवत् १७१७ वर्षे आश्विनमासे कृष्णपक्षे पञ्चमी गुरुवासरे ग्रन्थश्चौतं दोश्चौत वात्सङ्गासुत श्रीरामेश्वरघुनाथ तं वैद्यनाथपठनार्थं।

शुभमस्तु। श्रीरस्तु। कल्याणमस्तु। श्रीवीश्वेश्वर प्रसन्नोऽस्तु। भैरव प्रसन्नोऽस्तु।

Owners. श्रीरामणीपोथीदो लक्ष्मीनाथनो पोथीदो रघुनाथसुत लक्ष्मीनाथदो रघुनाथसुतलक्ष्मीनाथदो कृपानाथनो।

The first and the last leaves are pasted with *yellow* paper.

II 8½×4½ *Substance, the same Character, the same Folia, 117 Lines, 9 on a page Date (?) Appearance, very old and worn out Correct Sixteenth century hand The last leaf is a restoration*

The sixth astaka only.

III Substance and character the same 9×3½ inches Folia 93 in two batches—1 to 14 and 17 to 93 Lines, 9 on a page The first batch appears to be a restoration, so the contents of the original 15th and 16th leaves are not wanted

The seventh astaka down to the 26th varga of the astama adhyāya

IV Substance and character the same Leaves, 119 of which 94 to 103 are

missing Lines, 10 on a page Date (?) Appearance old In the sixteenth century hand Generally correct

Astamāstaka complete The entry in leaf 13B षष्ठमे प्रथमोऽध्याय should be अष्टमे।

124

2008. *The same with diacritical marks*

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia—— different paginations the first part in 81 the second in 97 and the third in 97 Lines 8, 9 on a page Character Nagara Date (given after the third part) 1764 Appearance discoloured

The first part of the MS contains VI down to 7, 12, the second part VII, and the third VIII

Date. संवत् १७६४ प्रमादिनामसंवत्सरे आश्विनमासे शुक्लपक्षे प्रतिपत्तिथौ सौम्यवासरे तद्दिने अष्टमाष्टक समाप्त ।

Then इद पुस्तक गुर्ज्जरोपनाम-रामचन्द्रात्मज(क)पुरुषोत्तमदीक्षितेन लिखित स्वार्थ परार्थ च ।

125

2203. *The same with diacritical marks*

Substance country made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Character Nāgara

Separate pagination for each of the chapters

I 1 in 20 leaves, I 2 in 18, I 3 in 18, I 4 in 20, I 5 in 19, I 6 in 18, I 7 in 19, I 8 in 18

Date शके १७४८ संवत् ८८ हेमलवनामसंवत्सरे आषाढशुद्ध ८ शु सोमवार लिखित गदाधरेण । नारायण प्रसन्न ।

यस्यास्ति वित्त etc etc

II 1 in 23 leaves, II 2 in 19, II 3 in 16, II 4 in 17, II 5 in 19, II 6 in 19, II 7 in foll 19 to 35, II 8 in 17

III 1 in 21 leaves, III 2 in 18, III 3 in 17, III 4 in 17, III 5 in 16, III 6 in 14, III 7 in 15, III 8 in 17

Date शके १७५९ विकारिनामसंवत्सरे । वैशाखशुद्धप्रतिपदा सौम्य वासरे तद्दिने लिख्यन् समाप्तम् ।

IV 1 in 19 leaves, IV II in 19 to 36, IV. 3 in 36 to 52, IV 4 in 24, IV 5 in 17, IV. 6 in 17, IV 7 in 17B to 23A, IV 8 in 16

The MS opens with the Paribhāsā section of Kātyāyana's Sarvanukramani and each chapter is preceded by its anukramani

126

2665 *The same*

Substance country made paper 9¼×4 inches Fol a 311 Lines 10 on a page Character Nagara of the seventeenth century Appearance discoloured

The first (fol 75), second (fol 75) and fourth (fol 76) astakas are complete There are two parts of the fifth astaka one containing three chapters only (fol 1–37), and the other the latter portion of the fourth, the fifth, the sixth and the seventh with the latter portion missing (fol 40–78) Further there are leaves marked 74–82 containing parts of the seventh and eighth chapters of the fifth astaka

127

8202 *The same*

I Substance country made paper 6½×3½ inches Fol a 148 Lines 5 on a page Character Nagara of the seventeenth century Leaves 113 to 148 are a restoration in an eighteenth century handwriting

It contains the whole of the first astaka

II Substance country made paper 9×3½ inches Fol a 49 to 72 Lines 7 on a page Character Nāgara of the seventeenth century Appearance old and worm eaten

It contains the end of the fifth adhyāya and the beginning of the sixth, of the first astaka

Fol 60A इति प्रथमाष्टके पञ्चमोऽध्यायः ।

III Substance country made paper 9×4 inches Fol a 72 Lines 9 on a page Character Nāgara Date Samvat 1809 Appearance old discoloured and worn out

It contains the whole of the third astaka

Post Colophon :—संवत् १८०६ चित्रभानुनामसंवत्सरे वसन्तऋतौ वैशाखशुद्धपञ्चमी इन्दुवासरे लिखितमिदं पुस्तकम् । तृतीयाष्टकः समाप्तः ।

कोरड़े-उपनाम-वासुदेवस्य ।

In a different hand : नारायणभट्ट विश्वरूपेण लिखितम् ।

IV *Substance, country-made paper* 8¼×4 *inches* *Folia (by counting)*, 39 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and dilapidated

Contains the first four adhyāyas and the beginning of the fifth, of the fourth astaka.

V. Substance, country-made paper. 8¼×4¼ inches Folia, 39 (by counting). Lines, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century. *Appearance, old and discoloured*

It contains the first three adhyāyas, the first twelve vargas of the fourth, vargas 29 to 37 of the fifth adhyāya and the first three vargas of the sixth adhyāya, of the sixth astaka.

VI Substance, country-made paper *9×3½* inches Folia, 22 to 36 and 49 to 98 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Appearance, old and dilapidated Date, Samvat 1596

Colophon :—इति सप्तमाष्टके षष्ठमोऽध्यायः .

Post Colophon :—संवत् १५९६ वर्षे आश्विनशुद्धपौर्णमास्यां शनिवासरे पुरुषोत्तमभट्टेनालेखि श्रीवीरभानुमहाराजे + + + जनार्दन पठनार्थम् ।

VII Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 101 (by counting) *Lines, 9 on a page* *Character, Nāgara of the sixteenth century* Appearance, old and discoloured

It contains the eighth astaka, with leaves missing here and there The colophons of the first, third and eighth adhyāyas are not found.

Date in a later hand :—संवत् १६९० वर्षे ज्येष्ठ सुदी ।

VIII Substance, country-made paper 7¾×4 inches. Folia, 20 (by counting). Lines, 8 on a page. Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

A fragment of the eighth aṣṭaka

IX. महानाम्नीसंहिता ।—From IX to XVI chapters. These form the second astaka of the Rgveda Samhitā.

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 90 of which foll 27 to 36 are missing Lines, 8 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured

Beginning :—

ॐ प्र व' पान्तं रघुमन्यवोन्धो यज्ञं रुद्राय मीह्ळुषे भरध्वं। दिवो अस्तोष्यसुरस्य वीरैरिषुध्येव मरुतो रोदस्योः। पत्नीव पूर्वहूतिं वावृधध्या उषासानक्ता पुरुधा विदाने। स्तरीर्नात्कं व्युतं वसाना सूर्यस्य श्रिया सुदृशी हिरण्यैः। इत्यादि।

R.V I. 122.

14B, इति महानाम्नीसंहितायां नवमोऽध्याय।

End :—

प्राचो अध्वरेव तस्थतु' सुमेके ऋतावरी ऋतजातस्य सत्ये इडा नमेः।

*Colophon :—*इति षोडशोऽध्याय'।

*Post Colophon :—*मन्दस्व कनिक्रदद्गिर्दे वेभि। समाप्त॥ शुभं भवतु॥ वैशाखशुदि ३॥ अस्तु॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्री॥ साम्ब सदाशिव॥ गणेशाम्बिकेभ्यो नम'॥ श्रीसिद्धेश्वर्यै नमः॥

128.

2481 *The same. Ast. I.* With diacritical marks.

Substance, country made paper 8¼×3½ inches Folia 67 Lines, 8 to 10 on a page Character, Nagara of the early eighteenth century. Discoloured and pasted The first leaf is missing and the second corroded

The number of sūktas are marked in red

The Post Colophon Statement :—

शुभदभार्गशीर्षस्य शुक्रपक्षोरवाविदम्।
अलिखत् पुस्तकं टोङ्गे गणेशो हरभूः स्वयम्॥

129.

2479. *The same.*

Substance, country-made paper. 7¼×3¼ inches. Folia, 21 Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the early eighteenth century. Appearance, discoloured

The first adhyāya only of the first aṣṭaka of the Ṛgveda.

130.

1410. *The same.*

Substance, country-made paper 7¾×3 inches Folia, 81 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1715 Appearance, old. Generally correct

The first astaka only.

Post Colophon Statement :—संवत् १७१५वर्षे कार्त्तिकशुद्ध १२ गुरुवासरे ऋग्वेदस्त्री सम्पूर्णलिखितमिदं पुस्तकम्। शुभं भवतु। कल्याणमस्तु।

Then in red स्वस्ति संवत् १७१५ वर्षे माघशुक्ल १ गुरुवासरे अविमुक्तिवाराणस्यां उपा०श्रीपूर्णानिदासमुत-अविचलश्रीकेन श्रोधीतं स्वरैसंयुतं श्राचार्यहरीकस्य पुस्तकम्॥

131.

9412. *The same.*

Substance, country-made paper 8¼×4 inches Folia, 12 (50—62) Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, tolerable. Generally correct

Fragmentary.

From the beginning of the second varga to the end of the 27th of the fifth adhyāya of the first astaka.

132.

9411. *The same.*

Substance, country-made paper 8×4 inches Folia, 100 Lines, 7, 8 on a page Character, Nāgara Date ? Appearance, very old. Generally correct Incomplete at the end

From the beginning of the third astaka to the end of the 26th varga of the eighth adhyāya of the same

133

9410 *The same*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 29 Character Nāgara Date ? Appearance old

Much damaged, specially in the last leaf The injured portions are pasted over with new, white paper

The third astaka to the end of the second adhyāya

134

95 *The same* *Aṣṭ VII* 1–8

The MS is noticed by Rājendralala under No. 868 as Sākala Samhitā

Post Colophon Statement —

श्रावणवदि। वार बृहस्पत ६ संवत् १८५६ लिखित वैजनाथ ब्राह्मण देश वालिकांत्या त्रिवाडी ठिकाना रामनन्दिर मध्य घाट।

135

2501 ऋग्वेद पदपाठः । *Rgveda Padapatha*

Substance Foolscap paper 8×4 inches Fol a 755 Lines 9 on a page Extent in slokas 13 5˜0 Character Nagari Date Saka 1676 Appearance tolerable Complete Generally correct

See Max Muller's printed edition of the Rgveda Samhita

The present MS is divided into eight astakas and 64 adhyayas or chapters The Rks are of the Sakala school with full accentuation

Last Colophon —इत्यग्ने दृहन्नित्यारभ्य सुसहासतीत्यन्त दशम मण्डलम्।
इति श्रीऋग्वेदसंहितापदानामनुक्रमेण चतु षष्ठितमोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीकृष्णकमलावरार्पणमस्तु । श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । ॐतत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

शुद्धानि रम्याणि परिस्फुटानि
पदानि ऋग्वेदभवानि सन्ति ।
विचार्य्य सम्यङ लिखितानि भानुना
परोपकारार्थमथो सुखाय ॥
वैराज आरभ्य उभाडनून
पर्य्यन्तमादौ लिखित गृहे च ।
यात्रार्थमुद्दिश्य गतेन काश्या
कृता समाप्ति पदपुस्तकस्य ॥

शके १६७६ भावासवत्सरे वैशाखशुद्धषष्ठ्या पुष्योत्सवेऽष्टमे दिन सायाह्ने समाप्ति ।

अज्ञानतो वा मतिविभ्रमाद्वा
यत्किञ्चिदूनं लिखितं मया च ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीयं
कोपो न कार्यः खलु लेखकस्य ।

Up to the fourth astaka there are letters at the end of every varga, the import of which is difficult to understand

136

1412 *The same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 67 Lines 12 to 14 on a page Character Nagara Date Samvat 1582 Appearance very old Generally correct

The first astaka only

Post Colophon Statement —स्वस्ति संवत् १५८२ वर्षे आषाढमासे कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां तिथौ बुधदिने अद्येह सांभोचाग्रामवास्तव्य-दुवे-भागसुत-रामगोन प्रथमाष्टकपदं लिखितम् । तस्य अन्येषां पुत्रपौत्रादिपठनार्थं स्वयं लिखितम् ।

यावल्लवणसमुद्रो वा यावन्नक्षत्रमण्डितो मेरुः ।
यावत् सूर्यचन्द्रौ तौ तावदिदं पुस्तकं जयतु ॥
अपरं पुस्तकं वीक्ष्य शोधनाय सदा बुधैः ।
हीनाधिके स्वरैर्वागैरस्माकं दूषणं नहि ॥

शुभं भवतु कल्याणमस्तु लेखकपाठकयोः । कल्याणं भूयात् श्रीरस्तु ।

In a very late and different hand दुवे वासवलिखित दुवे गोवालसरदीयो सही प्रथमाष्टकपद । Then a few letters unintelligible Below it in a very late, scribbling hand, there is a date संवत् १६८३ वर्षे पौष सुध २ । There are many more dates and accounts of money transactions on the obverse of the first leaf and a good deal of scribbling on the reverse of the last leaf

137.

4723. *The same.*

Substance, country-made paper. 10×3½ inches Folia, 101. Lines, 7 on a page Character, Nāgara. Appearance, old and discoloured Date, Saṃ. 1538

The fourth astaka is complete.

Last Colophon :—द्वात्रिंशत्तिमोऽध्याय ।

Post Colophon :—संवत् १५३८ समये श्रावणसुदि १२ सोमवारे श्रीकाश्यां विश्वेश्वरराजधान्ये चतुर्वेददेवदत्तपुत्र चतुर्वेदविठ्ठलेन लिखापितमिदं पुस्तकम् मङ्गलमस्तु ।

Written in the same hand as 138.

On the obverse of the first leaf there are four bonds, two dated Saṃvat 1564, and two Saṃvat 1565.

138.

4724 *The same.*

Substance, country-made paper 8×3 inches. Folia, 116. Lines, 6 on a page Character, Nāgara Date, Saṃvat 1538 Appearance, old and discoloured.

The seventh astaka complete.

Colophon :—षट्पञ्चाशोऽध्यायः ।

Post Colophon :—शुभमस्तु संवत् १५३८ समये कार्त्तिकसुदि भौमे इदं पुस्तकं लिखापितं चतुर्वेद देवदत्तपुत्र चतुर्वेदविठ्ठलेन ।

139.

4722. *The same*

Substance, country-made paper 10×3 inches Folia, 113 of which the sixteenth leaf is missing Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, old and discoloured

Up to the end of the seventh adhyāya of aṣtaka VIII and the first 12 vargas of the eighth adhyāya.

140.

6608 *The same.*

Fifteen batches of leaves

I Containing the first two adhyāyas of the first astaka, and the third coming up to the 34th varga Then there is one leaf *containing vargas* 23 and 24 *of the fourth* adhyāya.

Substance country-made paper 9¼×4 inches Folia 47 of which foll 35–46 are missing Lines 8 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh

II Contains I 4, 8–21 vargas

Substance country made paper 10×4 inches Folia 37–45 Character Nāgara of the eighteenth century Lines 8 on a page

III *Contains* I 6, 10–24 *vargas*

Substance country made paper 10×4 inches *Folia 68 72* Lines 9 *on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance* new

IV Contains I. 7, 1–I 8, 26

Substance country made paper 9×4 inches Folia 30 Lines 7 11 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance fresh

V Contains II. 1, 11–II 4, 18

Substance country-made paper 9×4 inches Folia 6–45 Lines 10 on a page Character Nāgara of the fifteenth century Appearance old and worn out

VI From II. 4, 19 to the end of Ast II

Substance country made paper 9×4 inches Folia 46–94 Lines 9 on a page Character *Nagara* of the fifteenth century Appearance old and pasted

Col —षोडशोऽध्याय ।

Post Colophon —(The year lost in pasting) वर्षे फाल्गुन शुदि १५ . ... ।

VII Contains IV 4, 33–IV 7, 2

Substance country made paper 9½×3½ inches. Folia 35–52 of which fol 50 is missing Lines 12 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old

VIII Contains V. 1, 11–V 5, 17.

Substance country-made paper 9¼×4 inches Folia 5-37 Lines, 12 on a page Character, Nagara of the sixteenth century Appearance old

The leaf marks are gone in most of the leaves But by arranging the divisions and sub divisions of the astaka and counting backwards and forwards from the few leaf marks which are still visible, an attempt has been made to to restore the original leaf marks

IX. Contains IV. 2, 9–VII. 2, 34

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 17-93 Character Nagara of the eighteenth century Appearance, old and worn out

X. Contains VI 5 9 to the end of the astaka

Substance country made paper 8¾×3½ Folia 73-105 of which the 75th is missing. Lines, 8-11 on a page Character Nagara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured

XI Contains astaka VI Very defective, as will be seen from the missing leaves

Substance country made paper 9×4 inches Folia, 2-56+76-114 Lines, 8 on a page Character Nagara of the seventeenth century Appearance, *old and discoloured*

It comes up to VI 8 30

XII Contains VI complete

Substance country made paper 9½×3½ inches Folia 127 Lines 8 to 10 on a page Character Nāgara Date Samvat 1653 = A D 1596 Appearance, very old and discoloured

Last Colophon —अष्टाचत्वारिंशोऽध्यायः।

Post Colophon —ॐ स्वस्ति संवत् १६५३ वर्षे दक्षिणायने श्रीसूर्य्य यौम्यकृतौ ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे अमावास्यायां पुण्यतिथौ रविवासरे अद्येह वाराणसीवास्तव्य-ब्राह्म-नागरज्ञातीय—after this everything is indistinct

The MS is unique, in that it seems to belong to a

recension of the Ṛgveda, different from that published by Max Muller. For instance, in VI. 4 there is one sūkta more in Max Müller's edition than in the present MS.

XIII. VII 6, complete

Substance, country made paper 9¾ × 4 inches Folia, 31–44 Lines, 10-11 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

XIV Contains VIII from 6, 25 to the end of the aṣṭaka Copied in A D 1362 Perhaps the oldest extant MS. of the Ṛgveda

Substance, country made paper 8¾ × 4 inches Folia 19 (by counting) The leaf marks are all gone Lines 13 on a page Character, Nāgara Date, Saṃvat 1418=1362 A D Appearance, very old

Last Colophon —चतुःषष्टितमोऽध्याय समाप्त ।

Post Colophon —संवत् १४१८ चैत्रवदि ६ गुरावद्येह इलदुर्गे व्यास-लक्ष्मीधरेण आत्मन पठनार्थं चतुःषष्टिपदा पुस्तिका लिखिता । मङ्गलमस्तु ।

XV. This batch contains five fragments of Ast. VIII There are altogether 44 leaves They are very much soiled and the writing mostly faded I have arranged the leaves in five batches.

There are fourteen stray leaves

141.

3201. ऋग्वेदसंहिताभाष्यम् । *Ṛgveda-Saṃhitā-Bhāṣya.*

By Sāyaṇācārya

I Substance, country-made paper. 12×6 inches Folia, 3 to 18 Lines 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured

A fragment of Sāyaṇa's introduction to his commentary on the Ṛgveda. (Max Muller, second edition, pp 3 to 18) Some stray leaves over and above these

II Substance, country made paper 12×5¼ inches Lines, 14 on a page. Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured

Folia—1 to 58 containing Bhāsya on Ast. I. down to Adhy 1, 35 and the first three Rks. of the 36th (printed second edition of Max Muller, Vol. I, pp 23 to 107: the commentator's introduction is not in the present MS); the last leaf of the first adhyāya of the first astaka; 1 to 81 containing the Bhāsya on astaka I. 2, to I 8, 34 (Max Muller's second printed edition, Vol I, pp. 111 to 122).

III Substance, country made paper 12×5¼ inches Folia, 13 (by counting) Lines, 11 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, discoloured

Contains Bhāsya from the concluding portion of the 17th varga of the fourth adhyāya of the first astaka down to I. 4, 21. (Printed second edition pp 275 to 284, Vol I)

IV Substance, country-made paper 12×5½ inches Folia 74 (by counting) Lines, 10, 13 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1570 Appearance very old and worn out

The *first Col* in p. 18A, इत्यष्टमस्य तृतीये विंशो वर्गः।

Col. in 21A, सायणाचार्य्यविरचिते माधवीये तृतीयोऽध्यायः चतुर्थाध्यायो रच्यते।

143A.

ऋग्वेदटीका। *Rgvedaṭīkā* by कवीन्द्र।

3201A. Substance, country made paper 12×5½ inches Folia, 1 to 6 Lines, 11 on a page. Character Nagara of the seventeenth century Appearance, discoloured

A *mere fragment.* At the *top of the* first leaf it is stated to be a commentary on the Ṛgveda by Sarva vidyānidhāna Kavīndra, a very powerful Sannyāsī of Benares at the time of Sahjahan. The six leaves it contains, do not complete even the introduction

At the top of the first leaf —श्रीसर्व्वविद्यानिधानकवीन्द्राचार्य्यरचिता ऋग्वेदटीका।

It begins :—

इह खलु धर्म्मार्थकाममोक्षाख्याश्चत्वारः पुमर्था वृश्यन्ते। तत्रापि धर्म्मस्य प्राधान्यम्। धर्म्मजन्यत्वादर्थादीनां प्रत्यक्षस्येव तज्जन्येष्वनुमानादिषु च चार्थजन्यत्वात् यागहोमदानाद्यात्मकधर्म्मस्यानैकान्तिकत्वमिति ग्राह्यम्। धर्म्मत्वसामानाधिकरण्येनार्थजन्यत्वेऽपि धर्म्मत्वावच्छेदकावच्छेदेन तज्जन्यत्वाभावात्। जपोपवासतीर्थयात्रादौ तदभावा[च्च]। अर्थत्वावच्छेदेन धर्म्मजन्यत्वे देहि मे ददामि ते नादत्तमुपतिष्ठत इत्यादिश्रुतिस्मृत्याद्यनुरुद्धोतकार्य्यकारणभावकल्पनस्यैव मानत्वात् पुरुषार्थविभाजकोपाध्यवच्छेदकावच्छेदेन जन्यजनकभावस्यैव चादरणीयत्वात्।

144

478 वालखिल्यशस्त्रम् । *Bālakhilya Śastra*

For this manuscript see L 1342

Col —इति मैत्रावरुणस्य वालखिल्यशस्त्रमसोर्यामस्य ।

Post Col Statement —

संवत् १७९८ समये चैत्र वदि ७ भौमे समाप्तिमगमत् ॥ शुभ भवतु ॥

This Sastra is included in the Vaiśvadeva Śāstra and is such recited along with others on the sixth day of the *Navaratra of the Dvadasaha yajña* Balakhilya *consists of* 11 suktas from VIII 49 to 59, the first 8 of which are used in this sacrifice But the recitation of the Śastra requires that the first quarter of the first rc of the first sūkta should be read with the second quarter of the second rc of the second sūkta Then the first quarter of the second rc in the second sūkta with the second quarter of the first rc of the first sukta In this way the third quarter of the first rc in the first sūkta is to be read with the fourth quarter of the second rc of the second sukta Then the third quarter of the second rc of the second sūkta with the last quarter of the first rc of the first sūkta

Thus	A	B	E	F
	C	D	G	H

A F E B C H G D, adding one *ekapada* to this, इन्द्रविश्वस्य भूपतौ, makes a complete recitation of the two rcs 1 1 and 2 2 The first two sūktas are to be read thus The next two are to be read half by half In the other two, the first rc of one is read with the second rc of the other, and so on The

seventh and eighth sūktas are to be read as usual in their proper order These eight sūktas are to be recited by the Maitrāvaruna Priest The MS contains these eight sūktas as they are to be read by that priest with the preliminaries and conclusions The present MS contains Balakhilya Śastra as recited in Aptyoryama yajña

145

6268 महावालखिल्यशस्त्रम् । *Mahā bala khilyaśastra*

Substance country made paper 9¼×5 inches Folia 23 Lines 9 on a page Extent in slokas 320 Character Nagara of the nineteenth century Appearance worm eaten Complete

Practically the same work as the preceding

Colophon —चाप्तोर्यामस्य महावालखिल्यशस्त्रम् ।

Post Colophon —लि० भ० सूर्यधरसुत क्रियाधरेण ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

हि भूर्भुव स्वरोमध्वर्यो शोंसावों दक्षेषु प्रवाणि etc , etc

146

287 वृहतीसहस्रशस्त्रम् । *Vrhatisahasraśastra*

Substance country made paper 9½×3½ inches Folia 21 Lines 16 on a page Extent in slokas 1200 Character Nagara Date Sam 1768 Appearance old Generally correct Complete

In a very small Devanāgari hand It consists of one thousand vrhati verses or 36,000 syllables

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

वृहतीसहस्रम् । ॐ भूर्भुव स्वरोमध्वर्यो शों वों वाक् इति जपति ।

तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठ (X 120, 1) यु नद व कोदतीना (VIII 69, 2)

यतो यज्ञ उग्रस्त्वेष नृमण (X 120, 1) व नद योयुवतीनां (VIII 69, 2)

सद्यो जज्ञानो नि रिणाति शत्रून् (X. 120, 1) पतिं वो अघ्न्यानां (VIII. 69. 2).

अनु यं विश्वे मदन्त्यूमाः (X. 120, 1) यो धेनूनामिषुध्यसि VIII. 69, 2).

End :—उक्थवीर्य्यस्य स्थाने उक्थदोहः। मूर्द्धा लोकानामसीत्यादि० यज्ञसमृद्धिमेधुक्तेत्यन्तं स्वयं जपित्वा अध्वर्य्युमपि वाचयेत् ॐ उक्थशा यज सोमस्य इति प्रैषः॥ ये यजामहेऽपिबा सोममिन्द्र-मन्द० स्वाद्धिः सोतुर्बाहुभ्यां सुयतो नार्व्वा ३ वौषट् सोमस्याग्ने-वीहि वौषट् अनुच्छुस्य अनुवषट्कारं कुर्य्यात् ।

Col. and Post Col. :—इति बृहतीसहस्रशस्त्रं समाप्तं। संवत् १७६८ पौष क्र ८ शुक्रे लि० गङ्गारामेण ।

See I.O. Catal. No. 434.

147.

3117. *The same, here called* **महदुक्थम्।** *Mahaduktha.*

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 60. Lines, 9 to 13 on a page. Character, Nagara Date, Saṃvat 1658 Appearance, discoloured. Complete Not accented Written in three different hands

Colophon :—इति महदुक्थं समाप्तम् ।

Post Colophon Statement :—स्वस्ति संवत् १६५८ वर्षे चैत्रमासे कृष्णपक्षेय-द्वितीयायां तिथौ गुरुवासरे अद्येह उकलाविश्रा-मवास्तव्य-उदीच-ज्ञातीय-पण्डित-श्री-गोपालसुत-पण्डित-ज्ञातीया-सुत-पण्डित-गोवर्द्धनस्य पठनार्थे लिखितम्॥ भौधग्राम-वास्तव्य-भट्ट-राघव-भट्टकेशव-पण्डित-वासुदेवैः मिलित्वा कृष्णार्पणबुद्ध्या लिखित्वा पण्डित-गोवर्द्धनाय दत्तम्॥ श्रीरस्तु लेखकाध्यापका-योर्भूयात्॥ श्रीरस्तु॥

Mahaduktha or "great recitation" (called also Vṛhatisastra), being the principal Śastra on the Mahāvrata day of a sacrificial session.

148.

2072. *The same.*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{4}\times3$ inches Folia, 5 Lines, 14 on a page Extent in slokas, 210 Character, Nāgara Date, Śaka 1774 Appearance, discoloured Complete

Colophon :—

इति वृहतीसहस्रशस्त्रं समाप्तम् ।

Post Colophon .—

संवत् १७७४ वैशाखवदि प्रतिपदा रवौ लिखितमिदं काश्यां रामजोषकरसुन्दरभट्टेन ।

For a larger recension of the work see the previous number. See also I O. Catal. No 434

This work is recited in the Mahāvrāta ceremony

149.

2635.

Substance, country-made paper $11\frac{1}{4}\times5\frac{1}{4}$ inches Folia, 5 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 280 Character Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The Manuscript contains —

(1) अच्छावाकस्य पर्य्यायाः which begins and ends in the first leaf.

(2) मैत्रावरुणस्योक्थशस्त्र which begins in leaf 2A and ends in the first line of 2B

(3) मैत्रावरुणस्य पर्य्यायशस्त्राणि which begins in 2B after Maitrāvaruṇasyoktha Sastra, and goes to the last leaf of the manuscript.

(4) आश्विनशस्त्रानन्तरं etc. Four lines only

These Śastras are recited at night in the Atirātra Sacrifice (all other sacrifices of Soma being concluded during the course of the day) in three *paryāyas*, ten *dandas* apart As the Soma-cup goes round, the Ṛgvedi priests utter these, while drinking

(I) अच्छावाकस्य पर्य्याया ।

Begins —

हि भूर्भुव स्वरोम् । अध्वर्य्यो भो भों सावो ३ मे द्यावा वृणाणि तेऽम इत्येतरा गिर अभिर्वर्द्धास इन्दुभो चि यत्र व्राच ते मनो दच्च दधस उत्तर । तत्रासद ह्यव सो नद्धिते । इत्यादि ।

Ends —

उक्थ वाचि । प्रस्ता जप । वेहिप्रोम्नोयाद्धर० राजावौ सो ॥ ३ ।

Colophon —इति अच्छावाकस्य पर्य्याया ।

(II) मैत्रावरुणस्योक्थशस्त्रम् ।

Begins —

सुष्टवा च्वामच्चोमिन्द्रावरुणा यदिमानि चक्रथु विश्वाजातानि भुवनस्य मज्मनो च्चेमो मित्रो वरुण दुवस्यति । इत्यादि ।

Ends —

वागोजः सह ओजोमपि प्राणापानौ वागोज सह ओमपि प्राणापानौ ॥

Col. — इति मैत्रावरुणस्योक्थशस्त्रम् । शुभम् ।

(III) मैत्रावरुणपर्य्यायशस्त्राणि ।

Begins —अथ मैत्रावरुणपर्य्याया ।

हि भूरों प्रौ सावों प्रव इन्द्राय मादन प्रव इन्द्राय मादन । हर्य्यश्वाय गायत सखाय' सोमपर्व्नो त्रि प्रसेदुक्थ सुदानवे प्रसेदुक्थ सुदानवे उतयुच्च यथानरच्च द्यमा सत्यराधसों ॥ इत्यादि ॥

Ends —सोमंस्याग्नेवीचौ वौषट् द्विर्वागोज पूर्व्वद्दच ।

Colophon —इति मैत्रावरुणस्य पर्य्यायशस्त्राणि ।

IV Then begins —

आश्विनशस्त्रानन्तर ॥ इमे सोमासस्तिरो अह्नास्सीवास्तिष्ठति पौतये युवभ्या । हविष्मता नामत्या रथेनायातमुपभूषत पिबध्वों । होता यच्चदश्विना सोमाना तिरोऽह्नाना । Four lines only without a colophon

The mantras quoted are not in the Śākalasaṃhitā. They are found at the end of the Atirātra chapter of the Āśvalāyana Śrauta sūttra—as anuvākyā and Praisa (VI. 5, 24).

The name of the former owner of the MS:—पायस नरसिंहभट्टात्मजविश्वनाथस्येदं पुस्तकम् ॥

150

2099. मैत्रावरुणशस्त्रम् । *Maitrāvaruṇaśastra.*

Substance Foolscap paper 8¼×4 inches Folia, 7 Lines 7 9 on a page Extent in ślokas, 70. Character, Nāgara of the later eighteenth century Appearance, discoloured

This MS gives the Śastras to be recited by the Maitrāvaruna priest in a Soma-yāga in the morning, in the midday and in the evening sacrifices The ṛcs composing the Śastras are sometimes given in full and sometimes by initial words The preliminaries and conclusions are short The yājyās are given and no puronuvākyās, which are not required. The Somayāga here referred to is Atirātra, as there are Prayājyās which are performed at night in that yāga alone.

It begins:—

अथ मैत्रावरुणप्रयोगः । द्वौ भूर्भुवस्स्वरोम् शोंसावो३ मानो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूति मुक्षतं मध्वा रजांसि सुक्रतों । त्रिः । RV III. 62, 16.

Colophons:—4A इतिप्रातःसवनम् 5B. इति माध्यन्दिनः 6A मध्यमपर्य्यायाः 6B तृतीयपर्य्यायाः 7B इति मैत्रावरुणशस्त्रम् ।

151.

2615 आश्विनशस्त्रम् । *Āśvinaśastra.*

For the MS and the work see L. 3214. See also Cs Vol 1, Nos. 385 and 386

This is a collection of hymns in honour of the Asvinī Kumāras. The first two leaves are taken up with preliminaries to the recitation.

The Sastra begins thus —

2(A) अथ उपस्पृश्य ॥ इदमहमर्व्वावसोः सदने सीदामीत्युपविशेत् ॥ समस्तजंघावरत्निभ्या जानुभ्यां चोपस्थं कृत्वाश्विनं शंसेत् ॥ अभिहिंकृत्याह्वय तत्रैव स्थितो पूर्व्ववदुप 2(B). विश्व उत्तमेन स्वरेण ॥ अग्निर्होता etc.

हिं भूर्भुवस्वरों शोंसावो ३ मग्निर्होता गृहपतिः सराजा ॥

The MS. seems to be incomplete as the colophon आश्विनशस्त्रं सम्पूर्णं is written in a different hand and the MS ends abruptly with the words सत्यासातये कृतोऽभावाम् ।

The Śastra is recited at the end of the night in the Atirātra yajña It consists of not less than one thousand rcs to be recited by the Hotā. Trivedi p 342. For the constituent rcs see Trivedī 346–353.

152.

2117. वृषाकपिशस्त्र । *Vṛṣākapiśastra*

For the manuscript and the work see L 3252 ; Cs Vedas 387.

The Śastra is recited on the sixth day of the Navarātra in Dvādasāha yajña. It is read as a part of Vaiśvadeva Śastra See Ait. Beng. Trivedi 132 This is a hymn recited by the Brāhmanāchchhamsi priests ṚV X 86

Col. —इति वृषाकपिशस्त्राणि समाप्तम् ।

Post Col. —इदं पुस्तकं मोरेश्वरदीक्षितभागवतस्य ।

153.

2118. एवयामरुच्छस्त्र । *Evayāmarucchastra.*

Substance, country made paper 8¼×4 inches Folia, 2 Lines on a page 9 10 Extent in ślokas 38 Character Nāgara Date Śaka 1717 Appearance, fresh Complete

The Sastra is used in the Dvadasaha yajña on the sixth day of the Navarātra It consists of RV V 87, nine ṛcs only It is called एवयामरुत् after the name of the Rsi, who was the son of अत्रि। Trivedi 131

Col —इति एवयामरुत समाप्त।

Post Col —शके १७१७ राक्षसनाम संवत्सरे आषाढशुद्ध १२ तद्दिनेद पुस्तक रत्नाकरोपाध्यायेन लिखित। मोरेश्वर दीक्षितस्य दत्त॥

It begins —हिं भूर्भुव स्वरोमध्वर्यो शो शों सावो ३ मधाहीद गोर्वन उपत्याकामान् मह साह्वजे उ देवयन्त उदभीं३ हिं।

It ends —ऋक् ये ३ यजामहे इन्द्राविष्णू मदपती मदानामिति याज्या॥

154

2123 षोडशीशस्त्र। Sodasisastra

Substa ce country made paper 8½×4 nches Leaves 5 I nes on a page 7 8 Extent in slokas 65 Character Nagara of the eighteenth century Appearance fresh Complete

See Aitareya Brahmana in Bengali by Babu R S Trivedi, p 330 The ṛcs are RV I 16, 1–3, I 82, 1, 3, 4 VIII 12, 25–27, III 44 1–3, VII 31, 4 VII 29, 2, the next three are not found in the Śakal Samhita, being taken from Āsvalayana VI 2, 6, RV X, 96, 1–3, II, 22, 1–3, X 133, 1–3 VIII 69, 1–3, 8–9 13–15, VIII 69, 7, yajya X. 96 13

Colophon —इति षोडशीशस्त्र समाप्तानि भवति।

Post Col —श्रीलक्ष्मीकान्तार्पणमस्तु। शुभ भवतु। इद पुस्तक लक्ष्मणेन लिखित।

The present manuscript begins —

अथ षोडशीशस्त्रप्रारम्भ॥ हिं भूर्भुवःस्वरोम् ३ अध्वर्यो शो शों सावो ३ मिन्द्र जुषस्व प्रवहायाहि शूर हरी इह। पिबा सुतस्य मतेर्नमध्वश्चकानश्चारु मदायो ३ हि मिन्द्र जठर नव्य न पृणस्व मधोर्दिवेन॥ अस्य सुतस्य स्वर्णो पत्वामदा सुवाचो अच्छो ३ मिन्द्रस्तुरापाषा मित्रो न जघान वृत्र यतिर्न।

155

विहृतषोडशी ।

1911. For the manuscript and the work see L. 3204.

The Śastra is used in the Sodasi sacrifice. It is called Vihrta, because one foot of one mantra is read with one foot of another mantra instead of reading them in their proper order This form of recitation is called Viharana See Aitareya Bengali by Trivedi, note page 330

THE SŪKTAS

156.

2136. **पुरुषसूक्तम्** । *Puruṣa sūkta with Sāyaṇācārya's commentary*

Substance country made paper 12×4½ inches Folia 5 Lines 12 13 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Date (?) Appearance discoloured Complete

Colophon —इति श्रीमत्सायनाचार्यकृत ऋग्वेदसंहितायां पुरुषसूक्तभाष्य समाप्तम् ।

Post Colophon —श्रीपुरुषोत्तमतीर्थेन विश्वेश्वरतीर्थगुरुरूपया विश्वावसुनामसंवत्सरे लिखित ।

157

3763 *The same with a commentary*

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia 10 In Tripāṭha form Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Colophon —इति ॐ पुरुषसूक्तम् ।

Post Colophon .—शुभमस्तु सिद्धिरस्तु रामाय नम ॥

On the obverse of the first leaf in Bengali —

शकाब्दा १७६८ सौराषाढ़स्य सप्तदशदिवसे मङ्गलवारे श्रीरामस्य गायत्रीजपारम्भः ।

It consists of 22 ṛks

1. सहस्रशीर्षा, 2. ॐ पुरुष एवेद, 3 एतावानस्य महिमा,..... पाद्यम्, 4. त्रिपादूर्ध्वम्, . .इत्यर्घ्यम्, 5 ततो विराट . इत्याचमनम्, 6 तस्माद्यज्ञात् ... .इति स्नानम्, 7 तस्माद्यज्ञात् . .इति वस्त्रम्, 8 तस्मादश्वा..... .इति यज्ञोपवीतम्, 9 त यज्ञ बर्हिषि .इति गन्धम्, 10 यत् पुरुषं व्यदधु'. ....इति पुष्पम्, 11 ब्राह्मणोऽस्य मुखम् ....इति धूपम्, 12. चन्द्रमा मनसो जात . .इति दीपम्, 13 नाभ्या नाभिम् .....इति

नैवेद्यम्; 14. यत् पुरुषेण......इति नमस्कारः; 15. सप्तास्यासन्......इति प्रदक्षिणम्; 16. यज्ञेन यज्ञं......इति विसर्जनम्; 17. अद्भ्यः सम्भृतः; 18. वेदाहमेतं; 19. प्रजापतिश्चरति; 20. यो देवेभ्य आतपति; 21. उचं ब्राह्मं; 22. श्रीश्च ते।

Commentary begins:—अस्यार्थः यः पुरुषो नाभेरूर्द्धं दशाङ्गुलमतिक्रम्य
अर्थवशात् उत्पत्य विज्ञानरूपः अतिष्ठत्।

158.

9952. *The same.*

Substance, country-made paper Folia, 2 Lines, 11 on a page. Extent in slokas, 25. Character, Nāgara. Date (?). Appearance, tolerable. Generally correct. Complete.

It consists of 22 rcs.

159.

430.

For the MS. see L. 1382. But the description given there requires modification. The manuscript commences on the 28th leaf and with the third chapter of the Pavamāna sūktas. In the 40th leaf the col. is "इति पवमान तृतीयोऽध्यायः". In the 48th leaf, line 2 "इति पवमानसूक्तः समाप्तः". From 48 to the end of 49B "इति सूक्तम्". From 50 to 55 "इति वामनसूक्तं समाप्तम्"।

The first has 41 vargas from the 9th maṇdala of the Ṛgveda, being the first chapter of the seventh aṣṭaka.

The second part contains the first 18 vargas of the next adhyāya, with the remark "इति प० सूक्तम्", together with a 19th beginning with "पावमानीः स्वस्त्ययनी सुदुघा हि घृतश्चुतः। ऋषिभिः सम्भृतोरसो ब्राह्मणेष्वमृतं हितम्॥ with a 20th "यन्मे गर्भे वसतः पापमुग्रं यज्जायमानस्य च किञ्चिदन्यत्। जातस्य च यच्चापि च वर्द्धतो मे तत् पावमानीभिरहं पुनामि॥" and with the 21st दुर्यष्टं दुरधीतं पापं यच्चाज्ञानतो कृतम्। अयाचिताश्चासंयाज्यास् तत् पावमानी०॥ etc The 19th, the 20th and the 21st are khilas to the Pavamāna sūktas.

In the third part there are three vargas, two of which are marked by the number (1) The first RV. X 126 commences "न तमंहो न दुरितं देवासो अष्ट मर्त्यं। सजोषसो यमर्यमा मित्रो नयति वरुणो अति द्विषः" ॥ etc. The second RV. X 119, 1. इति [वा] इति मे मनो गामश्वसनुयामिति। कुवित् सोमस्यापामिति। The third RV. X. 119, 7 नहि मे रोदसी उभे अन्यं पक्षं चन प्रति।

The fourth part contains the 164th sūkta of the first mandala.

160.

1980 पवमानः। *Pavamāna*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 33 Lines, 8 on a page Extent in slokas 450. Character Nagara Date (?) Appearance discoloured

The Pāvamanī rcs begin with the beginning of the ninth mandala and continue for four chapters At the end of this the Pāvamānī khilas are added

161

2180. *The same*

The four chapters of the Pāvamānı sūkta from the ninth mandala of the Ṛgveda

Substance country made paper 8½×6 inches Folia, 46 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1704 Appearance discoloured

Post Col. —शके १७०४ शुभकृतनामसंवत्सरे ज्येष्ठशुद्ध प्रतिपदा भौमवासरे प्रथमप्रहरे लिखित समाप्तम्।

162

1085. वामनसूक्तम्। *Vāmana sukta*

Substance, country made paper 9¼×4½ inches. Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in slokas 70 Character Nagara Date (?) Appearance tolerable Correct, Complete

It is the 164th sūkta of the first maṇḍala of the Ṛgveda. This sūkta contains 52 ṛks. The present codex divides these ṛks into 10 sections.

163.

2009. देवीसूक्तभाष्यम् । *Devī sūkta-Bhāṣya.*

For the MS and the work see L. 1163.

Devīsūkta is the 6th sūkta of the seventh chapter of the eighth aṣṭaka of the Ṛgveda X. 125. The Bhāsya is by Sāyanācārya.

Post Col.:—संवत् १८७३ शक १७३८ सर्व्वधारीसंवदि माघशुक्लाष्टम्यां शनौ ब्रह्मोपनाम्ना गोविन्देन काश्यां लिखितम् ।

164.

5831. श्रीसूक्तभाष्यम् । *Srī sūkta-Bhāṣya.*

Substance, country-made paper. 12×5 inches. Folia, 10. In Tripāṭha form. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, fresh. Complete.

The well known khailika hymn of the Ṛgveda in praise of Lakṣmī, noticed under the name of a "Litany to Fortune," in the Journal of the Asiatic Society of Bengal, for the year 1859, by Mr. Fitz-Edward Hall. See L. 3219

This is the eighth khila sūkta designated Śrī sūkta.

Printed in Vol. IV of Max Muller's second edition of the Ṛgveda, pp. 513 to 528.

The accompanying Bhāṣya begins :—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ तस्ये विवरणं युक्तिकाभिर्मिताक्षरम् ।

छन्दोलक्षणसंयुक्तं वर्णनिर्णयकारकम् ॥

हिरण्यवर्णामिति ।

End —पञ्चविंशत्युचाना च व्याख्यान सप्तमाख्यकम् ।
यथामति मया प्रोक्त प्रीयतां श्रीसूक्तस्थिरम् ॥

165.

2640

श्रीसूक्तविवरणम् । *Śri sukta-vivarana*

For the manuscript and the work see L 3219

The sūkta itself consists of 15 rks, together with, as printed in Max Muller's edition, eulogistic verses, numbered from 16 to 29 The present MS omits some of the verses, and the last verse it comments upon is numbered 23

4A ता लक्ष्मी प्रेषयेति सम्बन्ध १५ ॥ अथ स्तुतिभाग ।

Col —इति सूक्तविवरण समाप्तम् ।

संवत् १७७३ शके १६३८ पराभवसंवत्सरे उत्तरायणे फाल्गुने
मासि लिखितमिद महादेवेन स्वार्थं परार्थं चेति ।

Then it gives the text of the Śri sūkta of 15 rks and its eulogistic verses, 16th, 17th, 18th, and the first half of the 19th, as printed in Max Muller's edition

166

3282 सौर [सूक्त]

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 6 Lines, 8 on a page *Extent in slokas 100* Character *Nagara of the early nineteenth* century Appearance fresh Complete

Colophon —सौरः समाप्त ।

It contains hymns, picked up in a regular order from the Rgveda, in praise of the Sun The hymns are —

I 50, I 115, I 164, 46/47, IV 40, 5, V 40, 5, VI. 61, VII 60, 1, VII 62, 1—3, VII. 63, 1—5½, VII 67, 14 to 16, VIII 101, 11/12, X 37, X 158, X 171, X 191

These are divided into 12 sections, but on what principle is not known I 50 is divided into two sections Some

sections contain ṛks quite apart from each other. Some contain entire sūktas. After the 12th section occurs the following :—

य एतेन सूर्य्येण सूर्य्यमर्च्चे। उपतिष्ठन्त उ व्यायुष्यवन्त आरोग्यवन्तो भवन्ति सर्व्वकामवन्तो भवन्ति सूर्य्यसायुज्यं गच्छति।

After this occurs X. 190 of the Ṛgveda.

On the obverse of the first leaf it is called, in a different hand, स्नानविधि. But Snāna has nothing to do with its contents

167.

2674 *The same*

Substance, foolscap paper. 8×4 inches Folia, 5. Lines, 9 on a page Extent in slokas, 100 Character, Nāgara Date, Śaka 1726 Appearance, discoloured Complete.

The same collection of hymns to the Sun with slight variations.

It begins :—

श्रीगणेशाय नमः ॥

उदुत्यमिति त्रयोदशर्चस्य सूक्तस्य काण्वपुत्र-प्रस्कण्व ऋषिः सूर्य्यो देवता आद्या नवर्चा गायत्रीच्छन्दः अन्त्यास्तस्रोऽनुष्टुभः अन्त्यस्तृचो रोगघ्नः उपनिषदन्त्योऽर्द्धर्चो द्विषघ्नः सौरसूक्तजपे विनियोगः।

ॐ उदुत्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवो दृशे विश्वाय सूर्य्यमित्यादि। Rv. I. 50, 1.

Col. :—इति सौर समाप्तः।

Post Col. :—शके १७२६ रक्ताक्षीनामसंवत्सरे आषाढवद्यनवमी सौम्यवासरदिने श्रीमच्चित्तपावनकुलाब्धि-गोडवोलयुपनामक-श्रीब्रह्मीभूतः वाबूरावसूनु-सखारामेण लिखितं स्वार्थं परार्थं। लेखकपाठकयो शुभं भवतु ॥ श्रीसविता सूर्य्यनारायणार्पणमस्तु ॥

168

3213 Substance, country made paper 8¼×3¾ inches Folia, 4 Lines 11 on a page Extent in slokas, 90 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured

I.

मृगारेष्टि । Mrgāresti.

अथ मृगारेष्टिः । समद्य सामिधेन्य । नम प्रवक्त्रे इत्यादि शोचिष्केशस्तमीमहोमपामिदं न्यन् समुद्रस्य निवेशनं अन्यं ते अस्मद्यन्तु हेतय पावको अस्मभ्य शिवो भवो नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे इत्यादि ।

Mrgāresti ends in 3A

II

पवित्रेष्टि Pavitresti

अथ पवित्रेष्टि । नम. प्रवक्त्रे इत्यादि समद्यशसामिधेन्य शोचिष्केशस्तमीमहोऽमपामिदं न्यन् समुद्र अन्यं ते । अस्मभ्यं शिवो भवो इत्यादि ।

The sāmideni rcs only are given with certain directions.

169

3267 रात्रिवर्गः । Rātrivarga.

Substance, country made paper 8¾×4 inches. Folia, 5 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 80 Character Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

A collection of hymns mainly from the Rgveda, which relate to the goddess of night. Some of the hymns it contains are.—RV X. 127; the 25th khailika sūkta, as printed in Max Muller's edition, VII 104, 22; I. 133, 5; VIII. 61, 13; X 152, 2A, the first nine ṛks. of the 28th khailika sūkta as printed in Max Muller's second edition of the Rgveda There are hymns, non-vedic too

As appears from the *samkalpa* given on the obverse of

the first leaf, this is to be recited for the welfare of a female in the lying-in chamber, and her child

देशकालौ सङ्कीर्त्य तिथौ अस्याः सूतिकायाः सबालकस्य च सर्व्वारिष्टशान्त्यर्थं रात्रिदेवताप्रीत्यर्थं रात्रिसूक्तपठनमहं करिष्ये ।

170

3415 *The same*

Substance country made paper 7¼×3½ inches Folia 6 Lines, 10 on a page Extent in slokas 80 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

171.

7875 प्रैषाध्याय । *Praisādhyāya.*

Substance country made paper 8×4½ inches Folia, 13 Lines, 8 on a page Extent in slokas 150 Character Nagara Date, Samvat 1763 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —इति शाङ्खायनप्रैषाध्याय ।

Post Col —सवत् १७६३ वर्षे माघवदी १४ तिथौ भौमवासरे काश्यां विश्वेश्वरसन्निधौ हरिहरात्मजदी विश्वेश्वरसुतशिवदेवेन लिखितमिद यथादृष्टमित्यादि । स्वार्थे परार्थे च ।

See W p 29, which somehow is connected with Bhatta nārāyana's name There are altogether 72 *mantras* of which 68 begin with होता यक्षत् etc, etc, while in Broomfield's "concordance" there are 100 mantras with होता यक्षत् as their initial words But one at least of the 72 mantras here is not found in Broomfield होता यक्षत् is called प्रैष ।

172

7889 सुपर्णाध्याय । *Suparnadhyaya*

Substance country made paper 9¾×7¾ inches Folia 11 Lines, 9 on a page Extent in slokas 214 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

A hymn in praise of Garuda, accented; called in W. p. 22, Suparnādhyāya in 31 vargas not found in the printed edition of RV. Samhita. Appears to be an apocryphal work.

173.

6263 दर्शपौर्णमासेष्टिमन्त्रव्याख्या । *Darśa-Paurnamāseṣṭi-mantravyākhyā. The Title is from the note-book.*

Substance, country-made paper 9¼×5 inches Folia, 14. Lines, 12-14 per page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

The first leaf is marked हौ. सू भाष्य उत्तरार्द्धं । *Hau-su*— is evidently the abbreviation of Hauttra sūtra.

It begins:—

श्रीगणेशाय नमः ।

भुजगा भुजगा यस्य वामगा वामलोचना ।

सर्व्वदा सर्व्वदा दिश्यात् सशिवः सशिवः शिवम् ॥

अथोत्तरार्द्धगतमन्त्रार्थः प्रस्तूयते ॥

सौत्रो निगदः प्राजापत्य अग्नये समिध्यमानाय अनुब्रूहि—हे होतः अग्निसमिन्धनार्थं तदर्था ऋचोऽनुब्रूहीत्यर्थः । यदि अग्र॰ होतानुब्रूहीति तदा स एवार्थ॰ होतृपदाध्याहारो न भवतीति विशेषः । हौत्रसूत्रनिगदः—ब्रह्मन् सामिधेनीरनुवक्ष्यामि । हे ब्रह्मन् अग्निसमिन्धनार्था ऋचः अनुक्रमेण वक्ष्यामि । सौत्रं यजुः प्रजापतेऽनुब्रूहि ॐ अनुब्रूहि हि प्रजापते होतस्त्वं सामिधेनीरनुब्रूहि ॥

The meanings of different symbolic syllables, not explained in other commentaries, have been explained in this work.

174.

3981. कुष्माण्डटीका । *Kuṣmāṇḍa-ṭīkā.*

Substance, Kāśmīrī paper 7¼×5 inches. Folia, 25. Lines, 19 on a page Extent in ślokas, 650. Character, Kāśmīrī of the seventeenth century. Appearance, fresh Complete

The commentary begins in the 10th line of the first leaf

अथ कुष्माण्डटीका ।

पापान्मुक्तिश्च पुण्यस्य वृद्धिरस्ति दिजन्मनाम् ।

कुष्माण्डमन्त्रपाठेन मद्यापापहरैर्य च ॥

कुष्माण्डमन्त्रान प्रजपेच्छुचिर्भूत्वा समाहितः ।

निषिद्धयोनिरमणाद् भ्रूणहत्यानिवृत्तये ॥

ॐ कुष्माण्डानि कुष्मानां शकुनीनामण्डस्थानाम् ॥ अस्य जः कुष्मानां कुष्मसञ्ज्ञकानां मुनीनां शकुनीनां पक्षिणां हंसरूपानामिति यावत् । अण्डस्थानां अण्डेषु तिष्ठतीति अण्डस्था अन्तेष्वेव स्थितानां सतां ये मन्त्रास्ते कुष्माण्डा । etc, etc

Colophon —समाप्तेयं कुष्माण्डमन्त्रटीका ॥ शुभं भवतु ॥

It ends thus —

अग्नि प्रीयतां अग्निप्रीतेस्तु वायुः प्रीयतां वायुप्रीतेस्तु सूर्य प्रीयतां सूर्यप्रीतेस्तु ब्रह्मा प्रीयतां ब्रह्मप्रीतेस्तु कुष्मादय प्रीयन्तां कुष्मादय प्रीता सन्तु । अनेन कुष्माण्डमन्त्रजपेन पापान्मुक्ति पुण्यस्य वृद्धिरस्तु । कुष्मान्दयः प्रागुक्ता । प्रायश्चित्ते मन्त्रा यश्च कुष्मन्दय प्रागुक्ता प्रायश्चित्तमन्त्रे मासक ब्रह्मणा (lacuna)वेद ॥ (?)

Series of expiatory *rks* from various sources such as V S 20, 14, 15, 16 In the commentary on V S 20, 14, Sayana says अग्निवायुसूर्यदेवत्या तिस्रोऽनुष्टुभ कुष्माण्डीसञ्ज्ञाः TA II 6 contains 13 mantras of the Kusmanda class TA II 7 gives the akhyayika and II 8 gives the list of sins from which these mantras purify

175

2348 **उत्तरशान्तिः** । *Uttarasanti*

For the MS and the work see L 3239
The final benedictory rks.

176.

5739 विठ्ठलऋङ्मन्त्रसारभाष्यम् । *Viṭhṭhala-Ṛṅmantra-Bhāṣya*

By Kāśinātha Upādhyāya, son of Anantopādhyāya.

Substance, country made paper 12×6¼ inches Folia, 27 In Tripatha form Character, Nagari Date Śaka 1720 Appearance, discoloured Complete

This gives exhaustive explanations of the twelve ṛks applicable to the worship of Viṭhṭhala, a form of Viṣṇu The ṛks are given in the middle of the leaf

Beginning .—

श्रीमद्विठ्ठलसमपदकमलं कमलं करोति नो वाचा ।

यद्धि परोच्चप्रियविभुनिश्वसितैर्वर्णितं च निश्वसितैः ॥

अथ श्रीमद्विठ्ठलदेवताप्रतिपादका मन्त्रा व्याख्यायन्ते। सर्वे वेदा यत्पदमामनन्तीति श्रुतेः। सगुणे ब्रह्मणि तत्तच्छन्दप्रवृत्तिहेतूनां संभवात् सर्वे शब्दाः परस्मिन् पुंसि प्रवर्तन्त इति श्रीविष्णुसहस्रनामभाष्याच्च सर्वस्य देवस्य भगवत्प्रतिपादकतया सकलसूक्तानां तत्परत्वं स्पष्टमेव। तथापि विशेषतः श्रीविठ्ठलपरत्वस्य श्रद्धावद्विद्वज्जनानां बोधार्थं यथामति कतिचिदेव मन्त्राः प्रदर्श्यन्ते ।

तत्र ऋक्संहितायां प्रथमाष्टके सप्तमाध्याये प्रथमसूक्तम् ।

Text देवपे चरवः, etc, etc.

End :—इत्यमृग्वेदपठिता मन्त्रा द्वादश विश्रुताः ।

श्रद्धालुविबुधप्रीत्यै सुव्याख्याता यथामति ॥ १ ॥

बालानां बोधदार्ढ्यार्थमेतदाभेद्विशोदितम् ।

परमं साहसं चापि क्षमतां मे बुधव्रज ॥ २ ॥

श्रुत्यादौकलमेनापि प्रयासेन सनिश्चयः ।

श्रद्धावतां सतामेतत्रयं तु खलु बुद्धये ॥ ३ ॥

सिद्धान्तरसं यदिमं भ्रमदोषपरं पत्त्रो न प्रपीयात् ।
तदपि न हानिर्वियात् सुधारसं सन्निपातीव ॥ ८ ॥
श्रीमद्विठ्ठलदेवतादिविषयश्रुत्यादिमानम्रचे
भाष्यं भाष्यविदो मतं विरचितं मोदप्रदं धीमताम् ।
काशीनाथसमाह्वयेन विदुषां श्रेष्ठादनन्ताभिधो-
पाध्यायाद्भवता तुमादकमले श्रीविठ्ठलस्यार्पितम् ॥ ९ ॥

Colophon.—श्रीमदनन्तोपाध्यायसूरिसूनु-काशीनाथोपाध्यायविरचित
श्रीमद्विठ्ठलऋङ्मन्त्रसारभाष्यं समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon Statement.—
श्रीकृष्णार्पणमस्तु । शके १७२० कालयुक्तनामसंवत्सर श्री शु ३
श्रीत्र्यम्बकरपुरी लेखन समाप्तः । श्रीविठ्ठल जय विठ्ठल जय
जय विठ्ठल ।

177.

5768B. मन्त्रभागवत । *Mantra-Bhāgavata with Nīlakaṇṭha's commentary.*

Substance, country made paper 10¼ × 5 inches Folia, 26 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

It is divided into four kāṇḍas

The original of this manuscript was evidently defective, as there is no end of the first kāṇḍa and the beginning of the second. After the 29th mantra of the first kāṇḍa it gives that marked 16, which belongs evidently to the second kāṇḍa; and the first colophon in the MS. is that of the second kāṇḍa

For the work see L 1511 The mantras are said to be 250 ṛks, though not found by counting, bearing on the worship of Rāma and Kṛṣṇa.

19B, इति श्रीमत्-पदवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-
गोविन्दसूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ स्वोद्धृतमन्त्रभागवतव्याख्याया
मन्त्ररहस्यप्रकाशिकाया वृन्दावनकाण्डो द्वितीय No of ṛcs

39, 23B, अक्रूरकाण्डस्तृतीयः No. of rcs 30; 26B, मथुराकाण्डश्चतुर्थः समाप्तः No of rcs 10 समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

The comm ends.—

सार्द्धच्छ्तद्वयमृचा रामकथाकथानुगम् ।
दर्शितं भगवांस्तेन तुष्यतात् सात्वतापतिः ॥

178

8650 **मन्त्रभागवतव्याख्या ।** *Mantrabhagavatavyākhyā*

Substance, country paper 11×5 inches Folia, 45 Lines, 11 on a page. In Tripath form Character, old Nagara, Incomplete

The incomplete manuscripts end with अक्रूरकाण्डस्तृतीयः । The first kānda is here called गोकुलकाण्डः । Number of ṛcs 30.

179.

5768A **मन्त्ररामायणम् ।** *Mantra Rāmāyana with Nilakantha's commentary*

Substance country made paper. 12×7 inches Folia 41, including the two leaves of an index of the pratikas of the mantras In Tripatha form Character, Nāgara. Date, Samvat 1936 Appearance, fresh Complete

This explains the Rāmaraksā Kavaca and the vedic mantras, referring to Rāmacandra The number of mantras is 156 in the index and 146 in the text

38B, इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणमर्य्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-
गोविन्दसूरिसूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ स्तोद्धृतमन्त्ररामायणव्याख्या
मन्त्ररहस्यप्रकाशाख्या समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon—संवत् १९३६ समे मौतौ—मार्गशीर्षं कृतीया सोमवार ।

See H. P. R Vol III, No 216

180.

8649. मन्त्ररहस्यप्रकाशिका (*Mantrarahasyaprakāśikā*)

Being a comm. on Mantra-Rāmāyaṇa by Nīlakaṇṭha.

Substance, country paper. 10¼×5 inches. Folia, 61. Lines, 13 on a page. Extent in ślokas, 2,100. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1892. Worm eaten. Complete.

Colophon :—इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशगोवि-न्दसूरिसूनोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतिः स्वोद्धृतमन्त्ररामायणव्याख्या मंत्ररहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ।

Post Col :—सम्वत् १८८२ रामिति चैत्रशुक्लसप्तमीदिन लिखितं बनारसमध्ये ।

181.

5768. मन्त्रकाशीखण्ड । *Mantra-kāśīkhaṇḍa with Nīlakaṇṭha's commentary*

Substance, country-made paper. 13×7 inches. Folia, 26. In Tripāṭha form. Character, Nāgara. Date Saṃ 1936. Appearance, fresh. Complete. The last two leaves give the pratīkas of 47 mantras.

This compiles and explains vedic mantras, referring to the various deities and Tīrthas at Benares.

See H. P. R. Vol. III, 213

After the mangalācaraṇa :—

प्रतेरथमिति द्वादशर्चं सूक्तं etc.

24B, इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-गोविन्दसूरिसूनोर्नीलकण्ठस्य कृतिः स्वोद्धृतमन्त्रकाशीखण्डव्याख्या-मन्त्ररहस्यप्रकाशिका समाप्तिमगमत् ।

अत्र प्रसङ्गान्मणिकर्णिकामन्त्रमुद्धरति ।

24B, *Last Colophon* :—इति श्रीमणिकर्णिकामन्त्रोद्धारः । समाप्त-श्चायं ग्रन्थः ।

Post Col. 26A :—इति श्रुत्युक्त-काशीखण्ड-मन्त्रानुक्रमणी समाप्ता संवत् १९३६ समैनाम कार्त्तिककृष्णपक्षे १५ गुरुवासरे ।

182

6508 गायत्रीरहस्य or [ऋग्वेदि] संध्याभाष्य।

Gāyattrīrahasya or *Ṛgvedisandhyā Bhāṣya by Paraśurāma Vyāsa*

Substance country made paper 8¼×5 inches Folia, 58 Lines, 9 per page Character modern Nāgarī Appearance fresh It complete at the end

Every leaf is marked स भा:

Beginning —श्रीगणेशाय नमः।

ॐकारमक्षरं ब्रह्म शिवमव्ययमव्ययम्।
यमामनन्ति वेदेषु तं प्रपद्ये विनायकम्॥ १॥
श्रीसूर्यः श्रीनिवासश्च श्रीकण्ठः श्रीगणेश्वराट्।
परमात्मा गुरुर्हंसः सोऽहमित्याश्रये धिया॥ २॥
ॐकारे ह्यक्षरयुक्ता त्रिलोकी वेदवत्सला।
गायत्री कामगौ सेव्या धर्मकामार्थमोक्षदा॥ ३॥
यो नोऽस्माकन्तु जीवात्मा तस्मिन् बुद्धिं प्रचोदयात्।
तस्य देवस्य सवितुर्भर्गो + + मुपास्महे॥ ४॥
सन्ध्योपासनया तुष्येत् परात्मा परमेश्वरः।
वर्ण्यते + + गायत्रीरहस्य पारमार्थिकम्॥ ५॥
प्रणवव्याहृतिगायत्र्यादिकैर्मन्त्रैः सन्ध्योपास्तिं कुर्यात्। तत्र याज्ञवल्क्यः।
ॐकारो व्याहृति सप्त गायत्री + + सा तथा।
आपोहिष्ठा ह्यृचामित्य सूर्यश्चापः पुनन्त्विति॥ etc., etc.

10B, इति गायत्रीरहस्ये प्रथमोऽनुभवः, 14A, सकलसन्ध्यार्थध्यानानन्दो नाम द्वितीयोऽनुभव, 23B, तृतीयोऽनुभव, 30A, चतुर्थोऽनुभवः।

35A, श्रीमद् व्यासपरशुरामविरचिते गायत्रीरहस्ये गायत्र्युपासनानन्दोदयो नाम पञ्चमोऽनुभवः।

40B, इति गायत्रीरहस्ये गायत्र्यर्थानुसन्धानानन्दोदयो नाम षष्ठोऽनुभव, 46A, सप्तमोऽनुभवः— इति प्रातःसन्ध्याविधिः।

183.

9121. गायत्रीभाष्यम् । *Gāyatrī Bhāṣya by Sāyaṇācārya.*

Substance, country-made paper. 11¼×5 inches. Folium one. Lines, 14 plus four. Extent in ślokas, 20. Character, Nāgara. Date (?) Appearance, old. Prose. Generally correct. Complete.

Colophon :—इति सायनाचार्यमाधवीये गायत्रीभाष्यं सम्पूर्णम् ।

184.

9155. गायत्रीभाष्यम् । *Gāyatrī Bhāṣya by Sāyaṇācārya.*

Substance, country-made paper. 12×6 inches. Folium, 1 only. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 20. Date, Saṃ 1911. Character, Nāgara. Appearance, tolerable. Prose. Generally correct.

It begins thus :— ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

अथ गायत्रीभाष्यमाह । ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदेवस्य धीमहि धियो यो नः प्रचोदयात् । १ । यः सविता देवः नोऽस्माकं धियः कर्म्माणि धर्म्मादिविषया वा बुद्धिः प्रचोदयात् प्रेरयेत् । तत्तस्य सर्व्वासु श्रुतिषु प्रसिद्धस्य देवस्य द्योतमानस्य सवितुः सर्व्वान्तर्यामितया प्रेरकस्य जगत्स्रष्टुः परमेश्वरस्य आत्मभूतं वरेण्यं सर्व्वैरुपास्यतया ज्ञेयतया च सम्भजनीयं । इत्यादि ।

It ends :—ध्यायते लिङि बहुलं छन्दसीति सम्प्रसारणं व्यत्ययेन पदं । यद्वा धीङ आधरे तिङ् बहुलं छन्दसीति विकरणस्य लुक् । प्रचोदय ते लिट अडागमः + + + योगादनिपातः आद्यामस्यानुदात्तत्वे विन्दवरः ॥ (?)

Col :—इति सायनाचार्यमाधवीये गायत्रीभाष्यं सम्पूर्णमगमत् ।

संवत् १९११ भाद्र । ॐ काशीविश्वेश्वराय नमः ।

185.

2159. **ह्रिरण्यकेशीयाः सर्व्वतोभद्रमण्डलदेवताः।**

Hiranya keśiyāh Sarvatobhadramandaladevatāh.

Substance, country-made paper 9¼×4¼ inches Folia, 2 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 40 Character, Nagara Date (?) Appearance, old, pasted and discoloured Complete Accented

Colophon :—इति सर्व्वतोभद्रमण्डलदेवताः।

It begins :—

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्तात् विसी'मतः सुरुचोवे'न आवः
स बुध्निया उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्चविवः। १।

It contains 30 rks After the 30th we have भैरवे भैरं (३१) गदायै गदां (३२) त्रिशूलाय त्रिशूलं (३३) वज्राय वज्रं (३४) शक्तये शक्तिं (३५) ... ... ब्राह्म्यै ब्राह्मी (५०) वाराह्यै वाराही (५१) चामुण्डायै चामुण्डा (५२) वैष्णव्यै वैष्णवी (५३) महेश्वर्य्यै महेश्वरी (५४) वै + + वैनायकीम् (५५)। Here ends the MS.

To all appearances the MS. is very old. On a slip of white paper, pasted over the upper margin of the first leaf, it is noted: ह्रिरण्यकेशीया मण्डलदेवता· प्रारम्भ· ॥ ५५ ॥ श्री ॥

186.

1938 **नीतिमञ्जरीभाष्यम्।** *Nitimañjari-Bhāṣya by Dyā Dviveda, son of Purusottama and grandson of Mukunda Dviveda.*

Substance, country-made paper 10×4¼ inches Folia, 32 in all. Lines, 13—15 on a page Character Nagara Date (?) Appearance, fresh Fragment.

(The first four astakas are each separately paged, fifth complete in 9 leaves, sixth in 10 leaves, 7th in 5 leaves, 8th in 8 leaves).

For a description of the work see L. No. 4183. See also

H.P R III, 159 and I O. Catal. Nos 1022 and 1023 It is a well-known work on morals culled out from the sūktas of the Ṛg Veda.

The 'Bhāṣya' by the author himself is not so well known.

The Bhāṣya on the fifth aṣṭaka commences—

तुरीये नीतिवाक्यानि दर्शयित्वा यथामति ।

पञ्चमे नीतिवाक्यानि लिख्यन्ते चाद्विवेदिना ॥

गुरुं सन्तोषयेदित्यर्थं चाह ।

Colophon —

इति श्रीद्विवेदपुरुषोत्तमसूनुना द्विवेदद्याद्वयेन विरचिते नीति-

मञ्जरीभाष्ये पञ्चमाष्टके नीतिवाक्यानि ।

The sixth begins —

सरस्वतीमहं वन्दे सभाष्या नीतिमञ्जरी ।

द्याद्विवेदस्य चाद्यस्य मुखे स्थित्वा कृता यथा ॥

अधर्मे मतिं न कुर्यादित्यर्थं चाह ।

Colophon —

षष्ठाष्टके नीतिवाक्यानि ।

The seventh begins —

द्याद्वय श्रुतितत्त्वज्ञ षष्ठेऽष्टके स्वबुन्मति ।

दर्शयित्वेतिहासान् य सप्तमे दर्शयत्यथ ॥

पैशुन्यं न कुर्यादित्यर्थं चाह ।

Colophon —

सप्तमाष्टके नीतिवाक्यानि प्रदर्शितानि ।

The eighth commences —

नीचसङ्गो न कर्त्तव्य इत्याह ।

असता सङ्गदोषेण साधुर्य्यात्यपि विक्रियाम् ।

इन्द्रेण बाधिता देवा साधुनाऽसुरसंगतेः ॥

तदर्थैव इतिहासपूर्व्वा ऋक् —

Colophon:—

इति श्रीयादविंदकृते गौतिमञ्जरीभाष्ये षष्टमे गौतित्राध्यायि ।

Dyā Dviveda wrote in Saka 1550, i.e. 1628 A D

187

2016. *The same (with the text).*

For the manuscript and the work see L 1183

This is a mere fragment.

Post Col..—संवत् १८७१ पार्थिवाब्दे फाल्गुनवद्यचतुर्दश्यां श्रीकाश्यां अयोध्याभाषा गोविन्देन लिखितम् ॥ शुभं भवतु ॥

The MS. has only 9 leaves and not 10 as given by R Mitra The other leaf is of no use

188.

1962. ऐतरेयब्राह्मण। *Aitareya Brāhmaṇa*

(In 8 pañcikās).

I. Substance, country-made paper 8¾×4 inches Folia, 21. Lines, 10 on a page. Character, Nāgara. Date, Śaka 1659 Appearance, discoloured.

Colophon :—इति प्रथमपञ्चिका समाप्ता ।

Post Col. :—शके १६५९ कालयुक्तनामसंवत्सरे फाल्गुनवद्य ८ गुरुवासरे तद्दिने प्रथमपञ्चिका समाप्ता । श्रीरस्तु ॥

इदं पुस्तकं भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखितम् । स्वार्थं परोपकारार्थं च । यादृशं पुस्तकमित्यादि । भग्नपृष्ठेत्यादि ।

II. Substance and measure, the same Folia, 24 Lines, 11 on a page Character, Nāgara. Date, Śaka 1661 Appearance, discoloured

Col. :—इति द्वितीयपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्यायः । इति द्वितीयपञ्चिका समाप्ता ।

Post Col. :—श्रीहव्यार्पणमस्तु । शक १६६१ सिद्धार्थिनामसंवत्सरे चैत्रशुद्ध १४ तद्दिने समाप्त ।

इदं पुस्तकं भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखितं स्वार्थं परार्थं च । श्रीगजानन । श्रीश्रीराम ॥

III Substance, the same 8¾×3½ inches Folia, 75 Lines, 7, 8 on a page Character, Nagara Date, Śaka 1666 Appearance, discoloured

Col. :—इति तृतीयपञ्चिकाया पञ्चमोऽध्यायः ।

Post Col. :—

यज्ञोऽन्त्यमेकादश । देवविशस्त्रयोदश । सोमो वै राजामुष्मिंस्तुर्दश । देवा वा असुरैर्युद्धं षट् । यज्ञो वै देवेभ्योऽन्नाद्यं षट् ।
शके १६६६ रक्ताक्षीनामसंवत्सरे । ग्रन्थसंख्या ९०९ ।

IV. Substance, the same. 7¾×3¼ inches. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. Date, Śaka 1621. Appearance, discoloured and brittle.

Col. :—इति चतुर्थपञ्चिकायां पञ्चमोऽध्यायः।

Post Col. :—शके १६२१ चित्रभानुसंवत्सरे आश्विनमासे शुक्लपक्षे एकादशी ११ भानुवासरे लिखितम्।

In a later hand ग्रन्थसंख्या ५००।

V. Substance, the same. 9×4 inches. Folia, 20. Lines, 10 to 12 on a page. Character, Nāgara of the seventeenth century. Date (?). Appearance, discoloured.

Colophon :—इति पञ्चमपञ्चिकायां पञ्चमोऽध्यायः।

Post Col. —

सिद्धार्थिनो माधवस्य दासाणां छायपञ्चकं।
सौम्येऽलिखद्भागवतो यशेश्वः स्वपरार्थतः॥

VI. Substance, the same. 8¼×3¼ inches. Folia 27, of which the last two are a restoration. Lines 8, 9 on a page. Character Nāgara. Date (?). Appearance, old.

Col. :—इति ब्राह्मणपञ्चमपञ्चिका समाप्तः।

VII. Substance, the same. 8½×3¼ inches. Folia, 31. Lines 5 to 9 on a page. Character, Nāgara. Date Saṃvat 1750. Appearance discoloured and fragile.

Date and Colophon :—

संवत् १७५० मार्गशीर्षशुद्ध पौर्णमास्यां रविवारेण लिखितम्।
येवड़े विश्वनाथेन लिखितम्। सप्तमपञ्चिका समाप्तः।

One line more.

VIII. Substance, the same. 8¾×4 inches. Folia, 20. Lines, 9, 10 on a page. Character Nāgara. Date, Śaka 1660. Appearance, discoloured and brittle.

Colophon :—अष्टमपञ्चिकायां पञ्चमोऽध्यायः।

Post Colophon :—शके १६६० कालयुक्तनामसंवत्सरे भाद्रपदस्य १० तद्दिने अष्टमपञ्चिका समाप्ता॥

इदं पुस्तकं भागवतोपनाम्ना यशेश्वरेण लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं च॥

Printed by Haug. (with an English translation) Printed in the Bibl Ind series with Sāyana's commentary, and in the Anandāsrama series Translated into Bengali by R S Trivedi, with notes and indices Aufrecht edited the book in Roman character with extracts from Sāyana's commentary in 1879 The work contains four of the 7 soma sacrifices and other minor ceremonies

189

460 *The same*

To the end of the seventh pañcikā

Substance country made paper 10½×3½ inches Folia 26 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 400 Character Nagara Date (?) Appearance, old Generally correct

Post Col. Statement —

ग्रामभट्टते नारायणेन लिखिता ।

190.

4179 *The same.*

Substance, country made paper 9×3½ inches Folia—pancika I 20, II 30, III 32, IV 24, V 27 (the first 7 leaves missing), VI 25 VII (two copies, one complete in 55 leaves and the other incomplete with 21 leaves) VIII 20 *Lines 7, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century* Appearance, discoloured

191

3131 *The same.* (प्रथमपञ्चिका)

Substance, country made paper 8¾×4 inches Folia 25 Lines, 9 on a page. Character, Nagara Date Saka 1713 Appearance discoloured

Post Col —शके १७१३ विरोधिकृन्नामसंवत्सरे पौषशुद्धप्रतिपदा रविवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं समाप्तम् । चिपोळकरोपनामक-विनायकभट्टस्य सुतह्रस्वेन लिखितम् । हेरम्बऽवतु मा स्वार्थेऽस्‍ परार्थम् ।

192.

3132. *The same.* (द्वितीयपञ्चिका)

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 32. Lines, 8 on a page Written in two different hands Character, Nagara. Date, Samvat 1796. Appearance, discoloured

Post Col. :—संवत् १७९६ शुक्लनामसंवत्सरे पौषकृष्णषष्ठी इन्दुवारे तद्दिने भडकंबकरोपनामक चिन्तामणेन काश्यां विश्वेश्वरसन्निधौ लिखितम् ।

रामकृष्णभट्टदुवेदीयस्य दत्तम् ।

193.

3133. *The same.* (चतुर्थपञ्चिका)

Substance, country-made paper. 9×4 inches Folia, 30 Lines, 9 on a page Character, Nagara Date (?) Appearance discoloured and writing effaced in places Complete

194.

3775. *The same.* (पञ्चमपञ्चिका)

Substance, country-made paper $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 46 Lines, 6 on a page *Character, Nagara Date, Śaka 1682 Appearance, fresh*

The date of the MS. :—शके १६८२ विक्रम संवत् पौषकृष्ण ५ ।

195.

3134. *The same* (षष्ठपञ्चिका)

Substance, country made paper $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page Character, Nagara of the eighteenth century. Appearance, discoloured Complete

196.

3135. *The same.* (सप्तमीपञ्चिका)

Substance, country-made paper $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 28 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

197.

3136. *The same* (सप्तमीपञ्चिका)

Substance, country made paper 7×3¼ inches. Folia, 26 Lines, 9 on a page *Character, Nagara of the eighteenth century* *Appearance, discoloured* Complete.

198.

3137. *The same.* (अष्टमीपञ्चिका)

Substance, country-made paper 9×4¼ inches Folia, 23 Lines, 9, 10 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1742 Appearance, discoloured. Complete

The Post Colophon Statement.—

संवत् १७४२ समये कार्त्तिककृष्णपञ्चमी सौम्यवासरे लिखितं शुभमस्तु ॥

199

22. *The same, here called* आश्वलायनब्राह्मण *Āśvalāyana Brāhmaṇa.* (पञ्चमपञ्चिका)

The MS. has been noticed in L. 768.

This is the fifth book of the Aitareya Brāhmana, according to the Āsvalāyana Sākhā. The whole of the Brāhmana is often called after Āsvalāyana. In this book at least, there is no difference in reading from the Bibl. Ind. edition.

Post Col.:—शुभमस्तु ॥ राम ॥ राम ॥ राम ॥ श्रीराम ॥

In a different hand—

बालकृष्णस्य पुस्तकं लिखितं बालकृष्णेन ।
तरङ्गिणि त्वं रचयाभिमानमकालमयूरमवाप्य मेघात् ।
ज्वालाजटालो न निदाघकालो यावद्दृगोचनगोचरन्ते ॥
बालकृष्णीयमदः पदम् ।

On the reverse.

पुङ्खोपनामकस्येदं रामपूरे निवासिनः ।
सर्व्वेश्वरामकृष्णस्य अगज्जानातु पुस्तकम् ॥

COMMENTARIES ON AITAREYA BRĀHMAṆAS OF THE ṚGVEDA.

200

940 **ऐतरेयब्राह्मणभाष्य ।** *Aitareya Brahmana-Bhāsya*

Sāyana's commentary on the Aitareya Brāhmana, forming part of his Mādhavīya vedārtha prakāsa.

For the manuscript see L. 1801. It is not adequately described there.

The manuscript contains all the pañcikās from I to VI, and does not want the fifth pañcikā as stated by Rājendralāla.

Each pañcikā is paged separately The pañcikā I has after leaf 42, 27 leaves marked from 1 which are in a new and larger hand and comes very nearly to the end of the 6th khanda of the 4th chapter. Then in the former hand follow 24 leaves marked from 1, which commencing from the 7th khanda of the fourth chapter, complete the first pañcikā.

Post Colophon Statement :—

इदं पुस्तक मेद्दले इत्युपनामगोविन्दात्मजनारायणेन लेखी ।
संवत् १८३३ शके १७९८ सर्व्वधारीनामसंवत्सरे उत्तरायणे वर्षा-
ऋतौ आषाढे मासे शुक्लपक्षे १ तिथौ गुरुवासरे सायंकाले
श्रीगङ्गाविश्वेश्वरसन्नि[धौ] समाप्त. ॥

Pañcikā II has 108 leaves; III, 142.

Post Col. —संवत् १८३३ आषाढमासे शुक्लपक्षे ५ सोमवासरे ।

IV, 63; V, 92; (at the top of the last leaf appear the words " Government Sanskrit College, Calcutta"—२३२३ वेदः) and VI, 82.

202.

2284 ऐतरेयारण्यक । *Aitareyāranyaka.*

Substance country made paper 10×4¾ inches Folia 47 Lines, 10 on a page Character Nagara Date Samvat 1865 Appearance old and worm eaten Complete

Printed in the Bibl Ind series with Sāyana's commentary

The Last Colophon —

इत्यैतरेयपञ्चमारण्यके तृतीयोऽध्याय ॥ ३ ॥ समाप्तान्यारण्यकानि । अग्निर्देवेभ्य । अथ महाव्रत चत्वारि त्वा त्वाय चत्वारि हिंकारेणाष्टो अथ सूददोहास्त्रीणि वश त्रीणि अथ महाव्रत तदिति प्रवोमहे द्वाविंशति १ । एष पन्था अष्टौ एष इम चत्वारि॰ योहवा आत्मानमष्टौ आत्मा वा इदमेक त्रीणि पुरुषैका कोयमात्मेत्येका वाङ्मेका एष पन्था विश्वामित्रमात्मा वा षड्विंशति २ । अथात संहितायाः षट् प्राणो वश इति षट् अथात संहिताया अथ खल्विय द्वादश ३ । विदामघवन्नेका ४ । महाव्रत षट् ग्रीवा पञ्च उरु त्रीणि ५ महाव्रतस्य त्रीण्यध्यायो चतुर्दश ५ ।

सवत् १८६५ ॥ भमएठेत्यादि ॥ यावृश इत्यादि ॥ अर्जित भूरिकष्टेनेत्यादि ॥

203

2672 *The same*

Substance country made paper 7×4 inches Folia 81 Lines 8 to 10 on a page Character Nagari Date (?) Appearance discoloured Complete

The name of one of the former owners of the MS in red ink—इदमारण्यकपुस्तक श्रीमदच्युताश्रमस्वामिना ।

Then in a smaller and later hand in black ink.

इदं पुस्तकं रामचन्द्रदेवसुत-रघुनाथदेवसुत-कोडदेवस्य ।

On the obverse of the first leaf—इदं पुस्तकं कोडदेवस्य ।

204.

2673. *The same*

Substance, country made paper 9 × 3½ inches Folia, 51 Lines, 9 on a page Character, Nâgara Date Samvat 1764 Appearance, discoloured Complete

Post Col. —

संवत् १७६४ हेमलंबसंवत्सरे उदगयने ग्रीष्मर्तौ आषाढ़-कृष्णद्वादश्यां भानुवासरे आकोटकरकोनेरितनयजनार्दनेन लिखित-मिदं पुस्तकं कृष्णभट्टपुत्रशिवरामार्थं स्वस्तिपुत्रये च । श्रीरस्तु ।

On the obverse of the first leaf—पुस्तक मुकुंद० ।

205

100 *The same here called* आरण्यपञ्चक.

The present manuscript is fully described by Rajendra lâla under No. 871

Post Colophon Statement —

प्रमोदतसंवत्सरान्तर्गतफाल्गुनकृष्णे द्वादश्यौ दम्बोनाडोपनाम्न एलम्भटस्य सुतेन रामानामधेयेनेदं पुस्तकं लिखितम् ।

206.

1961. *The same*

Substance, country-made paper 8¼ × 4 inches Folia 61 Lines, 7 on a page Character, Nagara Date, Saka 1747 Appearance, oldish Complete

Post Colophon :—

इदं पुस्तक यारे इत्यपनामकवासुदेवस्य सुतरामचन्द्रेण लिखितम् वास्तव्य चोत्रवार राजापुर कृष्णासन्निध ।

शाके १७४७ पार्थिवनामसंवत्सरे आश्विनवद्यप्रतिपदा इदं पुस्तकं समाप्तम्। भागवत-इत्युपनामक-नारायणदीक्षितेन दत्तं वास्तव्य टोके श्रीगोदातीरे। राम।

COMMENTARY ON THE ĀRANYAKA.

207.

2309 **ऐतरेयारण्यकभाष्य।** *Aitareyāranyaka Bhāsya by Sāyana*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 41 Lines on a page, 10 Extent in slokas, 1000 Character, Nagara. Date, Sam 1879 Appearance, fresh

The third Āranyaka only

Printed in Bibl. Ind. pp. 305–384.

Post Col.:—संवत् १८७९ आश्वीने संसर्पे सच्चाधिपनाम्नि पौषद्वयात् पूर्व्वभाविनि विजयनाम्नि संवत्सरे पराज्ये त्र्युपनाम्ना अनाभट्टेन लिखितम्।

THE UPANISATS OF THE AITAREYA.

208.

2375 ऐतरेयोपनिषत् । *Aitareyopaniṣad.*

Substance, foolscap paper 8¼ × 4¼ inches Folia, 7 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Date (?) Appearance, discoloured Complete

Often printed. Translated into English by Prof. Max Muller in the S B.E. series, Vol I It means the fourth, fifth and sixth chapters, of the second of the five Aitareya Āraṇyakas

209.

9527. *The same*

Substance, country-made paper 13 × 5 inches Folia, 2 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 64 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable. *Prose* *Generally correct* *Complete*

210.

2244. आत्मषट्कोपनिषत् । *Ātmaṣaṭkopaniṣad.*

(Another name of Aitareyopaniṣad)

Substance, country made paper 9¼ × 4 inches Folia, 6 Lines, 7, 8, on a page. Character, Nagara of the eighteenth century Date (?) Appearance, discoloured Complete.

211.

2626. ऐतरेयोपनिषद्भाष्य । *Aitareyopaniṣad-Bhāṣya*

By Śaṅkara (with text in tripātha form).

Substance, country-made paper 9¼ × 5 inches Folia, 20 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1872 Appearance, discoloured.

Post Colophon :—शुभमस्तु संवत् १८७२ फाल्गुनकृष्णाष्टमी दिख राम ।

The Bhasya in this MS has no introduction and begins with the explanation of the words आत्मा वा etc , and ends with the end of the sixth chapter of the second Āranyaka of the Aitareya Sankarācarya does not explain the seventh chapter, which is regarded as outside the *Upanisad.* The present MS contains also a commentary on the seventh by an anonymous author in the form of Dīpikā.

212

1024 ऐतरेयोपनिषद्भाष्यटिप्पनम्। *Aitareyopanisad Bhāsya-tippana by Jñānāmrta Yati, disciple of Uttamāmrta*

Substance country made paper 10×4 inches Folia, 17 Lines, 13, 15 on a page Extent in slokas 750 Character Nāgara Date (?) Appearance old and worn out Prose Generally correct

The manuscript contains the commentary on Śaṅkarā cārya's Bhāsya on the second of the Āitareya Āranyakas, here called the first Āranyaka of Aitareyopanisad

It begins thus —श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुचरणाभ्यां नमः ।

प्रत्यग्रूपं परं ब्रह्म प्रज्ञानघनमक्षरम् ।
प्राज्ञं प्राज्ञविरा + + + + + + + + म्यहम् ॥१॥
ऐतरेयमृषिं वन्दे व्यासं शङ्करमीश्वरम् ।
कन्यातीर्थगरीयासमानन्दारण्यगौरुवम् ॥ २ ॥
मूढे मयि क्षमा कार्य्या सद्भिराचार्य्यशासनात् ।
यतोऽहमैतरेयानुवृत्तेष्टिप्पनमारभे ॥ ३ ॥

एतरेयोपनिषद्भाष्यमारभमाणो भगवान् भाष्यकारः श्रोतॄणां सुखप्रतिपत्त्यर्थं प्रयोजनादिदर्शनप्रायर्थं चातद्व्यावृत्त्या व्याख्यायोपनिषदस्तित्व प्रतिजानानोऽविघ्नेन परिसमाप्त्यादिप्रयोजनसिद्ध्यर्थमर्थात्तदनुस्मृतिलक्षणं मङ्गलमाकलयति एष पन्थाः ।

End :—अहमेव परं ब्रह्म ब्रह्मैवाहं न संशयः ।
संसारो मे तमोरूपो + + नास्ति न सेत्स्यति ॥१॥

Col —इति श्रीमद्रामानन्दपूज्यपादशिष्यस्य ज्ञानामृतयतेः कृतौ श्रीमदैतरेयोपनिषद्भाष्यटिप्पने प्रथमारण्यकं समाप्तम् ।
श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

213

1656. *The same*

Substance country made paper 10×5 inches Folia 13 Lines 14 on a page. Extent in slokas 350 Character Nāgara Date (?) Appearance tolerable Prose A fragment

Colophon —

इति श्रीमद्रामानन्दपूज्यपादशिष्यज्ञानामृतयतेः कृतौ श्रीमदैतरेयभाष्यटिप्पने प्रथममारण्यकम् । (?)

It begins —

आत्मा वा इत्याद्युत्तरग्रन्थेन ब्रह्मविद्योच्यते इति परिशेषयितुं ब्राह्मणमनुवदति परिसमाप्तमिति । यच्च यावच्च कर्मज्ञानमपरब्रह्म विज्ञानञ्च श्रुत्यन्तरेषु श्रुतं तत सर्वं यच्च गोव्रतमित्यत आह यथेति ।

This is the beginning of the fourth chapter

214.

611 **बह्वृचब्राह्मणोपनिषत्,** *Bahvṛca Brāhmaṇopaniṣad* (*Another name of Aitareyopaniṣad*) **भाष्यसहिता विवरणसहिता च ।**

The Vivaraṇa is a gloss on Śaṅkarācārya's comm on the Upaniṣad, by Abhinava Nārāyaṇendra Sarasvatī, disciple of Kaivalyendra Sarasvatī

For the manuscript see L 1487

The text Aitareyopaniṣad and the Bhāṣya comm of Śaṅkarācārya have often been printed

215.

10472. *The same vivaraṇa here called* आत्मषट्क-भाष्यटीका। *Ātmaṣaṭka-Bhāṣya-ṭīkā.*

Being a commentary on Śaṅkarācārya's Bhāṣya on Ātmaṣaṭka or Aitareyopaniṣad.

By Abhinava Nārāyaṇendra.

Substance, country-made paper. 9¾×4¼ inches. Folia, 77. Lines, 9, 10 on a page. Extent in ślokas, 1386 Character, Nagara of the eighteenth century. Appearance, old and discoloured. Complete.

Col.:—इति श्रीमदभिनवनारायणेन्द्रविरचितात्मषट्कभाष्यटीका समाप्ता ॥

Beg.:—ॐ आत्मा वा इदमित्यादिना केवलात्मविद्यारम्भस्यावसरं वक्तुं वृत्तं कीर्त्तयति परिसमाप्तमिति ॥

216.

9519. आत्मषट्कोपनिषन्निगूढार्थप्रकाशनम्।

Ātmaṣaṭkopaniṣannigūḍhārthaprakāśana. By Dāmodara.

Substance, country-made paper. 13×5 inches Folia, 4 Lines, 11-13 on a page. Extent in ślokas, 160 Character, Nāgara Date (?) Appearance, tolerable. Prose. Generally correct. Complete

The leaves are marked ऐ. उ. दा or ऐ. दा.

A comm. on ऐतरेयोपनिषत् which the commentator divides into six khaṇḍas, and calls it Ātmaṣaṭkopaniṣad.

Beginning:—ॐ श्रीगणेशाय नमः। पूर्व्वोक्तैः कर्म्मभिः सविशेषोपासनाभिश्च शुद्धचित्तस्य तत एव साधनचतुष्टयसम्पन्नस्य केवलात्मस्वरूपावस्थानलक्षणमोक्षसिद्धये केवलात्मविद्यारभ्यते। आत्मा वा इदमित्यादिना खण्डषट्केन ॥

अत्र हि केवलात्मैव प्रतिपिपादयिषितः एक एवेत्युपक्रमे सर्व्वं तत् प्रज्ञानेत्रं प्रज्ञाने प्रतिष्ठितं प्रज्ञानं ब्रह्मेति सर्व्वस्य प्रत्यगात्म-

यद्यपि कल्पिततत्त्वप्रतिपादक उपसंहारे चात्मैकत्वप्रतिपादनात् स एतमेव पुरुषं ब्रह्म ततमपश्यत् मध्ये परामर्शात्। इत्यादि।

Colophon :—इति श्रीदामोदरशास्त्रिकृतात्मषट्कोपनिषद्विगूढार्थप्रकाशनम्।

217.

2625 **संहितोपनिषद्विवरणम्,** *Samhitopanisad-vivarana*
By Sankaracarya

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, marked 26 to 31 and 51 to 68 Lines 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Discoloured Incomplete

What is Samhitopanisad? The second and third Āranyakas of the Aitareya are called Samhitopanisad and are commented upon as such by Śaṅkara The IV—VI chapters of the second Āranyaka, again, are called Aitareyopanisad, and are, as such, commented upon by Śaṅkarācārya. But the third Āranyaka begins with the following words अथातः संहिताया उपनिषत्, and properly speaking, that should be the Samhitopanisad. Leaves 51 to 68 of the present MS contain the commentary on the third Āranyaka only Folia 26 to 31 contain no colophon.

Though the commentary is called Vivarana, it is really the Bhāsya of Śaṅkarācārya.

See Cs 193

BRĀHMANAS OF THE ŚĀÑKHYĀYANA SCHOOL

218.

1258. शाङ्खायन-ब्राह्मण, or कौषीतकि-ब्राह्मण ।

Śāñkhyāyana Brāhmaṇa or *Kausītaki Brāhmaṇa.*

Two manuscripts, each with 15 adhyāyas.

I Substance, country-made paper 7 × 4½ inches Folia, 95 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 1300 Character, Nāgarī Date (?) Appearance, old. Generally correct Complete

The last leaf is a restoration, dated Samvat 1851 and Śaka 1716.

Post Col. :—श्रीसं १८५१ शके १७१६ पौष शुक्ल ३ तृतीया गुरौ तद्दिने पं गङ्गेश्वरसूनु पं विश्वेश्वरेण त्रुटपत्र पूरितं वाराणस्यां । पं विश्वेश्वरस्येदं पुस्तकम् ।

II Substance, country-made paper 7¾ × 4½ inches Folia, 105 Lines, 11 *on a page*, Extent in slokas, 1600 Character, Nagara. Date (?). Appearance, old Generally correct Complete

For other manuscripts see Weber No. 79, p. 18 and I.O. Catal 89

219.

1049. महाव्रतम् (ब्राह्मण) । *Mahāvrata Brāhmana.*

Substance, country-made paper 9½ × 4½ inches. Folia 9 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nāgara Date Sam 1717 Appearance, old Prose Generally correct. Complete.

It is a supplementary section of the Śāñkhyāyana Brāhmana, devoted to the Mahāvrata rite—a ceremony on the 11th day of Gavāmayana rite—complete in two chapters.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः। ॐ प्रजापति वैं संवत्सरः। तस्यैष आत्मा यन्महाव्रत तस्मादेनत्परस्मै न प्रसेन्नो सर्व्वेषा भूतानामात्मानं परस्मिन् दधानीत्यथो इन्द्रस्यैष आत्मा यन्महाव्रत तस्मादेनत् परस्मै न प्रसेत्।

It ends —

ब्रह्मैतदहर्ब्रह्मण्येव तद्ब्रह्म प्रतिष्ठापयन्ति ते अमृतत्वमाप्नुवन्ति। य एतदहः उपयन्ति य एतदहरुपयन्ति।

Col. —इति महाव्रते द्वितीयोऽध्याय। इति महाव्रत समाप्तम्। श्रीरस्तु।

Post Col —शुभ भवतु। सवत् १७१७ वर्षे प्रथम ज्येष्ठ शुद्ध १५ दिने लिखितमिद पुस्तकम्। काश्यां पड्याश्रीछयादिभ्यात्मसमस्त-पठनार्थम्।

To be differentiated from the Mahāvrata, as given in Aitareya Āranyaka and in Sankhyāyana Srauta sūttra See Velval pp 72–73, also No. 89, the first two chapters only

220

372 कौपीतकि आरण्यक। *Kausitaki Aranyaka*

Substance, country made paper 6⅝×4½ inches Folia, 75 Lines, 9 on a page Extent in slokas 675 Character, Nagara Date (?). Appearance very old and repaired Generally correct. Complete

It is a part of the Kausitaki Āranyaka.

The last Col runs—

इत्यारण्यके एकादशोऽध्याय। कौषितकी उपनिषद् समाप्त।

Printed by Professor Cowell

The codex contains the Kausitaki Āranyaka, minus the Mahāvrata Brāhmana in two sections The first four chapters of the Āranyaka form the Kausitaki Upanisad, as commented upon by Sankarānanda in his Dipikā He

ऋग्वेदे पारायणपाठे शाकल्ये शैशिरीयके नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे ।

222.

1182. *The same.*

Substance, country-made paper. 10×5 inches. Folia, 36 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 700 Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1810. Appearance, tolerable. *Generally correct. Complete.*

संवत् १८१० वर्षे असाढवद १२ नारगरे उत. वारागसौमाहे दौचत् गोयंद रामनायणनागर अमदावादो दौचत् शीवशङ्कर कपाशङ्कर वाजेशङ्करने शौवार्थय पोथी + + + ॥
शुभं भवतु ॥

The section containing the number of sūktas of each anuvāka, as described in I.O. Catal. 53, is wanting in the present manuscript.

223.

2486. *The same.*

Substance, country-made paper 7½×3 inches Folia, 48 Lines, 7, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

The last Col. —इत्यष्टमः ।

After the Colophon:—तदेतत् सूक्तसहस्रं सप्तदशकं सपादाधिकं वर्गाणां द्वे सहस्रे एकविंशोत्तरे ॥ Then the 43rd and 45th verses of Anuvākānukramaṇī of Macdonnel's edition.

Post Col.:—मार्गशीर्ममासे शुक्लपक्षे द्वादश्यां तिथौ भौमवासरे तद्दिने बालकृष्णभट्टेन लिलेख्य वेडकोपनासर ॥ शुभं भवतु ॥

224.

3098. *The same.*

Substance, country made paper 8¼×4 inches Folia, 43 Lines, 7, 8 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1695 and Saka 1560 Appearance, discoloured and dilapidated Complete

The first and the last leaves are pasted with fresh yellow paper.

Colophon :—इति सर्वानुक्रमणिका समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १६९५ वर्षे १५६० सर्व्वजितनाम संवत्सरे माघवदि ४ चतुर्थी सोमवासरे समाप्त ।

In a different hand

दि० हरिराम नी पोथि सहि दि० भाइया ॥ दी ॥ गोविन्दरामजी ॥ दी श्रीवध्नइर नी पोथी ॥ राम ॥

225.

5875 *The same.*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 57 of which the first and the thirteenth are missing Lines 6 on a page Character Nāgara of the seventeenth century Appearance old discoloured and pasted

The same as published in the Anecdota Oxoniensis series, but here it is attributed to Vararuchi, the pupil of Kātyāyana

After द्वतीया त्रिष्टुप् द्वतीया त्रिष्टुप, where the printed edition referred to ends, the following is added in the present MS. —

एतत् छक्रसहस्रं सप्तदशक समादाधिकम्ऋग्वेदे पारायणपाठे प्राकल्ये ग्रैप्ररौयके नमः शौनकाय नमः शौनकाय ।

Then comes the colophon attributing the authorship of the work to Vararuci, the pupil of Kātyāyana

56B इति श्रीकात्यायनशिष्यवररुचिकृता ऋग्वेदसंहिताया अध्यायानां श्नु यष्टे सर्व्वानुक्रमणिका परिपूर्णा ।

Then comes छन्दसंख्या published along with Sarvānukramani in the Anecdota Oxoniensia in pp 54, 55

The MS comes to an end abruptly in the middle of the last pāda of the last sloka of Chandahsamkhyā.

35

226.

7929. *The same*

Substance, country-made paper 9¾×3¾ inches Folia, 37 Lines, 8 9 on a page. Character, Nagara Date, Samvat 1549 Appearance, discoloured

The work is complete, being made up with the leaves of three different manuscripts, foll. 1–15 belonging to the first, 16 to 22 to the second, and 23 to the end to the third

Colophon :—इत्युत्क्रमयौ समाप्ता ।

Post Col —

संवत् १५४८ वर्षे वैशाखसुदि १ भूमे ३ याज्ञिकराजासुत याज्ञिकभायपठनार्थं पुस्तकं लिखितम् ।

227.

4180 (S). *The same.*

Substance, country made paper 7¾×4 inches Folia, 1, 2, 3, 5 6 Lines, 11 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

A fragment containing only the Paribhāsā and Sarvānukramani of Kātyāyana down to 1, 7. 10.

In this MS there is a section in the Paribhāsā after the 12th.

228.

1960 *The same.*

Substance, country-made paper 7¾×3¼ inches. Folia, 6 Lines, 7, 8 on a page Extent in slokas, 70 Character Nāgara of the eighteenth century

The first leaf does not belong to the Paribhāsā at all, but to the Sarvānukramani proper, beginning with ऋषिर्देवमधुच्छन्दा and ending with प्रतीत्यमग्नि[मारुतम्], that is, the first paragraph of the Sarvānukramani as published by Prof. Macdonnel in the Ancedota Oxoniensis series.

The second leaf begins with the second line of the second paragraph of the paribhāṣā to the Sarvānukramani by Kātyāyana It goes on as in the printed edition till the

12th paragraph, which ends in the sixth line of 5B, after which there is another paragraph, which is not known to Prof Macdonnel

That paragraph is

गोधा घोषा विश्ववारापालोपनिषन्निषत् ॥
ब्रह्मजाया जुहूर्नाम अगस्त्यस्य स्वसादितिः ।
इन्द्राणी चेन्द्रमाता च सरमा रोमशोर्वशी ।
लोपामुद्रा च नद्यश्च यमी नारी च शाश्वती ॥
श्रीर्लाक्षा सार्पराज्ञी वाक् श्रद्धा मेधा च दक्षिणा ।
रात्री सूर्या च सावित्री ब्रह्मवादिन्य ईरिता ॥ १२ ॥

इतिपरिभाषा समाप्ता ।

229

1180 (R)

Substance country made paper 7¼ × 4 inches Folia marked 23 25 to 29, 31 33 to 37 Lines, 10 on a page Character Nagari of the seventeenth century Appearance discoloured

A mere fragment of Katyāyana's index to the Rgveda, containing the end of the index of the fifth aṣṭaka and of a portion of the sixth and seventh

25A इति पञ्चमाष्टक ॥

य इन्द्रस्त्रयस्त्रिंशत् पर्वत घोर्याइद त्विन्द्र सतेषु नारद यदिन्द्र पञ्चोनागोपूत्यश्व सूक्तिनौ

33B इति सप्तमाष्टक ।

230

812 *The same*

With the comm by Ṣadgurusiṣya amplified by glosses

A Devanāgari MS in 100 pages, half bound in leather and of the foolscap size It is very incorrect

See H P R II 243 and I O Catal No 56, see also Sarvanukramani edited by Professor A. A Macdonell.

Written in bold Devanagari character A comparison

of this MS with Prof. Macdonell's printed edition shows that marginal glosses have very often been incorporated in the MS as a part sometimes of the text and sometimes of the comm The text and the comm have been written in such a manner that they cannot be separated.

In page 98, the comm on the anukramani of the fourth sūkta of the eighth mandala comes to an end See p 137 of the printed comm. Then comes the text of the fifth up to the word पञ्च (p 28 of the printed edition) Then the text and the comm (and between the two the gloss) of the sixth mandala from चत्वारीयो देवमिति (p 124 of the printed edition) to उक्तगोत्रत्वात् नाय भारद्वाजः । Then some marginal gloss, not to be found in the printed edition

231

2986 *The same*

Substance country made paper 10¼×4 inches Fol a, 142 Lines 11 on a page Character Nagara of the early seventeenth century Appearance discoloured and dilapidated Very nearly complete

This MS belonged to a distinguished Pandit named Mimāmsaka Śamkara Bhatta who flourished in Akbar's time at Benares, for on the obverse of the first leaf it is stated — मीमांसकभट्टशङ्करभट्टानामिद पुस्तक स्वार्थं परार्थंक ॥ श्रीसूर्य्य ॥ The manuscript contains the text in rubric and then the commentary, both carefully corrected, and Śamkara Bhatta's name is a guarantee to their correctness The only matter of regret is that the last leaf or leaves containing the date are missing This MS may be used in checking Prof. Macdonell's edition of the text with the commentary

232.

2192 *The same*

Substance, country made paper 11×[illegible] inches Folia 107 Lines 14 to 16 on a page Character, Nagara Date (?) Appearance discoloured Complete

Col —इति षड्गुरुशिष्यविरचिता सर्वानुक्रमणीवृत्तिः समाप्ता ॥

233

580. ऋग्वेदानुक्रमणिका । *Ṛgvedānukramaṇikā*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 40 Lines, 15 on a page Extent in slokas 1600 Character Nāgara of the seventeenth century Appearance old Repaired Prose Generally correct Incomplete at the end the last leaf missing

Beginning —ॐ नमो गणपतये ।

प्रतिसूक्तं ऋषिदेवतच्छन्दांस्यनुक्रमिष्यामः । अग्नीमीळे ऋचः ९ मधुच्छन्दा ऋषिः अग्निर्देवता गायत्रीच्छन्दः १ वायवायाहि । ऋ ९ मधुच्छन्दा ऋषिः आद्यास्तु वायुर्देवता इन्द्रवायू इमे सुता इति ३ इन्द्रवायू देवते । मित्रं हुवे पूतदक्षमिति त्रीणि मित्रावरुणौ देवते गायत्र छन्द २ ।

The manuscript ends

मयोभूर्वातः ४ प्रवर ऋषिः ।

In leaf 40A line 3 त्रिपञ्चितमोऽध्याय ।

On the obverse of the first leaf —

१ श्रीधारिकपुत्र ३ इग्रान आप + + + + ।

२ श्रीईग्रानपु ४ दमोदर पद्मदेवदत्त ज्ञ + + + + +

३ श्रीदामोदरपु ३ विनायक कोंडपे साउराम ।

४ श्रीविनायकपुत्र २ वैकुण्ठ, गौतम ।

५ श्रीवैकुण्ठपुत्र १ राम ।

६ श्रीरामपुत्र २ अपन, अनन्त ।

७ अनन्तपुत्रार्थां पठनार्थम् ।

In another hand —

याज्ञिकविश्वात्मन पुस्तकम् ।

अथ गायत्र्यादिच्छन्दादि ऋक्सङ्ख्या ।

२४५१	गायत्री
३४१	उष्णिक्
८५५	अनुष्टुभ्
१८४	बृहती
३१२	पङ्क्ति
४२५३	त्रिष्टुप्
१३४८	जगती
१७	अतिजगती
१७	शक्वरी
६	अतिशक्वरी
६	अष्टि
८४	अत्यष्टि
२	धृति
१	अतिधृति
६	एकपदा
१७	द्विपदा
६६०३	

१६४	बार्हत प्रगाथ
५५	काकुभ प्रगाथ
२५०,	महाबार्हत प्रगाथ
४६६	
६६०३	
१०४०२	

एव दशसहस्राणि शतानां तु चतुष्टयम् ।
ऋचां द्वाधिकमाख्यातमृषिभिस्तत्त्वदर्शिभि ॥

Pada samkhya is given as 1,53,028

In the Chandah samkhya, a short work published by Prof A A Macdonell along with Sarvanu kramani, the same total is arrived at, though the number of Bṛhatī is given there as 181

May not this work as well as the Chandahsamkhya belong to a different recension?

234

346 **अनुक्रमणिका विवरण** *Anukramanika vivarana*
by Jagannātha

For the MS see L 1512 For the work see L 1241 and I O Catal. No 58

This is an anukramani of the Ṛgveda of the Vaṣkala recension It contains indices for ṛcs numbering 10552 and sūktas 1028, while the Śākala recension has ṛcs 10580 and sūktas 1017 So this is different from the reading of the Śākala Śākhā as published by Max Muller and the anukramani of

which has been published by Prof Macdonell Eggelling is not right in thinking this to be a commentary on Katyāyana's Anukramanika (I O Catal 58) R Mitra correctly attributes it to the Vaskala Sakha in L 4241, though in L 1512 he says that the work follows the order of Saunaka's treatise on the subject

That the work differs from that of the Sakha for which Katyāyana, the pupil of Saunaka writes is apparent from the way in which it criticises Saunaka and supports Parāsara

5A शक्य पराशर अभिविराजो द्विपदा शौनकमते पञ्चपंक्ति विंराट। रयिर्न चित्रा दश १०। शौनकस्य पञ्चपंक्तिविंराट। पराशर अभिर्द्विंपदा विराट। शौनकमते पञ्चविराट पंक्ति श्रोय तुपदश १०। पराशर अभिर्द्विंपदा विराट। शौनकस्य मते पञ्चविराट पंक्ति। वनेमपूर्व्वीं एकादश ११। पराशर अभि र्द्विंपदा विराट। शौनकमते षटपञ्चविषमपंक्तयः। षष्ठौद्विपदा विराट। उपप्रजिन्न दश १०। पराशर अभिस्त्रैष्टुभ त्रिकाद्या वेधसः दश (१०)। पराशर अभिस्त्रिष्टुप।

The Post Col Statement —

संवत् १७१३ समये पौष सप्तमी भृगुवासरे समाप्त। संवत् १९३१ समये असाढकृष्णपक्षे दशम्या बुधवासरे समाप्त। इद पुस्तक हीरालालकायस्थलिखितम्। श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु। इद पुस्तक खेरड़े गणेशभट्टस्य। रामाय नम श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥ कया शुभेति दयोरिन्द्र ऋषि। कुतस्त्वमित्यस्या म० अन्नाणि स इत्यस्या इन्द्र। आतो वयमित्यस्या म०। क्क सेत्यस्येति इन्द्रः।०। भूरि चकर्थेत्यस्या मरुत। वीत्रौत्तत्तमित्यस्या इन्द्र। अनुसमित्यस्या मरुत एकस्यापि न्न इति दृषस्य इ। कोन्वत्रेति दृषस्यागस्त्य।

Then in English —

Size of the original MS 9×3 8 inches Leaves 29 Each leaf containing with a few exceptions 13×2 26 lines

235.

2298. *The same. By Jagannātha.*

For the manuscript and the work see L. 1241.

The MS. is older, better written than the above, and contains at the end the following important statement.

> ऋचां संख्या १०५५२, बाष्कलशाखायां पूर्त्तिः स्यात् सूक्तानां संख्या १०२८ बालखिल्यरहितद्विपदाना चतुष्पदाः कृत्वा ऋक्-संख्या १०४०२ बालखिल्य-ऋक्संख्या ८०—१०४८२ बालखिल्य-रहित-वर्गसंख्या २००६ बालखिल्य वर्गं १८—२०२४ ।

236.

2059. *The same. Here called* **सूक्तप्रतीक ।**

By Jagannātha.

Substance, country-made paper 12×4½ inches. Folia, 40. Lines on a page, 10, 11. Extent in slokas, 1,000 Character, Nagara. Date Saṃ 1864. Appearance, fresh Prose Complete.

Post Colophon :—संवत् १८६४ बङ्कधान्ये संवदि वैशाखवदि चतुर्थी मन्दवासरे श्रीकाश्यां ब्रह्मोपनाम्ना गोविन्देन लिखितमिदम् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

Mangalācharaṇa :—

नमामि विष्णुं शिरसाव्ययं समं
शिवञ्च सोमं वृषभेन्द्रगामिनम् ।
गणाधिपं भक्तमनोरथप्रदं
हरिञ्च वाक्सिद्धिकरीं सरस्वतीम् ॥ १ ॥

The author and the scope and object of his work.

अनुक्रमणिकोक्तानि सूक्तादिप्रभृतीन्यहम् ।
छन्दोऽन्तानि निबध्नामि जगन्नाथो यथामति ॥ २ ॥
प्रतिसूक्तमृचां संख्या शब्दैरङ्कैश्च लिख्यते ।
अध्यायानां या ऋक्संख्या सान्ते खकैर्विलिख्यते ॥ ३ ॥

प्रायोचो ऋषयः सर्व्वे लिख्यन्ते गोत्रसयुताः ।
प्रगाथानाञ्च सर्व्वेषां तत्तच्छन्दोऽभिधाः पुनः ॥ ४ ॥
आप्रीसूक्तेषु सर्व्वेषु समिद्धाग्न्यादिदेवताः ॥

इति परिभाषा,—निदर्शनानि लिख्यन्ते परिभाषोदितान्यपि ।
पदपंक्त्यादिभेदानां प्रगाथानाञ्च भेदतः ॥
चकाराग्निरुद्रादीनामित्यर्थे ॥

अथ अग्निमीळे प्रभृतीनां सूक्तानां ऋक्संख्यार्षिदैवतछन्दांसि लिख्यन्ते ॥
अग्निमीळे नवर्चं ९ । वैश्वामित्रो मधुच्छन्दा ऋषिः । अग्निर्देवता । गायत्री-
च्छन्दः ॥ १ ॥

The work begins as in Jagannatha's Index

237

1916 *The same. Here called* **सर्व्वानुक्रमणी प्रयोगः ।**

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 56 Lines, 10, 11 on a page Extent in slokas, 1500 Character Nāgara. Date, Samvat 1863 Appearance, fresh Complete

It is a Sarvānukramani of the Ṛgveda. The same as our Catal. 234 with verbal differences.

Colophon and Post Colophon Statement.—

इत्यष्टमेऽष्टमः ॥ ६४ ॥ सू० ८९ ॥ ऋ० ३१८ ॥ संवत् १८६३
ईश्वराब्दे ॥ इति दशमं मण्डलम् ॥ १० ॥ सू० १९१ ॥ ऋ० १७५४ ॥
अनुवाकाः १२ ॥ वर्गाः ३३८ ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

238

7882. **अनुक्रमणिका ढुंढु ।** *Anukramanikādhundhu.*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 3 to 31 Lines, 15, 13 on a page Character, Nagara Date, S 1587 Old and discoloured

Written in two different hands. The second hand begins in the 11th leaf, leaving a gap in 10B, and continues to the end

See Belval No. 39

Colophon —इति अनुक्रमणीवृत्तं समाप्त शौनकादि-ऋषि प्रसादात् ।

Post Col —सवत् १५४७ वर्षे आषाढसुदि १० भौमे द्विवेदश्रीभानुनात्मज
द्वि॰ विश्वरूपस्य पुत्र विनायकस्य पुत्रपौत्रादिशानार्थं इद ग्रन्थम-
लेखित आत्मार्थं परोपकाराय च चम्पकमहादुर्गे लिखितम् ।
मूर्खकोदकाग्निचौरेभ्यो रक्षितव्यमिदम् ।
एकषष्ठितमे वर्षे प्राप्ते पञ्चदशे शते ।
गोवर्द्धनसुतो भानुर्रामिश्रोमेन चेरुवान् ॥
शुभमस्तु सर्व्वजगत । श्री कल्याणमस्तु ।

In a later hand —

दु॰ भाणसुतेन द्वि॰ विश्वरूपेण प्रयत्नरं विना स्वपुत्राणामध्यय-
नार्थं विभागोत्तरकाल सहितामस्माष्टकपुस्तमलेखि ॥

A general index to the Rgveda, with the first three leaves taken up with a list of the different metres of the hymns, at the end of which we have the 12th paragraph of Dvādaśakandi paribhaṣa of Sarvanukramani The first two missing leaves evidently contained lists of the metres from Gāyatri to Anustup

In l 8, 3B begins the anukramanika —

ऋषिदेवताच्छन्दास्यनुक्रमिष्याम । सू॰ ॐ अग्निमीळे पुरोहित ,
वर्ग २ ऋच ६ मधुच्छन्दा ऋषि । अग्निर्देवता । गायत्रीच्छन्दः,
etc etc

The sūktas are marked consecutively from 1 to 1027 (with a gap in 10B)

In the Vedval MS, however, the preliminary portion (up to our 3B l 8) is not to be found and the number of sūktas is given as *1017*

239.

1896

This number contains two manuscripts, one in 58 leaves containing (1) ऋग्देवता, ending in 37A, (2) आर्षानुक्रमणी, in 47B,

(3) छन्दोऽनुक्रमणी, in 57 A, and (4) अनुवाकानुक्रमणी; and the other in 11 leaves, of which the sixth and seventh are missing, containing the आर्षानुक्रमणी, only

The size of the first is 10×4½ inches and that of the second is 9×4 inches

The second is dated in Samvat 1820 फाल्गुनवदी ८ शुक्रे (the scribe's name has been blurred, still we read सदाशिवसुत + + + + शिवप्रसादेण) लिखि दत्ता । शर्मार्थेण लिखि दत्ता ॥ श्रीरामा-सौमर्थ्येलि० ।

240.

2854. ऋष्यनुक्रमणी ऋग्वेदीया । *Rsyanukramani of the Rgveda, by Saunaka*

Substance foolscap paper 8×7 inches Folia 29 Lines 7 on a page Character, Bengali Date (?) Appearance fresh Complete

Printed at the end of the Bibl Ind Edition of the Vrhaddevata

241

1966 ऋष्यनुक्रमः । *Rsyanukrama.*

For the manuscript and the work see L 1214

Colophon —इति शाकलसंहितायां ऋष्यनुक्रम समाप्त ।

Post Col. —सवत् १८५७ ईश्वराब्दे माघकृष्णे षष्ठ्यां गुरौ श्रीवारागस्या ब्रह्मोपनाम्ना खण्डसूनुगोविन्देन लिखितम् ।
श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

This is an index of Rsis to the Śākalasamhitā of the Rgveda. It is in prose and appears to be based on the preceding number, Ārsānukramani of Saunaka (which is in verse), though it is stated on the obverse of the first leaf: शौनकोक्तछन्ददेवतास्च ऋष्यनुक्रमः ।

In leaf 13, after the end of the work, अथ शौनकोक्तछन्दोऽनुक्रमण्या दशमण्डलस्थछन्द संख्या—

The total of all the chandas is 10467.

242.

1990 छन्दःसंख्या अनुवाकानुक्रमणी च। *Chandah samkhyā and Anuvakānukramanī, both attributed to Saunaka*

Substance country made paper 11×4 inches Folia 3 Lines 9 on a page Character Nagara of the eighteenth century Both complete

Chandah samkhyā comes to an end in line 8 1B It has one verse more than in Macdonell's printed edition of the work

अध्यायानामृचा सख्या वर्गाणा दशकै परे ।
शेष ध्रुव शत ज्ञेय वर्गास्तु कटप स्मृता ॥
नम शौनकाय । नम शौनकाय ॥

In leaf 1B after the above मधुच्छन्दःप्रभृतिभि ऋषिभिस्त तपोबलात् ।

This is the fourth verse in Macdonell's edition of Anuvakanukramani

Then again, it omits ten verses after मधुच्छन्द Anuvakanukramani comes to an end in line 1, leaf 3A Then commences a prose enumeration of the 85 anuvakas

The MS ends —इति सर्वानुक्रम समाप्तः ॥

In leaf 3B a complete enumeration is given of astakas adhyāyas, suktas and rks in a tabular form

The MS calls the work Sarvanukramanika which it is not

243

2066 छन्दोऽनुक्रमणी (प्रथमं मण्डलम्)।

Chandonukramanī attributed to Saunaka

Substance country made paper 12×4½ inches Folia 2 Lines 10 11 12 13 on a page Character Nāgara Date Appears recent Verse

Colophon —इति छन्दोऽनुक्रमण्या प्रथम मण्डलम् ॥

244.

2067. *The same.*

Substance country made paper 12×4½ inches Folia 3-12 Lines, 11 on a page Character, Nagara Date (?) Appearance, fresh Verse

The Last Colophon.—

इति शौनकाचार्यविरचिता छन्दोऽनुक्रमणी समाप्ता ॥

Nos 2066 and 2067 form one work.

The last only was supplied by Raja Rajendra Lall Mitra to Prof A A Macdonell

Printed in Bibl. Ind. as an appendix to Vṛhaddevatā, pp. 279 325.

See preface to Kātyāyana's Sarvānukramaṇi, etc., in the Anecdota Oxoniensis series, p 1

245.

1976. **अनुवाकानुक्रमणी ।** *Anuvakānukramaṇi of Śaunaka with its Bhāṣya by Ṣadguruśiṣya.*

For the manuscript and the work see L 4252.

Post Colophon:—

संवत् १८६३ ईश्वराब्दे मार्गशीर्षभैरवाष्टम्यां, श्रीकाश्यां गोविन्देन लिखितम् ।

On the reverse of the sixth leaf.—

शौनकीय दशग्रन्था १० ॥

१ आर्षानुक्रमणी	२ छन्दोऽनुक्रमणी
३ देवतानुक्रमणी	४ प्रातिशाख्यम्
५ सूक्तानुक्रमणी	६ अनुवाकानुक्रमणी
७ ऋग्विधान	८ बृहद्देवता
९ पादविधानम्	१० स्मार्त्तम्

The number of Ardharchas is given as 21232

246.

6022

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 29 Lines 20 on a page Character Nāgara of the early eighteenth century Appearance, old *worn out and discoloured*

The MS contains —

1. Vrhaddevatā—beginning in the first leaf and ending in 18B Printed in Bibl. Ind

2. *Ārsānukramani*—*beginning in* 18B and *ending in* 23A. (Described in L 2112 and printed at the end of the Bibl Ind edition of Vṛhaddevatā)

3 Chandonukramani—beginning in 23B and ending in 28B. (Printed along with Brhaddevata and *other* anukramanis in Bibl Ind series)

4 अनुवाकानुक्रमणी—Beginning in 28B and ending in 29B Printed at the end of the Bibl Ind edition of the Brhaddevatā and in the Anecdota Oxoniensis series

247

2068. पादविधानानुक्रमणिका । *Pādavidhānānukramanikā*

Substance country made paper 12 × 4½ inches Folia 3 Lines 11 on a page Extent in slokas 80 Character Nagara Date (?) Appearance fresh Verse Complete

Last Colophon —

इत्यष्टमाष्टक ॥ ८ ॥ इति पादविधानानुक्रमणिका ॥

For a description of the work see Preface p vii of Prof. A A Macdonell's Kātyāyana's Sarvānukramani

Saunaka is not mentioned in the MS in the opening prose as in Macdonell

It begins —

अनुपादा प्रग्रयिका भवन्ति

दुराम्नाताश्चापि भवन्ति केचित् ।

तदनुसंदृश्यतेदं निबोधता-
चार्येन शौनकेनेप्सितं यत् ॥ १ ॥
ऋतेन मित्रावरुणौ दस्मायुवाकवः सुता ।
इन्द्र इन्द्रर्योः सचा ब्रह्म च नोवसो सचा ॥ १ ॥

248.

2069 *Tabular Statements of the Anukramanis of Sākala recension of the Ṛgveda*

Substance, country made paper 12 × 4½ inches Folia, 49 and two more Character, Nāgara Date Sam 1863 in leaf 18B Appearance, fresh

1A. Scored through.

1B. A tabular statement of astakas, rcs, ekapadās, dvipadās to astapadās and the total of pādas Leaves 2 and 3 contain tabular statements, Astaka by aṣṭaka, of adhyāyas, vargas, sūktas and rcs with the Vālakhilyas at the end.

Leaf 6A gives astaka by astaka the number of chandas and vicchandas.

Leaf 7A gives the Anuvākānukrama in prose.

249.

2061 **ऋग्वेदीयहोमे देवतासंख्या ।** *Ṛgvedīyahome Devatāsamkhyā.*

Substance, country-made paper. 12 × 4½ inches Folia, 8 Lines, 11 on a page. Extent in slokas, 250 Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance fresh Prose Complete

It begins :—अथ ऋग्वेदशाकलसंहितायां होमे देवतासंख्याकाः त्यागाः लिख्यन्ते ॥ अग्नय इदं नव ८ वारम् । वायव इदं त्रिः ३ । इन्द्रवायुभ्यामिदं त्रिः ३ । मित्रावरुणाभ्यामिद त्रिः । अश्विभ्यामिदं त्रिः ३ । इन्द्रायेदं त्रिः ३ । विश्वेभ्यो देवेभ्य इदं त्रिः ३ । सारस्वत्या इदं त्रिः ३ । इन्द्रायेदं त्रयोविंशतिवारं २३ । मरुद्भ्यः इदं एक १ । इन्द्रामरुद्भ्यः इदं एक १ ।

It ends —इति चतुःषष्टिः ।

The work is divided according to adhayas

250.

2071

Substance country made paper 8×4 inches Fol a 43 Lines 13—15 on a page Extent in slokas 1200 Character Nagara Date Saka 1730 Appearance discoloured Prose

Post Colophon —

शके १७३० विभवनामसंवत्सरे आषाढकृष्णचतुर्दश्यां भृगौ तद्दिने भागवतोपनामकमयूरेश्वरस्येदं पुस्तकम् ।

This MS contains four works

I अन्वाधानम् which ends in leaf 8A It gives the names of a number of deities, as arranged in R V in the second case ending, with figures indicating the number of 'समित' that are to be put in fire for them

II सूक्तप्रतीक in prose commences on 8B and ends in leaf 32A

This is to be differentiated from our Catal No 236, *i e* Jagannath's work of the same name

III अथ त्याग, *i e* Homa

Number of Homas to be offered to deities of the different sūktas as arranged in adhyayas in Rkveda

It comes to an end in leaf 41B

This is substantially the same work as our Catal No 249

IV तर्पणम्,— देवतर्पणम्, ऋषितर्पणम्, छन्दस्तर्पणम् ।

251

1979 **होमविधानम्** or **ऋक्पारायणहोमप्रयोगः** ।

Homavidhana or Rkparayana homaprayoga

By Bālakṛṣṇa Śrotriya

Substance country made paper 11¾×5¼ inches Fol a 10 Lines 10-14 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara Date (?) Appearance discoloured Generally correct Complete

For the MS see L No 3243 and for the work see L *No* 887 Rajendra Lall has named the treatise in No 887 as ऋग्वेदसंहिताहोमविधि which, however, does not clear up the subject treated of This treatise is a manual for the performance of Homas with 'Tila and Ājya' offered to specific deities of all the Rk hymns (sūktas) at their recital in the order of chapters

This peculiar homa is believed *to* destroy sins incurred in this life and in the past, and also to bring about the desired end to the performer

The author commences the manual with quotations as regards the rules for recital of the Rk hymns, from Ṛgvidhānam, a work attributed to Śaunaka

अथ होमपारायणविधिराह । तत्रादौ शरीरशुद्धिमाह । ऋग्विधाने ॥

In leaf 2B ends the पारायणविधि as stated in Rkvidhana, etc

इति ऋग्विधानाद्युक्तो वेदपारायणविधि ॥

Then the manual commences thus —

अथ प्रयोग । तत्र साधक नित्यकृत्य विधाय सुदिने मुक्ता म्बरादिभूषित स्वासने शुचौ देशे चोपविश्याचमनप्राणायामौ कृत्वा देशकालौ स्मृत्वा अमुकगोत्रोऽमुकशर्म्माहं *मम* पूर्व्वजन्मेहजन्म सञ्चितैनोनिवर्हणद्वारा अभीष्टकामनासिद्ध्यर्थं श्रौवद पुरुषान्तर्गतसावित्रीप्रजापतिप्रीत्यर्थञ्च समग्रमस्य वेदपारायणेन तिलाज्यद्रव्यैर्होम करिष्ये इति सङ्कल्प्य *etc*

वक्ष्यमान ततो होम कृत्वा पाठ पठेत । तत आचार्यो यदग्ने त्यादि कुण्ड द्विहस्त चतुर्हस्त वा परिकल्प्य ग्रहादीन् सपूज्य स्थण्डिलादि कर्म्म कृत्वा अग्निमुपसमाधाय गृह्योक्तविधानेन चक्षुषी आज्येनेत्यन्त उक्ता,—

अत्र प्रधानम् । अग्नि १ सोम २ विश्वान् देवान ३ ब्रह्माण ४ ऋषि ५ ऋग्वेद ६ यजुर्वेद ७ सामवेद ८ सावित्री ९ ब्रह्माण १०

श्रद्धा ११ मेधा १२ प्रज्ञा १३ धारणा १४ सदसस्पति १५ अनुमति १६ छन्दांसि ऋषीन् १७ प्रिय १८ क्रिय १९ सवितार २० प्रतर्चिनं २१ माध्यमनं २२ गृत्समद २३ विश्वामित्र २४ वामदेव २५ अत्रि २६ भरद्वाज २७ जामदग्नि २८ गौतम २९ वशिष्ठ ३० प्रगाथ ३१ पावमान्य ३२ क्षुद्रसूक्त ३३ महासूक्त ३४ महानाम्नी ३५ उपनिषद ३६ इत्यवाह ३७ एता प्रधानाङ्गदेवता खिलाव्ययद्येन यच्चे पुनश्च प्रधानम् । अग्निमीळे इत्यादिसमानीव इत्यन्त उक्ता etc

The Last Colophon —इति चतुःषष्टितमोऽध्याय ॥ ६४ ॥

252.

101 The same here called, ऋग्वेददेवताक्रमः or

ऋग्वेदसंहिताहोमविधानम् ।

Ṛgvedadevatākrama or *Ṛgvedasaṃhitāhomavidhāna*

By Bālakṛṣṇa

For the manuscript see L 887

Post Colophon Statement —

शके १७४४ चित्रभानुसंवत्सरे समर्गाश्विनशुक्लचतुर्थ्यां ज्योति गोवि प्रो लिखितम् ।

In this MS. there are extracts from Kamalākara and others at the commencement, after which comes the Maṅgalācaraṇa नत्वोमामाधवौ देवौ—

253

2686B *The same*

By Bālakṛṣṇa Śrotriya

Substance, country made yellow paper $9\frac{1}{4}\times5$ inches. Folia . Lines on a page, 8. Character, Modern Nagari. Colour faded

This MS. contains Kamalākara's Vedapārāyaṇavidhi (which is described in its proper place), in the first three leaves, the rest of the leaves contain Bālakṛṣṇa's work, noticed above.

श्रद्धा ११ मेधा १२ प्रज्ञा १३ धारणा १४ सदसस्पतिं १५ अनुमति १६ छन्दांसि ऋषीन् १७ चियं १८ ह्रियं १९ सवितारं २० प्रतर्चिनं २१ माधममं २२ गृत्समदं २३ विश्वामित्रं २४ वामदेवं २५ अत्रिं २६ भरद्वाज २७ जामदग्निं २८ गौतमं २९ वशिष्ठं ३० प्रगाथं ३१ पावमान्यं ३२ क्षुद्रसूक्तं ३३ महासूक्तं ३४ महानाम्नी ३५ उपनिषद ३६ छ्यवाहं ३७ एता प्रधानाङ्गदेवतास्तिलाज्यद्रव्येण यक्ष्ये पुनरत्र प्रधानम् । अग्निमीळे इत्यादिसमानीव इत्यन्तं उक्ता etc . .

The Last Colophon.—इति चतुःषष्टितमोऽध्याय ॥ ६४ ॥

252.

104 The same here called, ऋग्वेददेवताक्रमः or

ऋग्वेदसंहिताहोमविधानम् ।

Ṛgvedadevatākrama or *Ṛgvedasaṁhitāhomavidhāna*
By Bālakṛṣṇa

For the manuscript see L 887

Post Colophon Statement —

शके १७४४ चित्रभानुसंवत्सरे सस्मार्गश्विनकृष्णचतुर्थी ज्योति गोविं प्रो लिखितम् ।

In this MS. there are extracts from Kamalākara and others at the commencement, after which comes the Maṅgalācarana नत्वोमामाधवौ देवौ—

253

2686B *The same.*

By Bālakṛṣṇa Śrotriya

Substance, country made yellow paper 9¼ × 5 inches Folia 26 Lines on a page, 8 Character, Modern Nagar Colour faded

This MS. contains Kamalākara's Vedapārāyaṇavidhi (which is described in its proper place), in the first three leaves, the rest of the leaves contain Bālakṛṣṇa's work, noticed above.

254

102 पवमानहोमविधिः । *Pavamanahomavidhi*

For the manuscript see L 876 It quotes from Vrhadrg vidhana bhasya. It treats of a purificatory homa in which the Pavamana mantras are uttered, the number of Ahutis being 19250 This number has been arrived at through repetition of one and the same mantras several times.

The Post Col Statement —

शके १५१३ विरायबह्मानसवत्सर आवणकृष्ण कमा इन्दुवासर वरवहकग्रामनिवासी ज्यातिषीकुन्दनानक गोविन्दसुतजनार्दनेन लिखित स्वार्थं परार्थं च ।

255

6402 वोंथालक्षणम् । *Vortha Laksana*

Substance country-made paper 10×4 inches. Folia, 13. Lines, 10 on a page Extent in slokas, 300 Character Nagara. Date, Samvat 1679 = 1622 A.D Appearance discoloured Complete.

Colophon —वोंथालक्षण समाप्तम ।

Post Colophon —सवत १६७८ भाद्रो सुदि १५० रामजीसुत गोपीनाथ लिखित ।

It begins — श्री महागणेशाय नम ।

दिवादद्युक्षस्वर्द्वेति द्वे कन्दु । वावा विदस्य यावादपिवी जनन्दिवि द्वे याद्यया सुराया । etc , etc

Pratikas—or the initial words of *Rks*, arranged, under the following among other headings —

1A, द्वे याद्यया सुगान्ता द्वे यजवाखरान्ता, द्वे विभावीखरान्ता, द्वे सुदाराखरान्ता 2A, इति द्वे ककरान्त 3A, अथ चौथि सस्थानि, 4B, अथ चतुःसस्थानि— 5B, इति चतार्थवृक्षमकारान्त, 6A, अथ पञ्चनसस्थानि— 6B, इति पञ्चाला मकारान्त, 7A, इदानीं षटसस्थानि— 7B, इति षड न दकारसहित षद मकारान्त 8A, अथ सप्तनसस्थानि— इति सप्तदश्चप्रयमाद्य, 8B, अथ अष्टसस्थानि— इति अष्टाविंशे प्रयद्य, 9A, नवसस्थानि— 9B,

इति नवदिवेदिवे, 9B, दशसंख्यानि— 10A, इति दश रेवान रेफसहित, अथ एकादशसंख्यानि— 10B, इति एकादश हस्ती प्रशस्यम्, अथ द्वादश संख्यानि 11A, इति द्वादश— अथ रेफेण ॥ त्रयोदशसंख्यानि— 11B, इति त्रयोदश यमकारपूर्व्वं, चतुर्द्दशसंख्यानि— 12A, चतुर्द्दश रेफसहितम्, इदानी पञ्च दशसंख्यानि— इति पञ्चदश ऋत्विज जकारेण, षोड़शसंख्यानि— 12B, इति षोडशार्थसिसिकारेण, इदानी सप्तदशसंख्यानि— 13A, इति सप्तदश, अथ अकारेण अष्टादशसंख्यानि, 13B, एकोनविंशति — इति एकोनविंशतिर्विभ्यथ, विंशतिसंख्यानि— विंशतिर्मंद्वीप्रशस्य, एकविंशतिसंख्यानि— एकविंशतिपद काले यथा सन्दिन, 14A, चतुर्विंशति संख्यानि— इति चतुर्विंशति पकर्षं षकारेण, षड्विंशतिसंख्यानि— इति षड्विंशति +कारवञ्ज, सप्तविंशति-संख्यानि 14B, रेफाद्या सप्तविंशति, त्रिंशत्संख्यानि— इति त्रिंशद्दन्तु तुकारेण इदानी सप्तत्रिंशत्संख्यानि— 15A, इति सप्तत्रिंशद्दैपदानि, चतुश्चत्वारिंशत्-संख्यानि— इति चतुश्चत्वारिंशच्छूरऋखविसर्ज्जनीया, अष्टाचत्वारिंशसंख्यानि— 15B, इति अष्टचत्वारिंशदेतु तुकारेण, एकोनपञ्चाशत्संख्यानि— इत्येकोनपञ्चाशत्वर्गतेगयातवर्ज्जं, एकपञ्चाशत्संख्यानि— 16A, इत्येकपञ्चाशदकारपूर्व्वमका-रोदात्त, पञ्चपञ्चाशत्संख्यानि— 16B, इति पञ्चपञ्चाशत्क्रमकाले त्रिमात्र कपानि, एकषष्टिसंख्यानि— इत्येकषष्टिर्यूयपाल, नवषष्टिसंख्यानि— 17A, इति नवषष्टिखकारव्यक्तिखरान्ता, षट्सप्ततिसंख्यानि, 17B, षण्णवतिसंख्यानि 18A, (the end) इति षण्णवत्यथयकारेण ।

Thus the whole of the 64 chapters of the Ṛgveda have been hunted up for recording instances of peculiarities in pronunciation, spelling, accents, etc., and these instances have been arranged according as they arise twice, thrice, to 96 times Instances in each group, again, are given in the order of the Ṛgveda See C s 192, in which the work is called ऋग्वेदपदक्रमलक्षण (वार्ताख्यम्)

256.

520 गाणी (शाकलसंहितायां) । *Gaṇī*

For the manuscript see L 1302

About this Aufrecht in Cat Cal I, p 152A, says

"(Proper title?), a treatise showing the number of occurrence of euphonic changes in the Sakala samhita of the Rv, thus *ya* for *ye* occurs 16 times, etc"

Sāmasrami in his Niruktālocana, p ३, says that before the compilation of a comprehensive grammar like that of Panini (and even before the compilation of the Prātiśakhya), Vedic scholars used to preserve the purity of Vedic pronunciation by counting and registering grammatical facts There are several works of this nature, such as Caturjñanam Saptasamstha, Padagadha and others The present work belongs to the same category It registers words ending in visarga, words ending in vowels, words which are not joined in sandhi, words which do not change their nakara, words in which *ye* is changed into *ya* It is divided into 65 sections, recording 65 such changes

How useful these lists were to subsequent writers of Pratiśakhya and grammar may be seen from the fact that one of the lists in our "Gani" has been turned into sūtra in p 53 of the Saunaka Rk-pratisakhya of the Chaukhamba series

257

2065 एकाक्षरौवैठः । *Ekaksaraitha*

Substance country made paper 12×4¼ inches Fol 3 3 Ir tripatl a torm Character Nagara of the early nineteenth century Appearance fresh Verse Complete

Contain both the text and the commentary entitled Uthapana,' both anonymous

See Velval Nos 47, 431 Sanskrit College Catalogue 493 and 526

Text अथ एकाक्षरौवैठप्रारम्भ ।

नान्त विसर्गान्तमथावग्रह्य

स्वन्त तु सेन्त विषम समश्च ।

सख्या प्रग्रह्यस्य च पञ्चकेन्ते
पदेषु वक्ष्ये प्रतिवर्गमत्र ॥ १ ।
काद्यैरष्टौ चतुष्कैश्च वर्गाङ्यानमै' क्रमात् ।
न विसर्गान्सदु'खड कश्रयोर्विषम सम ॥ २ ।
च नकार ट विसर्ग डदु'खड समाक्रमात् ।
ते दु'खड ये विसर्गो येनान्तो विषम क्रमात् ॥ ३ ।
विषम वा सम चैक यत्र तत्रान्यथाद्वय ।
नाद्यैर्वर्गै प्रग्रह्य स्यात् द्वितीयाद्यैस्त्रिभि क्रमात् ॥ ४ ।
एकद्वित्रीणि चत्वारि यग नेष्टौ न यान्तके ।
वान्ते च द्वादशैव स्युर्नसयोगे तु षोडश ॥ ५ ।
सयोगादौ स्थितौ वर्णौ स्वसख्या न विमुञ्चति ।
पदाना पञ्चकेष्वत्र पदसख्यात्यपञ्चके ॥ ६ ।
स्वरै' पञ्चभिराद्यै स्यात् ऋकाराद्यैश्च पञ्चभि ।
स्वरानच विजानीयात् दन्त्यमूर्द्धन्यवर्जिता [?नु] ॥ ७ ।
स्वरपञ्चकयो स्यन्त सम च विषम क्रमात् ।
नान्तादीनामभावे स्यात सम पद्यपदान्तयो ॥ ८ ।
यत्रानेकपदे रूप तदनेकाच गण्यते ।
नान्तादारभ्य विषम त्रिष्वाद्ये पञ्चकेपि च ॥ ९ ।
सितुसेन्त तु सद्रूप गण्यते चैकरूपत ।
चध्यायाना वर्गसख्या स्वरसख्याद्वरैर्वेदेव ॥ १० ।
वाक्यद्वयमिद चेय सुखग्रहणसिद्धये ।
पदरत्नसमीच्छाया पदसख्येयमीरिता ॥ ११ ।
इत्येका० वैठः ।

The text is given in full The comm begins —

नत्वा विश्वेश्वर शाम्बमीशान विद्ययायुत ।
करोम्येकाद्वरीवैठव्याख्यामुत्थापनाभिधाम् ॥

नान्तमिति नकारान्तम्। विसगान्त चवग्रह्यमिति दु'खडस्य वैदिकी सज्ञा। दु'खड । स्यन्त सिकारान्त । तु इति पुन । सेन्त सेकारान्त इत्येषां पञ्चाना पदाना विषम विषमसख्यामात्र । चपर। सम समसख्यामात्र । वक्ष्ये इत्यन्वय' ।

चपर । प्रगृह्यस्य प्रगृह्यमिति इतिकरणस्य वैदिकी सञ्ज्ञा । इतिकरणान्तपदस्य सङ्ख्या वक्ष्ये । सङ्ख्यासामान्येन । एकद्वित्र्यादिसङ्ख्यामित्यर्थ । न तु विषमसममात्रे इत्यर्थ । अत्र अस्मिन् एकाक्षरवैठग्रन्थे प्रतिवर्गं वर्गं वर्गं प्रति इति प्रतिवर्गं । पदेषु सङ्ख्या पदसङ्ख्या नान्तादिप्रगृह्यपर्यन्ता सङ्ख्यां वक्ष्ये । चपर अन्ये पञ्चके प्रतिवर्गं पदेषु प्रतिवर्गस्य समग्रपदसङ्ख्या च वक्ष्ये इत्यनुषङ्ग । तदुक्तमन्यत्रापि—

प्रतिवर्गंपदयत्ता समत्वविषमत्वत ।
विसर्गनान्तपद्यानि कार्यैवर्गैर्विवेष्टभि । १ ।

"Ekaksarı vait" means descrıptıon (lıterally sıttıng) of an entire varga, generally comprising 5 Rks in the Pada patha, in one aksara (syllable) That description comprises the definite number of *ıtıs*, the even or odd number of words ending in N, h, si or se and of the sign called *avagraha* (S) used in separating compound words, to be used in Pada pātha

The present MS contains only the conventions or paribhasās The Sanskrit College MS No 526 gives the syllables also, representing all the vargas of the Rgveda It is therefore appropriately called Padaratna The Sanskrit College MS No 493 gives, under the same or similar conventions, syllables, for the whole of the Rgveda in Krama patha, and it is appropriately called Kramaratna But in S C Catalogue this MS is entered under the title of Rgveda pada paribhāsā

258

2332 पदगाढ । *Padagadha*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 30 of which 3 and 2 are missing Lines on a page 12 Extent in slokas 450 Character Nagara of early nineteenth century Date ? Discoloured prose Complete

पदगाढ comes to an end in leaf 29 b, after which there is a leaf, marked 25, of some Vaidic work

For the work see L 786 and I O Catal page 10 Printed in the Ūsa Velval No 45

The word *Padagādha* means plunged into the Pada Text The work records all modifications of spelling, pronunciation, accent and grammar in reducing the Samhita into the Pada Text Record I gives words ending in visarga in the first case ending, singular number Record II registers the expansion (vivrtta) and otherwise of ए, ओ, ऐ, औ Record III gives words ending in N

Then commences a series of records giving all the instances of modifications in the Rgveda For some there are only two instances, for some three instances, and so on till 50 These records are headed द्विसङ्ख्याकानि, त्रिसङ्ख्याकानि and so on Some of these headings have several sections instances are quoted first and then the modifications noted As instances in point इदानीं त्रिसङ्ख्याकानि ॥ (तत्राय प्रथम खण्ड) दधाना इन्द्र इद्दुव इन्द्र उक्था समग्मतेन्द्र उक्थ दिधिषन्तधीतय इति त्रिष्विन्द्रे विवृत्त । The *Trisamkhyakam* has 16 *khandas*

द्विसङ्ख्याकानि (चतुर्थ खण्ड) वृषायमाणोऽवृणीत सोम वृषायमाण उप गोभिरीट्टे। इति ऋस्वावग्रहम ।

After the instances are registered we have —यो यन्ति येन यस्य यदा यथा यदभि ह्वीष्ट य यन्तु ये या यकारमुदात्तम् ।

The last chapter is called preeminently *Padagādha* It is divided into 14 sections The concluding section is Rephakārika

259

54 *The same*

For a notice of the manuscript see L 786

260

1138 *The same*

Substance country made paper 7¼×4 inches Folia 30 Lines 10 on a page Extent in slokas 760 Character Nagara Date Sam 1684 Appearance old Generally correct Complete

Post Colophon :—

संवत् १९८४वर्षे आषाढ़ शुक्ल प्रतिपत्तिथौ द्विवेदी अनन्तपुत्र-
दुबे-सदाशिवस्य इदं पुस्तकं । श्रीरस्तु ॥ ग्रन्थ ७६० ॥

261.

539. *The Same.*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 42. Lines 8, 11 on a page Extent in ślokas, 960 Character Nagara Date Śaka 1663 Appearance, tolerable Complete

The MS comes to an end in leaf 41

In leaf 42 there are six lines more, beginning :—

यानि यदि यदा यो यं यस्य तस्य हि यद् यथा ।
यंति येनाभि ये यात्र दृष्टोदात्तं पदं भवेत् ।

Ending :—ऊर्मिर्नेनावधीत् ।

Post Colophon Statement :—शके १६६३ दुन्दुभीनामसंवत्सरे उत्तरायणे ग्रीष्मऋतौ ज्येष्ठवद्य ११ भौमे हस्तनक्षत्रे आयुष्मान्-योगे रामभट्टात्मजेन नागेश्वरेण काश्यां लिखितं सम्पूर्णमस्तु । श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥

भमरष्ठकटिर्यौवं etc.

262.

2129. उपलेखसूत्र । *Upalekha-Sūtra.*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 6 Lines on a page, 9, 10 Extent in ślokas, 110 Character, Nagara Date, Samvat 1863 Appearance, fresh Complete

Colophon :—इत्युपलेखाख्यं पदशिष्टं समाप्तम् ।

Post Col :—यंजनशिरसि सन्निविष्टो रेफो ह्यवर्णतां याति ।
स तु सर्व्वत्र न कर्त्तव्यः कर्त्तव्यः प्रपसङ्गेषु वा ॥
आदित्यैर्यातमित्यस्मिन् नयाचरे परे (?) ।
पदाध्यायेनुदात्तत्वात् संहितायामुदात्तवत् ॥
संवत् १८६३ ईश्वराब्दे ईश्वरनगरे काश्यां काश्यपगोत्रोत्पन्नेन ब्रह्मोपनामकेन गोविन्देन वैशाखे लिखितं । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

For a full description of the work, see W. p. 8. Burnell p. 2a says that it treats of क्रमपाठ. But the present MS is described in the colophon as पदक्रिष्ट. Edited by Pertsch. and also by Satyavrata Sāmaśrami with an anonymous bhāṣya in Ūṣā

The MS. is throughout marked in red. Each verse is marked with red. Sections are also marked in red pencil.

The work ends:—

त्र्यम्बकं भद्रं नः प्रणायत ऋतश्च सत्यश्चेति ।

यथासंहितं शास्त्रमुपलेखं शास्त्रमुपलेखम् ॥

ऋतश्च सत्यश्चेत्यपदक्रमम् क्रममिममुमयाभिगीतम् ।

द्विजवरगुरुणा गुरुणादरेण प्रपठितम् ।

पठितोऽपि पुण्यकर्मा भवति शास्त्रमुपलेखं शास्त्रमुपलेखम् ।

नमः शौनकाय नमः शौनकायेति वा पाठः ।

263.

1067 *The Same.*

Substance, country-made paper. 9½×4½ inches Folia, 5. Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 110 Character, Nāgara Date, Saṃ 1614 Complete

Col. :—इत्युपलेखः समाप्तः ।

Post. Col. :—संवत् १६१४ मितौ वैशाख शुदि १ प्रतिपदा भौमे प्रातःकाले लिखितमिदं पुस्तकं वाराणस्यां । गङ्गेश्वरस्य इदं पुस्तकम् ।

264.

7942. *The Same.*

Substance, country-made paper. 4×4 inches. Folia, 13, of which foll 1 and 3 are missing (with one leaf which cannot be located) Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured

Colophon :—इत्युपलेख ऋग्वेदपरिशिष्टं समाप्तं ।

265

1068 उपलेखभाष्यम् । *Upalekhabhāsyam*

Substance country made paper 10 x 4¼ inches. Folia, 9 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 230 Character Nāgara Date, Sam 1690 Appearance old Complete in eight chapters

An anonymous commentary on Upalekha, printed in Ūsā along with the text

Beginning —

"अकारादयो द्वादश स्वरा" इति अकार आदि प्रथमो येषां ते अकारादय च दशचेति द्वादश। स्वरा इति संज्ञा अभिधीयते ननु यथा चित्रगुमानयेत्युक्ते विशेषणभूतानां गवामानयने सम्बन्धो नास्ति एवमकारादय स्वरा इत्युक्ते विशेषणभूतस्य अकारस्य स्वरसंज्ञा न प्राप्नोतीति बोध। नैतदस्ति। लंबकर्णमानयेत्युक्ते विशेषणभूतयोरपि कर्णयोरानयनेन सम्बन्धदर्शनात् विशेषणभूतस्याकारस्य स्वरसंज्ञा भवति एव प्रतिपत्तव्यमिदम्।

इत्यादि—

It ends —

तत्र पदान्तस्येति आद्यन्तयो सन्धिविशेष। तत्र स्वरविशेषः कम्पविशेषा। इत्येवसदृशा सदृशविधय। तस्मादिदमुपदेशशास्त्रमिति। शास्त्रान्ते वृद्धाचार्यं नमस्करोति नमः शौनकाय नमः शौनकाय। अभ्यास आदरार्थं परितोषार्थो वा।

Col —इत्युपलेखभाष्येऽष्टमोवर्ग।

Post Col —शुभमस्तु। संवत् १६९० समये पौषवदि दशम्यां इदं पुस्तकम्।

266

2140 *The Same*

Substance country made paper 10½ x 4½ inches Folia from 3 to 10, Lines on a page 8 Character Nagara Date Sam 1701 Appearance discoloured

The manuscript is carefully corrected in red ink in a Bengali hand. It is divided in 8 chapters and not in 9 as in Weber, p. 8.

Col. :—इत्युपलेखभाष्ये अष्टमवर्गः ।

Post Col. :—संवत् १७०१ वर्षे आषाढ़ वदि १० सोमे लिखितं । आदि-[ता]मी दुवे गोपिना ।

On the reverse of fol. 19 we have :—

लिङ्गमस्तकविस्तारो लिङ्गोच्छ्रायसमो मतः ।
द्विगुणः परिणाहः स्यात् पिण्डिका तद्देव हि ।
प्रणालिकापि तद्वत् स्यात् पञ्चसूत्रमिदं स्मृतम् ॥

267.

428. ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् । *Ṛgveda prātiśākhyam.*

By Śaunaka.

Substance, country-made paper. 9¼ × 4½ inches Folia, 13 Lines, 8-9 on a page. Extent in slokas, 234 Character, Nāgara Date (?).

A mere fragment containing the first chapter in six paṭalas, and three lines more.

See H.P.R. 2, 25 and L. 4190. See also Belval No. 200. Printed by Whitney.

268.

2977. *The same here called*

शौनकीयप्रातिशाख्यम् or पार्षदपरिशिष्टम् ।

Śaunakīyaprātiśākhya or *Pārṣadapariśiṣṭam.*

Substance, country-made paper 10 × 4½ inches Folia, 28 Lines, 10 on a page. Extent in slokas, 900 Character, Nāgara. Date, Sam 1669. Appearance, old and discoloured Complete

The Post Col. Statement :—

विक्रमाद् गते वर्षे नन्दर्तुरसभूमिते ।
ज्यायामां तपस्याख्ये भौम इन्दौ शुभेऽहनि ।

वाराणस्यां महापुर्यां हरिकृष्णो व्यलीलिखत् ॥

श्रीविश्वेश्वराय नमः ।

Then fifteen lines more, which contain the beginning of another work.

सोमेशादीन् प्रणम्यादौ जगन्नाथेन सद्गुरून् ।

ऋग्वेदार्थक्रमज्ञानव्याख्या सन्तन्यतेऽधुना ॥ इत्यादि

269.

1977 *The Same*

For the manuscript and the work see L. 4190.

Post Colophon :—

संवत् १६९३ शाके १५५८ समये फाल्गुनकृष्णनवम्यां गुरुवासरे अद्येह वडनागरज्ञातिना केशवेन व्यास श्री ५ शूरजितः सूनुना मूर्द्धपुरे काश्याः समागतेन लिखितोयं ग्रन्थः स्वार्थं परार्थंच। पार्षदपुस्तकमेतत् सर्वथा मामकानाञ्च पठनाय भवतु नित्यमन्येषां सूरिसूरीणां।

वन्दामहे महेशानचण्डकोदण्डखण्डनम् ।

जानकीहृदयानन्दचन्दनं रघुनन्दनम् ॥

270.

2182. ऋग्वेदप्रतिशाख्यपार्षदभाष्य। *Ṛgveda prātiśākhya-Pārṣadabhāṣya.*

(With the text) by Kumāra Viṣṇumitrācārya, son of Devamitrācārya.

Substance, country-made paper 10×4 inches. Folia, 141 Written in four different hands—(i) 1 to 48 leaves in the seventeenth century handwriting is a restoration, representing 46 leaves of the original MS ; (ii) 47—93 in the fifteenth century handwriting, old and discoloured, (iii) 94 to 139 in the sixteenth century handwriting, discoloured, (iv) 140th leaf bearing the date Saṃvat 1843 is a duplicate of the last leaf which *is of the third hand*, and has the leaf mark corroded Character, Nagara. Date (?). Complete At the end of the MS, the extent in slokas is given at 5550

Colophon :—इति श्रीदेवमिश्राचार्यपुत्र-श्रीकुमारविष्णुमिश्राचार्य-विरचितायां छन्दर्यायां पार्षदव्याख्यायां षष्ठदशपटल ... समाप्त-श्चेदमृग्वेदप्रातिशाख्यिकस्य महाभाष्यमिति शंकरार्पणमस्तु । ग्रंथ ५५५० ।

एकोदेवः सर्वभूतेषु गूढः etc.

The above Colophon and the Post Col. belong to the last old leaf.

The Post Colophon in the duplicate leaf:—संवत् १८४१ विक्र-माब्दे श्रावणसुक्लैकादश्यां श्रीकाश्यां दुण्ढविनायकसन्निधौ ब्रह्मोपनामा एकड-भट्टात्मजगोविन्देन संपादितम् ।

It begins :—श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ ॥

सूत्रभाष्यकृतः सर्वान् प्रणम्य शिरसा शुचिः ।
शौनकं च विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् ॥
तथा वृत्तिकृतः सर्वान् तान् सूत्रपदभक्तया ।
तेषां प्रसादादेतेषां समस्ता वृत्तिमारभे ॥
तेऽत्रदोषनिरूप्यं विस्तरार्थे क्वचित् क्वचित् ।
ज्ञानार्थं पठनार्थं च योज्यते सा मया पुनः ॥
तस्याः समापने शक्तिं त एव प्रदिशंतु मे ।
लब्ध्वा कामसमर्थं तेभ्यः प्रमेयं पारमेष्ठितम् ॥
<u>पंचाला</u> आवसन् पूर्वे <u>वत्सार्था</u> कुलसंक्रमात् ।
यस्मिन् द्विजवरा जाताः बह्वृचाः पारगोत्तमाः ॥
<u>देवमित्र</u> इति ख्यातस्तस्मिन् जातो महामतिः ।
स चैव पार्षदस्यैकः सूत्रभाष्य महात्मनः ॥
तस्य तु <u>विष्णुमित्रः</u> स <u>कुमार</u> इति सम्मतः ।
तेनेयं योजिता वृत्तिः संक्षिप्ता पार्षदे स्फुटा ॥
परिगृह्णंतु विद्वांसः सुजनाः क्षमा मम ।
अल्पाबाधपदार्थं स्यात् तत्प्रयुक्तं प्रयत्नतः ॥
अक्षराणां समस्तं च वक्तुं दोषोऽस्ति कीर्तनम् ।
कार्या तस्य संक्षेपार्थं इति विद्यानुशासनम् ॥

तस्मादादौ तावत् शाखावतारमुच्यते ।

अथ शौनको गृहपतिर्वै नैमिषीयैस्तु सत्रिभिः ।

दीक्षासु चोदितः प्राह सत्रे तु द्वादशाह्निके ॥

इति शाखावतारं स्मरन्ति । अथ सम्बन्ध उच्यते । इह हि द्विजानां वेदाभ्यासः सकलपुरुषार्थसिद्धेः कारणमिति हि वैदिक [सि]द्धान्तः । स च पुरुषार्थश्चतुर्विधः धर्मार्थकाममोक्षा इति तदप्युक्तमष्टगविधाने । यथा पवमान-नाभानेदिष्ठरुद्रा पुरुषसूक्तादिषु । वेदाभ्यासो हि पञ्चधा विहितः अध्ययनं विचारोऽभ्यसनं जपो ऽध्यापनमिति तथा च स्मर्य्यते ।

वेदः स्वीकरणं पूर्व्वं विचारो ऽभ्यसनं जपः ।

तद्दानं चैव शिष्येभ्यो वेदाभ्यासो हि पञ्चधेति ॥

तदपि वक्ष्यति एकः श्रोता दक्षिणतो निषीदेत्यादिना अध्ययनम् अभ्यासार्थं कृत्वा वृत्तिमित्यभ्यसनम्, प्रयोगार्थं तु मध्यमामिति जपादि, तद्दानं च शिष्येभ्य इत्यध्यापनम् । पारायणं वर्त्तयेत ब्रह्मचारीत्येवमादिना । तस्मादधीतवेदस्य हि सति सामर्थ्ये सम्पूर्णफलेच्छया विचारस्यावसरः प्राप्तः । स च विचारः द्विविधः । अर्थतो लक्षणतश्चेति । तथाचोक्तं ।

स्थाणुरयं भारहारः किलाभूदधीत्य वेदं न विजानाति योऽर्थम् ।

योऽर्थज्ञ इत्सकलं भद्रमश्नुते नाकमेति ज्ञानविधूतपाप्मेति ।

तथाच । लक्षणम् । यो न वेत्त्यृच्छु न कर्मफलभाग भवेत ।

लक्षणज्ञोऽपि मन्त्राणां सकलं भद्रमश्नुत इति ॥

तस्मात्तावत् पूर्व्वं लक्षणमुच्यते । लक्षणपूर्व्वकं हि अर्थपरिज्ञानम् ॥
तथाचोक्तम् ।

स्वरोवर्णोऽक्षरं मात्रा देव योगार्थमेव च ।

मन्त्रं जिज्ञासमानेन वेदितव्यं पदे पदे ॥ इति

सर्व्वत्र शास्त्रादौ नमस्कारं करोत्याचार्य्यः इष्टसिद्ध्यर्थम् । यथा स्वयम्भुवे ब्रह्मणे विश्वगोत्रे यथा च सर्व्वात्मानं विश्वसृजं स्वयम्भुवमिति यथा च पितृदेवर्षि-सर्व्वेभ्य इति । अत अत्रापि शौनकाचार्य्यो भगवान् शास्त्रादौ नमस्कारं चकार । अविघ्नार्थं च परावरे इति च परावरे इति च ।

Text —परावरे ब्रह्मणि यः सदाङ्ग

वेदात्मनि वेदनिधिं मुनीन्द्रः ।

त पद्मगर्भं परम त्वादिदेवम्

प्रणम्यर्चा लक्षणमाह शौनक ॥

End —वैतानिकसञ्ज्ञालाभात् । सति नियमे ममाग्ने वर्च इति । इति यथैव + + + + दैवे प्रयुज्यते एवमिष्टापि प्रयुज्येत । ममाग्ने वर्च इति प्रत्यृच समिध इति । इहेद सर्वं इष्यते व्यपरोत्तर-काल च प्रसग स्यात् । तत्प्रभृतत्वात् कर्मणां । तस्मात् वैतानिक-सञ्ज्ञा निवर्त्तयितव्या यथैवमसञ्ज्ञा या नैव निवर्त्तयितव्या । कथं प्राप्तिप्राप्तभेदात् । पूर्वं द्वादशाध्याया शौनकस्य कृति चमौ चत्वारश्चाश्वलायनस्य एवमप्राप्तसञ्ज्ञा किमिति निवर्त्तयति । स कथ पुनर्नानाथाख्यागमादाचार्यप्रवृत्तिदर्शनाच ।

स्वामिकुमारपुत्रेण मुद्गलेन च धीमता ।

क्रियमाणायेद दत्त भाग्ने शिष्याय धीमते ॥

प्राग्ने चैतृभजागतयोर्वेदभक्तित स स्वर्गे लोके जयति एभि-श्छन्दोभि अथ चामृतत्व च गच्छति । इत्याह भगवान् शौनक । अपीह श्लोका ॥

गायत्र्यादीनि छन्दांसि सोमो येनाहृत पुरा ।

तानि सर्व्वमिद ततुष   .   ... ॥

स्वर्ग्य यशस्यमारोग्यपुण्यश्रुतिकरं शुभम् ।

कौर्त्तन्यद्य धानद च सर्व्वाभीष्टार्थदायि च ॥

The originals from which the different parts have been copied, seem to have been defective as there are many lacunae.

271

6187. पार्षदवृत्तिः

By Kumāra Viṣṇumitrācārya

Substance country made paper 13 x 3½ inches. Folia [illegible] Lines 8 on a page. Character Nāgarī of the eighteenth century. Appearance, old and repaired. The first three leaves [illegible] first few [illegible] of every [illegible] restored on new paper. It is complete [illegible]

Pārṣada, an ancient name of the Prātiśākhya.

(श्रीगणेशाय नमः ।) श्रीशौनकाय नमः ।

सूत्रभाष्यकृतः सर्व्वान् प्रणम्य शिरसाञ्जलिः ।

शौनकस्य विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् । etc, etc.

See our number 2182

272.

2044. *Pārṣada Sūtras* with the vṛtti of Kumār or Viṣṇumitra and the Bhāṣya by Uvaṭa, son of Vajraṭa of Ānandapura in Guzerat.

Substance, country-made paper 11¼×4¾ inches Folia, 118 Lines on a page, 13 to 16 Extent in ślokas, 5 300 Character, Nāgara. Date S K 1721 Appearance, discoloured. Complete.

The MS contains the whole of Uvaṭa's Bhāṣya preceded by Viṣṇumitra's Vṛtti on the first two vargas only

Last Colophon· इति श्रीपार्षदव्याख्यायां आनन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये अष्टादशपटल' समाप्तः ।

Post Col :—शके १७२१ सिद्धार्थनामसंवत्सरे भाद्रपद-शुक्ल १२ तद्दिने इदं पुस्तकं चतुर्द्धरोपनामक-काशीनाथदीक्षितस्य लिखितम् ।

6b इति श्रीदेवमित्रसुत विष्णुमित्रकृते प्रातिशाख्ये वर्गद्वयवृत्ति । अष्टौ समानाक्षराण्यादित इत्यादि । इति परावरे ब्रह्मणोत्यारभ्य सकलदेशीयवैदिकैः पठ्यमानस्य आद्यवर्गद्वयस्य व्याख्या ।

अथ भाष्यं । अष्टौ समानाक्षराण्यादितः किमर्थमिदमारभ्यते ।

शिक्षाछन्दोव्याकरणैः सामान्येनोक्त लक्षणं ।

तदेवमिहशाखायां इति शास्त्रप्रयोजनम् ।

प्रातिशाख्यप्रयोजनवत्त्वेन श्लोकेनोच्यते । शिक्षादिभिर्यद्वत् सामान्येनोत्सर्गेण उक्तलक्षणं यथातावत् शिक्षायां स्युर्मूर्द्धन्याः ऋटुरषा सामान्येन सर्व्वशाखासु रेफो मूर्द्धन्य इत्युक्तः तथान्यस्यां शाखायां दन्तमूलीय इति रेफो दन्तमूलीय इत्युक्तः एवं च सर्व्वशिक्षावर्णेषु समकरणानुप्रदानादि सर्व्वासु शाखासु विदधाति ननु नियमतः ।

Colophons:—18b इति पार्षदव्याख्यायां वज्रटपुत्र-उवटकृतो परिभाषापटलं

प्रथमम्। 28b ०महानन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ संहिता-पटलं द्वितीयम्। 31b इति पार्षदव्याख्यायां उवट प्रातिशाख्यभाष्ये तृतीयं स्वरपटलम्। 38a इति प्रातिशाख्ये चतुर्थं पटलम्। 43b इति पार्षदव्याख्याया उवटकृतौ प्रातिशाख्ये पञ्चमं पटलम्। 46a इति० षष्ठं पटलं प्रथमोध्यायः। 52b ० आनन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ सप्तमं पटलम्। 60a इति ० प्रातिशाख्यभाष्ये अष्टमं पटलम्। 68b इति श्रीपार्षद-व्याख्यायां आनन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये नवमं पटलम् 71a ० क्रमपटलम् दशमम्। 79a ० हेतु-र्नामैकादशं पटलम् 82a ० द्वादशं पटलम्। 89b शिक्षा-पटलं त्रयोदशम्। 99b ० चतुर्दशं पटलम्। 102b ० पञ्च-दशं पटलम्। 109a ० षोडशं पटलम्। 114a ० सप्तदशं पटलम्।

273.

550. प्रातिशाख्यभाष्यम्

By Uvata.

For the MS. see L. 1450.

274.

4180D. *The Same.*

Substance, country-made paper 9¾×3½ inches Folia, 2 to 68. Lines, 5 to 7 on a page. Characters, Nagara of the nineteenth century Appearance fresh. Without beginning and without end

23A. आनन्दपुरवास्तव्य-भट्टवज्रटसुतस्य उवटस्य कृतौ प्रातिशाख्यभाष्ये प्रथमोऽध्यायः

47B. ० द्वितीयोऽध्यायः।

275.

1351. *The Same*

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 190 Lines, 8 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1[illegible]54 Appearance, fresh.

Post Colophon statement —

ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे अष्टम्या ८ चन्द्रवासरे सवत् १९५७ लेखक-
ठाकुरप्रसाद रहनेवाला कालीजीमे गाँव बुधुलपुर थाना रोहनि-
यांको चौकी ।

On the reverse of the last leaf the following is noted —
श्रीलद्दारवङ्गाधिपतेर्भ्रातुर्रामेश्वरसिंहस्य पण्डितयुगलकिशोरव्यासस्य पुस्तक
स्यानुलिपिरियम् ।

The original from which the MS was copied was defective in the beginning

In the first line of leaf 1B, occurs the following colophon —

इति श्रीपार्षदव्याख्यायामानन्दपुरवास्तव्यवज्रटपुत्र-उवटकृतौ
प्रातिशाख्यभाष्ये सहितापटल द्वितीयम् ॥

Last Colophon in 189B —

इति ० अष्टादश पटल समाप्तम् ॥ १८ ॥

Then there are the following verses —

जटा माला शिखा लेखा ध्वजो दण्डो रथो घन ।
अष्टौ विकृतय प्रोक्ता क्रमपूर्वा मनीषिभि ॥ १ ॥
ब्रूयात् क्रमविपर्यासक्रममीदृग्विधिर्वदेत् ।
जटाख्या विकृति धीमान विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥ २ ॥
ब्रूयात् क्रमविपर्यासावर्द्धर्चस्यादितोन्तत ।
अन्त चादि नयेदेव क्रममालेति कीर्त्तिता ॥ ३ ॥
पदोत्तरा जटामेव शिखामार्य्या प्रचक्षते ।
क्रमद्वित्रिचतु पञ्चपदक्रमसुदाहरेत् ॥ ४ ॥
पृथक् पृथग विपर्य्यस्य लेखामाहु पुन क्रमात् ।
ब्रूयादादे क्रम सम्यगन्तादुत्तारयेदिति ॥ ५ ॥
पादर्गेवा (?) क्वचि वा यत्र पठन स ध्वज स्मृत ।
क्रममुक्ता विपर्य्यस्य पुनश्चक्रमनुत्तरम ॥ ६ ॥
अर्द्धर्चादेव मुक्तोत्तया क्रमदण्डोऽभिधीयते ।

पादम्रोऽर्द्धवंशो वापि सप्तोत्तया दशवनमथः ॥ ७ ॥
अन्तक्रमं पठेत् पूर्व्वं आदिपर्य्यन्तमुच्चरेत् ।
आदि+मं नवेदन्तं घनमाया: प्रचक्षते ॥ ८ ॥
जटामाला शिखाद्याश्च इत्यष्टौ विकृतीः पठेत् ।

ध्वजः पाठः । गायन्ति त्वा । येमिर इति येमिरे । त्वा गायत्रिणः । वंशमिवेति । वंश इव । इत्यादि ।

गोतुणो वत्सः शिशिराश्वलायनमुद्गलौ ।
पञ्चैते शाकलाः शिष्याः शाखाभेदप्रवर्त्तकाः ॥ १ ॥
ऋग्वेदादिर्मन्त्रशाखा कल्पारम्भेन रामता । (?)
गोभिला[:] शौनकाः सर्व्वे कल्पशाखा प्रवक्ष्यते ॥ (?)

276.

2331. जटापटल *Jaṭāpaṭala.*

Substance, country-made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, by counting 7, marked from 2—8 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century. Date (?) Appearance, discoloured. Incomplete

In the left-hand upper corner of every leaf, it is called जटापटलः, which ends in leaf 5A.

For the work जटापटल see L. No. 1231.

In 5A. जटामालाशिखालेखाः ध्वजो दण्डोरथोघनः ।
अष्टौ विकृतयः प्रोक्ताः क्रमपूर्व्वा मनीषिभिः ॥ See above

All these eight 'Vikṛtis' are defined and illustrated by examples.

In leaf 7A.—इति विकृतिलक्षणानि ।

Then commences an extract from नौतिमञ्जरी of Dvyā Dvivedi, in one of the opening verses of which the author is described as एकादशप्रकारैस्तु संहितापाठतत्परः ।

In commenting upon this epithet the commentator, who is the author himself, explains the 11 kinds of Pātha, as

will be found in L. No. 1183. The present MS. gives examples of all the different kinds of Pāṭhas. Dvyā Dvivedī is here quoted to support the author of the षट्विंशतिश्चत्वारि ।

277

661. *The Same* with a comm.

For the manuscript see L 1234.

One of the devices to prevent interpolations in the text by directing recital of the hymns in different arbitrary ways.

Attributed to Hayagrīva.

278.

2795. जटापटलव्याख्या दीपिकाख्या

For the manuscript and the work see L. 1525.

The text Jaṭāpaṭala is attributed to Hayagrīva. It is a work on the complicated modes of reciting the hymns of the Ṛgveda. The present commentary is by Dayāśaṅkara, son of Dharaṇīdhara Vyavahārika.

279.

665. स्वराङ्कुशः ऋग्वेदीयः *Svarāṅkuśa of the Ṛgveda*

By Jayanta Svāmī.

It consists of 21 verses.

For the manuscript see L. 1235.

Printed in Ūṣā.

280.

2505. *The Same* with an anonymous commentary.

For the manuscript and the works see L 2672

281.

9962A. *The Same with another commentary.*

Substance, country-made paper. 9¼×3 inches. It begins in leaf 1 and ends in leaf 7A, line 4. Lines, 6 on a page Extent in slokas, 80 Character Nāgara. Date, Saṃ 1910. Appearance, fresh. Prose and verse Generally correct

It contains 12 verses out of 21, with their commentaries.

The text is by Jayanta Svāmī and the commentary anonymous. Both printed in Ūṣā

For the text see L. 1235 and 2672.

The commentary begins thus.—

श्रीगणेशाय नमः

एकस्मिन् रूपमर्द्धे हिमकरविशदं स्वर्णवर्णं परस्मिन्

कण्ठे हारं विषं च वहति नयनयोः साञ्जनानञ्जनत्वे ।

वक्षः किञ्चित् कपाटाकृति कनकनगश्रोणि किञ्चिच्च बिभ्रत्

कृत्तिं वासश्च लम्बोदरजनकमहो तन्महो भावयामः ॥

ऋग्वेदवारणसमावरणैकहेतुः

वक्रः स्वराङ्कुश इति प्रथितोऽस्ति तस्य ।

सञ्चारणे निपुणता तदिभाकवश्चोः

सञ्जायतामिममतः प्रकटीकरोमि ॥

सकलदेवेभ्यसाधारणीं भक्तिं कुर्वाणो ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय शिष्टाचार-
परिप्राप्तं नतिरूपमङ्गलमाचरितमादौ शिष्यशिक्षायै निबध्नाति

हेरम्बं चण्डिकां नत्वा शम्भुं सूर्यं हरिं गुरुं ।

सरस्वतीं कविवरान् वक्ष्येऽहं स्वरनिर्णयं ॥

अहं जयन्तस्वामी स्वरनिर्णयं वक्ष्य (इ ?) इत्यन्वयः ।

It ends thus:—

उदात्तानुदात्तौ स्वतन्त्रौ ताभ्यां मिलित्वा जायन्ते ये चैप्रादयः स्वराङ्कुशं ।

Then commences 9962B.

282

603 **अष्टविकृतिविवृति** *Aṣṭavikṛtivivṛti*

By Madhusudana

With an anonymous comm

For the manuscript see L 1492 Lately repaired

Printed in the Uṣā But the present manuscript differs considerably from the printed text

Madhusūdana acknowledges his obligations to Vyādi and others, who preceded him in writing works on the eight different modes of reading the Ṛgveda

Madhusūdana describes himself as Kṛṣṇa Dvaipāyana tanūdbhava, or, the son of Kṛṣṇa Dvaipāyana He also says that he obtained the permission of Vyādi The commentator, however, explains Kṛṣṇa Dvaipāyana tanūdbhava as तत्कर-जातत्वेन तत्कुमार इत्यभिहित ॥

Satyavrata Samaśramī's printed text omits the introductory verse of the commentator, which is supplied from the present manuscript

मधुसूदनमुनीश्वररचिताष्टौविकृतिसम्वरणस्य ।
तत्पूर्व्वञ्च पुरोगमाचार प्रकाशमारभते ॥

Satyavrata Sāmaśramī also omits the second half of the second verse, which is explained in the *comm* The second half is —

"वच समपक्षारिणी परविपश्चितामन्वहम् ।
मनोभुवि विहारिणी भवतु वेदविद्या विशारदा ॥"

He also omits two leaves and a half at the end.

283.

2506 *The Same*

Substance foolscap paper of 1881 8×6½ inches Folia, 32 Lines, 10 on a page Extent in slokas 600 Character Nagara. Date (?) Copied from an original dated Śaka 1712 Appearance, fresh Complete

284.

6180A *The Same.*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 19 Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon —इति श्रीमधुसूदनविरचिता जटाद्यष्टविकृतिविवरणं समाप्तम् ।

285

6188. जटोदाहरण *Jatodāharana.*

Substance country made paper 7¾×4 inches Folia, 8 Lines, 9 11 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1777 Appearance, old and discoloured Complete

Beginning — श्रीगणेशाय नम ॥

ओम् इषस्त्वे परिदीयाः रचैनं etc, etc

2A. ब्रूयात् क्रमविपर्यासं क्रममौदृग् धिया वदेत् ।
जटाख्या विकृति धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥

अथ जटोदाहरणम् ।

इषस्त्वे परि परि इषस्ते परि । etc.

2B अथ मालोदाहरणं
ब्रूयात् क्रमविपर्यासावर्द्धर्चस्यादितोऽन्तत ।
\+ + + + + पेदेवं क्रममालेति कीर्त्तिता । २ ॥
इषस्ते etc

3A, अथ शिखोदाहरणम्, 3B, अथ क्रमलेखोदाहरणम्, 4B, इति क्रमलेखोदाहरणम्, अथ क्रमध्वजोदाहरणमुच्यते, 5A, अथ क्रमदण्डोदाहरणम्, 6B, अथ क्रमरथोच्यते, 8A, अथ घनोदाहरणमुच्यते

Last Colophon —इति घनोदाहरणम् ।

Post Colophon —सं॰ रेवादत्तस्येदं लेखकपाठकयो शुभ भूयात् ॥ श्री श्री ॥ श्री ॥

सवत् १७७७ आश्विनमासे शुक्लपक्षे २ गुरुवासरे । शुभमस्तु ॥

इति संहितैकादशप्रकारा लिखिता ॥ संहिता १ ॥ पद २ । क्रम ३ जटा ४ । क्रममाला ५ । क्रमशिखा ६ । क्रमलेखा ७ । क्रमध्वज ८ । क्रमदण्ड ९ । क्रमरथ १० । क्रमघन ११ ॥

286.

6176

Substance country made paper 9×4 inches Folia 6 of which the third and the fourth are missing Lines 10 on a page Extent in slokas 100 Character Nagara Date Samvat 1798 Appearance good

It gives the eleven different orders of the words of the mantra "बृहस्पते परिदीया रथेन" etc, etc, in recital

Beginning —

अथ संहिताया एकादशप्रकारा लिख्यन्ते ।

अनुलोमविलोमाभ्यां त्रिवार हि पठेत् क्रमम् ।

जटाख्यां विकृतिं धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणम् ॥

तत्र प्रथमसंहितापदक्रमाणि लिख्यन्ते । बृहस्पते etc , etc

Colophon —इति समाप्त ।

Post Colophon —संवत् १७९८ वर्षे मार्गसेकि शुक्लपक्षे प्रतिपदायां लिखित केशवगिरि विश्वेश्वरसमीपे लिपित । शुभ पठनार्थ ब्रह्मभट्ट । राम । राम ।

Then the following is in red ink

व्यवहारिक गणपतिसुत शिवशङ्करेण खरित शोधितश्च संवत् १७९८ माघ कृ ४ बुधे ।

287.

1007 **चातुर्ज्ञानम्** *Caturjnana* *By Pangu Narayana*

Substance country made paper 9½×3½ inches Folia, 27 Lines 7 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara Date Sam 1663 Appearance old Complete

Aufrecht says that it is a list of sukta, varga, mandala and astaka of Rv (Cat Cat p 185) This is not quite correct

It gives lists of words occurring in the whole of the Rgveda, (1) ending in Visarga (technically called Samāna), (2) ending in N (called Nānta), (3) expanding into अय, अर, आय, आव or च, आ (technically called Vivṛtapada), and (4) simple non compound words (called Ekapada) See H P R Vol III, 92 and pref See also page ३, Niruktālocana by Satyavrata Sāmaśrami, and Belval p 37 in which it is called Catrjñāna

Belval, p 38, contains Caturjñāna paribhāsa only But it is recorded under the name of Rgveda Paribhāṣākārika

Beginning —श्रीमद्गणपतये नम ।

समाननान्तविवृतपदान्येकपदान्यपि ।

रचिताभूतिराश्रेतत चातुर्ज्ञानं विदुर्बुधा ।

× × × × ॥

Col —इति समानपरिभाषा 2A

Col —इति नान्तपरिभाषा 2B

× × × ×

एकद्वित्रिचतुर्थपञ्चषट्सप्ताष्टनवादिभि ।

पदै प्रकारशेरेतैरुक्तान्येकपदान्यपि ॥

Col —इति चातुर्ज्ञानपरिभाषा 3B

अथ समानविवृतानां नैकपदानि यथाक्रमं वक्ष्यते ।

इतस्ततो निश्चित यत चातुर्ज्ञानादिलक्षणम् ।

तदेकीकृत्य कथित मकुनारायणेन तु ॥ इति परिभाषा ।

अग्निमीळे सुता विश्वा दधाना अजोषा इन्द्र ता सोमपा इमा जुष्टा मतरा इष्टा छतपृष्ठा यजत्रा हविर्षोदा धाना सुभा अश्वदम् ।

It ends —विश्वामित्रजमदग्नी इति दस्युहनम मकारयगनमकृणोरलोक कल्पयतु विश्नु सुमद्यादुदात्तम ।

Col —इति अष्टमाष्टकचातुर्ज्ञान समाप्तम ।

Post Col —संवत १६६६ वर्षे भाद्रपदादि अष्टम्या मन्दवासरे उषा

धायदासेन्द्रभट्टसूनुना माधवेन सहस्त लिखित । काश्यां त्रिपुर-
भैरवीसन्निधौ स्वार्थं परार्थं च ।

288.

2061. *The Same*

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia 10 Lines on a page 9 Extent in Ślokas 150 Character Nāgara Date Samvat 1868 Appearance fresh Complete

Colophon —इत्यष्टमाष्टके धातुपाठ सम्पूर्णम्

Post Col. —संवत् १८६८ विश्वभानुनामसंवत्सरे माघशुक्लचतुर्थ्यां गुरौ
श्रीकाश्यां ब्रह्मीभवनाश्रम गोविन्देन लिखितम् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

289

2982 *The Same*

Substance country made paper ?×4 inches Folia 7(1-7) Lines 9 on a page Character Nāgara Date Samvat 1662 Appearance old and discoloured Incomplete at the beginning

Last Colophon —इत्यष्टमाष्टकधातुपाठ समाप्त । समाप्त चेद धातु-
पाठपुस्तक ।

Post Colophon —संवत् १६६२ समय पोष सुदि गुरुवासरे इद पुस्तक
लिखित मतदासेन मिदं पुस्तक श्रीमरघुनाथाय नम । उग्रिराजाय
नम । etc, etc यादृश पुस्तक etc., etc

290

6060 ऋग्वेदगलितप्रदीप or गलदीपिका *Ṛgvedagalita pradīpa or Galadīpikā*

By Bhāradvāja Lakṣmīdhara Sūri

Substance, country made paper ?× ? inches Folia 6 Lines 9 on a page Extent in slokas 120 Character Nāgara Date Samvat 1?0 = 1?54 A D Appearance old and discoloured Complete

See Belval No 57 His explanation does not give any clear idea

Last Colophon —इति गलदीपिका समाप्ता

Post Colophon.—संवत् १५९० वर्षे आषाढवदी १० रवौ लिखितम् । पण्डित हर्षनाथपुत्रपौत्राणामध्ययनार्थम् । शुभं भवतु । कल्याण-मस्तु ।

The maṅgalācaraṇa and the object of the work.—

प्रणम्य सच्चिदानन्दं सान्द्रमाद्यन्तवर्ज्जितम् ।
देवमृग्वेदगलितं पदवृन्दं प्रपद्यते ॥
अलभ्यत्वादनूह्यत्वाददृष्टानुविधानतः ।
अधीया प्रातिशाख्याद्यैरतः समयनामता ॥
ऋचोऽखिला गलन्त्येव यथापूर्व्वं पुनर्गता ।
नूभे ब्रह्माणि यच्चेन विनीताभ्यामिति स्थिति ॥
चिरादिगत एकस्मिन् वार्गर्धार्धाद्विरेव वा ।
गलेत् सर्व्वत्र योत्यधिश्चतुरादिगतः स च ॥
गलेच्च जागतोर्द्धपांक्तेष्टुभस्य पुनर्गतः ।
चतुरादिगतं वर्गे यत्वेकस्मिन् पदत्रयम् ॥
प्रत्यध्यायं तु भिन्नार्थं गलितान्यभिदध्महे ।
अर्द्धमर्द्धर्चवापि स्यादध्यायान्तादित + +त् ॥
गलितं यद् यच्चौनादि नत न्यूनं पदत्रयात् ।
अपिं यष्ठाष्टकोयात्वाध्यायस्थं यद्दिष्टाय यत् ॥
तथाचेत्यपि शब्दास्तु न प्रतीकानि केवलाः ।
प्रायोऽभिपूरणास्ते च ज्ञेयं चान्यद्विशेषणम् ॥

इति परिभाषा ।

Then the work proceeds —

अभिमिंशादय तस्मायवाह्येभ्य विदुस्तथा ॥
अस्माकमभे देवास्व सेमं नो अमयान्य च ॥

The definition of *Galita*

5B प्रागधीतपरस्योर्द्ध यस्य वै पदसंहितम् ।
नाध्येयं पदकालेऽपि गलितं तद्विदुर्बुधाः ॥

एकञ्च केवल शुद्ध यद यद्दा पदद्दयम् ।
विनाद्ध्रिस्वय एवैतत् शाखाया न गलेदिह ॥

The work ends —

इम गलितदीपाख्य भारद्दाज ऋगर्थवित् ।
लक्ष्मीधरोऽकरोत् पूर्व्व सम्प्रदायानुसारत ॥
इति गलान्तदीपिका ॥

Then follow 9 verses, the first of which giving the definition of Galita has been quoted above After the nine verses come the last colophon and the post colophon statement

2A इतिश्रीमदृग्वेदगलितप्रदीपे भारद्दाजसूरिविरचिते प्रथमाष्टक समाप्त , 2B, इति द्वितीयाष्टक , 3A इति तृतीयाष्टक , 3B, इति चतुर्थाष्टक , 4A, इति पञ्चमाष्टकम्, 4B, षष्ठाष्टक 5A, इति सप्तमाष्टकम् ।

291.

345 ऋग्विधान । *Rgvidhana*

Attributed to Saunakacarya

For this MS see L 1519, and for the work see I O Catal 62

Copied in Sam 1931, from a MS bearing date Sam 1786, by the same scribe who copied Catal No 293 See *infra*

Post Col —

सवत् १९३१ कुवार कृष्णचतुर्थ्यां काश्या लिखित लाला हीरा लालकायस्थ वनारसमहल्ले मैनपुरा । उदकानल इत्यादि ।

Then Rajendra adds in English

"Copied from a MS belonging to Pandita Vamanācarya of the Govt Sanskrit College, Benares Dated सवत् १७८६ शके १६५१ वैशाखकृष्णचतुर्थ्यां काश्या लिखितमिद पुनतामकर-गङ्गाधरभट्टेन पत्रसख्या ३२ आकार ७½ × ३¾ इञ्च प्रत्येक पृष्ठे पङ्क्तिसख्या ११ ग्रन्थसख्या ६५०"

292

6186 ऋग्विधान । Ṛgvidhāna

Substance country made paper 12¼×6¾ Folia, 63 Lines 14 on a page Extent in slokas 1400 Character Nagara Date Samvat 1879 Appearance discoloured Complete

The original of this was defective, inasmuch as it leaves lacunae, as in foll 3 and 4

A work on the uses of the mantras of the Ṛgveda

Beginning —

श्रीगणपतये नम ।
शौनक उवाच ।
नियतेन हि देवाना मन्त्राणा कलिदोषत ।
कलिदोषनिवृत्त्यर्थं गायत्रा पूजयेद् द्विज ॥
गायत्रीमन्त्रसिद्ध्यर्थं गायत्रीमयुत जपेत् ।
सर्व्वेषा वेदमन्त्राणा सिद्ध्यर्थं लक्षक तत ॥
गायत्री तस्य सिद्ध्यर्थं समस्याहृतिसम्पुटा ।
अयुतस्य जपेत् पूर्व्वं गायत्री सिद्धदा तदा ॥

It ends —अरण्ये वा चिरम्भस्य प्रयतो वेदसहिताम् ।
मुच्यते पातकै सर्व्वैं पराकै शोधित त्रिभि ॥

Colophon —इति ऋगविधान समाप्त ।

Post Colophon —श्रीवेदव्यासार्पणमस्तु ।

Then there are four lines, after which comes the date सवत् १८७९ माघमासे कृष्णपक्षे अष्टमी रविवासरे लि० छावलीमध्ये नजीकगु० ।

Ṛgvidhana is well known, with the descriptions of which, however, as given in L 1519 and I O Catal No 62, the present MS does not agree The beginning of this is the same as that of Vṛhadṛk vidhana, described in L 1518, but the end is not the same

18B, इति ऋगविधाने प्रथमोऽध्याय ।

39B, इति ऋग्विधाने द्वितीयोऽध्याय ।

There is no more chapter colophon, although we have here directions about the uses of the mantras up to VIII 8 of the Rgveda

293.

344 बृहदृक्विधान । Brhadrkvidhana

Attributed to Saunaka

For this MS see L 1518

Copied in 1930 Sam from a MS bearing date Sm 1841 and compared by Rājendralāla with a manuscript dated Sam 1919

The Post Col Statement —

> श्रीवेदपुरुषार्पणमस्तु ॥ सवत् ॥ १८४१ ॥ गाच्छसीनामसवत्-सरे मठीगुरुवासरे लिखितमिद प्रयोपनामक आत्मारामेण स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ श्री ॥ सवत् १९३० वैशाख-शुक्लपच्चे पूर्णमास्या शुक्रवारे वाराणसी सेनपुरानिवासी लाला चौरालालकायस्थेन पुनर्लिखित ॥

"Compared with a MS dated," adds Rajendralāla,

"सवत् १९१९ भावनाम सवत्सरे मार्गशीर्षे शुक्लनवम्या रविवारे इद पुस्तक वालकृष्णभट्टटाकरोपनामकस्य हस्ताक्षरेण स्वार्थं परोपकारार्थं लिख्यते पत्रसख्या २० । प्रतिपत्रे पङ्क्तिसख्या १०+१०=२० । श्लोकसख्या ४८१ ॥'

"Size of the leaves inch 8 2 × 4 3 Writing 6 2 × 3 inch. No of slokas 474"

294.

756 निविद्ध्याय-कुन्तापाध्याय-प्रउगाध्यायाः ।

Nividadhyaya Kuntāpādhyaya Praugādhyayāh

For the manuscript see L 1575

Post Colophon Statement —

सवत् १८२४ मिति आश्विन शुक्लएकादश्या ११ मन्दवासरे ॥ शुभमस्तु ॥

Satyavrata Samasrami says that there is a work entitled Rk parisista, which contains (1) Nividadhyaya, (2) Kuntāpadhyaya, (3) Puroraugadhyaya, and (4) Praisyadhyaya (P 387, Note on the third volume of Aitareya Brāhmana Bibl Ind Edition)

The present manuscript contains the whole of the Nividadhyaya, the whole of the Kuntāpadhyaya, here called Kuntadhyaya and Praugadhyaya

Nividadhyaya contains ten sections Kuntāpadhyāya contains 15 sections under the following heads (1) Narāsamsya, (2) Raibhya, (3) Pāriksitya, (4) Karavya, (5) Disamkliptayah, (6) Janakalpa, (7) Indragātha, (8) Aitasa pralapa, (9) Pravahlika, (10) Ajijnasenyah (11) Pratiradha, (12) Ativada, (13) Devanitha, (14) Bhūtecchad, (15) Āhanasya Iti Kuntadhyayah

The word *nivit* means *nivedana*, or, offering to the gods (*vide* Trivedi, p 240) *Nivid in the Silpasastra consists of* twelve *padas* or short sentences, they are to be found in the 2nd section, or the 10th adhyaya, Pancika II, of the Aitareya Brahmana *But every Sastra seems to have a set* of *nivids* (Nvidadhyaya gives all the *nivids* in one place Their number is very nearly 250

The Kuntapādhyaya *consists of mantras mainly in Rk* form from the Atharvaveda, ch XX 127—136, in consecutive order The adhy is divided into 15 sections, as shown above See *Kuntapa, p 547ff*, Trivedi

Then comes the *Prauga* chapter Prauga means a part of the cart, where the carter sits The word Prauga, as applied to mantra, is rather difficult to understand The chapter on Prauga in this MS contains *mantras from a*

variety of sources (such as, R.V Khila, Vājasaneya samhitā, Pāraskaragrhya sūttra, etc), but they are to be differentiated from the Prauga Śastra, given in Ait Brā, p m, Chap I, sec. 1—5.

295.

2199. आश्वलायनश्रौतसूत्र । *Āśvalāyana Śrautasūtra*

Substance, country-made paper 8×3¼ inches Folia, 79+50 Lines 9 on a page Character, Nāgarī Date, Śakā 1744 Appearance, discoloured Complete

The first ṣatka, complete in 79 leaves, printed in Bibl. Ind., pp. 1 to 532 The Uttara satka in 50 leaves, printed in Bibl. Ind., pp. 533 to 890.

Post Col. Statements:—

(I) शके १७४४ चित्रभानु-संवत्सर कार्त्तिक वद्य ६ इदं पुस्तकं माटे-इत्युपनामक रामचन्द्रेण लिखितम् ॥ विटल ।

(II) शके १७४४ । चित्रभानुनामसंवत्सरे माघ शुद्ध १ प्रतिपदा रविवासरे ॥ इदं पुस्तकं माटे-इत्युपनामक-रामचन्द्रेण लिखितं ॥ वास्तव्य क्षेत्र वाइंगणापुर क्षणा-संनीध ॥ स्वार्थं परार्थं च ॥ श्री पाण्डुरङ्गार्पणमस्तु ॥

296.

5084. *The Same*

Substance, palm leaf 12×1 inches Folia, 108. Lines, 5 on a page. Character, Uḍiya. Appearance, old and worm eaten Complete

Last Colophon:—इति आश्वलायनसूत्रे द्वादशोऽध्यायः ।

297.

1180E. *The Same* (पूर्व्वषट्कमात्रम्)

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 63. Lines, 8 on a page Character, Nāgara. Appearance, discoloured Date, Saṃvat 1670

Post Colophon Statement.—

संवत् १६०६ समये पौषकृष्ण त्रयोदश्यां त्रनाईनेन लिखितमिदं पुस्तकम् । लेखकपाठकयोः शुभं भवतु । शुभमस्तु ।

298.

3263. *The Same.*

Substance, country-made paper 7×3½ inches Folia, 82. Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured Incomplete

The MS. breaks off abruptly at the 4th sūttra of the 19th Kandikā of the 5th adhyāya. It comes up to page 152 of the Bibl. Ind. Edition.

299.

2337. *The Same.*

Substance, country made paper 9½×3½ inches. Folia, 20, of which the 18th and the 19th are missing Lines on a page, 9, 10. In beautiful Devanagar hand of the 17th century Discoloured Prose

A fragment of the Āsvalāyana Srauta sūtra, beginning with the first chapter, and ending in the middle of the 18th section of the Second Chapter.

Colophon :—In leaf 11b इत्याश्वलायने श्रौतसूत्रे प्रथमोऽध्यायः ।

300.

1934 *The Same* (उत्तरपट्कम्)

With the Vṛtti comm.

By Nārāyana alias Devasvāmi.

Substance, country made paper 9½×4½ inches. Folia 14?, of which only 119 are available. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. Date (?). Appearance, discoloured.

The MS. breaks off abruptly.

The text has been printed with the comm. in Bibl. Ind. The portion under notice covers pp. 533 to 870 of the printed edition.

शुभस्थानस्थ—सकलविद्याविशारद—सकलगुणालङ्कृत—सदाचारशुद्ध—भट्ट-श्रीशाण्केन स्तम्भतीर्थमध्ये इदमाश्वलायनसूत्रभाष्य लिखापितं ।

यादृशमिति न्यायात् न मे दोष ।
करङ्कणमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्त• ॥
अक्षरमात्र-पदखरहीनं, व्यञ्जनसन्धि-विवर्जितरेफम् ।
साधुभिरेव मम क्षन्तव्यं कोऽत्र नो मुह्यति शास्त्र-समुद्रे ॥
संभूयं सदयत्नवत् परकारागृहस्थ सुक्षेत्रवत्
सम्शोध्य व्रणिताङ्गवत् प्रतिदिनं वीक्षस्व सन्मित्रवत् ।
वध्यं वध्यवदञ्जयं नच हि विक्रय्य हरेर्नामवत्
नैवं सीदति पुस्तक किल करादेतद् गुरूणा वच ॥
शिवमस्तु सर्व्वजगत परहितनिरता भवन्तु भूतगणा ।
दोषाः प्रयान्तु नाशं सर्व्वजन सुखी भवतु ॥

In a different hand occurs the following —

इदं पुस्तकं + + + + कवाल सरस्वति भट्टात्मजरामभट्टेन सपादित ।

307.

10630. आश्वलायनसूत्रव्याख्या

By Varāhadeva alias Devatrāta.

(Ch. III only on expiations for defects in the performances of vedic rites).

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia 33 Lines, 9, 10 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nāgara Date Śaka 1735 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon —वराहदेव-कृतौ सूत्रव्याख्यायां तृतीयोध्यायः समाप्त• ।

Post Col .—शके १७३५ श्रीमुखनाम-सवत्सरे फाल्गुनवद्य १ तद्दिने इद पुस्तकं समाप्तं ।

The commentator is better known by the name of Devatrāta, and the leaves of the present MS (4—33) are, as a rule, marked with the letters देवत्रा २ In the 3rd leaf the letters are देवत्रात भा• .

In Cs 225 a MS of Devatrata Bhāṣya is described in which the first col is this —इत्याश्वलायनसूत्रव्याख्याया वराहकाय-देवत्रातस्य कृतौ प्रथमोऽध्याय ।

In Bik 287, there is a manuscript, which is described, curiously enough, as the 3rd chapter of some Gṛhyasūttra Bhāṣya and accepted as such by Aufrecht

The beginning quoted there, however, is the same as that of Devatrata's comm on the first chapter of Āśvalayana Śrautasūttra, quoted in Cs 225 referred to above, and what the Bik Cat quotes as the end of the MS is the same as the end of the present MS So evidently the Bik MS contains Devatrāta's comm on the first three chapters and the present MS the comm on the 3rd chapter only of the Āśvalayana Srauta sūttra

Beg —विध्यपराधे प्रायश्चित्ति ॥ समाम्नातमग्न्याधेयादिकर्मणस्य मन्त्र-क्रिया समुचित कर्मविधिरुच्यते ॥ तस्य विधेरन्यथाकरणमकरणा-चापराधो विधेरपराधो विध्यपराध । तस्मिन् विध्यपराधे उत्पन्ने प्रायश्चित्त नामकर्म क्रियते ॥ शिष्टाभावे प्रतिनिधि शिष्टस्य निर्दिष्टस्य etc , etc

End —ॐ इन्द्राग्नयो तन्त्रन्त्वोन्यास यथा ब्राह्मणे परिसमाप्ता हविर्यज्ञाः सप्रायश्चित्तिका ॥

308

2961 संग्रहणदीपिका, *Samgrahanadīpika*

A commentary on the Śrautasūttra of Āśvalayana by Tippū Bhatta

For the manuscript and the work see L 4174

The MS contains the comm on the second chapter only

The last Colophon runs —

इत्याश्वलायनश्रौतसूत्रे श्रीमत-गङ्गदेपनामक-रामभट्टात्मज-तिप्पूभट्टेन विरचिताया सग्रहणदीपिकाया द्वितीयोऽध्याय समाप्त ।

To the end of the third chapter. There are three lines more after the end of the third chapter.

Printed at the end of the Bibl Ind. Edition of the Āśvalāyana-Gṛhya sūttra.

313.

1971. आश्वलायनगृह्यसूत्रवृत्ति। *Āśvalāyana Gṛhyasūtravṛtti*

By Naidhruva Nārāyana, son of Divākara.

Substance, country-made paper 10×4½ inches. Folia, 87. Lines, 12 on a page. Character, Nagara. Date, Śaka 1742 Appearance, discoloured and brittled. Complete.

Post Colophon Statement :—

स्वस्ति श्रीन्रृपशालिवाहनशके १७४२ विक्रमनामसंवत् श्वाधीकमा. ज्येष्ठमासे तिथि शुक्लपञ्चमी भृगुवारे तृतीयप्रहरे समाप्त ॥

हे पुस्तक वैद्यनाथदीक्षित सर्व्वटेयाचे असे।

उवो नारायणदीक्षित भागवतटोंकेकर यास दत्तम् ॥

Printed in Bibl. Ind.

314.

2685. *The Same.*

Substance, country made paper 9¾×5 inches. Folia, 60 Lines, 8 on a page Character, Nāgara. Date (?). Appearance, fresh.

The first adhyāya only, printed in pp. 109 of the Bibl. Ind. edition.

315.

2095. *The Same.*

Substance, country-made paper 10×4½ inches. Folia, 2-13 Lines 9-10 Character, Nagara. Date, Śaka 1708 Appearance, discoloured, brittle Fragment

(The Sráddha Section only.)

Post Colophon :—

इदं पुस्तकं गणेशदेवेन लिखितं। शाके १७०८ पराभवनामसंवत्सरे भाद्रपदवद्यत्रयोदश्यौ समापितम्।

It covers the 7th and 8th kandikas of the 4th chapter of Āsvalāyana Gṛhyasūtra See Bibl Ind Edition, pp 288-251

316

1227. विमलोदयमाला । Vimalodayamālā

By Jayanta Svāmi

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia 93 Lines 8 on a page Extent in slokas 1400 Character Nāgara Date (?) Appearance tolerable Generally correct

Complete in 4 adhyayas

Beginning —

प्रणिपत्य जगन्नाथ प्रद्युम्नं त्रिपुरर्दिय ।
शौनकादीन् तथाचार्यान् सर्वान् स्वयवेदिन ॥
योऽर्थो निरूपित सम्यक् उपाध्यायैर्विदैर्विभि ।
गृह्यस्य क्रियते तस्य स्मरणाय निबन्धनम् ॥
आचार्यो [दोयमुत्कृष्य] गृह्णन्तु याज्ञमेर तु ।
प्रवक्षु याज्ञमर्हन्ति सम्यगागमवेदिन ॥
प्रयोगमस्य तज्ज्ञेभ्य श्रुत्वा गृह्यान्तराण्यह ।
कार्याथ च प्रयोक्तृणा वक्ष्ये विधिवदादित ॥
स्वस्तिवाचनमत्रैव गृह्यकर्मसु केपुचित् ।
आचार्येणापि प्रास्तेऽस्मिन् मङ्गलार्थमुदीरितम् ॥
अर्चिता ब्राह्मणाः सम्यक् गन्धमाल्यैः सदक्षिणैः ।
तिष्ठेयु प्राङ्मुखा युग्मा वक्ष्यारो दर्भपाणय ॥

It is not a regular commentary on the Gṛhyasūttras of Āsvalāyana. It is a treatise mostly in verse on the Gṛhya rites of Āsvalāyana's school, following the expositions of the sūttras by different teachers

Colophon —

आश्वलायनगृह्यस्य जयन्तस्वामिनः कृतौ ।
विमलोदयमालाया चतुर्थोऽध्यायः इरित ॥ इति जयन्त समाप्त ॥

317.

2987. *The Same.*

Substance, country-made paper 10 × 4½ inches Folia, 58. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, fresh. Incomplete at the beginning

Though the first leaf is marked 1, it is not the beginning of the work.

318

1244. आश्वलायनगृह्यभाष्य । *Āśvalāyana Gṛha-Bhāṣya.*

Substance, country-made paper 9 × 3¾ inches Folia, 107 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 2900 (by a statement in the manuscript) Character, Nāgara Date, Saṃ 1798 Appearance, fresh Complete

Beginning:—श्री गणेशाय नमः ।

ह० ॐ उक्तानि वैतानिकानि गृह्याणि वक्ष्यामः उक्तानि व्याख्यातानि कथितानि कानि वैतानिकानि क उक्तानि श्रमाधेय-प्रभृतीनि आह वैतानिकानि इत्येवमारभ्य सत्रायणीत्येवमन्तानि ।

It ends thus :—

नमः शौनकायेति शाखान्तर्गतत्वात् । आचार्य्यस्य शौनकस्य अथवा आचार्य्येभ्यो नमस्कारं कृतवानिति ।

Colophon:—इत्याश्वलायनगृह्यभाष्ये चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः । समाप्तं च गृह्यभाष्यम् ।

Post Colophon —यादृशं पुस्तकं etc

श्रीरामो जयति । संवत् १७९८ प्रजापतिनामसंवत्सरे उत्तरायणे शीशिरतौ आषाढमासे शुक्लपक्षे पञ्चम्यां भानुवासरे आत्मपरोप-कारार्थं लिखितोऽयं ग्रन्थः ॥

श्रीरामाय न० करकृतमपराधं etc, etc. श्रीकाशीविश्वेश्वरार्प-णमस्तु । ग्रन्थसंख्या २९०० श्री ।

319

1245. *The Same.*

Substance, country-made paper 9¾ × 4 inches Folia, 108 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 2000 Character, Nāgara Date, Saṃ 1827. Appearance tolerable Complete

The beginning and the end are the same as in the previous number

Colophon.—इत्याश्वलायनगृह्यभाष्ये सिद्धान्तकृतौ चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥

Post Colophon:—शुभमस्तु । सोधीरस्तु । संवत् १८२० समैनाम चैत्रवदी ।

This is Siddhānta Bhāsya on Āsvalāyana's Grha Sūttra

320.

6478. आश्वलायनगृह्यकारिकाभाष्यम् ।

Āsvalāyana Grhya-Kārikā-Bhāṣya.

By Rāma Bhatta, pupil of Vuppa Bhatta

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 90 Lines, 11 per page Extent in ślokas, 2000 Character, Nāgara Date, Saka 1679 Appearance, old and repaired

To the end of the third adhyāya.

For the text see C.S. Vol. I, no. 438; H.P.R III. 34; Oxf. 105A.

The *kārikās* are divided into four adhyāyas The author's name is given as Yallambhatta on the cover of the C.S. manuscript.

The commentary by Rāma Bhatta begins.—

नत्वा परशिवं शान्तं कलम्बपुरवासिनम् ।

लोकोत्तरं वुप्पदेवं भट्टाख्य गुरुमद्वयम् ॥

क्रियते रामभट्टस्तु कारिकाभाष्यमुत्तमम् (?) ।

\+ + + + +

(These lines are in the handwriting of the last owner of the manuscript)

नत्वा तमाश्वलायनमाचार्य्यं सर्व्वकर्म्मायतारं ।

यद्गृह्यकारिकार्थोयं न(दनुयद्यः सर्व्वोपि) प्रर्थते क्वापि ॥

तत्रादावा(श्व)लायनसूत्रमात्रेणैवाल्पव्युत्पत्ति(मा) + वध्य(यनैकदेशस्य +)ना तदुक्तं तत्कर्मभि (र्वांछो) दुस्तर इति वत्तिकृन्नारायणो वृत्तिमा(करोत् तामेव

SĀMKHĀYANA SŪTRAS.

322.

1418 शाङ्खायनश्रौतसूत्र । *Saṃkhāyana Śrauta-sūtra*

In three parts. Part I, adhyāyas 1 to 8; II. 9 to 16; and III. 17 and 18.

I.

10×4 inches. Folia, 96. Lines, 9 on a page. Character, Nāgara. Date (?).

संवत् १८०६ मिति श्रावणसुदि ११ चन्द्रे स्फुटकपत्र १ पूरितं ज्योतीश्वरसूत-गङ्गेश्वरेण विद्यानेव विश्रामालि, etc., etc., etc.

This covers 95 leaves of the edition of Hillebrandt in Bibl. Ind.

II.

10×4 inches. On different paper. Folia, 60. Character, Nāgara.

Date:—शून्ये मुनीन्द्विभिर्व्यब्दे शुक्ले वै नवमीबुधे ।
सूत्रोत्तरार्द्धं लिखितं गार्हपत्यात्मजे सुधीः ॥

संवत् १७०० वर्षे ज्येष्ठ सुदी ९ बुधे श्रद्येहाविमुक्तवाराणसीवास्तव्याभ्यन्तर-नागरज्ञातीय सु । गोवर्द्धन तदात्मज सु । सदाफल तदात्मज सु । गार्हपत्यतत्तनूज सु । हव्यातदनुजवैकुण्ठेन जयसिंहराज्ये लिखितमिदं सूत्रोत्तरार्द्धं । संभूर्य्यं दपत्यवेत् । *etc., etc.*

This covers pp. 96 to 217 of the printed text.

III.

10×4½ inches. Folia, 61 to 69. Lines, 12, 13, 14 on a page. Character, Nāgara. Date —

स्वस्ति संवत् १६६० शक १५२५ प्रवर्त्तमाने दक्षिणायनगते + + + + दक्षतौ लौकिकमश्रामाङ्गल्यप्रदे आश्विनमासे सिततरपक्षे नवम्यां तिथौ भौमदिने महानक्षत्रे शुक्लनाम्नि योगे ववकरणे एवं पश्चाङ्गशुद्धे दिने पण्डित

श्री ५ वामनाख्येन तत्सुतपण्डित श्री ५ रविदास श्रीमहादजीकेन शाङ्खायनसूत्र महाव्रत परिपूर्ण लिखितम् । तैलाद्रक्षेदित्यादि । . . . . सुत मधुसूदन वैकुण्ठजीपठनार्थं लिखितम् । यावल्लवणसमुद्रं etc., etc संपूर्णं व्रतपत्रवत् etc, etc.

323.

1420 *The Same*

A. पूर्वार्द्धम् ।

Substance, country made paper 9×3¾ inches Lines 7 8 on a page Folia, 73 of which the 24th is repeated 8 times to bring the restoration to harmonize with an ancient manuscript which began with 25th leaf.

The Purvárdha comes to an end with the 8th chapter.

The Post Col. Statement:—संवत् १७५८ वर्षे ज्येष्ठ वदि २४ रवौ दिने व्याग्रामध्य लि० । श्रीवमुरारजी शङ्करजी ।

B. उत्तरार्द्धम् ।

Substance, the same 8½×4 inches Folia, 84 Lines, 10, 12 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1717 Appearance very old Generally correct

The uttarārdha consists of 9 to 16 chapters. The post colophon statement is mostly illegible, but the date Samvat 1717 is visible

324.

1247. *The Same.*

Three different parts, each separately paged

I. Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 72 Lines, 10 on a page. Character, Nāgara Date, Sam 1574 Appearance, very old. Generally correct

It contains the first half in 8 chapters

Post Colophon :—संवत् १५७४ वर्षे अश्वनशुदि भौमे + + + आत्मजानां तेषा च अध्ययनार्थमलेखि ॥

On the reverse of the last leaf.

श्रीयाज्ञिकभोटाख्येन व्यावहारिकोपनामदयाशङ्कराय सुथार्पणबुद्धया प्रदत्तं पुस्तकमिदं शाङ्खायनसूत्रपूर्वार्द्धस्य पत्राणि ९२ संवत् १७९९ चैत्र ।

II. 9×4 inches Folia, 91, of which the first two are missing. Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date, Saṃ 1553 Appearance, very old

Contains Chapters IX to XVI.

Post Col. :—स्वस्ति संवत्त १५५३ वर्षे ज्येष्ठ वदि १ बुद्धे अद्येह श्रीवीसल-
नगरवास्तव्यवाह्य नागरज्ञातीय–चतुर्वेदीद्वरसंजिवमोरद्धिल–सुत
मंजिवकाद्यसुत-मंजिवनवधीयरसुत-मंजिव-योग्यं शाङ्खायनसूत्र-
पुस्तकमलेखि । भमपठेत्यादि ।

III Folia, 16 9×4 inches Lines, 9 on a page Character, Nagara Date, Saṃ 1761. Appearance old Generally correct

Contains the 17th and 18th chapters.

Post Colophon :—स्वस्ति श्रीसंवत् १७६१ वर्षे माघशु + ३ वारसुक्रे
अद्येह अमदावादवास्तव्यं आमीध-रामचन्द्रसुत-उदयरामेण षिवा-
र्मे + + + मितं दत्ता ।

In a later, larger hand :—श्रीवमुरारिजीश्चद्वरजीने भागे ।

325.

1248. *The Same*

Two parts in two different hands.

I 10½×4 inches Folia 63, of which the first is missing Lines, 8 on a page Character, Nāgarī Date, Saṃ 1700 Appearance, old Generally correct

Contains the first eight adhyāyas.

Post Colophon :—स्वस्ति संवत् १७०० वर्षे शाके १५६५ प्रवर्त्तमाने
ज्येष्ठवदि अमावास्यायां रवौ लिखितं। अद्येहकाखालयवास्तव्य-
आभ्यन्तरनागरज्ञातौ–व्यासश्रीसुरजित्सुत–व्या ॰ श्रीदकाघान-
जित्सुतरामकृष्णेनेयं लिखितास्तु । श्री ५ गार्हपत्यात्मभाय स्व ।
छाया तस्य वैकुण्ठाय दत्ता व्यावेरियामे दीघार्थमागतेन लेखक-
पाठकयोः शुभं भूयात् ।

The first leaf has been replaced by the first leaf of a manuscript of Vidhirasāyanavivekа by Appaya Dīkṣita, the third verse of which runs :—

यत् कुमारिलमतानुसारिणा निर्मितं विधिरसायनं मया ।
पद्यरूप + मति स्फुटाशयं तत् सुखावगतये विविच्यते ॥

11 10¾×3¼ inches. Folia, 19 Lines 10 on a page Character, Nāgara Date, Saṃ 1660 Appearance, old Generally correct.

Contains chapters IX to XVI

Post Colophon —संवत् षोडशशतषष्ठितमे संवत्सरे सिद्धार्थनाम्नि वाराणस्यां लिखितमिदं परमानन्दभटेन विशालनगरीयेण । शुभं भवतु लेखकपाठकयोः ।

326.

1422. *The Same (the first half only)*

Substance country-made paper 9¾×3¼ inches Folia 110 Lines 6 on a page Character Nāgara of the sixteenth century Appearance, very old and worn out Generally correct Complete

327.

107 *The Same.*

The MS. is noticed by Dr. Rājendralāla Mittra, under No. 907.

328.

1333. शाङ्खायनसूत्रभाष्ये महाव्रतम् । *Sāṅkhāyana Sattra Bhāṣyemahāvrata*

Chapters 17 and 18 of the Sūttras.

Substance, country-made paper 11×5 inches. Folia, 22 Lines 16 on a page Character, Nāgara Date Saṃvat 1701 Appearance, old Generally correct

On the blank page of leaf 1 :—

महाव्रतभाष्यं पत्रा २२ था श्री ६ सुरजितसूनोः केशवस्य.

The MS. has however 22 leaves and on the top of the 22nd leaf the colophon is given :

इति शाङ्खायनसूत्रभाष्ये महाव्रतस्य द्वितीयोऽध्याय सूत्रसाष्टादशोऽध्याय

Date: स्वस्ति संवत् १७०१ वर्षे माघवदी ९ प्रनौ था श्री ६ सूरजितस्तनूजेन लिखापितोऽयं ग्रन्थः सूरतपुरे काश्याः समागतेन ।

• Printed in Vol IV of Hillebrandt's Sāṅkhāyana Srauta Sūttras in Bibl Ind

The contents of the manuscript come to an end in line 15 of page 68 of the printed edition.

329.

1228. शाङ्खायनगृह्यसूत्रम् । or *Sāṅkhāyana Gṛhyasuttra.*

Substance, country-made paper $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia, 45 Lines, 8 on a page Character, Nágara Date, Saṃ 1671 Appearance, old Generally correct

Complete in six chapters.

Printed in Benares Sanskrit Series See L. A, Bik. p. 122, No 286, and Weber p 32.

Col .—इति शाङ्खायने गृह्ये षष्ठोऽध्यायः समाप्तः ।

Post Col .—सम्वत् १६७१ वर्षे पौष सुदि ३ भूमौ । अद्येह सेनापुरवास्तव्य दुवे सदाशिवात्मज-विद्याधरसुतगङ्गाधर-पठनार्थं व्यासवीरजीकेन लिखापितं ।

330

1373. *The Same*

Substance, country-made paper $10 \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia 42 Lines, 7 on a page Character, 15th century Nagara Appearance, very old

The first chapter with 28 sections comes to an end in leaf 15 B; the second chapter with 18 sections comes to an end in leaf 23 B, the third chapter with 14 sections in 29 A; the 4th chapter comes to an end with 19 sections in 37 A, the 5th chapter with 10 sections in 39 B, the sixth chapter with 6 sections in 42 B the last leaf.

331.

1371. *The Same*

Substance, country made paper 9¼×3¼ inches Folia 63 Lines, 7 on a page Character, Nagari Date, Samvat 1776 Appearance, old Generally correct

The same.

Post Colophon —संवत् १७७६ वर्षे पौष सुद+ + वारे वाराणस्यां लिखितमिदं पुस्तकम् । व्यथश्री + + व्या० व्याभ्यान्तरनागरज्ञातीय वोनाद्दांना सुरतीयेन लिखितम् । शुभं भवतु । कल्याणमस्तु ॥

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF ṚGVEDA ĀŚVALĀYANA SCHOOL.

332

88 आश्वलायनसूत्रवृत्ति । *Āśvalāyana-sūtra-vṛtti.*

By Tālavṛntanivāsin

The present MS is noticed in L 827.

The commentator's name is to be found in leaf 71 B in a couplet which runs

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रकीर्त्तिता ।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥

333.

2315 *The Same.*

Substance, country made paper 9×3¾ inches Folia 32 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 800 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured

It begins:—

आश्वलायनेन भगवताथ सोमप्रयोगो वक्ष्यते । तदर्थं प्रायश्चित्त पश्वोः प्रयोगो वक्ष्यतेऽधुना ।

प्रथमं ऐन्द्राग्नस्य [समस्त] सूक्तं प्रकृतिवत् । उक्थशब्देन नियमात् केचिच्छागशब्देनैव

The fourth chapter of Āśvalāyana Śrautasūttra opens with the same topic.

The name Tālavṛntanivāsī as the author is to be found in 12B, at the end of the fourth chapter

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता वैदिकश्रेष्ठेन तालवृन्तनिवासिना ॥
इति चतुर्थोऽध्यायः ।

Then it quotes v 1 1 of Āsvalāyana (page 247 of the printed edition)

तत्रस्थ एव अर्पयिष्यन्होतरित्युक्तोऽनभिहिङ्कृत्यापोनप्त्रीया अन्वाह ॥

20A इति पञ्चमोऽध्यायः ।

After the 5th it treats of the topics of the 11th to the 14th sections of the sixth chapter

It ends —

पूर्णाहुतिपर्यन्तं होत्रप्रयोगः समाप्तः ।
आ नो मित्रावरुणा यद्विष्ठ नातिविधे सुदानू इति मैत्रावरुणीययस्यायायान्यानुवाक्ये (?)

The reverse of the last leaf is written in a different scribbling hand

334

421 **आश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिका ।** *Asvalāyana sūtraprayoga-dīpikā*

By Mancanācārya

For the Manuscript see L 1387

The first chapter comes to an end in leaf 11 A

Col —इत्याश्वलायनप्रयोगदीपिकायां मञ्चनाचार्यविरचितायां प्रथमोऽध्यायः ।

The second chapter comes to an end in leaf 31 A

Col —इति मञ्चनाचार्यविरचितायामाश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिकायां द्वितीयोऽध्यायः ।

Then commences Pasuvandhana prayoga "अथ पशुबन्धनप्रयोगो वक्ष्यते"

It is complete in three lines.

The names of Iṣṭis treated of: (1) Agnyādheyeṣṭi taking up the whole of the first chapter; (2) Pavamāneṣṭi, 11B; (3) Anvārambhaṇīyeṣṭi, 12B; (4) Utsargeṣṭi, 13B; (5) Punarādhāneṣṭi, 14B; (6) Āgrayaṇeṣṭi, 16B; (7) Āyuṣkāmeṣṭi, 18A; (8) Svastyayaneṣṭi, 18A; (9) Putrakāmeṣṭi, 18B; (10) Āgneyīṣṭi, 18B; (11) Vaimṛdheṣṭi, 19A; (12) Aindriyā iṣṭi, 19A; (13) Āśāmiṣṭi, 19A; (14) Lokeṣṭi, 19B; (15) Mitravindeṣṭi, 19B; (16) Stuṣāravasurīyeṣṭi, 20A; (17) Vaiśvānarīyeṣṭi, 21A; (18) Vrātapatīṣṭi, 21A; (19) Pavitreṣṭi, 21A; (20) Varṣakāmeṣṭi, 22A; (21) Cāturmāsyāni, 24B; and (22) Māhendrīṣṭi.

335.

1946. **सौत्रामणीप्रयोगः,** *Sautrāmaṇīprayoga.*

A section of the third chapter of Prayoga Dīpikā by Mañcanācārya of Āśvalāyana's school.

Substance, country-made paper 9×3½ inches. Folia, 3. Lines, 10 on a page. The third leaf written in a different hand. Extent in ślokas, 60. Character, Nāgara of the 18th century. Appearance, discoloured. Complete.

It begins:—

अथ सौत्रामण्याः प्रयोग उच्यते। तस्या ऐन्द्राग्नवत् कल्पः। विशेषस्तूच्यते। आश्विनसारस्वतैन्द्राः पशवः। बार्हस्पत्यस्तु विकल्पेन चतुर्थः। आश्विनश्छागः। सारस्वतैन्द्रौ मेषौ। ऐन्द्रसावित्रवारुणाः पशुपुरोडाशाः। आवाहनकाले॥ अग्निमग्न आवह। सोममावह। अश्विनावावह। सरस्वतीमावह। इन्द्रमावह। वनस्पतिमावह।

It ends:—समाप्ता सौत्रामणी। इति मञ्चनार्यविरचितायां प्रयोगदीपिकायां तृतीयोऽध्यायः।

Post Col.:—अग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेतेति॥ स्वतन्त्रो चेति। कात्यायनाना कात्यायनोक्तसौत्रामणी। तस्य नामकौकिलसौत्रामणी। तस्य पञ्च पशवः। पूर्वदिने एकः। द्वितीयदिने पशुत्रयं मध्ये।

अन्ते एक पशु ॥ तत्र कात्यायनोक्त होत्र मैत्रावरुण च दृष्ट। प्रयागदीक्षित गुजरातीभट्टे गुरुणा अनुष्ठान कृतम।

एवमापस्तम्बाना पञ्चपशुपक्षे कोकिलसौत्रामणीति नाम। तत्रा प्यापस्तम्बोक्त होत्र मैत्रावरुण च ग्राह्य। यत्र पशुत्रयपक्ष तस्य नाम चरकसौत्रामणीति। तत्र आश्वलायनोक्त हौत्र प्रैषाध्या योक्ता प्रैषा ग्राह्या। इति सम्प्रदाय।

336 & 337.

8416 **व्यूढसमूढप्रयोग**। *Vy dhas m dhaprayoga*

By Ragh n tha, so of Ru h

Sul tance cou try made paper 10×4½ nches Fol a 199 L nes 10 on a p ge I x c t slokas 3980 Cl aracter Nagara Date Samvat 1 9 Ap cara e d scolou ed and cj a red v tl tran pa e t pap r

A manual directing how the rites Vyudha and Samudha, should be performed according to the rules of Asvalayana

According to Aufrecht (Cat Cat II) it forms part of Pr yogap ddhati of Raghunatha

Beginning —ॐ श्रीगणेशाय नम ॥

गत्वाश्वलायन सूर्य्य पितर रुद्रसञ्ज्ञकम।

रघुनाथो वितनुते योग व्यूढ-समूढयो ॥ १ ॥

तत्रादौ किञ्चिदुपयुक्त लिख्यते। अग्निचयनपक्षे इष्टका पशु। आश्वलायनानान्तु प्राजापत्य पशु सप्तदश सामिधेन्य समिद्धो अद्य मनुषो दुरोणे इत्याप्रीसूक्तम द्वादशप्रयजा नराशसस्य महिमानमेषामिति वाशिष्ठी तृतीया कर्त्तव्या आपस्तम्बानान्तु वायव नियुत्वते श्वेत पशुमालभत एकविंशतिसामिधेन्य समाम्नाय ऋतव इति उद्धा अस्तीति द्वादश आप्रियो भवन्ति वपाया। आवापो० होता० भिव अग्ना० याज्या० प्राजापत्यपशुपुरोडाश पक्षे च आमदा० होता० येन द्यौ० याज्या। अग्ना० अनोनियु० होता यस्व० प्रवायुमच्छेति याज्या। एता याज्यानुवाक्याश्वलायनसूत्रोक्ता। etc etc etc

13A. इति श्रीमद्दभट्टात्मजरघुनाथेन विरचितं प्रायश्चित्तविराध समाप्तः — इदानीं दशरात्र उच्यते ।

179B. इति समूढो दशरात्र समाप्तः — इति श्रीमद्धुरन्धर-अयाचितोपनामकस्य रघुरघुनाथेन विरचित समाप्तः शुभमस्तु । अथ व्यूढच्छन्दोमा उच्यते ।

186B. सन्तिष्ठते व्यूढच्छन्दोमा प्रथमः — अथ द्वितीयः ।

193A द्वितीयच्छन्दोमा समाप्तो व्यूढस्य — अथ तृतीय ।

199A. (End) इति व्यूढच्छन्दोमा तृतीयः समाप्तः ।

व्यूढः एष षडहपृष्ठो व्यूढ छन्दोमा व्यूढो नवरात्रः अयाचितवाक्यं दशममहः तत्र प्रातरनुवाकः ।

अभ्यासात् प्रतिपत्तिस्य प्रतीकत्रयमुत्तमम् ।

यथादैवतं प्रतिच्छन्दः क्षपाः कार्याः क्रमद्वयम् ।

प्रतिप्रियतमं ग्राह्यं मोमनैर्विदुतं प्रतम् ।

ॐ इ उषेः मर्भर मर्गमापोदेवयोः दापयाविरः । ०६ ।

अप्रर्षयाः वयोर्यो इ पिः पर्योर्योभुपपयन्तो अभ्वरं मन्वं १७ ।

इति श्रीसंवत् १०८५ शाके १६६० पोषवदी ८ रविवासरे लिखितमिदं पुस्तकं भिकिडि मोडकासोत ममकास्य ।

See C.S No. 354 and 369.

338.

1012. उकृथप्रयोग । Ukthaprayoga.

By [illegible]

[illegible]

For a description of the work, see C.S. No. 395, p. 234, Vol. I, and L. No. 1282 and No. 161.

The MS. from which this was copied was defective as there are lacunae. See leaf 31A. The MS. [illegible] condition [illegible] has been repaired [illegible]

The author follows Devasvāmin's commentary on Āśvalāyana Sūtras in the latter half of his work on uktha.

Viṣṇūpādhyāya's prayoga is known as Viṣṇugūḍha The present work contains the liturgy of four sacrifices, namely—Ukthya, Mādhyaṃdina, Vājapeya, and Daśarātra

339

513. *The Same.*

For the manuscript see L. 1282

340.

2096. आश्वलायनोपयोग्याधानप्रकरणम् ।

Āśvalāyanopayogyādhānaprakaraṇa

By Apadeva? A part of Prayogapañcaratna

Substance country made paper 8×3¼ Folia 60 Lines 10 on a page Extent in ślokas 1200 Character Nagarī Date, Śaka 1693 Appearance discoloured

It is a manual for the performance of ceremonies in establishing a fire according to Āśvalāyana Kalpasūtra.

It begins —

गणेशाम्बासद्गुरुभ्यो नमः । प्राकमर्थ्यै नमः । श्रीन्द्रसिद्ध-सरस्वतीगुरुभ्यो नमः । ॐ ।

अग्नीनाधास्यमानः पापस्य तारतम्यं विचार्य संवत्सरं मास चतुर्विंशतिदिनानि षट्दिनानि त्रीणि दिनानि वा कुष्माण्डैर्जुहु-यात् । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वा उपक्रमः । अथ कुष्माण्डहोम-प्रयोगः ।

Topics treated of —

7A. इति कुष्माण्डहोमः । अथ गणहोमः ।

15A इति गणहोमः ।

23A इति मधुपर्कः ।

24B एषा वैदिकी दर्शपौर्णमासिकी ।

37A. इति गोपित्यज्ञ ।

18A. अथ यजमानकर्तृक-अग्निहोत्रहोम ।

53B अथ पुनराधानप्रयोग ।

Colophon —57B इति श्रीमत्प्रयोगपद्धत्ले आश्वलायनीयपयोग्याधानप्रकरणं समाप्तिमगमत् —then commences Ādhānaphalamimāṃsā in two ślokas, after which there are 24 ślokas from different authors, which end

दे क्षयाले क्ष्यमाणो धरणं योऽङ्गव तु ।
शतमानं तु दशभि धरणै पलमेव तु ॥
वार्षिक शतदङ्गन्तु शतमान सम विदु ॥

For a short description of the work see "Florentine Sanskrit MSS" No 419, which is dated Śaka 1548 For a similar work see Bk No 252

Post Colophon —

शके १६६२ आषाढाधिकक्षयसतमीगुरुवासरे तद्दिने लाटकरोपनाम्ना गोविन्दभट्टनाम्याग्नेत्रिया इदमाधानपद्धतिपुस्तक लिखितम् ।

The book has in the left hand upper corner आ० प० throughout

The scribe on the reverse of the last leaf names the MS. as Āpadeva Ādhānapaddhati

341.

218 चातुर्मास्यप्रयोग । *Cāturmāsyaprayoga*

Substance country made paper 9×4 inches Folia, 0 Lines 14 on a page. Extent in ślokas 170 Character, Nāgarī Date (?) Appearance fresh Generally correct Complete

See I O Catal 389

Beginning (the rites constituting Cāturmāsya) —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ चातुर्मास्यान्युच्यन्ते। चातुर्मास्यानीति कर्म्मसमुदायनाम। तेषां चतुर्णां प्रयोगः। यावज्जीवमाम्नासिको द्वादशाहो यथा प्रयोगश्चेति। एषु पूर्वं पूर्वं श्रेयान्। तत्र यावज्जीवमाम्नासि-कयोर्वैश्वदेववरुणप्रघाससाकमेधशुनासीर्य्याणां यथाक्रमं फाल्गुन्यां पौर्णमास्यामाषाढ्यां कार्त्तिक्यां फाल्गुन्यां पौर्णमासीषु चैत्र्यां श्रावण्यां मार्गशीर्ष्यां चैत्रीषु वा प्रयोगः। इति।

It ends thus —

देवेभ्यस्त्रिरम्भस्त्रिरम्भो देवेभ्य इद तिस्रमां तिस्रमां देवीनामहं पुष्मान् पशुदेवाय नराद् + + + + नरा सम्याङ पशु ममय स्थिरक्षत इद। अभिव्यिरक्षतो + पुष्मान् यज्ञेन। इति चातु-र्मास्यप्रयोग।

Col —इद पुस्तकं मौन्योपनामक वैजनाथेन मोल्य दत्वा गृहीतम।

342.

1897 *The Same*

Substance, country-made paper 9 × 4 inches Folia 7 Lines 8 on a page Extent in ślokas 1000 Character, Nāgara Date ( ) Appearance, tolerable.

For the work see I O Catal No 389

56B, सन्तिष्ठते शुनासीरीय पर्व्व। अथ सवनेष्टि।

The ... ends —

प्रजापतेर्भागास्योर्मखत पयस्वत प्राणापानौ मे पात समान-व्यानौ मे पातोदानव्यानौ मे पाता क्षिरो वोमा मे चोपमपुत्राम मुष्मिन् लोके। इति वङ्कचनम। शुभ भूयात्। श्रीविश्वेश्वरार्पण-मस्तु॥ श्लोकसंख्या १०००।

There are nine lines more after this

343

10631 *The Same*

Substance, country-made paper 8¾ × 3¾ inches Folia 34 Lines 10 on a page Extent in ślokas 850 Character, Nāgara Date, Samvat 1774 Appearance, old and discoloured Complete

Ends:—सन्निष्ठते मुनायौरीय पर्व्वं । अथ नवनैष्टि ... ...

The beginning quoted in No. 341 is the same as that of Cāturmāsyaprayoga, said to be a part of a larger work entitled Prayoga Pañcaratra (although the name of Prayoga Pañcaratra is not mentioned in the present manuscript), belonging to the Āsvalāyana sākhā of the Ṛgveda. See I.O Catal. No. 389.

The date of the MS.: संवत् १७७४ प्रवंग आषाढ शुक्ल २ समाप्तम् ।

There are four lines after the date, containing accented *mantras*.

344.

1051. चातुर्म्मास्यप्रयोगः । *Cāturmāsyaprayoga.*

By Anantadeva, son of Āpadeva and grandson of Ananta Deva.

Substance, country made paper 8 × 4 inches. Folia, 67. Lines, 10 on a page. Extent in slokas, 1450. Character, Nagari. Date, Saka 1676. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon :—

इति श्रीमदनन्तदेवसुतापदेवतनयेन अनन्तदेवेन रचितचातुर्म्मास्यप्रयोगः सम्पूर्णम् ।

Post Col. :—ग्रन्थसंख्या १४५० शके १६७६ प्रजापति-संवत् तद्दिने पुस्तकमिदं समाप्तम् । इदं पुस्तकं भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं च ।

श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु ॥

The manuscript from which this was copied had some lacunæ, as will be apparent from an examination of the leaf 66A.

Māngalācaraṇa :

नवनीतकरो बालो नवनीरधरप्रभः ।
कमनीयतमः कुर्यात् शं नो विष्णुरुरुक्रमः ॥

Object of the work 1B.

आश्वलायनस्य बौधायनमतमवलम्ब्य चातुर्मास्यानि चिकीर्षतो यथाप्रयोगमपक्षमवलम्ब्य प्रयोग उच्यते। आपूर्यमाणपक्षे देवनक्षत्रे प्रक्रम्य आपूर्यमाणपक्ष एव समाप्तिरिति केशव-देवस्वामिनौ। समाप्तिरपरपक्ष इति केचिदिति यज्ञतन्त्रे। उदगयने आपूर्यमाणपक्षे पुण्यनक्षत्रे आरम्भसमाप्ती-इत्येके। पर्वणि समाप्तिमेके। यथासम्भवमेक इति विकल्पसूत्रम्। फाल्गुन्यां चैत्र्यां वा प्रक्रम इति केशव। तत्र चतुर्दश्या मन्वारम्भणीयां कृत्वा पौर्णमास्यां सद्यो द्व्यह वा वैश्वदेवपर्व। द्व्यहमेवेति वृत्तिकृत्। पौर्णमास्यां वैश्वानरपार्जन्यां कृत्वा प्रति[प]द्येव वैश्वदेवी कर्तव्या न पर्वणीति सिद्धान्तभाष्यकृत्। तत्रापि वैश्वदेवपौर्णमासयोः सहान्वाधानम्।

Colophons (of the rites constituting *Cāturmāsya*):—

18B, इति वैश्वदेवपर्व, 40A, वरुणप्रघासाः, 63B, इति साकमेधपर्व, 66A, शुनासीरीयपर्व।

The work is based on Āsvalāyana and Baudhāyana

The authorities consulted.—

1, केशव, देवस्वामी, यज्ञतन्त्र, वृत्तिकृत्, भाष्यकृत्, 2A, बौधायनयज्ञतन्त्र, हेमाद्रि, आधानयज्ञतन्त्र; 2B, देव, 3A, कल्पसार, 4A, हरिदत्तीय, 5A, रामाण्डार, छान्दोग्य, शाकल, ऐतरेयिण, 5B, सिद्धान्तभाष्य, देवत्रातभाष्य, 6A, माधव, 9A, केशवकल्प, 11A, त्रयिद, 13A, 17A, 18A, शालीकि, 14A, 36A, धूर्त, 15A, केशवभवी, 16B, आश्वलायनसूत्रयज्ञतन्त्र, 20B, शुल्बभाष्य, 21A, शुल्बसूत्र, 22A, गोपाल and प्रायश्चित्तप्रदीप, 28B, कर्क, 32B, हरिस्वामी, 33A, देवयाज्ञिक, 34B, सोमप्रयोगे केशव, 52A, तन्त्रकृत्।

345.

3222.

Substance, country-made paper 11 × 5 inches Folia, 15. Lines, 9 on a page Extent in slokas 350 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

I. स्मार्तेष्टिः।

By Ananta, son of Āpadeva.

It begins:—श्रीकृष्णं प्रणतार्तिघ्नमापदेवाभिधं गुरुम्।
प्रणम्यानन्तदेवेन स्मार्तेष्टिर्विनिर्णयः॥

Ends. अथापदेवात्मजानन्तेन स्मार्तेष्टिविनिर्णयः।
प्रोक्तो यद्गुरु चाथ पवित्रेष्टिर्वितन्यते॥

Then follows Pavittresti by the same author.

II. पवित्रेष्टिः।

Beginning.—अथ निमित्तानि मैत्रावरुणीयपरिशिष्टे।

अथ यद्याहिताग्नेरग्नीनामनुगतानामनुगमनात् समयमध्यात संसर्गदोषात् अतिपतनयोरग्न्यभ्यारोपणे वा भवेत् आर्त्तगमने मृतश्मशानकपोतो प्रामादिदर्शनाद्विषमस्य दिवसो वा प्राप्त भवेत् पर्वस्तुपर्यावभोगे आर्त्तगमने च संततपरस्यापचारे होम विच्छेदे दम्पत्योर्दुग्धपाने दिवा समार्त्तगमने गृहदाहमय मादि सर्वासमवस्थाने गृहागतस्याप्रवासे पतितान् अभिप्रदिताश्च योग अन्यान्यपपातकान्यादीनि तेषु तेषु पवित्रेष्टिप्रायश्चित्तानि।
अन्यान्यपि निमित्तान्यादीनि श्रौतप्रयोगप्रमाणे ...

... ...

निरूप्य पवमानह्वीषि वैश्वानर द्वादशकपाल पञ्चममाग्नेय परि-
हाप्य अग्नये व्रतपतये इत्येके समामनन्ति ।

This comes to an end in 11B and next we have —

IV

अथ बोधायनसूत्रोक्ता पवित्रेष्टि अथो एतत् सोपरिमित
प्रवसतिनसवत्सरमतिप्रवसतीत्येवेदमुक्त भवतीत्यादि ।

This goes to the end of the MS

346

3304

Substance country made paper 10¼×5 inches Fol a 7 Lines 15 16 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured

I स्मार्तेष्टिविनिर्णय,

By Anantadeva, son of Apadeva

Beginning —श्रीकृष्ण प्रणतास्त्रिप्र आपदेवाभिध गुरुम् ।

End —4B, अवादीत्यमनन्तेन स्मार्तेष्टिविनिर्णय ।

II पवित्रेष्टि

By the same author

Beginning —4B तत्र निमित्तानि मैत्रायणीयपरिशिष्टे ।

Colophon —अवादीत्यमनन्तेन पवित्रेष्टिविनिर्णय । श्री ।

347

757 **आश्वलायनीयप्रायश्चित्त** । *Asvalayaniya Prayascitta*

By Ananta Deva

For the manuscript see L 1576

A fragment of Ananta Deva's comprehensive work on expiations The fragment under notice relates to prayascittas for errors and accidents with reference to fire in yajña

It ends with Agnyupodghāta prāyaścitta.

The verse in 10B gives the author's name and its contents:—

आश्वलायनमुन्युक्तमविगोचरमौक्तिकम् ।
प्रायश्चित्तमनन्तेन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥

After this there are three lines more dealing with the same subject. It ends प्रायश्चित्तमिति दिक्. The authorities quoted.—

नौयोत्नुगमयितव्यः । समानयोनित्वे दक्षिणोऽप्येवमेव ॥ क्षामाभावे भस्मना चरणौ संस्पृश्य मन्थयेत् । etc., etc.

The beginning is the same as quoted in L 1576.

349.

3211. अग्निहोत्रविधि । *Agnihotravidhi.*

By Anantadeva.

Substance, country made paper. 8×4 inches Folia, 8. Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 208 Character, Nagari of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins :—

अथाग्निहोत्रं ॥ आधानानन्तरं द्वादशा+नमध्ये पूर्णमासयोमारम्भाप्रसक्तौ द्वादशादिनपर्यन्तमजस्रेणैव तत् कार्यम् । तच्चोद्धरणकाले ध्यग्न्युत्पत्तिक्रमेण प्रादुष्करणं कार्यं कालातिक्रमे सर्वप्रायश्चित्तम् । त्रयोदशेऽहनि प्रातर्होमान्तेऽग्नित्यागः । ततः सायंकालप्रभृतिहोमार्थमुद्धरणं कार्यम् ।

It ends.—

इत्यग्निहोत्रविधयोऽनन्तदेवेन कीर्त्तिताः ।
सुधियां प्रीतये प्रीतस्तया स्यात् प्रेरको धियाम् ॥

350.

2998. पौनराधेयी or पुनराधेयसंग्रहः । *Paunaradheyi or Punarādheya saṃgraha.*

By Rudradeva.

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 8 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 225 Character, Nagara of the early nineteenth century. Appearance, discoloured Complete

It relates to the method of rekindling the sacred fire extinguished on any account and belongs to the school of Āsvalāyana.

The mangalācaraṇa and the object of the work.

आश्वलायनमानस्य देवस्वाम्यादिभि सह ।
विदुषा रुद्रदेवेन पुनराधेयसग्रह ॥
तत्र भरद्वाज पुनराधेयं व्याख्यास्यामश्चस्यामाधेयेन कल्पो व्याख्यात । इत्यादि ।

Colophon —

इति श्रीरुद्रदेवविनिर्म्मित पौनराधेयो समाप्त ।

The Post Colophon Statement —

इद पुस्तक महादेवज्येष्ठापत्यस्य रामचन्द्रदेवस्य ।
प्रति प्रारदानदरीक्षित चेधरीजागजे । शिवम् । शुभ ॥

The authorities consulted

1A भरद्वाज, आश्वरथ्य, आपस्तम्ब, 1B, भाष्यकृत्, कर्क, कात्यायन लौगाक्षि, मानवसूत्र, वराहसूत्र, कारिका वृत्तिकृत्, 2A, स्मृतिचन्द्रिका, बौधायन, यज्ञतन्त्र, रुद्रदत्त, सत्याषाढ, कात्यायनपरिशिष्ट 3A, देवजाखिभाष्य, रामाखडार भाष्य, त्रिकाण्डमण्डन ।

351

2999 आश्वलायनप्रायश्चित्तप्रयोगः ।

By Mohla Triyambaka

It is based on the author's comm on Āsvalāyana, Chap III

For the manuscript and the work see L 4030

The Post Colophon Statement —

इद पुस्तक महादेवदेवसुतरामचन्द्रदेवेन लिखापित स्वार्थ परार्थं च ।

352

2989 अपत्नीकाधाननिर्णयः । *Apatnīkādhānanirṇaya*

By Govinda Dīkṣita

Substance country m [illegible] Leaves 17 of which [illegible] fifth is missing Lines on a page 8 Extent in slokas 374 Character Nagari

Date, Saka 1736. Appearance, discoloured, pasted all over with transparent paper Complete

The work, entitled मध्यपत्नीकाधाननिर्णय, comes to an end in line 3, p 11*a*.

Col :—इति श्रीमचातुर्धरकुलावतंसगोविन्ददीक्षितविरचितो मध्यपत्नीकाधाननिर्णयः ।

For the work see L 1424, p 41, Vol. IV, as well as the fourth work in L4144, p. 253, Vol X.

2 In leaf 15*b*, line 3 इति श्रीसकलविद्दर्यचातुर्धरोपनामकनीलकण्ठतनुजेन गोविन्देन कृतो लघ्वपत्नीकाधाननिर्णयः ।

3. In leaf 16*b* इति श्रीचातुर्धरगोविन्दधरदीक्षितेन विरचितो लघुतरापत्नीकाधाननिर्णयः । For which see the fifth work in L. 418

Post Col :—षट्सप्ताद्र्यचला शाके तैषे शुक्लेऽम्बिकातिथौ ।

विद्याधरात्मजो रामोऽलिखत् काश्यां शिवाश्रये ।

जानकीजानिः प्रसन्नो ॥ हेरम्बपघति हृदये वेगाल्लेखनो भ्रान्तिभावा ।

After this are given a few verses in which the contents of the Āpastamba Sūtras are detailed chapter by chapter, at the end of which there is a short discussion as to whether the Bharadvāja Pitṛmedhasūtra is complete in one chapter or two.

353.

573 *The Same.*

For the manuscript see L. 1424.

The colophon given in L. 1424 is not to be found anywhere in the body of the manuscript. It occurs in a different hand on the back of the last leaf of the manuscript. In the first line of the leaf 19B ends अपत्नीकाधाननिर्णयः । Then there are 6 lines of अपत्नीकाग्निहोत्रं which breaks off abruptly. The following leaf marked 20 is blank, on the back of which occurs the colophon.

356.

3128 आश्वलायनाग्निहोत्रहोमः ।

Āśvalāyanāgnihotrahoma.

Substance, country-made paper. $6\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured. Complete.

It begins —

देव त्वा देवेभ्यः श्रिया उद्धरामि इत्युद्धरेत् । उद्रियमाण उद्धर पाप्मनो मा यदविद्वान्यच्च विद्वांश्चकार रात्र्या यदेन क्षतमस्ति किञ्चित सर्व्वस्मान्मोद्धृत पाहि तस्मात । इति प्रात ।

इति साय प्रगवेत् ।

इत्युद्धरणम । अथ आचमनं कुर्य्यात ।

The Saṃkalpa runs —

1A पूर्व्वोच्चरित एवङ्गुणविशिष्टायां शुभपुण्यतिथौ ममोपात्तदुरितक्षय द्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सायमग्निहोत्रहोम पयसा होष्यामि प्रातरग्निहोत्रहोम पयसा होष्यामि ।

Colophon —इत्याश्वलायनाग्निहोत्रहोम समाप्त ।

357

2134 आश्वलायनोक्तसायंप्रातरग्निहोत्रहोमः ।

Āśvalāyanokta Sāyamprātaragnihotrahoma.

Substance, country-made paper. $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured.

It begins —

आश्वलायनोक्तसायप्रातरग्निहोत्रहोमो लिख्यते । आचम्य प्राणानायम्य तीर्थेन प्रविश्य उद्धरणपक्षे उत्सर्गेऽपराह्णे गार्हपत्य प्रज्वाल्य दक्षिणाग्नि तुष्णीमानीय गार्हपत्यादाहवनीय ज्वलन्तमुद्धरेत । 'देव त्वा देवेभ्य श्रिया उद्धरामि इत्युद्धरेत । उद्रियमाण उद्धर पाप्मनो मा यदविद्वान यच्च विद्वांश्चकार अन्धा यदेन क्षतमस्ति किञ्चित । सर्व्वस्मान् मोद्धृत पाहि तस्मात । इत्याहवनीय

प्रतिनीत्वा पश्चिमाभिमुखः उपविश्य अमृताञ्जलिमृताया जुहो-
म्यग्निं पृथिव्या अमृतस्य योनौ। तयानन्तं काममहं जयानि प्रजा-
पतिः प्रथमोऽयं जिगायाग्नावग्निः स्वाहा। इति निदध्यात्।

It ends.—

भूर्भुवस्वरोम् सूर्य्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्य्यः स्वाहा। सूर्य्यायेदम्०।
उन्मृज्य ० सत्यञ्चताभ्या त्वे इत्याद्यन्यत् सर्व्वं समानम्।
अनेन प्रातरग्निहोत्रहोमाख्येन कर्म्मणाऽग्निरूपी परमेश्वरः
प्रीयताम्।

It is meant for the use of those who keep up the holy fire.

358.

2310 दर्शपौर्णमासप्रयोगः। *Darśa-Paurnamāsa Prayoga.*

Substance, country made paper 9×3½ Folia 21 Lines on a page, 9, 10 Extent in ślokas, 550 Character Nagra of the early eighteenth century Appearance, fresh Complete

20B. अनेन यथाज्ञानेन पौर्णमासे कृते श्रीयज्ञनारायणः प्रीयतां न मम।
ॐ तत्सद् ब्रह्मार्पणमस्तु। श्रीगणेशाय नम। अथ दर्शेष्टि
लिख्यते।

Col :—21B इति दर्शेष्टि समाप्ति।

Post Col —इति दर्शपौर्णमासौ लिख्यतौ। गोपालभटे खण्डालकरेण
लिखितौ समाप्तौ आत्मार्थं परोपकारार्थं च समाप्तम्। भमपृष्ठ-
कोटिग्रीव।

etc

It begins —ॐ अद्य पूर्व्वो ० शुभपुण्य ० ॐतत्सत् परमेश्वरप्रीत्यर्थं दर्श-
पौर्णमासाभ्यामहं यक्ष्ये। तत्र पौर्णमासेष्ट्याहं यक्ष्ये संकल्योद्धरणं
पञ्चभूसंस्कारा दर्भैः परिमृज्य गोमयेनोपलिप्य वज्रेण उल्लिख्य
अनामिकाङ्गुष्ठेन उद्धृत्य उदकेन अभ्युक्ष्य अग्निमुपसमाधाय आहव
नीयोद्धरणं ततो दक्षिणामुद्धरण षट् समिधो गृहीत्वा अग्नि
[अ]न्वाधानमध्वर्युर्य[ज]मानो वा अग्निं अष्टाकपालेन पुरोडाशेन

अमीषोमावन्ते आ(रा)ज्येन उपांशु अमीषोमानेकादशकपालेन पुरोडाशेन सद्योच यक्ष्ये।

359

2020 कौकिलसौत्रामणीविधिः। *Kaukilasautra mani-vidhi*

According to Āsvalāyana

For the manuscript and the work see L 4216

360.

2328 पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः। *Pindapitryajñaprayoga*

From Asvalāyana Kalpasutra

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 3 Lines 10 on a page Extent in slokas 60 Character Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

It begins —अथ पिण्डपितृयज्ञ। प्रागुत्तरात्परिग्रहात्।

अमावास्यायामथापराह्ने यजमान पिण्डपितृयज्ञेन चरन्ति। वैश्वदेवानन्तर दर्शश्राद्धात् पूर्व शुचिराचम्य तीर्थेन प्रविश्यान्वाहार्यपचनस्य पश्चात् प्रागदक्षिणामुख उपविश्य प्राणानायम्य तीर्थादि सकीर्त्य पितृऋणद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं पिण्डपितृयज्ञ करिष्ये इति सकल्प्य।

"दक्षिणामेरेकोल्मुक प्राग् दक्षिणा प्रणयेत्। ये रूपाणि प्रतिमुञ्चमाना असुरा सन्त स्वधया चरन्ति। परापुरो निपुरो ये भरन्त्यग्निष्टाल्लोकात् प्रणुदात्वस्मात्।"

It ends —मध्यम पिण्डमाददीतधीव मेदत्त पितर व पत्नी प्राशयेत्। इति तस्या भक्षणमन्त्र। इतरावप्सिति प्रणीते क्षिपेत्। द्विवत् पात्राणुत्सर्गस्तूष्णी द्वितीय मुष्टिश्च। सतिष्ठते पिण्डपितृयज्ञ।

This short manual on a ceremony for the propitiation of the manes is based on Āsvalāyana Kalpasūtra, 7th section of the 2nd chapter

This is enjoined on Brāhmaṇas keeping up the sacred fires. It quotes the Sūtras in the regular order, of Āśvalāyana.

361.

780.

For the manuscript see L 1552

This is a fragment of a comprehensive work on the Śrautasūttra Prāyaścitta.

It quotes from Hiraṇyakeśisūttra, 2B; Vṛttikāra, 1A; as well as from Kātyāyana as quoted in Parāśaramādhava, 7B.

Both Rājendralāla and Aufrecht give the name of the work as Ādhānaprāyaścitta, which is only a sectional colophon.

Two sectional colophons may be mentioned here.

21B. इत्याश्वलायनीयविध्यपराधप्रयोगः समाप्तः ।

22B. इत्याधानप्रायश्चित्तम् ।

362.

2958. **प्रयोगरत्नम्** or **श्रौतप्रयोगरत्नम्** । *Prayogaratna or Srauta Prayogaratna*

By Narasiṃha Yajvan.

Substance, county made paper 9¼×4 inches Folia, 26, of which 17-2 are missing Lines, 11 to 13 on a page Extent in ślokas 780 Character Nagara Date, Samvat 1780 Appearance, discoloured Complete

It is a very rare and useful work in kārikā form, on the Śrauta rites, belonging to the school of Āśvalāyana.

It begins:—

प्रणमामि गणाधीशं विघ्नध्वान्तदिवाकरम् ।
दंतावजमुखं शांतं सिन्दूरारुणविग्रहम् ॥

... ... २ ॥

Isvara Bhāratī is the author's guru.

मीमांसापुस्तव्याख्यानिपुणं श्रौतकर्म्मणाम् ।
विज्ञातारं गुरुं नौमि यतिमीश्वरभारतीम् ॥ ३ ॥

The object of the work.

प्रणम्य पञ्चाननवाहनामुमा
मृषिं तथा शौनकमाश्वलायनम् ।
करोति तत्सूत्रविबोधितार्थं
प्रयोगरत्नं नरसिंहयज्वा ॥ ४ ॥

In 16B, he gives the name of his elder brother as Gopīnātha Bhaṭṭa.

गोपीनाथबुधाग्रजभट्ट-श्रीमन्नृसिंहविरचितेऽस्मिन् ।
श्रौतप्रयोगरत्ने यजमानस्य प्रवासविधिरुक्तः ॥

8A, इति श्रीमन्नरसिंहयज्वकृते प्रयोगरत्ने दर्शपौर्णमासश्रौतकारिकाः (The number of Kārikās 194); 11B, इति प्रथमत्वकारिका (88); 12B, इत्यग्न्याधेयकारिकाः (23); 15B, इत्यग्निहोत्रकारिकाः समाप्ताः (83); 16B, इति प्रवासोपस्थानकारिकाः (25); 23B, इति वत्सप्रभासकारिकाः (27); 25B, इति पित्रेष्टिकारिकाः (60); इति प्राकमेधेष्टिकारिकाः (Two Kārikās only); 26B, इति श्रीनृसिंहयज्वकृताश्चातुर्मास्येष्टिकारिकाः समाप्ताः ।

The Post Colophon Statement:—

संवत् १७८० पौषकृष्णत्रयोदश्यां शनौ धोडोपनाम्ना विश्वेश्वरेण
लिखितमिदं पुस्तकं स्वार्थं परार्थं च ॥ शुभमस्तु सर्व्वजगतः ॥ श्री ॥

363.

3122. महारुद्रविधान । *Mahārudravidhāna.*

Intended for the followers of the Ṛgveda.

By Dviveddeala.

Substance, country made paper 10¾ × 4¾ inches Folia, 41. Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 820 Character, Nāgarī of the eighteenth century

The māngalācaraṇa and the object of the work

नत्वा गणेशन्तु सरस्वतीं च
तथाम्बिकां सगणं पञ्चवक्त्रम् ।
धर्म्मप्रदं काम्यविधौ प्रधानं
वक्ष्ये महारुद्रभवं विधानम् ॥

Definition of Mahārudra.

एकत्रिंशता सार्कं च सहस्रं त्रिशताधिकम् ।
रुद्रजपाना संख्यैषा महारुद्राभिधायिनी ॥

It ends :—

इदं विश्वजनीनेनाचलेनेशानतुष्टये ।
महारुद्रविधानं हि विस्तरेण समीरितम् ॥ १ ॥
द्विजैरिदं हृत्कमले निधीयतां
शिवार्चनानेन सदा विधीयताम् ।
शिवार्चनायास्तु फलं प्रदास्यतां
फलोपभोगेन सदा सुखीयताम् ॥ २ ॥
वेदेषो विदुषां प्रधानमभवत् श्रीवत्सराजो द्विज-
स्तत्सूनुः सकलद्विजाङ्घ्रिरजसामंशो हतीयोऽचलः ।
तेनेदं रचितं हि पूजनपरं रुद्रस्य सन्तुष्टिदं
यत्कृत्वा सजयं जनोऽभिलषितं प्राप्नोति सर्व्वं महत् ॥

Colophon :—इति श्रीद्विवेदाचलविरचितमृग्वेदिना महारुद्रविधानं समाप्तम् ।

Post Colophon —इति श्रीरुद्रार्पणमस्तु । श्रीमद्विश्वेशसन्निधौ काश्यां शुक्लामुनरघुनाथेन लिखितमिदं पुस्तकं श्रीभवानीशङ्करप्रसादात् ॥

364.

2083. आश्वलायनगृह्यकारिका । *Aśvalāyana-Gṛhyakārikā.*

By Kumārila Svāmi.

Substance country-made paper $9\frac{1}{2}\times5\frac{3}{4}$ inches Folia, 46 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 700 Character Nagari Date, Samvat 1889 Appearance, fresh Complete

The last colophon wrongly calls the author Kumāritilaka.

इति भट्टकुमारितिलकस्वामिविरचितासु कारिकासु चतुर्थोऽध्यायः ।

For an excellent description of the work see Burnell 14A.

Post Col. :—संवत् १८८६ मिति श्रावणवद्य १ सौम्यवासरे समाप्तम् ।

With the MS. there is kept a stray leaf marked 15, and written in beautiful, bold Devanāgarī

365.

270. प्रयोगरत्न । *Prayogaratna.*

By Nārāyana Bhaṭṭa, the son of Rāmeśvara Bhatta.

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 119 Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 3570 Character, Nagari Date, Śaka 1762 Appearance, tolerable Generally correct Incomplete at the end

For a complete work see L. 1465

The present MS. ends with Astakāvikṛtiśrāddhaprayoga.

Post Colophon Statement :—

आर्य्यादुर्गार्पणमस्तु । श्रीगुरुचरणारविन्दं प्रसन्नम् । शाके १७६२ शर्व्वरीनामसंवत्सरे कार्त्तिकशुक्लषष्ठ्यां शनौ इदं पुस्तकं गुर्ज्जरोपनाम्ना विश्वम्भरात्मज-रामचन्द्रोपाध्यायेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ॥ श्रीरस्तु । शुभं भवतु श्रीर्जयतु ।

366.

639. *The Same*

For the manuscript see L 1465.

There are two works by the same author. (I) Prayogaratna complete in 148 leaves and (II) Aurddhvadehikapaddhati complete in 44 leaves.

The Post Colophon Statement:—

त्रिपुष्करमरणे दानं स्मृतिसंग्रहे पत्रे १६३ माया संवत् १७११ भावनामसंवत्सरे माघशुद्धपञ्चम्यायां तद्दिने समाप्तं विजापूरजोश्री वदभट्टलिखितम् ।

मृता गर्भयुता नारी षण्मासाभ्यन्तरे यदि ।
सद्यैव दहनं कुर्यात् गर्भच्छेदं न कारयेत् ॥

367.

1618. *The Same.*

Substance, country-made yellow paper 10¼ × 4¼. Folia, 96 Lines, 11 on a page Extent in Slokas, 3800 Character, Nagara Date (?). Appearance, fresh. Generally correct

It ends with the chapter on 'Astakāvikṛti Śrādha Prayôga.'

The obverse of the first leaf contains a full index of the subjects treated of in Prayogaratna which is given here in full.

अथ नारायणभट्टकृत-प्रयोगरत्नप्रारम्भः पत्र ९६ ।

अथ सूचिकाप्रारम्भः ।	११ । गर्भाधान प्र० ...	३९-४१
१ । स्वस्तिवाचन ... २-७	१२ । पुंसवन-अनवलोभन	४१, ४२
२ । आभ्युदयिकवृद्धिश्राद्ध प्र० ७-१०	१३ । सीमन्तोन्नयन प्र० ...	४२, ४३
३ । कौतुकबन्ध प्र० ... ११	१४ । विष्णुबलि प्र० ...	४३, ४४
४ । ग्रहयज्ञ ११	१५ । जातकर्म प्र० ...	४४, ४५
५ । स्थालीपाक प्र० ... १९-२६	१६ । षष्ठीपूजाविधिः ...	४५
६ । द्विप्रायश्चित्तानि ... २७-३०	१७ । नामकरण प्र० ...	४५, ४६
७ । सकलकर्मपरिभाषा ३०-३२	१८ । पर्यङ्कारोपण ...	४६
८ । गर्भाधानाद्याः संस्काराः,	१९ । दुग्धपान	४६
शुभाशुभविचारः... ३३, ३४	२० । कर्णवेध	४६, ४७
९ । रजोदर्शनशान्तिः ... ३४-३८	२१ । सूर्यावलोकनं ...	४७
१० । चन्द्रसूर्यग्रहणे रजोद० ३८, ३९	२२ । निष्क्रमणं	४७, ४८

२३। उपवेशन ४८
२४। अन्नप्राशन ४८
२५। वर्द्धापनविधि (अब्दपूर्त्तिविधिः) ४६, ५०
२६। चौल ५०
२७। चूड़ाकर्म्म प्र० ५० ५२
२८। उपनयन प्र० ५२-५६
२९। मेधाजनन ५७
३०। महानाम्नीव्रत प्र० ५७-६०
३१। महाव्रत प्र० ६१
३२। उपनिषद्व्रत प्र० ६१
३३। गोदानव्रत प्र० ६१, ६२
३४। ब्रह्मचारि(री) [व्र]त लोपप्रायश्चि० ६२
३५। समावर्त्तन प्रयो० ६२ ६६
३६। विवाह प्र० ६६-७८
१। वरगुणा ६७
२। विवाहभेदा ६८
३। वाग्दान ६८, ६९
४। मण्डप ऋगवेदी ६९ ७०
५। विवाहपूर्व्वेन(?) कृत्य मण्डपप्रतिष्ठा ७०, ७१
६। अथ वरस्य वधूगृहगमन ७१, ७२
७। मधुपर्क ७२
८। कन्यादानार्थ जलशुद्धि ७२
९। कन्यादान प्र० ७२-७६
१०। विवाहहोम ७६ ७७
११। गृहप्रवेशनीयहोम ७७
१२। विवाहाच्चतुर्थदिन कृत्य
१३। ऐरणी पूजनादि ७७, ७८
१४। देवकोत्थापन
१५। मण्डपोत्थापनविधि ७८
१६। वध्वा प्रथमगृहप्रवेश ७८
१७। विवाहे आशौचादि- निर्णय ७८, ७९
३७। द्वितीयविवाह ७९, ८०
३८। तृतीय अर्कविवा ८१
३९। अग्निद्वयसंसर्गविधि ८१
४०। औपासनहोम ८१ ८३
४१। अग्नौषधोमविधि ८३
४२। आपत्काले होमद्वय समासः ८३ ८४
४३। गुर्व्वादिपञ्चहोम ८४
४४। अग्निसमारोपविधि ८४
४५। प्रवासविधिर्गृहप्रवे प्रान्त ८४
४६। अग्निसंसर्गदोषे प्रायश्चित्त० ८४
४७। पुन सन्धानप्र० ८४ ८२
४८। नास्तिक्यादिहव्यत्यागे पुन सन्धा० ८६
४९। अपत्नीक औपासन प्र० ८६
५०। विवाहोत्तर दम्पत्यो गृहप्रवेश ८६ ८७
सप्तसस्थाकारिका ८७
५१। अवणाकर्म्म प्र० ८७ ८८
५२। सर्पबलि प्रयो० ८८ ८९
५३। आश्वयुजीकर्म्म प्र० ८९

५४। आग्रयण प्र० ... ८९ | ५८। सप्तमीश्राद्ध प्र० . ९२, ९३
५५। प्रत्यवरोहण प्र० ... ९० | ५९। अष्टमीश्राद्ध प्र० .. ९३, ९४
५६। पितृपितृयज्ञ प्रयो० ९०-९२ | ६०। नवमीश्राद्ध प्र० ... ९४-९६
५७। अन्वष्टकादि श्राद्ध

इति सूचिका समाप्ता (म)

368.

2194. *The Same.*

Substance, country made paper 9¼ x 3½ inches Folia, 230 Lines, 7 on a page. Extent in slokas, 4600 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured Incomplete

It begins.—श्रीरामं सपरिवारं गणेशं च सरस्वतीम् ।

आश्वलायनं च तच्छिष्यान् प्रणम्य पितरं गुरुम् ॥

भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायणः सुधीः ।

प्रयोगरत्नं कुरुते काश्यां शिष्टेष्टतुष्टये ।

ग्रन्थेऽस्मिन् गुणगणवत्त्वमुच्यते चेत्

सामर्थ्यं गुणगणवत्त्वमाह को नः ।

तत् सन्तः शिरसि कृताञ्जलिस्तु याचे

शोध्यं तत् सदसदिहोच्यते मया यत् ॥

नमामि पार्व्वतीसूनुं भक्तानां सिद्धिदायकम् ।

क्रियते ह्युपकारार्थं स्मार्त्तानुष्ठानपद्धतिः ॥

आश्वलायनशाखेऽस्मिन् सन्ति पद्धतयः शतम् ।

विनापुस्तकमार्गेण कर्म्म कर्त्तुं न शक्यते ॥

तदर्थं क्रियते यत्नः पाठबोधहिताय च ।

सुलभोपायसिद्ध्यर्थं वैदिकानां तदुच्यते ॥

पञ्चविंशतिसंस्कारैः संस्कृता ये द्विजातयः ।

ते पवित्राश्च योग्याः स्युः श्राद्धादिषु सुयन्त्रिताः ॥

गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तो बलिरेव च । (बलिर्विष्णुबलिः)

जातकर्म नामकर्म्म निष्क्रमोऽन्नप्राशनं परम् ॥

चौलकर्म्मोपनयनं व्रतानां च चतुष्टयम् ।

स्नानोद्वाहौ चाग्रयणमष्टका च यथातथम् ॥

श्रावण्यामाश्वयुज्यां च मार्गशीर्ष्यां च पार्वणम् ।
उत्सर्गश्चाप्युपाकर्म महायज्ञाश्च नित्यशः ॥
संस्कारा नियता ह्येते ब्राह्मणस्य विशेषतः ।

अथ स्वस्तिवाचनम् ॥

Bhatta Narayana's Prayogaratna is well known See I O Catal No 471 Topics treated of are —

26A, इति नान्दीश्राद्धप्रयोग , 44A, इति संक्षेपेण प्रायश्चित्तम्, 49B, अथ गर्भाधानाद्याः संस्कारा वक्ष्यन्ते, 91B, इति गर्भाधानम्, 96B, इति पुंसवनानवलोभनसीमन्तोन्नयनकर्माणि समाप्तानि, 104B, इति विष्णुबलिप्रयोग, 107A इति जातकर्म, 111B, इति नामकरणम् इति पर्यङ्कारोपणम्, 115B, इति कर्णवेध , 118A, इति संक्षेपेण निष्क्रमणप्रयोग , 119B, इति संक्षेपेणोपवेशनान्नप्राशन प्रयोग , 121A, इति संक्षेपेण वर्द्धापनविधि , 120B, इति चौलकर्मप्रयोग , 139A, इत्याचौलाग्मेधाजननान्त संक्षेपेण प्रयोग, 154B इत्युत्सर्जनोपाकरणप्रयोग , 161A, इति संक्षेपेण महानाम्नीव्रत प्रयोग 162A, इति महाव्रतप्रयोग, अथ उपनिषद्व्रत प्रयोगः, 162B, इति महानाम्न्यादि व्रतत्रय समाप्तम, 164B, इति गोदानव्रतम्, 171B, इति समावर्त्तनप्रयोग , 192B, इति कन्यादानप्रयोग , 199A, इति वधू गृहप्रवेशनविधि , 209A, इत्यग्निद्वयसंसर्गप्रयोग , 214B, इति प्रवासोपस्थान विधि ।

The MS breaks off abruptly while dealing with the discontinuation of the sacrificial fire

From a comparison with I O Catal No 471, it will be found to be a revised edition of Bhattanarayana's Prayoga ratna It omits the chapter on obsequies of Bhatta Narayana's work and adds a new chapter on expiations

On the title page it is called अनन्तभट्टी प्रयोग and the following leaves bear the name of Ananta on the left hand margin —

76B, सौअनन्त 88B, अनन्तभट्टी, 113B, अनन्तभट्टी, 140B, अन 144A and B अनन्तभट्टी 175B, अनन्तभट्टी, 178AB, and

179B, अनन्तभट्टी ; 182B, अनन्तभट्टी ; 183B, अत ; 193A, अनन्तभट्टी . 195BA, अनन्तभट्टी ; 204B, अनन्तभट्टी ; 223A, अनन्तभट्टी ।

So evidently the additions and alterations were made by Ananta Bhaṭṭa.

369.

2702. *The Same.*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 29, of which foll 10-13 are missing. Lines, 7 on a page Extent in Ślokas, 400. Character Nāgara in a remarkably beautiful hand of the eighteenth century Appearance, discoloured

The present manuscript contains the concluding portion, dealing with seven pākayajñas or sacrifices in which cooked rice is offered.

The māngalācarana and object of the present section of the work :—

आश्वलायनमाचार्य्य प्रणम्य पितरं गुरुम् ।
भट्टरामेश्वरसुतो भट्टनारायणः सुधीः ॥
पञ्चविंशतिसंस्कारेष्वष्टादशसंस्कृतीः ।
पाकयज्ञान् सप्त शिष्टान् वक्ति शिष्टतुष्टये ॥

Colophons :—

6A, इति श्रीरामेश्वरभट्टात्मज-नारायणभट्टविरचिते प्रयोगरत्ने श्रवणाकर्मप्रयोगः ।

8A, इति श्रीनारायणभट्टविरचिते प्रयोगरत्ने सर्पबलिप्रयोग ।

9A, • आश्वयुजीकर्मप्रयोगः ।

अथाग्रयणप्रयोगः । Colophon lost in the missing leaves.

19B, • पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः ।

24B, इत्यष्टमीश्राद्धप्रयोगः ।

29A, अन्वष्टका(क्य)प्रयोगः ।

29B, अष्टकाविंशतिश्राद्धप्रयोगः ।

370.

3300. *The Same*

Substance, country made paper. 9¼×4 inches. Folia, 210. Lines, 8 on a page. Character, Nagara of the eighteenth century. Appearance, discoloured.

196B. इति वधूसहितस्य गृहप्रवेशविधिः। अथ प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते।

The chapter on obsequies, as described by Eggeling, is not in the present manuscript. The expiations, dealt with *from leaf 196B to the end of the present manuscript, are:—*

196B, अथ व्याध्यादिनिमित्तककर्म्मसु संकल्पा लिख्यन्ते। एवं गुणेत्यादिव्याधितत्त्वपरिहारार्थं षडाहुतिचरुहोमं करिष्ये ... ... तदङ्गमन्वाधानं करिष्ये, 197B, अशुभस्वप्रदर्शनदुश्चितारिष्टपरिहारार्थं प्रायश्चित्तं करिष्ये; 198B, अगमनीयागमननिमित्तकदोषपरिहारार्थं पुनर्मामैत्विति द्वाभ्यामाज्याहुती होष्यामि, 199B, अव्याधितस्वापकालीनादित्यास्तमयनिमित्तककर्म्मणि तु अव्याधितस्वापकालीनादित्यास्तमयजनितप्रत्यवायपरिहारार्थं प्रायश्चित्तं करिष्ये; 200A, अतिक्षितकर्म्मश्रान्तस्वापकालीनादित्योदयजनितप्रत्यवायपरिहारार्थं प्रायश्चित्तं करिष्ये; 204A. सर्व्वप्रायश्चित्तं करिष्ये; 204B, औपासनहोमलोपजनित-प्रत्यवायपरिहारार्थं मनस्वत्यावतुर्गृहीतं होष्यामि, 206B, स्विष्टकृदर्थ-हविर्दोषनिमित्तमाज्येन स्विष्टकृद्यागं करिष्ये; 207A, गृहदाहनिमित्तमग्नये क्षामाय स्थालीपाकं करिष्ये; पर्व्वव्रतलोपनिमित्तमग्नये व्रतपतये स्थालीपाकं करिष्ये; 208A, कपालस्याशुचिसंसर्गनिमित्तमभिन्न इति द्वाभ्यामप्सु कपालप्रक्षेपं करिष्ये; अशुचिसंसर्गनिमित्तं भूमिमित्यप्सु प्रक्षेपं करिष्ये।

In leaf 210 the MS. comes abruptly to an end. There is one more leaf marked 22 of another MS. belonging to the chapter on obsequies of Prayogaratna, as described in *I.O. Catal. No. 471. It gives the date of copying as Saṃvat* 1818

संवत् १८१८ मिति ज्येष्ठ शुक्लसप्तमी भौमवासरे तद्दिने लिखितं भारद्वाजी उपाध्या लालजी शुभं भूयात्। इति नारायणभट्टकृतप्रयोगरत्नः समाप्तः।

चञ्चला गुर्विणी वन्ध्या विरक्ता च रजस्वला ।
नाग्नौयान्मध्यमं पिण्ड धारिणी च प्रसूतिका ॥

371.

295 The Same

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 32 Lines 7 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara Appearance old Incomplete

This is a mere fragment It comes up to the latter portion of Grahayajña, where it abruptly breaks

372.

3277 विवाहपद्धतिः ।

From the Prayogaratna of Nārāyana Bhatta

Substance country made paper 9½×4½ inches Folia 27 Lines 9 on a page Extent in slokas 460 Character Nagara Date, Saka 1735 Appearance fresh Complete

Colophons —

16B, इति श्रीरामेश्वरभट्टसूरिसूनुनारायणभट्टकृते प्रयोगरत्ने कन्यादान प्रयोग ।

24A, इति श्रीनारायणभट्टविरचिते प्रयोगरत्ने एरिणीपूजादिचतुर्थदिन कृत्यम् ।

25A, इति प्रयोगरत्ने देवकोत्थापनादि ।

27B, इति विवाहे व्यास्त्रीचादिनिर्णय ।

Post Colophon —शके १७३५ इद पुस्तक दवस्कर हनुमन्नामक अय ग्रमसुत विष्णु ।

373

527 पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः । (प्रयोगरत्नीयः)

For the manuscript see L 1294

Prayogaratna, to which Pindapitryajña is stated in the colophon to belong, is attributed by Rājendralāla to Hari-

hari. It, however, agrees with the chapter on Pindapitryajna in Prayogaratna: see pp. 90-92 in Catal. No. 367.

The following authorities are found to be quoted :—(1) Āpastamba, (2) Āśvalāyana, (3) Rudradatta, (4) Haradatta-bhāsya, (5) Visnudharmottara, (6) Śrāddhaprayoga.

Post-Col. —श्रावणेमासि शुक्लपक्षे चतुर्दश्यां भृगुवासरे तद्दिने ठाकुरोप-
नामकहरिणा लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं संवत् १८७८।
श्रीभैरवार्पणमस्तु।

374
2682

A fragment of Prayogaratna.

Substance country-made paper [illegible] Folia [illegible] Lines [illegible] on a page. Character Nāgarī. Date Samvat [illegible]. Appearance fresh.

Colophon —

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यश्रीरामेश्वरभट्टात्मजभट्टना-
रायणकृत प्रयोगरत्ने अष्टकाश्राद्धबलिप्रयोग समाप्त।

The object of the section is explained in the following lines :

एवं पञ्चत्रिंशत्संस्कारेषु गर्भाधानाद्या अष्टादशोक्ताः। इदानीं
तु श्रवणाकर्माद्याः समावशिष्टा उच्यन्ते॥

See Catal. No. 369.

3B इति श्रवणाकर्म, 4B इति सर्पबलिप्रयोगः, 5B इत्याग्रयणी-
कर्मप्रयोगः 7A अथ प्रत्यवरोहणम् 13B प्रयोगरत्ने मासिपिण्डपितृयज्ञः,
17A इत्यष्टकाश्राद्धप्रयोगः 20B इत्यन्वष्टकाप्रयोगः।

Post-Colophon —संवत् १८२८ ग्रीष्मर्तौ चतुर्दश्यां १४ गुरुवासरे
समाप्तः॥

375.

1982. उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोगः ।

From Prayogaratna by Nārāyaṇa Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper. 8¼ × 4 inches. Folia, 11 Lines, 9 to 12 on a page. Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara Appearance, old and discoloured Complete

The Utsarjana is a form of expiation for any defects that may crop in the recitation of the Vedas, and Upākarma is a ceremony to be performed at the commencement of the recital of the Vedas that these defects may be avoided In I.O. Catal. No. 184 Eggeling's explanation of the terms utsarjana and upakarana to be ceremonies for the termination of and the commencement of the Veda is misleading.

The saṃkalpa of Utsarjana.

उपाकर्मदिने प्रातः शुचौ देशे सुस्नात स्वासीन आचार्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा ममाध्याध्यानां चाधीतानां छन्दादीना यातयामतानिरासेनाप्यायनद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं उत्सर्जनाख्यं कर्म करिष्य इति संकल्प्य ।

Utsarjana ends in 9B

Col. :—इति भट्टनारायणकृतौ प्रयोगरत्ने उत्सर्जनप्रयोगः ।

10A. अथोपाकरणम् ।

Saṃkalpa. अथाचार्यः सशिष्यः सुस्नातः स्वासन उपविश्य द्विराचम्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा ममाध्यायानां चाध्येष्यमाणानां छन्दसां यातयामतानिरासेनाध्ययनद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं उपाकरणाख्यं कर्म करिष्य इति संकल्प्य ।

The last Colophon:—

इति श्रीभट्टनारायणकृते प्रयोगरत्ने उत्सर्जनोपाकरणयोः प्रयोगः ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

This comes to an end in lines 3, Fol 11, and in the remaining lines there is given a special form of Upākarma for a new Brahmacāri

नूतनब्रह्मचारिण उपाकर्मविशेषः । अस्य ब्रह्मचारि + + +
+ + वेदग्रहणादिसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं उपाकर्म
करिष्य इति संकल्प्य ।

376.

1107 धर्मप्रवृत्तिः ।

By Nārāyaṇa Bhaṭṭa

Substance, country made paper 8¼×3¼ Folia 55 (of which the 2nd and the 3rd are missing) Lines 8 on a page Character, Nagara Appearance, very old Generally correct Fragment Repaired with transparent paper

For a description see I O Catal. No 1560 This fragment ends with Garbhādhāna ceremony It is a manual of religious ceremonies and observances in accordance with Āśvalāyana ritual. Nārāyaṇa Bhaṭṭa wrote this for Southern India For his son Śaṅkara says in his Gadhivaṃśānucarita Leaf 11B

धर्मप्रवृत्तिरिति दक्षिणत प्रसिद्धा
चक्रे समस्तबुधसम्प्रयनाप्रशस्तीम् ।
विन्ध्योत्तरे यदकृता तु बुधै प्रयोग-
रत्नाख्यया निखिलसत्कृतिपद्धतिं च ॥

377.

2955. कर्मतत्त्वप्रदीपिका वा लघुपद्धतिः ।

Karmatattvapradīpikā or Laghupaddhati

By Kṛṣṇa Bhaṭṭa, the son of Puruṣottama

For the manuscript and the work see L 4134

It is a very useful work, containing the expositions, and the rules for the performance, of all the important Gṛhya

rites and ceremonies. It consults the works of Jayanta, the well-known writer of the school of Āśvalāyana.

Besides the ancient Smrtis and the Purāṇas, it quotes.—

मदनपारिजात 28B, स्मृत्यर्थसार 24A, माधवीय 24B, बह्वृचपरिशिष्ट 29A, प्रयोगसार 33B, स्मृतिसार 34A, परिभाषा 34A, कारिका 35B, 45B, कालादर्श 46B, कालनिर्णयः 52B, चन्द्रिका 53B, स्मृतिरत्न 84A, मेधातिथि स्मृतिसारसागर 84B, माण्डव्यसंहिता 83B, परिभाषा 96B, स्मृतिभास्कर 99A, स्मृतिचन्द्रिका 104B, रामार्चनचन्द्रिका 107A, विष्णुधर्मोत्तर 107A, हेमाद्रि 109A, नारायण 139A, वाक्यसमुच्चय 140B

378.

6473. स्मार्त्तानुष्ठानपद्धतिः or प्रयोगरत्न ।

Smārtānusthānapaddhati or Prayogaratna.

By Ananta Dikṣita

Substance, country-made paper. 10¼×4¾ inches. Folia, 195, of which foll 38-63 are missing The gap has been filled up by twenty six leaves of an older manuscript, marked from 2-27 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 3500 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon.—इति श्रीमद् (–) यज्ञोपवीताभिधान (–) श्रीविश्वनाथसूनुना दीक्षितानन्तेन सर्व्वोपकाराय समन्त्रकप्रयोग प्रायश्चित्तान्तो विरचित ॥

For the work see L 2392 It belongs to Āśvalayan School. The opening verse नमामि पार्व्वतीसूनुं etc, etc, is preceded by the three opening verses of Nārāyaṇa Bhatta's Prayogaratna

The MS lacks the concluding verse quoted in L. 2392

381.

2957 **संस्कारदीपिका ।** *Samskaradipika*

By Dhundhiraja Bhatta, son of Pantoji Bhatta, son of Laksmana Bhatta

Substance country made paper 10×4¾ inches Folia 70 Lines 9 10 11 on a page Extent in Slokas 1800 Character Nagari Date Samvat 17-6 Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमल्लक्ष्मणभट्टात्मज—पंतोजीभट्टसुत—ढुंढिराजभट्टविर-
चिताया संस्कारदीपिकायां स्थालीपाकप्रयोग समाप्त ।

The date of the MS preceding the colophon in a later hand संवत् १७२६ समए कार्त्तिकसुदी पुरनवसीक च पुस्तक लीख्य ।

The mangalācarana of the work

श्रीराम श्यामल शान्त रावणध्वंसकारकम् ।
सच्चिदानन्दरूप त वंदे लोकैकपालकम् ॥
गणेश शारदामम्बा पितर च पितामहम् ।
प्रणम्य ढुंढिराजेन क्रियते दीपिका त्वियम् ॥

The object of the work

तत्र श्रीमन्नारायणभट्टपादै प्रयोगपारिजातादिभिश्च प्रचुरशाखार्थाना सविस्तरेण च प्रयोगाणामुक्तत्वात् नात्र किंचिदधिक वक्तव्यमस्ति । तथापि बालानां वैदिकाना च षोडशकर्मणां तत्तत्प्रयोगकलनासम्भवात् तदाकलनात सच्चेपेण प्रयोगानुष्ठान यथामति वच्मि ।

On the obverse of the first leaf —यज्ञेश्वरभट्टलोध्नीमनामकाना मिद पुस्तकम् ।

382

7987

Substance country made paper 15¼×3 inches Folia 15 Lines 6 o a page Character Bengali Date Saka 1718. Appearance fresh Complete

It relates to the Rgvedivahnisthapana and opens with the mangalacarana of Kalesi on which apparently it is based in the main

Beginning —ॐ नमो गणेशाय ।

नारायणं नमस्कृत्य नमस्कृत्य पदं गुरो ।
निरूप्य यत्नतः सूत्रमाश्वलायनसंचितम् ॥
सरस्वतीं नमस्कृत्य शौनकञ्च महामुनिम् ।
गृह्यार्थे विषदं कुर्म्मो बह्वृचां कर्म्मसिद्धये ॥
यद्यपि शौनकीये गृह्ये सनकार्यप्रतिपत्तिर्विदुषां जायते तथा
प्यपठितवदाना मल्लप्रतिपत्तिर्न स्यात्तदर्थमारम्भः ।
विवाहो बीजसेकश्च पुंसीमन्तकजातकम् ।
नामनिष्क्रामणं प्राशचूडोपनयनं दश ॥
तत्र सर्व्वकर्म्मणां प्रथमं मूलभूता कुशण्डिका कथ्यते ॥ यत्र
क्वचिद्धोमथम् । तत्रेयं विधिः प्रयेतव्यः ॥ प्रथमं सङ्कल्पाग्निस्थापनं
योग्यं बाहुमात्रं स्थण्डिलं गोमयेनोपलिप्य प्रादेशमात्रं समिध
मादाय तया पश्चिमा उल्लिखेत् ॥

No Colophon

Post Colophon —वर्षेकगोत्रेन्दुमिते शकाब्दे
नत्वा पदौ तौ भृगुलाञ्छनस्य ।
स्वकीय अर्थं प्रतिपादनाय
प्रालेखि शास्त्रञ्च खगेश्वरेण ॥

383

2863 **प्रयोगभूषा ।** *Prayoga Bhūṣā*

Substance country made paper Size 9½×4 inches Folio 10 Lines 12 13 a page Extent 80 Slokas Character Nāgarī Appearance old Complete to at the end

It begins —

अथ मम मखा ॥
तत्र श्रावण्यां पौर्णमास्यां श्रवणाकर्म्म सर्पबलिश्च ॥ आश्वयुज्यां

माश्वयुजीकर्म्म। आग्रयणं च मार्गशीर्ष्यां प्रत्यवरोहणमिति। पञ्च। पिण्डपितृयज्ञ। अष्टकाश्राद्धमिति॥

तत्रादौ श्रवणाकर्म सर्पबलिश्चेति द्वयमुच्यते। इदमत्र तत्त्वम्। श्रावण्या पौर्णमास्या श्रवणाकर्म्मारभ्यत समूलाः तावतो बलीस्तदहरेव उपहरन्ति।

Topics —

3B, इति श्रवणाकर्म्म। अथ सर्पबलि, 5A, इति श्रवणाकर्मप्रयोग, अथ सर्पबलिप्रयोग, 6A, इति श्रवणाकर्मसर्पबल्यो प्रयोगद्वय॥ अथाश्वयुजीकर्म्म, 7A, अथाश्वयुजीकर्म्मण प्रयोग, 7B, इत्याश्वयुजीकर्मप्रयोग, अथाग्रयण—सजूरित्यादि आग्रयणसूत्रम्, 8B, अथाग्रयणप्रयोग, 9B, इत्याग्रयणप्रयोग, अथ प्रत्यवरोहण, 11A, अथ प्रत्यवरोहणप्रयोग, 12A, इति प्रत्यवरोहणप्रयोगः, अथेदानीं पूर्व्वेद्यु श्राद्धादौ पिण्डपि[तृ]यज्ञतन्त्रस्यापेक्षितत्वात् प्रकरणान्तरगतोऽपि पिण्डपितृयज्ञ उच्यते। तत्रेद श्रौतसूत्र अमावास्यायामपराह्णे० सूत्र द्वितीयमुक्तं इति, 16B, अथ पिण्डपितृयज्ञप्रयोग, 18A, इति पिण्डपितृयज्ञप्रयोग, अथ पूर्व्वेद्युरष्टकान्वष्टकाश्राद्धानीति त्रयमेका सख्या 19A, अथ पूर्व्वेद्यु श्राद्धप्रयोग, 20A, इति पूर्व्वेद्यु श्राद्धप्रयोग, अथाष्टम्यामष्टकाश्राद्ध, 21B, अथाष्टकाश्राद्धप्रयोग, 22B, अथान्वष्टकाश्राद्ध, 24A, अथान्वष्टकाश्राद्धप्रयोग, 26A, इत्यन्वष्टकाश्राद्धप्रयोगः।

26A अथ माध्यावर्षश्राद्ध अष्टकावत् कुर्य्यात् अथ पार्व्वणश्राद्ध, 33A, इति प्रयोगभूषाया पाकसस्थाप्रयोग।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु, अथ सर्व्वेषां होमानां प्रकृतित्वात् स्थालीपाक उच्यते।

The name of the work *Prayoga Bhūṣa* is to be found only in leaf 33A It gives expositions first, of the sūtra on a sacrifice, then the details in its performance It belongs to the school of Āśvalāyana

14B, अप्सु इतरौ प्रक्षिपेत। तेनाश्वलायनानां जले प्रक्षेप एव पिण्डानां सर्व्वमुख्य पक्ष

29A, पितृस्थानेष्वेव होमो नान्येष्वियन्ते। नाश्वलायनपर शाखान्तर पर चेति।

Prayoga Bhūsā, unknown to Aufrecht, seems to be a very comprehensive work, of which the present MS seems to contain a mere fragment The author's name does not appear in any of the leaves, he speaks of Naidharmamimansa as another work of his

As shown above, it begins with Saptapakasamsthā As there is Saptasomasamsthā, there is also Saptapakasamsthā or a set of seven sacrifices enumerated at the beginning, in which cooked rice is offered In leaf 33A, Pakasamsthā ends, and sthalipaka begins The MS abruptly comes to an end, while dealing with the latter

The authorities quoted and consulted —

1B, कारिका, भट्टे, 2A, जयन्त, पारिजाते शौनकोऽपि, 2B, आपस्तम्ब, 3A, कारिका, सूत्रवृत्ति, 8A, वृत्तिकृत्, 9B, स्मृतिविधान पैठीनसि, 14A पृथ्वीचन्द्रोदये भविष्यवचनात्, 18A, कात्यायनसूत्र, 20B, उक्तं च निरुक्ते, 26B, कपर्दि धूर्त्तस्वामि-हेमाद्र्यादय, गृह्यपरिशिष्ट, गौडा, इति मानवसूत्रमत्रमनु, 27A, श्राद्धचिन्तामणि, जयन्तभाष्य, 27B, शाकलकारिका, शङ्खादिवाक्ये, 28A, मत्कृतनारीधर्म्ममीमांसाया, देवस्वातभाष्य, 28B, कात्यायनभाष्य, 28B, सिद्धान्तभाष्य, 29A, श्राद्धचन्द्रिका, 29B, बोधायन, श्राद्धसार, 30A, स्मृतिसंग्रह, धर्म्मसार, उज्ज्वलायां, 30B, ब्रह्मपुराणे, विधानपारिजाते, 31A सनत्कुमारसंहिता, स्मृत्यर्थसार, 31B, मार्कण्डेयपुराणे, श्राद्धतत्त्वे, 32A, इति मैथिला, 33B, इति पितामह चरणा, प्रयोगपारिजातवचनात्, 34A, इति साम्प्रदायिका, आदित्यपुराणे, 34B, कालादर्शे, महानिबन्ध बह्वृचकारिका, 35A, पारिभाषिके तु, 35B, बह्वृचपरिशिष्ट, इति पितृचरणा, 37A, सुमन्तु, छन्दोगपरिशिष्ट, गौतम, 37B, मत्स्यगदो, 38A, भविष्योत्तरे तु, प्रयोगदीपिका, 38B गृह्यपरिशिष्टे, गृह्यभाष्यकारै. 39A, प्रयोगरत्ने परिशिष्टेऽपि, 41A प्रतिष्ठासारोक्ते 41B, शारदातिलके, क्रियासारे, 42A, वायवीयसंहितावचनात्, रामवाजपेय्या, कुण्डरत्नाकरे, 42B सिद्धान्तशेखरे, 43A, मात्स्यवाक्यात्, तदुक्तं मूलागमे, 44A, मानवसंहिता, संग्रहोक्ते, 44B, गारुडे, प्रतिष्ठासारे, रूपनारायणमते, 45A, प्रतिष्ठासारे, इति कामिकोक्ता,

384.

78. प्रयोगसर्व्वस्व। *Prayogasarvasva.*

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia 78 Lines 9 on a page Extent in slokas, 1330 Character, Nāgara Date, Sam 1871 Appearance, tolerable Complete

Directions for the rituals of the sacramental rites, for a Brāhmaṇa householder. The compilation is anonymous and apparently belongs to the Ṛgveda, as there is the assertion "न मम" "not mine" after repetition of the deities' names, which is peculiar to the Ṛgveda, and as also the compilation opens with a salutation to Āśvalāyana. The maṅgalācaraṇaśloka, however, is borrowed from Nārāyaṇa Bhaṭṭa's Prayogaratna

It begins thus:—

श्रीगणेशाय नमः।

श्रीरामं सपरिवारं गणेशञ्च सरस्वतीं।

आश्वलायन-तच्छिष्यान् प्रणम्य पितरं गुरुं॥

अथ किञ्चित् सङ्क्षेपेण प्रयोगमात्रमुच्यते। यजमानः स्नाताभ्यङ्गादिः स्वलङ्कृतो दर्भपाणिः शुचिर्भूत्वा मङ्गलसम्भारं सम्भृत्य स्वलङ्कृते गृहे गोमयोपलिप्तभूमौ सोत्तरच्छदे भद्रासनेऽग्रोदङ्मुख उपविश्य स्वदक्षिणपार्श्वे संस्थाप्य उदङ्मुखमुपवेश्य रङ्गवल्लिकाद्युक्ते भूतले प्रस्थपरिमित[स्य]+ +[प]रिमितस्य वा धान्यस्योपरि दक्षिणोत्तरयोः सुवर्णरजतताम्रमृन्मयान्यतमकलसद्वयमवणं मनोहरमलङ्कृतं शुद्धपुण्यजलपूरितं सपल्लवं निधाय सूत्रवेष्टितोत्तरकलशे पञ्च रत्नानि निक्षिप्य तदुपरि सिततण्डुलपूरितसपल्लवपात्रं विधाय तत्पश्चिमदेशे प्रतिवचनसमर्थांस्तद्दिवसे श्राद्धादिष्वभुक्तवन्तो निषिद्धप्रतिग्रहनिवृत्तान् शुचीन् सोत्तरीयान् दर्भपवित्रपाणीन् युग्मान् ब्राह्मणान् प्राङ्मुखान् आसने उपवेश्य गन्धपुष्पादिभिरभ्यर्च्य यथाचारं। सुमुखश्च इत्यादि॰ लक्ष्मीनारायणाभ्यां नमः इत्यादि।

End:— ततो गृहप्रवेशनीयहोमः कार्यः। ततः शुभदिने खस्त्यादि वाचयित्वा खलङ्कृत. खलङ्कृता रात्रावुपगच्छेत्।

The last Colophon:— इति वधूसहितस्य गृहप्रवेशविधिः इति विशाद्वान्तप्रयोगः।

Post Colophon.— इदं पुस्तकं लिखितं नागोव्यासोपनाम स्वार्थं परार्थश्च इदं पुस्तकं समाप्तं।

संवत् १८७१ शाके १७३५ जेष्ट शुक्ल ८ गुरुवा।

385.

2876. *A Gṛhya work by the son of Viśvanātha.*

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia, 59 Lines, 16 on a page Extent in ślokas, 2836. Character, Nagara of the early seventeenth century Appearance, discoloured Incomplete.

It begins:—

नत्वा गणपतिं देवं मातरं पितरं तथा।
स्मार्त्तकर्म्मोदितं सारमुद्धृत्य परिलिख्यते ॥ १ ॥
आश्वलायनशाखेऽस्मिन् सन्ति पद्धतयः शतम्।
विनापुस्तकमार्गेण कर्म्म कर्त्तुं न शक्यते ॥ २ ॥
तदर्थं क्रियते यत्नः पाठशोधहितानि च (?)
सुलभोपायसिद्ध्यर्थं वैदिकाना तदुच्यते ॥ ३ ॥
भट्ट विश्वनाथ सुतो + + + + +
+ + + + + + + ॥ ४ ॥
पञ्चविंशतिसंस्कारैः संस्कृता ये द्विजातय.।
ते पवित्राश्च योग्याः स्यु.श्राद्धादिषु सुयन्त्रिताः ॥
गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तो बलिरेव च इत्यादि।

Mainly based on Bhatta Nārāyaṇa's Prayogaratna

On the obverse of the first leaf, it is called (in a later hand) विश्वनाथीया पद्धति

386.

6164 प्रयोगदर्पण । *Prayogadarpana*

By Nārāyaṇa Yajvā, son of Cāyam Bhatta

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folii 172 Lines, 11 on page Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Incomplete at the end

An authoritative compendium of domestic rites and observances, of the school of Āsvalāyana

Sl 2 नत्वा गृहपतिं देवं मातरं पितरं तथा ।
आश्वलायनमाचार्यं शौनकादिमुनींस्तथा ॥

Sl 3 चायमट्टसुतः श्रीमान् यज्वा नारायणो ह्यहं ।
प्रयोगदर्पणं नाम ग्रन्थं कुर्वे मनोहरम् ॥

For a description of the work and the authorities it quotes, see I O Catal No 169

171B, अथ गुरौ सिंहस्थे अतिचारस्थे भृगुणा समसप्तकस्थे मूढत्वे च कार्य्याकार्य्यनिरूपणं । This is the last topic in this incomplete MS

Among the authorities, is found Prayogapārijāta (171B—प्रयोगपारिजाते श्रीपतिः) omitted in I O Catal

387

2866 आपदेवीय प्रयोगः । *Apadevīyaprayoga*

Substance country made paper 6¾ × 5 inches Folia, 18 Lines 13 on a page Extent in sl kas 450 Character Nagara of the early nineteenth century Appearance moth-eaten Incomplete

अथाग्रयणप्रयोगो लिख्यते ।

The authorities consulted

1A त्रिकाण्डमण्डन, कात्यायन, तन्त्ररत्न by पार्थसारथि, त्रिकाण्डमण्डनकार, धूर्त्तस्वामी, 1B बौधायन हेमाद्रि, दीपिका, 2A, आश्वलायन, आश्वलायनीय-स्मार्त्तसूत्र, शौनक, 2B, प्रयोगपारिजात, 6A, रुद्रदत्त, भरद्वाज,

दिनकरोद्योत 6B, नीतिसूत्र, सिद्धान्तभाष्य, 8A, कारिका, 9B, शाकल कारिका, दशपुत्रकृतान्त्येष्टिपद्धति, 13B, ब्राह्मणभाष्ये मनु 15B, कपर्दिकारिका, 16A, वराहसूत्र, 16B, भयपाड, 17A, धार्गार्कभाष्य, 17B, नारायणभाष्य, नारायणवृत्ति ।

Topics 6A, इत्यापदेवकृतात्रयणप्रयोग, अथ जातेष्टि:, 6B, इत्यापदेवीये जातेष्टिनिर्णय, अथ व्याहितान्योर्दम्पत्यो दाहामिविषयकाणा वचनानां व्यवस्था, 10B, इत्यापदेवीये दाहामिनिर्णय, अथ गृह्यामे पिण्डपितृयज्ञनिर्णय, 11B, अथ विधुराधाननिर्णय, 12B, अथ विधुरोपासनम्,

388.

6202 Two works

I ऋषितर्पणकारिका । *Rsi tarpanak arika*

By Anantadeva

Substance country made paper 9, × 5 inches Fol a 2 Lines 8 on a page Extent in slokas 24 Character Nagara Date Samvat 1848 and Saka 1713 Appearance discoloured Complete

The number of kārikas—12

Colophon —इति अनन्तदेवकृत ऋषितर्पणकारिका ।

Post Colophon —सवत् १८४८ शाके १७१३ प्रवर्त्तमाने दक्षणायने गते श्रीसूर्ये दशारतौस्या (?) माङ्गल्यमासोत्तममासे आश्विनमासे शुभे कृष्णपक्षे तिथौ १२ रविवासरेण लिखित ब्योदीच्यमिश्रपुरा दवे मथुरानाथ तत्पुत्री॰वैजनाथ स्वहस्तेन लिखित बुंदीग्राममध्ये राज्य राव राजाजी श्रीविष्णुसिंहजी । श्रीव्यावृश्वरसन्निधौ ।

Beginning: -श्री गणेशाय नम ।

> अथ अनन्तदेवकृत ऋषितर्पणोक्त कारिका लिख्यते ।
> मौमस्य रोहिणीस्त्वाम भक्ता प्राप्य मध्यमां ।
> उदकान्त ममासाद्य वेदस्रोतस्यर्जन वहि ॥ १ ॥
> स्नातस्य विधिवत्तत्र स्थापयेद्दुष्परस्थतौ ।
> प्रवरांश्च ततोधीमान् कुर्यात् तेषा प्रतिष्ठितम् ॥ २ ॥

II ऋषितर्पणकारिका । *Rsi tarpanakarika*

Substance country made paper 9¾ × 4 inches Folia 4 Lines 8 on a page Character Nagara Date Samvat 1818 Appearance discoloured Complete

Colophon —इति ऋषितर्पणं समाप्तम् ।

Post Colophon —सवत् १८४८ शाके १७१३ प्रवर्त्तमाने दक्षायने गते श्रीसूर्य्ये वर्षारंभौ ज्ञामाङ्गल्यमासोत्तममासे आश्वनमासे शुभे शुक्लपक्षे तिथौ वारे रविवासरेण लिखितम् । श्रौदीच्य सिद्धपुरा ग्वे मथुरानायजी तस्यात्मज चौ॰जीवदेजनाथ स्वहस्तेन लिखित वुदियाम मध्ये राज्य रावराजाजी श्रीविष्णु सिंहजी । श्रीरस्तु दंन्तिका । श्रीमवुश्वरसन्निधौ । काशी वीरेश्वराय नम ।

याद्वृश पुस्तक etc

Number of karikas, 26

Beginning — श्री गणेशाय नम ।

अथ ऋषितर्पणोक्तकारिका लिख्यते ।
गणेश पितर नत्वा गुरुमानन्दरूपिणम् ।
सम्प्रदायानुसारेण वक्ष्यामि ऋषितर्पणम् ॥
पौषस्य रोहिणीमिश्च चाष्टका प्राप्य मध्यमा ।
उत्सर्गस्तु प्रकर्त्तव्य श्रावण्या गौणकालत ॥ २ ॥
सर्व्वसम्भारसयुक्त गच्छेत् पुण्यजलाशयम् ।
उदकान्त समासाद्य गुरु शिष्यजनैर्युत ॥ ३ ॥

End —विलोक्य सूत्र तथ कारिकाश्च
ग्रन्थान्तरात् सारतर प्रगृह्य

The second half of the stanza is wanting

No II appears to be an amplification of No I

389.

1983 उत्सर्ज्जनोपाकर्मप्रयोग *Utsarjanopakarmaprayoga*

Substance country made paper 7¼ × 4½ inches Folia 20 Lines 11 on a page Extent in slokas 400 Character Nagara Date (?) Appearance old and discoloured Anonymous

The ceremony of Utsarjana ends in line 2, 17A, where begins Upākarma

1B, उपाकर्म्मदिने प्रात शुचौ देशे सुस्नात स्वासीन आचार्य्य शिष्यै सह प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा मुमुक्षवेत्यादिसंकल्प कृत्वा शुभपुण्यतिथौ ममा० थ अस्यानोन्मासम्भोमगाध्ययनाध्यापनयजनयाजनादिभि प्रमादिकै प्रख्यापन-प्राध्ययन प्रश्नपूर्व्व प्रतिग्रहादिभिर्य्यज्जात श्रुतीना यातयामत्व तत्परिहारद्वारा यान्य ध्यधीताना श्रुतीनामाप्यायनार्थं सर्व्वीर्य्यसिद्ध्यर्थं माध्या पौर्णमास्या अमुककल्पत्वेन विहित तद्देशकालादिवशादेदविस्मृत्यादिदोषपरिहारार्थं अनकल्पत्वेन विहित उपाकर्म्मदिने आदौ अन्तरित उत्सर्ज्जनाख्य कर्म्म करिष्ये। अथ मुख्यसंकल्प ।

17A आचार्य्य सुस्नात प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा अध्येतृणा मधीयानानामध्येष्यमाणानामध्याप्याना च अस्यानोन्मासविच्छेदकौशघोषयाक्षरकम्बु-चारितवर्णाना पूर्व्वसवणामलोपविलम्बितप्रकम्पचारितवर्णाना श्लिष्टवर्णविघटन दृष्टप्रकोदष्टयादिभि प्रमादिकै श्रुतीना यज्जात यातयामत्व तत्परिहारार्थ सर्व्वेषा छन्दसामाप्यायनार्थं सवीर्य्यत्वार्थं (?) च नवोपनीताना वेदग्रहणाधि कारार्थमितरेषामुपृष्टाना वेदाना च पुनर्ग्रहणार्थं च यावदधीतमन्त्रराशित्वेन यथादैवतोपासनया श्रौतस्मार्त्तकर्म्मानुष्ठानतया च यथावत्फलप्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थमद्य उपाकर्म्माख्य कर्म्म करिष्ये।

The manuscript of Upakarma is incomplete

On the upper margin of 22B this is attributed to Bhatta Narayana The entry is in Bengali

प्रयोगरत्नान्तर्गतउत्सर्ज्जनोपाकर्म्मप्रयोग उपाकर्म्मप्रयोगस्य अन्तिम खण्डित। ग्रन्थकर्त्ता भट्टनारायण ।

This is evidently wrong, as in leaf 2A it quotes Kamalakara, the grandson of Bhatta Nārayana

390

2154 उत्सर्ज्जनोपाकर्म्मप्रयोग। *Utsarjanopakarmaprayoga*

By Vāpubhatta belonging to the School of Āsvalāyana

Substance country made paper 8¾×4 inches Folia 40 Lines 7 on a page Extent in slokas 448 Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

For the manuscript and the work see L. 3238.

It begins —आश्वलायनमाचार्यं नत्वा च विमलेश्वरं

A short work entitled सभादीपदान is added at the end, as a supplement to the main work.

अथ आचारप्राप्तं सभादीपदानम्। उक्तं च गोपीनाथभट्टा।

त्रैवित्तयुगलपिष्टाना पलार्धोत्था विनिर्म्मितम्।

घृतवर्त्तिसमायुक्तं विमले कास्यभाजने ॥ इत्यादि

Post Col.:—पङ्क्ति १०

391.

6162.

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 14 Lines, 11 on a page Extent in Slokas, 350 Character, modern Nagara. Appearance, fresh Complete

A treatise on *utsarga* and *upākarma*.

Beginning.—श्री गणेशाय नमः।

लेभिरे देवताः सर्व्वा या समाराध्य मङ्गलम्।

सा सर्व्वमङ्गला नित्यं करोतु मम मङ्गलम् ॥

श्रौतस्मार्त्तप्रणेतारं नत्वा नारायणं गुरुम्।

सूत्रानुसारिणी स्पष्टा पद्धतिस्तन्यते मया ॥

तत्रादौ किंचिदुच्यते। विशेषस्तु नारायणभट्टकृताध्यायोत्सर्गोपाकर्म्मपद्धतावुक्तः। स ततोऽनुसन्धेयः। अत्र तु केवलं सूत्रानुसारिणी सरणिस्तन्त्रेण लिख्यते। तत्रेत्थं यदेतदुत्सर्ज्जनं उपाकर्म्मदिने कार्य्यं तदेवाह। पुष्ये तूत्सर्ज्जनं कुर्य्यादुपाकर्म्मदिनेऽथवेति हेमाद्रिधृतगार्ग्योक्तवचनेन उपाकर्म्मदिने वोत्सर्गं कुर्य्यादिति।

कथमुत्सृजेयुरितिचेदुच्यते उदकान्तं गत्वेति सूत्रम्।

3B, इति उत्सर्गविधि 4B, ततस्तस्मिन् वक्ष्यमाणक्रमेणोपाकर्म्म कुर्य्यात्—इत्यलं—5A अथोपाकर्म्मसरणि—under this heading it gives the pratikas or the initial letters of *mantras* from all the four vedas.

It ends with the pratīkas of the Atharvaveda—

End:—विंशतिमे नवमः। विंशतिमं काण्डं समाप्तं। अथर्ववेदस्वरूपिण रमात्मने नमः। तत उत्तरपूजा कुर्यात्.............अनेनोत्सर्गोपाकर्मणा तेन श्रीभगवान् परमेश्वरः प्रीयतां न मम॥ उत्सर्गस्थाईपक्षात् मासानधीत्योत्सृजेयुरित्येवम्॥

392.

2941. **ग्रहयज्ञप्रयोग।** *Grahayajñaprayoga.*

For the MS. and the beginning and end of the treatise see L. 1070.

It treats of the method of offering sacrifices to the nine planets, as directed in the supplement to the Āsvalāyana Gṛhya sūttras, which should precede every one of the domestic rites

The Saṃkalpa runs:—

गर्भाधानादिषु अमुककर्मकर्त्तुं आदित्यादिग्रहानुकूल्यतासिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ग्रहयज्ञं करिष्ये।

28A, अयं च आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टोक्तो ग्रहमख.। आश्वलायनानामेव।

393.

2686A. **वेदपारायण विधि।** *Vedapārāyaṇavidhi.*

By Kamalākara.

Substance, country-made paper 9¼×5½ inches Folia 27 Lines, 5 to 8 on a page Character, Nagara. Date (?) Appearance, fresh Complete

Vedapārāyaṇavidhi begins—

अथ वेदपारायणं। तत्रादौ कलशस्थापनाद्युक्तं मन्त्रार्णवे।
तीर्थे देवालये गेहे प्रशस्ते सुपरिष्कृते।
कलसं सुदृढ़ं तत्र सुनिर्व्विनं सुभूषितम्॥ इत्यादि

It ends in 3B

The subsequent leaves contain 2686B for which see Catal. 253.

394.

3268 अन्वाधान । *Anvādhana.*

Substance, country made yellow paper 9×4 inches Folia, 7 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh

The leaves contain, at the left-hand upper margin, अन्वा॰ evidently the abbreviation of Anvādhāna It is practically the same work as Catal. No 251, but with more of ritual and less of anukramaṇikā

5B. इति ऋग्विधानाद्युक्तो वेदपारायणविधि । अथ प्रयोगः ।

It begins —

नत्वो-मा माधवौ देवौ ब्रह्मणे च स्वयम्भुवे ।
ऋग्वेदमन्त्रदृग्भ्यश्च शौनकादिभ्य एव च ॥ १ ॥
ऋग्विधानादिकं दृष्ट्वा ऋग्वेदे देवताक्रमम् ।
वालक्षणाश्रोत्रियोऽत्र वच्चे होमविधानकम् ॥ २ ॥
सिद्धमन्त्रविधानेन जपहोमैर्द्विजोत्तम् ।
तपसा स्वर्गमाप्नोति तपसा विन्दते महत् ॥
तपोयुक्तस्य सिध्यन्ति कर्म्माणि नियतात्मन. ।
विद्वेषणं संवननं विषघ्नं रोगनाशनम् ॥
येन येनार्थमृषिणा यदर्थं देवता स्तुता ।
स स कामसमृद्धश्च तेषा तेषा तथा तथा ।
तानि कर्म्माणि च वच्यामि विविधानि च कर्मणाम् ॥
पुरश्चरणमादौ तु कर्म्मणा सिद्धिकारकम् ।
स्वाध्यायाभ्यसनस्यादौ प्राजापत्यं चरेद् द्विजः ।

395.

5879 पञ्चमहायज्ञपद्धति । *Pañcamahāyajñapaddhati*

(Āśvalāyanīya).

By Nīlakaṇṭha, son of Viśvanātha Bhaṭṭa, son of Śrīdhara Bhaṭṭa, son of Kṛṣṇa Śarmā, son of Śrīdhara

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia, 19 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nagara of the eighteenth century. Appearance discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
गोपाल गोपिसद्दिल मल्लारि पदसाम्बिकाम् (?)
प्रणम्य क्रियते पञ्च महायज्ञस्य पद्धति ॥
[श्री]श्रीधरस्य सूर्रैवे कृष्णशर्मा सुधीर्मंहान ।
तत्सूनु श्रीधर प्राज्ञ विश्वनाथमजीजनत् ॥
तस्य पुत्र कवि प्राप्तो नीलकण्ठ इति स्मृत ।
तेनेय विदुषा प्रीत्यै निर्म्मिता पद्धति शुभा ॥

अथ पञ्च महायज्ञा ।

अथात पञ्चयज्ञा इत्यारभ्य॰ तानेतान अहरह कुर्वीत इत्यन्तमन्वय । This is from Āśvalāyana

देवयज्ञो भूतयज्ञ पितृयज्ञो ब्रह्मयज्ञो मनुष्ययज्ञ इति ।

यदग्नौ जुहोति स देवयज्ञ । यदलि करोति स भूतयज्ञ । यत् पितृभ्यो ददाति स पितृयज्ञ । यत् स्वाध्यायमधीते स ब्रह्मयज्ञ । यन्मनुष्येभ्यो ददाति स मनुष्ययज्ञ । तानेतान यज्ञानहरह कुर्व्वीत ।

ये ते पञ्चमहायज्ञा । अकरण प्रायश्चित्तार्थसुक्ता च बौधायनेन ।

11A, इति ब्रह्मयज्ञ, अथ वैश्वदेव 15A, इति समस्त वैश्वदेव, अथ भूतयज्ञ , 16B, अथ पितृयज्ञ , 17B, अथ मनुष्ययज्ञ 18A, अथगोग्रास ।

Colophon —इति श्रीमत्कृष्णभट्टसूरिसूनु-श्रीधरभट्टात्मज-विश्वनाथभट्टात्मज नीलकण्ठ बालुशकर इत्युपनाम ।
तेनेय क्रियते पञ्चमहायज्ञस्य पद्धति । समाप्त' ।

Post Colophon —श्रीलक्ष्मीनृसिंहार्पणमस्तु ।
उद्धवगन्धे इत्युपनामेय लिखित स्वार्थस्य परार्थस्य । सत्यमेव ।

396.

3018 **आहिताग्निमरणे दाहादि।** *Āhitāgnimaraṇedāhādi*

By Bhatta Nārāyana, son of Ramakrsna Bhatta

Substance country made paper 6¼×3¾ inches I 1a 23 lines 8 on a page Extent in slokas 276 Character Nagara of the early eighteenth century Appearance discoloured Complete

For the beginning of the work see L. 1338

It ends:—

प्रगादित्योदया[त्] होमं संकल्प्य न जुहोति चेत् ।
अन्याधिः पुनराधिर्वा नोभयं स्वामिसन्निधौ ॥

Colophon:—इत्याश्वलायनीयाहिताग्न्यंतेष्टिः समाप्ता ।

397.

2974 *The Same*

Substance, country-made paper 10×3¼ inches Folia, 20 Lines, 10, 11 on a page Extent in slokas, 350. Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured. Complete

Colophon:—

इति नारायणभट्टकृते आहिताग्निमरणविधिः ।

A manual of rites on the death of a householder who has preserved sacrificial fires, according to the school of Āsvalāyana.

For the beginning of the work see L 1338 and I.O Catal. No. 179.

It ends:—आग्नेयाष्टाकपालं वैश्वानरं द्वादशकपालं इति काम्येष्टिव्याख्याता । हिर्विष्का वातास्य ब्राह्मणे व्याख्याता इति सूत्रकृताष्टा +दिति ।

It does not agree at the end either with the I.O. MS. or with the "L" MS. which comes next It is more detailed.

398.

182. *The Same.*

For this manuscript see L 1338.

Post Col.:—संवत् १७८६ कार्त्तिक सुदि चतुर्दश्यां भृगुवार इदं पुस्तकं समाप्तं । इदं पुस्तकं गोविन्दभटजड़ी । यादृशं पुस्तकं दृष्टं etc.

399.

1853. अन्त्येष्टिपद्धतिः । *Antyeṣṭipaddhati*

By Nārāyaṇa Bhaṭṭa, son of Rāmeśvara Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 147 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 2600 Character, Nagari. Date, Saka 1658 Appearance, old

For the work see I.O. Catal. No. 180 and L 195.

This is a part of Prayogaratna. 13A इति प्रयोगरत्ने सर्व्वप्रायश्चित्तप्रयोगः ।

Subjects treated of are:—

आसन्नमरणस्य प्रायश्चित्तम्, प्रायश्चित्तेतिकर्त्तव्यताप्रयोगश्च, मोक्षधेनुदानम्, उत्क्रान्तिधेनुदानम्, वैतरणीदानम्, तिलपात्रदानम्, वपननिर्णयः, अन्त्येष्टिहोमः, प्रेतस्य चितौ संस्थापनं, पत्न्याश्चितायां संवेशः, दाहः, तिलतर्पणम्, प्रथमेऽहनि नवश्राद्धम्, अस्थिसञ्चयनम्, अस्थिसंचयनश्राद्धम्, अस्थिनिक्षेपः, द्वितीयादिदिनकृत्यम्, एकादश्यां वृषोत्सर्गप्रयोगः, एकोद्दिष्टश्राद्धम्, दानप्रयोगः, तिलपात्रदानम्, घटिकादानप्रयोगः, अश्वदानप्रयोगः, द्वादशाहश्राद्धम्, गोदानम्, शालग्रामदानम्, सपिण्डीकरणव्यवस्था, पलाशप्रकृतिदाहविधिः, पर्णशरदाहः, प्रेतश्राद्धाधिकारिक्रमः । नारायणबलिः, नागबलिः, पतितघटास्फोटः, आहिताग्नेर्दाहान्तरमरणे विशेषः ।

Besides the authorities given in the I.O. Cat , we notice the following :—

Devayāniya kārika, 38A ; Jātukarnya, 38B ; Vyāghrapāda, 39A ; Jāvāli, 39B ; Vṛddhavasiṣtha, 51B ; Viṣṇudharma and Kālikāpurāṇa 55B , Brahmāndapurāṇa, 57B ; Devi purāṇa, 65B , Visnusamhitā, 82A ; Agnipurāṇa, 87B ; Bhaviṣyottara, 93B ; Madanaratna, 112B ; Pṛthvicandrodaya, 113B ; Hemādri, 115B ; Laugākṣi, 117A ; Renuka-kārikā, 121B ; Smṛti-sāgara, 126A ; Divodāsiya, 130A ; Śuddhitattva Devalah, 131B ; Chandogapariśiṣṭa, 132A ; Bṛhaspati, 141A ; Vaija-vāpa, 143A—B ; Mārkandeya and Viṣṇu-

401.

512. *The Same*

Substance, country-made paper. 9¾ × 4 inches. Folia, 6. Lines, 18 on a page. Extent in ślokas, 300. Character, Nāgara. Date, Saṃ. 1782. Appearance, old. Prose. Generally correct. Complete.

It ends:—

इत्थं सर्व्वमेतदाह भगवान् ।

पत्नी चेद्विधवा भूत्वा प्रमीयेत कदाचन ।

तदाग्निशून्यत्वान्निर्म्मन्थ्येनैव दह्येत ॥

पुनः परिणयाधाने स्वामिनो यदि सिध्यतः ।

पत्न्यै मृतायै प्रेताग्निं दद्यान्निर्म्मन्थ्यमन्यथा ॥

तथैवानेकभार्य्यस्य यद्येका तत्र प्रमीयते ।

नेच्छेत् पुनर्विवाहं चेत् निर्म्मन्थ्येनैव तां दहेत् ॥

किन्त्वेतावदिहाप्यस्ति दग्ध्वा निर्म्मन्थ्येन वह्निना ।

उत्सर्गेष्ट्या त्यजेदग्नीन् पुनस्तानादधीत च ॥ इति ॥

निर्म्मन्थ्येन दाहानन्तरं पुनराधेयनिमित्ते वा अग्निविच्छेदे सति समाधेयमेव नोत्सर्गेष्टिरिति समाप्तम् ।

Col. —इत्यनन्तदेवकृतान्त्येष्टिपद्धतिः समाप्ता ।

श्रीगणेशो जयति तराम् । इदं पुस्तकमयाचितोपनामकगङ्गा-
रामसूनुवेणीरामेण लिखितं का सु एकादश्यां ।

On the reverse side of the 6th leaf, there is a complete copy of Vajrasūcikopaniṣad by Saṅkarācārya.

Col. —इति श्रीशङ्कराचार्य्यविरचित वज्रसूचिकोपनिषत् त्रिभागोपनिषत् समाप्ता ।

श्रीगणेशाय नमः । श्री सरस्वत्यै नमः । इदं पुस्तकं अया-
चितोपनामक-गङ्गारामसूनु-वेणीरामेण लिखितं स्वार्थं परार्थं च ।
संवत् १७८२ कार्त्तिकशुद्ध त्रयोदश्यां । शुभं भवतु ।

purāna, 145B; Gautama and Āṅgirā, 118A; Yājñavalkya, 167B; Śivasvāmi, 168A; Bṛhad-vaśistha, 172A.

The Post Col. Statement:—

शके १६८८ सर्व्वजितनामसंवत्सरे वैशाखशुक्लप्रतिपद्यां भौमे इदं पुस्तकं मत्कणोपनाम्ना गदाधरभट्टसुतगोपालभट्टेन लिखितमिदम् ।

400.

462 *The Same.*

Substance, country made paper 9⅜ × 4 inches Folia, 14 Lines 9, 10 on a page *Character, Nagara of the eighteenth century* *Appearance, old* Prose Generally correct Incomplete at the end, breaking off abruptly

For the work see L. 1329. Ends abruptly after वृषोत्सर्गं, *many of the rites being in abridged form.*

401.

488. *The Same.*

For the manuscript see L 1329

It comes up to अथ पालाशप्रकृतिदाहविधि in the last but one leaf.

402.

8805. *The Same*

Substance, country-made paper 6¾ × 3⅓ inches. Folia, 11 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 200 Character, Nagara New Incomplete

Ends abruptly.

403.

90. **आहिताग्नेः अन्त्येष्टिपद्धतिः ।** *Ahitāgnerantyeṣṭi-paddhatih.*

By Ananta Deva

The MS is noticed in L. 830.

404.

512. *The Same*

Substance, country-made paper 9¾ × 4 inches Folia 6 Lines, 18, 20 Extent in slokas, 360 Character, Nagara Date, Sam 1782. Appearance, old Prose Generally correct Complete

It ends :—

इत्थं सर्व्वमेतदाह भगवान् ।

पत्नी चेद्विधवा भूत्वा प्रमीयेत कदाचन ।

तदाग्निशून्यत्वान्निर्म्मन्थ्येनैव दह्यते ॥

पुनः परिणयाधाने स्वामिनो यदि सिध्यतः ।

पत्न्यै मृतायै प्रेताग्निं दद्यान्निर्म्मन्थ्यमन्यथा ॥

तथैवानेकभार्य्यस्य यद्येका तत्र प्रमीयते ।

नेच्छेत् पुनर्विवाहं चेत् निर्म्मन्थ्येनैव तां दहेत् ॥

किन्त्वेतावद्विद्यास्त्यस्ति दग्ध्वा निर्म्मन्थ्येन वह्निना ।

उत्सर्गेष्ट्या त्यजेदग्नीन् पुनस्तानादधीत च ॥ इति ॥

निर्म्मन्थ्येन दाहानन्तरं पुनराधेयनिमित्ते वा अग्निविच्छेदे सति अग्न्याधेयमेव नोत्सर्गेष्टिरिति समाप्तम् ।

Col. —इत्यनन्तदेवकृतान्त्येष्टिपद्धतिः समाप्ता ।

श्रीगणेशो जयति तराम् ॥ इदं पुस्तकमयाचितोपनामकगङ्गा-रामसूनुवेणीरामेण लिखितं का सु एकादश्यां ।

On the reverse side of the 6th leaf, there is a complete copy of Vajrasūcikopaniṣad by Śaṅkarācārya

Col. —इति श्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचितं वज्रसूचिकोपनिषत् विभागोपनिषत् समाप्ता ।

श्रीगणेशाय नमः । श्री सरस्वत्यै नमः । इदं पुस्तकं अया-चितोपनामक-गङ्गारामसूनु-वेणीरामेण लिखितं स्वार्थं परार्थं च । संवत् १७८२ कार्त्तिकशुद्ध त्रयोदश्यां । शुभं भवतु ।

405.

1872. *The Same.*

Substance, country made paper 9×4 inches 1 olia, 19 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Date, Saka 1761 Appearance, old. Complete

The Col.:—इत्यनन्तदेवकृताहिताग्नेरन्त्येष्टिः समाप्ता ।

Post Col.:—सर्व्वात्मारामनारायण अविद्दत्तेन लिखिता सर्व्वरामः ।

संवत् १८ ॥ शके १७६१ ॥ साधारण-नाम-संवत्सरे कार्त्ति

शुद्ध ॥ १ ॥ तद्दिने पुस्तक समाप्त ।

ग्रन्थसंख्या ३६१ ॥

406.

1877. आश्वलायनानामाहिताग्निमरणे दाहादौ विशेषः ।

Āśvalāyanānām āhitāgnimarane dāhādau viśeṣah

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 20 Lines on a page, 9. Extent in slokas, 450 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Complete

It begins.—अथाश्वलायनानामाहिताग्निमरणे दाहादौ विशेषः दुर्ब्बलावस्थं यजमानं संभावितसन्निहितमरणं ज्ञात्वा पुत्रादयोऽग्नीन् विहृत्य गोमयेन गोमूत्रेण तीर्थोदकेन कुशोदकेन च स्नापयित्वा शुद्धे वाससी परिधाप्य गोमयोपलिप्तायां वेद्यां दक्षिणाग्रान् दर्भानास्तीर्य्य तिलान् विकीर्य्य प्राक्शिर[र]सं निवेशयेयुः ।

It ends in leaf 18B —काष्ठमाचाराणामाहवनीये प्रक्षिप्य अरणी गार्हपत्ये उलूखलमुषले दक्षिणाग्नौ निक्षेपेदित्युक्तं यमस्मृतावित्युत्सर्गेष्टिविधि ।

Col.:—इति आहिताग्नेरन्त्येष्टि समाप्तः ॥

There are two pages more, one gives the process of celebrating the Sapindikaranam and the other dwells on the death of a brāhmana, keeping fire, in a foreign country.

Post Col :—गुर्जरोपनामक रामचन्द्र दीक्षितात्मज-पुरुषोत्तमेन लिखितं ।

In the next two leaves the topics are :—

(1) If the deadman kept fire, but his son does not, when is the sapindikarana to be performed?

(2) If the person keeping fire dies in a foreign land, how is the sapindikarana to be performed?

(3) When the son keeps fire but father did not, how is sapindikarana to be performed

In the main work the authorities quoted are Devayājnika, Ananta Bhatta, Madanaratna, Viśveśvariya Grhyakārikā and Trikandamandana, besides older authorites like Kātyayana and Bharadvaja

The topics treated of are —7A समस्त होमप्रयोगः, 8B इति मृताग्निहोमः, 13A इति औरङ्गकृत प्रेताधानप्रयोग, 16B अथ रजस्वलामरणे विधि 17A अथ सूतिकामरणे, 17B अथ गर्भिणीमरणविधिः 18A अथ आहिताग्ने सन्यासमिच्छत उत्सर्गेष्टिविधि ।

407.

2268 **नूतनान्त्येष्टिपद्धति ।** *Nutanantyestipaddhati*

Substance country made paper 11×4, inches Folia 4 Lines on a page 9 Extent in slokas 108 Character Nagara Worm eaten Complete

Col —इति सात्त्विक आश्वलायनोपयोगी नूतनान्त्येष्टिपद्धति समाप्त ।

It begins —अथ नूतनान्त्येष्टिपद्धतिर्लिख्यते आहिताग्नि चेद्याधिरतिपीडयेत्तदासावग्निभिः सह ग्रामादहि प्राच्यामुदीच्यामीशान्या वा दिशि प्रशस्ते स्थले गत्वा यावदारोग्य तत्र स्थित्वा आरोग्ये सति अग्निष्टोम सोम ऐन्द्राम पशुमाग्नेयीमिष्टि कृत्वा वा ग्राम प्रविशेत् ।

407A

2227 **परिभाषा (श्राद्ध) ।** *Paribhasa*

Substance country made paper 9×4½ inches Folia 3 to 6 Lines 9 on a page Extent in slokas 100 Character Nagara Date Samvat 1893 Appearance fresh Prose

Colophon —इति परिभाषा समाप्तम् ।

Post Col —आश्विनवद्यनवम्या भूमिवासरे ।

The work is based mainly on the third chapter of the Gṛhyapariśiṣṭa of Āśvalāyana, which treats of Śrāddha.

It quotes from Yājñavalkya (3A), Parāśara 3A, Śaṅkha 3A, Gṛhyapariśiṣṭa (twice in 3B), Nārāyaṇa (3B), Saṃgraha (3B); Pariśiṣṭa (3B), Vṛttikāra 4B, Gṛhyapariśiṣṭa (5B), Ācārya (6A), Pariśiṣṭakāra (6A), Ācārya (6A).

408.

2384. श्राद्धप्रयोग। *Śrāddhaprayoga.*

Of the Āśvalāyana school.

Substance, country-made paper. 9¼ × 4¼ inches Folia, 6 Lines, 7, 8 on a page Extent in ślokas, 75. Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete.

The *object of the work* :—

अथ प्रयोगः

अथ आश्वलायनसूत्रकारिकानुरोधिश्राद्धप्रयोगो लिख्यते। पवित्रपाणिः etc.

अस्मत्पितृपितामहप्रपितामहानां यथानामगोत्राणां वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणां अमुकश्राद्धं सदैवं सामीकरणं सपिण्डं पार्वणेन विधिना अन्नेन हविषा सद्यः करिष्ये।

409.

1947. काम्यवृषोत्सर्गप्रयोग। *Kāmyavṛṣotsargaprayoga.*

Substance, country-made paper. 9½ × 4 inches Folia, 11 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara Date, Śaka 1746 Appearance, discoloured Complete

There are two works :—

I. Kāmyavṛṣotsargapaddhati by Nārāyaṇa Bhaṭṭa, son of Rāmeśvara.

It begins :—

अथ शौनकोक्तकाम्यवृषोत्सर्गः। तत्र वृषलक्षणम्। जीव-वत्सायाः पयस्विन्याः पुत्रं त्रिहायनं द्विहायनं एकहायनं वा नीलं

कपिलं वा अं पिङ्गलं लोहितं श्वेतं वा एकवर्णमनेकवर्णं वा अनडु
होऽभावे यथालाभं वा वृषमुत्सृजेत्।

लोहितो यस्तु वर्णेन पुच्छे मुखे तु पाण्डुरः।
श्वेतः खुरविषाणाभ्यां स नीलो वृष उच्यते।

……… … अथ कार्त्तिक्यां पौर्णमास्यां नाम्ना रेवत्यां
आश्वयुज्यां वा अष्टकासु च वा उत्सृजेत्। अथ प्रयोगः।

10A, *Colophon* — इति श्रीमद्दिव्यमुकुटमाणिक्यशीलमिश्रसूरि सूनु
नारायणभट्टविरचिता काम्यवृषोत्सर्गपद्धतिः समाप्ता।

II An extract from the Smṛtikaustabha

अथ स्मृतिकौस्तुभे वृषोत्सर्गकालः। कार्त्तिक्यादिपौर्णमासी प्रसिद्धा। काम्या-
नां विधिर्वैशाखो विष्णुधर्मोत्तरे.. .. अष्टकासु च कार्य इति। अत्रैव
मातापित्रोः क्षयाहे तु विशेषेण प्रशस्यत इति कात्यायन। वृषलक्षणं प्रसिद्धम्।

Hence — कात्यायनः। एकवर्णं द्विवर्णं वा वृषभं तु समुत्सृजेत्।
यो वा यूथं छादयति यं वा यूथं च छादयेत्।

इति स्मृतिकौस्तुभे।

The date of the MS.

शके १७३६ तारणनामसंवत्सरे कार्त्तिकशुद्धषष्ठ्यां तिथौ
सौम्यवासरे दिने इदं पुस्तकं ग्रन्थ २०० लेखनं समाप्तम्।
श्रीकृष्णार्पणमस्तु। यादृशं पुस्तकमित्यादि।

Three lines and a half more in a different hand.

410.

10633 **स्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धार।** *Smārta Prāyaścittoddhāra.*

By Divākara, son of Mahādeva Bhaṭṭa, son of Rāmeśvara Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 43 Lines 8–9 on a page. Extent in ślokas 750. Character Nāgarī. Date, Śaka 17.. Appearance old and discoloured. Complete.

This prescribes expiations for any flaw in moral character and religious and domestic duties of a Brāhman, and rites for pacification on account of ill-omens.

Beginning —श्रीगणेशाय नमः ।

अथ स्मार्त्तप्रायश्चित्तानि तन्यन्ते । तत्रादावावश्यकविधेयो नित्यप्रायश्चित्तानि वक्ष्यन्ते ॥

तत्रादौ शौचमाह मनु ॥

शौचयत्न सदा कार्य्यः शौचमूलो हि (द्वि)ज स्मृत ।
शौचाचारविहीनस्य समस्ता निष्फलाः क्रियाः ॥

There are two leaves, containing a table of contents —

१ नित्यशौचाचारविधि, स्नानगुणा, २ सन्ध्याग्निकार्य्यलोपप्रा० ३ ब्रह्मचर्य्य लोप परिपूर्णं, प्रादुष्करणकाल, एकाहातिक्रमे, सूतकेसन्ध्यावन्दन, सन्ध्या त्रयलोपे, ४ अग्निकार्य्यलोपे ६ दुःस्वप्नशान्ति, ७ क्षुज्जृम्भादिशान्तय, ७ कर्णे ध्वनि-उत्पत्तिप्रा०, रजस्वलाभार्य्यागमनप्रा०, अयाज्ययजन ८ अभोज्य भोजन १५ अनुगतप्रा०, अन्वाहित अनुगतप्रा० १६ अन्वाधानोत्तर-प्रयाण, होमलोपप्रा०, पुन सन्धान, १८ इष्टिप्रायश्चित्तानि
२५ लुप्तप्रादुष्करणे, पञ्चयज्ञलोपे, देवयज्ञलोपे, वैश्वदेवाकरणे, ब्रह्मयज्ञ वा लोपे, २६ पञ्चमहायज्ञानामेकस्य वा लोपे २८ अमाश्राद्धाकरणे, युगादि श्राद्धाकरणे ४२ समाप्तिसमये ज्ञाताज्ञातप्रायश्चित्त ।

इति स्मार्त्तप्रायश्चित्तानुक्रमणिका समाप्ता । आत्मारामदेवस्य इद पुस्तक ।

Col and Post Col etc —

42A इति श्रीमत्कालोपनाम–भट्टरामेश्वरात्मजमहादेवद्विजवर्य्यस्य सूनुभट्टदिवाकरविरचित–स्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धारे सङ्क्षिप्तप्रयोगरूपेण नित्यत्वनैमित्तिकप्रायश्चित्तानि कारिकाद्युक्तानि निरूपितानि ॥

दिवाकरेण रचिता स्मार्त्तनिष्कृतिपद्धतिः ।
गुणग्राह्यैर्बुधैः सम्यगादरेण विभाव्यता ॥
उक्त कर्म्म यथाकाले दिवा कर्त्तु न शक्यते ।
अकाले वापि तत्कुर्य्यात् उक्तद्वाप्यपक्षय वा ॥
आदित्यास्तमिते यावत्तारकादर्शने वहि ।
साय होम तदा कुर्य्यात् नोचेत्पुनर्नवनाडिकेति ॥
(इत्याश्वलायनस्मृतौ) (42B) ।

After two more quotations on the same subject we have:—इति स्मार्तप्रायश्चित्तोद्धारः समाप्तः ।

इदं पुस्तकं श्रीरामगङ्गदेवात्मज-आत्मारामदेवेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च शके १७२० कालयुक्तनामसंवत्सरे आश्विनशुद्धपञ्चमी भानुवासरे तद्दिने समाप्तं श्रीसिद्धेश्वराय नमः इदं पुस्तकं आत्मारामदेवस्य लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थं च क्षेत्र टोंकें सिद्धेश्वर प्रसन्न ।

411.

2026. *The Same.*

Substance, country-made paper 10¾ × 4¼ inches Folia, 49. Lines, 9 on a page. Extent in slokas, 870. Character Nagara of the eighteenth century.

Col.:—48A. इति श्रीमत्कालोपनामकभट्टरामेश्वरात्मजभट्टमहादेव-भट्ट-द्विजवर्यसूनुभट्टदिवाकरविरचित-स्मार्तप्रायश्चित्तोद्धार-संक्षिप्तप्रयोग-नित्यनैमित्तिकप्रायश्चित्तानि कारिकायुक्तानि निरूपितानि श्रीकृष्णाय नमो नमः ।

दिवाकरेण रचिता स्मार्तनिष्कृतिपद्धतिः ।
गुणग्रहैर्बुधैः सम्यगादरेण विभाव्यताम् ॥

इति स्मार्तपद्धतिः समाप्ता ।

Then commences a disquisition on upākarma.

केऽप्याहुः श्रावणी कुर्यात् सर्वे सिंहगते रवौ ।
परागेयं विधिं त्यक्त्वा तथैव गुरुर्मोच्यताम् ॥

The disquisition ends in 49B.

There is a stray leaf marked स्मा. प्रा. १. which quotes from *Prāyaścitta-cintāmani*, Anantadeva and Kālekrta Smārtaprāyaścittam

It ends:—इदं प्रायश्चित्तत्रयं विट्ठलेन लिखितम् ॥

See Stein 96. 311

412.

6549. **आश्वलायनाह्निक ।** *Āśvalāyanāhnika.*

By Kaśīnātha Bhaḍa, son of Jayarāma Bhaḍa.

Substance, country made paper. 9×4 inches Folia, 61, of which the first two are missing Lines, 6 on a page. Extent in ślokas, 720 Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured

Colophon —इति श्रीमद्भडोपनामकजयरामभट्टात्मजकाशीनाथविरचितं आश्वलायनमाह्निकं समाप्तम् ।

It relates to the daily duties of a Brāhmana of the School of Āśvalāyana

413.

2058. सन्ध्या Sandhyā according to Āśvalāyana.

Substance, foolscap paper 6¼×4 inches Folia, in two paginations 6+2 Lines on a page, 7. Extent in ślokas, 56 Character, Nagara of the nineteenth century. Appearance, fresh Prose

The first six leaves are taken up with the प्रातः सन्ध्या and the other two leaves with the variations in the मध्याह्न and सायं सन्ध्या ।

414.

8936. **ऋग्वेदिवह्निस्थापन ।** *Ṛgvedivahnisthāpana.*

Substance, country made paper 17×3¼ inches Folia, 8 Lines, 6 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Bengali Date, Śaka 1729 Appearance, discoloured Complete Remarkably correct

Colophon:—इति श्रीवासुदेवविद्यारत्नकृतोऽग्निस्थापनविधिराश्वलायन-शाखिनामृग्वेदिनाम् । ऋग्वेदिनामग्निस्थापनविधि समाप्त ।

Post Colophon—ॐ नमः रामचन्द्राय नमः शकाब्दा १७२९ ।

Beginning:—अथ ऋग्वेदिनामग्निस्थापनविधिः ॥ अथ कर्त्ता निर्वर्त्तित-नित्यकृत्यः प्राङ्मुख उपविश्य प्राणानायम्य स्वस्ति वाचयित्वा प्रकृत कर्म्म सङ्कल्प्य परित इषुमात्रावरं स्थण्डिलं विधाय गोमयेनोपलिप्य समिधा कुशमूलेन वा सद्रेखा उल्लिखेत् ।

This is a very clear manual for the establishment of the sacred fire for the Ṛgvedi Brāhmanas of the Āśvalāyana school in Bengal.

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE ṚGVEDA ŚĀṂKHĀYANA SCHOOL.

115.

10092 शाङ्खायनसूत्रपद्धति (क्रतुरत्नमाला) ।

Śāṅkhāyanasūtrapaddhati (Kraturatnamālā)

By Viṣṇu Kavi son of Śrīpati.

Being a commentary on the Sāṅkhāyana Sūtra.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 14. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured.

The first leaf is a restoration.

Pūrvārdha only.

Beginning :—

वन्दे मुदे वांछितसिद्धवन्दे
कन्दे मुकुन्दोपपदारविन्दे ।
य देवमिन्द्रोपि देववन्दे (?)
सन्देहभेदेन भयोद्य वन्दे ॥
कालिन्दीनीरनीलोत्पलमिलदलिसद्भिङ्गसङ्गा
सङ्गालुङ्गाङ्गसङ्गा विधृति दिविषदोऽमतापांगभगान् (?) ।
पासानङ्गाविभगा मगध्भगङ्गुणी धुतूतङ्गङ्गभङ्गा
विगद्भङ्गालितुङ्गा वितरतुमपि वानङ्गसङ्गाङ्गभङ्गाम् ॥
न्यायाम्भोनिधिमर्दिवप्रपटलो मुक्तगुंमप्युद्भटा
सिद्धान्ता भुवि भायति प्रतिदिश यस्य दशग्रीव ।
मीमांसाद्वयसारपारमगमत् यच्छेमुषी लीलया
न वेद बलभद्रमिश्रचरणाम्भोज भजम्भूमम् ॥
यदक्षाम्बुरुहाङ्गनछिन्नितवै वाणी नटीन्द्रवते
सुकर्पांगुरुचारभारपरवाधानुवंशीलाशनी ।
यचेतो मधुलम्बामुपपदद्दवै दिदेवादवै

श्रेत्रे श्रीपतिशर्म्मणः पदकमद्वन्द्वं पितुस्तद्धिदे ।
यद्वाकुलभङ्गा विविधार्थसङ्गा गङ्गातरङ्गा इव+पुनन्ति
वन्दे तदिन्दो(न्द्र)ज्वलसद्गुणोघ्यमतत्कीर्तिगङ्गाधरपादयुग्मम् ॥

अथ शाखायनसूत्रानुसारेण अग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते ॥

इति द्विवेदिश्रीश्रीपतिपुत्रविष्णुशर्मकविविरचितायां शाखायनसूत्रपद्धतौ क्रतुरत्नमालाभिधायामष्टमोध्यायः समाप्तः । सूत्रपूर्वार्द्धं समाप्तम् ।

Then follows the genealogy of the author.

आसीद् गुर्ज्जरमण्डले शिवपुरी काशी यथा श्रोत्रियो (?)
द्भूपोश्रेयेनेति (?) विनिर्म्मिता गिरिसुतानन्दार्थमन्वाश्रिता (?) ।
विद्वन्मण्डलमण्डिताखिलमही या पाटलाख्याभिधा
तस्यां वेदविचारभेदचतुरश्चण्डांशुनामा द्विजः ॥ १ ॥
तस्माद्भूधरभूधरं समभवत्तस्यात्मजो वामनः
विद्यासागरपारगस्त्रिभुवनप्रस्तामसत्कीर्त्तनः ।
यः षष्ठाधिकषष्टि [षा] वत्सुतो ज्यायांश्च देवात्मजात्
वृद्धाद्दृष्टसमादभीष्टजनतारिष्टं विनष्टं क्रमम् ॥ २ ॥
कष्टाकष्टमना विश्वंभरे दृष्ट्वा विशिष्टं कुलं
[illegible] पुनः जन्यतो ।
आदित्यप्रसुता [illegible] समये (?)
[illegible] ॥ ३ ॥
आदित्यस्य सुतो भवार्दव इति ख्यातो वरिष्ठो गुणैः
यस्यार्थे [illegible] वेदविचिता [illegible] ।
[illegible] किं मया ।
[illegible] ॥ ४ ॥
[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ॥
[illegible] ॥ ५ ॥

प्रान्तेऽन्ते यमकिङ्करे तिरकृते चेमकरं शङ्कर
नीचेष्ट तव देव देवपरम वेदान्तविद्य मह ।
मद्वय विमल मुरदसहिता विद्यामनिन्द्यां तथा
याचे ऽघ भवतो नतो मम कुले वेदोमभवा पुन ॥ ६ ॥
जज्ञे तस्य जनार्दनस्य तनय श्रीनीलकण्ठाभिधो
येनार्य्येण तिलकदेशवसते विप्रात् क्रम दुष्क्रम ।
पूर्ण सूक्तमधीय वेदविदुषा पश्चाग्मद्वीमण्डले
उत्पन्नेऽपि क्रमशः क्रमोतिजगदे मेधाविषु वक्ष्यसु ॥ ७ ॥
तस्यासीत्तनयो विनीतविनयो भानु क्षमानूपम
यो विप्रान श्रुतिकर्म्ममर्म्मजलधो समानयादे भद्यम् ।
उद्धर्तुं विदधे श्रुतिस्मृतिरहस्यार्थं प्रमर्थप्रदम्
यश्चान्ते शिवभक्तिरक्तिवशतो मुक्त्या विमुक्त ययो ॥ ८ ॥
जज्ञे तस्मात् सहजविलसद्वागविलासोर्म्मिसिन्धु
निष्णानि(णि)ष्ठीकृतमुनिवशिष्ठादिशिष्टप्रतिष्ठः ।
यो मन्त्राणां फलमविकल प्राप पाठार्थबोधा-
चारत्यागी स दिशतु भगन्नाथनामा मति मे ॥ ९ ॥
सूनुस्तस्य सपद्मलच्छकुमदानन्दाय मन्दाकिनी
नीरस्पर्शविधूतकायकलुषो जातो विधुस्पर्द्धनः ।
नाम्ना श्रीपतिरित्यमावभिहित पित्रा तथापि ह्यपा
नाथस्याविकल कलकरहिते सादृश्यमस्मिन मुधा ॥ १० ॥

11 यद्वा—Here ends the MS

416.

3496 **अग्न्याधेयप्रयोगः ।** *Agnyādhāyaprayoga*

Substance country-made paper [illegible] inches Folia 8. Lines [illegible] on a page Extent in slokas [illegible] Character Nāgara of the eighteenth century Appearance tolerable Complete

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

अग्न्याधेयस्य प्रयोगो वक्ष्यते । तस्य प्रथमायामिष्ट्यामग्निरदि
पवमानस्य देवता पौर्णमास तस्य विशेषो वक्ष्यते । अग्निमग्न

व्याड् वद सोममाड् वद। This is quoted from Saṃkhāyana Śrauta Sūtra I. 5 2 इत्यादि

7B इत्यग्निहोत्रहोम समाप्त।

धाहिताग्निर्यदा प्रवासोन्मुखस्तदाग्नीन् प्रज्वल्य व्याचमन कर्म्माङ्ग हत्वाति प्राच्याहवनीय तस्य पश्चात् स्थित्वा तमेव उपतिष्ठते ग्रस्य पश्चून मे पाहीत्यनेन।

8B इति प्रवासोपस्थानम्। इदानीं पिण्डपितृयज्ञ उच्यते। अमावास्या मपराह्णे कर्त्तव्य'। दक्षिणाग्नेरेकोल्मुक प्राग् दक्षिणां दिश प्रणयेत्।

Eight lines only of this portion It comes abruptly to an end

417.

1965 अन्वाधानक्रमः शाकलसंहितायाः।

Anvādhanakramah Śakalasamhitāyāh

Substance country made paper 12×5 inche Fol a 11. Lines on a page 10 Extent in ślokas 350 Character Nagara Date Saṃ 1864 Appearance fresh Complete Incorrect

Col —इति शाकलसंहिताया अन्वाधानक्रम'

Post Col —अग्नि, सोम, &c 37 gods are named एता सम-न्निधत् प्रधानाङ्गदेवताखिलाज्यद्रव्येण यक्ष्ये। इति पूर्व्व सकल्प्य। पुनरत्र प्रधान अग्निमील इत्यादि समानीव इत्यन्तानुक्ता हवन कुर्य्यात्। इत्यन्वाधान।

सवत १८६४ बहुधान्याब्दे ज्येष्ठ कृष्ण १३ त्रयोदश्यां ब्रह्मोप-नामकेन वासुदेवेन लिखितम ॥ श्रीरस्तु ॥

It begins —अथ कमलाकरभट्टीवचनम्। तत्र मन्त्र।

ब्राह्मणा सन्तु वैश्वान्ता' याजयन्तु समाहिता।
वेदानाश्चैव दातार' चातार' सर्व्वदेहिनाम् ॥
जपैर्होमैस्तथा यज्ञै दानैश्च विविधै पुन
देवानाञ्च पितृणाञ्च हार्य्यथ याजका' स्मृता ॥

Anvadhana is a ceremony for putting in Samids in the fire See Śrautapadarthanirvacana p 12, para 68 The

present work is a liturgy for performing this ceremony. Authorities consulted —कमलाकर भट्ट, गादाधरभाष्य [illegible] सूत्र, परमयूख and कौषीतकी,

118

5933 संस्कारप्रयोगदीप । *Saṁskāraprayogadīpa.*

By Dayāśaṅkara.

Substance country-made paper. 10½×4, [illegible] [illegible] lines to a page. Character Nāgarī; old-looking. [illegible] Appearance fresh. [illegible] [illegible]

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अमृतवचनदानात् जन्मनाशादिदुःख

व्यपहरति जनानां पादपद्मानतानाम् ।

य इह सदयमूर्त्तिर्ज्ञानविज्ञानसिन्धु

स मम गुरुवरोऽसौ साधयत्विष्टसिद्धिम् ॥

विधिमुरारिपुरारिसुराधिप-

प्रमुखदैवतसेवित इभ्रजः ।

सममपीश्वर इष्टसमर्पणे

विजयतां जयतादुरुनाटकः ॥

अखिलवचनभराज्यसिद्ध-कात्यायनमुनिभाषितपारस्करसूत्रवृत्ति ।

विमलमतिमहःप्रकाशितार्थो जयति सदा जगति प्रयोगदीप ॥

धरणीधरनन्दनेन काश्यां

सदयाशङ्करनामद्विजेन ।

क्रियते स्फुटः प्रयोगदीपो

यत आविर्भविता क्रियाकलापः ॥

सतां परार्थे सततप्रवृत्ति

प्रवर्त्तते तेन ततोऽवनीया ।

प्रारब्धसन्दर्भविशोधनाय

दयाकृते कस्तकमर्थयेत ॥

A manual of sacramental rites belonging to the school of Sāṅkhyāyana. The author was a Nāgara Brāhmaṇa.

Topics treated of—

6B, अथातः पाकयज्ञान् व्याख्यास्यामः, 9B, ततो नित्यहोम, 10B, इति श्रीमद्वडवडारिकोपाख्यधरणीधरसूनुना दयाशङ्करेण विरचिते श्रीशांखायनगृह्यसूत्रस्य संस्कारप्रयोगदीपे संस्कारादिनिर्णय समाप्त ॥ अथाभ्युदयिकश्राद्धम्, 33A, ॰आभ्युदयिकश्राद्धविचार । अथ मातृपूजनम्, 51A, ऋत्विग्वरणि, 53B, इति पार्वणश्राद्धम्, 56A, अथ वृद्धिश्राद्धम्, 56B, अथैकोद्दिष्टम्, 57B, अथ सपिण्डीकरणम्, 62A, अथ श्राद्धकालविधि, 62B, अथ खण्डतिथिरुच्यते, 64A, अथ सक्रान्तिरुच्यते, 64B, इत्यादि स्मृत्यर्थसारे श्राद्धकाल निर्णय— अथ पर्वनिर्णय उच्यते ।

The manuscript breaks off abruptly.

419.

5803 *The Same*

Substance country made paper. 12×5 inches. Folia 10. Lines 11 on a page. Extent in ślokas 200. Character Nāgarī. Date Samvat 1936. Appearance fresh. A mere fragment.

Beginning.—श्रीगणेशाय नमः ।

नान्दीश्राद्धोत्तरं मण्डपोद्वासनात् प्राक् कानिचित् वर्ज्यान्याह ।
निर्णयदीपे गार्ग्यः ।
नान्दीश्राद्धे कृते पश्चात् यावन्मातृविसर्जनं ।
दर्शश्राद्धं क्षयश्राद्धं स्नानं शीतोदकेन च ॥

2A, इति श्रीमद्वडवडारिकोपाख्यधरणीधरसूनुना दयाशङ्करेण कृते शांखायनगृह्यसूत्रस्य प्रयोगदीपे मण्डपोद्वासनप्रयोग ।

9A, ॰ पुण्याहवाचन प्रयोग ।

9B, ॰ कारिकाकारोक्तस्वस्तिवाचनप्रयोग ।

10A, ॰ पुण्याहवाचनदेवतानिर्णय ।

10B, ० अतिसंक्षिप्तरुद्रकल्पद्रुमोक्तो बौधायनानुसारी स्वस्तिवाचनप्रयोगः सम्पूर्णः । समाप्तः ।

Post Colophon :—भा० व० २ के संवंत् १९३६ ।

420.

6231. जलाशयोत्सर्गविधिः । *Jalāśayotsargavidhi.*

As directed by Sāmkhāyana and Kātyāyana

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 3 Lines 11 on a page Extent in ślokas, 90. Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Beginning :—

2B, अथ वापीकूपतडागादेः शाङ्खायनोक्तोत्सर्गविधिः । तथाच सूत्रम् :— अथ पुष्करिणीकूपतडागानां शुद्धे पक्षे पुण्ये वा तिथौ पयसा यवमयं चरुं श्रपयित्वा तस्मै स्वम इति द्वाभ्या..........., ...इति वारुण्यादिप्रभृति प्रदक्षिणं जुहुयात् । अथास्य प्रयोग ।

इति शाङ्खायनोक्तजलाशयोत्सर्गविधिः । अथ कात्यायनोक्त प्रतन्यते ।

Last Colophon .—इति कात्यायनोक्तो जलोत्सर्गः ।

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE RGVEDA, ŚAUNAKA SCHOOL

421.

2681 शौनकोक्त-पवमानविधिः । *Śaunakokta Pavamānavidhi*

Substance country made paper ${}^{?} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia 8 Lines 10 on a page Extent in ślokas 150 Character Nāgarī Date (?) Appearance fresh Complete

The Saṁkalpas run thus—

1B कर्त्ता कृतनित्यक्रिय पवित्रपाणि प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा अमुक-गोत्रोत्पन्नस्य अमुकशर्मणो मम जन्मजन्मान्तरार्जित-अधर्मनिवृत्तिद्वारा ब्रह्महादिपद प्राप्त्यर्थं श्रीपरमेश्वरवेदपुरुषप्रीत्यर्थं च पावमानसूक्तपठनमयुतसंख्य करिष्ये ॥

2A देशकालौ स्मृत्वा कृतस्य पवमानजपस्य सपूर्णतासिद्ध्यर्थं तद्दशांशेनाज्येन तिलैर्होमं करिष्ये इति संकल्पाचार्य्य ब्रह्मर्त्विजादीन् कृत्वा निर्विघ्नतासिद्ध्य इत्यादि ॥

422.

132 पवमानहोमविधिः शौनकोक्तः (?)।

Pavamānahomavidhi

Substance country made paper $8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia 11 Lines 7 on a page Extent in ślokas 140 Character Nāgarī Appearance old Generally correct Complete

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पवमानहोमप्रयोग

तत्रोक्तम्ऋग्विधाने

स्वादिष्ठयेति गायत्रीपावमानीर्जपेद्द्विज ।

पवित्राणां पवित्रन्तु पावमानी ऋचो जपेत ॥ १ ॥

प्रयतोऽप्सु निमज्ज्[ ]स्तु सर्व्वमपि प्रमुच्यते ।

एतासां कीर्त्तनं पुण्यं अवणं धारणं तथा ॥ २ ॥
यथातथ्येन च ज्ञात्वा ब्रह्मलोक समश्नुते ।
ततः कल्मषनाशाय पावनाय शिवाय च ॥ ३ ॥
स्वादिष्ठयेति सूक्तानां समषष्ठिरिहोदिता ।
दशोत्तराण्युचाश्चैव पावमानीः शतानि षट् ॥ ४ ॥
एतज्जुहू जपंश्चैव घोरं मृत्युभयं हरेत् ।
व्याधिभ्यः परिमोक्षश्च लभते नात्र संशय इति ॥ ५ ॥

ततोऽत्रादौ पवमानसूक्तपठनक्रमः ।
पौरुषं पावमानश्च तमंह इतीति च ।
सहोज्जहास्य वामीयं ब्रह्महत्यादुतं जपेत् ॥ ६ ॥

ततोऽत्र जप-होम-सख्या चोच्यते
अयुतं प्रजपेत् सर्व्वं दशांशं प्रत्यृचं जुहेत् ।
समिदाज्याहुतिभिः पायसं त्रिमधुप्लुतम् ॥ ७ ॥

End:—आचार्य्याय सकलसां सालङ्कारां प्रतिमां दत्वा कपिलां गां सवत्सां च दत्वा ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां दत्वा' ब्राह्मणभोजनसंकल्पं कृत्वा अन्येभ्यो भूयसीं दत्वा कर्म्म।

Col.:—स्वनकोक्त(?) पवमानविधिः समाप्तम् ।

423.

2991. पवमानानुष्ठानप्रकारः । *Pavamānānusthana-prakāra.*

Substance, country-made paper 9 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 9 to 12 on a page. Extent in ślokas, 440. Character, Nagara of the early nineteenth century. Appearance, discoloured. Incomplete.

It begins. —

अथ पवमानानुष्ठानप्रकारः
शंखचक्रादियुत प्रसन्न
पीताम्बरं कौस्तुभभूषिताङ्ग ।
यशोदयालिङ्गितपूर्णदेह
सत्यव्रत त्वामहं भजामि ।

अप्रकाशिवरह्वल्यातूलराशिधनञ्जयं ।
प्रकाशं पावमानीनां कुर्व्वे शारदासुत. ।

इह खलु चतुर्विधपुरुषार्थेषु मोक्ष एव परमपुरुषार्थ इत्यामनन्ति न स पुनरावर्त्तत इति श्रुत्या तस्य नित्यत्वावगमात् ... ... स च "कर्म्मणैव तु संसिद्धिमास्थिता जनकादय" इत्यादि स्मरणात् कर्म्मैकसाध्य इति केचित्.... .... तत्र कर्मणामनेकत्वे सर्व्वेषामेकस्य अनुष्ठानासम्भवात् सर्व्वाभिवाञ्छितसकलपुरुषार्थसंपादकं तावत् शौनकादिरीत्या पवमानकर्मोच्यते

The MS. is incomplete.

424

1368 शौनककारिका । *Saunakakārikā*

Substance, country made paper 4¾×9 inches Folia, 99 Line, 10, 11 on a page Extent in Slokas, 2400 Character, Nāgara Appearance, oldish Generally correct

In leaf 99B there is a short work on एकनक्षत्रजनने शान्ति by Vṛddha Garga. Colophon इति वृद्धगर्गे एकनक्षत्रजननशान्ति ।

Śaunaka-Kārikā begins thus —

पुण्याहवाचनविधिं वक्ष्यामोऽथ यथाविधि ।
प्रयोक्तुं कर्मणामादावन्ते चोदयसिद्धये ॥
अर्चिता ब्राह्मणाः पूर्व्वं गन्धमाल्यैः सदक्षिणैः ।
तिष्ठेयु प्राङ्मुखा युग्मा वक्तारो दर्भपाणयः ॥
उदङ्मुखो वाचयिता तिष्ठंस्तेभ्यस्तु दक्षिणे ।
बिभ्रत् कुम्भमयं पूर्णं पिहिताननमर्चितम् ॥

2B. इति शौनकोये पुण्याहवाचनं in 29 verse.

1A. इत्यङ्कुरारोपणम् 21.

6A. इति नान्दीश्राद्धम् 40.

6B इति कौतुकबन्धनम् 12

13A. इति शौनकीये स्थालीपाकः 128

16A यज्ञशान्तिः 55.

18A. रजस्वलाशान्तिः 43.

19A इति गर्भाधानविधिः 12

19A इति शौनकीये गर्भाधानम् 5

20B इति शौनकीये पुंसवनम् 25

21B इति शौनकीये सीमन्तोन्नयनम् 6

22A इति शौनकीये जातकर्म 8

22B इति शौनकीये सूतकप्रभावोत्पन्नपुत्रदर्शनविधि 10

23B इति शौनकीये मूलादिजातपुत्रमुखदर्शनविधि 11

24B इति नामकरणम् 14

26A इति शौनकीये देवतिथिनक्षत्रकालमन्त्रपादादिभिर्नामकरण बालकस्याज्ञा शान्ति 35

27B इति शौनकीये चन्द्रसूर्यदर्शनादिन बालकस्य स्वागतं प्रथम मासि च्युतौ शान्ति --

27B इति निष्क्रमणं 7

38B इति प्रयोगपारिजाते निष्क्रमणम् 17 This seems to be a later addition

29B इति शौनकीये बालोपवेशनम् 10

29B इत्यन्नप्राशनम् 8

30A इति जीविका परीक्षा 2

30B अथ नक्षत्रविधि 9

32A इति शौनकीये चौल 36

35A इति शौनकीये उपनयनम् 15

37A इति शौनकीये मेधाजननम् 32

37A इति शौनकीये पुनरुपनयनम् 7

38A इति शौनकीये उपाकर्म 7

38B इति शौनकीये उत्सर्जनम् 7

42A इति शौनकीये [वेद]व्रतचतुष्टयम् 67

44A इति शौनकीये समावर्तनम् 13

44B इति शौनकीये कन्यादानप्रशंसा 11

15A. इति शौनकीये आदित्यशान्ति 8.

16B. इति शौनकीये अष्टौ विवाहाः 34.

17A. मधुपर्कविधि 9.

18B. शौनकीये मधुपर्कः 26.

51B. इति शौनकीये विवाहः 64.

52A इति शौनकीये क्लीव-विवाहः 8.

53A. इति शौनकीये नित्याग्निपरिचरणविधिः 21.

53B. इति शौनकीये समारोपणविधिः 9.

54A. अथ शौनकीये प्रवासगमने 8

54B. अथाग्निविच्छेदः 5.

55A. अथ गृह्यस्य नष्टाग्नेः पुनराधानं 16

55B. इति शौनकीये पुनराधानम् 7.

55B. अथ द्विभार्यासन्धानम् 12

57A. शौनकोऽहं प्रवक्ष्यामि स्तम्भवल्याख्यमुत्सवं 8.

58A. इति शौनकीये श्रवणाकर्म 15.

59A. इति शौनकीये सर्पबलिः 15.

59B. इति शौनकीये आश्वयुजीकर्म 11

60A. इति शौनकीये आग्रयणम् 13.

61B. इति शौनकीये प्रत्यवरोहणम् 23.

64A. इति शौनकीये श्राद्धम् 58.

67A. इत्याहिताग्नेः पार्वणश्राद्धम् 58.

69B. इति शौनकीये अष्टकाश्राद्धम् 51.

69B. इति काम्यश्राद्धं 8.

73A. इति दुर्भिमनप्रायश्चित्तम् 70.

74A इति प्रायश्चित्तानि 15.

74B. इति शान्तिः 8.

74B. "यद्यनिष्टफलं स्वप्ने" 6

75A. "यस्मिन्काले गृहान् गावः" 5.

75B 11 verses on the topic —

आयुष्यमायुर्वर्चस्य सूक्त दाक्षायणा मद्वत् ।

अलङ्कार हिरण्य वा प्राप्य दाक्षायणा व्रजेत् ॥

प्राप्त च श्रियमाधत्ते वक्त्र चान्नमुपाश्नुते । शौनक, etc, etc

77B इति शौनकीये दन्तधावनम 39

80A. इति स्नानविधि 14

82B इति सन्ध्याविधि 17

83A इति शौनकीये गायत्रीकल्प 11

83B. इति जातवेदसकल्प 13

84A इति शौनकीये त्र्यम्बककल्प 7

91A इति शौनकीये देवतापूजाविधि 138

92B शौनकीये वैश्वदेव 35

93A. इति धनार्ज्जनविधि 3

94A शौनकीये रथारोहणम 19

94B क्षेत्रस्य कर्षणारम्भ कर्षक कारयेत्तत 18

95A शौनकीये मङ्गलविधिः 9

96A इति ब्रह्मयज्ञ 19

97B इति शौ० अश्वत्थोपनयनम 29

98A गर्भिणीग्रिसुरजस्वलामरणे विधि 8

99A इति शौनकीये सर्पसंस्कारविधिः 29

End —प्रयोग दृष्टादृष्टो वा जानता वा सर्पवध कृत तस्य सर्पस्य गतिप्राप्त्यर्थ आत्मनश्च तज्जनितोपद्रवपरम्परानिवृत्त्यर्थ तक्षका-दिनागकुलप्रीत्यर्थ शास्त्रदृष्टेन कर्मणा यथाशक्त्या सर्पबलिमह करिष्ये शन्नोमित्र श वरुणा इत्यनेन स्तुतिः ।

This is a work quite different from that described in Bik 316

425

1936 बह्वृचगृह्यकारिका or बह्वृचकर्मप्रयोगकारिका ।

Bahvrca Grhyakārikā or Bahvrca Karmaprayoga kārikā

For the manuscript and the work see L 3244 For a full description of the work see Burnell, p 14b, where he says, 'it resembles Samgrhyaparisista, except that there *is no prose in it The same rites are treated in both* works exactly in the same way, but in Samgrhyaparisista each section is attributed to a separate Rsi The kārikā referred to in sloka (line 2) 2 must, however, be that by Kumarilasvamin and therefore this is probably a late redaction of a work by Śākala though many verses by him are certainly preserved in it unchanged'

This is a Supplement to a Saunakakārikā Saunaka is mentioned here as Acaryya The author is Śākala, who says *Śākalohamampi vaksyami* If this is true, Burnell's surmise that the kārikās referred to in line 2 are by Kumarila svami and Rajendralala's surmise that the paraphrase withholds his name do not hold good

426.

5474 *The Same*

Substance country made paper 10½×7 inches Folia 47 Lines 10 on a page Extent slokas 1410 Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Colophon —इति श्रीशाकलाचार्यकृतकारिकायां अन्त्येष्टिविधिप्रकरणं समाप्तम् ।

427

2956 वृषोत्सर्गविधिः (शौनकोक्तः) ।

Vrsotsargavidhi

Substance country made paper 8½×4 inches Folia 10 Lines on a page 11 14 Extent in sloka 240 Character Nagara Appearance fresh Complete [illegible]

It begins —

अथ शौनकोक्तमार्गेण वृषोत्सर्गविधिः ॥ तत्र वृषलक्षणम् ।

जीववत्साया पयस्विन्या पुत्र निष्पायण्य द्विहायननेकहायन वा नील बभ्रुं कपिल लोहितं श्वेत वा एकवर्णमनेकवर्ण वा अव्यंगाग जीवमातृक यथासंभव वा यो वा यूथ छादयति त वा वृषमुत्सृजेदित्यादि ।

The manuscript breaks off abruptly

428.

9939. नारायणबलि । *Nārāyaṇavali*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 4 Lines 7 on a page Extent in ślokas 56 Character Nagara Appearance old Incomplete at the end

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।

शौनकोक्तं प्रवक्ष्यामि नारायणबलि परम् ।

चाण्डालादुदकादित्या(?) कनिष्ठाना तथैव च इत्यन्ते ॥

यतीनां योगिना पुसामन्येषा मोक्षकाङ्क्षिणा ।

पुण्यपापाद्यक्षयार्थाय(?) द्वादशेऽहनि कारयेत् ॥

द्वादश्या श्रवणेऽब्दान्ते पञ्चम्या पार्वणेषु वैत्याद्युक्ता ॥ पूर्वोक्त सर्वं विधिमुक्ता 'यतो देवे'ति षडभि पुरुषसूक्तेन च प्रत्यृच पायस कृत्वा केशवादिद्वादशनामभिस्तद्दूषितो द्वादश विप्रान् सम्भोज्य तैरेव द्वादश पिण्डान् दद्यात् इत्यधिकमात्र। अथ प्रयोगः द्वादशेऽह्नि कृतनित्यक्रियो मध्याह्ने स्नात्वा दर्भान् धारयमाण पवित्रपाणि प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य । इत्यादि ।

428A.

62 लघुशौनकी । *Laghu Śaunakī*

For a description of the MS see L. 842

The propitiation of planets as an expiatory rite to be performed before commencing any religious rites

425

1936. बह्वृचगृह्यकारिका or बह्वृचकर्मप्रयोगकारिका ।

Bahvrca Grhyakarika or Bahvrca Karmaprayogakarika

For the manuscript and the work see L 3244. For a full description of the work see Burnell, p 14b, where he says, "It resembles Samagrhyaparisista, except that there is no prose in it. The same rites are treated in both works exactly in the same way, but in Samagrhyaparisista each section is attributed to a separate Rsi. The karika referred to in sloka (line 2) 2 must, however, be that by Kumarilasvami, and therefore this is probably a late redaction of a work by Sakala, though many verses by him are certainly preserved in it unchanged."

This is a Supplement to a Saunakakarika. Saunaka is mentioned here as Acarya. The author is Sakala, who says *Sakaloham ampravaksyami*. If this is true, Burnell's surmise that the karikas referred to in line 2 are by Kumarila svami and Rajendralala's surmise that the paraphrase withholds his name, do not hold good.

426.

5174 *The Same*

Substance country made paper. $10\frac{1}{2} \times 7$ inches. Fola 47. Lines 17 on a page. Extent in slokas, 1410. Character Nagara of the nineteenth century. Appearance, fresh. Complete.

Colophon —इति श्रीशाकलाचार्यकृतकारिकायां वस्त्येष्टिविधिप्रकरणं समाप्तम् ।

427

2956 वृषोत्सर्गविधिः (शौनकोक्तः) ।

Vrsotsargavidhi

Substance country made paper. $8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Fola 10. Lines on a page 11, 12. Extent in slokas 240. Character Nagara. Appearance fresh. Incomplete at the end.

It begins:—

अथ शौनकोक्तमार्गेण वृषोत्सर्गविधिः । तत्र वृषलक्षणम् ।

जीववत्सायाः पयस्विन्याः पुत्रं त्रिहायणं द्विहायनमेकहायनं वा नीलं बभ्रुं कपिलं कृष्णलोहितं श्वेत वा एकवर्णमनेकवर्णं वा अव्यङ्गाङ्ग जीवमातृकं यथासंभवं वा यो वा यूथं छादयति तं वा वृषमुत्सृजेदित्यादि ।

The manu-cript breaks off abruptly.

428.

9939. नारायणबलि । *Narayanavali*

Substance country made paper 9×4 inches Folia, 4 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 40 Character, Nagara Appearance, old Incomplete at the end

It begins thus.—

श्रीगणेशाय नमः ।

शौनकोक्तं प्रवक्ष्यामि नारायणबलिं परम् ।

चाण्डालदुदकाद्दिव्या(?) कनिष्ठानां तथैव च उच्यन्ते ।

यतीनां योगिनां पुंसामन्येषां मोक्षकाङ्क्षिणां ।

पुण्यपापाद्यचयार्थाय(?) द्वादशेऽहनि कारयेत् ।

द्वादशाहे अपवर्गेऽस्मिन्यो यथाशक्त्या पार्श्वयोर्मध्ये वेत्याद्युक्ता । पूर्वोक्तमन्त्रं विधिमुक्ता 'अतो देवे'ति मन्त्रभि पुरुषसूक्तेन च प्रत्यृचं पायसं हुत्वा केशवादिद्वादशनामभिस्तर्पयित्वा द्वादश विप्रान् सम्भोज्य तैरेव द्वादश पिण्डान् दद्यात् इत्यधिकमाह । अथ प्रयोगः द्वादशेऽह्नि कृतनित्यक्रियो मध्याह्ने स्नात्वा दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य । इत्यादि ।

428A.

62 लघुशौनकी । *Laghu Saunaki.*

For a description of the MS see L. 842.

The propitiation of planets as an expiatory rite to be performed before commencing any religious rites.

Post Col —सवत् १७३० वर्षे आश्विन शुदि ३ लिखितं वाइया शौभिव-मस्तु। शौरस्तु।

429

2721 शाकलसंहिताहोमप्रयोगः। *Śākalasaṃhitā homaprayoga*

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 31 Lines, 16 on a page Extent in ślokas 1100 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured

The first 24 leaves are taken up with a complete work, entitled Śakalasaṃhitā homa prayoga, viz a liturgy for offering homa along with the recitation of the Śakala saṃhitā of the Ṛg Veda

The leaves from 25 to 31 are taken up with a supplement to the Sakalasaṃhitā homa prayoga The Homa of the Balakhilyas begins in 25A and ends in 28A In 30A begins अथ तन्त्रम्।

(1) Śakalasaṃhitā *homa prayoga begins* —

अथ शाकलसंहिताहोमप्रयोग।

तत्र शाखायनसूत्रम्। प्रत्यृच वेदेन जुहुयादिति हैक आहुरिति। एके इति पक्षान्तरद्योतकम्। स च पक्षोऽविशेषात् सर्व्व ऋक्-शाखा-साधारण। हैक इति न सम्मतमिति। भाष्यव्याख्यानन्तु महाहोमादिपक्षो यथा तत्सूत्रकाराणामसाधारण्येनाभिप्रेतो न तथाय विशेषग्रहणाभावेन सर्व्वसाधारण्येन शाखायनस्यापि अभिमत एवेत्येतत्परम्। प्रत्यृच वेदेन जुहुयादित्यत्र तृतीयया प्रतीयमान होमकरणत्व दर्शपूर्णमासाभ्या स्वर्गकामो यजेतेत्यत्र दर्शपूर्णमासोभयत्वावच्छिन्नफलभाव्यकभावनाकरणत्व।

It ends —24B यत्र शान्त्यर्थे पादस्थाने पाठ एव न तु होम। खिलाना ब्रह्मयज्ञे विनियोगः। अन्यथा पाठवैयर्थ्यापत्ते।

Col —इति शाकलसंहिताहोमप्रयोगः समाप्त।

(2) वालखिल्य begins

अग्नये ६ वायवे २ इन्द्रवायुभ्यां २ मित्रावरुणाभ्यां २ अश्विभ्यां २ ।

28A, इति वालखिल्यम ।

The MS goes on अग्नये २० इन्द्राय ८२ आदित्येभ्य २१ इत्यादि इत्यादि ।

(3) 30A, अथ तन्त्रं चिन्त्यते ।

अभेदेन बहूनां तन्त्रं तच्च तत्र भवति यत्र अङ्गप्रधानाविषयत्वं । तद्यथा। दर्शपूर्णमासयोः षट् प्रधानकर्माणि त्रीणि पौर्णमास्यां त्रीण्यमावास्यायां तत्र त्रयाणामपि प्रधानानां सकृदेव प्रयाजाद्यनुष्ठानमङ्गप्रधाना इत्यर्थः । तृष्टापाना यावत्फलोदयमावृत्ति नत्वेकं साङ्गं कृत्वा अपरमपि तथैव कर्त्तव्यम्। तस्मात् सर्वाण्यङ्गानि सम्भूयैकस्योपकारकत्वमनेन करणाकाङ्क्षां पूरयन्तीति राद्धान्तः ।

It ends —एकस्मिन् काले अनेकपाकयज्ञा कार्य्यत्वेन प्राप्ताश्चेत्तदा ते समानतन्त्रका कार्य्या इत्यर्थः । तत्र तन्त्रादर्त्तिनिर्देशा तन्त्रस्य यज्ञापि करणादे वैचित्रिच्चात् नैवर्त्तिरिति कारिकाभाष्ये ।

This work has got the characteristics both of an Anukramani and of a liturgy common to all the Śākhās of the Ṛgveda

430.

3272

Substance, foolscap paper 12×4 inches Lines 11 on a page Folia 31 of which the first two are missing Character, Nagara of the early nineteenth century. Appearance, discoloured

The MS contains the Taittiriya Samhitā from the beginning of the fifth anuvaka of the first prapāthaka of the 7th kānda to the end of the kānda

431.

1011 यजुः-संहिता-भाष्य *Yajuhsamhita Bhasya*

By Mādhavācarya

Substance, country made paper 10¾×4½ inches Folia, 40 Lines 11 to 16 on a page Character, Nagara. Appearance old

A fragment containing the commentary on the first four anuvākas and the first portion of the fifth anuvāka of the first prapāthaka

Before the commencement of the Bhāṣya, we have the following slokas of māngalacarana, not of Sayana.

गजवदनमचिन्त्य तीक्ष्णदन्तं त्रिनेत्र

बृहदुदरविशेष भूतरूप पुराणम् ।

अमरवरसुपूज्य रक्तवर्णं सुवेश

पशुपतिसुतमीश विघ्नराज नमामि ॥

मूलाधारचतुष्पत्रे पद्मकिञ्जल्कशोभिते ।

दाडिमीकुसुमप्रख्ये तरुणादित्यसन्निभे ॥

भगाख्ये कुण्डलीचक्रे पूजयेत् परमेश्वरीम् ॥

अङ्कुश पाशहस्तञ्च पाशपुस्तकधारिणी ।

मुक्ताहारसमायुक्ता देवीं ध्यायेच्चतुर्भुजाम् ॥
कपिलभटमुदग्रत् कर्णं + + + + चं
विवृतवदन-विद्युज्जिह्वमुत्फुल्लनासम् ।
अरिदरकरयुग्मं योगपट्टाङ्गजानु-
स्थितकरमहणाग्नि श्रीन्दसिंहं नतोऽस्मि ॥ १ ॥
नमामि विष्णुं विधियज्ञरूपं सरस्वतीं चापि तदीय जिह्वा ।
त्रैविद्यवृद्धान् विदुषो गुरूंश्च बौधायनाचार्यपदद्वयं च ॥ २ ॥
श्री ।—

Then begins the usual maṅgalācaraṇa of Sāyaṇācārya वागीशाद्याः, etc

After the maṅgalācaraṇa common to all his works, we have:—

स प्राह नृपतिं राजन् सायणार्यो ममानुजः ।
सर्वं + + + वेदानां व्याख्यातृत्वे नियुज्यताम् ॥
इत्युक्तो माधवार्येण वीरः श्रीबुक्कभूपतिः ।
अन्वशात् सायणाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

(Different reading noted on the top)

अन्वशान्माधवाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।
कृपालुर्माधवाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥
ब्राह्मणं कल्पसूत्र + + + + व्याहृतिं तथा ।
उदाहृत्य तथा सर्वमन्त्रार्थः स्पष्ट ईर्यते ।

ननु कोऽयं वेदो नाम किं च तस्य लक्षणम् के वा तस्य विषयप्रयोजनसम्बन्धाधिकारिणः कथं वा तस्य प्रामाण्यं ।

432.

10168 *The Same*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2}\times 5$ inches Folia, 137 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Date Saṃvat 1855 Appearance discoloured

To the end of the first prapāṭhaka of the first kāṇḍa.

Colophon :— इति श्रीमद्विद्यातीर्थमहेश्वरापरावतारस्य श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरस्य श्रीवीरबुक्कमहाराजस्य आज्ञापरिपालकेन माधवाचार्येण विरचिते वेदार्थप्रकाशे यजुःसंहितायां प्रथमकाण्डे प्रथमः प्रपाठकः समाप्तः ।

Post Colophon :—

संवत् १५५५ शाके १४२० यादृशं पुस्तकं, etc.

In a later hand. ग्रन्थसंख्यापदत्रिंशच्छ्लोकाधिकत्रिशताधिक-चौणि सहस्राणि ॥ उपाध्याय-प्रद्युम्नस्येदं पुस्तकम् ।

433.

89. **सांग्रहणेष्टिमन्त्राः ।** *Sāṃgrahaṇeṣṭimantrāḥ.*

The present MS. is noticed in L. 829.

Beg. :—इमा जनता संग्रहामि—Taittirīya Brāhmaṇa 3. 8. 1. 1.

434.

3093. **नमकचमक ।** *Namakacamaka.*

Substance, country-made paper. 9¼×4¼ inches. Folia, 14. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara. Date lost in lacunæ. Appearance, discoloured and mouse-eaten. Complete.

Colophon :—इति नमकचमक समाप्ता पुस्तकं लिखितं स + + + शिवभट गोखले लिखितम् ।

The MS. contains the whole of the fifth prapāṭhaka, and anuvākas 1—10 and the beginning of the 11th of the seventh prapāṭhaka of the fourth kāṇḍa of the Taittirīya Saṃhitā.

See I.O. Catal. p. 21, No. 152.

435.

8946. **षडङ्गपाठः ।** *Ṣaḍaṅgapāṭha.*

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1899. Appearance, fresh. Complete.

संवत् १८८८ चैत्रसुदि २ भौमदिने लिखितं पूर्णग्राम नामाख्ये नगरे शुभे। शुभं मङ्गलं ददाति।

Beg —गणानां त्वा गणपतिं हवामहे etc

With the mantras accented See Belval 504 and 526 see also Leipzig No 17

436

9108 रुद्राध्याय *Rudrādhyāya*

Substance country made paper 7×2½ inches Folia 1 Lines ... on a page Extent ... Character Nagara of the ... century Appearance ...

This codex contains an incomplete copy and a stray leaf

437.

2470 रुद्रस्वाहाकार। *Rudrasvāhākāra*

Substance country made paper ... × 4½ inches Folia 21 Lines ... on a page Extent in slokas 150 Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured

The first leaf is missing

It is the Rudrādhyāya properly accentuated with diacritical marks The mantras are marked from 1 to 111, noting where *svāhā* is to be uttered and ghee poured into the sacred fire

438

5792 *The Same*

Substance country made paper 9½×4 inches Folia 4 Lines, 13 14 per page Character Nagara of the nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

Colophon —इति स्वाहान्तो रुद्राध्यायः।

439

6226

Substance country made paper 11 × 5 inches Folia 3 Lines 10 per page Character Nagara. Appearance fresh

Rudramantras in their pratika numbering 161

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

ॐ नमस्ते रुद्रम० नम स्वाहा १ ॐ याते रुद्र शि० कशी स्वाहा २ ॐ यामिषुं० जगत् स्वा० ३ etc

Colophon —इति एकपञ्चाशत् शतसंख्याकमन्त्र विभाग ।

On the top of the first leaf मालवीयोपनामक वचनपण्डितस्येद पुस्तकम् ॥

440

258 रुद्रभाष्य । *Rudra Bhasya*

By Sayanacarya

Substance country made paper 9×4 inches Fol 27 L e 9 on a page. *Extent* 1 *Slok* 100 *Character* Nagar *Date* S 11 1... appear s ve old C mplete

It is named नमकभाष्य on the obverse side of the 1st leaf

This is a commentary on the Rudradhyaya of the Taittiriya Samhita

The commentary begins in the 6th line of 2B, the foregoing portion being taken up with Phalasrutis from Javalopanisad, Yajnyavalkya Satatapa, Vasistha Samhita, Manu Angirasa, Vayupurana, and Apastamba The Phala sruti forms no part of the commentary

Rudrādhyaya is stated in the Phalasruti to be common to all the branches of the Yajuh Veda

2B 1 4 एकाग्रत यजु शाखास्तास सर्वास पठ्यते ।

Prapathaka 5, kand IV of the Black Yajuh Veda consists of 11 anuvakas of which the first four are devoted to Istaka cita and the rest describe Rudra as pervading the animate and the inanimate world

20B Line 5 पञ्चमानुवाकमारभ्य नवमान्तरेषु एतेषु अनुवाक[षु] अन्यतरतो नमस्कारांश यजूंषि वहूनि अभिहितानि तै सर्वै परमेश्वरस्य साम्राज्यमभिधातुमेकैकेन यजुषा स्थावर जङ्गमश्च

एकैक रूपमभिहितम् । अनुवाकभेदस्तु हतो यदि प्रयोगे मन्त्र-
भेदानभिप्रवेश मन्य । एकैकोऽनुवाक एकैको मन्त्र ।

See C S No 560

Sāyana's comm begins —

श्रीगणेशाय नमः । श्रीमहारुद्राय नमः ।
यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थं महेश्वरम् ।
इयस्माप्तितय सव्याख्यतुर्थैर्हि समापिताः ।

रुद्राध्या— Here ends 2B And the next leaf begins, after a cross mark कर्मप्रकरणे पाठात् कर्माङ्गत्वमिष्यते Thus it is *evident that after* रुद्राध्या *there was a break in the original* manuscript from which the present MS has been copied

It ends —

हे रुद्रा वो युष्माक जम्भे विदारितास्ये दधामि स्थापयामि । The C S MS ends here

अथ ब्राह्मणम् । रुद्रो वा एष इत्याद्यनुवाक । अत्र विनियोगसंग्रह ।

प्रश्ने तु पञ्चमे प्रोक्त शतरुद्रीय होमक ।
समापितिश्च इयन्त एको मन्त्र प्रकीर्तित ॥१॥
अवाध्यायन्वेत्यतस्तन्ममीयन्त उच्यते ।
नमो रुद्रेभ्य इत्येष पृथिव्यादिविभेदत ।
त्रेधाभिन्नस्ततोहोमे धन्मन्त्रा इह कीर्तिता ॥ इति ।

Col —इति सायनाचार्यविरचिते रुद्रभाष्ये एकादशोऽनुवाक समाप्त ॥१॥

Post Col —इद पुस्तक कान्तिमण्डन उपनामक-गङ्गाधरभट्टस्य ।

सवत् १७८५ समय अधिकन्द्र १० ग्रन्थसंख्या श्लोक तीनशत २६३ ।

441

1260 *The same*

Substance country-made paper $9\frac{1}{4}\times5\frac{1}{4}$ inches Folia 1 Lines 8 a page Character Nāgarī Appears old tolerable Complete

442.

2385. *The Same.*

Substance, country-made paper 10×5 inches Folia, 16 Lines, 12, 13 on a page Extent in Ślokas, 150. *Character, Nāgara of the early eighteenth* century Appearance, discoloured. Complete

443.

1189. रुद्रभाष्यम् । *Rudra Bhāṣya.*

Substance, country-made paper 9½×4½ inches. Folia, 22 Lines, 12 on a page Extent in Ślokas, 450. Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

There are two handwritings, the first five leaves in one hand and 6 to 22 in the other.

It begins thus:—श्रीगणेशाय नमः ॥

ॐ अस्य श्रीरुद्रप्रश्नस्य शम्भुर्भगवानृषिः महाविराट् छन्दः महादेवो देवता मोक्षार्थे विनियोगः। ननु चरमायामिष्टकायां शतरुद्रीयं जुहोतीति चयने विनियुक्तस्य कथं मोक्षे विनियोग इति चेन्न मोक्ष-स्वर्ग-पापक्षय-चित्तशोध्यायुष्यादि-बहुफलसाधनत्वस्य श्रुतिस्मृत्यादिषु प्रतीयमानत्वात्। तत्र जाबालोपनिषत् "अथ हैनं ब्रह्मचारिण ऊचुः etc, etc" कैवल्योपनिषदि "यः शत-रुद्रीयमधीते etc., etc." शातातप आह "स्तेयं कृत्वा etc., etc" याज्ञवल्क्यः "सुरापः स्वर्णहारी etc, etc." शङ्खः "स्वर्णस्तेयी रुद्राध्यायी मुच्यत इति" अथाङ्गिरसावूचतुः "एकादशगुणान् वापि etc., etc." वायुपुराणे "यश्च रुद्रं जपेन्नित्यं ॥ etc., etc." आपस्तम्बश्चाह। "यस्य रुद्रः प्रशौ पशुं etc, etc." प्रतिमन्त्रं ऋष्या-दिस्मरणप्रयोगः ॥ तच्च तत्र व्याकरणप्रक्रिया इत्येतत् सर्वं वेदभाष्यकारेण प्रतिपा-दितम्। ग्रन्थगौरवभयादपेक्षितार्थमात्रं लिख्यते ॥ नमस्ते रुद्रमन्यवे इत्यस्य कश्यप ऋषिः इत्यादि इत्यादि।

It ends thus —

यावज्जीवमन्न लभतो घनेन मन्त्रेणाज्येनायुत जुहुयात् । कालस्थानमुत्पद्यते । कापिलेन पयसा अयुत जुहुयात् । जातिस्मरो भवति ॥ इति तृतीय यजु ॥

Colophon —

इति श्रीरुद्रभाष्ये एकादशोऽनुवाक समाप्त ॥

Post Colophon —

यस्य निश्वसित etc , etc , etc

परिषेचनमुख्यास्तु सस्कारा प्रागुदीरिता ।

वसोर्धारादय श्रिया प्रोच्यन्तेऽस्मिस्तु सप्तमे ॥ २ ॥

कल्पेऽभाविच्छ् सजोषसेति चतुर्ग्रहीत कृत्वा औदुम्बरीमृच व्यायाममात्रां स्रुदा प्रदिश्य यथादासेचनवती घृतस्य पूरयित्वा वाजश्च मे प्रसवश्च मे इति सन्तता वसोधारा जुहोत्यामन्त्रसमापना-दिति । अत्र श्लोकादशभिरनुवाकैर्मन्त्रा समाप्यन्ते । चतुर्ग्रहीत-होममन्त्रपाठस्तु । अग्ना विष्णू स जोषसे मावर्द्धन्तु वा गिर द्युम्नैर्वाजेभिरागतमिति हे अग्ना विष्णू युवा ।

444

1587 **षडङ्गशतरुद्रीयभाष्यम् ।** *Ṣadaṅga Śatarudrīya Bhāṣya*

By Śatrughna

Substance country made paper 8¾×6 inches Folia 56 Written in Prāstha form Character modern Kasi Irl Date Samvat 1811 Appearance fresh Complete Bound in book form

It begins —

ॐ षडङ्गशतरुद्रीय व्याख्यायते । मन मे मम शिवसकल्पमस्तु ॥

शिव सकल्पोऽभिलाषो यस्य तत् शिवसकल्प ।

The text begins —

ॐ यज्जाग्रतो दूरमुदैति दैवम् ।

तदु सुप्तस्य तथैवैति ।

दूरंगमं ज्योतिषां ज्योतिरेकं
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥

End of the text.—

असंख्याताः सहस्राणि ये रुद्रा अधिभूम्यां
तेषां सहस्रयोजने व धन्वानि तन्मसि ।
इति शतरुद्रीय यजुर्वेदी षड्ङ्गपाठः ।

End of the commentary:—

असंख्यातानि सहस्राणि अधिभूम्यां भूम्युपरिस्थाः तेषां सहस्रयोजनेष्वव्यवस्थितानां धन्वानि धनूंषि अवतन्मसि अवतनुमः न वयामः ।

Col.:—इति शतरुद्रीयव्याख्या समाप्ता ।
इति शत्रुघ्नकृतायां मन्त्रार्थदीपिकायां षडङ्गव्याख्यान-परिच्छेदः ।

It seems Satrughna was a commentator of the whole of the Yajurveda, of which this is only a part

The Rudradhyāya section (28A to the end) differ from both the White and Black versions and even from the next MS. from Kāśmīra.

Post Colophon:—

मङ्गलं लेखकानां च वाचकानां च मङ्गलम् ।
मङ्गलं सर्व्वलोकानां भूमिभूपतिमङ्गलम् ॥

संवत् १८११ फाल्गुण सुदी पूर्णिमायां बुधवासरे इदं पुस्तकं सम्पन्न तुलसीदास वैरागी । लिखितं श्रीरामन पण्डित ।
शुभमस्तु सर्व्वजगताम् ।

445.

3979. **रुद्राध्याय** (*Rudradhyāya*) with the **भाष्य** (*Bhaṣya*).

By Haridatta Miśra.

Substance, Kasmiri paper. 7¼×5½ inches Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent in śloka, 500 Character, Śāradā Appearance, worm-eaten Complete

A running commentary on the Rudrādhyaya probably of the Kathaśākhā of Yajurveda. It is divided into six anuvākas and it differs considerably from the Rudrādhyāya of the White Yajurveda and of the Taittirīya Saṃhitā. Each anuvāka is followed by its commentary. It ends in leaf 26B: इति हरिदत्तमिश्रेण विरचितं रुद्रभाष्यं समाप्तम् ।

The rest contains notes on the same subject.

446.

9067. रुद्रभाष्यं । *Rudrabhāsya*

By Ahovala.

Substance, country made paper 9×5 inches Folia, 16 Lines, 16, 17 on a page Extent in Ślokas, 650 Character, Nagara of the nineteenth century. Appearance, discoloured Complete

The last Colophon runs thus:—

इति श्रीमत्सकललोकप्रसिद्ध-श्रीमद्भास्करवग्ररत्नसमुद्रसंभूतश्रीम-
नृसिंहभट्टमहोपाध्याय-हृदयानन्द-सुधाकरकला-संवर्द्धकेन राम-
क्षागर्भसम्भूतेन प्रणमन्सुरासुरमौलिदिव्यरत्नकोटीरकोटि-कोटि-
प्रभापूरपरिपूरितश्रीविश्वेश्वरदिव्यचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहान्दो-
लित-दिव्यचित्तचञ्चरीकेन अहोबलेन विरचितं श्रीरुद्रभाष्यं सम्पूर्णं ।

मार्गशीर्षे वसुदि नवम्या गुरुवारे लक्ष्मणपुरे प्रातः सम्पूर्णता यातं ।
वैद्यनाथतनूजस्य पाथगुप्तस्य धीमत ।
बालकृष्णसमाख्यस्य अगम्यानातु पुस्तकं ।

It begins thus —

विश्वेश्वरं नतसुरासुरमौलिरत्न-
मन्दार-कुन्दकुसुमावृत-पादपीठं ।
भस्मावकुण्ठमहिकण्ठमुमोपकण्ठं
मोल्कण्ठमाश्रय मनः पटु नीलकण्ठं ॥
चेतोभृङ्ग महेशपादकमलं यद्विष्णुनेत्रार्चितं
तत्त्वं मौनिमनोमधुव्रतवरव्रातार्थ्यं संश्रय ॥

गणानामपि [illegible]

श्रीमान् [illegible]

श्रीरुद्रभाष्य [illegible]

[illegible] ।

... ...

अहोबलो भास्करसूनुः श्रीरुद्रभाष्यविशारदः ।

श्रीरुद्रभाष्यं तनुते [illegible] प्रकाशयन् [illegible] ॥

447.

8818. रुद्रभाष्य । *Rudrabhāṣya*

By Ahovala

Substance, country paper [illegible] inches. Folia, [illegible] Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, [illegible]. Character, Nāgara. Date, Samvat 18[illegible]5. Complete.

The last Colophon :—

इति श्रीमत्-सकललोकप्रसिद्ध-श्रीमत्-भास्करवंशरत्नसमुद्र-सम्भूतश्रीनृसिंहभट्टमखिमाध्यायपदयानन्दसुधाकरकलासम्पूर्णेन रामाम्बागर्भसम्भूतेन प्रणमत्-सुरासुरमौलिदिव्यरत्नकोटिकोटि-प्रभापूरप्रतिपूरित–श्रीविश्वेश्वरदिव्यचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहा–न्दोलित-दिव्यचित्तषट्पदेन अहोबलेन विरचितं श्रीरुद्रभाष्य सम्पूर्णं ।

सम्वत् १८५५। श्रावणशुक्लपक्षे ६ गुरुवासरे वाराणसीमध्ये आनि पञ्चपुरुष [illegible] सदनमध्ये मेता अमरचन्द्रजी कनिष्ठपुत्र विश्वेश्वरनायकापेक्षलगोपे श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु। शुभं भवतु। वर्षं ८८ आवस्था रै लिखि।

448.

9066. रुद्रचमकभाष्यं । *Rudracamakabhāṣyam*

By Ahovala

Substance, country made paper [illegible]x5½ inches. Folia, 3. Lines, 14 to 20 in a page. Extent in ślokas, 60. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, discoloured. Complete.

The Colophon runs thus —

इति श्रीमत्भक्तलग्नोकप्रसिद्धश्रीमद्राम्भाचार्योद्भवेन अधरोत्र-
लेन रचित श्रीरुद्रचमकभाष्य सम्पूर्णं ।

Post Col —कारुण्य चरणानमे दासय प्रसादाद्धि
प्रह्लादवरद वन्दे नृसिंह प्रभिगौपत

इति विष्णुपुराणव्याख्यायां सप्तमाप्रायाया प्रथमेश्च श्रीप्रह्लादचरितान्ते
श्रीधरस्वामिपद्य ।

It begins thus —

अन्नोवलेन वह्निना चमकोऽपि यथोचित ।
श्लोकैर्व्याख्यायते सोपि विनियुक्तो यतो जपे ॥
+ + + प्रह्लादबाल समाप्तविभवान्नमो
अमाविष्णु प्रसिद्धो यो तावाद्य जपतत्पर ॥
समानप्रीतिसम्पन्नो + + + स्तु श्रियार्थको ।
वां महेश्वप्रसादेन धुर्मेवांजेभिराजत ॥

449.

3595 रुद्राध्यायटिप्पनी । *Rudradhyayatippani*

Substance country made paper 10x3½ inches Lines 8 Lines 7 on a page Extent in slokas ... Character Bengali of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Post Colophon —

मतिहीने महादीने यदि नास्ति दया मयि ।
कथ मातर्महामाये ते नामास्ति दयामयी ॥

This Rudradhyaya forms the 17th adhyaya of some Sakha of the Black Yajurveda There are 7 anuvakas The commentary is anonymous

4B इति सप्तदशोऽध्याये द्वितीयोऽनुवाक । 5 A षष्ठेऽनुवाकेऽन्यतरतो मन्त्रा उक्ता । तेभ्य अन्ये केचित् सप्तमे उच्यन्ते।

The Tikā begins शिवेन वचसा त्वा :—

अथ ब्राह्मणभाष्यटिप्पणी लिख्यते । गिरौ शेते तिष्ठतीति गिरिशः । हे गिरिश शिव त्वामहं प्राप्तुं शिवेन मङ्गलेन स्तुतिरूपेण वचसा + + + + वयं प्रार्थयामहे यथा येन प्रकारेण नोऽस्मदीयं सर्व्वमिदं जगत् सर्व्वमपि मनुष्यपश्वादिकं जङ्गमजातं अयक्ष्मं रोगरहितं सुमना असत् सौमनस्योपेतं यथा भवति तथा कुरु ॥

450.

1263. दर्शपौर्णमासमन्त्रव्याख्या । *Darśa-Paurṇa-māsa-mantravyākhyā.*

Substance, country made paper 10½"×3½" Folia, 67. Lines, 14 to 16 on a page. Extent in ślokas, 1500 Character, Nagara Complete

It explains the *mantras* in connection with *Darśapaurṇa-māsa* rites according to Black Yajurveda.

There are two paginations, one marked from 1 to 26 and the other from 2 to 41. The last leaf is doubly marked, 27 on the right-hand corner and 67 on the left hand, which is the sum total of the leaves

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः । ॐ विद्युदसि विद्यमे पाप्मानं ऋतात् सत्यं उपैमि । यत्र-ऋषिरभिविद्युन्नामप्रजापतिर्देवता जले अथा-शेयोच्यते । तथाच ब्राह्मणम् । प्रजापतिर्देवानसृजत ते पाप्मना संदिता अजायन्त तान् व्यधत् तस्माद्विद्युत् इति व्यधयति खण्डयति पाप्मानमिति विद्युत् यतो विद्युदसि हे अग्ने अतो मे पाप्मानं खण्डय संस्पर्शनात्तेन विघ्नाम्यहं ऋतात् सत्यात् यज्ञात् निमित्तात् सत्यमुदकं उपैमि ॥ इत्यादि ॥

End:—अनेनान्तोऽपि मङ्गलमनुष्ठितं भवति आत्मानुसन्धानस्य पर-मङ्गलत्वात् वामदेवो यजुर्ब्राह्मणाक्तर्पयितवै । हे परिचारका ब्राह्मणान्त्विजोऽन्यांश्च तर्पयितवै तर्पयत भोजनादिभिः ।

Col.:—इति दर्शपौर्णमासमन्त्रव्याख्या ।

451.

1009 एकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्या or मन्त्रभाष्यम् ।

Ekāgnikāṇḍamantravyākhyā or Mantra Bhāṣya

By Mahopādhyāya Haradatta Miśra

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 41 Lines 14 to 17 on a page Extent in slokas 1380 Character Nāgarī Date Sam 176? Appearance old Complete in two chapters

An exposition of mantras relating to Gṛhya ritual of the Black Yajurveda for those who keep one, that is, Smārta Fire

Printed in Mysore series No 28

It is divided into two chapters called *Praśna*, the first being subdivided into 18 sections and the second into 22

Beginning —

प्रणिपत्य महादेव हरदत्तेन धीमता ।

एकाग्निकाण्डमन्त्राणां व्याख्या सम्यग् विधीयते ॥

तत्रादितो वैश्वदेवमन्त्राऽपि अभिधीयन्ते ।

तत्र चोक्तमुभयत परिषेचन यथा पुरस्तादिति तस्मात् परिषेचनमन्त्रा पूर्वं व्याख्येया ।

End —एतमर्थ मृत्युरहागामागात् ततश्च प्रत शरद पुरूची बहून् दिवसान् जीवन्तु मृत्युं त्वमेन पर्वतेन अश्मना तिरोदधता तिरोहित कुर्वन्तु ॥ इति द्वाविंशखण्ड ।

Col —इति श्रीपदवाक्यप्रमाणज्ञ महामहोपाध्याय मिश्रश्रीहरदत्तसूरि विरचितायां एकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्यायां सन्देहविषौषध्यां द्वितीय प्रश्न समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीविठ्ठलेशाय नमः ।

संवत् १७६५ वर्षे वैशाख शुक्ल गङ्गासप्तम्यां ....—श्रीकृष्णेन लिखितम् ।

Substance, country-made yellow paper. 9¼×8¼ inches. Folia, marked 29—38. Lines, 23 on a page. Character, modern Bengali. Appearance, fresh. A mere fragment.

37A, इति माधवीये वेदार्थप्रकाशे यजुर्ब्राह्मणे द्वितीयप्रपाठके प्रथमोऽनुवाकः ॥

455.

3989. तैत्तिरीयब्राह्मणभाष्यम् । *Taittirīya Brāhmaṇa Bhāṣya.*

By Bhaṭṭa Bhāskara Miśra.

Substance, country-made paper. 11×5 inches. Folia, 134. Lines, 9 on a page. Extent in Ślokas, 2950. Character, Nāgara in a very modern hand. Appearance, fresh. Date, Saṃvat 1949.

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ॥ निर्विघ्नमस्तु । ॐ ।

ईशानः सर्वविद्यानां भूतानामीश्वरः परः ।

पुनातु सर्वदा युष्मान् मन्दब्रह्मतनुः शिवः ॥

अथ पारक्षुद्रानवक्रमिष्यामः । अनारभ्याधीतानां प्रश्नवर्थत्वात् तत्तच्छिद्रवचनाभ्युद्रीयमानानि विदत्यर्थानीतरायीतकानां (?) शुक्रामन्थि ग्रहप्रचारेऽपि विनियुक्तास्तत्र भवनेनोत्तरवेदिं ग्रहावरजौ वा संधत्तो ध्वर्युः प्रतिप्रस्थाता च ब्रह्मसंधत्तमिति यजूंषि ॥ ग्रहकाण्डत्वात् सोमार्थेयं ब्राह्मणजातिं ब्रह्मवर्चसं वा मदीयं सधत्तं संहितमविच्छिन्नं कुरुतं मया सह । किञ्च तद्ब्रह्म मे जिन्वतं ।

Colophon:—इति भट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये पारक्षुद्रे प्रथमेऽष्टके अष्टमप्रपाठके दशमोऽनुवाकः । समाप्तश्च प्रपाठकः ॥ इति प्रथमाष्टकम् ॥

Post-Colophon Statement:—

संवत् १९४९ ॥

Printed in the Bibliotheca Series, Mysore.

456.

3990. *The Same.*

Substance country made yellow paper, 11×5 inches Folia, 210 Lines 4 on a page Extent in Ślokas, 1200 Character, Nāgarī Date, Saṃvat 1949 Appearance, fresh

Colophon —इति भट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये ज्ञानयज्ञाख्ये तृतीये काठके नवमोऽनुवाकः समाप्तस्तृतीयप्रपाठकः ।

एष निष्पादनशाखोऽयं कुशिकान्वयजन्मना ।

भट्टभास्करमिश्रेण ज्ञानयज्ञः प्रवर्त्तितः ॥

Post Colophon —संवत् १९४९ ।

Beginning —

यस्य निःश्वसितं वेदाः यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।

निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं(रौ) ॥

अग्निहोत्रादिकं कर्म द्वितीये काण्ड ईरितम् ।

नक्षत्रेष्ट्यादिकं कर्म तृतीये काण्ड उच्यते ॥

आद्यप्रपाठके पूर्वभागे याज्यानुवाक्यकाः ।

क्रमेणेष्टिषु वक्ष्यन्ते उभयेऽस्मिन्(?) तदिष्टयः ॥

तत्र प्रथमेऽनुवाके देवनक्षत्राणां याज्यानुवाक्याः तद्विभागश्च ब्राह्मणे समाम्नातः । कृत्तिकाः प्रथमं विशाखे उत्तमं तानि देवनक्षत्राणि अनुराधा प्रथम-मपभरणीरुत्तमं तानि यमनक्षत्राणीति तत्र देवनक्षत्रेषु प्रथमस्य पुरोऽनुवाक्यमाह अग्निर्नः पातु कृत्तिका नक्षत्रं देवमिन्द्रियमिदमासां विचक्षणमिति । अग्निर्न इत्याग्नेयं कृत्तिकानक्षत्रस्य देवताह्वपोऽस्मि ।

This contains Bhaṭṭa Bhāskara's commentary on the third aṣṭaka of Taittirīya Brāhmaṇa The third aṣṭaka has, after the 9th, three more chapters called kāthakas. The comm. in the first three leaves does not agree with the printed edition.

457.

1856.

The second prapāṭhaka of the Taittirīyāraṇyaka, printed in Bibl Ind. Ed , pp 193 to 279.

Substance, country-made paper. 8×4 inches Folia, 16 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 208. Character, Nāgara. Appearance, old

Beginning —

गणेशाय नमः । हरिरोम् ।

नमो ब्रह्मणे नमोस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम ओषधिभ्यः नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते करोमि ॐ शान्तिः शान्ति शान्तिः ॥

ॐ सह वै देवाना चासुराणा च यज्ञौ प्रततावास्ता वयं स्वर्गं लोकमेष्यामो वयमेष्याम इति ते सुरा सन्नह्य सहसैवाचरन् ब्रह्मचर्य्येण तपसैव देवास्ते सुराः अमुह्यंस्ते न प्राजानस्ते पराभवं ते न स्वर्गं लोकमायन् प्रसृतेन वै यज्ञेन देवा स्वर्गं लोकमायन् प्रसृते-नासुरान् पराभावयन् *etc* ।

It contains 20 sections or anuvākas

458.

1866.

The third prapāthaka of the Taittirīyāranyaka.

Substance foolscap paper 8¼×11 inches Folia 11 Lines 8 on a page Character, Nāgara Date, Śaka 1777 Appearance tolerable Complete

Printed in Bibl. Ind Ed pp. 280 to 363.

Post Col .—

शुभं भवतु । इदं पुस्तकं समाप्तम् ॥

सप्ते इत्युपनामक-दामोदरभट्टात्मज-रामचन्द्रेण लिखितम् । शके १७७७ प्रभवनामसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षाऋतौ आषाढमासे कृष्णपक्षे षष्ठ्यां तिथौ भृगुवासरे रेवतीनक्षत्रे इदं पुस्तकं समाप्तम् ।

हे पुस्तक माधवराव वैद्य भोलकरया चे असो ।

459.

1180 (T.).

Substance, country made paper 10×3½ inches Folia, 10 Lines, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance fresh Incomplete at the end

It contains the first twenty anuvākas of the third prapāṭhaka of the Taittirīyāraṇyaka, covering pp 280 to 360 of the Bibl. Ind. Edition The MS breaks off abruptly in the 20th anuvāka

460.

2619.

This number contains several MSS, all parts of the Taittirīya There are eight batches of leaves

I. (A I)

Substance country made paper 12¼×4 inches Folia, 48 Lines 10 on a page Character Nagara of the seventeenth century Appearance discoloured Accented

This MS contains the first, second, fourth, fifth and sixth prapāṭhakas of the Taittirīyāraṇyaka

It was one of the MSS used by Dr Rājendralāla Mittra in editing the work in the Bibl Ind. series He got it from Sakhārāma Shāstri, and marked it A

II (A II.)

Substance country made paper 12×4 inches Folia 24 Lines, 10 on a page Character Nagara Appearance discoloured

This is the second of the two MSS marked A by Rājendralala It contains the third and the seventh to the tenth prapāṭhakas of the Taittirīyāraṇyaka The third ends in leaf 7A. Then come prapāṭhakas seventh to tenth

This was also a MS of Sakhārāma Shastri On the obverse of the first and on the reverse of the last leaf, in red ink—इति तैत्तिरीयोपनिषत् इति तैत्तिरीयोपनिषत् समाप्तिमगमत् ।

So this MS contains the Upaniṣad portion of the Taittirīyāraṇyaka, in which the third is also included, in the Āndhra recension which it represents.

III.

Substance country made paper 13×4½ inches Folia 126 Lines 14 on a page Character Nagara of the sixteenth century Appearance very old and discoloured

This is the MS. marked F by Rājendralāla, when editing the work.

It contains Sāyana's *commentary on the first six* prapāṭhakas of the Taittirīyāranyaka, that is, excluding the Upanisad portion. Sāyana does not include the third in the Upanisad portion, as *done in the preceding* MS. *marked A*, *II*, purchased at Benares.

IV.

Substance, country-made paper 13×4½ inches. Folia, 30. Lines, 14 on a page. Character, Nāgarī. Appearance, very old and discoloured.

This MS. was marked P. by Dr. Rājendralāla. *It is in* the same hand with *III.* and contains the commentary *by* Sāyanācārya on the 10th parpāṭhaka *which is called the* Nārāyanopaniṣad.

This is the *Drāvida* Text, *containing* 64 anuvākas *only*, a recension followed by Sāyanācārya. See the Bibl. Ind Edition of the work, p 910.

V.

The MS marked G *with the names* "Śivaprasāda—Hall."

Substance, country-made paper 13×4½ inches Folia, 101. Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh.

It contains Sāyana's commentary on the first 3 prapāṭhakas and a portion of the fourth of the second kānda of the TAITTIRIYA BRAHMAṆA.

It covers pp. from the 337th to the first line of the 414th of the printed edition of the Ānandāsrama series, the MS. breaks off abruptly at सरस . Although the MS. is marked G, it does not agree with *the description given* by Rājendalāla, of that MS. in p. 76 of the preface to his edition of the work.

VI.

The MS marked N.

Substance, country-made paper 9½×4 inches. Folia, 136 Lines, 9 on a page. *Character, Nāgara of the seventeenth century* Appearance, discoloured and decayed

kānda of the Taittirīya Brāhmana The second fourteen called Yama Nakshattras, together with Amāvasyā, are treated of in the second anuvaka of the same After the thirty yājyās and puronuvākyas come thirty homa mantras for the Hotā

162.

9918 नक्षत्रमन्त्राः । *Nakshattra Mantras*

Substance country made paper ... leaves Folio ... Line 9 on a page Extent in sloka ... Character Nagara Date Samvat 1859 Appearance tolerable Generally correct

Mantras in honour of asterisms, 28 in number, collected from different sources, such as, Taittirīya Āranyaka, Taittirīya Brahmana, and so on

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । अग्नि कृत्तिका ॥

अग्निर्न्मे पवमान् । पाचजन्य पुरोहित ॥

नमो मह्े मह्ायुय ॥ १ ॥ इत्यादि ।

End —यम भरणी ॥ परेयिवांस प्रवतोमहीरनु बहुभ्य पंथामनुपस्प्

शान वैवस्वत सगमन जनाना यम राजान हविषादुवस्य ॥ २८ ॥

शिवमस्तु ।

Colophon —नक्षत्रमन्त्रा समाप्ता ।

सवत १८५९ वैशाख कृष्णाष्टम्या रवौ ।

463

1892 सिद्धानुवाकाप्रसिद्धपदव्याख्या । *Siddhānuvākā prasiddhapadavyākhyā*

Substance country made paper ... leaves Folio 3 Line 11 on a page Extent in slokas ... Character Nagara Appearance faded

Beginning —

श्रीगजानन ।

सिद्धानुवाकेऽप्रसिद्धानि पदानि व्याख्या क्रियन्ते सिद्धे मे

मन्युर्मदीयो यो मन्यु क्रोध पापहेतुरस्ति सोऽयं मज मन्युमतिमिहे विनिष्टितोऽस्तीति शेष ।

The work is thoroughly ungrammatical

Animals, tribes, countries weapons, and other things mentioned are :—

सिंह, व्याघ्र, वृक, अश्व, धन्वन, राजगृह, अश्मन्, गर्दभ, संयक, अश्वत्थ, कूर्म, वत्स, अप्रिय, भ्रातृव्य, मघव, दुष्कीर्ति, परस्वत्, खड्ग, गवय, गौर, ऋष्य, गोधा, जरा, कृष्णशकुनि, कश, उलूक, कोक, मर्कट, कुलल, उलल, उष्ट्र, ऋक्ष, अवि, कोश, कुमारी, शूकर, पृदाकु, अजगर, विद्युत्, लोभा, शलभ, स्त्री, अजा, व्रात्य, शूद्र, वैश्य, राजन्यबन्धु, नैषाद, कुलिङ्ग, उलल, उद्दिन्, किम्पुरुष, द्वीपी, हस्ती, श्वा, वन्य, विदेह, महावर्ष, मुजवत्, दुन्दुभि, इक्ष्वाकु, कलिङ्ग, अश्वतरी, पुश्चली, आखु, मक्षिका, शुक, मयूर, वृष, ब्रह्मन ।

It ends:—

उपध्याहृतिसूत्रस्य पूर्णावृत्तिं सुबोधिनी ।
अध्यायद्वितयेनासावाधानमथ कथ्यते ॥

द्वितीयोऽध्याय ॥ खण्डा ५ ॥ श्रीराम ॥

The mantra is used in the chapter of Gopitryajña in placing a vessel full of water on a crossing of four roads

464.

1893 **सिंहानुवाकभाष्यम् ।** *Simhānuvāka Bhāsya*

A shorter commentary than the preceding.

For the manuscript and the work see L 4260.

Aufrecht says Sinhānuvāka "is alluded to in Baudhāyana Dharmasūtra 4, 7, 7," in the Gopitryajña prakarana. See above Both Rājendralāla and Aufrecht say that the Sinhānuvāka of the Taittiriya Brāhmana 2, 7, 7 does not agree with the present anuvāka

465.

The Text of Siṃhānuvāka.

2120C.

Country-made paper Folia, 2 marked 18 and 19 Lines 4 on a page Nagara

अथ वैश्वानर्या वैश्वानरी नो ऊत्या प्रयातु परावत। अग्निरुक्थेन वाहमा स्वाहा अग्नये वैश्वानरायेदम्। ऋतावानं वैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिं अजस्रं घर्म्ममीमहे स्वाहा। 18b अथं पाठकम' सिद्दे मे मन्युरित्यादि।

466.

1864 तैत्तिरीयोपनिषत्।

Substance, country made paper 9 × 4½ inches Folia, 12 Lines 9 on a page Character, Nagara

It contains Prapāṭhakas VII to IX and the beginning of the 10th of T A.; VII is called Śikṣopaniṣad (ends in 5B), VIII Brahmānandavalli (9A), IX Bhṛguvalli Upaniṣad (12) and X Nārāyaṇavalli, of which the present MS contains the first section of the first anuvāka and the first sentence of the second only.

Printed in Bibl. Ind , pp. 725 to 757.

467.

2256. *The Same.*

Substance, country-made paper 9½ × 4 inches Folia 13 Lines, 9 on a page Character, Nagara of the seventeenth century Appearance, oldish Complete

Printed in Bibl. Ind.

468.

2377. *The Same.*

Substance, foolscap paper 8½ × 4 inches. Folia—Sikṣavallī in 6, Bhṛguvallī in 4 and Brahmavallī in 5 Lines, 6 7 on a page Character, Nagara Appearance, fresh Complete

469

143 तैत्तिरीयोपनिषत् । *Taittiriyopanisad*

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folia [illegible] Lines 10 on a page Extent in slokas 110 Character Nagara Appearance old

Complete in three sections (1) Siksadhyaya, (2) Brahmavalli, and (3) Bhrguvalli

Often printed

Post Col —इदं पुस्तकं श्रि० के० का०

वधा-परिमलोल्लास वासिताधर पल्लवम् ।
मुखं वरदराजस्य मुग्धस्मितमुपास्महे ॥
गङ्गाया दक्षिणे भागे योजनानां शतद्वये ।
पञ्चयोजनमात्रेण पूर्वाम्भोधेस्तु पश्चिमे ॥
वेगवत्युत्तरे तीरे पुण्यकोट्यां हरिः स्वयम् ।
वरदः सर्वभूतानां अद्यापि परिदृश्यते ॥
करि-गिरिवर-शृङ्गे पुण्यकोटीविमाने
खग गज गुह शेषैः सेव्यमानः क्रमाच्च ।
विकसितमुखपद्मः विश्वमाता समेतः
शशिशतसमवर्णो देवराज भजेऽहं ॥

470.

1757 शिक्षोपनिषत् । *Siksopanisad*

Substance country made paper 11¾ × 5¾ inches Leaf 1 Lines on a page 19 Extent in slokas 60 Character, Nagara Old Correct Complete

Colophon —इत्यापस्तम्बशिक्षाया उपनिषत् समाप्तम ।

Beg —ॐ शन्नोमित्र शंवरुण शन्नोभवत्वर्यमा ।
शन्न इन्द्रो बृहस्पति शन्नो विष्णुरुरुक्रम ॥
नमो ब्रह्मणे, नमस्ते वायो, त्वमेव प्रत्यक्ष ब्रह्मासि । त्वमेव प्रत्यक्ष ब्रह्म वदिष्यामि । ऋत वदिष्यामि सत्य वदिष्यामि । तन्मामवतु । तद्वक्तारमवतु । अवतु माम् अवतु वक्तार । ॐ शान्ति हरि ।
ॐ शिक्षा व्याख्यास्याम वर्णस्वर । मात्रा बलम् । सामसन्तानम् ।

इत्युक्तः शिक्षाध्यायः। शिक्षापथ। मङ्गलीयथा। अथातः संहिताया उपनिषदं व्याख्यास्यामः। पञ्चस्वधिकरणेषु। अधिलोकमधिज्योतिषमधिविद्यमधिप्रजमध्यात्मम्। ता महासंहिता इत्याचक्षते।

471.

2336. *The Same* (*Triśankorvedānuvacana.*)

Being the tenth anuvāka of the first prapāṭhaka of Taittirīyopanisad.

Substance, country-made paper 8½×4 inches. Folio, 2 Lines on a page, 8 and 9 Extent in Ślokas 12 Character, Nāgara of the nineteenth century Fresh Complete

Col·—In leaf 2 line 5. इति त्रिशङ्कोर्वेदानुवचनं।

Sāntipaṭhas only ॐ शन्नोमित्रः शंवरुणः etc. ॐ सहनाववतु etc , ॐ यश्छन्दसामृषभोविश्वरूप *etc.*, ॐ अहं वृक्षस्य रेरिवा *etc.*

The colophon stands after the fourth Śāntipatha. Then ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं etc. आप्यायन्तु ममाङ्गानि etc.

472.

2433. *The Same.* (भृगुवल्ली)।

Substance, country-made paper Folia, 5. Lines 8 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured Complete

See printed edition Bib. Ind., pp. 122–141.

473.

2376.

Substance, country-made paper. 6¾×4½ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 50 Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured Incomplete

It contains the Brahmavalli of the Taittiriyopanisad from the beginning to the seventh anuvāka and the first mantra and the beginning of the second mantra of the eighth anuvāka.

474.

9700. तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यम् । *Taittirīyopaniṣad-Bhāṣya.*

Substance country made paper 11×6¼ inches. Folia, 17. Lines, 19 on a page. Extent in slokas, 688. Character Nāgara. Date Śaka 1752. Appearance old. Complete. Written in an extremely small hand.

Often printed.

The last colophon runs.—इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीमच्छङ्करभगवत्पूज्यपादकृतौ तैत्तिरीयोपनिषद्-भाष्य समाप्तं ।
शाके १७५२ कार्त्तिक-शुक्ल-प्रतिपदि बुधे काश्यां लिखित ।

475.

411 तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यम् । *Taittirīyopaniṣad-Bhāṣya.*

By Ānandatīrtha, the founder of the Mādhva School.

For the MS. see L 1370.

इदं पुस्तकं खे॰ के॰ का॰ ।

476.

950 तैत्तिरीयोपनिषदालोकः । *Taittirīyopaniṣadāloka*

By Vijñānabhikṣu.

For the manuscript and the work see L 1798.

477.

1149. नारायणोपनिषद्भाष्यम् । *Nārāyaṇopaniṣad Bhāṣya.*

By Keśava, a disciple of Mādhavācārya.

Substance country made paper 9¼×4 inches. Folia, 92. Lines, 9 on a page. Extent in slokas, [illegible]00. Character Nāgara. Appearance, old. Date Śaka 1749. Complete.

It ends —श्रीमत्काशीपुर्यां सकलबुधजनावासवृन्दाभिरामा
विद्यारण्याङ्घ्रिपद्मप्रणतिमनुसरन् केशवः ग्रथ्य एव ।

श्रीमन्नारायणीयोपनिषदमतुलां विन्दुनामानुवाका
व्याचख्यौ चान्ध्रपाठक्रमत इह सता संविदा रङ्गनाथ ॥

So the author is Kesava, a disciple of Mādhavācārya. It follows the Āndhra readings of the text.

Post Colophon —संवत् १८८४ शके १७४९ भाद्रपद वद्य १० समाप्तं ।

478

2131 **वृहन्नारायणोपनिषत् ।** *Vrhannārāyanopanisad.*

The 10th Prapāthaka of Taittirīya Āranyaka.

Substance, country made paper. 6¾×9 Folia, 20 Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete

The present MS agrees with Rājendralāla's edition up to इत्युपनिषद् (in leaf 14A), i.e. the 14th anuvāka, although the numbering of the anuvākas does not. The present MS does not belong to Āndhra recension

It ends at the मा नो महान्त उत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्त मुतमान उक्षितं or the 52nd anuvāka

479.

2132 *The Same*

Substance, country made paper 6×4 inches Folia 1-22, of which 12-19 are missing Lines, 8 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured Fragment

This MS agrees with the preceding one with a slight difference in numbering.

It ends with the 36th anuvāka and the beginning of the 37th which corresponds with the 38th anuvāka of the preceding MS

480.

2308. **कठकोपनिषत् ।** *Kathakopanisad*

Substance, foolscap paper 8×4½ inches Folia, 12. Lines 7-8 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

Printed in pp 74 to 159 in the Bibl. Ind edition.

often printed. For Gopālayogi's commentary on the Bhāsya, see L. Vol. II. p. 135.

The last Colophon runs thus.—

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यवर्य-श्रीमद्रघुनाथेन्द्र-सरस्वतीशिष्य-श्रीमद्बालगोपालेन्द्रयतीश्वरविरचित-कठवल्लीभाष्य-विवरणे अन्तिमवल्ली समाप्ता ।

श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

486.

9520. कठोपनिषट्टिप्पनं । *Kathopanisattippana*

Substance, country-made paper. 13×5 inches. Folia, 9. Lines 12 13 on a page. Extent in Slokas, 100. Character, Nāgarī. Appearance, fresh. Complete.

Beginning:—ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

काठकोपनिषद्वल्लीनामनुबन्धचतुष्टयं मोक्षहेतुब्रह्मविद्याप्रतिपादकत्वात् सिद्धं आख्यायिकाविद्या स्तुत्यर्था ॥ उशन् क्रतुमिच्छन् ॥ इत्यादि ।

End:—विरजः विरजा धर्माधर्महीनः । विमृत्युः अविद्याकामहीनः अन्योऽपि य एवंविदस्ति सोऽप्यध्यात्ममेव प्रत्यग्रूपमेव ब्रह्म प्राप्तो विरजो विमृत्युर्भवति विद्यातत्फलयोर्निर्विघ्नत्वाय शान्ति मन्त्रं पठति नौ त्राता ॥ शिष्याचार्यौ इत्यादि ।

SUBSIDIARIES TO THE BLACK YAJUR VEDA

487 & 488

6063

Substance country-made paper 11×4½ inches Folia 27 Lines 9 on a page Extent in ślokas 600 Character Nāgarī Date Samvat 1913 and Śaka 1778 Appearance fresh Complete.

I. Padmanābha's work, Samānalakṣaṇa.

This is a roughly alphabetical list of words in the Yajuḥ saṃhitā, in which visarga is dropped after आ

Beginning —श्रीगणेशाय नमः । हरिः ॐ ।

अथ यजुःसंहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यञ्जनोत्तरश्चसकार-
परो विसर्जनीयो येषु पदेषु स लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्याम्य-
येऽन्यपदाना नानापदत्वमसंख्याने तेषां पूर्वपदमवग्रह उष्मविसर्ज-
नीयप्रथमद्वितीया अघोषाः ॥ न हकारः ॥ व्यञ्जनशेषो घोषवान् ।
गजडदबास्त्रयो वर्गाः दादयश्चैव वादयः ।
यदि वान्तो हकारश्च प्रसौ तावन्यसंयुतौ ॥ इति परिभाषा ।

अग्रिया अयक्ष्मा अगा अभ्रा असुरा अष्टणा अनाधृष्या अश्वा अहृणीयमाना etc., etc.

3B हिमा होतव्या छाया छायना हारका होत्रा ॥ न देयः ॥ ऊता मकारपरः ।

Colophon —इति श्रीपद्मनाभविरचितं समानलक्षणं समाप्तम् ।

II The work of Nārāyaṇa, Vilanghya

हरिः ॐ ।
प्रणम्य भारतीं देवीं सर्वमङ्गलकां पराम् ।
नारायणः प्रवक्ष्यामि विलङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥
ऋकारैकारवर्णौ यौ संहितायां विकारिणौ ।
तदन्तानि विलङ्घ्यानीत्युच्यन्ते वेदवित्तमैः ।

10B अस्याधिरप्रभूणोद्दमस्तादाद्दरमद्द ।
अद्दरश्चाद्दर ताद्दाग्द्दार्थं चाक्कतादद्द ॥ ४१ ॥
अद्दास्या अद्दरतां चेत्थुक्तो फलस्य + सयप ॥ ४२ ॥
इत्यवर्शिं समाप्त ।

VI हरि ॐ ।
आमीधाग्रयणाख्यापावत्तानामायुध श्रुति ।
आग्नीराद्दवनीयाधेयाप्रमुख्याथण श्रुति ॥

12A अनुनाम्नप्रहन्याप्रपराश्राव्यानुवाक्यथा ।
आहितत पूर्वभाङ्ग्वेधेभावर्णा मुनिर्म्मिता ॥ २० ॥
तितिर्णी फलसम्भूता <u>सभाधिपतियज्व</u>ना ॥ २१ ॥
इत्यावर्णी समाप्ता ।
हरि ॐ ।

VII The work of Śrivatsanka
मुनिमानसमन्थान मथितागमसागरात् ।
उदिताय नमोभूयादमृतासमराय्ये ॥
गुणत्रयविहीनाय जगत्त्रयविधायिने ।
श्रुतित्रयदृषे प्रस्थित पुरुत्रयमर्धं नम ॥ २ ॥
नमस्कृत्य विनेतार विघ्नानामनुप्रियत ।
अनिग्रमिग्रमादृष्टात यत्सन्देहास्पद पदम ॥ ३ ॥
भि र्ध्या भ्य सुभिरवागाभाग ऋक्षभागदीर्घं च ।

End —

[illegible] ॥

इति षड्विंशति सूत्रम्।

The name Ṣaḍviṃśati sūtra is rather a misleading. As shown above, the MS contains a number of tracts, relating to the grammar and pronunciation of the Taittirīya Saṃhitā of which the Ṣaḍviṃśati sūtra is the eighth and last, which led the ignorant scribe to suppose that the whole MS was Ṣaḍviṃśati sūtra, and accordingly, he marked every leaf of it with the letters ष सू

After the second verse, it quotes only the parts of the kārikās, as it explains them. In fol. 5B, we get the number 9. Then we have another kārikā and its commentary, unnumbered.

II. In 6B the second tract begins—the object of which is given in the following lines:—

अतीन्द्रियार्थ विज्ञान प्रणम्य ब्रह्म शाश्वतं ।
तैत्तिरीयपदादीनां वक्ष्यामि स्वरसंग्रहम् ॥

It consists of 35 Kārikās and ends in 9A.

Col.—स्वरपञ्चाशत समाप्त

III. *Beg.*—प्रणम्य नारायणपादपङ्कजे समस्तलोकार्चितमूर्तिधारिणे ।
करिष्यते वेदपदानि पठतो निरूप्य चोच्चस्वरवर्णयो मया ॥ (?)

It is incomplete. There are 35 kārikās and the first four letters of the 36th.

490.

569 स्वरमञ्जरी । *Svaramañjarī*

By Nṛsiṃha Sūri, son of Ṛṣi Ārya.

For the manuscript see L 1129 and for the work see I O Catal No 701.

An elementary treatise on Vedic accents. It quotes and explains the Sūtras of Pāṇini with reference to accents of the Black Yajurveda.

Post Colophon statement:—

स्व(स)स्तोज्ज्वलशब्दशास्त्रनिपुणो नित्यांतिशब्दार्णव
सत्कोविदन्यकुलोद्भव सुतमतिर्नाम्ना नृसिंह सुधी ।
बालानामवबोधनाय विविधान् सन्धान्देशादरात्
वक्ष्योदाहरणं प्रपञ्चचतुरामाख्यत् स्वरप्रक्रिया ॥
नृसिंहाय नमः ॥ शुभमस्तु ॥
यथा प्रती तथा लेखो मम दोषं न दीयते ॥
शकन १७२३ ॥

In leaf 83A. occurs the following:—

नित्यस्वाध्याय निष्णातैर्विरचि· शब्दवादिभिः ॥
शाखेयं तैत्तिरीयाणां वक्तृधारच्यं धीमता ।
दृष्टस्वरोदाहरणं न्दमिडेन विपश्चिता ॥

शब्दविद्या धर्म्मंमात्रङ्क् ॥ सक्तुमिवेति ॥ तत्राप्तिप्राशैर्नार्थादिवीवाधमिति अनयोरयमर्थः । यत्र शब्दशास्त्रे धीरा विवेकिनः । तितउना चालनीपात्रेण सक्तुमिव वाचं पुनन्तः शोधयन्तः अकृत व्याकुर्वत । अत्र सखायः स्निग्धाःसख्यानि सखित्वफलानि जानते । विन्दति । एषा वाचि भद्रा लक्ष्मीर्निहितेति देवाः ॥

491.

1155 लक्षणरत्न । *Lakṣana Ratna.*

By Vaidyanātha Bhaṭṭa.

Substance, country-made paper 9¼×4½ inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Extent in Ślokas, 100 Character, Nāgara Date, Sam 1672. Appearance old Complete

Beginning.—श्रीगणेशाय नमः ।

अम्भोजसम्भूतगभीरनाभी
विभूतिकेली भवनाय मानम् ।
विद्याविशुद्धौ विबुधाः श्रयध्वं
विद्यावदग्रेसर-वैद्यनाथम् ॥ १ ॥
आखुवाहन-सेनानी-पार्व्वती-परमेश्वरान् ।
सकलश्रेयसः सिद्धौ सन्ततं प्रणमाम्यहम् ॥ २ ॥

यजुषि प्रतिपदशाखापदादिनिष्ठताकार-पदान्तनकारयोः पदान्ततकारप्रगृह्ययोरिङ्ग्यपदाद्याकारयोः संहितावसानस्य च सा+तपत्वणत्वयोर्द्धिकारादेशे उत्तरपदाद्यैकारौकारपदान्तङकाराणां च पदान्तसमानाक्षरे दीर्घत्रयस्य च समविषमसङ्ख्याद्योतकं विसर्ज्जनीयसङ्ख्याप्रतिपादकं प्रतिपदशाखादेकैकाक्षरं प्रत्यनुवाकमेकैकं वाक्यं लक्षणरत्नं वक्ष्यामः ॥ तत्र प्रवर्त्तका वर्णा अकाराद्युकार-पर्य्यन्ताः लुप्तवर्ज्जिताः स्वरा पञ्च । अकाराद्योकार-पर्य्यन्ता ऋऌ-वर्ज्जिताः स्वरा पञ्च ॥ कगौ चजौ टडौ तदौ पबौ मनौ लवौ

प्रसौ चेति । अथ द्वन्द्वसमासयुक्तं तत्लक्षणद्वन्द्वं संहृत्य एकरूपतो विगणय्य समविषमसंख्या द्रष्टव्या । पदादिनिहिताकारपदान्त-नकारौकारद्विके समौ । चद्विके विषमौ ॥ पदान्ततकारप्रगृह्यौ टद्विके समौ । तद्विके विषमौ । इत्यपदाद्याकारौ पद्विके समौ । मद्विके विषमौ ॥ एतल्लक्षणद्वन्द्वत्रयमपि लद्विके समं । शद्विके विषमम् । यत्रैकं लक्षणद्वन्द्वं समं वा विषमं यदि तत्र तदितरोभयलक्षणद्वन्द्वन्तु तद्विपरीतं स्यादिति ज्ञातव्यम् ॥ द्विकानामष्टकाना पूर्व्वोक्तरवर्णौ क्रमात् संहितावसान-समविषमसंख्यासूचकौ । द्विकाष्टकस्य यकार-वकाराऽन्यतरसंयोगे साहितषत्वणत्वयोर्वैषम्यं द्रष्टव्य । तत्संयोगा-भावे सममेवेति ज्ञातव्यम् ॥ द्विकाष्टकस्य रेफसंयोग एकादेश उत्तरपदाद्यैकारौकारपदेऽन्तःङकारागमःवैषम्यं द्रष्टव्यं । तत्संयोगाभावे सममेवेति ज्ञातव्यम् । पदान्तसमानाक्षरदीर्घत्रयमपि पूर्व्वस्वर प+ च+स्वके समं उत्तरस्वरपञ्चके विषमं ॥ विसर्ज्जनीयान् पञ्चकान् पञ्चकान् कृत्वा गणनाया अन्त्यस्वरपञ्चके अकारादिभिरुकारादि-भिश्च क्रमात् एकद्वित्रिचतुःपञ्चविसर्ज्जनीयसंख्या द्रष्टव्या ॥ अत्र सपरस्वरमपि विसर्ज्जनीयाभावज्ञापकः । अथाष्टषडमाड्परं लक्ष्य न भवति ॥ लक्ष्याभाव समो भवेदिति ज्ञातव्यम् । इत्यत्रोपसर्गा पदान्तलक्ष्येषु न गणनीया ।

इति वेदविज्जनसम्मत-श्रीवैद्यनाथभट्टविरचितलक्षणरत्नपरिभाषा समाप्ता । ॐ

It ends thus .—

गावो वा एतत् सत्रं ॥ यौडाक्षायातस्ये । श्वोतौ । प्रावद्य । माको । यपु । मूल्यू तैता । लोट्टूपिभो । ष्रिच्यौल्यकैया । तायोये यो । ला । लभो । शोम्मि । क्रि । चे । न्यादाधि । शै । टो । त्यु । षम्पु । के । त । प्रा । टोऽ । मि । श्योमु ॥ ५ ॥ २ ॥ ७ ॥ कमि ॥ इरि दो ३ ॥

The last Colophon:—इति श्रीवैद्यनाथभट्टविरचिताया वेदविद्- सम्मतलक्षणरत्नं समाप्त ॥

श्री ॥ शुभमस्तु ॥ श्री ॥ क ॥

Post Col. —संवत् १६७२ समये आषाढमास-शुक्लपक्षसप्तम्यां शुक्रे वाराणस्यां लिखितम् ॥

श्रीगणेशाय नमः ।

On the reverse of the last leaf

पुस्तकमिदं श्रीविनायकदीक्षितानाम् ॥

This is a short work which serves the same purpose for the Yajurveda as Padagādha, Caturjñāna, etc., does for the Rgveda.

10519. **मानवशुल्वभाष्य।** *Mānava Śulva Bhāṣya* (with the Text)

(Being the earliest comm. on the Mānava śulva sūtra).

By Śivadāsa, son of Nārada

Substance, country made paper. 10 × 4 inches. Folia 32. Lines 10-12 on a page. Extent in ślokas 1000. Character Nāgarī of the seventeenth century. Appearance old and discoloured. Complete.

Beginning —

ॐ नम श्रीकुण्डिराजाय ॥ श्रीयज्ञपुरुषाय नम ॥
श्रीविश्वेशं नमस्कृत्य विश्वेशं भगवता गुरुं ।
पादपद्मं पितुर्गत्वा नत्वा वै याज्ञिकान् द्विजान् ॥
आसीत् पुरा पण्डितपूज्यपाद श्रीठाकुरो यज्ञसमूहकारी ।
आवीय येनैव गोनामशुक्री प्रवर्ग्यंकृत्य प्रथित हि यज्ञे ॥
तदन्वये याज्ञिककौकशर्म्मा यज्वा वदान्यो विदुषां वरिष्ठ ।
तत्पुत्रपुत्र किल नारदाख्यो वेदार्थवेत्ताऽपर एव शम्भु ॥
तस्यात्मजः शङ्करभट्टनामा तदग्रजोऽह शिवदासशर्म्मा ।
काश्यां स्थितो मानवशुल्वभाष्यं कुर्वे यथार्थं श्रुतिसूत्रमूलम् ॥
निरालम्बस्य शुल्वस्य पूर्वैर्व्याकृतस्य च ।
तस्य व्याख्या कथं कर्तुं शक्यामतिमन्दधी ॥
तथापि क्रियते किञ्चिद्बोधयिष्यन्ति याज्ञिका ।
मज्जरया मन्दकस्य श्रेष्ठमाङ्गमनीषिण ॥
मयाद्य गणितज्ञान शुल्वशास्त्रं समारभेत् ।
अन्यथा सकलं ज्ञानं शुल्वस्यैव न जायते ॥

सन्ति शुल्वान्यनेकानि तद्भाष्याणि बहून्यपि ।
मैत्राया चैकशाखस्य बौधायने न दृश्यते ॥
तस्माद्बौधायन शुल्व लिख्यतेऽत्र क्वचित् क्वचित् ।
स्वीयशुल्वस्य सम्मत्यै पठतां ज्ञानवृद्धये ॥

तत्र तावत् सकलधर्मशास्त्रप्रवर्तकस्वायम्भुवो मनुर्मैत्रायणशाखाया श्रौतसूत्र विधाय तत्र क्रियमाणवेद्युपयोगितया शुल्वसूत्र कुर्वन् आदौ रज्जुलक्षणमाह ॥

पार्श्वमानी समा त्रिगुणा रज्जुमुभयत पाशामस्थूलामक्षीमायतशुल्का प्रतिमुक्तमयूखां मिनुयात् अस्यायमर्थः । पार्श्वे मीयते यया सा पार्श्वमानी तां ।
etc , etc

5B, इति श्रीनारदात्मजशिवदास-विरचिते मानवशुल्वभाष्ये परिभाषाखण्ड प्रथम ।

7A, इति श्रीपाकयज्ञिकी-वेदी-साधन शुल्वसूत्रव्याख्याने द्वितीय खण्ड ।

12B, इति श्रीनारदात्मज॰ साङ्गदर्शपौर्णमासिकी वेदे साधनसूत्रव्याख्याने तृतीय खण्ड ।

16B, इति श्री नारदात्मज॰ वारुणप्रघासिकीवेद्यादिपाशुकीवेद्यन्तसाधन-शुल्वसूत्रव्याख्याने चतुर्थखण्ड ।

Beg. (12B) अथ चातुर्मास्यसंस्थाया वारुणप्राघासिकयजनसाधनभूतयो-
मारुतीवारुणीवेद्योर्युगपत्साधनप्रकारमाह ॥

16B तिर्यक्पात्राणां द्रोणकलशादीनां सोमे उपयोगात् तत्स्वरूप शुल्व कृद्वदति ।

21A इति श्री नारदा॰ पञ्चम खण्ड ॥

25A इति श्री नारदा॰ सदोहविर्धानाग्नीध्रसाधनविधायक षष्ठ खण्ड ।

32A इति श्री (The names are blurred over with ink) अष्टावक्रेण (?) (written on the margin in a later hand) सशिरस्क प्रथमाग्निसाधन सूत्रव्याख्याने सप्तम खण्ड ॥

तृतीयपुरुष शिरोविधायेति मनुनोक्त सूत्रस्यायमर्थः । The explanation continues to the reverse of the last leaf which contains an illustration of an altar.

493.

3193

The fourth patala of the Kathaka srauta sūtra

S bst tre country m le paper 7×3½ the Fcla 4 I t or p 1xt t m sloka 40 C1 tr Naga i of th e rly t t ccrth t ry Ap ar n l rd rd t o ight

This patala of the Kathaka srauta sūtra, which is generally supposed to be lost, contains directions for two different sacrifices, one the Divahsyenyāga and the other Apādyāyāga

See Cs Vol I, 124

494.

316 भारद्वाजीय पैतृमेधिक सूत्र । *Bhāradvājiya Paitrmedhika sūtra*

For the MS see L 1395 and for the work see Burnell 20B

The statements in L are not all correct The Sūtra in 24 sections comes to an end in line 8, leaf 18B Then commences *an anonymous Bhasya which abruptly ends shortly after the completion of the fifth patala*

Text printed by Dr Caland in his Pitrmedhasūtrāni

495

1388 भरद्वाज सूत्रभाष्य । *Bhāradvāja Sūtra Bhāsya*

S b re country a l p r 10½×4½ 1 Fol 16 I on a l s 14 Ext nt s lok 600 Char ter Naga a Ap r r old

It contains a bhasya on the Pitrmedha Sūtra of Bharadvāja On the blank page of the first leaf, the bhasya is attributed to Maunabhatta

It begins —

पैतृमेधिक कर्म्म वक्ष्यते पूर्व्वाण्यानि कर्म्माणि श्रौतानां पुत्रयाग ॥

जातकर्मप्रभृतीनि नियतनैमित्तिककाम्यप्रायश्चित्तानि जातकर्माद्युप-
नयनान्तानि उभयं साधयन्तीति रहस्यस्याशय नियानि ।

It ends —दर्शपूर्णमासाग्रयणार्थमिति सामर्थ्यादविशेषात्प्रयाणि कर्म्माणि
पश्वादीनि न भवन्ति । प्रोषितप्रमीत इत्यनुवाद । पलाशवल्कै
रिवैरमादि विधानमेव क्रते प्रोषितप्रमीत इति श्रुते ।

196.

2206 **भारद्वाजपितृमेधिकसूत्रव्याख्या ।** *Bhāradvāja Pitṛmedhika Sūtra Vyākhyā.*

Substance, country-made paper. 10 × 4¼ inches. Folia, 18, of which the first is missing. Lines, 11 on a page. Extent in granthas, 528, by a statement in the manuscript. Character, Nāgarī of the eighteenth century. Appearance, coloured.

It ends —

प्रमादमरणे सर्वेष पितृमेध कर्त्तव्य । अविकारैर्मन्त्रैरसंस्कर्मेति
यद्यग्नौ इति विनाशे कदाचिन्मरणे यावज्जीवश्रुतेरनपगतात
दारान्तरग्रहणे साग्नित्वात् श्राद्धार्थमग्राधेयमिति दर्शपूर्णमासा
ग्रयणार्थमिति । सामर्थ्यादविशेष । शेषाणि कर्म्माणि पश्वादीनि
न भवन्ति । प्रोषितप्रमीत इत्यनुवादः । पलाशवल्कैरित्येवमादि
विधानमेव क्रते प्रोषित प्रमीत इति श्रुते । ग्रन्थसंख्या ५२८ ।

For the Text see Burnell 20B. The work is marked आश्वितापि कन्येष्टि भारद्वाज on the top of fol. 2.

The second praśna begins —

9\ अथात उत्तरं पैतृमेधिक व्याख्यास्याम उत्तमपुरुषेभ्य एवैतद्
विधान कर्त्तव्यमित्युक्त पितृमेधश्च सर्व्वेषां क्रियते पितृमेध-
प्रासानामपि ब्रह्मविद्भि कर्त्तव्य इति ब्रह्ममेध इत्याचक्षते अथवा
ब्रह्मविद्यानामिति केचित ब्रह्मविद्भिर्विधीयते इति अथाहर-
हरिति श्रुयतराध्वुतिराजनीयते विस्पष्टार्थं द्विजातीनामित्यारभ्य
क्रतूनामुक्तमा क्रतुरियन्ता श्रुतिराजनीता द्विजातयो ब्राह्मणा एव ।
इत्यादि ।

497.

1261. भारद्वाजगृह्यसूत्रम् । *Bhāradvāja Gṛhyasūttra.*

Sub stance country made paper 10¹ × 4½ inches Folio 25 Lines 8 to 14 on a page Extent in ślokas, 900 Character Nagari Date Sam 1796 Appearance, old Complete

Colophon in 24B. :—

इति भारद्वाजीयगृह्यसूत्रात् प्रायश्चित्तसंग्रहग्रन्थः समाप्तः इति ।

Col in 25A —इति गृह्यप्रायश्चित्तानि समाप्तानि ।

Post Col —ओरस्तु । अनन्तकृष्णदीक्षितसुतविनायकदीक्षितानां ।

संवत् १७९६ वर्षे आषाढ शुक्ल ५ दिने समाप्तिमगमत् ।

The Kalpa Sūttra of Bhāradvāja School is very rare Pitṛmedha Sūttra only of the school is generally known, having been published by Dr Caland Dr Buhler in his Gujerat Catalogue, Vol. I, p 186, mentions परिशेषसूत्र of that school, but gives no description The work contained in this manuscript is divided into 37 sections The first section contains a few sūtras identical with the first few sūttras of the Āpastamba Gṛhya ritual The sections are short, but there seems to be a short commentary accompanied by directions for ritual, given along with the sūttras.

In the left hand upper corner of each leaf, we have sometimes बोध, sometimes बोध भ. टी, sometimes बोधटी, and sometimes बोपटी. It seems that the short commentary is by बोधा. The colophon given above, says that only Prāya scitta section has been picked up from the Gṛhya Sūttra of Bhāradvāja But this statement seems to apply to that portion of the manuscript which lies between the two *colophons*, namely, the last line of leaf 24B and 25A This manuscript seems to reveal a large portion of Bhāradvāja Gṛhyasūttra, hitherto considered as lost

The beginning is the same as that of Āpastamba Gṛhya sūttra

End before the first colophon in leaf 24B

व्याहृतिभिर्विहृताभिर्भूरग्नये चेति प्रतिमन्त्रं चर्वादधाज्यञ्जली-
र्जुहुयात् । होमे सर्वत्र अग्ने परिस्तरणमाज्यसंस्कारस्रुक्स्रुवसमार्जनमुभयत
परिषेचनं कुर्यात् ॥ २० ॥

The end before the last colophon —

औपासनादो च व्रतार्थे उपवासस्थरोद्धर्षिवत्सदिकर्मं प्रतिपद्यते । तृतीयपक्षे
होमं कुर्यात् । पुनराधेयं तस्य प्रायश्चित्तं ॥

498.

446 परिभाषासूत्रम् (भारद्वाजीयम्) *Paribhāṣā sūtra of Bharadvaja*

Substance country-made paper 9¼×4 inches Folia 3 Lines 11 on a page Extent in slokas 60 Character Nagari Appearance fresh Complete

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।

स्त्रियाश्चैव संस्कारार्थमौपासनं । अग्निहोत्रं यजमानस्येति विज्ञा-
यते । अन्यतरः पत्न्या अन्यतरः यजमानस्य तयोर्यं प्रथमं स्रियेत
तस्याग्निहोत्रं पत्युजायाया वा सह प्रमीतयोरुभयोः प्रतिषेध ।
अथ यद्यपत्नी एक स्यादुभाभ्यां तस्य संस्कार उपासनाग्नि-
होत्राभ्यां । अथ यद्यग्निहोत्रेण पत्नी दहति यदेकस्मिन् यूपे द्वे
रसने पत्नी विन्दत इति विज्ञायते । सा पुंवद्भवति स स्त्रीवद्भवति
इति विज्ञायते ।

It ends thus —

खदिरबिल्वपालाशानामिध्मदारुणि इत्यादि आज्यालाभे वनमा-
त्रिकं माहिषं वा घृतमाज्यार्थं इत्यादि ।

इति भारद्वाजपरिभाषासूत्रम् ।

इति समाप्तम् ।

श्रीरामेश्वरार्पणमस्तु ।

Colophon —इति मातृदत्तीया चतुर्थसूत्रव्याख्या समाप्ता ।

Post Col —सम्वत् १८६२ फाल्गुनशुक्लाष्टम्यां ब्रह्मोपनामकेन वासुदेवेन श्रीकाश्यां लिखितम् । श्रीविश्वेश्वरायार्पणमस्तु ।

Matṛdatta is hitherto known as a commentator of the Hiraṇyakesi Sutras only See Aufrecht Cat Cat

It contains the commentary with directions for the application, on the first four sūtras of the Chapter on Rudra The sūtras are—

1 अथातो रुद्रस्नानविधिं व्याख्यास्यामः ।

The commentary ends in 6*a*

2 अथातः षडङ्गरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनविधिं वक्ष्ये ।

The commentary on the second sūtra ends in 12*a*

3 अथातो रुद्रस्नानार्चनविधिं व्याख्यास्यामः ।

The commentary on the third sūtra ends in 15*b*

4 सुशुभे पुण्यदेशे गोचर्ममात्रे स्थण्डिले पद्मे वा लिङ्गं प्रकल्प्य पूजयेदिति ।

The commentary ends in 19*b*

The work begins यस्य निश्वसितं वेदा *etc*

502.

3036 **प्रयोगवैजयन्ती ।** *Prayoga Vaijayantī*

A commentary on Hiraṇyakesisūttram

by Mahādeva

Substance country-made paper [illegible] inches Folia [illegible] Lines [illegible] on a page Extent 1100 slokas Character Nāgarī of the …teenth century Appearance old Complete

The commentary is on the 4th prasna of the *Hiraṇya-kesisuttras* which deal with animal sacrifices and is complete in 5 paṭalas

The last Colophon —

इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रव्याख्यायां प्रयोगवैजयन्त्यां महादेवकृतायां चतुर्थे पशुप्रश्ने पञ्चमः पटलः । प्रश्नश्च समाप्तः ।

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।

ष्वविधेष्वेषु नियतोपक्रमास्तु निरूपिता ।

दर्शाद्या इष्टिपर्यन्तास्त्वथारोऽथ निरूप्यते ॥ (?)

नित्याभ्यास पशु पूर्वमनित्याभ्यासकर्मत ।

चातुर्मास्येभ्य एवैत सौत्रामण्याश्च पूर्वत ॥

प्रश्ने चतुर्थ ऐन्द्राग्नो निरूढो विश्रुते सह ॥

सर्व्वेभ्य कामेभ्य पशुवन्धो विधीयमानो दर्शितो बौधायनेन, अर्थवादकफल आपस्तम्बेन । अत्र पत्तेषु प्रथमप्रश्ने प्रथमपटल एव अधिकारिनिर्णयो दर्शपौर्णमासवदेव इत्तोऽतो न व्याख्यायते । इत्यादि ।

It ends —

न्यायोपदेशयो केचिदिकल्प ब्रुवते न तत् ।

युक्त न्यायो ऽनुमानन्तु श्रुतितुल्य कथ भवेत् ॥

503.

681 ज्योत्स्ना हिरण्यकेशिसूत्रव्याख्या ।

Jyotsna, being a comm on Hiranyakesi sutra

By Gopinatha

For the MS see L 1505

A mere fragment containing the comm on the 10th Prasna The last leaf is marked 133, but the leaves from 127 to 132 (both inclusive) are missing

504.

10491 हिरण्यकेशिस्मार्त्तसूत्र । *Hiranyakesismarta sutra*

Substance, country made paper 8¾×6 inches Folia 52 Lines 11 14 on a page Extent in slokas 800 Character, Nagara Date S 1,31 Appearance old and discoloured Complete

Last Colophon —इति हिरण्यकेशिस्मार्त्तसूत्र समाप्तम् ।

Post Colophon —शाके १७२१ सर्व्वधारीनाम संवत्के श्रावण वद ८ भृगुवार तद्दिने डोंगरे इत्युपनामकस्य त्र्यम्बकभट्टात्मजगंगाधरेण लिखितं ॥ स्वार्थपरार्थं ॥ यदिशुद्धमशुद्धं &c शुभं भवतु ॥ अवन्तिकापुरि महाकालसन्निधौ सम्पूर्णमस्तु ॥

Beginning —उपनयनं व्याख्यास्याम ॥

सप्तवर्षं ब्राह्मणमुपनयेत्‌कादशवर्षं राजन्यं द्वादशवर्षं वैश्यं वसन्ते ब्राह्मणं ग्रीष्मे राजन्यं शरदि वैश्यमापूर्यमाणपक्षे पुण्ये नक्षत्रे

6B इति हिरण्यकेशिसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्ने प्रथमः पटलः ।

11B इति ० द्वितीयः पटलः । अधीत्य वेदं स्नानं तद्व्याख्यास्यामः ।

15B, ० तृतीयः पटलः—आनयत्यग्ने रथमश्वं हस्तिनं वा—

20A, ० चतुर्थः पटलः ॥ दर्शे चन्द्रमसं दृष्ट्वाप आचम्यापो धारयमाणा etc

23A, ० पञ्चमः पटलः ॥ समावृत्त आचार्यकुलान्मातापितरौ बिभृयात्ताभ्यामनुज्ञातो भार्यामुपयच्छेत ।

26B, ० षष्ठः पटलः । ता तत प्रवाहयन्ति प्रवाहयन्ति समीप्येन मभिसनुहरन्ति स्त्रियो धाप्योनुगतोमन्त्रा श्रोत्रियागाराद्वाद्याप्यावासस्थानुगते भार्यायां यत पूर्व्वागारं प्राप्यार्थेन मशक्ति दक्षिणं पादमग्रेति हरं ।

33A ० सप्तमः पटलः ॥ गृहानाबिभीत वा मोध्यते ॥ शाला कारयिष्यन् ॥ पाणिग्रहणादिरग्नि ॥ विष्णुयानि कल्पयतु ॥

33B ० उपनयनं विवाहं चैकमिथैकाग्निविंशत ॥ (?) इति हिरण्यकेशीसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्ने समाप्तः ॥—

34A *Begins* —अथातः सीमन्तोन्नयनं । प्रथमगर्भायाश्चतुर्थे मास्यापूर्यमाणपक्षे पुण्ये नक्षत्रेऽग्निमुपसमाधाय व्याहृतिपर्यन्तं कृत्वा धाता ददातु नो रयिमिति चतस्रो धात्री जुहोति ।

38B इति हिरण्यकेशिसूत्रे विंशतिप्रश्ने प्रथमः पटलः । अथातस्त्वाग्नेय प्रायश्चित्तं समुपस्तृणत यज्ञोपवीत्याचान्तो नाप्रीतेन शरावेणोदकमाहृत्य सभाया मध्येविदेविनमुद्धृत्य सभाया बाह्य दृणानि

तेन कृमा मध्यागृह्यात्रेषु तार्न विपाक दया परमोऽत्रमिलेका-
न्वयम्... ...

10A, • त्रिंशतिप्रश्ने द्वितीया पटलः ॥ २ ॥ अथातः शूलगवमापूर्ये
मानपक्षे पुण्ये नक्षत्रेऽग्निमुपसमाधाय सपरिस्तीर्य . etc., etc.

11B, • तृतीय पटल ॥ ३ ॥ अमावास्यायामपराह्णे मासिकमपर-
पक्षस्य यागुं श्राद्ध ॥ (?) पितृभ्यो नं मह्य न दक्षिणाग्राग् दर्भा
नामतानि कल्पयित्वा ब्राह्मणान् सुपोवत्थमवत सर्वं मानदुश्च आम-
न्त्रयते etc., etc.

13B, चतुर्थः पटलः ॥ अष्टकां व्याख्यास्यामः ।

17B, • पञ्चमः पटल ॥ अथात अष्टकाकर्म ।

18B, • षष्ठः पटलः ॥ आग्रयणौ व्याख्यास्यामः ।

19B, • त्रिंशतिप्रश्ने सप्तमः पटलः ॥ ७ ॥ अथात उपाकरणोत्सर्जने
व्याख्यास्यामः ॥

End.—• अष्टमः पटलः ॥ ८ ॥ अथात उपाकरणोत्सर्जने ॥ आग्रयणौ
व्याख्यास्यामः ॥ अथात अष्टका ॥ श्वोभूते पितृभ्यो गामालभते ॥
अष्टकां व्याख्यास्यामः ॥ अथ तेनत ॥ भुञ्जानान् समीक्षते ॥ ते
तेष पितर ॥ अमावास्यायामपराह्णे ॥ अथातो बौधायनविधान
एव ॥ अथातः शूलगव ॥ अथातः सर्वप्रायश्चित्तं ॥ तृतीये वर्षे
चूडाकर्म ॥ अथ षष्ठे मास्यन्नप्राशनं ॥ मर देवोत्थानम ॥ यथैव
वायु पवते ॥ अथातः पुंसवने ॥ अथात सीमन्तोन्नयन ॥ अथात
सर्वप्रायश्चित्तं ॥ अथात शूलगव ॥ अमावास्यायामपराह्णेऽष्टका
व्याख्यास्यामोऽथातः अष्टकाकर्माग्रायणौ व्याख्यास्यामोऽथात उपा-
करणोऽष्टौ ॥ अथात सीमन्तोन्नयनं ॥ ये चेह पितरो त्रिंशति ॥

Then comes the last col quoted above

505.

10583, *The Same.*

Substance country-made paper 8¼×4 inches Folia, 12 ff Lines 10 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured Defective in the beginning

Fol. 12 (L. 1) contains the colophon of the third patala of Prasna XIX.

Col. —इति हिरण्यकेशिसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्ने तृतीय पटल ।

Last Col. —…विंशतिप्रश्नेऽष्टम पटल ।

506

The MS. contains the 19th Prasna of the Hiranyakesi Grhya sūtra, which deals with the ceremony of Upanayana and is divided into 8 patalas. It also contains the first four leaves (14 to 17) of Simantonnayana which abruptly comes to an end.

The 19th Prasna begins :—

हरिः । ॐ उपनयनं व्याख्यास्यामः । सप्तमे ब्राह्मणमुपनयीत । एकादशवर्षं राजन्यं द्वादशवर्षं वैश्यं । वसन्ते ब्राह्मणं ग्रीष्मे राजन्यं शरदि वैश्यमापूर्यमाणे पक्षे पुण्ये नक्षत्रे विशेषेण पुन्नामधेये ... ब्राह्मणानन्नेन परिविष्य पुण्याहं स्वस्त्ययनमृद्धिमिति वाचयित्वा स्नातस्य कुमारस्य केशान् वापयित्वा स्नातमलंकृत × × × वासः परिधाप्य etc., etc.

43B इति हिरण्यकेशिसूत्रे एकोनविंशतिप्रश्नः समाप्तः

Leaf 14 begins :—

अथातः सीमन्तोन्नयनं प्रथमगर्भायाश्चतुर्थे मास्यापूर्यमाणे पक्षे पुण्ये नक्षत्रेऽभिमुखसमाधाय व्याहृतिपर्यन्तं कृत्वा धाता ददातु नो रयिमिति चतस्रो धातृ ... इत्यादि वाचयित्वा etc., etc.

APASTAMBA SUTRAS

507 & 508

988A and 988B आपस्तम्बश्रौतसूत्रम् । *Apastamba Srauta sutra*

Substance country made paper 8¼×4½ inches Folia 60 Lines 11 on a page Character Nāgarī Appearance old

A fragment containing the first six prasnas (Garbe's Printed Text, vol I, pp 1 393), and another containing the eighth prasna (printed in Garbe's edition, Vol II, pp 1 94) They contain all the Haviryajña sacrifices except Nirūdha pasubandha which comprises the seventh prasna

509.

659 *The same to the end of Prasna IX*

For the manuscript see L 1226

The first five leaves are missing

Continuous pagination down to leaf 82 and to the end of the fifth prasna

Post Col Statement —

नारायणभट्टपुकटेन लिखापित ।

The sixth prasna is complete 21 leaves, the seventh in 16, the eighth in 23 leaves

Post Colophon Statement —

श्रीपुकटोपनामकलक्ष्मणभटस्य सुतेन नारायणेन लिखापितम् ।

The ninth prasna has 19 leaves

510

461 *The Same* (चातुर्मास्यसूत्रं वा चातुर्मास्यप्रश्न॰) ।

For the manuscript see L 1358

Post Col —इद चातुर्मास्यसूत्रपुस्तकं मोन्योपनाम वैद्यनाथभट्टेन मौल्य दत्त्वा गृहीतम् । साक्षी उपाध्या ॥ स १८६४ भाव ८ बुधदिने ।

511.

2636 *The Same* (Prasna VIII)

Substance country made paper 10×[illegible] inches Folia 6 Lines 17 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

This is the eighth prasna of the Apastamba Srauta Sūttra, printed in pp 1 to 94 of the second volume of Dr Richard Garbe's edition

512

8508 *The Same*

(Prasna IX, Vidhyaparadhanimitta prayascitta)

Substance country made paper 10×3½ inches Folia 14 Lines 9 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

Colophon —श्रुतिसद्धाशमापस्तम्बसूत्रे नवम प्रश्न समाप्त ।

512A.

1199 *The Same*

Country made paper 9×4 inches Lines 8 on a page Nagara

513.

618 *The Same*

The codex contains prasnas 10 to 15 of the Apastamba sūttra

For the manuscript see L 1227.

The 10th prasna agrees with that in Dr Garbe's edition After the close of the thirty first or the last kandikā, the pratikas of all the kandikās are given in the reverse order

The 11th prasna in this manuscript is the same as the 15th in Garbe's edition, complete in 21 kandikās, at the end of which come the pratikas of the kandikās in reverse order

The 12th prasna in this manuscript wrongly called 13th in the chapter colophon, is the same as the 11th in Dr Garbe's edition, complete in 21 kandikas, ending with the pratikas in reverse order as before

528.

3280 *The Same.*

Substance, country-made paper 9¾ × 4 inches Folia 6 Lines, 7 on a page Character Nagari of the eighteenth century. Appearance, discoloured Complete

529.

907 *The Same*

Substance country-made paper 10¾ × 4½ inches. Six parts each separately paged, the first part covering 6 leaves, second 13, third 14, fourth 12 fifth 8, sixth 10. Lines, 7 on a page Extent in ślokas 1400 Character, Nagara Appearance, fresh Fragmentary.

Āpastamba sūttra of the Black Yajurveda is complete in 32 praśnas or prapāthakas The first twenty-four praśnas deal with Śrauta rites and are called the Āpastamba Śrauta sūttra. The praśnas 25th, 26th and 27th are devoted to the Gṛhya rites and go under the name of Āpastamba Gṛhya sūttra Praśnas 28th and 29th refer to customs, traditional and local, and are called Dharma sūttra The 30th praśna is Śulvādhyāya and refers to the construction of sacrificial halls and altars Praśna 31st and 32nd treat of Paitṛmedhika rites and hence go under the name of Paitṛmedhika sūttra

This manuscript contains in the first pagination, the 23rd praśna; in the second, the 24th; in the third, 25th, 26th and 27th, in the fourth, 30th, in the fifth, 31st; and in the sixth, 32nd

The whole text of the sūttras has been printed piecemeal, the Śrauta sūttra by Dr Garbe, the Gṛhya sūttra in Bibl Sanskritika, the Dharma sūttra by Hoftath, Dr Buhler and in Bibl Sanskritika, Śulvādhyāya by Dr. Thibaut, and Paitṛmedhika sūttra by Dr Caland.

In the printed text of Dr. Garbe the 24th praśna comprises 14 sections, but our manuscript has two more after the 24th

530.

1249 **आपस्तम्बगृह्यसूत्रम् ।** *Āpastamba Gṛhyasūtra.*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 10 Lines, 12 on a page. Character, Nagara Appearance, very old Complete

Printed in Bibl Sanskrita

531.

8333 **आपस्तम्बधर्मसूत्र ।** *Āpastamba Dharmasūtra.*

Substance country-made paper 9×4 inches. Folia 33 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and discoloured Complete

Beg .—श्रीगणेशाय नमः ।

I. अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः ।

It consists of 11 patalas :—

18B. एकादशः पटल :—

II. Then, after seven lines, we have the beginning of the second praśna, which also consists of 11 patalas.

Beg —19A श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ पाणिग्रहणादधि गृहमेधिनोर्व्रतं कालयोर्भोजनमतृप्तिश्चान्नस्य पर्वसु चोभयोरुपवास :—

33A इति एकादशः पटल :— इति आपस्तम्बसूत्रे द्वितीयो धर्मप्रश्नः समाप्तः ।

प्रयोजयितानुमन्ता कर्ता । चोत्तं परिग्रह्य । चरिते यथापूर्वं । भवत्यास्मनुपरोधेन व्याख्याताः मन्त्रवर्णा etc

These are the Pratikas in reverse order in 8 lines.

After the eight lines, there are 7 more in a much later hand.

532.

1326 *The Same*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia, 29 Lines, 9 on a page Character, Nagara Appearance, tolerable

540.

1283. *The Same.*

Substance, country-made paper 11 × 4 inches Folia, 25 Lines, 12 on a page Character, Nāgara. Date, Saṃ 1639. Appearance, old

Printed in Dr. Garbe's edition, Vol. II, pp. 1-91

The eighth praśna of Āpastamba Kalpa Sutra—devoted to Cāturmāsya, namely, Vaiśvadeva, Varuṇapraghāsa, Sākamedha and Sunāsīrīya sacrifices.

The comm. has a different division called paṭalas and not kaṇḍikās. In the present MS 22 kaṇḍikās are grouped in six paṭalas.

Post Col :—श्रीरस्तु । भट्टनारायणसुतभट्टगोविन्दसुतकृष्णेन लिखित-मिदं पुस्तकं । संवत् १६३९ समये मा, कृष्णाष्टम्या रवौ श्रीविश्वेश्वर-संनिधौ स्वार्थं परार्थंच ॥ ५ ॥ शुभमस्तु सर्व्वजगतः । श्रीविश्वेश्वरो जयतु ॥

541.

636. सामान्यसूत्रकपर्दिभाष्यम् । *Sāmānya-sūtra Bhāṣya by Kapardi*

For the manuscript see L. 1469.

Post Colophon Statement :—

लिखितं नारायणव्यासोपनाम स्वार्थं च परार्थं वा । संवत् १८६६ श्रावणवद्यचतुर्थी च ।

542.

2762. आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् । *Āpastamba sūtra Bhāṣya*

By Kapardi Svāmin

For the MS and the work see L 1220. It contains the comm on the Paribhāṣā chapter only It has the first two leaves missing

543.

3215 *The Same*

Substance, country made paper 7¾×4¾ inches Folia 5 Lines, 10, 12 13 on a page. Character Nagari of the early eighteenth century Appearance discoloured

It contains that portion of Kapardi's Bhāṣya on Āpastamba Srauta sūttra, which relates to Nakṣattresti

It begins —

ओं । नक्षत्रेष्ट्योऽप्यमिर्वा अकामयतेत्यादिब्राह्मणव्याख्याता ता एकोपक्रमा एकान्वारम्भणीया नक्षत्रसत्रेष्ट ज्योतिषामयने- नेष्टातिसमुदायशब्दचोदितत्वात् । इत्यादि ।

544.

643 **आपस्तम्बसूत्रभाष्यम् ।** *Apastamba sutra Bhāsya*

By Dhurttasvāmi

For the manuscript see L. 1231

In the Bhāṣya, the prasnas are divided into patalas and not into kandikās

It contains the comm on 9 prasnas in full and a portion only of the tenth prasna.

545.

668 *The Same*

For the manuscript see L 1232

It contains the comm on *prasnas IX to XIV, XVI* and XVII

22A इति धूर्तस्वामिकृतौ आपस्तम्बसूत्रव्याख्याने नवमप्रश्ने पञ्चम पटल समाप्त ।

X ends in 31B, end दशम पटल ।

XI ends in 42A, end अष्टम पटल समाप्त ।

XII ends in 60A, end अष्टम पटल ।

XIII ends in 73A, end सप्तम पटल ।

XIV ends in 108A, (दशमः पटलः) But it is called in the Colophon. षष्ठदशः प्रश्नः

Chapter XV seems to be wanting

" XVI ends in 138A, दशमः पटलः । समाप्तः प्रश्नः ।

" XVII ends in 160B, the last leaf. अष्टमः पटलः ।

546.

2951 *The Same* With its vrtti commentary

By Kauśikarāma Agnicit.

Substance, country-made paper 10×5 inches Folis, 13 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1600 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

The present manuscript contains the Bhāsya and Vrtti on the eighth praśna bearing on the Cāturmāsya rites, of the Āpastamba Śrauta sūttra See Dr. Richard Garbe's edition of the Āpastamba Śrauta sūttra, Vol II, pp 1 to 94

The Bhāsya begins:—

चातुर्मास्यैरिष्टवाश्चातुर्मास्ययाजी तस्यात्त्ययं सुकृतं भवति न प्राक्वं चेतुमत्ययं प्रोभनं क्षतं । चतुर्षु चतुर्षु मासेषु क्रियन्ते इति चातुर्मास्यानि तद्याजिन इत्यादि ।

The sub-commentary begins:—

चातुतस्य (?) चातुर्मास्ययाजिनः न च प्राक्वं त्वयितुमित्यत्ययं। इत्यादि ।

The eighth praśna of the Āpastamba Śrauta sūttra is complete in 22 kandikas, grouped in the Bhāsya and Vrtti into 6 patalas.

The last Colophon.—

इतिधूर्तस्वामिभाष्ये षष्ठ पटल. । समाप्तश्च प्रश्नोऽष्टम' ।

इति कौशिकेन रामेणाग्निचिता कृताया धूर्तस्वामिभाष्यवृत्तौ षष्ठ पटल । समाप्त· प्रश्न ॥

547.

652 *The Same*

A gloss on Dhurtta Svamin's commentary on the Āpastamba sūtra by Kauśika Rāma

For the manuscript see L 1238 But the description given in it is misleading The manuscript contains praśnas X—XIII, and not, as Rajendralala says the first four chapters See I O Catal No 304

Chapter X comes to an end in leaf 86A

The Col — दशम पटल ॥ कौशिकेन रामेण क्षताया धूर्त्तस्वामिभाष्य टीकाया सोमोपोद्घातो नाम दशम प्रश्न समाप्त ।

In spite of the colophon it is wrongly called on the top of the leaf "प्रथमः प्रश्नः" (in the handwriting of Mahamahopādhyaya Kamakhyanātha Tarkavagīśa), and accordingly the ensuing chapters XI, XII and XIII are called II, III and IV in the same hand The mistake is corrected here

Chapter XI comes to an end in leaf 114B

Col —अष्टम पटल । समाप्त प्रश्न ।

Chapter XII comes to an end in leaf 171B

Col —अष्टम पटल । समाप्त प्रश्न ।

Chapter XIII comes to an end in 211B

Col —सप्तम पटल । समाप्त प्रश्न ।

Post Col Statement —

सवत १८६६ मार्गशीर्ष ४ गुरु लिखित नानजी व्यासोपनाम । स्वार्थ परार्थ च । गुरवे नम । साबमदाशिवाय गुरवे नमः । ग्रन्थ ४००० ।

548

3009 **प्रयोगरत्नमाला ।** *Prayoga Ratnamālā*

A commentary on the sixth praśna of Āpastamba by Viṣṇu Bhatta

For the manuscript and the work see L 1223

549.

2638 दर्शपौर्णमासपरिभाषा (आपस्तम्बशाखीया)।

Darśa Paurnamāsa paribhāsa Apastambaśakhiya

Substance country made paper 9¾ × 4¼ inches Folia 15 Lines 13 on a page Extent in slokas 230 Character Nāgarī of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसावादित्याय नमः ।

अथ दर्शपौर्णमासपरिभाषा लिख्यते । अथातो दर्शपौर्णमासौ व्याख्यास्याम मन्त्रान्ते + + + नमित्याभिघाते दाघारे घारायां चादिसयोग + + + + + + + + + + + + जुहुयात् प्रक्षेपादौमत्पूर्व वा कुत्रचिदन्तेऽपि भवति आघारे । तत्र पूर्व्वमनवकाशत्व हि यत्रावकाशस्तत्र यथापूर्व्वमेव । कर्म्मकरण-काले प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा दक्षिणत अन्तर्जानु कुर्य्यात् ।

It ends —प्रायुदेत्यानन्तर विष्वाराभिमुखो भूत्वा गोमती जपति । पत्नी पत्नी व्रतोपायनीय जपश्च भवति या मदसतीति सुप्त विमृष्ट इति च भवति अन्यत् सर्व्व याजमान्य उद्देश्यत्यागानुमन्त्रणादिनिमुक्तो-ऽध्वर्युः करोति सङ्कल्पोऽप्यध्वर्य्युरेव करोति न पत्नी ॥

Colophon —इति परिभाषा समाप्ता ॥ आउवा शुक्लदीक्षितेन लता ॥

There are two leaves marked 5, one being a supplement to the other—

इद श्रौतप्रश्न पञ्चमाङ्कस्य पत्रस्य परिभाषाया ।

The authorities consulted

1A, कात्यायन, रुद्रदत्त and भारद्वाज, 2B, बोधायनीय, सायनीय and प्रयोगवृत्ति, 3A, धूर्तवृत्ति, कर्क 10B, कपर्दिना ।

11B, आपस्तम्बस्य प्रामाण्यस्य पुरोहितप्रवर पञ्च पौत्रुषपात् नाम स्मरति मानुष इत्युत्तरवसीयात् ॥

550.

7827. आपस्तम्बगृह्यसूत्रतात्पर्यविवरणम् । *Apastamba-grhya sūtra-tātparyavivarana.*

By Gopinātha Mauni.

Substance, country-made paper 9½×4¼ inches. Folia, 76 Lines, 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured. The first five leaves are missing

A mere fragment

40B, इति गोपीनाथमौनिनः कृतावापस्तम्बगृह्यसूत्रतात्पर्यविवरणे प्रथमः पटलः समाप्तः ।

551.

1109. उज्ज्वला । *Ujjvala.*

By Haradatta Misra

Substance, country made paper 10¼×5 inches. Folia, 143. Lines, 11 on a page Extent in slokas, 3700 Character, Nāgara. Date, Sam 1648 Appearance, old.

See Burnell's Catal. p 16B. CIX.

An exposition of the Dharmasūtras of Āpastamba by Haradatta Misra. The 28th prasna and 8 patalas of the 29th prasna.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः । श्रीआपस्तम्बाय नमः ।

प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।

धर्माख्यप्रश्नयोरेषा क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला ।

अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः । अथशब्द आनन्तर्य्ये वर्त्तते । अतः शब्दो हेतौ ।

It ends :—

एवंप्रकारमनुतिष्ठन्नुभौ लोकावभिजयति । भोगैरेवं लोकं तीर्थप्रतिपादनेन चामुमिति ।

Col. :—इति श्री[हर]दत्तमिश्रविरचितायां धर्माख्यप्रश्नयोरुज्ज्वलायां वृत्तौ अष्टमः पटलः ।

विधिविष्णुशिवादिन्देवता आपस्तम्बस्तथैस्तथा परान् ।
प्रणमामि गुरून् भक्तीश्वरानपि नित्यं सुकृताभिवर्द्धनात् ॥ ५ ॥

अत्र चत्वारः श्लोकाः ।

Colophon :— इति श्रीमद्वाधूल-श्रीरङ्गराजमिश्रशिष्यस्य गार्ग्यश्री-
नृसिंहसोमसुतसुतस्य गोपालस्य कृतापस्तम्बशुल्बरहस्यप्रकाशने
भाष्ये षष्ठं पटलः ॥

आलोच्य मूलमानानि गोपालो यदरीरचत् ।
समाप्तं तदिदं भाष्यं शुल्बतत्त्वप्रकाशनम् ॥

557.

2888. आपस्तम्बीय-शुल्बसूत्राक्षरार्थविबोधिनी ।

Āpastambīya-Śulva-sūtrākṣarārtha-vibodhinī

By Karavindācārya

Substance, country-made paper 10×4¼ inches Folia 61 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 2000 Character, Nāgara Date, Śaka 1640 Appearance, old, brittle, mouse-eaten Complete

For a description of the work see Stein p. 246 and Extr No. 183. Stein, from the majority of his colophons, calls it Śulvapradīpikā The first three of the colophons in the present manuscript call it Pradīpikā, others call it simply *ṭikā*. The author in the opening verses names it Akṣarārtha-vibodhinī which I have preferred.

The Ṭikā ends in 55B, with the following colophon :—

इति श्रीकरविन्दस्वामिकृतौ शुल्बटीकाया षष्ठः पटलः । ६ समाप्तः प्रश्नः ।

Post Colophon :—

शके १६४[०] हेमलम्बी विक्रम मार्ग वदी एकादश्यां इतवासरे काश्यां विश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

After this there is a short treatise of 80 verses, entitled द्विलोयक्षेत्रोपायावकारिका —which comes to an end in leaf 58B, and after which there are short collections of kārikās without names.

558

10635 बौधायनश्रौतसूत्र । *Baudhāyana Srauta sutra*

Substance foolscap paper 8¼×4 inches Folia 250 Lines 10 on a page Extent in lokas 1000 Character modern Nāgarī Appearance fresh Complete

I. अमावास्येन वा पौर्णमासेन वा हविषा यक्ष्यमाणो॰ ।

25A (२१) प्रथमाध्याय ।

II अथोपवहन (and not उपव्याहरण is in the printed Text)

47B (२२) इति बौधायनीये सूत्रे आधानप्रश्नो द्वितीयः ।

III अग्नीन् पुनराधास्यमानो भवति । 71B (२१) With an index of the Prasna

Col —इति बौधायनसूत्रे तृतीय प्रश्न ।

IV ॐ पशुना यक्ष्यमाणो ।

87B (११) इति बौधायनसूत्रे पशुबन्ध (४)

V वैश्वदेवहविर्भिर्यक्ष्यमाणो॰ ।

106B (२॰ The Printed Text 18) इति बौधायन-चातुर्मास्यसूत्र सम्पूर्णम् ।

VI अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो॰ ।

139B (१४) दशमः । सप्तमः प्रश्न समाप्त । (The Printed Text षष्ठ प्रश्न)

VII अथातो मन्त्रारम्भ एव कृष्णमे 168B (२॰) इति अष्टम प्रश्न

VIII प्रसर्पन्ति माध्यन्दिनाय सवनाय ।

189A (२२ Printed Text 22) (with an index to the सोम सवन in a reverse order)

Col —इति तृतीयसवन समाप्त दशमप्रश्न समाप्त ।

IX उक्ता सभरिप्यशुपकल्पयति ।

233A (६१) उनविंशति बौधायनीयचयनसूत्र समाप्त ।

एकादशः प्रश्न ।

In the printed edition, it comes after the next Prasna

X प्रवर्ग्य सभरिप्यशुपकल्पयते । 256B (Last col) (१८)

इति प्रवर्ग्य ।

The printed text has two more Kandikas or paragraphs, ((1) beg अथातोऽवान्तरदीक्षा व्याख्यास्याम, (2) beg सवत्सर मेतद्व्रत चरेत्) included in this prasna See Prefaces to Vols I and II of the printed edition of Dr W Caland, Burnell 18B and I O Catal Nos 284 and 285

559.

737 *The Same* (दर्शपौर्णमासप्रकरणम्) ।

Substance country made paper 10 × 4½ inches Fol a 12 Lines 13 to 15 on a page Extent in slokas 408 Character Nāgara. Appearance old Complete

The first prasna of the Baudhayana Srauta sūttra

For a description of the work see L 1554

560

742 *The Same*

For the manuscript see L 1554

The first prasna of the Baudhayana Srauta sūttra

Post Colophon Statement —

इद पुस्तक + + न्योपनामकस्य-गदशुधरेण लिखित स्वार्थ परोपकारार्थं च । शुभमस्तु शुभम ।

561.

1200 *The Same*

Substance country made paper 10¾ × 4½ inches Fol a 25. Lines 9 on a page Character Nāgara Complete

562.

1703 *The Same.*

Substance, country-made paper 8½×4½ inches Folia, 21 Lines, 10, 11 on a page Character, Nāgara Date | Sam 1518 Appearance, very old Complete.

Post Colophon Statement :—

वसु-वेदेषु-इष्वौभिः संयुते च्यवत्सरे ।
पुरतो मीमेऽथ वैशाखे चतुर्दश्याः तिथौ रवौ ॥
लिलेख प्रत्युर्वेदनिषेक्षाम्बकस्य हि प्रकरः ।
सूत्रं बौधायनं सद्धो रत्नखौर्यं जलादितः ॥

563.

542. *The Same.* (प्रश्नः द्वितीयः) ।

Substance, country made paper 9¾×4 inches Folia, 3 Lines, 15 on a page Extent in ślokas 110 Character, Nāgara Appearance, old Fragment

It begins with :— यथोपव्याख्यं विचार्यते क्रत्वादौ क्रतुकामं कामयीत ॥

564.

772 *The Same.* (आधानप्रकरणम्) ।

For the MS. see L. 1564

It contains the second praśna of the Baudhāyanīya sūtra complete in 22 sections

Rājendralāla calls it an anonymous manual "according to the rules of Baudhāyana."

The portion of the sūttra under notice covers pp. 34 to 68 of Dr. Caland's edition.

But the praśna in Caland's edition ends with Kandikā 21, while in the present MS with K 22. For what is ninth in Dr. Caland's text makes up both ninth and tenth in this manuscript.

Besides, the two (the MS and the printed edition) do not often agree in the commencing and in closing sections. For

instance, the eighth in this manuscript ends : पितरोऽइवेभ्यिति इयपोक्षुकमादसे ; but that in Caland ends : पितरो इरेभ्यिति. Again section 14 of Caland ends : वत्सतरी ददाति, whereas the corresponding section in this MS. ends : ते प्रतिगृह्णाति ।

Post Colophon Statement :—

शके १६७८ संवत्सरे १८६४ सर्व्वजित्संवत्सरे भाद्रपद शुक्ल-
' तृतीया बुधवासरे इदं पुस्तकं लिखितं जोशीजीवनराम ।

565.

1848. *The Same.*

Substance, country-made paper. 9¾×4½ Folia, 12. Character, Nāgara. Appearance tolerable

Printed by Dr. W. Caland, Vol. I, pp. 34—68.

After the colophon there are the first two lines of the next praśna (III).

566.

1831. *The Same.*

Substance, country-made paper. 9×4 inches Folia 23 Written in two different hands The second and larger hand begins in leaf 3B, and continues to the end of the manuscript Character, Nāgara. Appearance oldish All omissions of the scribe are supplied on the margin

The arrangement of sections is slightly different from that of the printed text of Dr. Caland. This covers pages 34 to 68 of Dr. Caland's edition.

567.

474.

Ādhāna Baudhayant or Ādhānaprakaraṇa according to the School of Baudhāyana.

For the MS. see L. 1844.

Post Col. :—श्रीरस्तु संवत् १८७३ सर्वजित्संवत्सरे फाल्गुनकृष्णप्रतिपदा चन्द्रवासरे प्रथमप्रहरे लेखनसमाप्तम् । भारद्वाजगोत्रोत्पन्नं खण्डे-

दावचौमणानौथीगोदेवारेण यथामति लिखितं। शुद्धाशुद्धदोषमस्माभिं न दीयता ग्रन्थोऽयम्।

This is a manual based on the second prasna of the Baudhāyana sūtra, but is put here among the sūttras

568.

1031 *The Same*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 48 Lines, 7 to 9 on a page Extent in slokas, 980 Character, Nāgara Appearance, old

Another copy of 474, apparently incomplete at the end.

It ends —

धनुराधः पूर्वाषाढ़ उत्तराषाढ़ः धनिष्ठा ॥

569.

1101. *The Same* (तृतीयप्रश्नः)।

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 30 Lines, 8 on a page Extent in slokas 450 Character Nagara Appearance, fresh Complete.

The third prasna only of the Baudhāyana Srauta sūttra. Printed in Bibl. Ind.

570.

2098 *The Same.* (पुनराधेयसूत्रम्)।

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, discoloured

The first three sections only of Prasna III of Baudhāyana Kalpasūtra, see Caland's edition, pp. 69-72.

571.

2053. *The Same* (आग्रयणसूत्रम्)।

Substance, country made paper 8¼×4¼ inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Character, Nagara Appearance, discoloured

Colophon.—

बौधायनीयमायायं सूत्रं समाप्तम् ।

It is the 12th Adhyāya of Praśna III of Baudhāyana Kalpasūtra.

See Caland's edition, Vol. I, p 82-83

572.

. 761. *The Same.* (*Praśna IV.*)

Substance, country-made paper 10 × 5½ inches. Folia, 18 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 325. Character, Nāgara Date, Saṃ 1814 Appearance, old Generally correct

Paśubandha is dealt with in the fourth praśna; complete in pp. 107 to 127 of Dr. Caland's edition of Baudhyāyana Śrauta sūttra

Post Col.—

संवत् १८१४ शके १६७८ यादृश पुस्तकं दृष्ट्वा इत्यादि ।

भग्नपृष्ठकटिग्रीव etc.

सर्व्वजितनामसंवत्सरमिति भाद्रपदशुक्लपक्षचतुर्थीमन्दवासरे ।

573.

1201. *The Same*

Substance, country made paper 10 × 4 inches Folia, 10 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Appearance, old

574.

571. *The Same.*

For the manuscript see L. 1125.

Post Col. Statement —

श्रीरामार्पणमस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

इदं पुस्तकं मौन्योपकनाम वैजनाथेन मौल्यं दत्त्वा गृहीतम् ॥

575.

97. *The Same* (V. चातुर्मास्यसूत्रम्)।

For the MS see L. 865

The fifth prasna, Cāturmāsya sūtra, is printed in pp. 128 to 155 of Dr. Caland's edition of Baudhāyana Śrauta sūtra.

576.

763 *The Same.*

For the manuscript see L. 1571.

577.

1202. *The Same.*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 15 Lines, 11 on a page Character, Nāgara Appearance, old Complete

578.

10677. *The Same.*

Substance, country-made paper. 9¾×3¾ inches Folia, 11 Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the sixteenth century Appearance, old and worn out. Complete.

Beginning:—श्रीमन्मधामङ्गलमूर्त्तये नमः ॥

वैश्वदेवश्वर्विभिर्यक्ष्यमाणो भवति फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्ण-

मास्यां । etc, etc.

Colophon:—(१८) बौधायनीय-चातुर्मास्य-सूत्रं समाप्तं ।

579.

10636. द्वैधकाण्डः (बौधायनीयः) । *Dvaidhakānda*

Substance, foolscap paper 8¼×4 inches Folia, 81 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 1300 Character, modern Nāgara Appearance, discoloured Complete

There are four praśnas of 10 chapters each.

I उपवसथ इति । कथमु खलूपवसथं जानीयात् ।

31B, दशमोध्यायः (without the Praśna col)

II. अथ चातुर्मास्यानि व्याख्यास्यामः ।

52B, दशमोऽध्यायः ॥ द्वितीयप्रश्नः ॥

III अथातोऽग्निकल्पं व्याख्यास्यामः ॥

61B, षष्ठ । इति षड्विंशतिप्रश्न ॥ अथातो वाजपेयं व्याख्यास्यामः ।
But still Prasna III continues

67A, दशमोऽध्यायः । इति सप्तविंशतिप्रश्न ।

IV अथात इष्टिकल्पं व्याख्यास्याम ॥

Last Col —इति श्रीबौधायनीयद्वैधकाण्डे चतुर्थः प्रश्न ।

(After the sixth chapter we have no chapter marks)

Aufrecht in his Cat Cat describes Dvaidha kanda, as constituting Adhy 22 25 of the Baudhayana sūtra But his references to L 1571 and Burnell 20A do not justify the statement For the MS described in L 1571, see *infra*, and as for Burnell's MS, its contents are the same as those of the present MS But, in the present MS as has been shown above, Prasna III is called also sapta vimsati prasna (evidently as it stands in relation to the whole sūtra of Baudhāyana), I take it therefore that the present work constitutes prasnas XXIV XXVIII, prasnas XXVI and XXVII together constituting the third section In Caland's edition, however, they form 20 23

580

764 बौधायनद्वैधसूत्रम् । *Baudhāyana Dvaidha sūtra*

For the MS see L 1571

The leaves 23 and 24 are missing while 9 and 10 mark two leaves each

The codex contains, in the first 16 leaves, the third prasna of the Baudhayana Srauta sūttra, complete in 31 sections

16A इति बौधायनसूत्रे तृतीय प्रश्न ।

It agrees completely with Prasna III of Dr Caland's edition

It contains also, in the remaining leaves, Mantra ganāmnāta Prāyascitta (Prasna I, end missing) and prasnas III to V of the Dvaidha kanda of Baudhayana

The Prāyascitta begins:—

अथातो मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः ।

30B. *Col.*:—द्वैधे द्वतीयः प्रश्नः । (Prasna XXI of Caland's edition).

It is complete in 26 sections.

The Prasna IV begins:—

अथातोऽग्निकल्पं व्याख्यास्यामः ।

Complete in 21 sections.

38A. द्वैधकाण्डे चतुर्थप्रश्नः । (Prasna XXII in Caland's edition).

The fifth prasna begins

अथात इष्टिकल्पं व्याख्यास्यामः ।

Complete in 18 sections.

The last colophon in 47A.

इति बौधायनीयद्वैधकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः । (Prasna XXIII in Caland's edition).

See the preceding number. What this MS. calls Dvaidha Prasna IV is Burnell's third Prasna, and what it calls Prasna V is Burnell's Prasna IV.

581.

10637. कर्म्मान्तसूत्र (बौधायनीय) । *Karmānta sūtra.*

Substance, foolscap paper. 8¼ × 4 inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Extent in slokas, 510. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, old and discoloured. Incomplete at the end.

Beg.:—पञ्चतयेन कल्पमवेच्छेत छन्दसा ब्राह्मणेन प्रत्ययेन न्यायेन संस्थावर्ण्येनेति ।

26B. (२८) इति कर्म्मान्तसूत्रे विंशोऽध्यायः २० द्वाविंशतिप्रश्नः ।

अथम् खलु यावज्जीवप्रयुक्तानां चातुर्म्मास्यानामनुप्रयोगो भवतीति फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां वा पौर्णमास्यां शुनासीरीयपुरस्ता यजेत ।

34B. (१२) सप्तमोऽध्यायः ।

कउ खलु भिन्पवदिभ्रा—The MS ends here abruptly.

See Burnell 19B

582

499 **बौधायनीयं शुल्वसूत्रम्।** *Baudhayaniya Sulta sutra*

For the manuscript see L. 1318

4B इति प्रथम, 6B इति द्वितीय, 9B चतुर्थ, 10A षष्ठ 11A सप्तमः।

583.

1042 **बौधायनीययज्ञप्रायश्चित्तम्।** *Baudhāyaniya Yajñaprāyaścitta*

Substance country made paper 10½×4 inches Folia 21 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 550 Character, Nagara Appearance old

Baudhāyana ritual on expiations Complete in three praśnas

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः। ॐ अथातो मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः। सर्वत्रोपरिष्ठान् मन्त्रकृत यद्यग्न्यन्तान्नियतेत् ब्रह्म-प्रतिष्ठामनस इत्येतया प्रतिष्ठाप्येतयैव स्रुवाहुतिं जुहुयात्।

It ends —

मन्द्राभ्यादुवितिरिवेके प्राजापत्यामित्येके व्याहृतीरित्येके प्रणवमित्येके सर्वानित्यार्थाया सर्वानित्यार्थाः। १३। श्रीः।

Col.—इति बौधायनयज्ञप्रायश्चित्ते तृतीय प्रश्नः समाप्तः।

Post Col:—श्रीगणेशाय नमः। शुभं भवतु।

584

56 **यज्ञप्रायश्चित्तविवरणम्।**

By Gopal.

The MS is noticed in L 783 It is a commentary on the preceding work Baudhāyana's Prāyaścitta sūtras are

very rare. Gopāla seems to have commented upon the whole of the sūttras, but the commentary on the only other portion that is known, is on the Mṛgāristi.

Colophon:—इति गोपालकृते यज्ञप्रायश्चित्तविवरणे द्वितीयप्रश्नस्य चाष्टमोऽध्यायः ।

Post Col.:—त्रुटितो ग्रन्थः खण्ड २ संवत् १७८० फाल्गुनवदि बुधे वह्निनीर्द पुस्तकं समाप्तम् । युधनस्युलङ्केखपः किवं तुल्य बंटि पत्तभिधचयज रघटे ।

585.

85. *The Same.*

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 50 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1250 Character, Nagara. Appearance, tolerable Complete

It is a commentary on Baudhāyana's Yajñaprāyaścitta *sūtrāṇi.*

The work is described in L. 783.

586.

2179. *The Same.*

Substance, country made paper 10×5½ inches Folia, 49. Lines, 11 on a page Extent in slokas, 1250 Character, Nāgara Appearance, fresh

587.

3223. *The Same.*

Substance, *country made paper* 8¾×4½ inches Folia, *5 to 8.* In Tripātha form *Character, Nagara. Appearance, discoloured Date, Samvat* 1813

A mere fragment containing the colophons of the first three chapters of the second praśna

For the work see L. 783

Post Colophon Statement:—

इदं पुस्तकं महादेवदेवसुतरामचन्द्रदेवेन लिखितम् । संवत् १८१३ मि. चा. ज ५ चन्द्रे समाप्तं गोपालभाष्यम् ।

588.

3224 *The Same.*

By Gopāla.

Substance, country made paper 9¾×4 inches Folia, 4 by counting Lines, 14 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, discoloured Leaves not numbered

A mere fragment containing the colophons:—(1) इति गोपालकृते विवरणे एकादशोऽध्यायः ॥ प्रथमः प्रश्नः, (2) इति गोपाल॰ द्वितीये तृतीयः, (3) इति गोपाल॰ द्वितीये चतुर्थः ।

589, 590.

2138 इष्टिकल्पः or काम्येष्टिसूत्रम् । *Istikalpa or Kāmyeṣṭisuttra.*

Substance, foolscap paper 9¼×4¼ inches Folia, 16 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 570 Character, Nagara Date, Śaka 1697 Appearance, discoloured Complete

Colophon:—इति बौधायनकाम्येष्टिसूत्रं समाप्तम् ।

Post Col.:—शके १६९७ मन्मथनामसंवत्सरे श्रावणकृष्ण ४ तद्दिने इदं पुस्तकं समाप्तं । इद पुस्तकं भागवतोपनामक-यज्ञेश्वरदीक्षितेन लिखितं स्वार्थं परोपकारार्थञ्च । श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु महालक्ष्मीर् नमः ।

The work begins:—अथात इष्टिकल्पं व्याख्यास्यामस्तासां सकृत्प्रवृत्तमेव । दार्शपौर्णमासाः संस्काराः सर्व्वाः प्रथमाः सर्व्वाः मध्यमाः सर्व्वाः उत्तमाः यथाकालं पर्व्वतिथ्या निर्व्वपेद्या आदिष्टस्थाना अथवानादिष्टस्थाना यानि पूर्व्वमच्चस्य पुरस्ताद्धान्येवत्तौर्यानि भवन्ति ।

This is the 13th Prasna of the Baudhāyana Śrauta sūttra in Caland's edition in Bibl Ind.

There is a short lacuna in leaf 1. This is the इष्टिकल्प of बौधायन ।

591.

1229 बौधायनगृह्यम् । *Baudhāyana Gṛhya*

Substance country made paper 10¾×4½ inches Folia 133 Lines 10 on a page Character Nāgara Appearance old Incomplete

The Gṛhya Sūttra is complete in 4 praśnas, coming to an end in leaf 41A.

Then commences गृह्यपरिभाषासूत्र, with a new pagination, which ends in leaf 19, which is marked 59

Then commences गृह्यशेषसूत्र, with a new pagination which comes to the end of the 4th praśna in leaf 56 Of the 5th praśna of Gṛhya Śesa sūttra there is only a line

Then commences पितृमेधसूत्रम् with a new pagination from 1 to 13 It has one praśna only.

Printed in Bibliotheca Sanskrita No 32

The last two sections of the fourth praśna of the printed text do not agree with the present MS

592.

5455 *The Same*

Substance country made paper 12×5 inches Folia 132 Lines 9 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Incomplete at the end

It contains the Gṛhya sūttra, Gṛhyaparibhāṣā sūttra and Gṛhya Śesa sūttra which is incomplete

593.

8636 बौधायनधर्मसूत्र । *Baudhāyan Dharma Sūtra*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 31 Lines 10 on a page Extent in ślokas 1000 Character Nāgara Complete

The last Colophon —

इति बोधायने धर्मशास्त्रे चतुर्थप्रश्ने पञ्चमोऽध्यायः समाप्तेयं स्मृतिः । शुभमस्तु ।

This is, in fact, the Baudhāyana Dharmasūtra printed in Bibliotheca Sanskrita no 34 with which, however, the present MS. does not agree in subdividing the praśnas. In this P. I is complete in 11 adhyāyas, II in 9, III in 8 and IV in 5 It agrees with Bick. Cat No. 789.

594.

3501 सहस्रभोजनसूत्रम् । *Sahasra Bhojanasūtra* of Baudhāyana

Substance, country made paper 10½×5 inches Folium one Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

The scribe's note—

वासुदेवदी॰ आपटेयाचे पुस्तका वरुन लिहीलों स्मार्तसूत्र बोधायन पत्र पाचोसाचे पुस्तक वालक खरे ।

Often noticed

595.

2282. देवस्वामिकृतं बौधायनीयभाष्यम् ।
(आधानाद्यग्निष्टोमान्तम्)

Baudhāyanīya Bhāṣya. By Devasvāmi

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 118 The sixth leaf is missing Lines, 9 to 11 on a page Extent in ślokas, 3510 Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance discoloured.

From leaf 55 to the end of the MS. there is a double pagination, one counting from 1 and the other from 55.

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।

जपादिभिरेनोनिर्हरणं कृत्वा आधानादिकर्माणि कुर्वन्ति । ब्राह्मणेनोक्तं कुर्य्यात् । रुद्रैकादशिनीजप कृच्छ्रादितपोभिर्गोभूम्यादि-दानैः कुश्माण्डहोमैश्चिराचोपवासेन च विशुद्धा भार्यापत्नीकौ अग्नी-नादधीत । वैशाख्याः पूर्णमास्या उपरिष्टात् अमावास्यायां यस्यां तिथौ रोहिणीयोगस्तस्यां अर्द्धोदिते सूर्य्ये आहवनीयमादधाति

आश्ववनीयस्य प्राधान्यात् वसन्ते पूर्वपक्षे रोहिण्यां ब्राह्मण आदधाति ग्रीष्मे राजन्यः शरदि वैश्यः वर्षासु रथकारः वसन्ते पूर्वपक्षे रोहिण्यां सर्वेषामाधानं शिशिरः सार्ववर्णिकः तथापि पूर्वपक्षे, रोहिण्यां ब्राह्मण आदधाति ।

It ends thus:—मथितामिं विहृत्य चतुर्गृहीतदयेन मनस्वतीं पूर्णाहुतिं च हुत्वा पुनरग्नीन्। समारोह्य स्वगृहे अग्न्यायतनेषु मथित्वा विहृत्य काले काले सायं प्रातरमिहोत्रं जुहुयात् ।

Colophon:—इति देवस्वामिनोक्ते श्रौते ऽमिष्टोमः समाप्तः । शुभमस्तु ।

On the obverse of the first leaf:

देवस्वामी आधानादि अग्निष्टोमान्त

In fainter ink:

बौरेश्वरीयं श्रौतमिदं मत्तानन्दात् ।

596.

413. (बौधायन-) कल्प (-सूत्र-) विवरणम् ।

Baudhāyana Kalpasūtra vivaraṇa.

For the MS. see L. 1400.

But the description there is not all correct. The MS. contains three works mostly incomplete.

A. The first and most important is Bhāvasvāmi's Vivaraṇa of Srauta section of Baudhāyana's Kalpasūtras, leaves 16—176

B. Bhāvasvāmi's commentary on Vājpeya, Rājasūya, etc., etc.

C. A Supplement in 3 leaves to Bhāvasvāmi's Kārikās on Vājapeya and others.

A.

17B, चतुर्थोऽध्यायः । 19B, पञ्चमोऽध्यायः । 20A, षष्ठोऽध्यायः । 20B, सप्तमोऽध्यायः । 22A, अष्टमोऽध्यायः । 24A, नवमोऽध्यायः । 25B, दशमोऽध्यायः । 26B, एकादशोऽध्यायः । 27B, द्वादशोऽध्यायः । 28B,

त्रयोदशोऽध्याय । 30A, चतुर्दशोऽध्याय । 31B, पञ्चदशोऽध्याय । 32B, षोडशोऽध्याय । 33A, सप्तदशोऽध्याय । पुरोडाशी समाप्ता ।

For this portion see I.O Catal 286A

34A, प्रथमोऽध्याय । 35A, द्वितीयोऽध्याय । 36A, तृतीयोऽध्याय । 40B, चतुर्थोऽध्याय ।

43A, प्रथमोऽध्याय । 47B, द्वितीयोऽध्याय । For these 2 parts see I O Catal 286B

50B, प्रथम । 52B, द्वितीयोऽध्याय । 53B, तृतीयोऽध्यायः । 55A, चतुर्थोऽध्याय । 56B, पञ्चमोऽध्याय । 57A, षष्ठोऽध्याय । 59A, सप्तमोऽध्याय । 59B, अष्टमोऽध्याय । 60B, नवमोऽध्याय । 62B, दशमोऽध्याय समाप्ता दशाध्यायी । For this portion see I O Catal 286C

63A commences —दर्शपूर्णमासव्यापार समाप्त्यानन्तर यथोक्तविशेष उक्त-स्तत्सम्बन्धेनारभ्यते पशुना यक्ष्यमाणो भवतीति । पश्वन्तानीतिवचनात् पशौ निर्वर्त्ति शक्यानि चातुर्मास्यान्यनुष्ठातुम् सोमेऽप्येव प्राप्ते महाप्रपञ्चत्वात् अनन्तर तद्विवक्षया इष्टानारम्भ ।

From leaf 67 a fresh subsidiary numbering commences. The colophon seems to have been lost in a lacuna

68B 2B, प्रथमोऽध्याय । 76B 10B, श्रीगणपतये नमः दर्शपूर्णमासानन्तर चातुर्मास्येषु प्राप्तेषु अग्निहोत्र वै दशहोतुर्निदानमित्यनेन क्रमेण प्रयोजनत्वात् पशुबन्ध उक्त । अधुना क्रमाच्चातुर्मास्यमुच्यते । 81B 15B, इति प्रथमोऽध्यायः । 87B 21B, द्वितीयोऽध्याय । 89B 23B, तृतीयोऽध्यायः । 94A. 27A, ऊह । 96A 30A, चतुर्थोऽध्याय । 97A 31A, पञ्चमोऽध्याय । 97A 31A, षष्ठोऽध्याय । समाप्तानि चातुर्मास्यानि । प्रवर्ग्यं सम्भरिष्यन्तीत्यादि ।

102A 37A, द्वितीयोऽध्यायः । 104B 38B, तृतीयोऽध्यायः । 106B 40B, चतुर्थोऽध्याय । 108B 42B, इति भवस्वामिकृते प्रवर्ग्यकल्पविवरणे पञ्चमोऽध्याय समाप्त । अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति ज्योतिष्टोम इति कर्म-नामधेय । 113A 47A, प्रथमोऽध्यायः । 117A 51A, द्वितीयोऽध्याय । 119A 53A, तृतीयोऽध्यायः । 123A 57A, चतुर्थोऽध्याय । 127A 61A, पञ्चमोऽध्याय । 127B 61B, षष्ठोऽध्याय । 132A 66A, सप्तमोऽध्यायः ।

त्रयोदशोऽध्याय । 30A, चतुर्दशोऽध्याय । 31B, पञ्चदशोऽध्याय । 32B, षोड़शोऽध्याय । 33A, सप्तदशोऽध्याय । पुरोडाशो समाप्ता ।

For this portion see I O Catal 286A

34A, प्रथमोऽध्याय । 35A, द्वितीयोऽध्याय । 36A, तृतीयोऽध्याय । 40B, चतुर्थोऽध्याय ।

43A, प्रथमोऽध्यायः । 47B, द्वितीयोऽध्याय । For these 2 parts see I O Catal 286B

50B, प्रथमः । 52B, द्वितीयोऽध्याय । 53B, तृतीयोऽध्यायः । 55A, चतुर्थोऽध्याय । 56B, पञ्चमोऽध्यायः । 57A, षष्ठोऽध्याय । 59A, सप्तमोऽध्याय । 59B, अष्टमोऽध्याय । 60B, नवमोऽध्याय । 62B, दशमोऽध्याय समाप्ता दशाध्यायी । For this portion see I O Catal 286C

63A commences —दर्शपूर्णमासव्यापार समाप्त्यानन्तर यज्ञोविशेष उक्तस्तत्सम्बन्धेनारभ्यते पशुना यक्ष्यमाणो भवतीति । पश्वन्तानीतिवचनात् पशौ निष्पाते प्राक्वानि चातुर्मास्यान्यनुष्ठातुम् सोमेऽप्येव प्राप्ते/ सद्याप्रयष्टत्वात् अनन्तर तदिवक्षया इष्टानारम्भ ।

From leaf 67 a fresh subsidiary numbering commences The colophon seems to have been lost in a lacuna

68B 2B, प्रथमोऽध्याय । 76B 10B, श्रीगणपतये नम दर्शपूर्णमासानन्तर चातुर्मास्येषु प्राप्तेषु अग्निहोत्र वै दशहोतुनिदानमित्यनेन क्रमेण प्रयोजनवान् पशुबन्ध उक्तः । अधुना क्रमाच्चातुर्मास्यमुच्यते । 81B 15B, इति प्रथमोऽध्याय । 87B 21B, द्वितीयोऽध्याय । 89B 23B, तृतीयोऽध्यायः । 94A 27A, ऊह । 96A 30A, चतुर्थोऽध्याय । 97A 31A, पञ्चमोऽध्यायः । 97A 31A, षष्ठोऽध्यायः । समाप्तानि चातुर्मास्यानि । प्रवर्ग्य सम्भरिष्यन्तीत्यादि ।

102A 37A, द्वितीयोऽध्याय । 104B 38B, तृतीयोऽध्याय । 106B 40B, चतुर्थोऽध्याय । 108B 42B, इति भवस्वामिकृते प्रवर्ग्यकल्पविवरणे पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः । अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति ज्योतिष्टोम इति कर्मनामधेय । 113A 47A, प्रथमोऽध्याय । 117A 51A, द्वितीयोऽध्यायः । 119A 53A, तृतीयोऽध्याय । 123A 57A, चतुर्थोऽध्याय । 127A 61A, पञ्चमोऽध्याय । 127B 61B, षष्ठोऽध्याय । 132A 66A, सप्तमोऽध्यायः ।

156B 70B, अष्टमोध्याय । The 156th or the 70th leaf comes abruptly to an end. Then commences a new subsidiary pagination from 1 to 10, which begins —

अथातोऽनन्तरं उक्तिता महाराज एव त्रिभागावशेषायां इत्यादि । For this portion see I O Catal 287. It ends in leaf 176 or 10 —

इति श्रीभवस्वामिविरचितः समाप्तोऽग्निष्टोम ।

B

Begins —भाग्यज्ञमविलसद्भागक
कारणाकुलदक्षमयिनम् ।
वामपदासदृश विनायकं
पार्वतीसुतमयं भजे तम् ।

वाजपेयेन यक्ष्यमाणः सोमसंस्था कर्मणास स वा एष ब्राह्मणस्य चैव राजन्यस्य यज्ञ इति दर्शनात् । न वैश्यस्य प्रदर्शनाभावात् तस्यापि सामदयस्तोत्रस्य पृष्ठस्थाने स्यन्तर । 2B इति वाजपेय प्रथम । 4A इति द्वितीय । 5B तृतीय । 8B इति भवस्वामिकृते कल्पविवरणे वाजपेय पञ्चमोध्याय इति वाजपेय समाप्त । 9B इति भवस्वामिकृतो कल्पविवरणे राजसूये प्रथमोध्याय । 11A द्वितीय । 12A तृतीय । 14A चतुर्थ । 15B पञ्चम । Though the leaves are marked consecutively, there must be some leaves missing here. 17A प्रथम । उक्तश्च समाप्त । 18A, षष्ठ । 18B, सप्तम इति भवस्वामिकृते कल्पविवरणे समाप्तश्च राजसूय । 19A, इति ॐ अथात इष्टीर्व्याख्यास्यामः । 27B इष्टिकल्पे प्रथमोध्याय । 28A इति भवस्वामिकृतो इष्टिकल्पविवरणे द्वितीयोध्यायः । 28B तृतीय । 29A चतुर्थ । 29B पञ्चम । 30A षष्ठ । 31B सप्तम । 32A अष्टमः । 33B नवम । 34A दशम । 34B एकादशः । 35A द्वादश । 35B इति भवस्वामिकृते इष्टिकल्पविवरणे त्रयोदशोध्याय । 2 lines after समाप्त इष्टिकल्प । 36A अथेमानि अर्घ्यपात्राणि । 37B प्रथमोध्याय । 38B द्वितीय । 39A तृतीय । 40B चतुर्थः । 41B पञ्चम । This portion ends abruptly — स मार्यवित्यनुवाग जयाभ्यातानां राष्ट्रभृत ।

C A supplement to Bhavasvāmi's Kārikā, on Vājapeya, etc

श्रीउच्छिष्टराजाय नमः ।

आचार्यैः कारिका तत्र भावस्वामिभिरीरिता ।

विषयो वाजपेयस्य तदनुक्तो तदुच्यते ॥

2B इति वाजपेयकारि[का] समाप्ता । End इत्याग्रयणम् ।

597.

307 सुबोधिनी बौधायनसूत्रविवृतिः ।

Subodhinī being a comm on Baudhāyana Sūtra

For the MS see L 152

The author's name is given by Aufrecht as Mahadeva Vājapeyi

598.

2209 *The Same* (आधानसूत्र) । With the text

Substance country made paper 9¼×5 inches Folia 74 Lines 11 on a page Extent in ślokas 2490 Character Nāgarī Date Samvat 1781 Appearance discoloured and worm-eaten Complete

Maṅgalācaraṇa —

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

The work begins —

T अथोपयाच्छनमिति

Comm —अथ दर्शपूर्णमासयोर्निगमनानन्तरमुपयाच्छनमुच्यते ।

It ends —संतिष्ठते अग्न्याधेयं संतिष्ठते अग्न्याधेयमिति ।

Comm —यद्यपि अग्न्याधेयस्य पूर्वाङ्गत्वन्ते नास्य दृष्टा तथापि तत्परिसमाप्त्या पूर्तिरत्राभिप्रेतेति ध्येयम् ।

वृत्तिराधानसूत्रस्य दक्षिणामूर्त्यनुग्रहात् ।

सुबोधिनीवृत्तिरेषा तुष्यतु प्रीयतां शिवः ॥

Post Col —इदं पुस्तकं संवत् १७८१ भाद्रपद शुद्धतृतीया लिखितमिदं चिन्तामणिभट्टपण्डकेन ।

For the Text see Caland's edition, pp. 34 to 68

See the preceding number.

599.

2181. *The Same.* (आग्रयणसूत्र-प्रवासोपस्थानसूत्र-दर्शपूर्णमासयाजमानसूत्राणि)।

With the Text

Substance, country-made paper $8\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia, 80 Lines, 8 on a page. Extent in slokas, 1200 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, oldish

On the obverse of the first leaf.

अथ बौधायन आग्रयणस्य सूत्रस्य प्रवासोपस्थानसूत्रस्य दर्श-
पूर्णमासयाजमानसूत्रस्य सुबोधनीप्रारम्भः।

On the reverse of the last leaf.—

इति बौधायन ॰ सुबोधनीसमाप्तः।

It begins:—(T.) वर्षासु श्या[मा]कानामाग्रयणं करिष्यन् भवतीति।

(*Comm.*):—वर्षासु वर्षर्त्तौ श्यामाकानामेतद्धान्यसम्बन्धि आग्रयणमिदं कर्म्मनाम अग्रं नव सस्या(श्या)नामग्रपाकः। अयते प्राप्नोति देव-नक्षत्रेत्याग्रयणं अथवा अग्रं प्रथममयनं प्राशनं यस्मिन् कर्म्मणि तदाग्रयणं अग्रायणमिति वक्तव्ये आर्षत्वादाग्रयणमिति युक्तं। इदं कर्म्म करिष्यन् भवति कुर्यात्।

Colophons:—

18B. सुबोधिन्यां दशाध्यायां (?) पञ्चमोऽध्यायः।

27B. इति बौधायनसूत्रव्याख्यायां सुबोधिन्यां दशाध्याया षष्ठोऽध्यायः।

78A. दशाध्यायां याजमाने द्वितीयेऽध्याये चतुर्थः खण्डः। समाप्तश्चाध्यायः।

After this, we have the following verse:—

याजमानस्य सूत्रं हि व्याख्यातं शक्तिशक्तया।
विद्वांसस्तेन तुष्यन्तु प्रीयतां मे सदाशिवः॥

Then follows the explanation of a few lines of the next chapter on *Brahmatva*.

79A इति बौधायन आग्रयणसूत्रस्य प्रवासोपस्थानसूत्रस्य याजमानदर्श-पूर्णमाससूत्रस्य सुबोधिनी समाप्ता ।

After this colophon there are 17 lines on the observances in Agrayana, when performed on days other than the full and, the new moon, as directed in Hemādri

अथ खण्डपर्व्वण्याग्रयणं कर्त्तव्ये पूर्णिमायामादौ आग्रयणं कर्त्तव्य । दर्शोत्तर नतु पूर्णमासदर्शयोर्मध्ये इति निर्णये मूलभूतां श्रुतिमुदाजहार हेमाद्रि । कालतत्त्वविवेचने तु इय श्रुतिर्न सर्व्वान् प्रति प्रवर्त्तते किन्तु येर्व्रीहिभिरिष्टा व्रीहिभिरेव यजेत ।

The Topic closes with the colophon —इति आग्रयणं कर्त्तव्ये ।

For the Text see Caland's edition of Baudhāyana, Prasna III, sections 12 to 22, pp 82 to 94

600

2212 बौधायनीयचातुर्मास्यसूत्रव्याख्या ।

Baudhāyanīya Cāturmāsya Sūtravyākhyā

With the Text

Substance country made paper 9¾ × 5 inches Folia 142 Lines 6 on a page Extent in slokas 2120 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

Comm — अथ चातुर्म्मास्यान्युच्यन्ते । तानि चतुर्षु मासेषु सपूर्यते । चत्वारि पर्व्वाणि तानि वैश्वदेव वरुणप्रघासा शाकमेधा सुनासीर्य्यमिति तेषामेकस्मिन् पक्षे चोदनादिककर्म्म तथाच चतुर्णामपि वर्णानां साधारणमुपस्थाहरणं विहित उपस्थाहरणसूत्रे । सर्वकामश्चातुर्म्मास्यैर्यक्ष्य इति चातुर्मास्येष्विति तेषु प्रथम पर्व्व वैश्वदेव नामक तद्विधत्ते ।

T. वैश्वदेवद्दविर्भियेक्ष्यमाणो भवति ।

Comm —वैश्वदेवनामकैर्हविसाध्यैर्यागै स्वर्गं भावयिष्यमाणो भवेदित्यर्थः ।

For the Text see Caland's edition of Baudhāyana Srauta sūtra, pp 128—155

The MS. does not give the author's name

The authorities consulted —

3A प्राचीनैः (often quoted), भाष्ये, 9B, उपमन्यव, 18A, कात्यायन, 25A, गोभिल, आपस्तम्ब, 37B, आश्वलायन, 42B, भारद्वाज, 47A, याज्ञिका, 52A, यज्ञतन्त्रकार, 66A, धूर्त्तस्वामी, 80A, कर्कभाष्य, 81A, सत्याषाढ़, 83B, शाकल, 88B, गौतम, 93B, कौषीतक, 96A, कल्पसार, 103A, वाजसनेयक, 110A, रुद्रदत्त, 142B, केशव।

601

1240 बौधायनीयनक्षत्रसत्रभाष्यम्।

Baudhāyanīya nakṣattra sattra Bhāṣya

By Devabhadra, son of Balabhadra

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 65 Lines 8 on a page Extent in slokas, 1100 Character, Nagari Date, Samvat 1818. Appearance fresh Complete

A commentary on the sūttras of Baudhāyana on the Nakṣatra sacrifices, which are to be found in the Prāyaścitta section of his Kalpasūttra The sūttras are given in full The author of the commentary speaks of, however, many rites which are peculiar to Kātyāyana of the White Yajurveda

Beginning —गणेशाय नम । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीविघ्नेशं मुनिं बौधायनं कात्यायनं गुरुं ।
अस्मद्वंशद्रजनाना सद्गुरुं च हरिप्रभम्॥ १ ॥
गङ्गाधरपाठकं च यागकाण्डविवेचकं ।
भागीरथीं मातरं च पितरं बलभद्रकम्॥ २ ॥
गर्गादियाज्ञिकान् सौयान् कपर्द्यादीन् परानपि ।
प्रणम्य मनसा वाचा कर्मणापि च भक्तित ॥ ३ ॥
तैत्तिरीयश्रुतिमूलं प्रायश्चित्तप्रदीपकं ।
देवानन्तप्रयोगं च तथा गोपालकारिका ॥ ४ ॥

प्रयोगो केशवानन्तावापस्तम्बानुसारिणौ ।
ग्रन्थानेतांस्तु सम्दृष्ट्वा निजबुद्ध्या विमृश्य च ॥ ५ ॥
बौधायनोक्तनक्षत्रसत्रसञ्ज्ञाध्वरस्य तु ।
सूत्रभाष्यमहं कुर्व्वे कातीयानुगतं त्विदं ॥ ६ ॥

सूत्रम् । अथातो नक्षत्रेष्टी व्याख्यास्याम ।
अत्रायमथशब्दः मङ्गारपरित्वेष्टिथा ॥

End —तथैव सङ्कल्पोदाहरणदर्शनात् । बहुतरपापाक्रान्त एनोनिवर्हणार्थं
नक्षत्रसत्रेण यजेत इति चन्द्रिकायां ॥
विघ्नेशचरणद्वन्द्वमाधाय हृदि मङ्गलम् ।
बलभद्रतनूजेन देवभद्रेण धीमता ॥
कातीयानां हितार्थाय भाष्यं चेदं मया कृतम् ।
सञ्चिप्त पूर्व्वैर्यस्मात् न कृत तद्वयाज्ञिकैः ॥
तेन मया स्वशाखीया युक्ता चेदपरेऽपि च ।
तुष्यन्तु याज्ञिकाः सर्व्वे मत्कृतं परिलोच्य ते ॥
ज्ञानादज्ञानतो वापि यच्चेह विकृतं मया ।
चन्तव्यं तच्च सम्शोध्य याज्ञिका अयमञ्जलिः ॥
न मदीया कृतिर्यस्मात् एषा यज्ञस्य वै कृतिः ।
यथा प्रेरितवान् यज्ञः तथा विकृतवानहम् ॥
यच्च श्रम समुत्पन्नो भाष्यस्यास्य विलेखने ।
यज्ञभोक्ता विभुस्तेन प्रीयतां परमेश्वरः ॥
नेत्रेन्दुवसुभूवर्षे सिते नभसि भास्करे ।
पिठभे च द्वितीयायां सूत्रभाष्यमिदं कृतम् ॥
भसत्रसूत्रभाष्येऽस्मिन् देवभद्रकृते वरे ।
सपञ्चाशत्सहस्र च ग्रन्थसङ्ख्येयमीरिता ॥
अपरिष्कृतमेतस्य पुस्तकं याम्यदिग्गतं ।
अस्खलोऽनेन साकं तत् शोध्यमेष ममाञ्जलिः ॥

Colophon — इति नागरज्ञातीय-श्रीमन्महायाज्ञिकपाठकश्रीरामचन्द्र-
सूनुगङ्गाधरपाठकवंशसम्भूत पाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतौ बो

धायनमुनिप्रणीतप्रायश्चित्तसूत्रान्तर्गतनक्षत्रसत्रयज्ञस्य सूत्रभाष्ये द्वितीयप्रश्नमध्यायस्य तुरीयम्॥ समाप्तं च नक्षत्रसत्रयज्ञस्य सूत्रभाष्यम्॥

बौधायनोक्त-नक्षत्रयज्ञसंज्ञाध्वरस्य तु।
सूत्रभाष्यं पुरा कृत्वा श्रुतिसूत्रादिसम्मतः॥
कात्यायनानुसारेण कर्कदेवमतेन तु।
होत्रमन्त्रैश्च संयुक्तः प्रयोगो रच्यतेऽधुना॥
तत्र॥

Post Colophon:—

संवत् १८२८ वर्षे श्रावणशुक्लदशम्यां सोमवासरदिने काश्यां भाष्यमिदं लिखापितम् ग्रन्थकर्त्रा पाठकश्रीबलभद्रसूनुना श्रीदेवभद्रपाठकेन॥ शुभं भूयात्।

602.

2216. *The Same.*

By Devabhadra, son of Balabadra, belonging to the family of Gangādhara Pāṭhak, son of Rāmacandra, a Nāgar Brahmana.

For the manuscript and the work see L 4180. It seems to represent the unrevised recension, which went to the south. See *Supra.*

The extent given by Rajendra Lal is 1206 (?).

The Date and the Scribe.

शके १७४३ संवत् १८८८ शुभकृतनामसंवत्सरे माघ शुद्ध २ मन्दवासरे तद्दिने ग्रन्थसमाप्तं। इदं पुस्तकं भागवतोपनामनारायणदीक्षितः वास्तव्य गोदातीर चौके श्रीसिद्धेश्वरचरणे चत प्रस्तुतवास्तव्यचैत्र श्रीकाश्यौ।

Rajendra Lal's MS. gives the date of composition as नेत्रेन्दुवसुभे वर्षे = 813 'of some unknown era,' but, as appears

from the previous MS., the author wrote it in 1756 A.D. = 1812 of the Samvat era.

603 & 604.

2159. **सहस्रभोजनसूत्रव्याख्या ।** *Sahasrabhojana-sūtravyākhyā.*

By Bhāskara Rāya Dīkṣita, son of Gambhīra Rāya Dīkṣita, of the school of Baudhāyana.

Substance, country-made paper. 9¾ × 4¼ inches. Folia, 8. Lines, 14 on a page. Extent in ślokas, 250. Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, fresh. Complete.

The author and his work

8A. इति भास्कररायेण सहस्रभुजिकर्मणः ।
सूत्रं विवृण्वता सम्यक् प्रयोगविधिरीरितः ॥

इति श्रीगम्भीररायदीक्षितात्मज-भास्कररायदीक्षितकृता सहस्रभोजनसूत्र-व्याख्या संपूर्णा ।

1B. सहस्रभोजनविधौ सूत्रं बौधायनोदितम् ।
व्याकरोति शिवप्रीत्यै गाम्भीरिर्भास्करो सुधिः ॥

T. अथातः सहस्रभोजनविधिं व्याख्यास्यामः ॥

Comm.: अथशब्दो मङ्गलार्थोऽधिकारार्थः पुन प्रतिज्ञाकथनानन्तर्यार्थो वा ।
अतःशब्दो हेत्वर्थः ॥

605.

8178. **शुल्बमीमांसा ।** *Śulbamīmāṃsā*

By Vyaṅkaṭeśvara Dīkṣita.

Being a commentary on the Baudhāyana Śulvasūttra, in three adhyāyas.

Substance, country-made paper. 9¾ × 4 inches. Folia, 83. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 1000. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete.

26A. इति श्रीमदद्वैतविद्याचार्य-सामिचित्य-सर्वतोमुखातिरात्रसाग्निचित्याप्तवाजपेययाजि-गोविन्ददीक्षितवरनन्दनस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रसाग्निचित्यसर्वपृष्ठा-

सोमयाजि-श्रीयज्ञनारायणदीक्षितानुजस्य तच्छिष्यतालब्धसमस्तविद्यावैशद्यस्य सार्वभौमचित्याग्निवाजपेययाजि-श्रीवेङ्कटेश्वरदीक्षितस्य कृतिषु बौधायनशुल्वमीमांसायां प्रथमोऽध्यायः।

46B इति श्रीमदद्वैतविद्याचार्य•बौधायनशुल्वमीमांसायां द्वितीयोऽध्यायः।

Last Colophon —इति श्रीमदद्वैतविद्याचार्य-सार्वभौमसर्वतोमुखातिरात्रसार्वभौमचित्याग्निवाजपेययाजि-गोविन्द [दीक्षितकृत शुल्वमीमांसेयं। पुरोहित सीतारामस्येदं]।

The enclosed portion has been added by a much later hand Hence the confusion of the author's father with the author himself.

For a description of the work see I.O. Catal. No. 291.

606.

1854. **बौधायनशुल्वदीपिका।** *Baudhāyana Sulvadīpikā.*

By Dvārakānātha, son of Tīkā Bhaṭṭa.

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 17 Lines 10 on a page Character, Nagara Appearance, old Incomplete

See I O Catal No 292 and L. 656.

The text of Baudhāyana Śulvasūttra has been published with a translation and Dvārakānātha's commentary, by Dr. G. Thibaut, in the Pandit, Vols IX, X (1874—6).

607.

1882. **महादेवपरिचर्यासूत्रव्याख्या।** *Mahādevaparicaryā Sūtra Vyākhyā.*

Entitled Upacārasodaśa—Ratnamālā.

By Sureśvara Svāmī, the disciple of Raghurāmatīrtha.

For the manuscript and the work see L 4137

It is on foolscap paper and not on country-made paper, as stated in there.

The pratikas only of the sūtras are given in the commentary. They are attributed to Baudhāyana, though in the Prayoga given in the work the peculiar Ṛgvedi form of repeating " न मम " after every homa is often used

608.

2106 शिवपूजासूत्रव्याख्या (बौधायनीया)

A comm. on the Śivapūjāsūtra of Baudhāyana.

By Rāmacandra, son of Pāṇḍurāya

For the MS. and the work see L 4263 and for a similar work see the next number, in which only the 1st sūtra has been explained.

Post Colophon —

इति श्रीहरिहरार्पणमस्तु। श्रीसर्व्वात्मा श्रीसीताराम लिखिता।

श्लोक ६०।

The first seven sūtras are as follows —

I अथातो महादेवस्य अहरहः परिचर्याविधिं व्याख्यास्याम।

II स्नात्वा शुचौ देशे गोमयेनोपलिप्य प्रतिकृतिं कृत्वा अक्षतपुष्पैर्यथालाभमर्चयेत्॥

III. सपुष्पोदकेन महादेवमावाहयेत्। ॐ भूर्महादेवमावाहयाम्योम्। भुवर्महादेवमावाहयाम्योम्। सुवर्महादेवमावाहयाम्योम्। ॐ भूर्भुव सुवर्महादेवमावाहयामीति॥

IV आवाहयातु भगवान् महादेव इति।

V स्वागतेनाभिनन्दति। स्वागतमनुना स्वागत महादेवाय एतत् आसनं कृतमास्ता भगवान् महादेव इति।

VI अथ कूर्चं ददाति। भगवतोय कूर्चो दर्भमयस्त्रिवृत् हरितसुवर्णस्तं जुषस्वेति।

VII. अथ स्थानानि कल्पयति। अग्रतो ब्रह्मणे कल्पयामि। विष्णवे कल्पयामि। दक्षिणतो(?) स्कन्दाय कल्पयामि। विनायकाय कल्पयामि॥

पश्चिमतः शूलाय कल्पयामि महाकालाय कल्पयामि । उत्तरतः उमायै कल्पयामि नन्दिकेश्वराय कल्पयामि ।

609.

2105. शिवपूजासूत्रव्याख्या (बौधायनीया)।

A comm. on Śivapūjāsūtra of Baudhāyana.

Substance, French foolscap paper. 8¼×4 inches. Folia, 3 Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 30. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, fresh. Complete

It begins:—

भवानीशङ्करौ नत्वा गङ्गां कार्ष्णिं गजाननम् ।
योगेश्वरीं शारदाश्च भैरवं + सुखप्रदम् ॥
नारायणं पद्मभवं सूर्याचार्यगुरूनपि ।
पूजापद्धतिकृद्बौधायनविश्वगुरूंस्तथा ।
तदीयं शिवपूजायाः सूत्रं व्याचक्ष्महे मुदा ।

The sūtra explained is

अथातो महादेवस्याहरहः परिचर्याविधिं व्याख्यास्यामः ।

It ends:—इत्याह भगवान् बौधायनः ।

PRAYOGAS OF MAITRĀYAṆĪYA MĀNAVA SŪTTRA.

610.

6271. मानवसूत्रपद्धति । *Mānavasūtrapaddhati*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 5 Lines, 13 on a page. Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

A mere fragment of what appears to be a comprehensive work on Paddhati, based on the Mānava sūttra

4B, इति मान[व]सूत्रपञ्चमाध्याये पद्धतौ तृतीयः खण्डः ।

The fragment begins:—

अथाधानक्रमो लिख्यते ।

अत्र पौर्णमास्यामाधाने चतुर्दश्यामुपक्रमोऽरण्यिदानादि पूर्णमास्या मन्थनम् । अमावास्यायामाधाने अमावास्यायामुपक्रमोऽन्याधानं प्रतिपदि । नक्षत्राधाने च यथोक्तनक्षत्र उपक्रमः ।

611.

6390.

Substance, country-made paper $8 \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia 1-113 Lines, 7, 8 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

Two leaves pasted together were made one. Many leaves were disjointed and separated We have put them together, one side with the other Foll. 3, 9, 13, 14, 16, 17, and 113 are without their obverse sides, while there are seven without their reverse sides, viz the sides bearing the page marks. These must be beyond the number 118 and have been put at the end of the manuscript.

It begins:—

श्रीगणेशाय नमः ।
श्रीकृष्णाख्यं परानन्दसन्दोहाग्रतविग्रहम् ।
मह्योरस्तु मे महामोहध्वान्तसन्तानशान्तये ॥
प्रणम्य विष्णुमदयं हरं तथा गुरुं तथा ।
प्रवक्ष्यते यतेर्हितं मनोमतं महात्मनः ॥

ब्रह्मचारिगृहस्थवानप्रस्थाख्यानामाश्रमाणां गायत्र(?) ब्राह्म-प्राजापत्य-नैष्ठि(ष्ठी)कावार्ताक(?)शालीनयायावराघोरसंन्यासिकवैखानसोदुंबरवालखिल्यके-नपाख्या वृत्तिभेदोक्तयोक्ताः । अथेदानीं परिव्राजकाख्यस्य आश्रमस्य कुटीचकबहू-दकहंस(सह)परमहंसाख्या वृत्तिभेदा धर्मभेदोक्तया उच्यते । एतत् सर्व्वं स+मायामुदर्के दर्शयिष्यामः ॥ ननु ॥ यावज्जीवमग्निहोत्रं जुहुयादि(?)त्यादिश्रुतिविरो-धात् कर्मसंन्यासो नोपपद्यते । नैष दोषः ।

कुटुंबं पुत्रदारांश्च वेदांगानि च सर्व्वशः ।
यज्ञं यज्ञोपवीतं च त्यक्त्वा गूढश्चरेन्मुनिः ॥

इत्यादिश्रुतेः कर्मसन्न्यासस्य विहितत्वात् । विषयविभागोपपत्तेश्च विरक्ता-विरक्तत्वेन । एतदप्युदर्के निपुणतरं उपपादयिष्यामः ।

4B अतः परिव्राजकस्याश्रमस्य कुटीचकबहूदकहंसपरमहंसाख्या वृत्तिभेदा धर्मभेदोक्तयोच्यंतेऽधुनि पुष्कलम् ॥

तत्र केचित् श्लोकैरधिकारः कथ्यते केचित् साधारणो धर्मः केचिद-साधारणः । केचित् प्रासङ्गिकश्च किंचित् किंचिद्विभागः । असाधारणधर्मोक्तिं प्रकरणस्याप्यविरुद्धस्य धर्मस्य सर्व्वथा+पद्धतिव्याख्याप्रकारः । तत्र ब्रह्मचर्यं समाप्यगृही भवेत् । गृहाद्वनी भूत्वा प्रव्रजेदित्याश्रमसमुच्चय' । ... ... यदि वेतरथा ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजेदिति । अव्यवस्थितविकल्पोऽपि गृहाद्वनाद्वेति ॥ सूत्रयश्चेममेवार्थमभिदधति ... ... etc, etc.

7B. इत्यादिकाठश्रुतिविहितं संन्यासप्रकारं गृहाद्वा वनाद्वा इति विहित-मव्यवस्थितविकल्पं च दर्शयिष्यामश्च ।

प्राजापत्यां निरूप्येष्टिं सर्व्ववेदसदक्षिणाम् ।
आत्मन्यग्नी(ग्ना)न् समारोप्य ब्राह्मणः प्रव्रजेद् गृहात् ॥

इष्टीकरण-अग्निसमारोपादिप्रकारस्तु श्रुत्या विहिता भगवता बौधायनेन विस्तरं अथातः सन्यासविधिं व्याख्यास्याम इत्यादिना स एवात्रापि द्रष्टव्यः। आहिताग्नेरनाहिताग्नेरपि उक्तस्तेनैवोक्त सन्न्यासप्रकारस्तच्छेये तमुदाहरिष्याम ।

अथोत्तर सन्न्यासविधिं व्याख्यास्याम ।

उदगयन आपूर्यमाणपक्षे पूर्वोक्तेन विधिना चरित्वा etc , etc , (The explanation of अथ—Then)

10A, अत(थ) ऊ(उ)र्द्ध रौद्र सन्यास सन्यासविधिं व्याख्यास्याम ।

12A, अत ऊर्द्ध त्रिदण्डिनां सन्यासविधिं व्याख्यास्याम ।

वैश्वानरं पौर्णमास्यां उक्तानां एकेन विधिना चरित्वा etc , etc

12B, षोडश प्राणायामान् धारयित्वा उत्तीर्य वास पीडयित्वा

अत ऊर्द्ध इति

19A, परिव्राजकस्य संस्कारविधिं व्याख्यास्याम । etc , etc

From what has been quoted above, this appears to be a very exhaustive commentary in the form of a Prayoga, on that part of *Mānava Sūtra* (Manavadharma sūttra) which relates to *Paribrājakāśrama*—the fourth or the last stage of a Brahmana's life It gives, before commencing the actual commentary, a long disquisition which turns on two points (1) propriety of *Karmasannyāsa* or renunciation of the world, (2) the necessity of the three stages—preceding the last—that of Sannyasa

612.

1496 मैत्रायणीयसोमसंस्थापद्धति ।

Maitrāyaniya Somasamsthāpaddhati

Substance foolscap paper 8×6½ inches In book form Lines 22 on a page Folia 71 Extent in slokas 2000 Character Nagara. Appearance, fresh Complete

It treats of the seven soma sacrifices, agniṣtoma and others

See I O Catal No 399

613

1559 मैत्रायणीयगृह्य[पद्धति] ।

Maitrāyaniya Grhya [paddhati]

Substance, foolscap paper 6½×8 inches Folia 29 Lines 21 on a page Extent in slokas 1050 Character Nagara Date 1880 Appearance fresh Incorrect

It appears to be a unique Paddhati based on the Grhya sūtras of the Maitrāyanins of the Black Yajurveda

Colophons —

5B, इति प्रान्तिहोम सर्व्वकर्म्मानुक्रमश्च समाप्त । अथ गर्भाधानम्, 6A, इति गर्भाधानविधि अथ अग्न्याधानम्, 6B, इति अग्न्याधानविधि, इति सीमन्तोन्नयनम्, 8A, इति जातकर्म्म, इति नामकरणविधि, 10A, अथ कर्णवेधविधि, 11B, इति अन्नप्राशनविधि, 14A, इति चूडाकरणविधि, 17A, इति व्रतबन्ध समाप्त, 18B, इति समावर्त्तनविधि, 19B, इति समावर्त्तगोदानविधि समाप्त, 20A, इति कन्यावरणम्, 21B, इति जामातृवरणम्, 22B, इति कन्याप्रदानविधि, 21B, इति प्रथमकर्म्म समाप्तम्, 26B, इति द्वितीयकर्म्म समाप्तम्, अथ तृतीयकर्म्मविधिर्लिख्यते, 28A, अथ चतुर्थीकर्म्म लिख्यते, 29B, इति चतुर्थीकर्म्म समाप्तम् । 29B इति अनुक्रम षोडश संस्कारा समाप्ता ।

इति मैत्रायणीयशाखायां गृह्ये षोडशकर्म्म । प्रथमपुरुषा को पद्धति ॥ श्रीरुद्रविष्णु ॥

The two parts of this work are called Purusas

It opens with kārikas on the construction of altar

Beginning —

अथ दशकर्म्म आरम्भ[ ]। सर्व्वकर्म्म-आरम्भे शान्तिकर्म्म-
विधिर्लिख्यते। अथ वेदिकरणम्।
षड्ङ्गुलोनाश्चत्वार प्राची पश्चाच्च शया।
पूर्व्वार्द्धे+तृतीया स्तु सा वेदी पाकयाज्ञिकी॥ अपि वा।
चत्व्यङ्गुल शय मित्वा सर्व्वत परिले(लो)खयेत।
द्विगुण तु पुन(र्ध)मर्धेऽनुत्कार (तु) वत वाचय (वतु वाडय)।
ॐ तीर्थेन सप्रविश्य एता आयतनमुल्लिखेत्।
अद्भि प्रोक्ष[ ] ततो धिष्ण्य स्रुवेन कुर्व्वीत [त]दाय।
अथ धिष्ण्यसंस्कारस्तत्र आचार्य्यस्तारभेत्। स्रुव सोदक[ ]श[ ]
कमण्डलुं गृहीत्वा धिष्ण्योत्करमध्येन प्रविशति धिष्ण्योत्करस्य
पश्चात् प्राङ्मुख उपविशति। तत स्रुवदण्डेन धिष्ण्य खनति।
दक्षिणे त्रीणि खनित्वा (खित्वा) मध्ये त्रीणि तथोत्तरे।
स्फ्य काष्टे गृहीत्वा तु मृत्तिकामुद्धरेत् क्षिपेत्।
चीत्वा प्रत्योपयित्वा तु तत्र रेखा प्रकल्पयेत्॥
पृथिवी-अग्नि वायु-सोम इन्द्र प्रजापति ॥
लक्षणे तु कृते तस्मिन्नथ प्रणयन भवेत्॥
उदीची प्रथमा रेखा द्वितीया दक्षिणा स्मृता।
तृतीया चोत्तरा ज्ञेया चतुर्थी दक्षिणा पुन ॥
पञ्चमी चोत्तराश्चैव मध्ये तासा तथापरा।
धिष्ण्यप्रमाणा रेखा[ ]स्तु[ ] रेखा सर्व्वा यथाक्रमम्॥
षोडशाङ्गुलमाग्नेयी अष्टमी सोमवायवी।
ऐन्द्री प्रजापतिश्चैव अङ्गुलैर्द्वादशभिस्तथा॥

मध्यमेन तु या(यो)रेखा भुवमार्गानुगामिनी ।
तस्याः प्रमाण वक्ष्यामि अङ्गुलै द्वाविंशतिस्तथा ॥
रेखानामानुपूर्व्येण देवता सम्यकीर्त्तिताः ।
मध्यमायां तु + + + पूर्व्वं पूर्व्वं प्रकल्पयेत् ॥

On the reverse of the last leaf ·—" Sent by Dr Mitter on 10 February, 1880."

614.

61. ऋषितर्पण । *Rsitarpana.*

For the description of the MS see L No 841. It is said to belong to the Maitrāyaniya sākhā

It is called ऋषितर्पणम्, but it does not actually concern itself with the details of *offering water to the seven Rsis, as* the title indicates It seems to deal with all the prelimi naries to ऋषितर्पण, उत्सर्ग and उपाकर्म्म. For in page 2A occurs the following ·

अद्येत्यादि एवन्तिथौ ऋषितर्पण-उत्सर्गोपाकर्म्म-प्रारम्भनिमित्तमिमे सप्तर्षयः साकन्धत्तीकाः सुप्रतिष्ठिता वरदा भवन्तु ।

615.

5990 सप्तर्षिपूजा । *Saptarsipuja*

Substance, country made paper 8½ × 4½ inches Folia, 17 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nāgara Date, Saṃ 182ι Appearance, fresh Complete

This relates to the worship of seven Rsis with Arundhatī On the title page it is called मैत्रायणीयानां सप्तऋषिपूजा ।—

Beg. —श्रीगणेशाय नमः ।

सप्तऋषि-अरुन्धतीरूपितवन्धनं स्थापनम् ।

The Post Colophon Statement —

श्रीरस्तु सवत् १८२६ वर्षे श्रावणमासि शुक्लपक्षे दशम्यां तिथौ बुधवासरे लिखितम् । पद्मा दुर्लभराम नाथुराम ।, श्रीरस्तु । etc

616.

1919. पवित्रेष्टिः। *Pavittreṣṭi.*

Of the Bhāradvāja School.

Substance, country-made paper. $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 4 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 70 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured. Complete

It begins:—

भारद्वाजीयपवित्रेष्ट्यतिपवित्रेष्ट्योः सूत्रम्। अथ पवित्रेष्टिं व्याख्यास्यामोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां वा(या)मीमन्वाधाय वैश्वदेववत् इड्डावर्हिंराहरति प्रणीय च चतुर्गृहीतं गृहीत्वा येन देवाः पवित्रेति। अपरं च चतुर्गृहीतं गृहीत्वा प्राजापत्यं पवित्रमिति। अपरं च चतुर्गृहीतं गृहीत्वा इन्द्रः सुनीतीति। अभ्यानानन् ज्ञात्वा आग्नेयमष्टाकपालं निरूप्य पवमानहवींषि वैश्वानरं द्वादशकपालं पञ्चममाग्नेयं परिह्वाप्य अग्नये व्रतपतये इत्येके समामनन्ति।

Pavittresti comes to an end in leaf 2A, with the words अथैतदनुसारी प्रयोगः।

Then वसन्ते शरदि वा श्रावण्यां तैष्यां वा अमावा + + + वेंधुः राजावुदकशान्तिप्रतिसरौ कृत्वा स्व पवनस्नानादिमङ्गलान्ते पश्चाद् गार्हपत्यस्य याः पुरस्तादित्यादि श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ब्रह्मवर्चसकामः ओजस्कामः वीर्य्यकामो वा शुद्धिकामो वा अतिपवित्रेष्ट्या यक्ष्ये।

Leaf 4. इति अतिपवित्रेष्टिर्भारद्वाजसूत्रोक्त[ा] समाप्त[ा]। श्रीराम प्रसन्न।

इति पवित्रेष्टिप्रयोगः समाप्तः।

617.

2078. अतिपवित्रेष्टिहौत्रम् । *Atipavittresti Hautra.*

Substance, country-made paper. 9 × 4 inches. Folia, 3. Lines, 12, 13, on a page. Extent in ślokas, 60. Character, Nāgara. Appearance, discoloured. Complete.

It is a manual for the use of the Hotri priest for the performance of the Atipavittresti Sacrifices of the Bhāradvaja School of Black Yajurveda.

It begins :—

नमः प्रवक्तेति इत्यादि समदश सामिधेन्यः श्रोचिष्केशस्तमीमहे पवमानः सुवर्जनः(?) पवित्रेणाविचर्षणिः ।

Colophon :—इति भरद्वाजसूत्रोक्त अतिपवित्रेष्टिहौत्रम् समाप्तम् ।

Post Col. :—चाज्ये चाज्यभागौ च समानौ ।

PRAYOGA OF KATHA SŪTRA

618.

1630 **काठकगृह्यपञ्जिका or काठकगृह्यपद्धतिः ।**

Kathaka Gṛhyapañjikā or Kāṭhaka Gṛhyapaddhati

By Brahmavala, son of Mādhavadhvarya

Substance, country made paper Bound in book form in full leather 10¼×6¼ inches Two paginations, one from 1 to 50 the other from 1 to 65, but the writing is continuous Worm eaten Character, modern Kaśmīrī Appearance, old.

Last Colophon —

इति श्रीकाठके लौगाक्षिसूत्रे चरकशाखाया गृह्यपञ्जिकायां पञ्चमोध्याय । समाप्तेय गृह्यपद्धतिर्मन्त्रसंहिता कृतिर्माधवाध्वर्युतनयब्र(ा)ह्मवलस्य ।

This is a Padhati (manual) based on the Gṛhya Sūtra of Laugākṣī belonging to the Caraka Śākhā of the Kāṭhaka-sub section of the Black Yajurveda

It begins —

अथैकाग्नेः समाधान । परमेष्ठिमरणे पुत्रस्याभिमुपसमाधान । सर्व्वान् उपवासयेत् । अग्निं प्रज्वालयेत् । आकाशमयथूयं मायक्रेया(?) मथेन उदुम्बडेन कसेन अग्निं प्रमयेत् । हिरण्यपाणिं सवितारं वायुमिन्द्रं प्रजापतिं देवा अङ्गिरसो पवामहे इम क्रव्याद प्रमयतु अग्निम् इति ।

Colophons —

22A, in the first pagination —इति यजुषि काठके चरकशाखायां लौगाक्षिसूत्रे गृह्यपञ्चिकायां चतुर्थोध्यायः (?), 29B, इति श्रीमद्यजुषि काठके लौगाक्षिसूत्रे गृह्य(प)पञ्चिकायां द्वितीयोऽध्याय ।

48A. इति गृह्यपञ्चिकाया तृतीयोध्यायः ।

The fourth col. is wanting.

The last or the 5th col. is quoted above

Authorities consulted :—

(1) काठक 2A, (2) मनुस्मृति 2B, (3) गृह्यपद्धतौ 2B, (4) पञ्चचूडे 3A, (5) लौगाक्षिः 7B, (6) ब्राह्मणम् 8A, (7) गोभिल 8B, (8) काठके लौगाक्षिः 8B, (9) गृह्यसूत्रे 9A, (10) यजुः 12A, (11) वशिष्ठः 17A, (12) विष्णुस्मृतिः 18B, (13) हारीत 18B, (14) प्रातिशाख्य 20B, (15) मार्कण्डेयपुराणम् 20B, (16) शौनक 32B, (17) ब्रह्मपुराण 39B, (18) ज्योतिष, (19) शाङ्खायनगृह्यम् 47A, (20) ग्रंथ (21) लिखितः (22) आश्वलायन गृह्यम् 50B.

(23) परिभाषा 4A, P. II, (24) स्मृतिः 5A, (25) गौतमः 6A, (26) गृह्यमदभार्गवः 6B, (27) याज्ञवल्क्यः 8A, (28) अङ्गिराः 8B, (29) व्याघाराध्यायः 9B, (30) विष्णुधर्मोत्तरः 22A, (31) ब्रह्मनिर्णतम् 27A, (32) वृद्धशातातपः, (33) यमः 28A, (34) मार्कण्डेयः 28B, (35) कात्यायनः 28B, (36) प्रचेताः 29B, (37) जमदग्निः 29B, (38) अत्रिः 30A, (39) व्याघ्रः 30B, (40) मरीचिः 31A, (41) श्राद्धपद्धतिः 31A, (42) वृद्धगौतमः 31B, (43) मत्स्यः, (44) ब्रह्माण्डपुराणम्, (45) विष्णु, (46) आदिपुराणम्, (47) भारद्वाजगार्गीयाणां स्मृतिः, (48) गृह्यपरिशिष्टम्, (गृह्यपरिशिष्टे तत्र मनुः) 42B ; (49) पद्धतिः—as तथा च पद्धतौ लौगाक्षिः 42B, (50) व्यासः 50A, (51) आश्वलायनः ।

Topics dealt with :—

First pagination :—

1B. अथ एकार्थे समाधानम् । 17B. वसथौ वा यज्ञाः समाप्ताः । 18B, इति यजुषि काठके चरकशाखायां लौगाक्षिसूत्रे गृह्यपञ्चिकायां दर्शपूर्णमाससार्यप्रातर्होमविधिः । 19A. अथ वैश्वदेवः । 22B. इति पाकयज्ञः । 24A. इति ब्रह्मदेयाविधिः । 25B. अथातो हविष्यकल्पं व्याख्यास्यामः । 27A इति कन्यासंस्कारः । 27A, इति प्रायश्चित्तमन्त्राः । 27B, इति प्रायश्चित्तिकं

कर्म। 37A इति उदाहविवाहहोमविधि। 38A इति दम्पत्योः श्वशुर-गृहागच्छतो विधिः। 38B इति प्रायश्चित्तहोमः। 39A इति गर्भाधानम्। 39B अथाग्निधारणम्। 40A इति यथाक्रम विवाहमन्त्र समाप्तम्। 40A अथ उपनयनविधि व्याख्यास्याम। 41A इति सीमन्तोन्नयनविधि। 41B इति पुंसवनम्। 42B इति जातकर्म। 45B इति नामकरणमन्त्रा। 45B इति निष्क्रमणान्नप्राशनम्। 46A इत्यादित्यदर्शनम्। 46B इति चन्द्रदर्शनम्। 47A इत्यन्नप्राशनविधिः। 48A इति चूडाकरणम्। 48A इति विद्यारम्भ।

Second pagination —

3A इत्युपनयनहोम। 3B इति त्रैविद्यक। 4B इत्यमौञ्जनम्। 7A अथ सान्तपन। 8A इति कृच्छ्रतप्तकृच्छ्रयोर्विधि। 8B इति व्रतोद्यापनम्। 10A इत्याध्यायोपाकरणमन्त्रा। 11B इति चातुर्होत्रिकम्। 12A अथार्षं वस्त्रद्वयनानि। 12B इति श्रावणी। 13A इति कपालेष्टिमन्त्राः। 13B इत्याश्वयुजी श्वग्रशान्ति। 14A इति गोमता विधि। 16B इति कुशाग्रार्घ-विधिः। 16B अथ श्राद्धे छन्दोदैवतादि। 17A इति श्राद्धार्घम्। 17A अथ पञ्चाग्निव्रतविधानम्। 18A अथ पञ्चाग्निविधि। 19A इति न्यासकर्म। 21B समाप्तश्चाय पञ्चाग्निविधिः। 23A इत्याग्रहायणीमन्त्रा। 25B इति तृतीयान्यष्टका। 25B इति विशेषाष्टका। 33B अथ ब्राह्मणपरीक्षा। 39A इति <u>द्विपितृकस्य श्राद्धकालेषु श्राद्धद्वयविधि</u>।

12A इति पिण्डपितृयज्ञ। 12A, इति पाराशर्यादिप्रेतकर्म। 42B अथ सापिण्ड्यसमये उदाहहोमकृति। 44A इति त्रिपुष्करशान्ति। 47A अथास्थि-सञ्चयनपद्धति। 47B इति पर्णपुरुषविधानम्। 47B अथोदकक्रिया। 47B अथ प्रेतपिण्डदानविधि। 50B इति प्रथमश्राद्धादिसपिण्डीकरणान्त मध्या। 50B अथ नवश्राद्धम्। 55A अथ प्रथमश्राद्धस्याष्टकाहोम। 55B अथ सपिण्डीकरणम्। 60A इति फाल्गुनीमन्त्र। 62A इति गोशान्ति। 63A इत्यद्भुतशान्ति। 63B इति कूर्मलक्षणम्। 64B इति कुमारीयज्ञ।

619.

10910. सोमप्रयोग । *Somaprayoga*

According to the rules of Hiranya Keśin

By Mātrdatta.

Substance country made paper 9×3½ inches Folia 12 Lines, 14 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

ज्योतिष्टोमस्य अग्निष्टोमस्य प्रयोग । प्रथम करिष्यमाणसोमाङ्गत्वेन गणपतिपूजन पुण्याहवाचनं नान्दीश्राद्धं विधाय राजानमाहूय पयसौदनेन पूजयेत् पुरस्ताद्दीक्षात । ततो यजमान सोमप्रवाक वृणीते त्व सोमप्रवाको भवेति । बाढमिति सोमप्रवाक । यजमानस्त गन्धादिनाभ्यर्च्य सोमप्रवाकमृत्विग्भ्य सोम प्रब्रूहीति सप्रेष्य ज्योतिष्टोमेन अग्निष्टोमेन सप्रवर्ग्येण रथन्तरसाम्ना द्वादशदक्षिणेन अहं यक्ष्ये इति प्रतिजानीते ।

35B, अथ महाभिषव—A mere fragment.

It is carefully corrected On the obverse of the first leaf it is called हिरण्यकेशी मातृदत्तीय सोमप्रयोग, in the same hand in which the corrections are made

620.

1. अग्न्याधान पद्धतिः । *Agnyādhānapaddhati*

By Lalla Dhuṇḍhi

Substance country made paper 11×5 inches Folia 56 Lines 11 on a page. Extent in ślokas 1850 Character Nagara Appearance, tolerable Complete

See L. 122 The MS described there is incomplete The present MS is complete

The second verse gives the object of the work.

वृत्तिभाष्याविरुद्धं हि हिरण्यकेशिशाखिनाम् ।
कुर्व्वेऽनुष्ठानसंसिद्ध्यै श्रमाधानस्य पद्धतिम् ॥

The topics treated of in the work are thus summed up at the end.

आधानमादावधिकारपूर्व्वं श्रुतिस्मृतिप्रेरितचित्तपूर्व्वम् ।
इष्टिद्वयादिप्रतिपादनञ्च ततोऽग्निहोत्रस्य नवप्रसक्तिः ॥ १ ॥
आरम्भणं दर्शविधेः परस्तादुत्सर्गपूर्व्वां पुनराहृतिञ्च ।
तृतीयमाधानमथाग्निहोत्रं प्रवासशामन्तु ततो गृहस्य ॥ २ ॥
ततः प्रलुप्तं स्वगृहस्य यानमाग्रायणेष्टिः त्रितयानुकल्पा ।
एतत्समस्तन्तु यथाधिया मया निरूपितं तद्विचार्यतां बुधाः ॥

The Pradhānasamkalpa begins in p. 20B, and ends thus in p. 32A. इति हिरण्यकेशीये पूर्णाङ्कत्यन्तमग्न्याधानम् ।

The author speaks of himself in the following two verses:—

सूक्तं वापि दुरुक्तं वा यत् स्यात्तत्तु विशोध्यताम् ।
लक्ष्मी ढुण्ढिरहं भूयः प्रार्थये तद्विदो जनान् ॥
कृतिरियं भृगुवंशसुवंशजात्परशुरामपदाब्जयुगेऽर्पिता ।
मतिमता तनुता मनसो मुदं मखकृता सुकृतिं फलभूरिदा ॥

The works and authors quoted in this book are:—

(1) कण्व (2) याज्ञवल्क्य (3) त्रिकाण्डमण्डन (4) यज्ञपार्श्व (5) बौधायन (6) भास्कर (7) पैङ्ग्य (8) कात्यायन (9) वैखानस (10) यज्ञपार्श्वपरिशिष्ट (11) प्रतिभाष्यसूत्र ।

The authorities quoted are all very old—one of the latest being Trikānda-Mandana which being quoted by Hemadri, must have been composed before the middle of the 18th century.

The MS. is written in the bold Devanagara hand of the eighteenth century.

The Last Col.—इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रानुसार्याधानपद्धतौ सानुकल्पाग्रयणेष्टिप्रयोगः।

इत्याधानपद्धतिः समाप्ता शुभं भूयात् परशुरामाय नमः।

शिवार्पणमस्तु।

The Post Col Statement in a different and later hand:—
इदं पुस्तकं देवीमनाम्नो महादेवात्मजसिद्धेश्वरदेवस्य।

The MS. was worm-eaten and slips of paper have been pasted at the ends of the leaves

621.

2814. *The Same.*

Substance, country made paper 9¾×4 inches Folia, 73 to 77. Lines, 11 on a page. *Character, Nagara of the nineteenth century* Appearance discoloured Fragment

Topics.

75B, अथ यवाग्रयणम्, 76A, अथ श्यामाकाग्रयणम्; 77A, इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिसूत्रानुसार्याधानपद्धतौ सानुकल्पाग्रयणेष्टिप्रयोगः।

It ends.—
आधानमादावधिकारपूर्वं, etc.

The Last Col —इत्याधानपद्धतिः समाप्ता।

622.

2705. **पिण्डपितृयज्ञप्रयोगः।** *Pindapitryajñaprayoga.*

Substance, country made paper 9¾×4½ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 70 Character, Nagara Appearance, discoloured Complete

It is based on the Hiranyakeśisūtra.

Colophon —इति हिरण्यकेशिसूत्रानुसारिपिण्डपितृयज्ञप्रयोगः।

Post Col.:—धारपुरे काशीनाथ।

It begins —

श्रीगणेशाय नमः । अथ पिण्डपितृयज्ञः ।
पश्चात्तु कर्म्म निर्वर्त्य वैश्वदेवन्तु साग्निकः ।
पिण्डयज्ञं ततः कुर्यात् ततोऽन्वाहार्यकं बुधः ॥

पश्चात्तु कर्म्म नामान्वाधानं । उपवेशकर्म्मानन्तरं यजमानो वैश्वदेवं कृत्वा दक्षिणाग्निं प्रज्वाल्य । etc, etc

623

5722 हिरण्यकेशिसूत्रप्रयोगरत्नम् । *Hiranyakesi sūtraprayogaratna*

By Mahesa Bhatta, son of Mahādeva

Substance country made paper 9¾×4¼ inches Folia 81 Lines 9 to 11 on a page The 82nd leaf is missing Extent in slokas 2100 Character Nagara of the eighteenth century Appearance old and worn out

It contains the first prakarana only

Beginning —

प्रणम्य गोपालमनन्तमाद्यं
नेत्राञ्चलानन्दितगोपवृन्दं ।
स्मार्त्तप्रयोगं विदधाति यत्नात्
हिरण्यकेशीयविधौ महेशः ।
सत्याषाढमुनिं वन्दे सर्व्वकर्म्मसमन्वितम् ।
योऽनुष्ठेयपदार्थानां क्रमकल्पमकल्पयत् ॥
यत्कृता वेदवृत्तिर्मामियन्ते विपश्चितः ।
मातृदत्तश्चिरं जीयाद्वृत्तिकृद्येन तत्त्ववित् ॥

अथ संस्कारप्रान्तिश्राद्धाख्यप्रकरणत्रयेण हिरण्यकेशिसर्व्वस्मार्त्तकर्म्मणां प्रयोगोऽभिधीयते । तत्राद्ये संस्कारप्रकरणे गर्भाधानादयः संस्काराः ॥

About a fourth of the last leaf is pasted over with transparent paper

Col —इति श्रीसत्याषाढहिरण्यकेशिस्मार्त्तप्रयो + + + + + + +
+ + + + ट्टात्मजमहेशभट्टकृतो संस्कारप्रकरणं ।

Post Colophon:—+ + + + + + + + + + + + वैशाखशुद्धतो-
यायां संस्कारप्रकरणं सं ।

624.

5813. हिरण्यकेशिस्मार्त्तान्त्येष्टिहौत्रपद्धतिः ।

Hiranyakeśi Smārtāntyeṣṭi Hautrapaddhati.

Substance, country-made paper. 6¼×5 inches Folia, 29. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 550 Character, Nāgara in a modern hand. Appearance, fresh Complete

Colophon:—इति हिरण्यकेशिस्मार्त्तान्त्येष्टिहौत्रपद्धतिः ।

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः । ॐ ।

अथ हिरण्यकेशिस्मार्त्तहौत्रविधानान्त्येष्टिपद्धतिप्रारम्भः । ॐ ।

एवंगुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ अमुकगोत्रस्यामुकप्रमेणः पितुर्जन्मप्रभृतिमरणपर्यन्तं ज्ञानाज्ञानतः etc', etc. ....पातकानां निरासार्थं गोप्रतिनिधिभूतं हिरण्यद्वारा कृच्छ्रत्रयमितब्रह्म [प्राय]श्चित्तं करिष्ये ।

625.

10411. हिरण्यकेशिस्मार्त्तान्त्येष्टिप्रयोगः ।

Hiranyakeśi Smārtāntyeṣṭiprayoga.

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 101 Lines, 6, 7 on a page Character, bold, beautiful Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete at the end

The above title of the MS. appears on the obverse of the first leaf.

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ।

अन्त्येष्टिप्रयोगप्रारम्भः ॥

गोमयेनोपलिप्तायां भूमौ तिलकुशाजिनसहितायां तुलसीसहितायां दक्षिणाग्रकुशास्तृतायां भूमौ उपविष्टस्य मुमूर्षोः कर्णे ब्रह्मविदाप्नोति भृगुर्वै वारुणिः इत्यादि नारायणनामानि पवित्राणि श्रावयेत् ।

626.

2023. **अन्विता** or **प्रयोगदीपिका ।** *Inuld* ı

Prayogadīpikā

By Tālavṛntanivāsī Keśava

Darśapūrṇamāsa chapter only
Quoted by Trikāṇḍamaṇḍana (See Kārikā 92)
For the manuscript and the work see L 1234

Colophon —

> एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
> **केशवेन** कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ।
> इति दर्शपूर्णमासान्विता समाप्तिमिति ।

Post Col —संवत् १६०२ सिद्धार्थसंवत्सरे आषाढकृष्णैकादश्यां बुधे सदाशिवेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ।

Hitherto the author was known only by his epithet Tālavṛntanivāsī. The present manuscript gives clearly the name of the author as Keśava.

This refers to the first three praśnas of the Āpastamba Śrauta sūtra.

626A.

467 *The Sūtra*

By Tālavṛntanivāsin, with the surname Traividyavṛddha

For the MS see L 1351. It refers to chapters X—XIV of the Āpastamba Śrauta sūtra. See I O Catal No 305

Beginning:—अथ सोमप्रयोग उच्यते। सोम ओषधिविशेषः तत्साध्यत्वात् कर्म्मनाम अनेन यक्ष्यमाणः सोमेन यक्ष्यमाणः।

20B. इध्मम, पटलः। समाप्तः सोमप्रश्नः।

अथातिथ्याः। 40B. इति तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रयोगदीपिकायां अग्नीषोमीयतन्त्रं समाप्तम्।

महारात्रे बुध्वा विभातावशिष्टायां रात्रौ ब्रह्मणा सह etc, 50A. इति प्रथमः पटलः, 52B. इति द्वितीयः पटलः, and so on 68B. अष्टमः पटलः, समाप्तः प्रश्नः।

अभिषवादि माध्यन्दिनं सवनं तायते। 71B. प्रथमः पटलः, 76A. द्वितीयः पटलः। समाप्तं माध्यन्दिनं सवनं। आदित्यग्रहप्रभृतं तृतीयं सवनं इति आदित्यपात्रं प्रक्षाल्य आदित्यपात्रद्विदेवत्यग्रहसम्पातेभ्यो गृह्णाति। 78B. तृतीयः पटलः, 81, चतुर्थः पटलः, 83A. पञ्चमः पटलः। अवभृथस्य तन्त्रं प्रक्रमयति। अवेदिपक्षस्य वेदिपक्षस्य चातुर्मास्यमुक्तं इत्यादि। 85B. षष्ठः पटलः, 87A. समाप्ता अनुबन्ध्या, 90B. समाप्ता उक्थ्यसंस्था, 92A. इति षोडशिनः संस्था समाप्ता; 93B. समाप्तो ऽतिरात्रः, 94A. एताः संस्था अग्निष्टोमस्य गुणविकाराः।

96A. इति संस्थाभेदः प्रथमः पटलः, etc, etc. 109A षष्ठः पटलः, 110B. समाप्तं संस्रवप्रायश्चित्तम्, 116A. दीक्षितानामाहवनीय उत्तरवेदिकः, 119B. सप्तमः पटलः, 124B. यद्यं समाप्य परिभक्ष्य कर्म करिष्ये इति सङ्कल्य सामीन् विहृत्य यथा पुण्यमिति जुहोति। The MS. is incomplete.

627.

1352. त्रिकाण्डमण्डनम् or आपस्तम्ब सूत्रध्वनितार्थकारिका। *Trikāṇḍamaṇḍana or Āpastamba sūtradhvanitārtha Kārikā.*

By Trikāṇḍa maṇḍana Bhāskara Miśra, son of Śrīkumāra Svāmī.

With the commentary called Padaprakāśikā

Substance, country-made paper. 13¼×8¼ inches. Folia, 30+12+37, in Tripatha form. Character, Nāgara in a very modern hand. Appearance, fresh.

For the text see L 4170 and for the commentary L 4171 The text is quoted by Hemadri See Cat Printed in the Bibl Ind.

There are three separate paginations The first in 30 leaves contains the first kanda The second in 12 leaves contains the beginning of the second khanda, of which the copyist did not get the rest The third has 37 leaves, containing the third and the fourth kāndas

Rājendralāla's Manuscript referred to above contains only the first two kandas

628.

2013 *The Same* (With Padaprakāsikā)

The first only of the four kāndas.

Substance country made paper 12× ¾ inches Fol a 30 Lines 10 to 16 on a page Character Nāgara Date Samp 1713 Appearance fresh

Aufrecht says that Karka has a comm on the kārikās

629.

7936 *The Same* (Text only)

Substance country made paper 9¾×2¾ inches Fol a, 18 Lines 11 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured A mere fragment.

5B, इति त्रिकाण्डमण्डनभास्करविरचितान्वारम्भणीया, 6B, इति वादि-मुद्गरकुठारश्रीमत्कुमारस्वामिसूनुत्रिकाण्डमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिकृतापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकासु पुनराधेय, 18A, इति त्रिकाण्डमण्डने व्यापयण समाप्त।

पशुबन्धस्य वक्ष्यामि प्रयोग सुखबुद्धये ।
विनायकस्य वाग्देव्या विदुषा च प्रसादतः ॥

The fragment ends abruptly in Pasubandha

630.

1077 *The Same*

Substance country made paper [illegible]×[illegible] inches Fol [illegible] Lines [illegible] on a page Character Nāgara Date Samp 17[illegible] Appearance [illegible]

A fragment containing Vājapeya Kārikās, based on the 7 chapters of Praśna 8 of the Āpastamba Śrauta Sūttra.

Beginning.—श्रीः । त्रिकाण्डमण्डनकृता वाजपेयस्य कारिका ।

जीयात् सर्व्वोत्तरा लोके ह्यापस्तम्बानुसारिणी ॥

वाजपेयविधिं वक्ष्ये सर्व्वविददनुज्ञया ।

आपस्तम्बानुसारेण ज्ञात्वा सूत्रान्तराण्यपि ॥

वाजमन्नं द्रवं पेयमन्याभ्यासे विपर्ययाः ।

वाजपेय इति प्रोक्तो नित्योऽसौ जीवतश्च सः ॥

End:—अन्यानि राजचिह्नानि यानि कुर्व्वन्ति पार्थिवा.

कर्त्तुमर्हति तान्येषा छन्दोगानां निरूपणात् ॥ ३५२ ॥

Col.:—इति श्रीवादिघटमुद्गरकुठार० वाजपेयः समाप्तः ।

Post Col.:—संवत् १७८२ माघसुद्ध १५ लिखितमिदं श्रीलक्ष्मेन । शुभं भूयात् ॥

The present work contains four kāṇdas: Adhikāra, Pratinidhi, Punarādhāna, Ādhāna

See I O. Catal. No. 312, which describes the first kānda.

631.

11077. प्रयोगरत्नमाला । *Prayoga Ratnamālā.*

By Cauṇḍapācārya, Minister of Vira Bhupati, son of Bukka of Vijayanagari

Substance, country made paper. 12¼ × 1¾ inches. Folia, 66 Lines, 10 on a page. Character, modern Nāgara Appearance, fresh

A commentary in the form of a Prayoga, on the Āpastamba Śrauta Sūttra The introduction is historically interesting.

Beg.:—नमो विरिञ्चिविष्ण्वीशभेदेन परमात्मने ।

सर्गस्थितिविनाशानां व्यक्तये व्यक्तमूर्त्तये ॥ १ ॥

... ...

पदवाक्यप्रमाणानां पारदृश्वा(श्वो)महामतिः ।

साख्ययोगरहस्यज्ञो ब्रह्मविद्यापरायणः ॥ ३ ॥

वेदार्थविशदीकर्त्ता वेदवेदाङ्गपारवित् ।
विद्यारण्ययतिर्ज्ञातः श्रौतस्मार्त्तक्रियापरः ॥ ५ ॥
श्रीशौरि(?)गद्याचार्यं सूरिभिर्दद्भि भांख्यश्रोतृभिः ।
व्याख्यातास्वरत्नं त्वं भमनसार्थमिति स्फुटम् (?) ॥ ६ ॥
समुन्मीलित-सर्व्वाङ्ग-कलार्था भारती यतः ।
तं भारतीतीर्थगुरुं लौकिकगुरुमाश्रये ॥ ७ ॥
अस्ति स्वस्तिनिवासो वा वासुदेवनिवासभूः ।
क्षीरनीरनिधिः पद्म-सुधाकरसुधाकरः (?) ॥ ८ ॥
ततः समुदभूद्धरियशसः शशलाञ्छनः ।
योऽसौ श्रुतिशिरोरत्नशिरोरञ्जितविग्रहः ॥ ९ ॥
तस्मादजनि भूपालिकुलं कलिमलापहं ।
यादवं यदजन्मापि जन्मालब्ध परः पुमान् ॥ १० ॥
तत्राभूत् संगमः सम्राट् साम्राज्याधिकसंगमः ।
हरिरप्यवताराणा एको नान्येन संगमः ॥ ११ ॥
ततोऽभूवन् पञ्चभूपा भूतवज्जगतः कृते ।
पर्य्यपश्यापभुक्तोश्चकेश्चकंपमुदारयाः ॥ १२ ॥
तेष्वन्यकृतदिक्पाल(त्रुटितं) + + + +
वेदान् व्यास्यन् माधवार्य्य सायणार्य्य वपुर्धरः ॥ १३ ॥ (?)
तस्मात् समुदयं प्रापदुदयाद्रेरिवांशुमान् ।
करपूरितसर्व्वाङ्ग श्रीमान् हरिहरेश्वरः ॥ १४ ॥
प्रस्वदाक्रामितादब्धिभुवनानन्दमश्रियां । (?)
व्यधादपि पुराणानि महादानानि षोडश ॥ १५ ॥
तस्मादभूद्धरिधामा युवभुक्तमहीपतिः ।
यः प्राचीमाक्रमीदुद्यन्नथ सर्व्वा दिशो वशी ॥ १६ ॥
... ... ॥ १७ ॥
तिप्यंबा नाम तस्याभूद्राज्ञी गुणगरीयसी ।
देवपत्नी भजन्त्याप्याः शच्याद्या यद्धिया भ्रमम् ॥ १८ ॥
तस्मादस्या समुदभूद्भूपतिः श्रीभुवनोपतिः ।
कर्मब्रह्माध्वनीनेन का लियेन कलीकृतः ॥ १९ ॥

किंचावचितधर्म्मेण येन श्रीभूसमे प्रिये ।
पद्मामद्मांविकादेव्यौ दिव्यतो दिव्यलीलया ॥ २० ॥
अलभत् कौ विक्रियोः समर्थांस्तनयांस्तयोः ।
इच्चेपेम-समुद्रेश-मुक्क-भूप-रघूत्तमान् ॥ २१ ॥
... ...
स कदाचिद्भूपतीन्द्रः पालयन् धर्म्मतः प्रजाः ।
संप्रार्थितो द्विजैः श्रौतं विश्रदीकर्त्तुमुद्यतः ॥ २५ ॥
विचार्थं विदुषां मध्ये चौण्डपाचार्य्यमदीदिशत् (?) ।
व्याचक्ष्वाध्वरतन्त्रं त्वं समस्तार्थमिति स्फुटम् ॥ २६ ॥
किं समचौण्डपाचार्य्य जातं तत्र महाकुले ।
वन्निएरुद्धवतीमुख्या यत्कुले ब्रह्ममेधिनः ॥ २७ ॥
वरिष्ठो वाग्नि(रि)ठकुले चौड़पार्य्यः समन्ततः ।
कर्माम्बा ब्रह्मिणी तस्य भारद्वाजकुलोज्ज्वलिः ॥ २८ ॥
आद्यादिवातो मिथुनादभूवन् मह्विताः सुताः ।
चौण्डपार्य्यादित्यदेवामंचपार्य्याभिधाह्वयः ॥ २९ ॥
... ...
उत्साही (हि) सर्व्वकृत्येषु प्रथममंच्यनुजद्वय. ।
चौण्डपार्य्योऽमात्यवर्य्यः सोऽभूद् भूपतिभूपते ॥ ३१ ॥
सद्गुरूपात्तसद्विद्यो विष्णुभट्टार्य्यसूरिभिः ।
विदत्प्रयोगं सकलं क्रतूनामकरोद्यतः ॥ ३२ ॥
कल्पसूत्रेष्वनेकेषु सर्व्वक्रतुसमन्वयात् ।
आपस्तम्बाचार्य्यसूत्रं प्रधानं प्रसुराततः ॥ ३३ ॥
व्याख्यास्यते च तत् सूत्रं चौचौद्गात्रे प्रसंगतः ।
सूत्रार्थ-मलगाथार्थ-प्रयोगप्रतिपादनैः ॥ ३४ ॥ etc.
... ...
... ...
... ...

3.1, चिंतत्प्रयात्मकं सूत्रमापस्तम्बमुनेरितं ।
श्रौतस्मार्त्तकर्मबोधक तच्च सद्गुभिः ॥

पञ्चविंशादिभि प्रश्नैगार्ह्यस्मार्त्तविनिर्णय ।
इतरै पञ्चविंशया श्रौततन्त्र प्रपञ्च्यते ॥
तत्रादिमैर्नवप्रश्नैर्द्दर्विधंश्च विधिक्रम ।
अन्यै षोडशभि सोम प्राधान्येन प्रपञ्चित ॥
तत्रादिमैस्त्रिभिर्दर्श पूर्णमासौ तदादिमे ।
एकादश्यपिण्डपितृयज्ञोपि प्रतिपादित ॥
चतुर्थे तद् याजमानमाधान पञ्चमे मतम् ।
षष्ठेमिह्नोत्राग्रयणे सप्तमे पशुरष्टमे ॥
चातुर्मास्यान्यथाप्रायश्चित्ताना नवमे विधि ।
अग्निष्टोमप्रपञ्चोऽथा पञ्चभिर्दशमादिभि ॥ etc

25A, इति श्रीमहाराजाधिराज परमेश्वर श्रीवीरहरिहर-महाराज-साम्राज्यधुरंधर प्रतापैक भुक्कभूपालक्षीरार्णव पूर्णचन्द्रस्य राजव्यासराजवाल्मीकि कर्मब्रह्माध्वनीनस्य श्रीवीरभूपतिभूमिपालस्य मन्त्रिणा चिन्तामणनन्दनेन आदित्यदेव मखपाध्यायजन्मना चौण्डपाचार्येण विरचितायां आपस्तम्बीयाध्वरतन्त्रसूत्रतन्त्र व्याख्याया प्रयोगरत्नमालाया परिभाषापरिच्छेद ।

40A, ॰प्रथमप्रश्ने प्रथम पटल

52B, बर्हिर्दिग्धाद्यावरणवेदायुक्तिसुगन्धिभि ।
भक्तिप्रसूनै पुष्णातु पुमथान पुरुषोत्तम ॥ द्वितीय पटल ।

66B, इति श्रीचौण्डपाचार्य विरचितायामापस्तम्बाध्वरतन्त्रसूत्रतन्त्रव्याख्याया प्रयोगरत्नमालाया प्रथमप्रश्ने तृतीय पटल

कर्मब्रह्माध्वनीनस्य मन्त्री भूपतिभूपते ।
व्याचष्टे चौण्डपाचार्य साम दोह्यादिक क्रतौ ॥

The MS ends abruptly in the beginning of the 4th Patala

See Burnell 16B Burnell says "He must have written about 1420—50 This introduction completely changes the received order of succession in the Vijayanagara dynasty but is probably more correct than the four or five lists collected by Lassen

632

8927 *The same*

Substance country made paper 10¹×4¹ inches Fol a, 50 Lin on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance coloured Date S K 167

Beg —मासानन्तर दर्श इति व्याख्यास्याम

विप्रकीर्णानेकशाखागतमन्त्रब्राह्मणार्थवादगतानविरुद्धापेति

क्षोपसंचारेण न्यायत प्रतिपादयिष्याम etc, etc

The Col —इति श्रीमहाराजाधिराज परमेश्वर वीरहरिहर मह

साम्राज्यधुरन्धर प्रतापयुक्तभूपालचौराणैव पूर्णचन्द्रस्य

व्यासराजवाल्मीकि कर्मब्रह्माध्वनीनस्य श्रीवीरभूपतिभूमिपा

मन्त्रिणा चिन्ताघ्यानन्देन आदित्यदेवसहपाचार्यायजन्मना चं

पाचार्येण विरचिताया आपस्तम्बीयाध्वरतन्त्रसतन्त्रव्याख

प्रयोगरत्नमालाया प्रथमे प्रश्ने ऽष्टम पटल ।

वाणाब्धिरसभूशाके मार्गमासा(?) तिथौ रवौ ।

प्रयोगादारत्नमालामलिखद्विबुधाग्रणी ।

633

217 नक्षत्रेष्टिप्रयोगः । Naksatrestiprayoga

By Bhardvaja Kesava Somayaji

Substance country made paper 8¹×1 inches Fol a 2/ Lines, 10 page Extent slokas 468 Character Nagara Date Sam 188? Appearance tolerable Complete

Post Col Statement —

संवत् १८८२ मिति मार्गशीर्षवद्य ८ सोमवार ।

For another copy of this, see C S 120

A manual for the performance of Naksattresti, in which sacrifices are made in honour of the stars, in accordance with the school of Āpastamba, although based on the Baudhayana sūttra

Hands —

नक्षत्रेष्टौ प्राह बोधायनस्तु
तत्र चापस्तम्बसूत्रोक्तमार्गैः ।
बालानां तद्बोधनार्थं जगाद
भ[ा]रद्वाजः केशवः सोमयाजी ॥

From the mention of the name of Baudhāyana in the concluding statement, Aufrecht is misled to think that it belongs to the school of Baudhāyana. The mention of Baudhāyana, however, is made there simply as an ancient expounder of Nakṣatreṣṭi. तत्र in the second line should be corrected into तत both for the sense and the metre and then the meaning of the whole verse would be clear that Baudhāyana wrote on Nakṣatreṣṭi, and it is according to the precepts of Āpastamba that Keśava Somayājī, wrote for the boys, on the same subject.

634

10439 *The Same*

Substance country-made paper. 10¾×4¼ inches. Folia 19½ containing (after the 11th leaf a new pagination begins from 1 without any obvious reason and continues to No 7, the last leaf being marked 18 on the left hand upper margin and 11 on the right hand lower margin in a later hand). Lines 11-12 on a page. Extent in ślokas 40. Character Nāgarī of the eighteenth century. Appearance, old and discoloured. Complete. Incorrect.

Beginning —

ज्योतिषामयनेनेष्ट्वा + + + + ज्योतिष्ट्वमुपपद्यते एतेन मृत्यु
जयतीति ह स्माह भगवान् बोधायन । इयेव बौधायनेन काम्येष्टि-
प्रकरणे स्वच्छन्देनोक्तस्य प्रयोगस्य आपस्तम्बसूत्रोक्तमार्गेण प्रयोग-
वृत्ति क्रियते । बोधायनाचार्येण काम्येष्टिप्रकरणे नक्षत्रेष्टि-
प्रयोग स्वच्छन्देनोक्त । आपस्तम्बेनानुक्ता अपि नक्षत्रेष्टय इज्याया
तथा कर्तव्या स्वापस्तम्बीये अनुक्तमन्यतो ग्राह्यमिति वचनात् ।
कपर्दिस्वामिनापि नक्षत्रेष्टीना कर्तव्यत्वेन उक्तत्वाच ।

... ...

सा या वैशाख्याः पौर्णमास्याः पुरस्तादमावास्या भवति सा स + + संवत्सरस्यापभरणीभिः संपद्यते तस्यामारभेतेति ॥ अस्याय-मेवार्थः ॥ नक्षत्रेष्टी (ष्टिः) करिष्यन् चैत्रमासस्य वा वैशाखमा + मावास्यायामपभरणीनक्षत्रयोगे सति तस्यामौपवसथ्यं कृत्वा परेद्युः प्रकृतीष्ट्यनन्तरं [न]क्षत्रेष्ट्यारम्भं कुर्वन्ति ॥

Col. :—नक्षत्रेष्टिप्रयोगः समाप्तः ॥

The following is written on the reverse of the last leaf:—
नैमिषस्य-मालवीय-भारद्वाजी--रामचन्द्रसोमयाजी-श्रौताधानपद्धत्यादिकाग-+ +तद्वत्सजातीयभारद्वाजी-केशवसोमयाजीकृतं नक्षत्रेष्टिप्रयोगोयं ॥

635.

1018. सौत्रामणि-कौकिलीपयोग्रहप्रयोगः ।

Sautrāmaṇi Kaukilīpayograhaprayoga.

By Rāmacandra Vājapeyī.

Substance, country-made paper. 9¾×4½ inches Folia, 4 Lines, 15 on a page. Extent in ślokas, 180 Character, Nāgara. Date, Sam 1790 Appearance, old Complete.

A manual for the performance of a special form of Sautrāmaṇi-offering in accordance with the school of Āpas tamba

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ।

कौकिल्याः पयोग्रहमाश्रित्य प्रयोगः उदगयन आपूर्यमाणपक्षे पुण्ये नक्षत्रे पर्वणि वा प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्पं करोति "कौकिल्या सौत्रामण्या यक्ष्ये स्वर्गार्थमिति" ।

It ends thus :—

समाप्ते पशुबन्धे । आदित्यचरुः । दाक्षमासः दक्षिणा इष्टि-सञ्स्थिता ब्राह्मणतर्पणान्ता इष्टयः पशुबन्धाश्च नानाङ्गवनीयाः. "सन्तिष्ठते कौकिली" । "तया स्वर्गकामो यजेत" छन्दोग-मतानुसिद्धा ।

सन्तिष्ठते कौकिली and तया स्वर्गकामो यजेत occur at the end of

the 10th section of the 10th praśna of the Āpastamba Śrauta Sūtra.

Col. :— श्रौतिरामचन्द्रवाजपेयिविरचितोऽयं काठकगृह्यकौण्डिन्या प्रयोगः ।

Post Col. : –लि॰ श्रीकृष्णेन संवत् १७८० पौष सुदि ।

636.

3110 श्रौतप्रयोगरत्न । *Śrautaprayogaratna.*

By Nārāyaṇa Vājapeyi.

Substance country made paper 13×4½ inches Folia, 12. Lines, 11 on a page Character, Nāgarī of the early seventeenth century Appearance, discoloured.

It begins .—

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्र सह प्राणानायम्य देश-कालौ सङ्कीर्त्य सोमेन यक्ष्ये ज्योतिष्टोमेन अग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना द्वादशशतदक्षिणेन + + + अस्मिन् ज्योतिष्टोमे अग्निष्टोमे सोम-प्रयाजं त्वामहं वृणे ।

The remaining leaves 13 to 86 are put as a separate number, namely, 3119.

637.

3119. *The Same* (अग्निष्टोमः) ।

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia, 13 to 86 Lines, 9 to 12 on a page. Extent in ślokas, 2250 as given at the end of the manuscript Character, Nāgarī of the early seventeenth century. Appearance, discoloured, worn out and pasted

The first twelve leaves are in the previous number.

Colophon :—इति श्रीमन्नारायणवाजपेयिविरचिते आपस्तम्बश्रौतप्रयोग-रत्नेऽग्निष्टोमः समाप्तः ॥ २२५० ॥

It ends thus —देवयजनमध्यवसाय मथित्वोपावरो हाविष्कृत्य पूर्णाहुतिं जुहोति द्वादशगृहीतेन स्रुचं पूरयित्वा अंतर्वेद्यूर्ध्वतिष्ठन्निदं

विष्णुरिति जुहोति । अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति काले प्रातर्होम सतिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोम ॥

638.

1786 सोमकारिका and पशुकारिका ।

Somakārikā and Pasubandhakārikā

By Vasudeva Dikṣita (?)

Substance country made yellow paper 11¼×5 inches Folia 15 Lines 9 on a page Extent in slokas, 375 Character Nagari of the eighteenth century Appearance faded

This is a versified liturgy of the Soma and the animal sacrifices The authorship of the verses is not stated The sūtra on which it is based is also not stated But from a comparison it appears to be based on the 10th prasna of the Āpastamba sūtra

The somakārikā ends in leaf 13A, where the Pasukārikā begins

The somakārikā begins —

अग्निर्य विद्युत्प्रस्तरीय वाक्य सोमप्रवाकादि च याजमानम् ।
सोमप्रवाकोऽत्विग्मुख्य सोमो भविष्यतीत्यादिका ऋत्विजादि ॥
मद्यन्म इत्याद्युपतिष्ठते स्नानमाध्वर्युपूर्वत्विंश एव कुर्युः ।
होता तु को यश इतीह पृच्छेत् का दक्षिणेयत तदुत्तरे स्त ॥
अग्निर्म इत्यादि च याजमान पर्कस्व सर्वेऽभ्युदयस्तयन्ते ।
एव मतिर्निर्मथिते वरोप्य दय विभज्य प्रयवेद्यमुख ॥

13A अथ नारियखौवियतते धौवस्य रेचनम् ।
मग्निन विरहज्य स्वनसौ व्युदस्येदुपोषय विश्वयदाम्यथो
अग्राम्भसीवानिह यच्छश्चिरारोपयत् प्रायश्चित्त स्वरुणो ।
ब्रह्मण्या एव हि निगमकाल स्यात् यजमान इद हविरास्य । (!)

Col —इति सोमिका । अथ पशुकारिका ।

Pasukarika begins —

> मता सुरामनंजल स्पृधेद्वे ।
> पशु समारोपय मथने वह्नि ॥
> निधायतो वह्निरुपस्पृशेत्तत
> प्रणीय होता मनवैव सयाह ॥ (?)
> व्यपास्यतेमिविंद्वतिर्णपायुं (?)
> न दक्षिणेऽस्ता जयस्थिविश्रुत ।
> न वैकृते पार्श्वणनामको
> समाप्यते चेष्टिरथामिधारण ॥

It ends —

> ब्रह्माय एष हि निष्क्रमणाय स्यादिभाग इदा हविराख ।
> कार्य्यमतिशम्यादि गोमा नत्र नम स्वस्थ मध्य प्रमादि । (?)

Col —इति पशुकारिका ।

Burnell and Ulwar speak of soma and pasukarika of the Apastambasakha by Vasudeva Diksita But unfortunately they do not give extracts

639.

1048 *The Same*

Substance country made paper 8½×4¼ inches, Folia 14 Line 10—11 on a page Extent in slokas 250 Character, Nagara Appearance old Complete

Col —इति पशुबन्धकारिका ।

The Col —इति सोमकारिका । Occurs in 12A

640

6058 **प्रश्नकारिका ।** *Syena Karika*

I

Substance country made paper 10¼×4 inches Fol 3 Lines 8 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance old and discoloured

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।
मन्त्रोपधानमाद्ये तु प्रथमे श्येन उच्यते ।
पश्चन्ता क्रमशो प्रोक्ता अष्टम्याद्या तु मण्डला ॥
आरोहे ह्यात्मनि स्यातामष्टम्याद्ये तु पञ्चिका ।
दूर्वेष्टकां तथा हैमी मुक्ता चैव तु वामस्त्रत् ॥
नवम्याद्या च तत्पूर्वे उक्ते रेत.सिचौ क्रमात् ।
ज्योतिरंत्या तथाष्टम्या दशम्यंतद्वियष्टिके ॥
संयम्यौ (?) द्वे क्रमेणैव निधेये दीक्षणोत्तरे ।
ऋतव्ये युगपत्स्थाप्ये ष्यष्टम्याद्ये तु पष्टिके ॥

End ·—अग्निर्मूर्धा जनस्य त्वामग्ने त्वमिति सर्व्वत· ।
दक्षपक्षे द्वितीयाद्या षष्ठ्या षष्ठी च तत्र तु ॥
पुच्छे तृतीयदौर्यंता चतुर्थ्या च द्वितीयका ।
उदक्पक्षे द्वितीयाद्या पञ्चलोकं एकेष्टकाः ॥

इत्याद्यश्येनस्य प्रयोगकारिकाकारकृता' श्येनकारिकाः समाप्ताः ।

Aufrecht mentions Prayogakārikā—as based on the Āpastamba sūttra—of which this appears to be a part.

II.

The second is evidently a continuation of the first

Substance, and the measure are the same as above Folia, 6 Lines, 8 on a page Character, Nagara Appearance, old

Written by the same hand.

Beginning :—

श्रीः । आद्यश्येनस्य मुख्योपधानम् ।
प्राच्यः षडात्मनो रीत्यो मध्यमे व्यध्ययादिके ।
चतुर्थी पञ्चमीषष्ठ्यौ चतुर्थी पष्टिकाद्वयम् ॥
पञ्चमी च चतुर्थी च मध्या तत्रोदगायता ।
एवमाद्यंतमे रीत्यो उपाद्योपान्तिमे श्च ॥

प्रागायतचतुर्थीभिर्मध्ये तत्रोदगायते ।
उदगायतयोऽक्षो मध्येऽष्टदश कल्पिताः ॥

End :—उपधाय ततस्त्विष्टः पावमान्यः पुरःस्थिताः ।
ततो दक्षिणपक्षे तु छन्दस्याः सप्तसंख्यया ॥
उपधाय ततः पश्चा लोकं पृणा इतीरिताः ।
द्वितीयस्यां तृतीया च तदुदक् पुरितोऽपि च ॥
तद्दक्षिणा च पूर्व्वे च तदुदक् तु यथाक्रमम् ।
यथाः सप्तम्यामारभ्य चतस्रो दाशभिद्गताः ॥
हिरण्यादि यथापूर्व्वमिष्टका क्षेत्रकारिकाः ॥

641.

210. प्रायश्चित्तप्रदीपिका । *Prāyaścittapradīpikā.*

By Varadādhīśa Yajvan of the Vatsa vaṃśa.

A compendium of the vedic rites on expiation.

Substance, country made paper 10 × 4 inches. Folia, 53 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 1166 Character, Nagara. Date Saṃ. 1645. Appearance, decayed. Complete

Post Col. :—संवत् १६४५ समये दुर्मुखसंवत्सरे मार्गशीर्षवदि ११ सोमे।

काश्यां तेन(?) लिखितमिदं पुस्तकं स्वार्थं परार्थं च । शुभमस्तु ।

The author is to be differentiated from Varadarāja, son of Vāmanācārya of the Kauśika gotra, the commentator of Maśakasūtra of the Sāmaveda. He seems to belong to Āpastamba School as he speaks of Prayogavṛtti the well-known comm. on Āpastamba, evidently as an ancient authority of his school.

The author says he writes this work for his own use, and gives the subject only a general treatment, dealing with such expiatory rules as are essentially necessary; and for points that are omitted and not clearly stated in this, he refers us to Bhāṣya and Prayogavṛtti.

अस्यां प्रायश्चित्तप्रदीपिकायां अवश्यकर्त्तव्यानि कानिचिदेव प्रायश्चित्तानि यथामत्युक्तानि स्वस्यानुष्ठानसिद्ध्यर्थमेव। न तावदस्यां प्रायश्चित्तप्रदीपिकाया सर्व्वाणि प्रायश्चित्तानि शक्यन्ते प्रतिपादयितुं विस्तरप्रसङ्गात्। अतोऽत्रानुक्तमस्पष्टं वा प्रायश्चित्तं भाष्ये प्रयोगवृत्तौ वा तत्सर्व्वं सम्यगवबोद्धव्यम्।

It ends thus—

यद्यप्येषा प्रायश्चित्तप्रदीपिका दुरुक्तादिदोषयुक्ता तथापि विदुषां याथार्थ्योपदेशरूपेणानुग्रहेण सर्वदोषविनिर्मुक्ता भवेत्।

तत्र च विदुषामनुग्रहादेव अनया प्रायश्चित्तप्रदीपिकयैव ममापि यथार्थं प्रायश्चित्तानुष्ठानं सिध्येत् इति।

वत्सवंशावतंसेन वरदाधीशयज्वना।
सोमपेन कृता वृत्तिः प्रायश्चित्तप्रदीपिका॥

See I.O. Cat., No 141, p. 89A. and Oxf. p. 370.

An index to the work is given on the obverse side of the last leaf.

३ अन्वाहितानामौना गमने (?) ४
५ सान्वयप्रायश्चित्तानि ६
७ प्रातर्होमप्रायश्चित्तानि ८
८ प्रणीतास्कन्दने शोषणे च ८
६ अग्नीनामन्तरागमने ६
१० हविः स्कन्दने आज्यस्था० १०
१० अप्सुपपालप्रायश्चित्तं १०
११ कपालभेदप्रायश्चित्तं ११
११ हविष्यपक्वे
१२ हविर्दाहे पुरोडाशस्य
१२ कपालेभ्यः पात्र्या वा देशान्तरगमने
१२ आज्यस्य शोषणे स्कन्दने च १२
+ बर्हिः धार + + गारस्कन्दने
+ + + आयतनाद् वह्निर्गमने
१५ हविषामुपघाते प्रायश्चित्त

१५ हविषां व्यापन्ननिमित्तानि १६ [जैमिनि] पौलिकादि

१६ अभागिदेवतावाहने

१७ देवताप्रदानादिविपर्यासे

१७ देवताविस्मरणे १७

१७ सुप्यान्त[हवि]र्नाशे (?)

१८ दुष्टेन हविषा यागे कृते

हवि[ः] संपोषणमनसमर्थत्वा गूपानार्थं प्रवृत्ते

१८ अथ प्रायश्चित्तेष्टयः २१

१९ गार्हपत्यादिना मिथः संसर्गे

२० प्रायश्चित्तेष्टीनां युगपत् सन्निपाते २१

२१ आहवनीयविच्छित्यादिषु अन्तराध्वंसे सति पिण्डपितृयज्ञातिपत्तौ
दर्शपूर्णमासातिपत्तौ च प्रायश्चित्तानि २२

२२ इष्टिपशुप्रायाम्नायः।

२३ पश्वोराग्रयणस्यातिपत्तौ पथिक + + + +

२४ अग्निहोत्रकाले अग्निहोत्रानारम्भे प्रायश्चित्तम्।

पिण्डपितृयज्ञलोपेऽपि व्रतेऽहनि व्रतलोपे।

२५ अरण्योर्नाशे

२६ व्रतेऽहनि पत्न्यानालम्भुकायां। यजमानस्य ऋत्विजः तु सम्प्रदर्शने
अग्नौ विहृते यदि भयमागच्छत्।

२६ कर्ममध्ये सम्प्रायभेदे

२७ यदि स्त्रियां गवि वा यमौ जायेताम्।

· २७ अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि

२७ प्रणयनकालातिक्रमे

२८ प्रणयनकाले गार्हपत्यानुगमने

२८ परिमथ्यमानो गार्हपत्यो यद्यपि विहरणकाले न जायते

२८ प्रणयनात् पूर्वं केवलगार्हपत्यानुगमने

२९ गार्हपत्याहवनीययोरुभयोर्गमने

२९ गार्हपत्यो मथ्यमानो जायते

\+ + + + +

642

1039 *The Same*

By Varadadhīśa Yajvan

Substance country made paper 10×4 inches Folia 119 Lines 8 on a page Extent in slokas 2000 Character Nagara Appearance old. Complete

Another copy of the same which, however, extends over 1166 slokas, whereas this, over not less than 2000 It seems that the work has received later additions

Post Colophon Statement —

मोघोपनामक श्रीमच्चिन्तामणितनूजने ।
चेय पुस्तकमेतत्तु मार्कण्डेयस्य यज्वनः ॥

643

1662 प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्यानम् entitled प्रायश्चित्तप्रदीपिका ।

Substance country made paper 12×5 inches Folia 79 Lines 10 on a page Extent in slokas 1700 Character Nagara Appearance old—grown brown with age Generally correct Complete in 5 paṭalas

Last Colophon —

इति पञ्चमपटलः समाप्तः । प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्यान ।
गोविन्दाय ॥

On the obverse of the 1st leaf the following statement is made—

प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्यान पत्र ७८ अनन्तकृष्णदीक्षितपुत्र श्रीकृष्णस्येद ।

The 9th Praśna of Āpastamba Śrauta Sūtra contains 20 kandikas on 'Śrauta—Prāyaścitya'—for accidental transgression of sacrificial rules Dhūrta Svāmi commented upon these kandikas. Bhaskarācārya wrote two hundred 'kārikas' on 'Śrauta Prāyaścitya' following Dhūrta Svāmi He

seems to have divided the work in 5 paṭalas of 40 verses each. The present work is a commentary, on these two hundred 'kārikās' It is anonymous

For the beginning of the Comm., see Bik. No. 319

644.

1306. *The Same*

Substance, country made paper 14×5½ inches Folia, 75. Lines, 9 on a page. *Extent in ślokas, 2025 by counting and 2400 by a statement in the manuscript* Character, Nāgara Appearance, old Incomplete at the end In the sixteenth century handwriting

The authorities consulted are:—14B, Tālavṛnta nivāsī, 23B Devala.

645.

10. चातुर्मास्यप्रयोगः । *Cāturmāsyaprayoga*

By Tryambaka.

This manuscript has been noticed by Rājendralāla Mittra under No. 802.

Directions for the performance of the quadrimensial rite, called Cāturmāsya

अक्षय्यं ह वै चातुर्मास्ययाजिनः सुकृतं भवति । १ ।

फाल्गुन्यां चैत्र्यां वा पौर्णमास्यां वैश्वदेवेन यजेत । २ ।

The MS. is incomplete

The sūtras quoted are to be found in Garbe's edition of the Āpastamba Śrauta sūtra, Vol. II, p. 1.

646.

1016. *The Same.*

Substance, country made paper 8½×4 inches. Folia, 10 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nāgara, Appearance, very old.

A fragment containing Sākamedhaparva including Grahamedhīyeṣṭi, Havirhoma, etc., and also Sunāsīraparva.

Colophon in 9 B.

इति समाप्तानि चातुर्मास्यानि मोलुद्घोपनामकृष्णभट्टात्मजकृतोऽयं चातुर्मास्यप्रयोग ।

Then follow Prāyaścitta and Āpastambokta Sautra

The manuscript is very old and remarkably correct. It seems to have been the author's family copy, as it mentions the names of his father, grandfather and great grandfather in the course of the Pitṛyajña sacrifice (6B)

पित्रे कृष्णशर्मणे इदं पितामहाय श्रीरामचन्द्रशर्मणे इदं प्रपितामहाय नृसिंहशर्मणे इदम् ।

For the beginning and end of this see C S No 320

647.

2992 *The Same*

Substance country made paper 10×4 inches Folia 72 Lines 7 on a page Extent in Slokas 864 Character Nagara Date Samvat 1731 Appearance discoloured Complete

For the beginning of the work see L 802

It ends in leaf 69B

पर्यग्नीता अन्वारम्भणीया च आवर्त्तते पुनः पुनरित्यापस्तम्बमते । आश्वलायनमते तु नावृत्ति नावर्त्तते पुन पुन इति समाप्तानि चातुर्मास्यानि ।

Colophon —

मोलुद्घोपनामकृष्णभट्टात्मजव्यम्बकेन कृतोऽयं चातुर्मास्यप्रयोग ।

The remaining leaves contain some notes by the scribe. The 70th leaf is missing.

The Post Colophon Statement —

संवत् १७३१ श्रीमधीमवत्सरे मार्गशीर्षे शुक्ल + + + + काश्यामिदं वैद्योपनाम्ना गोविन्दभट्टस्य सूनुना देवभट्टस्येदं पुस्तकं समाप्तम् । श्रीर्हरिः प्रीयताम् ।

618

1637. प्रायश्चित्तसारः—(आपस्तम्बीय)

Prāyaścittasāra

By Tryambaka Modha

Substance country made paper 9×4 inches Folia, 46 Lines 9 on a page Extent in ślokas 800 Character Nāgarī. Old worm-eaten Undated Correct Complete

Maṅgalācaraṇa —

केशवेशप्रबन्धे यं स्तनयन्ति हसन्ति च ।
तं गणेशं धाम वन्दे मूतमाभाथनाशनम् ॥

The author and his family —

मोढोपनामकः कृष्णतनुजस्त्र्यम्बकाभिध ।
रामाग्न्याराद्वृद्ध्यात् केशवाच विशेषत ॥
प्रायश्चित्तैर्विविधाद तासां सार प्रयत्नत ।
बालानामल्पबुद्धीनां कुर्वे ह्यास्तु हिताय वै ॥

Object of the work —

श्रुतिलक्षण प्रायश्चित्त विध्यपराधे विधीयते। एकस्मिन् दोषे श्रूयमाणानि प्रायश्चित्तानि समभ्यचीयेरन् अर्थान्तरत्वात्। जपो होम इज्या च दोषनिर्घातार्थानि भवन्ति। अनन्तरं दोषात् कर्तव्यानि निर्वृते दोषे पुनः कृतस्य कर्मणः तस्य भावत्वनात् (?) पुन प्रयोगः।

Last Colophon —

इति आपस्तम्बप्रायश्चित्तसारः।

649.

80 आधानविधिप्रयोगः। *Ādhānavidhiprayoga*

By Tryambaka Bhaṭṭa, disciple of Sarvajña Mukunda Dīkṣita, and son of Kṛṣṇa Bhaṭṭa Modha, of the School of Āpastamba

For the manuscript see L 825

Post Colophon Statement —

श्रीरामचन्द्रो जयतितरां । श्रीवाजपेयमखविस्तृत + यो द्वादशाङ्गुलविस्तृति षोडशाङ्गुल दैर्घ्य इति बोधायन सूत्रे । प्रमाणाभाव × श्रीभूरिकीर्त्ति भूपावतंसजयसिन्धुगुरोर्निदेशात् ॥ आम्बेकराख्य रघुनाथ इमामनूनामाधानपद्धतिमसौ वलिख्य मराथे ॥

Adhanavidhiprayoga ends in leaf 50, then follow three leaves containing a priest's notes, which begin गांगाभट्टकृताधानपद्धतौ । The name of Gāngā Bhatta, the contemporary of Sivaji, is well known as a voluminous writer of the Asvalayana School Logaksi also mentioned in the notes belonged to the Kathaka School of Kashmere Rājendralala read the name as Ganga Bhatta, which misled Aufrecht to think that it was the name of Gangadhara Bhatta, who had a work of the same name, but who belonged to a different school, viz the school of Vajasaneya and in no way connected with the present work

The priest's notes in question are not incomplete, as Rājendralāla thinks

The notes begin

गांगाभट्टकृताधानपद्धतौ सर्व्वाधानसाधकम् ॥ लोगाक्षि अर्द्धाधान स्मृत श्रौतस्मार्त्ताग्नीस्तुपृथक् कृति ।

Agnyadhana is a Srauta ceremony It has nothing to do with "sacred House hold Fire" as Rajendralala supposes

650

2993 *The Same*

Substance country made paper 10×4 inches Folia 56 Lines 6 on a page Extent in sloka 1000 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

The Post Colophon Statement —

वैद्योपनाम्ना गोविन्दभट्टस्य सूनुना देवभट्टेनेदं पुस्तकं स्वार्थं परार्थं च ।

651.

133 विध्यपराधप्रायश्चित्तलघुवृत्तिः ।

Vidhyaparādhaprāyaścittalaghuvṛtti

For the MS see L 1380 For the work see L 3215

The author, Tryambaka Bhatta, the son of Kṛṣṇa Bhatta, composed this at Benares

652.

1902 *The Same*

For the MS and the work see L 3215 Here the line containing the author's name is omitted

653.

60 अग्निहोत्रहोम । *Agnihotra Soma*

By Rudradeva, son of Toro Nārāyana Deva

The MS. is described in L 837 Aufrecht says that the work belongs to the Āpastamba school, and he is right See our No 694 It quotes from Kathasākhā and Baudhāyana

654.

2952 दर्शपौर्णमासप्रयोगः । *Darśapaurṇamāsaprayoga*

By Anantadeva

Substance country made paper 9¾ × 4½ inches Folia 30 Lines 11 on a page Extent in slokas 600 Character Nagara Date Samvat 1 87 Appearance discoloured Complete

Colophon —इत्यनन्तदेवकृतदर्शपूर्णमासप्रयोग ।

Post Colophon —सवत् १७८७ आषाढशुद्ध १० लिखितमिद पुस्तक चेङ्गोपनामा वीरेश्वरेण स्वार्थं परार्थं च । शुभमस्तु सर्व्वजगत ।

Beginning —

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम (Āpastamba I I I)
प्रातरग्निहोत्र कृत्वा सम्भृतसभारो धृतवासा पवित्रपाणि' अपरेण

गार्हपत्यं पत्न्या सह दर्भेष्वासीनः चि· प्राणानायम्य देशकालौ संकीर्त्य पौर्णमासेन यक्ष्ये। इत्यादि।

655.

3007. आधानपद्धतिः। *Ādhānapaddhati.*

By Ananta.

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia, 31 Lines, 8 on a page. Extent in slokas, 550 Date, Samvat 1798. Appearance, discoloured Complete

Last Colophon :—इत्यन्वारम्भणीयप्रयोगः इत्याधानपद्धतिः समाप्ता।

Post Colophon :—संवत् १७९८ पौष शु १३ दिवसे देवमहादेवतनुजरामचन्द्रेण कापया लिखापितम्।

On the establishment of the sacred fire, as directed in the Āpastamba sūttras

It begins :—

अथाधानम्। जातपुत्रकृष्णकेशावस्थः सभार्यः पितुर्ज्येष्ठस्य वा कृताधानत्वे प्रयुक्ताधिकारप्रतिबन्धरहितोऽपि कश्चित्कालमनाहिताग्निश्चेत् उक्तकृच्छ्राद्यनुष्ठानपूर्वकं कुश्माण्डहोमैरात्मानं पावयेत्।

It ends thus :—

प्राणाय स्वाहेति च प्रथमग्रासग्रहणं अन्वारम्भविषयाश्नं भूर्भुवःस्वरिति हविरासादनं।

इत्यादीत्यमनन्तेन प्रकृत्यारम्भगोचरं।
आपस्तम्बीयकल्पोक्तविधिः श्रीहरितुष्टये॥

656

122. *The Same*

For the manuscript see L 1394

Post Col. Statement —

हरिवंशे आश्चर्यधन्योपाख्याने
आश्चर्यश्चैव धन्यश्च त्वमेवासि जनार्दन इति। नारदेनोक्ते प्रत्युक्तं भगवता॥

आचार्यश्चाग्नि धन्यश्च दक्षिणाभिः सहैव त्विति ।
श्रीहरिः प्रीयतां ॥ लिं अयाचितोपाख्यरघुनाथेन ॥

शुभं भवतु ।

The authorities quoted (1) Āpastamba, (2) Rudradatta 4A, (3) Bhāsyakāra, (4) Bharadvaja, (5) Satyāṣādha 2A, (6) Rāmāndāra 2B, (7) Baudhāyanīya Ādhānapaddhati 3A, (8) Āpastambīya Cāturmāsyapaddhati 3A, (9) Vihāra 3B, (10) Āsvalāyana 3B, (11) Kātyāyana Sūtra 6B, (11) Baudhāyana Sūtra 6B, (12) Parāsara Mādhava 25A, (13) Āpastambabhāsya 25B, (14) Madanaratne Nāradah, and (15) Harivaṁsa

The name of Ananta as the author appears in verses in 24B, and in 28A, the last leaf.—

24A. भवादौत्यनन्तेन प्रकृत्यारम्भगोचरः ।
+ + + आपस्तम्बोक्तविधिः श्रीहरि-तुष्टये ॥ (?)

28A. भवादौत्यमनन्तेन दक्षिणानिर्णयोऽमुना ।
यज्ञस्तथतु येनोक्तं दक्षिणाभिः सहैव तु ॥

It ends thus:—

सर्वाण्युदकपूर्वाणि दानानि यथाश्रुति विहारे इति धर्मसूत्रे। सर्वाणीति वचनाद् भिक्षाप्युदकपूर्वमेव देया। विहारे यज्ञकर्मणि यानि दानानि यथाश्रुत्येव नोदकपूर्वाणि इति हरदत्त किञ्च अयाज्योऽनधीयानः (?) अनधीतवेदं न याजयेत् यदि याजयेत्तदानीं अपेक्षितं यथाशक्ति वाचयेत् इत्यपि तत्रैव ॥

657.

10632 *The Same* (with *Punarādheya*).

Substance, country-made paper 9×4 *inches* *Folia,* 62 *Lines,* 7 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, old and mouse eaten, especially the first few leaves *Complete*

On the obverse of the first leaf· अथाग्न्याधानस्य देवव्रत-प्रयोग ॥

Every leaf is marked with the letters आप

The work often quotes Anvilā

37B. इत्यापस्तम्बकल्पोक्ताग्न्याधानस्य निरूपणं ।

अस्कार्थमनन्तदेवेन देवेशकृतेन तुष्यतु ॥

अथान्वारम्भणीयकालः ॥ अपराह्णे रात्रौ वा सन्धिमत्यां पूर्णमास्यामाप मपद्यमानेष्टिः मान्वारंभणीया तदैतामपद्यज्य तदानीमेवाग्न्याधाय स्त्रीभूतेन प्र मासेन यजेतेति ॥

48A. श्रीलक्ष्मीनृसिंहाभ्यां नमः ॥ अथ पुनराधेयं व्याख्यास्याम: (?)।

आधानाद्यथासमयावी यदिवार्धां व्यृध्येरन् पुनराधेय इष्टिरिति०

60B. प्रजापशुवृद्धिनिमित्तपुनराधेये शुद्धाग्निमतेन (?) द्वितीयप्रक इत्यमाघाद्यनादिप्रयोगः ॥

61B. इति पुनराधेयं समाप्तम् ।

The last leaf (62) contains three lines.

(पुनस्तन्निमित्ते पुनराधेयान्ते लेका सुलेकाः (?) etc., etc.)

658.

122. अग्निहोत्रप्रयोगः । *Agnihottraprayoga.*

By Anantadeva.

For the MS. see L. 1390.

The authorities quoted.

(1) Siddhānta-Bhāṣya 2A, (2) Devatrāta 2B, (3) Tri-Kāṇḍamaṇḍana 5A, (4) Prāyaścittacandrikā 5B, (5) Smṛtyarthasāra 6A.

659.

1904. प्रायश्चित्तकुतूहल । *Prāyaścittakutūhala.*

By Raghunātha.

Substance, country-made paper. $10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 141. Lines 9 on a page. Extent in ślokas, 2250. Character, Nāgarī of the seventeenth century. Appearance, discoloured. Complete. With an index running over 6 leaves.

The Last Colophon —इत्यापस्तम्बीयप्रायश्चित्त ।

व्यवादीत्यमनन्तेन श्रियेऽजनतुष्टये ।
प्रायश्चित्तविधिर्होम्ये स संक्षेपान्निरूपित ॥
इत्येव रघुनाथेन प्रायश्चित्तकुतूहले ।
निर्मिते विततं होम्यप्रायश्चित्तविवेचनम् ॥

The work belongs to the Āpastamba school. It treats of prāyaścitta for flaws in homa. It is an amplification by Raghunātha of Anantadeva's work.

For the Maṅgalacaraṇa and object of the work see Ulwar Extr No 332, p, 130.

The work begins —

तत्रैष्टिकाल । सामान्यतो य इष्ट्या पशुना सोमेन यजेत सोऽमावास्यायां पौर्णमास्यां वा यजेतेति श्रुतिविहित । विशेषस्तु सन्धिमभितो यजेतेति । सन्धिशब्देन च पर्वप्रतिपदोस्तुरीयप्रथमभागौ लक्ष्येते ।

Topics treated of —

12B, इत्यनाहिताग्न्यनुगमे प्रायश्चित्तम्, 18B, अथ सान्नाय्यदोषे प्रायश्चित्तम्, 20B, अथात्र बोधायनानुसारी प्रयोग, 21A, इति बोधायनीयसान्नाय्य इष्टिप्रायश्चित्तम्, 23A, इत्यभ्युदितेष्टि, 28A, अथ कपालसम्बन्धप्रायश्चित्तम्, इत्यनन्तदेवीयरघुनाथविरचिते प्रायश्चित्तकुतूहले दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तप्रकरणं समाप्तम्, 61A, इति ऋत्विक्प्रकरणम्, 63A, इति विध्यन्तविचार अथ अग्निविचार, 66A, इति परिभाषाप्रकरणं समाप्तम्, अथाधानप्रकरणप्रारम्भ, 71B, इति आधानप्रायश्चित्तानि, 73B, अथ पुनराधानप्रकरणम्, 75A, इति अग्निद्वयसंसर्गविधि, अथ आहिताग्निव्रतानि, 75B, इत्याहिताग्निधर्मा, 87B, इत्यनन्तदेवीयरघुनाथविरचिते प्रायश्चित्तकुतूहले आधानप्रकरणम्, अथ अग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि उच्यन्ते, 89B, अथ अनुद्धरणप्रायश्चित्तम्, 91A, अथ वारुण्या प्रयोग, 91B, इति सायमनुद्धरणप्रायश्चित्त, अथ प्रातरनुद्धरणप्रायश्चित्तम्, 94A, इत्युभयकालेऽनुद्धरणप्रायश्चित्तविधि, 95B, अथ विधुरपक्षे अनुगमनप्रायश्चित्तम्, 96B, अथेष्टिप्रयोग,

97B, इति प्रवायनपक्षे गार्हपत्यानुगमने प्रायश्चित्तम्, 112B, अथ हविर्दोष-प्रायश्चित्तम्, 115B, अथ प्रमत्तप्रयोगक्रम, 116A, अथ अन्यद्रव्यस्य स्कन्दने पयसोऽन्यद्रव्यस्य च विस्कन्दने प्रायश्चित्तम्, 117B, अथ अग्निहोत्रद्रव्यमधिश्रुत यदि प्रस्कन्देत् तदा प्रायश्चित्त, 118B, अथ केशादिभिर्दुष्टो प्रायश्चित्तम्, 119B, इति भिदष्टप्रायश्चित्तम्, अथ योऽसावनुगतिप्रायश्चित्तम्, 120A, अथ उत्तराऊ व्यर्थहविस्कन्दनादो प्रायश्चित्तम्, 121A, इति स्कन्नप्रायश्चित्तम्, 124A,, इति वह्नीना एकदेशापहारे सर्वप्रायश्चित्तम्, अथ अग्निवह्निप्यात्तप्रायश्चित्तम्, 125A, अथ होमकालातिपत्तिप्रायश्चित्तम्, 130A, इति कालातिपत्तिप्राय श्चित्तम्, अथ अग्निहोत्रसमास, 131A, अग्निसमारोप, 131B, इत्यरणि-समारोप-पाणिसमारोपयो प्रायश्चित्तम्, अथ समारूढेषु अरणिनाशे प्राय-श्चित्तम्, 135B, अथ अनुपोद्घातप्रायश्चित्तम्, 141B, अथैराभद्रयोतर वान्तौ प्रायश्चित्तम्, इत्यापस्तम्बीय प्रायश्चित्तम्।

The later authorities quoted —

3A, कारिकाया, 4B, केशव, 5B, रुद्रदत्त, 6A, धूर्त्तस्वामिव्याख्या and वेङ्कटेश, 6B, रामाण्डार, निदान सूत्रम्, 7A, त्रिकाण्डमण्डन, 8A, गोपाल, 10B, हविर्हकारिका, 11A, बौधायन and आश्वलायन, 13A, प्रायश्चित्तप्रदीप, 13B, अजस्रपटलम्, 14A, देवत्रात, 14B, सिद्धान्तभाष्य, 15A, सिद्धान्तवृत्तिकृत्, 15B, आश्वलायनकारिका, 17A, पराशरमाधव, 18A, कर्मान्तसूत्र, 19A, चन्द्रिकाकार, 20A, श्रौतालोक, 21A, प्रायश्चित्त चन्द्रिका, 28A, विद्यारण्य, 37A, प्रायश्चित्तप्रदीपिका, 38B, प्रयोग पारिजात, 55A, यजनीयसूत्रोक्तपरिभाषा and आश्वलायनीय परिभाषा, 60A, सग्रह (तैलग-कर्णाट कलिङ्ग-वङ्गसम्बन्धिनो मातुलियाश्च विप्रा। श्राद्धे विवाहे खलु यज्ञपाके, न पूजनीया अपि धर्मतुल्या) and हेमाद्रि, 63A, स्मृत्यर्थसार, 64A, पारिजात, स्मृतिसार, 67A, भारद्वाजगृह्ये, व्याप्रवचसि, 67B, प्रायश्चित्तप्रश्न, 80A, षट्त्रिंशन्मते, 81A, शूलपाणि, 85B, यज्ञ-पार्श्व, 88A, प्रयोगपारिजातपरिशिष्टे, 103B, इति गुरुचरणा, 104A, इति देवयाज्ञिका, 104B, धूर्त्तस्वामीकार, 107A, स्मृतिचन्द्रिका, 108B, विज्ञानेश्वर, 122A, देवत्रात, 124B, रुद्रदत्त, 134A, आश्वलायन-परिशिष्ट, 141B, इत्याधानदीपिकायाम्।

660.

1052. द्वितीयश्येनसुल्वोपाधानमन्त्रोपाधानप्रकाशः ।

Dvitiya Syena Sulvopadhānamantropadhānaprakāśa.

By Rāya Bhatta, son of Viśveśvara Bhatta, by the daughter of Kamalākara.

Substance, country made paper 9¾ × 4¼ inches Folia, 23 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nāgara Date Sam 1752 Appearance, old Complete

This refers to Āpastamba's sulvopādhāna chapter and is based on a Śyenopādhāna Kārikā, complete in 5 chapters.

It often quotes Karavinda Svāmin and Sundararāja

Beginning:— श्रीसरस्वत्यै नमः ।

विश्वेशौ पितरौ नत्वा भट्टान् मातामहानपि ।
रायभट्टेन विदुषा श्येनचिद्व्याख्यतेऽधुना ॥

अथातो व्याख्यास्यामः । अनेकविधः प्रथमोऽग्निरितिसूत्रादेकविध एव प्राकृतस्तं कृत्वा तद्विकृतिभूतान् द्विविधत्रिविधादीन् शतविधपर्यन्तान् कुर्यादित्युक्ता । तद् ह वै सप्तविधमेव चिन्वीत । सप्तविधो वा व प्राकृतोऽग्निरिति ।

It ends:—

एतन्मते अग्निर्मूर्द्धेत्यादिपञ्चानामुपधानं नास्ति तत्स्थितो हिरण्यं निधाय इत्यादि धामच्छन्दान्तं समाप्तं ।

इति कारिकाकारमतेन मन्त्रोपाधाने प्रथमः प्रकाशः समाप्तः ॥

... ...

विदुषा रायभट्टेन भट्टवीरेशसूनुना ।
योऽत्र श्रमः कृतस्तेन प्रीयतां त्रिपुरान्तकः ।

Col.—स्वस्ति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारीणविद्वन्मुकुटहीरायमाणमीमांसककमलाकरभट्टानां दुहितृसुतेन काशीस्थपनामकवीरेश्वरभट्टात्मजेन रायभट्टेन कृतौ द्वितीयश्येनस्य सुल्वोपाधानमन्त्रोपधानप्रकाशः समाप्तः । श्री ।

Post Col.—संवत् १७५२ । श्रीरामजी सहायः ।

661.

30 (आपस्तम्बीय) दर्शपूर्णमासः । (*Āpastambīya*) *Darśapūrṇamāsa.*

Substance, country-made paper 10×5 inches Folia, 61. Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 730 Character, Nagara Appearance, fair. Complete

It treats of the rites to be performed on the new and full moon days, according to Āpastamba

Colophon:—इति आपस्तम्बशाखाया दर्शपूर्णमासौ समाप्तौ ।

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ।

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातः अग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनः दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पलाश सह प्राणा- नायम्य दर्शेन यक्ष्ये पूर्णमासेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य विद्युदसि विद्यमे पाप्मानं ऋतात् सत्यमुपैमि । इत्यादि ।

End:—भूः स्वाहा भुवः स्वाहा सुवः स्वाहा भूर्भुवः सुवः स्वाहा ।

662.

463. *The Same*

Substance, country-made paper 10½×4½ inches Folia, 40 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 900 Character, Nagara Appearance, old Complete.

Beginning:—श्रीगणेशाय नम. ।

ॐ अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम. । प्रातरग्निहोत्र हुत्वा दर्भेष्वासीनः दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पलाश सह प्राणा- नायम्य, etc., etc.

End:—यानि तेयामग्रेयाणां छायाशुभ्रतरं परम् ।
नमस्ते गार्हपत्याय नमस्ते दक्षिणाग्नये ॥
नम आहवनीयाय महावेद्यै नमोनमः ।

Col.:—इति दर्शपूर्णमासप्रयोगः ।
शुभमस्तु ।

On the reverse side of the last leaf there are 15 verses on Vihārapramāṇa, after which we have —विहारनिर्माण कर्तु निर्विघ्नतासिद्ध्यै गणपतिपूजनपूर्वकंविश्वकर्मण पूजन च करिष्ये। गणपति सम्पूज्य विश्वकर्मणे नम इति मन्त्र पठन्तो पूजन कुर्यात।

On the obverse of the first leaf

इद दर्शपूर्णमासपुस्तक मोति नरसिंह महाराज दामोदरस्य। शुभ भूयात लेखकपाठकयो शुभम्॥

In leaf 7B पितृपितृयज्ञ।

" " 10A अथ देवादेवेषु नम॥ श्रीगणेशे गुरवे नम॥ उदिते आदित्ये पौर्णमास्यास्तन्त्र प्रक्रमयति।

In leaf 15B प्रथम प्रश्न।

663.

2112 *The Same*

Of the Apastamba School

Substance country made paper 9½×4 inches Folia 40 Lines 11 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete

It begins —

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम। प्रातरग्निहोत्र कृत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण etc, etc

It differs from L No 1331 and CS No 429 by Ananta

664

149 *The Same*

For the work see L 754

Substance country made paper 8½×4 inches Folia, 63 Lines 9 10 on a page Extent 900 sloka Character Nagara Appearance old Complete

The Colophon says —इत्यापस्तम्बशाखाया दर्शपौर्णमासौ समाप्तौ।

665.

3114 दर्शपूर्णमासपद्धतिः (आपस्तम्ब)।

Darśapurṇamāsapaddhati.

Substance, country-made paper 8 × 3½ inches Folia, 51 Lines, 8 to 11 on a page Extent in ślokas, 400 Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured Complete

It begins:—

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः ।

प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः . . . .

. . . . दर्शेन यक्ष्ये पूर्णमासेन यक्ष्ये इति संकल्प्य ततो वपनं

कृत्वा ॥ विद्युदसि विद्यमे पाप्मानमृतात् सत्यमुपैमि ॥ . . . .

अस्यां पौर्णमासेष्ट्या अध्वर्युं त्वां वृणीमहे । . . . .

एवं ब्रह्माणं होतारमग्नीध्रं च ॥ इत्यादि

No Colophon.

666.

429 दर्शपूर्णमासेष्टिप्रयोगः । *Darśapurṇamāseṣṭi-prayoga.*

For the MS. see L. 1886.

The MS. is in two different hands, the first twenty-six leaves being in a bold Devanāgara and the rest in a hand

The first sūtra quoted is that of Āpastamba.

667.

186. दर्शपूर्णमासप्रयोगः । *Darśapurṇamāsaprayoga.*

For the manuscript see L. 1881

It quotes Ap. Sū. Pr. I. 1. अथातोदर्शपौर्णमासौ व्याख्यास्यामः ।

668.

2205. पञ्चप्रयोगी । *Pañcaprayogī.*

Substance, country made paper 8½ × 4 inches Folia, 16 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 200 Character, Nāgara Appearance, discoloured

It begins —

> श्रीगणेशाय नमः। याजमानं व्याख्यास्यामः। यजमानस्य ब्रह्म-
> चर्यं दक्षिणादानं सत्यप्रकल्पनं कामानां कामेन प्रजापतिरियो
> मन्त्रान् जपति। अकरणमनुप्रतिष्ठतेऽनुमन्त्रयते॥

(These are the first three sūtras of the 4th Praśna of the Āpastamba Śrauta sūtra)

अथ दर्शपूर्णमासयोः शुचिः शुक्लवाससा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य अद्येत्यादिकालादिसंकीर्तनानन्तरं पौर्ण-मासेन यक्ष्ये दर्शेन यक्ष्ये इति संकल्प्य कक्षश्मश्रूणि वापयेत्। उपकक्षावधेऽथ श्मश्रूण्यथ केशान्। अपि वा श्मश्रूण्युपकक्षावथ केशान् अत्र वपनं कृत्वा स्नानादि विधाय विद्युदसि विद्य मे पाप्मानमनृतात् सत्यमुपैमि। यक्ष्यमाणोऽपः स्पृशति तदिदं सर्वंयज्ञेष्वपः स्पर्शनं भवति। अथाध्वर्युवरणम्। अस्मिन् दर्शपौर्णमासाख्ये कर्मणि अध्वर्युं त्वामहं वृणे। अध्वर्युर्वृतोऽस्मि कर्म करिष्यामि। तूष्णीमविध्यायन् विहारस्योत्तरतः प्राङ्मुख उपविश्य देवागारुविदोगातु यज्ञाय विन्दत मन-सस्पतिना देवेन वाताद्यज्ञः प्रयुज्यतामिति जपित्वा अध्वर्यु ममाप्ये वर्चो विष्वे-स्तु। इत्यादि।

The work is called Pañcaprayogī on the obverse of the first leaf and the word पंच occurs on the right hand corner of every leaf. But it contains only the Yajamānaprayoga, that is, the duties of a yajamāna or a sacrificer in the Darśa Paurṇamāsa.

669

181 याजमानम्। *Yājamāna*

For this manuscript see L 1337

The sūtras quoted in the beginning belong to the Āpastamba Śrauta sūtra (IV 1—7). The last sūtra (namely the 7th) quotes Vājasaneyaka as an authority.

670.

2737. आपस्तम्ब याजमानम् । *Āpastambayājamāna.*

Substance, country-made paper. 9¼ × 4¼ inches Folia, 6 Lines, 12 on a page. Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete

It begins :—

आपस्तम्बयाजमानम् ।

प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः . . . . दर्शेन यक्ष्ये पौर्णमासेन वा यक्ष्य इति वा संकल्प्य । विद्युदसि विद्य मे पाप्मानं ॥ इत्यादि इत्यादि ।

671.

2730. प्रवसद्याजमानम् । *Pravasadyājamāna.*

Substance, country-made paper 9¼ × 4 inches Folia, 2 Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 35 Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured.

On the duties of a yajamāna (Fire-worshipper) when living abroad.

It begins :—

अथ प्रवसद्याजमानम् ।

तथाचापस्तम्बसूत्रम् ।

प्रवसन् काले विहाराभिमुखो याजमानं जपति प्राञ्चो वि + + + + मति प्रागुदेत्य गोमती जपति जपति ॥

अथ प्रयोगः ॥ तत्र यजमानोऽग्नियुक्तग्रामाद्ग्रामान्तरे वसन्नौपवसथ्येऽहनि यजनीये च कृतनित्यक्रियः औपवसथ्येऽहनि कृतसकलकेशः कृतशौचो यस्यां दिश्यग्नयो भवन्ति तां दिशमभिमुखो यतवाग् याजमानं मन्त्रजपं करिष्ये याजमानमिति वेति संकल्प्य विद्युदादिदध्युन्तं । etc., etc.

End :—यजमाना याजमानं चेत् पत्नीकर्म च लुप्यते ।

नताप्रतु + + + + स्यादपर्व्वणग्रहणः (?) ॥

यत्रापि याजमान पूर्वैर्व्याख्येय ॥ अत्र यद्यपि विध्याक्रम-सदृशानां कर्मणां विद्वारसमुप्रक्तत्व दृश्यते ॥ तथापि न तेषा विद्वारसस्का[रि]त्व ॥ अर्थवादात् ॥ मन्त्रलिङ्गाच ॥ अन्ये तु, पुत्रयाधानि यजमान कुर्यादित्याह ॥

672

148 आधानप्रयोगः (आपस्तम्बशाखीयः)।

Adhānaprayoga

For the MS see L 1365

It is dated Sam 1742

The word 'Apastamba Sākhiya" is given along with the title of the book in the Colophon

Post Col —इति रामार्पण मस्तु ।

संवत् १७४२

शुक्रे मासे सिते पक्षे द्वादश्यां शिववासरे ।

सदाशिवेन लिखितं आधानस्य च पुस्तकम् ॥

यमखगेन्दुतुल्ये च वैजनाथेन मोनिना ।

दत्त्वा मौल्यं गृहीतोऽयं संवत् श ददतु स्फुटम ॥ १८६० ।

The obverse of the first leaf and the reverse of the last are full of writing

673.

2338 *The Same*

Substance country made paper 10 × 4 inches Leaves 11 Lines on a page 10 Extent 500 slokas Character Nagari of the seventeenth century Appearance discoloured old crumbling at the edges The leaves are full of marginal notes in different hands and the Mantras are all accented

For the work see L 1365 At the left hand upper corner of leaves, आधा प्रयो आपा ।

In leaf 9A, इति पवमानेष्टिः। See Bibl. Ind. Edition of Āpastamba from 232 to 288. In 9A commences Darśapūrṇamāsa-Sārasvatahoma.

674.

516 आधानप्रयोगः (आपस्तम्बशाखीयः)।

Ādhānaprayoga.

For this manuscript see L. 1304.

It is not incomplete at the end, as Rājendralāla says.

It ends thus in 16A :—

उपांशुप्रचारः मार्ज्जनान्ते आग्नेयादीनां चतुर्धा चतुर्धाकरणं कृत्वा वर्हिषदं करोति। ततोऽदितिं ब्रह्मणे परिहरति भक्षयन्ति। अथ पित्र्येष्ट्यादि पवमानेष्टिवत् सन्तिष्ठते।

Col.—इत्याधानं समाप्तम्।

श्रीश्रीदुर्गायैनमस्तु।

Then follow 16 lines about the observance of the Ajasra ceremony.

It quotes from Rāmāndāra in leaf 16B. and begins अथ आपस्तम्बाधान प्रयोगः।

675.

2021. आधानविधिः। *Ādhānavidhi from Śrauta tantra.*

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 15 Lines, 10, 12 on a page Extent in ślokas, 350 Character, Nagara of the seventeenth century. Appearance, discoloured and fragile

Beginning:—

अथ अग्न्याधेयं व्याख्यास्याम (The first sūttra of the 5th Praśna of Āpastamba)

श्रुताध्ययनसम्पन्नः सामचारित्रोऽन्यूनातिरिक्ताङ्गो ब्राह्मणो विदुषा ब्राह्मणेन यजेत।

End:—आधानं त्रिविधं अग्निहोत्रं इष्टे पूर्व्वं(?) सोमपूर्व्वं वामावास्याधाने नक्षत्राधाने वाजसविधिः। नात्र कात्यायनाश्वलायनौ तु

सर्वत्र द्वादशाहमन्त्रमिच्छत । अजस्रमध्ये पौर्णमासी यदि प्राप्ता स्याचदा अजस्रा परित्यज्याग्नीन् पुनर्विवक्षारतादि वर्जेत (?) ।

Col —इति श्रीश्रौततन्त्रे आधानविधि समाप्त ॥

676

2729. आपस्तम्बानामाग्रयणकर्म ।

Agrayanakarma according to Apastamba

Substance country made paper $10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches Fol s 2 Lines 15 on a page Character Nāgara Appearance fresh

It begins —

अथापस्तम्बानामाग्रयणकर्मोच्यते ।

दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पवित्र कृत्व प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रीपरमे॰श्व श्यामाकाग्रयण समानतन्त्र पूर्व श्रीह्याग्रयणेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य + + स्वस्वकाले ऋत्विग्वरणादि ।

The second leaf contains 4 lines only

It ends — इति श्यामाकयवसमानभागाग्रायनमन्त्र । विश्वान्मामादियज्ञो बभूवेति जप । यवस्य पुनराधानकालात् । यव + यमवन् स्वतिष्ठत आग्रयणम् ।

The MS does not seem to be complete

677.

10629 आग्रयणप्रयोग । *Agrayanaprayoga*

By Visvesvara Bhatta, son of Lahi Bhatta (of the school of Apastamba)

Substance country made paper $8\frac{1}{4}\times4$ inches Fol s 17 Lines 7 on a page Extent n slokas 400 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and worm eaten Complete

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

आग्रयणप्रयोगो लिख्यते । तत्राग्रयण नावनिविध यवश्यामाकव्रीहिभेदात् । तत्र यवाग्रयण वसन्ते कश्चिदिच्छ पर्वणि ॥ अथवा वसन्ते शुक्लपक्षान्निर्मतरेवनक्षत्रेषु रेवत्या वा कार्य ।

2A. अपि वा पौर्णमास्यामाग्रयणमिष्टिमन्वायातयेदित्यापस्तम्बसूत्रात् पौर्णमासाग्रयणयोः समानतन्त्रत्वाकरणपक्षे प्रथममाग्नेयमष्टाकपालं निर्वपति॥ पुराणानां व्रीहीणामिति सूत्रेणावगताग्रयणागभावानेय-निर्वापपूर्वकमाग्रयणदेवताभ्यो निरूप्य पश्चादग्न्यादिप्रकृतिदेवता-निर्वाप इत्येवं प्रकारेण तन्त्रेण प्रयोगः (2B.) . . . .

इति तदनुयायिनः। विद्यारण्याखिलाकारैः तु दर्शेष्याग्रयणं भवति

4A. इत्याग्रयणोपयुक्तकालादिनिर्णयः। अथ प्रयोगक्रमः॥

Post Colophon :— इति श्रीविश्वेश्वरचरणकमलभजनैकचित्तमद्दामान्य-लाष्टिभट्टाङ्गजवीरेश्वरभट्टविरचिते आग्रयणप्रयोग(गा) सनिर्णय-समाप्तः।

There are four lines after the colophon, containing an extract from Rudradatta.

678.

503. चातुर्मास्यप्रयोगः। *Cāturmāsyaprayoga.*

For the MS. see L. 1315.

Post Col.:—संवत् १७५९ समये ज्येष्ठशुद्ध अष्टमि तदिने पक्षत्ति समाप्ति। लिखितं माधवकिङ्कर। शुभमस्तु।

This belongs to the Āpastamba School of the Black Yajurveda for the final sūtra quoted in the MS. belongs to Apastamba.

Praśna VIII of the Āpastamba Śrauta Sūttra deals with Cāturmāsya.

679.

1032. *The Same*

Substance, country-made paper $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 26 Lines, 12 on a page. Character, Nāgarī. Appearance, old Complete.

Post Colophon Statement :—

संवत् १८ समये आश्विने मासि विजयादशम्यां भानौ काश्यां रामचन्द्रस्य ठुण्ढिराजेन लिखितं॥

शुभम् भवतु।

680.

2022. *The Same.*

Substance, country made paper 9¼×4½ inches. Folia, 24. Lines, 13 to 15 on a page. Extent in ślokas, 1000 Character, Nāgara of the eighteenth century. Complete

Beginning:—

अथ चातुर्मास्यानां प्रयोग उच्यते। फाल्गुन्या चैत्र्यां वा वैश्वदेवेन यजेत तयोः पूर्वस्यां चतुर्दश्यां प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा पत्न्या सह प्राणानायम्य एवं गुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ चातुर्मास्या-न्यारप्स्ये इति संकल्प्य पुनः प्राणानायम्य तिथ्यादि संकीर्त्य यथा-प्रयोगमाश्रित्य ऐष्टिकं चातुर्मास्यैर्यक्ष्ये इति संकल्प्य अरण्योरात्मनि वा समारोप्य प्राचीनप्रवणं देवयजनं गत्वा आयतनानि कृत्वा मथित्वा लौकिके वा उपावरोह्य विह्रुदसीत्यप उपस्पृश्य ऐष्टिक-चातुर्मास्ययागे अध्वर्युं त्वामहं वृणे।

Colophon:—समाप्तानि चातुर्मास्यानि।

Post Col.:—काशीभट्टकविमयह्नस्य पुस्तकमिदम्।

681.

3294A चातुर्मास्य प्रयोगः or द्रोण-प्रयोगः।

Cāturmāsyaprayoga or Droṇaprayoga.

By Gadādhara.

Substance, country-made paper. 9×4½ inches Folia, 4 Lines, 11 to 14 on a page *Extent in Ślokas, 70 Character, Nagara. Appearance, dis-*coloured Complete

The date of the manuscript: सं १८६६ आषा॰ शु १५ गणेश-भट्टयाभेन लिखितम्॥

It begins:—

गुरुं चिन्तामणिं नत्वा चातुर्मास्यैकपाशुकम्।
गदाधरो मोक्षनामा प्रयोगं तु करोत्यथ॥
देवयाज्ञिकमतानुसारेण आपस्तम्बानामैकाग्निकपाशुकचातु-र्मास्यप्रयोगो लिख्यते।

A comprehensive manual on Agnicayana or Construction of Fire Altars, etc., based on Āpastamba Srauta ritual (16th and 17th Prasnas).

Beginning:— श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निं चेष्यमाणोऽमावास्यायां पौर्णमास्यामेकाष्टकायां वोखां संभरति । अहर्दीक्षापक्षे उखासंभरणप्रभृत्यग्निचयपर्यन्तकर्म्माणि वसन्ते यथा भविष्यन्ति ।

It ends:—

अग्निं चित्वानन्तरे पर्व्वणि सौत्रामण्या यजेत । अपरेद्युः मैत्रावरुण्या चामिक्षयाः ।

Col —इति श्रीसाम्बशिवप्रसादात् चयनयोगः समाप्तः ॥

Post Col. —संवत् १६४७ समये कार्त्तिक वदि दशमी सोमवार ॥

686.

1057.

Substance, country-made paper 10¾×4 inches Folia, 13 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nagara Appearance, old Fragment

This fragmentary codex comprises only one form of Vājapeya known as Āpta-Vājapeya. This manual follows the authority of Kapardisvāmin, on Prasnas 18 and 19 of Āpastamba.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ।

कपर्द्दिस्वामिभाष्यानुसारेण वाजपेयमारभ्य विश्वसृजामयनपर्य्यन्तानां कर्म्मणां प्रयोगः उच्यते । वाजपेयो द्विप्रकारः । आप्तवाजपेयः क्रतुवाजपेयश्च । आस्मिन् क्रतौ नास्ति चयनं प्रतिषेधात् । परिभाषायां केचित् अत्रापि इच्छन्ति । छन्दोगमतात्चयनं कार्य्यं । ज्योतिष्टोमस्य संस्थाभूतो वाजपेयोपीति छन्दोग उक्तम् । आपस्तम्बेन क्रत्वन्तरवाजपेय उक्त । क्रत्वन्तरवाजपेयश्च द्विप्रकारः अत्र आप्तवाजपेयः प्रथममुच्यते ।

It ends —

सन्तिष्ठते वाजपेय । तेनेष्ट्वा सौत्रामण्या यजेत । मैत्रावरुण्या वामिक्षया । प्रत्यवरोहणं यदि करोति तदा बृहस्पतिसवेन यजेत । श्वेतछत्रीच भवतीति विज्ञायते ।

Col —आसवाजपेयः समाप्तः ।

Then follow three lines

Beginning —अथक्रतुवाजपेयस्य कर्त्ता इत्यादि ।

Thus another form of Vajapeya known as Kratu-Vājapeya is simply touched and the MS breaks off abruptly

687.

2316 इष्टिप्रयोग । *Iṣṭiprayoga*

Substance country made paper $9\frac{1}{2}\times 4$ inches Folia 14 Lines 9 on a page Extent in Ślokas 228 as given at the end of the work Character Nāgara Appearance discoloured

It contains directions for the performance of certain isti rites, as dealt with in the 19th praśna of Āpastamba's Kalpasuttra

Beg — अथाधानेष्टीत्रम्

तत्र प्रथमायामग्निरग्नि[ ] पवमान । पौर्णमास तन्त्र॰ आज्यभागावाग्नि॰ अग्नि आ इ वह । इत्यादि ।

2A दद द॰ सिद्धमिष्टि ॥ द्वितीयस्या दधन्वतावाज्यभागौ अग्नि पावकम् ।

2B सिद्धमिष्टि ।

आश्वलायनस्त्वग्निरेषा । तत्रैव विकल्प ।

आद्योत्तमे चैव स्याता ॥ आद्यायामिष्टौ द्वितीयस्या इष्टे देवताद्वयस्य प्रक्षेप । पावकस्य शुचे तेन अग्निमपि पवमानमपि पावकमपि शुचिमेता प्रधानदेवता ।

4A इयमिष्टिर्विकल्पेन आपस्तम्बे क्रियते चेत्तदा उभाग्वेव प्रचार इत्याश्वलायनपक्ष उक्त ।

4A अथेष्टिरायस्त्वोक्ता ।

तासामुच्चैरेव प्रचार । प्रथमायां । अग्निरग्नि पवमानोऽग्नि पावकोग्नि शुचि । इत्यादि ।

5A. इतोऽग्निपक्ष उक्तः ।

,, अथ वैकल्पिक इष्टिप्रथमपक्ष उच्यते । प्रथमायामग्निदैवत्या पंचदश सामिधेन्यः । इत्यादि ।

6B. इत्युपांशुपक्षे त्रिविधा सिद्धमिष्टिः । इत्यन्वारंभणीया ।

7A. अथ पुनराधेयेष्टिस्तस्याः पूर्वमुत्सर्गेष्टिः आपस्तम्बेन भगवतोक्ता नाश्वलायनेन । तस्या देवता अग्निरग्निर्वैश्वानरो राष्ट्रोऽग्निपथुमान् मित्र इति ।

8A. इत्युत्सर्गेष्टिः । अथ पुनराधेयस्य प्रयोगः ।

9B. अथ आग्रयणेष्टिः ।

11B. इत्याग्रयणम् । अथ श्रमाख्ये पवित्रेष्टिरनाम्नातत्वात् बौधायनोक्ता लिख्यते या सर्वपापोपघाताय ।

> वैश्वानरो वारुणपशौ पवित्रेष्टिं तथैव च ।
> ऋतावृतौ प्रयुञ्जानः पुनाति दशपूरुषम् ।

इति यज्ञगाथा ।

It ends with the col.:—

11B. इति बौधायनप्रायोक्ता पवित्रेष्टिः ।

Post Col.:—ग्रन्थसंख्या २२७ ।

As Agnyādhāna is necessary in iṣṭi rites, it gives the duties of the hotṛ priest from Āsvalāyana. As Pavitresti is not in Āpastamba, it is taken from Baudhāyana.

688.

2313. तृचपद्धति । *Tṛcapaddhati.*

For the MS. and the work see L. 3222.

A manual for the recitation of the Trc, the initial words of which are उदुत्य, for the propitiation of the Sun. The Trc is to be found in p. 225 Vol. I. of Dr. Richard Garbe's edition of the Āpastamba Srauta Sūttra.

689.

3008. काम्ययागप्रयोग or त्रैधातवीय प्रयोगः ।

Kāmyayāgoprayoga or Traidhātavīya-prayoga.

For the manuscript and the work see L. 4142.

This refers to Praśna 10, Kaṇḍikā 18-27 of the Āpastamba Sūtra commencing from कामाग्निरिति इति सर्वत्रामावास्यायां पौर्णमास्यां वा यजेत ।

690.

1238. आपस्तम्बयज्ञप्रयोग (आण्डविल्ल) । ...

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः । श्रीरामाय नमः । अथ कर्म्माण्याचार-
याणि गृह्यन्ते । अयात्मनां आचारादीनि गृह्यन्ते यावन्तो कर्तव्य-
त्वेन आयन्ते तानि कार्य्याणि । कुत्र उदगयनपूर्वपक्षाहःपुण्याहेषु
कार्य्याणि । उदगयनप्राक् इत्यादय (?) प्रतिज्ञा पुण्याहकाला देवस्य
सवितुः प्रातः प्रसव + + इति श्रुतिरनुवाकि यद पुण्याहा उक्ताः
प्रातर्मध्यन्दिनापराह्णादिशब्दवाच्या नाडिकात्रयं नाडिकाष्टतो-
याधयेको भागः पुण्याहकालेषु तानि कर्तव्यानि भोमादीनि । सोम-
न्तोन्नयनादीनां नैमित्तिकानां अपि पूर्वपक्षपुण्याहा भवन्ति नमुद-
गयनादयः । सर्वं यज्ञोपवीतिना कार्यं । यथा प्रादक्षिण्यं भवति
तथा कर्म्माणि करोति । सर्वत्र पुरस्तात् उदगुत्तरा कर्म्मणामुपक्रमः ।

It ends thus —

आज्यभागान्त इमं मे वरुण इति दशाङ्गनी जुहोति । अथादि
प्रतिपद्यते । परिषेचनान्तं करोति + + + + भोः दक्षिणत इमं
औषेभ्य इति प्रस्तमात्रं परिधिं ददाति भोजनी यावार्थम् ।

अनुक्रमप्यद[मडुविड्]ल
आहोर[त्वं] यज्ञदुविडुलम् ।
तत्सर्वं भाष्याः परिशोधयन्तु
यज्ञप्रयोगाख्यविवन्धनस्य ।

Post Colophon :—रामार्पणमस्तु । आपस्तम्बप्रयोगवृत्ति ।

For topics, etc , see below

The author and his antecedents and the date of the composition of the work given at the end —

श्रीलक्ष्मीनृसिंहो जगदेकनाथ ॥
शाकेऽब्धियुग्म षट् चन्द्र मितेऽब्दे पार्थिवे तथा ।
इषस्य कृष्णपूर्णायां श्रीनृसिंहप्रसादत ॥
गोदावर्य्युत्तरे तीरे प्रतिष्ठानपुरे शुभे ।
भारद्वाजकुलोत्पन्ननारायणसुतेन वै ॥
रुद्रदेवेन विदुषा पद्धतीना श्रुत तथा ।
सूत्र सूत्रान्तरव्याख्यानिबद्धाश्च यथामति ॥
शिष्टाचार तथा दृष्ट्वा कृत्वा वै सद्य सम्मति ।
प्रतापनारसिंहाख्य पाकयज्ञप्रकाशक ॥
कृत्वा समर्पयामास नृसिंहाय परात्मने ।
अत्र युक्तमयुक्त वा मोहेन लिखित मया ॥
तत्र चेम प्रकुर्व्वन्तु सत सन्तो दयालव ॥

Col — इति श्रीमत्तोरोनारायणात्मज-श्रीरुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये पाकयज्ञप्रकाश समाप्त । समाप्तोय ग्रन्थ ॥

Post Colophon —श्रीचण्डिकार्पणमस्तु ॥

यदतिहृदयवेगाल्लेखनीभ्रान्तिभावात्
नयनवचनसज्ञाक्षोभशब्दावलम्बात् ।
लिखितमज्ञातबुद्ध्या यन्मया पुस्तकेस्मिन
करकृतमपराध क्षन्तुमर्हन्तु सन्त ॥

आनंदेदावत्सरे (?) आषाढे मासि शुक्लपक्षे सप्तम्या सौम्यवासरे तद्दिने विठ्ठलभट्ट आकूतस्य सूनुना व्यकटेन लिखित स्वार्थं परार्थं ।

The *Mangalacarana* and the scope of the work

श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीसरस्वत्यै नम etc, etc

नारसिंह श्रिया युक्त गणेश च सरस्वती ।
आपस्तम्बमुखान् मान्यान् प्रणम्य पितर गुरु ॥
ततो नारायणसुतो रुद्रदेव इति श्रुत ।
ग्रन्थाननेकान् सवीक्ष्य विदुषा प्रीतये सदा ॥

प्रतापनारसिंहाख्यग्रन्थ प्रारभते तत ।
अविघ्न वै न्ृप चास्य समुद्धि ब्रह्मणस्पते ॥
तत्रादौ पाकयज्ञाख्य प्रकाश इह चोच्यते ।
यस्यानुष्ठानमात्रेण देवर्णान्मुच्यते द्विज इति ॥

तत्रादौ ऋणत्रयस्वरूपमुक्त तैत्तिरीयसंहितायां जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रि-भिर्ऋणवा जायते ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यो यज्ञेन देवेभ्य प्रजया पितृभ्य इति तत्र यज्ञ-शब्देन एकविंशतिर्यज्ञा तत्र सप्त पाकयज्ञसंस्था सप्त हविर्यज्ञसंस्था सप्त सोमसंस्था इति तेषा प्रत्येक नामान्युक्तानि गौतमदर्शने ।

औपासन वैश्वदेव पार्वणमष्टका मासि श्राद्ध सर्पबलिरीशानबलिरिति सप्त पाकयज्ञवाच्यानि । अग्निहोत्र दर्शपूर्णमासावाग्रयण चातुर्मास्यानि निरूढपशु सौत्रामणि पिण्डपितृयज्ञादयो दर्वीहोमा इति सप्त हविर्यज्ञसंस्था । अग्निष्टोमो-ऽत्यग्निष्टोम उक्थ्य षोडशी वाजपेयोऽतिरात्रोऽप्तोर्याम इति सप्त सोमसंस्था इति । अनेन ज्ञानमाप्नोतीति स्मरणाच्च । पाकयज्ञ इति कर्मनामधेय । लौकिकाना पाकयज्ञशब्द इति गृह्यप्रश्नात् । आश्वलायनेन तु पाकयज्ञाना त्रिविधत्वमुक्त । त्रय पाकयज्ञा हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुता इति व्याख्यातमेतन्नारायणवृत्तिकारेण पाकयज्ञा अल्पयज्ञा प्रशस्तयज्ञाश्चेति अतस्तेषा मते यत्किंचिद्धोमबलिब्राह्मणभोजन तदपि सर्व पाकयज्ञसंज्ञमेवेति । आपस्तम्बाना तु औपासनादीना सप्तानामेव पाकयज्ञसंज्ञा तत्रादौ औपासन उच्यते ॥

695.

2978 **नागबलिप्रयोगः ।** *Nāgabaliprayoga*

Being an extract from Pratāpa Narasinha

By Rudradeva, son of Toronārāyaṇa

Colophon —इति तोरोनारायणभट्टात्मज रुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये संस्कारप्रकाशे नागबलिप्रयोग । बोधायनोक्त स्त्रि(?) ॥

Beginning —प्रतिकनागोपद्रवनिवृत्त्यै नागबलि कार्य । अत्रकाल गुरुशुक्रास्तादिरहिते अयनद्वयेपि पौर्णमास्याया पञ्चम्या आश्लेषा युक्तदिने वा कुर्यात । तत्राधिकारार्थं चतुर्दशकृच्छ्राचरेत् । तत्र प्रयोग । उक्तादिनात् पूर्वेद्यु तदहरेव वा पार्षद प्रदक्षिणीकृत्य

नत्वा तदग्रे निष्कं तदर्द्धं तदर्द्धं वा निधाय कृताञ्जलिर्भूत्वा मम इह जन्मनि जन्मान्तरे वा मया मम पत्न्या मम पुत्रेण मत्सम्बन्धिभिर्वा ज्ञानादज्ञानतो वा कृतसर्पवधदोषपरिहारार्थं प्रायश्चित्तमुपदिशन्तु भवन्तः । etc., etc.

For the MS. and the work see L. 4185

It relates to expiation for killing a serpent, according to the precepts of Baudhāyana

The Saṃkalpa runs:—

3B. मया मम पुत्रकलत्रमातादिभिर्वा इहजन्मनि प्रागतीतसमस्तजन्मसु बाल्यवार्द्धक्ययौवनान्यतरावस्थासु ज्ञानतोऽज्ञानतो वा प्रसङ्गतो ऽप्रमादो(?)वा...... य' कृत' सर्पवधः तज्जनितपापसमूलोन्मूलनद्वारा तत्प्रयुक्तकुष्ठदद्रुकण्डूपामानेत्ररोगवर्णरोगविस्फोटकगण्डमालालूताद्यपस्मारप्रभुभूयमानचिकित्सानानाविधव्याधिजातापत्यविनाशदारिद्र्यादिक्लेशनिवृत्तये आयुरारोग्यपुत्रादिसान्ततिप्राप्ति सर्पस्य पुण्यलोकावाप्तये मदाज्ञाना ... ... सर्ववाधाविनिवृत्तये समस्तसर्पाधिनाथश्रीमदनन्तप्रीतये यथाशक्ति यथाज्ञान ... ... बौधायनमुनिप्रोक्तप्रकारेण सर्पसंस्कारं करिष्ये ।

696.

6383. आपस्तम्बानुयायिनामाह्निकप्रयोगः ।

Apastambānuyāyinām āhnikaprayoga

Part of Pratāpanārasiṃha, by Rudradeva, son of Toronārāyaṇa, who wrote at the request of Ānanda

Substance country made paper 7⅞ × 4⅞ inches Folia 45 of which the first 3 are missing Lines, 11 on a page Extent in ślokas 800 Character, modern Nāgarī Appearance fresh Copied in Śaka 1693

The compiler was a native of Pratiṣṭhāna and his patron, of Devagiri

Colophon —श्रीमच्छ्रिवालयच्छेत्राद्दक्षिणे योजनमात्रे देवगिरौ श्रीमद्भारद्वाजकुलोत्पन्नत्र्यम्बकभट्टात्मजभट्टलक्ष्मणसुतानन्दविदुषा प्रेरिते (?) गोदावर्या उत्तरे तटे प्रतिष्ठानक्षेत्रे श्रीमद्भारद्वाजगोत्रोत्पन्न

तोरोनारायणात्मजचन्द्रदत्तकृते प्रतापनारसिंहाख्ये आपस्तम्बानुयायिनामाह्निकप्रयोगः ।

Post Colophon Statement —

रामनन्दाङ्कभूयुक्ते शाके मन्दे शुभे मिते ।
वसौ देवालयपुरे त्रिदा गणप-सन्निधौ ॥

आपस्तम्बाह्निक सर्व्वात्मा श्रीरामलिखिता तद्भाग नाना यश्विरामदास ।

It gives at the end the date of its compilation as Sak 1624

सूत्रसूत्रान्तरव्याख्यानिबन्धांश्च यथामति ।
शिष्टाचारं तथा दृष्ट्वा कृत्वा तैः सह सम्मतिम् ॥
नारायणात्मजेनेत्थमुक्त (क्ता) चाह्निकमुत्तमम् ।
विदुषां प्रीणनार्थाय स्वसिद्धान्तेन गुम्फतु ॥
शाके वेदाक्षिषट्चन्द्र(न्द्रे)मितेऽब्दे दक्षिणायने ।
नभस्ये कृष्णपञ्चम्यां तोरोवदेण निर्म्मितम् ॥

697

2950. **पाकयज्ञादिनिर्णयः ।** *Pākayajñādinirṇaya*

By Candracūḍa Bhaṭṭa, son of Umāśaṅkara

Substance country made paper 8¼×3¼ inches Folia, 5 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 90 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

For a description of the work see L 1814

The five opening verses and the last verse giving the date of the composition of the work are not in the present MS

698.

1062 **संस्कारनिर्णयः ।** *Saṃskāranirṇaya*

By Candracūḍa Bhaṭṭa

Substance country made paper 8¼×4¼ inches Folia 71 Line 13 on a page Extent in ślokas 1860 Character Nāgara Appearance old Complete

A comprehensive manual on the rites and ceremonies with their proper astrological time and season and with various opinions old and modern. By Candracūḍa Bhatta, son of Umana Bhatta. This manual is mainly based on Āpastamba.

Beginning.—प्रणिपत्य महादेवं चन्द्रचूडेन धीमता।
संस्काराणां प्रयोगस्य निर्णयः प्रोच्यतेऽधुना।

तत्रादौ गर्भाधानमुच्यते।

Col.—इति श्रीमत्पौराणिक धर्म्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्य-उमणभट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टविरचितः संस्कारनिर्णयः समाप्तिमगमत्॥ श्री श्री॥

Authorities quoted—

नारद, मदनरत्न, पारिजात, भविष्य, शार्ङ्गाब्धि, अपरार्क, गौतम, धर्म्मसूत्र, वृद्धमनु, शौनक, त्रिकाण्डमण्डन, प्रचेता, पारस्कर, कात्यायन, वायवीये, आपस्तम्ब, हरदत्त, कूर्म्मपुराण, ज्योतिःपराशर, कपर्द्दिस्वामिन्, गोभिल, सुरेश्वर, सुमन्तु, उज्ज्वला, याज्ञपार्श्व, रत्नमाला, ऋष्यशृङ्ग, रामाण्डार।

विधानमाला, गर्ग, हेमाद्रि, विज्ञानेश्वर, शिवरहस्य, माधवीय, याज्ञवल्क्य, वृहस्पति, देवल, हारीत, गृह्य, व्यास, शङ्ख, पराशर, वृद्धशातातप, मिताक्षरा, सवर्त्त, मार्कण्डेय, बोधायन, उशना, सूत्रार्थसार, काण्वाग्निनि, हारीत, मातुकर्ण, सुदर्शनाचार्य्य, यम, वराह, वशिष्ठ, सत्यव्रत, गालव, आश्वलायन, विष्णु, जैमिनि, विष्णुधर्म्म, प्रजापति।

It ends.—इत्थिस्त्वयोरन्तर्धानभूतं दक्षिणतः प्रयत्नं विदधाति तस्य
शुभमिच्छता पालनं न कुर्य्यात्। इयत्नमतिविस्तरेण।
आपस्तम्बीयसूत्रं बुधवरसुलभं हारदत्तञ्च भाष्यम्
दृष्ट्वासौ दर्शनं ता विविधकृतमहापद्धतौ मत्रिबन्धान्।
पश्चो यश्चन्द्रचूडाभिधबुधनिचयासन्नमानेन (?) रम्य
संस्काराणां द्विजन्मप्रमुदितहृदयो निर्णयोऽयं समाप्तः।
यच्च दृष्टमदृष्टं वा मोहेन लिखितं मया।
तच्च क्षमा प्रकुर्व्वन्तु सन्तः मन्ता दयालवः॥

699

2960 *The Same*

Substance country made paper 9×3¾ inches Folia 106 Lines 10 on a page Extent in ślokas 2020 Character Nāgarī Appearance discoloured The first leaf is missing

The last Colophon —

इति श्रीमत्पौराणिकधर्म्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यउमणा-
भट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टविरचितः संस्कारनिर्णय समाप्तिमगमत् ।

700.

10082 *The Same*

Substance country made paper 10⅝×4¾ inches Folia 60 Lines 11 on a page Extent in ślokas 1600 Character Nāgarī of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Colophon —इति श्रीमत्पौरा[णि]कधर्म्मभट्टसूनुश्रीमद्विद्वन्मुकुट-
माणिक्यउमणभट्टसूरिसूनुचन्द्रचूडभट्टसूरिविरचित संस्कारनिर्णय
समाप्त ।

For the work see I O Cat 1 No 165

701.

3216 स्थालीपाकप्रयोगः । *Sthālīpākaprayoga*

By Damodara, son of Candracūḍācārya

Substance country made paper 8½×4 inches Folia 17 Lines 8 on a page Extent in ślokas 200 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured The 14th leaf is missing

The maṅgalācaraṇa and the object of the work.

नमस्कृत्य गणाध्यक्ष ईश्वरीं कुलदेवताम् ।
बहुयग्रामसंस्थेन चन्द्रचूडाचार्यसूनुना ॥ १
दामोदरेण क्रियते प्रयोगोऽयं यथामति ।
नानापद्धतयः सन्ति ज्ञानार्थं केवलाश्च ताः ॥ २

यथाक्या कर्म्मकरणे ह्यविज्ञाना विशेषत ।

तदर्थ वक्ष्यतेऽत्रैव प्रयोगो विधिवन्मया ॥ ३

सूत्रप्रायस्तस्य कर्त्तु पाठिनार्थावबोधक ।

सद्भि सशोध्य शिष्याणा पाठनीय प्रयत्नत ॥ ४

ॐ अथ स्थालीपाकप्रयोगस्तस्यान्वाधानाद्यारभ्यतथापि समारोपे संस्कार-कर्म्मसु प्रान्त्यादिषु च प्रयुक्त ॥ इत्यादि ।

It ends —प्रणीतापाच नासिकाग्रसम तथैव निदध्यात् एतद्व्रह्मकरणमित्यक्त चेत् प्रणीतासस्कार पूर्व्ववत् कुर्य्यादिति ।

Colophon —इति स्थालीपाकप्रयोग ।

702.

2318 जातेष्टिप्रयोगः (आपस्तम्बीयः) । *Jateṣṭiprayoga.*

Substance country made paper 8¾×4 inches Folium one Lines, 8, 9 on a page Extent in slokas 17 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete.

On the birth ceremony

Beginning —अथ जातेष्टिप्रयोग ।

यद्येवादि रक्षा यक्ष्ये जात पुत्र पूतस्तेजस्व नादरे इन्द्रियावी पशुमान् भवतु । इति सकल्प्य विद्युत् । अभ्ययजाय । ऐष्टि चति । पौर्णमास तत्रम् । सतदग्ध सामिधेन्य । पात्रप्रयोगकाले निरूप्यिष्यमाणानि स्फ्यादिप्राकृतानि पात्राणि निर्व्वापकाले आग्नेयं निरूप्यामये वैश्वानर । निर्व्वपति । अग्ने त्वय रक्षसार्थ वैश्वानर त्वय रक्षस ॥

On the left hand upper corner

Col. —इति जातेष्टि ।

703.

1063. **आपस्तम्बाह्निकम्।** *Āpastambāhnika.*

By Kavimandana Govardhana

Substance, country made paper 11¼×5 inches Folia, 67 Lines, 10 on a page Extent in Ślokas, 2050 Character, Nagara Date, Sam 1752 Appearance, old Complete

An elaborate digest on the rules of conduct and daily duties of a householder in accordance with Āpastamba

Beginning —श्रीगणेशाय नमः।

नत्वा महेश्वरं देवमाह्निकं तैत्तिरीयके।

गोवर्द्धनः प्रतनुते कविमण्डनवंशजः।

अथातः सामयाचारिकान् धर्म्मान् व्याख्यास्यामः इति सूत्रम्।

It ends.—

उपानहौ तु वासश्च धृतानन्यैर्न धारयेत्।

अन्यानाः...गोष्टि (?) ब्राह्मणानाञ्च सन्निधौ।

आहारे जपकाले च पादुके परिवर्जयेत्। इति।

Col.—इति कविमण्डनगोवर्द्धनकृतापस्तम्बाह्निकं समाप्तम्।

Post Col.—स्वार्थं परार्थञ्च लिखितं पुस्तकं। संवत् १७५२ भाद्रपदि पञ्चमी रविवारे। शुभमस्तु।

704.

3110. **विश्वप्रकाशिकापद्धतिः।** *Viśvaprakāśikāpaddhati.*

By Viśvanātha Bhaṭṭa, the son of Puruṣottama Bhaṭṭa, the grandson of Trivikrama and the great-grandson of Nārāyaṇācārya

A manual for the performance of Gṛhya rites It opens with a salutation to Āpastamba

Rājendralāla noticed this MS under No. 4116, but his account does not tally with the present MS

Substance, country made paper 11 × ? inches Folia, 282 Lines 12 on a page Extent in ślokas, 10,?00 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured and dilapidated Incomplete at the end

The first leaf, which is very much delapidated, contained much information about the author, his family, and the date of his birth When Rājendralāla noticed the present manuscript under No 1116, it was in much better condition.

See also I.O. Catal 369

704A.

3002

Substance, country-made paper 10½ × 4½ inches Folia, 14 Lines 12 on a page Extent in ślokas, 280 Character Nagara Appearance discoloured and worn out.

It contains two different treatises

(I), 2A. इति दीक्षितमोनिमल्लारिकृतौ मासि श्राद्धमानोमन्यासः।

(II). इति सम्राट्स्थापति भट्टरघुनाथानुक्रान्तो मासि श्राद्धप्रयोगः समाप्त ।

The first contains disquisitions on the monthly srādha ceremony and the second directions for its performance

(I) *Begins* —

> अष्टकादिश्राद्धेषु मासि श्राद्धविधिः। सांवत्सरिकादि दर्शश्राद्ध-
> विधिः सर्व्वेषां। नामचोदनालिङ्गानिर्देशाभ्या प्रत्यक्षविधिनाति
> देशस्य बलवत्त्वादष्टकादिषु स्पष्टः सूत्रेऽतिदेशः।

(II) *Begins* —

> नत्वा रामं गणेशानमापस्तम्बमुनिं तथा।
> तत्सूत्रभाष्यकारादीन्सन्मार्गेण निबध्यते ॥
> सम्राजा रघुनाथेन मासिश्राद्धविधिक्रमः।
> यदत्र स्खलितं किञ्चिच्छोध्य तद् बहुवेदिभि' ॥

705.

299 प्रयोगसारः । *Prayogasara*

By Kesava Svami

For the MS see L 26

This has been extensively repaired The first 89 leaves belong to Prayogasara, which is incomplete There is one leaf which cannot be accounted for There are 16 more leaves on एकादशिनी प्रयोग which is complete

For a complete MS of Prayogasara see I O Catal No 370 It belongs to the school of Baudhayana and follows Bhavasvami s commentary

706

749 *The Same*

A fragment coming to the end of the first chapter only, namely, Darsapurnamasaprayoga

Substance country made paper 9¾×4½ inches Folia 47 Lines 8 on a page Extent in slokas 75. Character Nagara Date Sam 1814 Appearance old

For description of the work see I O Catal No 870 and L 26

The last Colophon in the MS —

इति केशवस्वामिकृते दर्शपूर्णमासौ सम्पूर्णौ ।

Post Colophon Statement —

संवत १८१४ मिति श्रावणवदी १४ चतुर्दशी भृगुवासरे । लिषदं पुस्तक जीवनरामत्रिवाडी लिख्यत ।

22A, इत्युद्धरणप्रायश्चित्तम्, 23B, इति कालातिपत्तिप्रायश्चित्तम्, 28A, प्रवासादागतस्य विधि, 29A, इति सामिकप्रयाणविधि, 29B, इत्युपघातप्रायश्चित्तम्,

The work ends in 29B, then come the kārikās (रूप कालो etc) with notes

Authorities quoted and consulted

प्रायश्चित्तचन्द्रिका, 4A, सिद्धान्तभाष्यकार, 21B, 26A, देवजात, 26B, त्रिकाण्डमण्डन, 29A, देवयाज्ञिक, 30B, लौगाक्षि।

720

2947 **पुनराधेयक्रमः।** *Punaradheyakrama*

By Ananta Deva

Substance country made paper 9×4 inches Folia 3 Line 13 14 on a page Extent in slokas 70 Character Nagara Appearance fresh Complete Date Samvat 1866 and Saka 1 31

The method of rekindling the sacred fire, as directed by Baudhāyana It is a chapter of Anantadeva's work

Colophon --

इति अनन्तदेवीये बोधायनोक्त-पुनराधान समाप्तम्।

Post Col —सवत् १८६६ शके १७३१ माघमासि कृष्णपक्षे प्रतिपदायां तद्दिने देवोपनामकरङ्गनाथदेवात्मजकोंडदेवेन लिखितं। यादृश-मित्यादिना।

Beginning — श्रीगणेशाय नम।

अथ बोधायनोक्तपुनराधेयक्रम — यस्याधानकालादारभ्य सवत्सरसमाप्ते र्व्वाक् पुत्र-भ्रातृ-मातृ बन्धु पशूनां धनस्य वा हानिर्यजमानस्य महारोगो वा जायते अरण्योसमारूढो वा अग्निर्नश्येदन्यानि वामाऽनुगत्यादीनि भवन्ति स पुनराधान कुर्यात्।

721.

765 **नक्षत्रसत्रप्रयोगः** *Nakṣatrasatraprayoga,*

containing all the Nakṣatreṣṭis

By Ananta Deva, son of Āpadeva

For the manuscript see L 1510 Foll 14—16 are missing

Colophon on the obverse of the last leaf —

इति श्रीमदापदेवसूनुनानन्तदेवेन कृतो नक्षत्रसत्रप्रयोग समाप्तः ।

Post Col begins —प्रायश्चित्तप्रदीपे । एवमोपवसथ्येन सह नक्षत्रहविषा द्वाविंशद्दशानि भवन्ति । नक्षत्रसत्रमध्यपातिन्यो दर्शपूर्णमासेष्टी स्वे स्वे काले कर्त्तव्ये अतिक्रमितव्ये समाप्यनन्तर पशुनेष्ट्वा ऽतिपन्नप्रायश्चित्तार्थं पाथिकृतीष्टवेष्टिं कृत्वा अतिक्रान्तदर्शपूर्णमासेष्टी कुर्यात् । नक्षत्रसत्रेणेष्ट्वा पाप निनुद्य ज्योतिष्टुमुपयद्यते पशुनर्दृत्यु जयतीति । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीनां त्रयोविंशतिधेनुर्वा । सर्व्वास नक्षत्रे[ष्टि]षु प्रथममाग्नेयमष्टाकपाल तन्नक्षत्रहविर्मध्ये पश्चात्तदनुमत्यै चरु निर्वपेत् । सर्व्वासु नक्षत्रे[ष्टि]षु नक्षत्रदेवताहविषा पत् दय वदेव अग्न्यनुमत्यो । अन्यच वायव्ययस आज्यहविषश्च । होतु सामिधेनीषु समिध्यमाना च समिद्धां धान्तरेण स्वादृद्वायस्य थियो । वृषी दाम्य पुर एतेति धीमत्यै धाय्ये । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना आज्यभागयो अग्निनारयिमश्नवत् गयस्फान इत्याज्यभागयोरनुवाक्ये । जुषाणोऽग्निर्घृताग्नः सोम इत्याज्यभागयोर्याज्ये [स]र्वत्र । आयुष्कामस्य तु । त्वा नो अग्ने सुचेतना त्व सोम महे भगमित्याज्यभागयोरनुवाक्ये नित्ये याज्ये । अग्निर्मूर्द्धा, भुवो यज्ञस्या । अन्वाद । अनुनोद्यानुमतिरन्विदनुमते त्व । प्रपञ्चया । सर्व्वासु नक्षत्रेष्टिषु सहृदेवतयोरग्नेरनुमत्याश्च एता एव याज्यानुवाक्या अनु मन्तव्यश्च । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना पुरस्तात् स्विष्टकृत स्रुवेण उपहोमान् जुहुयात् सर्व्वासां नक्षत्रेष्टीनां हव्यवाह स्विष्टमग्ने एते एव सयाज्ये । सर्व्वासा नक्षत्रेष्टीना अन्वाहार्यश्च सह गौर्दक्षिणा । नक्षत्रेष्टयुपक्रमदिवसप्रभृति समाप्तिपर्य्यन्त पत्नीयजमानौ ब्रह्मचारिणो भवत । अथ शायिनो ब्रह्मचारिणौ स्याताम् । यजमानो हविरुच्छिष्ट भुञ्जीत । हविष्य पत्नी यदा उभावपि हविष्य अश्नीयाताम् । नक्षत्रसत्रे स्वानां ऋत्विजां अन्ययजमानस्यार्त्विज्य निषिद्ध । एव चातुर्मास्यादिसर्व्वकर्मसु इति प्रदीपे ।

तुच्छ इति छिद्रत्येत्यत्र च्छकारेकारमकारस्य एव छिकार पठनीय इति प्रतिभाति इत्यादिसर्व्वग्रन्थेषु दर्शनात्। रामाण्डारेण आश्वलायनोक्तौ ऊकारो न भवतीत्युक्तत्वात्। आपस्तम्बीयग्रन्थे ऐकार एव आश्वलायनाना तु ऊकार एव।

When is the Naksattresti to commence?

2A सा या वैशाख्या पूर्णमास्या पुरस्तादमा[वा]स्या भवति सा सकृत् सवत्सरस्यामभरणीभि सम्पद्यते। तस्यामन्वारभेत। अपि वा अमावास्याया पौर्णमास्या वोपवसेत् यस्या तत् लक्ष्म सम्पद्यते। तल्लक्ष्म भरणी। इदञ्च यथाप्तुलमेव थाचख्यौ गोपाल। प्रदीपे तु वैशाखपूर्णमास्या अमावास्याया वारम्भ। अथवा फाल्गुनादिमासत्रये यस्यां तिथौ भरणीयोगस्तस्यामारम्भ कार्य्य। यस्या तत् लक्ष्म सम्पद्यत इत्युक्तत्वादिति व्याख्यात। कार्त्तिक्या वा पौर्णमास्या भरणीयुक्ताया मारम्भ इति कपर्द्दिस्वामिन।

5B, कृत्तिकेष्टि, 6B, मृगशीर्षेष्टि आर्द्रेष्टि पुनर्वस्विष्टि, 7A, तिष्येष्टि 7B, अश्लेषेष्टि, 8A, मघेष्टि, 9A, पूर्व्वफल्गुपूर्व्वेष्टि (?), उत्तरेष्टि, 9B, हस्तेष्टि, चित्रेष्टि, 10B, स्वातीष्टि, 11A, विशाखेष्टि, पौर्णमासीष्टि, 11B, अनुराधेष्टि, 11B ज्येष्ठेष्टि 12A, मूलेष्टि, पूर्व्वाषाढेष्टि, 12B, उत्तराषाढेष्टि, अभिजिदिष्टि, श्रवणेष्टि, 13A, धनिष्ठेष्टि, शततारेष्टि, 13B, पूर्व्वप्रोष्ठपदानक्षत्रेष्टि, उत्तरप्रोष्ठपदनक्षत्रेष्टि (14 and 15 missing), 16A नाक्षत्रीष्टि, सौर्य्यनाक्षत्रीष्टि, आदित्येष्टि, 16B, वैष्णवीष्टि, वैश्वानरेष्टि।

There are in this number the first two leaves marked 1 and 2, of Punaradheyakrama See Catal No 720

722

2410 The Same

For the MS see L 4181

In leaf 5A—इति उपोद्घात। अथ प्रयोग।

Authorities consulted —

2A, चन्द्रिका, गोपाल, 2B, कपर्द्दिस्वामिन, 3B, न्यायविद, 5A, आश्वलायन, 8A, लौगाक्षि, 9A, प्रदीप।

Colophon —इति नक्षत्रसत्रप्रयोग समाप्त।

Post Colophon —

> प्रर्क १६७४ ऋङ्गिरानामसंवत्सरे श्रावणशुक्लतृतीयादिने भाग वतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित नक्षत्रसत्र समाप्तम्। स्वार्थं परोपकारार्थंच। श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु।

723

1975 **सोमप्रयोगः (बोधायनीयः)।** *Somaprayoga*

By Rudradeva, son of Anantadeva and grandson of Āpadeva

Substance country made paper 9¼×4 inches Folia 14 Lines 3 on a page Extent in ślokas 4200 Character Nāgara Appearance discoloured and brittle Complete

The last Colophon in 163A

> इति श्रीमदापदेवपौत्रेण अनन्तदेवपुत्रेण रुद्रदेवेन कृत सोमप्रयोग समाप्त।

163B and 164 are taken up with —

अपूर्वान्यास्तुवेण प्रचरणा वा सर्वत्र प्रायश्चित्तानि।

For a description of the work see I O Catal No 398

It begins after the Mangalācarana —

आश्वलायनप्राखिनो यजमानस्य बोधायनसोमप्रयोग।

724.

802 **श्रौतप्रायश्चित्तचन्द्रिका।** *Śrauta Prāyaścitta candrikā*

By Viśvanātha Bhatta, the son of Narasimha Dīksita

Substance country made paper 9×4 inches Folia 54 Lines 8 on a page Extent in ślokas 1080 Character Nagara Appearance very old Complete

This belongs to the Baudhāyana School of the Black Yajurveda

See L 165 and I O Catal No 448 Before the colophon, the present manuscript has the following —

तिमिरे मखसुरतरुतः फलानि सुभुतं (?)।
चकरामयथाकरणं वीरवितथयत पन्द्रिकेया नः ॥

725.

10638. **महाग्निचयनं ।** *Mahāgnicayana.*

(Of the School of Baudhāyana.)

By Vāsudeva Dīkṣita

Substance, foolscap paper 8¼×4 inches Folia, 154. Lines, 9 on a page Extent in Ślokas, 2000 Character, modern Nagara Date, Śaka 1738 Appearance, old and discoloured

Written about 100 years ago under the patronage of Ānanda Rāya, the minister of the descendants of Shivaji's step-brother.

Beginning:—

ॐ बौधायनीयकर्म्मान्तद्वैधकल्पानुसारतः ।
चक्रपच्छ्येनचितः प्रयोगः प्रवितन्यते ॥
उपाः संभरिष्यन्नुपकल्पयतेऽश्वं च गर्दभं च तयोरेव रशने मौञ्ज्यौ
वा कुशमय्यौ वा + च आश्मयामयं वैणवीं व्याममात्री च
सुषिरोभयतः शिला ॥ etc., etc. Baudh. X. I

143A, इति श्रीमत्संततसंतन्यमानश्येनकूर्म्मपोडशारथचक्राकाराद्यनेका-
गुणविराजमान-महाग्निविलसितप्रौढापरिमितमहाध्वरस्य श्रीशाहजिस्रंभजितु-
क्कोजिभोसलचोल-महीपालत्रयामात्यधुरंधरस्य श्रीमत आनन्दरायविदत्सार्व्व-
भौमस्य महापुरोपोषेण तदभ्यर्थ्यया वाल्य एव तद्यानिर्वर्त्तितापरिमितमहाग्नि-
विष्टंभितमहाध्वरेणाग्रजन्मविश्वेश्वरवाजपेययाजिना लब्धविद्यावैशद्येन महादेव-
वाजपेययाजिसुतेनान्नपूर्णागर्भजातेन वाराणशीवास्तव्येन वासुदेवदीक्षितविदुषा
विरचितो बौधायनीयमहाग्निप्रयोग पाटनकरश्रीबालकृष्णदीक्षितार्थं तच्छंभु-
भट्टैर्लिखिता ॥

अथ सौ[त्रा]मणीचयनाङ्गं आवश्यकं कर्त्तव्यं । तत्र प्रयोगः । अनन्तरे
पर्व्वणि यजनीये वा पुण्यनक्षत्रे वा सौत्रामण्या यजेत मैत्रावरुण्या वा सा हवि-

पंचेन याज्ञाता तामस्यापि व्याख्यास्यामो भाष्य इध्यादि न पुनराह व्याख्यानु-
रूपं छला भिन्नप्रयोगत्वात्।

Last Col :—इति बौधायनाग्निचयनप्रयोगः समाप्तः।

Post Col :—शके १७३८ धातानाम संवत्सरे ज्येष्ठशुद्धत्रयोदश्यां
मन्दवासरे तद्दिने पुस्तकं समाप्तम्।

726.

59 **महाग्निचयनप्रयोगः ॥** *Mahāgnicayanaprayoga*

By Vāsudeva Dīkṣita, son of Mahādeva Vājapeyi, brother and pupil of Viśveśvara Vājapeyayājī

For a notice of the present manuscript see L. 836

The work was compiled under the patronage of Ānanda Rāya Vidvat Sarvabhauma, the minister to the three Kings of Tānjore in the Cola country, namely, 1) Shahaji, (2) Sarfoji, (3) Tukāji.

The Paddhati is preceded by the mantras used in Agnicayana, which take up sixteen leaves. The beginning of the mantras is quoted in L. 836, we give below the end

देवो अग्निः स्विष्टकृदतिच्छन्दसा सर्वं। वेतु विपन्तु चतुर्थीनामेको वियन्
चतुर्वेतु। अतर्द्धयदवर्द्धयं चतुर्वर्द्धतामेको वर्द्धयं चतुरवर्द्धयत्। स्वादौं त्वा सोम
सोमः सुरावन्तं सोसेन मित्रो मित्रदेवा होता यक्षत् समिधेन्द्रं समिद्ध इन्द्र
व्यचर्षणि प्रादेवं वर्हिरिन्द्रं सुदेवं होता यक्षत् सनिधायिं समिद्धो अग्निरग्निना
ग्निनो। वर्विरिन्द्रियं देवं वर्हिः वरस्वत्वमिमयो होता यक्षदौडमयदे समिद्धो अग्निः
समिद्धा वसन्तनदेवं वर्हिरिन्द्रं वयो धर्मं विप्रतिः।

The beginning of the Paddhati is lost in the missing leaves Its end is quoted in L. 836

727.

1053 **महाग्निसर्व्वस्वम्।** *Mahāgnisarvasva.*

By Vāsudeva Yajvan.

Substance country-made paper 8¾ × 1¾ inches Folia 11 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 270 Character Nāgarī. Date, Saka 1715 Appearance, tolerable Complete ( )

A digest on the Mahāgni rite according to the Kalpa-sūtra of Baudhāyana beginning with the exposition of the Dvaidha and Karmānta Sūtras. Author, the same as above.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।
धर्म्मायनबोधायनमीहध्वे यदि तद्भवे किमपि ।
बोधायनबोधायनमाचार्य्यमिम भुङ्क्तमल ।
दुर्ज्ञेय विरलप्रचारमलिनं बोधायनीय महत्
सूत्र व्यस्तविशीर्णभाष्यशकलानन्विष्य संगृह्य च ।
उद्धृत्य स्फुटमक्रमेण विदुषां बोधाय बोधायन-
श्रौते व्याप्रियते महाग्निविषये सन्तो दयन्तामिह ॥
शाहजिशरभजि तुकाजि भोसालचोलक्षितीन्द्रसचिवस्य ।
गङ्कुर्म्मरघचक्रच्छन्दश्छिन्नमहितसन्ततमखस्य ॥
आनन्दराजविदुषः पञ्चपुरुषक्रमागतोऽध्वर्यु ।
श्रीवासुदेवयज्वा संप्रति तनुते महाग्निसर्वस्वम् ॥ ४ ॥
बोधायन प्रणम्यामि कल्पसूत्रं यथामति ।
द्वैधकर्म्मान्तसूत्राभ्या सह व्याख्यास्यतेतरा ।

It ends:—

अत एवाग्निकल्पसूत्रे आचार्य्यैरुक्तं षडविध सप्तविध चेत्यादि इत्यास्तां तावत् ।

Post Col. —

शके १७१५ आश्विन शुद्ध ५गुरौ वैद्यनाथेन लिखित पुण्यग्रामे ।

728

1900 बौधायनदर्शपूर्णमासयजमानप्रयोगः ।

Baudhāyana Darśa Pūrnamāsa Yajamānaprayoga.

Substance country made paper. Folia 30. Lines 9 on a page. Extent in ślokas 260. Character Nāgarī. Date Samvat 1872. Appearance, oldish. Complete.

Duties of the sacrificer as opposed to priests, in the performance of the new and full moon rites, in accordance with Baudhayana

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ बौधायनदर्शपूर्णमासयजमानप्रयोग ।

उक्तान्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्रहोमानन्तर केशश्मश्रुलोम नखानि वापयित्वा सपत्नीक स्नात्वा हतनवनीतेलाभ्यञ्जन हताञ्जन- च्चेकविंशतिदर्भपिञ्जने पवन कुर्यात् । यत्यपि पवनाभ्यञ्जनाञ्जनवर्जं सर्व्व कुर्य्यात् । ऋत्विजश्च कुर्यु । देशकालो सङ्कीर्त्य श्रीपरमेश्वर- प्रीत्यर्थं पौर्णमासेष्ट्यङ्गभूतस्नानपवनमन्वाधमनमन्त्रप्रोक्षणानि क० दर्शेतु दर्शेष्ट्यङ्गभूत इति विशेष ।

It ends —

ब्रह्मार्पण ० हरिदाता ० चतुर्भि ० एकोवि ० अनेन पौर्णमासे ष्ट्याख्येन कर्म्मणा वा दर्शेष्ट्याख्येन कर्म्मणा यज्ञनारायण प्रीयताम् ।

No Colophon —

Post Colophon —सवत् १८०३ इद पुस्तक जोशी इत्युपनामक हरभट्टस्य सुत मिकभट्टस्येद पुस्तकम् । शुभ भवतु ॥

729.

10610 बौधायनदर्शपूर्णमासप्रयोगः । *Baudhayana Darsapurnamasaprayoga*

(For the use of the followers of Asvalayana)

Substance country made paper 8×4 inches Folia 60 Lines 9 on a page Extent in slokas 50 Character Nagara Date Saka 1 -8 Appearance discoloured Complete

Colophon —इत्याश्वलायनयजमानोपयोगि(गी)बौधायनदर्शपूर्णमास- प्रयोग समाप्त ।

Post Col —श्रीदुर्गायै नम ॥

शक १७२८ क्षयमवत्सरे भाद्रपदवद्य ८ रविवासरे तद्दिने गण- पतिदैवज्ञस्य सूनु राजारामजोशीसिके करेण लिखित ॥ स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥

Beginning :—श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ दर्शपूर्णमासे (?) पौर्णमास्या उक्तान्वाधानदिने यजमानः प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा सपत्नीकः स्नात्वा कृतनवनीताभ्यञ्जनः कृताञ्जलिरेकविंशतिदर्भपिञ्जूलैः वपनं कुर्यात् । पत्न्यपि वपनाभ्यञ्जनवर्ज्जं सर्वं कुर्यात् । etc., etc.

730.

·11231. **दर्शपूर्णमासप्रयोगः ।** *Darśa Pūrṇamāsaprayoga*

Being intended for the follower of Baudhāyana

Substance, country-made paper 10 × 4½ inches Folia, 13, Lines, 9 on a page Extent in Ślokas, 750 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning :—

अहितामिरन्वाधानदिने प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा श्मश्रूपपक्षकेश-नखलोमानि वापयित्वा स्नातः नवनीताभ्यञ्जनांजनो हतवासाः स्नातैः पत्न्यध्वर्य्वादिभिः सह प्रत्येकं सप्तभिः सप्तभिर्दर्भपिञ्जूलैर्मुखं नाभिं गुल्फौ च संमृज्य दर्भान् समुच्चित्य प्रोद्योदङ् निरस्यति ॥ तत्पवनं । आपोहिष्ठेति तिसृभिस्त्रिरपः पिबेत् व्याहृतिभिर्मुख-मुन्मृजेत् ॥ एतद्दाचि परीतं तन्मन्त्राचमनम् ॥ etc., etc.

The end of the MS. :—ततोऽमार्चनादि ब्राह्मणतर्पणान्तं कुर्यात् । सन्तिष्ठते दर्शपूर्णमासप्रयोगः ।

सिगिर्पतिं खोतमान अधि अन्धचेम ॥ श्रीलक्ष्मीव्यङ्कटेशविजया दुर्गार्पणमस्तु ॥

श्रीरस्तु पौर्णमासीयागः प्रतिपदः कर्त्तव्यः ॥

यजमान ॥ अध्वर्यु ॥ आग्नीध्र ॥ ब्रह्मा ॥ होता ॥ श्रीराम० ॥

बौधायनोपयोगो दर्शपूर्णमासप्रयोगः समाप्तः ॥

731.

28. **अग्न्याधाननिरूपणम् ।** *Agnyādhānanirūpaṇa.*

The present MS is noticed in L. 758.

At the right-hand upper corner of every leaf the letters

बौ. था are written Which abbreviate बौधायन आधान. But they may also abbreviate बोधायन आग्रयण and there are descriptions of Āgrayana ceremonies also at the end. This treats both आधान and आग्रयण as in Baudh. II

732.

92. आधानप्रयोगः or आधानबौधायनः। *Ādhyāna-prayoga or Ādhāna-Baudhāyana*

This manuscript is noticed in L 833

Post Col Statement —

संवत् १८८६ शाके १७३१ चैत्रशुक्लपक्षे तिथौ ८ बुधवासरे इद पुस्तकं लख्यम् मनोहरदीक्षित चोयरी श्रीमोदिकरस्य इद पुस्तकम्। तैलाद्रक्षेदित्यादि।

It is a Śrauta ceremony, which has nothing to do with "the Sacred Household Fire" as supposed by Rajendralāla It refers to Pr II of the Baudhāyana Śrauta sūttra

733

1905. पुनराधेयप्रयोगः (बौधायनीयः)। *Punaradheya prayoga*

For the manuscript and the work see L. 4178. The Col says it belongs to Baudhāyana Sūttra

Punarādheya is dealt with in the third praśna of Baudhāyana.

734.

2346 आपूर्व्विकविधिः। *Apūrvikavidhi.*

For the manuscript see L 1051 which describes it under the above title

The beginning quoted in L 4051 is that portion of the Baudhāyana Kalpa Sūttra, which treats of Darvihoma. It ends in 2B, with the following words —

नात्वा घृतस्य धारयामौ सराधनि यजे स्वाहा। सराधन्यै देव्यै

स्वाहा प्रसाधन्यै देव्यै स्वाहा भूः स्वाहा भुवः स्वाहा सुवः स्वाहा भूर्भुवः सः स्वाहेति एतावत् सर्व्वदर्व्वीहोमानामेष कल्पः ॥ ५ ॥

These two leaves have the letters बौ. सू in their left-hand upper corner.

Then begins a series of Kārikās on the above

The beginning of the kārikās in 2A :—

राम ॥ अथ प्रकृतयस्तासु (?) दर्व्विहोमेषु सर्व्वशः ।
आघारवज्जिह्मवत् सुपचेयत्वमिति श्रुतिः ॥
तासा प्रयोग आदौ तु स्नातागत्याहृताम्बरः ।
आत्मानं दर्भपिञ्जूलैः पावयेत् सप्तकैस्त्रिभिः ॥

5B. इत्याघारप्रकृतिरष्टमोऽध्यायः ।

5B. अथापरश्चमिद्धर्थ (र्थं) पर्य्युत्स्यास्तीर्य्य दर्भकैः ।
आज्यस्थाली स्रुवं चैव स्रुचं च समिधं तथा ।
प्रोक्षणी वर्हिषश्चेति कूर्चं पात्राणि सादयेत् ॥

For the end of Āpūrvavidhi see L 4051, referred to above.

6B. इत्यापूर्व्विकविधिः समाप्तः । (See our Catal. No. 793.) After this there are 8 lines describing the size and the measure of Darvi.

इति होमदर्व्वीप्रमाणमिति ह स्माह बौधायनः ।

735.

1901. **पशुबन्धप्रयोगः ।** *Paśubandhaprayoga.*

A treatise on animal sacrifices.

For the manuscript and the work see L 4177.

See CS. No. 288 and W 1452, where it is called Nirudha Pasubandha prayoga. In Weber 1452 it is said to belong to Baudhāyana's School. The subject is dealt with in P. IV of Baudhāyana

The use of the parts of the sacrificed animal is stated below :—

15B प्रतिप्रस्थाता गुदवतीयभाग वसाहोमहवनीं चादाय होतृ-यत्तपार्श्वे उपविश्य गुदं प्रत्युत्त्रायं स्वधितिना असमिन्दत् प्रच्छिद्य वसाहोमहवन्या अपर्यासत्य जुहोति ।

14B अथ दक्षिणस्य पार्श्वस्य मासवदेशेन वसाहोमहवन्यां गृहीत्वा वसा मिश्रयति . . . यथाहृतं जाघनीं प्रत्याहृत्य पश्चान्नीत्वा शालामुखीयस्य समीपे निदध्यु । पशु जिह्वादि-पञ्चकं च यथाहृतं पर्याहृत्य यथास्थान निदध्यु ।

736.

2052 *The Same*

Substance country-made paper 8¼×4 inches Lines 25 Lines 11 on a page Extent in slokas, 400 Character Nagara Date Saka 1615 Appearance old Complete

Colophon —

निरूढपशुबन्धप्रयोगः समाप्त ॥

Post Col —

शके १६१५ विजयनाम ज्येष्ठशुद्ध १० तद्दिने इद पुस्तक भागवतोपनामकमोरेश्वरदीक्षितेन लिखितम् ।

737.

1455 **पशुबन्धप्रयोगः ।** *Pasubandhaprayoga*

Substance, country made yellow paper 11×4½ inches Pages 28 Lines 8 Extent in slokas 475 according to the scribes statement Character Bengali Date Saka 1600 Appearance fresh Prose Generally correct Complete

For the beginning and the end of the work see C S 287, Vol I.

The mantras cited in this work are identical with those in the 4th prasna of Baudhāyana Kalpā sūtra (See Caland's edition of the text) It does not belong to Āsvalāyana's School, as stated in C.S 287, referred to above, because Āsvalāyana gives only a few mantras for Hotr priest in Pasubandha

738.

2114. अग्निष्टोमप्रयोगः । *Agniṣṭomaprayoga.*

By Govinda Śeṣa, son of Yajñeśvara Śeṣa.

Substance, country-made paper. 8 × 4 inches. Folia, 124. Lines on a page, 9, 10, 11. Extent in ślokas, 2400. Character, Nagar. Date, Śaka 1723. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :—समाप्तश्चैव अग्निष्टोमः ।

Post Col. —शके १७२३ दुर्मतिनामसंवत्सरे दक्षिणायने भाद्रपद- त्रयोदशी इन्दुवासरे तद्दिने सप्तसवृद्धोपनामकमयादेवेन लिखितं श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु etc., etc., पुण्यग्रामे लिखितम् ।

For a description of the work see Weber 1453.

The last verse and the Colophon as given by Weber are not found in the manuscript.

The work belongs to Baudhāyana School, and follows Baudhāyana in due order. (P. VI—VIII.)

739.

2302 अग्निष्टोमोपोद्घात । *Agniṣṭomopodghāta.*

By Rāmacandra Dikṣita Draviḍa.

Substance, country-made paper. 9½ × 5½ inches. Folia, 9. Lines on a page, 10 to 11. Extent . Appearance, discoloured. Complete. इति श्रीद्रविडरामचन्द्रदीक्षितकृतोऽग्निष्टोमोपोद्घातः ।

Post Col. :—हे पुस्तक नानादिक्षितभागवतयांचे असे पुस्तकाधार सदा- शिवभट्ट सप्रेसातारकर । श्री—

It begins :—वागर्थाविव etc., etc.

उक्ता प्रवर्ग्यस्य चाग्न्याधेयपूर्वका विधा । इदानीं नित्यत्वसामा- न्यात् सर्वेषामेकाग्निसाधनत्वात् मूलप्रकृतित्वात् प्रथमानु- ष्ठेयत्वाच्चाग्निष्टोम उच्यते । अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवतीति (Baudh. VI. 1) अग्निष्टोमग्रन्थोऽयं सोमयागाङ्गसोचेषु द्वादश- स्तोत्रे रूढः । तथापि वाक्यकलाद्येषु सोमविभागके चित्वत् बहि- .

प्वमान पञ्चदशान्याज्यानि पञ्चदशो माध्यन्दिनः पवमानः। सप्त-
दशानि पृष्ठानि सप्तदश आर्भव एकविंशोऽग्निष्टोम· इति वाक्ये
तस्यैव स्तोत्रस्यानुवादेनैकविंशस्तोमविधानात्। उक्थ्यमग्निष्टोमसाम-
विराम् वामदेव्यमग्निष्टोमसामेत्याद्युत्तरक्रतुषु तथैव दर्शनात्। अग्नि-
दैवतायां स्तोम स्तोत्र गुणकीर्तनमग्निष्टोम । यज्ञायज्ञायो अमय
इत्यादि ।

740.

479 **बौधायनसोमप्रयोगः ।** *Baudhāyana Somaprayoga.*

For a description of this manuscript see L. 1335

741.

300 **सोमप्रयोग (बौधायनीयः) ।** *Somaprayoga according to Baudhāyana*

Substance country made paper 9×4 inches Folia, 174 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 2 2 Character Nāgarī Appearance tolerable Incomplete at the end

See L. 16

This ritual is intended for one belonging to the Āśvalāyana School, who chooses to perform the soma sacrifice according to the rules prescribed by Baudhāyana. It is in the main a work of the Baudhāyana sakhā, modified so far as to suit the sacrificer of the Āśvalāyana School

Every leaf has on the left hand upper corner, बौ सो. as indicating the name of the ritual and on the right hand lower corner, ऐश्व.

The authorities quoted: (1) Kalpasāra (19B); (2) Āśvalāyana, 26A, (3) Deva Svāmi, 34B; (4) Keśava Svāmi, 16B, (5) Sāyanācārya, 82A, (6) Yajñatantra, 90B; (7) Gopāla, 98A; (8) Chandoga sūtra, 103B, (9) Addhvaryu sūtra, 103B, (10) Vṛttikṛt, 107A, (11) Kātyāyana, 108A, (12) Keśava, 111A, (13) Deva Svāmī, 111B, (14) Baudhāyana, 121B.

742.

2007. सोमभक्षः (बौधायनीयः)। *Somabhakṣa according to Baudhayana.*

Substance, country-made paper 8×3¾ inches Folia, 5 Lines, 8, 9, 10, 11 on a page. Extent in ślokas, 80 Character, Nagar. Appearance, discoloured.

It begins :—

अथ बौधायनानुसारेण सोमभक्षो निरूप्यते। तत्र भक्षणे त्रीणि निमित्तानि वषट्कारो होमाभिषवः समाख्या च। तत्र होत्रादयः वषट्कारकर्त्तारः, अध्वर्य्वादयस्तु होमाभिषवकर्त्तारः, चमसिना तु होत्रादीना दयानां। मदस्यचमसपक्षे तस्यापि। यत्र एकस्मिन् काले एकस्मिन् पात्रे द्वयोर्बहूना वा भक्षणमुपपद्यते तत्र परस्परं उपहूयं भक्षयन्ति। यत्र तु एक एव भक्षयति ना (?) तत्र नारायणवृत्त्यनुसारेण अध्वर्य्यवो दमहक (?)। आदित्यसावित्र्यग्रहयोरुद्गातृचमसस्य भक्ष एव नास्ति। ततः प्रातःसवने ऐन्द्रवायवपात्रे द्वौ भक्षणपर्य्यायौ। तत्र वषट्कर्त्तुः प्राथम्यात्। होता प्रथमे पर्य्याये अध्वर्युर्द्वितीये पर्य्याये।

It ends :—ततोऽध्वर्य्वादयस्तु उभेतारमुपहूय भक्षयन्ति। इति तृतीयं सवनम्।

743.

3010. *The Same.*

Substance, country-made paper 9¾×4 inches. Folia, 4 Lines, 9, 10 on a page Extent in ślokas, 100. Character, Nagara Date, Śaka 1700 Appearance, discoloured. Complete

Colophon.—इति बौधायनीयाना सोमभक्षः।

The Post Colophon Statement :—

शके १७०० विलंबी वैशा —

Post Colophon —

इंगल्लोपनाम्ना सखारामेण लिखितमिदं ॥ शुभं भवतु। यज्ञेश्वर-भट्टस्येदं। श्रीकृष्णार्पणमस्तु।

For a full description of the work which is based on Bhāvisvami's commentary and the Sūttrabhāsya of Gopāla, see I O Catal. No 149 Rājendralāla attributes this to Gopāla in L. 32 See Infra

746.

1677 *The Same*

Substance, country made paper 10¼ × 4 inches Folia, 115 of which leaves 83—86 are restored in a different handwriting Lines, 8 on a page Extent in slokas, 2600 Character, Nagar Appearance tolerable Complete

The beginning and object of the work.—

नत्वा बौधायनाचार्य्यं तेनोक्तश्रौतकर्म्मणाम्।
विध्यतिक्रमणप्रायश्चित्तदीप प्रकाश्यते ॥

Authorities consulted —

श्रौते बौधायनोक्तानि प्रायश्चित्तानि यानि तु।
उक्तानि सूत्रभाष्ये च वर्यगोपालसूरिणा ॥
व्यासोक्तानि प्रकीर्णानि तैरनुक्तानि यानि च।
भवस्वामिमतात्तेषा विस्तरान् निर्णय ब्रुवे ॥

Sections into which the work is divided —

पञ्चप्रकरणान्यत्र तेष्वाधानाग्निहोत्रके।
दर्शाद्यायणाद्यञ्च सोमश्चेति यथाक्रमम् ॥

The last Colophon —

इति प्रायश्चित्तप्रदीपे सोमप्रायश्चित्त नाम प्रकरण ॥
ग्रन्थ सम्पूर्ण ॥

Post Col. —

वीरेश। .. रचीय तात्पर्यानुसारत।
प्रायश्चित्तप्रदीपोऽयं लिखित कदलीकरैः ॥
ग्रन्थसंख्या २६०० । शिवम्।

See also Bik. No. 313 (P. 137)

Both Rajendralall and Aufrecht attribute the work to Gopāla Sūri. The author's name is nowhere mentioned, and in the beginning the author simply mentioned the commentary of Gopāla Sūri on 'Baudhāyana Kalpasūtra' as one of his authorities. Rajendralall took this for the name of the author.

This is a compendium for expiations for accidental irregularities in the performance of the 'Ādhāna, Agnihotra, Darśapūrṇamāsa, Āgrayana, and some sacrifices according to Baudhāyana. The author professes to belong to the school of 'Bhavasvāmin.'

746A

2168 *The Same*

Substance country-made paper. [illegible] Folia [illegible] Lines [illegible] on a page. Extent in ślokas [illegible]. Character Nāgara. Date Śaka 17[illegible]. Appearance fresh.

The Colophons —

1B इति प्रायश्चित्तप्रदीपे आग्रयणाद्य नाम चतुर्थं प्रकरणम् ।

23B इति प्रायश्चित्तप्रदीपे सोमप्रायश्चित्त नाम पञ्चमं प्रकरणम् ।

This is the last chapter of *Prāyaścittapradīpa*.

The date of the MS —

वस्वाब्धिरूपके शाके मासे प्रोष्ठपदेऽसिते ।
तिथौ दश रवौ वारे वैजनाथेन लेखिते ।

747

1020 प्रायश्चित्ताधानम् or विच्छिन्नाधानम् । *Prāyaścitt*

It begins:—

श्रीगणेशाय नमः । अथ प्रायश्चित्ताधानम् ॥

तत्र सर्व्वाग्निनाशे समारूढ़ारणिनाशाद्यग्निलौकिकत्वे च पुनराधेयं तत्र तत्र विच्छिन्नाग्नेः समारूढ़ेषु नष्टारणिकस्य च कालो भनवेक्ष्य इति प्रायश्चित्तप्रदीपोक्तेर्विच्छिन्नाधाने न नक्षत्रादि-नियम इत्यापस्तम्बीयाग्निविलायां (?) प्रायश्चित्तार्थमाधानं कर्त्तव्यं मासानन्तरम् । नर्तुनक्षत्रपर्व्वेच्छानिमित्तानन्तरं च्हि तत् ॥

आनन्तरमतिक्रम्य यदा कालान्तरे पुनः ।
आधीयते यदा पूर्णाङ्कत्यन्तं सर्व्वचित्तकम् ॥
सर्व्वचित्तकं सर्व्वप्रायश्चित्तं समस्तव्याहृतिभिः ।

The authorities consulted :—

1A, प्रायश्चित्तप्रदीप ; अग्निला 1B, कात्यायनकारिका ; 3B बौधायनसूत्र ।

It ends:—

इत्येतद्विच्छिन्नाधाने मेन्तमेव (?) प्रायश्चित्ताधानम् । इति विच्छिन्नाधानं समाप्तम् ।

748.

2215 **कौकिलीसौत्रामणीप्रयोग।** *Kaukili Sauth āmaṇi-prayoga.*

According to Baudhāyana, *by Bhairava.*

Substance, country-made paper 9×4½ inches Folia, 15 Lines on a page, 11. Extent in Ślokas, 400 Character, Nagara. Date, Saka 1753, Samvata 1888 Fresh Complete

Colophon:—इति बौधायनीयसाग्निकौकिलीसौत्रमण्याः प्रयोगः ॥

Post Col.:—ग्रन्थान्तरे,—

शमितहृदयानि जिह्वावक्षांसि तानि सार्द्धं • दक्षिणादोषाणि सव्या श्रोणीरणिमन्तिमगुदाना तानि तानि त्र्यङ्गाणि कुरुतात् अनिर्धुत्य जायनीश्चावधन्ताबङ्गयुषः कुरुतात्स्विष्टिः पशून् प्रच्यावयतात्स्विष्टि' पशुना पशूना हृदयान्युमानि कुरुतात् ॥

भमरष्ठि etc, शके १७१३ सवत् १८८८ शुभक्रतनाम सवत्सरे माघशु० १० भानौ इद पुस्तक भागवतोपनामनारायणदौक्षितेन लिखित्वा ॥ समाप्त ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पण ।

The end begins —

नत्वा शिवपदाम्भोज कुर्वे बौधायनानुगम ।
सौत्रामण्यास्तु कौकिल्या प्रयोग भैरवाह्वय ॥

तत्र राजसूयवत सौत्रामणीयत केचिन्न (?) ग्रहहोमपितृ-यज्ञादिसमुदायात्मककर्मनामधेय सा द्विविधा। कौकिलीत्येका चरकेत्यपरा। सत्वापि हविर्यज्ञसस्यान्तर्गतत्वात् नित्या। एतया अन्नाद्यकामो यजेत सर्वकामस्येयादिना फलश्रवणात् काम्या। बार्हस्पत्य पशु चतुर्थ यदि सामातिपश्चितो भवतीत्यादिना नैमित्ति कत्वमपि। तयो स्वतन्त्रा कौकिली। अपत्नीकस्य असोमपस्यापि इयमेव। यजेत सौत्रामण्यामपत्नीकोऽपि असोमप इत्येतदेव ब्राह्मणोक्ते। अग्नि चित्वा सौत्रामण्या यजेत इत्यादौ अङ्गत्वेन श्रूयमाणा चरकैव। तत्र कौकिल्या आचार्योक्तकल्पस्य उत्सन्नत्वात् आपस्तम्बकल्पोक्त विशेषमाश्रित्य स्वाविरोधेन प्रयोगो रच्यते। अनुक्ते चरकातिदेश। तस्योदगयन आपूर्यमाणपक्षे देवनक्षत्रे पर्वणि वा इत्यादिपशुकाल एव काल। पर्वणि यथा त्रिपशु समाप्यते तथा द्वादश्या नान्दीश्राद्धोदकशान्तिप्रतिसरबन्धादि कृत्वा त्रयोदश्या एन्द्रपशुना आदित्यचरुणा च प्रचर्य चतुर्दश्या त्रिपशूपवसथ कृत्वा पर्वणि त्रिपशु अवभृथ महापितृयज्ञ च समाप्य प्रतिपदि वायोध सेन पशुना आदित्येन चरुणा च प्रचर्य समापयेत्। यजन त्रिपशौ र्भवति यदि तदा त्रिपशौ कार्य नान्यत्र पशौ। तयोरङ्गत्वात् सम प्रधानपक्षे भवत्येव। असम्भवे पितृयज्ञोऽपि परदिने। अहे पुरस्ता दिति वचन सुरासन्धानकरणपक्षे नवम्या आरम्भपर। यद्यपि सुरोद्देशेण भक्षस्य एव निषेधो नतु स्वादीत्येयादिसुरासन्धान करणादेस्तथापि कल्पोक्तसन्धानप्रकारस्य अद्यत्वे उत्सन्नत्वात् लोक विद्विष्टत्वात् पयोग्रहा वा स्युरित्यापस्तम्बवचनाच मुख्यसुराकल्प मुपक्ष्य पयोग्रहपक्षाश्रयण कार्यम।

2B अथ प्रयोग पूर्वेद्यु नान्दीमुखादि स्व स्नानादिचतुष्टयान्ते पुण्याह वाचयित्वा पश्चाद् गार्हपत्यस्येत्यादिनिविष्टमित्यन्ते श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं कामकौकिल्या सौत्रामण्या यक्ष्ये। इति मित्र यांस्तु मित्रदे सकल्प्य प्रणाखस्थान शलिभो कृत्वा अर्द्धयित्वा ईडादेवहूविरित्यादि अन्वारम्भणीया कृत्वा वारण्योरग्नीन समारोप्य अजस्रे वेदि[म]वसाय मथित्वा मनस्वती जुत्वा अहुत्वा वा सामिचित्येया पुरस्तादित्यादि स्वर्गकाम आयणकेतुक अग्नि चेष्ये इति सकल्पयत। य चेष्यमस्त वा सकल्प्य। पुन या पुरस्तादित्यादि यमेन्द्रेण पशुना यक्ष्ये इति पशु सकल्प्य विहृत्य अहोता ह? कूष्माण्डत्यादिसारस्वतहोमा सर्व्वपश्वर्थमादावव सकृत्।

It ends —पूर्णाहुत्यन्त पुनरलम्भवर्ज्जं समाप्य तदानीमेव विहृत्य आदित्येष्टिं पूर्ववत्। पूर्वदत्तवत्समातर गां ददाति। पुनरालम्भवर्ज्जं ब्राह्मणतर्पणान्त कृत्वा अग्नीन समारोप्य स्वानि अग्न्यायतनानि अध्यस्य मथित्वा अग्नीन विहृत्य अग्निहोत्र जुहुयात। सन्निहले कौकिलीसौत्रामणी तया स्वर्गकामो यजते। पञ्चशतब्राह्मणा भोज्याः।

This is to be differentiated from L 4246 which belongs to the Asvalayana School

749

2121 मित्रविन्देष्टि। *Mitravindesti of the Baudhayana School*

Substance country made paper $8\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia 6 Lines 8 on a page Extent in slokas 100 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Mitravindesti of Baudhayana's School takes up 5 pages Then there is the Katyayana Sūtra about Mitravindesti

The Istis are treated of in P XIII of Baudhāyana

(1) अथ बौधायनानां मित्रविन्देष्टि। सा च पर्वणि कार्या। खण्डपर्वणि तु प्रकृत्यनन्तर सद्य एव। अखण्डपर्वण्यपि पूर्वेद्युरेव विकृति कृत्वा प्रकृत्यन्वाधान

कार्य्यमित्युक्तं तन्त्ररत्ने। उदगयन आपूर्य्यमाणपक्षे कृत्तिकादिविशाखान्तेषु देवनक्षत्रेषु रेवत्यां वा कार्य्या। दक्षिणायनेऽपि कार्य्या। प्रथमप्रयोगे त्वन्वारम्भणीया कार्य्या। वृत्तिकारस्तु नेत्याह। ग्रहकाला सद्यस्काला वा पूर्व्वेद्युः पूर्व्वाह्णे वृद्धिश्राद्धं कृत्वा रात्रावुदकशान्तिं प्रतिसरबन्धञ्च कुर्य्यात्। श्वोभूते प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा यजमानः स्नानवपनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणानि कुर्य्यात् पुण्याहे श्रमयादयः प्रीयन्तामिति विशेषः। ऋत्विजः स्नानादिचतुष्टयं कुर्य्यात् गार्हपत्यस्य पश्चात् प्राक्कूलनान् दर्भान् आस्तीर्य्य तेषु प्राङ्मुखो यजमान उपविशति॥ या' पुरस्तादित्यादि श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं श्रीकामो वा, राष्ट्रकामो वा, मित्रकामो वा, आयुष्कामो वा, ईश्वरप्रीतिकामो वा, मित्रविन्दया महावैराजेष्ट्या यक्ष्ये। इति मनसा चिः संकल्प्य त्रिरुच्चैः तन्मन्त्र ॐ तथेत्यन्तमुक्त्वा मित्रविन्दा महावैराजेष्टिसम्बन्धि हविः व्रीहिमयाः पुरोडाशा व्रीहिमयाश्चरवः। पञ्चप्रयाजाः अग्नीषोमावाज्यभागौ अग्निः सोमो वरुणो मित्र इन्द्रो बृहस्पतिसविता पूषा सरस्वतीत्यष्टौ इति प्रधानदेवता। देवा आज्यपाः। अग्निः स्विष्टकृत्।

(2) The Kātyāyana Sūtras for Mitravinda are to be found at the end of the fifth chapter of the Kātiya Śrauta Sūtras

See L. 1572 and C S. 427 for slightly different processes for the performance of the Mitravindā iṣṭiḥ

750.

766 मित्रविन्देष्टिः। *Mitravindesti*

For the manuscript see L 1572

751

2128 मित्रविन्देष्टिः। *Mitravindesti*

Substance, country-made paper 8¼×4¼ inches Folia, 4 Lines on a page, 10 Extent in slokas 50 Character Nagari of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

This is slightly different from the two previous numbers.

It begins and ends, as in our Catal No 750 or L 1572 But it differs a good deal in detail In the other MS it is described as a Mahārnnyistih, but not so in this

Performance of 'Mitravindesti' gives the performer many friends and prosperity.

752.

6279

Substance country made paper × inches Folia 4 Lines 16 per page Character modern Nagari Appearance fresh Incomplete at the end

We have only on the top of the second and the fourth leaves—the name उत्सर्गेष्टि—उत्स on one side र्गेष्टि on the other

It relates to the re consecration of the sacred fires

Beginning —श्रीगणेशाय नम । अथाहिताग्निविषये विशेष ।

तत्र श्रौताग्नयश्चेद्विच्छिन्नाश्चेत् पुनराधानमिष्ट्युत पूर्णाहुत्यत वा कृत्वा प्रायश्चित्तादि कुर्य्यात् । विधुरोऽग्निहोत्री तु पूर्व्वमेव त्रिकाण्डमण्डनोक्तरीत्या कुशपत्न्या सह पावमानेष्ट्युत पूर्णाहुत्यत वाधान कृत्वा कुर्य्यात् । तथा भार्य्यायां मृतायां तया सह वह्निषु गतेषु सोऽपि विधुराग्नि मण्डनोक्तरीत्या एकाकी पावमानेष्ट्युत पूर्णाहुत्यत वाधान पूर्व्वमेव कृत्वा पूर्व्वोक्तकाले प्रायश्चित्त कृत्वा पर्व्वणि प्राजापत्या स्यात्तत्पूर्व्वमष्टौ (?) श्राद्धमपि कृत्वा पुण्याहवाचनादि-सावित्रीप्रवेशान्त पूर्व्वरीत्या कृत्वा काले ब्रह्मान्वाधान कुर्य्यात्—

तत्र प्रकार   तत प्रतिपदि ब्राह्मे

मुहूर्त्ते उत्थाय   वैश्वानरी प्राजापत्यां च कुर्य्यात् ।

तत्र वैश्वानर्य्या प्राजापत्याः समानतन्त्रप्रयोग ।

2B —तत्प्रयोगस्तु ब्रह्मानन्दपद्धतावनुसन्तव्य   अथ बोधायनानुसारी वैश्वानरेष्टिप्रयोगः ।

3B —इति वैश्वानरेष्टि । अथ प्राजापत्य

The second portion ends abruptly

753.

6287 मृगारिष्टेः प्रयोगः । *Mrgaristeh prayogah.*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 11. Lines, 12 per page. Extent in slokas, 300 Character, Nagara Copied in Samvat 1842 Appearance, old and discoloured Complete

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कात्यायनानुसारेण बोधायनसूत्रविहितमृगारिष्टेः प्रयोगः । सा च पवित्रेष्टिवत्—न विशेषः । तत्र प्रथमप्रयोगे आमश्राद्धं कुर्यात् । अन्वारम्भणीया च । पुनः स्वस्थाने भूसंस्कारः । मृगारेष्ट्यर्थं गार्हपत्यादाहवनीयदक्षिणाग्निमाहरामि ।

Samkalpa runs:—

देशकालौ संकीर्त्य यज्ञाद्यन्यतमदोषनिवृत्तिपूर्वक-आयरातो (?) निर्विघ्नतादारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं मृगारेष्ट्याहं यक्ष्ये— इति संकल्पः ।

End.—इति दशहविर्मृगारेष्टिः संतिष्ठते ।

Post Col.:—संवत् १८४२ मिति कार्त्तिक शुक्ल ६ ।

754.

6309

Substance, country made paper 8×5 inches Folia, 4—8 Lines, 10 per page Extent in slokas, 70 Character, modern Nagara Appearance, fresh

I

Col.—इति वैश्वानरेष्टिः ।

Beginning:—अथ बौधायनानुसारी वैश्वानरेष्टिप्रयोगः ।

देशकालौ संकीर्त्य सद्यासाङ्गवैश्वानरेष्ट्यधिकारार्थं वपन-मन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणपुण्याहवाचनानि करिष्ये इति संकल्प्य ऋत्विजोऽपि सद्यासाङ्गवैश्वानरेष्ट्यार्त्विज्याधिकारार्थं वपनमन्त्राचमन मन्त्रप्रोक्षणानि करिष्ये इति संकल्प्य ... ... etc., etc

II

7\ —इति प्राजापत्येष्टि —

Beginning 6A —अथ प्राजापत्यः । पूर्ववत् त्रिरूपांशु त्रिवत्से प्राजापत्येष्ट्या यक्ष्य इति सकल्प्य etc, etc

III (Last work)

Colophon —इति श्वेताग्निकर्तृक प्रतिप्रयोग ।

Beginning 7A—एव प्राजापत्यादन्यतमामिष्टि कृत्वा ब्रह्माधानिना औपासनाग्नौ सर्व्वाधानिना दक्षिणाग्नौ प्रायादिहोमपूर्वक विरजाहोमं पुरुषसूक्तहोम च अनाहिताग्निलिखितेन प्रकारेण तदङ्गे दक्षिणादानान्त कृत्वा ब्रह्माधानिना औपासनाग्ने समाप्ति च त्विति उपस्थान कुर्यात् ।

755

2122 **दिग्विजयेष्टि** । *Digvijayesti*

For the manuscript and the work see L 4250

Cat Cat says this belongs to Baudhayana Sutra

दिग्विजयेष्टि ends at the end of 4a 4b commences with अथ हौत्र and the new work begins in the usual way of Hautra works नमः प्रवक्त्रे इत्यादि समदग्रासमिधेन्य ।

The Hautra work ends in line 3 leaf 6

This Hautra is connected with the Digvijayesti After

इति हौत्र समाप्त अस्यामिष्टौ याजुष्य एव याज्यानुवाक्याः ।
नर्त्वेदिक्य दिग्वतीर्याज्यानुवाक्या
भवन्तीति प्रत्यक्षश्रुतिविधानात् ।

अगारेष्टिवत् । आश्वलायननामानु वैश्वानरीय नवम काय दशम । उत्तमप्रयाजे यद् यजामहे स्वाऽस्वाहामि गायत्र त्रिवृत राथन्तर वासन्तिक स्वाहेन्द्र त्रैष्टुभ पञ्चदश बार्हत ग्रैष्म स्वाहा विश्वान देवान जागतान् सप्तदशान् वैरूपान वार्षिकान स्वाहा मित्रावरुणावानुष्टुभावेकविंशौ विराजौ शारदौ स्वाहा बृहस्पति

पाङ्क त्रिणव शाक्कर हैमन्तिक स्वाहामविताश्मातिच्छन्दस त्रय-
स्त्रिंश रैवत शैशिर स्वाहादिति विष्णुपत्नी स्वाहाग्नि वैश्वानर
स्वाहानुमति स्वाहा क उ० स्वाहा उ० देवा आज्यपा जुषाणा
अग्न आज्यस्य व्यन्तु वौट् ।

Post Col —इदं पुस्तकं भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखितं स्वार्थं
परोपकारार्थं च ।

On the obverse of leaf 1 we have सर्व्वपृष्ठेष्टिप्रारम्भ On the reverse of leaf 6, we have सर्व्वपृष्ठेष्टिसमाप्तम् ।

In leaf 2 the सङ्कल्प of सर्व्वपृष्ठेष्टि is given in the following terms —

स्नानादिपञ्चकं कृत्वा या पुरस्तात् इत्यादिदिग्विजयकाम पाप
निर्णोदकाम सर्वदिक्षु पुण्यकीर्त्तिकामोऽन्नाद्यकामो वा सर्वपृष्ठ
हविर्भिर्यक्ष्ये । सर्वपृष्ठसम्बन्धिहवि श्रीहिमया पुरोडाशा श्रीहि
मयाश्चरव आमिक्षा च पञ्च प्रयाजा ॥

For सर्व्वपृष्ठेष्टि see C S 686 and 637

756

3197 दिग्विजयेष्टिपद्धतिः । *Digvijayeṣṭipaddhati*

Substance country made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia 4 Lines 12 on a page Extent in slokas 100 Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —श्रीगणेशाय नमः ।

अमावास्याया पौर्णमास्या वापूर्यमाणपक्षे देवनक्षत्रे वा दिग्वि
जयेष्टि कार्या । दिग्विजयेष्टिकाम पापनिर्णोदकाम सर्वदिक्षु
पुण्यकीर्त्तिकामोऽन्नाद्यकामो वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सर्वपृष्ठहवि
भिर्यक्ष्ये । ऋत्विग्वरणादिव्रतोपायनान्तशाखाहरणादिसन्नदग्न
मामिधेन्य । १७ । द्युपक्षे साय दोहमन्त्रेषूह एता आचरन्ति
रा इह वो मित्रावरुणावानुष्टुभावेकविंशवैराजौ शारदो रमयता
गाव । कामधु० धि मित्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशाभ्या
वैराजाभ्या शारदाभ्या हविरिन्द्रियम् ।

It ends in the third line of 1B.

यज्ञो बभूव यज्ञप्रश्नमवज्ञे (?)। ब्राह्मणतर्पणादिमिष्टिः सन्तिष्ठते।

Then 8 lines and a half more beginning with सर्वेष्टिष्टि अध्वर्युप्रयोगः। अग्नये गायत्राय त्रिवृते राथन्तराय वासन्तायाष्टकपाल इन्द्राय त्रैष्टुभाय पञ्चदशाय बार्हताय etc , etc.

757.

1030. पवित्रेष्टिः। *Pavitresti.*

Substance, country made paper 10¼×3¼ inches Folia, 3 Lines 10 on a page Extent in ślokas, 80 Character Nāgarī Appearance old and worn out Complete.

An anonymous manual for the performance of the Pavitra rite intended to exempt one from curse and sin It follows the ritual of Baudhāyana and quotes the authority of Gopāla.

Beginning:—

अथ पवित्रेष्टि सा च संवत्सरविप्रवासे प्रायश्चित्तार्थं कार्येति गोपाल आह।

वत्सरातिप्रवासे तु पवित्रेष्टिस्तयोर्भवतीति बौधायनः। अभिशप्तः अभिशप्यमानो वा पापक्षयकामो वा पवित्रेष्ट्या यजेत। सा च उत्तरायणशुक्लपक्षे कृत्तिकादिविशाखान्तेषु नक्षत्रेषु शुद्धिकामेन तु पर्वणो शुक्लपक्षे यस्या कस्याश्चित्तिथौ पूर्वोक्तनक्षत्रयुक्तायां कार्या॥ इत्यादि॥

End.—ततो गृहपतियागादिब्राह्मणतर्पणान्तं समानम्॥

Col.:—इति पवित्रेष्टिः॥

758.

10140 नक्षत्रेष्टि। *Nakṣatreṣṭi.*

Substance, country made paper 10¼×1¼ inches Folia 15 Lines 11—13 on a page Extent in slokas, 700 Character, Nāgarī of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

A Ṛgvedi priest's manual for the performance of the Iṣṭis

Beginning —श्रीगणेशाय नमः । अथ नक्षत्रेष्टि ।

नम प्रवक इत्यादि सप्तदश सा[मि]धेन्य । ग्नौ॑निष्क्षेप्यमाणो मन्दो॑ इ सावधा यस्य श्रियो दृशये चि रोचनतो यया । ग्ने यज्ञस्य चेतनो ३ मदाम्य पुर यतामिविश्वा मानुषोणां । तृमोऽग्य मदानवो इ समिद्धो अग इत्यादि । आवाहने । अग्निमग्न आवह । सोममाऽ वह । अग्निमाऽ वह । अग्निं कृत्तिका आऽ वह । अनुमतिमावह । देवा आज्यपामित्यादि । उत्तमे प्रयाजे । येऽ यजामहे स्वाहाग्नि स्वाहा सोम स्वाहाग्नि स्वाहाकृत्तिका स्वाहानुमति स्वाहा देवा इत्यादि । पूर्व्विमताप्राज्यभागौ । अग्निना रयिमश्नवत् गयस्फानो अमी र्द्धेति । आर्[ ]कामकर्तृक प्रयोगे तु भौमानुमताज्यभागौ । आनो अग्ने सुचेतुना रयि विश्वायुपोषस । माडीकयो भौवमौ इ त्व सोममहे भगत्व युन ऋतायते । दद्म दधाति भौवसो निध्येयाथ्ये । प्रधानानां । अग्निर्मूर्द्धा ० । भुवो यज्ञस्य इत्यमे । अग्निर्न पातु कृत्तिका नक्षत्र देवामिन्द्रिय । इदमासां विचक्षणं हविरासञ्जुहोतनो इ ये इ यजामहेऽग्नि कृत्तिका यस्य भान्ति रश्मयो यस्य केतवो यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्व्वा । स कृत्तिकाभिरभिसंवसानो ऽग्निर्नो देवः सुविते दधातु इ वौ इ षट । वागोम सर्व्वेश । अनुनोद्यानुमतिर्यज्ञ देवेषु मन्यता । अग्निश्च हव्यवाहनो भवता दाशुषेमयो इ । ये इ यजामहेऽनुमतिमन्विदनुमते त्व मन्यासै श च न कृधि । क्रत्वे दक्षायनोहिनु प्रण आयूंषि तारिषा वौ इ षट । अथ स्विष्टम । हव्यवाहमभिमाभिषाह रक्षोहणं पृतनासु जिष्णु । ज्योतिष्मत दीद्यत पुरन्धिमग्नि स्विष्टकृतमाहुवेमौं इ । ये इ यजामहेऽग्नि स्विष्टकृतमयाडग्निरग्ने प्रियाधामान्ययाट सोमस्य प्रिया धामान्ययाडग्ने प्रिया धामान्ययाडग्ने कृत्तिकानां प्रिया धामान्ययाडनुमत्या प्रियाधामान्ययाट देवाना ० इति स्विष्टमग्ने अभि तत पृणाहि विश्वा देव पृतना अभिष्य । उरु न पथां प्रदिशन्विभाहि ज्योतिष्मद्धेह्यजर न आयु इ वौं ० स्वस्त्वाके । अग्निरिद ० सोम इद ० अग्निरिद ० अग्नि कृत्तिका इद हविर्जु-

पता॰ कृत। अनुमतिरिद् हुत। देश आप्यया इत्यादिमया अपान्त प्रकृतिवत्। इतिकृत्तिकेष्टिः।

अथ रोहिण्यो नम प्रवक्ष इत्यादि गमदग्नमामिथेन्य।

2B, इति रोहिणीष्टि, 3A, इति मृगशिरेष्टि, इत्यार्द्रेष्टि, . 3B, इति पुनर्वसू इष्टि १५। 4A, इति पुष्येष्टि ६। 4B, इत्यश्लेषेष्टि। समम। अथ मघेष्टि, 5A, इति पूर्वेष्टि, 5B, इत्युत्तराफाल्गुनीष्टि १०, इति हस्तेष्टि ११, 6A, इति चित्रेष्टि १२। 6B, इति स्वातीष्टि १३, 7A, इति विशाखेष्टि १४— अथ पौर्णमासीष्टि, 7B, इत्यनुराधेष्टि १६, 8A, इति ज्येष्ठा नक्षत्रेष्टिः १७ इति मूलनक्षत्रेष्टिः १८, 8B, इति पूर्वाषाढा इष्टिः १९, 9A, इत्युत्तराषाढेष्टि २०, इत्यभिजि-देष्टि २१, 9B, इति श्रवणेष्टि २२, 10A, इति श्रविष्ठेष्टिः। २३ 10B, इति शतभिषजेष्टिः २४, 11A, इति प्रोष्ठपदेष्टिः २५, 11B, इत्युत्तराप्रोष्ठपदेष्टिः २६—अथ पुष्यनक्षत्रेष्टिः, 12A, इति रेवतीनक्षत्रेष्टिः २७, 12B, इत्यश्विनीनक्षत्रेष्टिः २८, 13A इति भरणीष्टिः २९, इत्यमावास्येष्टिः ३०, इति चन्द्रमसेष्टि ३१, 13B, इत्यहोरात्रेष्टिः ३२, इत्युषसेष्टि ३३, 14A, इति नक्षत्रेष्टिः ३४, 14A इति सूर्यनक्षत्रेष्टिः ३५, इत्यदित्येष्टिः, 17A (end) इति वैश्वदेवेष्टिः। अथ (?) नक्ष-त्रेष्टि होम समाप्त।

It begins —

प्रणम्य राम जमदग्निसूनु गुरु गणेश गिरिजां गिरिशं ।
तनोति मन्त्रस्य विधे प्रयोग गुरो प्रसादादिह ढुण्ढिराजः ॥

सूत्र बौधायनीये चातुर्होत्रीये प्राग दीक्षणीयाया दिव श्येनी-रनुवित्तौ सप्तान्वह निर्वपति पञ्चापाद्या अनुवित्तीश्च । त्रयश्च स्वर्गानु कामो वा दिवश्श्येनीरभिन्वह स्वर्गकामोयजेतायाद्याभिश्च ता ब्राह्मण-व्याख्याता । अन्यत्रापि ता ब्राह्मणे व्याख्याता ।

आपस्तम्बोऽपि सप्तैते अग्नौ मन्त्रैतानि हवींष्यथ निर्वपति (?) यथा ब्राह्मणचोदितानि पञ्चोत्तराणि च तत्तत्कामे यथाकामी भवतीति विज्ञायत इति । ता इष्टय सायनाचार्य्यैरपि ब्राह्मण-तृतीयकाण्डभाष्ये निरूपिता । तत्र सप्त दिवश्श्येनयोऽनुवित्तयो नाम पञ्च अपाद्या अनुवित्तयोर्नाम स्वर्गस्य लोकस्य द्वारः । तासां रक्षाकर्त्र्य आशादयो देवता ।

It ends —

आशादिदेवताप्रीत्या सप्ताशादि भवेदिह ।
कामचारो भवेदन्ते स्वर्गद्वारं च सप्तसु ॥
अपाद्यानाञ्च पञ्चाना पृथक् सत्र करोति य ।
तस्य स्वस्त्य आदीनि सत्यानि द्वार्य पञ्चसु ॥
स्वर्लोक कामचारोन्त इत्यूचुर्वेदवेदिन ।

Date of composition of the work = 1626 Śaka = 1704 A D

अब्धिद्विषट्कुयुक् शाके चित्रभान्वन्तिमे सिते ।
अकरोत्पद्धति ढुण्ढि स्वर्गद्वारेष्टिसिद्धिदाम् ॥

Colophon —

इति बौधायनसूत्रानुसारि स्वर्गद्वारेष्टिसत्रप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

शके १६५९ पिङ्गलनामसंवत्सरे श्रावणवद्य २ तद्दिने भार्गवतोप नाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखित । स्वार्थं परार्थञ्च ।

760.

1908 ऐकाह्विकचातुर्मास्यप्रयोगः । *Aikāhikacāturmasya prayoga*

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 9 Lines 10 on a page Extent in ślokas 160 Character Nagara Date Śaka 1715 Appearance discoloured Complete

For the work see L 1556 The Ekāhas are treated of in Pr XVIII of the Baudhāyana

Colophon —

बौधायनीयकल्पोक्तं चातुर्मास्यं निरूपणम् ।
ऐकाह्विकेन विधिनाऽकारीद्द हरितुष्टये ॥

Post Col —

शुभमस्तु । परशुरामार्पणमस्तु ॥ श्रीः । शके १७१५ प्रमादिनाम संवत्सरे वैशाखमासे कृष्णपक्षे तिथौ १२ सौम्यवासरे तद्दिने समाप्तम् ।

In a later hand —

भागवतोपनाम्नो मोरेश्वरदीक्षितस्येद पुस्तकम् ।

It begins —

अथ बौधायनीयकल्पमवलम्ब्यैकाह्विकचातुर्मास्यं प्रकाश्यते फाल्गुन्यादिपौर्णमासीनां साम्वत्सरिके प्रयोगे सूत्रोक्तानां मध्ये कस्यामपि पौर्णमास्यां वाश्वप्रभातिक पैठक च विहार युगपत् सम्पाद्य समारोपादिविधिनोदवसाय कृत वपनादि पश्चाद् गार्हपत्यस्य पत्न्या सह दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्य या पुरस्तादित्यादिनिविष्टमित्यन्तं जपित्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं ऐकाह्विकैरैष्टिकचातुर्मास्यैर्यक्ष्ये इति विरूपाक्षं जिपन्नेवंदेत् । ॐ तथेत्यन्ते एकाह्विकैष्टिकचातुर्मास्यसम्बन्धि हवि ॥ इत्यादि ।

761.

739 *The Same.*

For the manuscript see L. 1556.

This is a mere fragment of a comprehensive work on Prayogas

762.

6288. **ऐकाह्निकचातुर्म्मास्यप्रयोगः ।** *Aikāhikacāturmāsya-prayoga*

By Śukla Dīksita

Substance country made paper 10×3½ inches Folia 4 Lines 13 on a page Extent in ślokas 200 Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमच्छुक्लदीक्षितीयचातुर्म्मास्यप्रयोगे ऐकाह्निकप्रयोग-
मातो[?]पन्यास ।

The following statement was added by a different, later hand It was purchased in S 1860.

खयस्रागेन्दु तुल्य च वैजनाथेन मौनिना ।
मूल्यं दत्त्वा गृहीतोऽयं सवत् प्र ददतु स्फुटम् ॥

In a modern hand·—

बालमुकुन्दस्येदं ।

Beginning —

अथैकाह्निकचातुर्मास्यप्रयोग । फाल्गुन्यादिपर्व्वणा मध्य कस्मि-
न्नप्येकपर्व्वणि वाक्यप्रवासिकं विहारं सपाद्य + + + गार्हपत्य
दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्य
ऐकाह्निकैरैष्टिकचातुर्म्मास्यैर्यक्ष्ये अद्यय मे॰ सकल्य ... ... etc ,
etc , etc

A Sukla Dīksita has commented upon Āpastamba on Prayaścitta (see Supra) This is put in Baudhāyana along

with other works about ऐकाह्निकचातुर्मास्य, which seems to be peculiar to that sage.

763.

2637. ऐकाह्निकचातुर्मास्यप्रयोगः । *Aikāhikacāturmāsya prayoga*

For the manuscript and the work see L 3211

The scribe's name

इद पुस्तक परमनरसिंभट्टात्मज विश्वनाथेन लिखितम् ।

764.

1923 पशुबन्धाग्निप्रयोगः । *Paśubandhagniprayoga*

For the MS and the work see L 4253.

On offerings in sacrificial fires in animal sacrifices, according to the school of Baudhāyana

Colophons —

5B, इति सावित्राग्नेः प्रयोग , 6B, इति नाचिकेताग्नेः प्रयोग समाप्त, अथ चातुर्होत्रप्रयोगो वक्ष्यते, 11B, इति समस्तस्याग्नेः प्रयोगः, 12A, इति वैश्वसृज, अथ अरुणकेतस्याग्नेः प्रयोग उच्यते The last section breaks off abruptly

Rājendralāla names the treatise सावित्र्याग्निप्रयोग, which forms only its first section

It refers to the 19th *praśna of Baudhāyana*

765.

18 अग्निप्रयोगः बौधायनीयः । *Agnıprayoga according to Baudhāyana*

By Agnicit Viṣṇuvṛddha

See L. No 775, where the same MS is noticed and also IO. No. 437 Both the MSS are incomplete

It is stated in L 775 to be anonymous But the very

opening verse quoted there gives the name of the author as विप्णुरुद्रान्वयोऽग्निचित्" That is, अग्निचिद् विप्णुरुद्र. The word अन्वय is found sometimes to be used in the sense of name

766.

2211 **काठकाग्निचयनक्रमः ।** *Kāthakāgnicayanakrama*

For the MS. and the work see L No 1128

It was composed in Śaka 1782 by Vāpu Bhatta of Phanasi Grāma, the son of Mahādeva Kelakāra, a Citpāvana Brāhmana.

Post Colophon —

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा etc

भग्नपृष्ठकटिग्रीव etc

संवत् १८८८ मौयौ ? वदि १ प्रतीपदा पुस्तकं समाप्तं लिखि०

ऊलासीरामग्रन्थ० ।

Rajendralal takes Kāthaka fire to be cremation fire But the author says they were seen or discovered by the Muni Katha, they are —Sāvitrā Nāciketa, Cāturhotra, Vaisvasrja, Ārunaketana, Svādhyāya and Brahmana From the previous MS. it is known that many of these fires are used in animal sacrifices The author bases the treatise on Baudhāyana, Keśava Svāmī and Sāyana

767

17 **रुद्रपद्धति ।** *Rudrapaddhati*

By Nārāyana Bhatta, son of Rāmeśvara Bhatta

Substance country made paper 9¼×4 inches Folia 43 Lines 9 on a page Extent in slokas 1010 Character Nāgara Date, Sam 1798 Appearance, tolerable Complete

See L. 187.

Composed at Kāśi

Post Col Statement —

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीरामो जयति । संवत् १७६८ समये आश्विनशुक्लषष्ठ्यां रवौ

स्वार्थपरोपकारार्थं लिखितोऽयं ग्रन्थः । मत्वा,—

परकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

श्रीलक्ष्मीनारायणो जयति । ग्रन्थसंख्या १०१० । श्रीरुद्रो जयति ।

In a different hand—

इदं मद्यारुद्रपुस्तकं मौन्योपकनामवैद्यनाथेन मौल्यं दत्त्वा गृहीतं ।

The authorities quoted (1) बौधायन p 3A, 4B, (2) शातातप p 3A, 4B, (3) शारदातिलक 11A, स्कन्दपुराण 20A, 28B

768

2024 *The Same*

Substance, country made paper 10¼×4¼ inches Folia 30 Lines 11 on a page Extent in slokas 1050 Character Nagara of the 18th century Appearance discoloured Complete

Colophon —रामेश्वरभट्टात्मजनारायणसूरिणा काशिषा कर्म्मठसज्जनतुष्ट्यै

रुद्रानुष्ठानपद्धतिः ।

ग्रन्थाननेकानालोच्य रचितं सदसच्च यः ।

तत्श्रमस्तेन विभुः शङ्करः प्रीयतां मम ॥

इति श्रीरामेश्वरभट्टसुत-नारायणभट्टकृता रुद्रपद्धतिः समाप्ता ।

The author is a Rgvedi Brahman But all rules for the sacrifices to Rudra are to be found only in Baudhāyana So the Rgvedis have recourse to Baudhāyana for Rudra

Post Col —भागवत द्रव्यनामकमोरेश्वरदीक्षित सुतस्य नारायणदीक्षित भागवतदीक्षित टोकेकर ।

Then commences a small treatise on Rudrajapādyārambha Kāla

After what is quoted in L 187 we have —

स्मार्त्तरुद्रप्रयोगस्य बौधायनसूत्रमूलकत्वेन बह्वृचादीनां च तत्र बौधायन ग्राह्य बह्वृचादिभिरादरात्" इति वाक्यानुसारेण बौधायनानुसारानुरोधित्वादिति अन्यत्र चैतद् विस्तरेण निरूपण । तत्र रुद्र पञ्चधा, रूप, रुद्री, लघुरुद्री, महारुद्री अतिरुद्रश्चेति एकादशगुणवृद्ध्या सर्वत्र त्रेधा जपरुद्रो होमरुद्रोऽभिषेकरुद्रश्चेति ॥ जपरुद्रो द्वेधा केवलजपात्मक होमाङ्गकश्चेति । होमाभिषेकयोस्तु केवलतदात्मकत्वमेव ।

769.

6209 रुद्रपद्धतिः । *Rudrapaddhati*

Substance country made paper 8½ × 4 inches Folia 270 Lines 9 per page Extent in slokas 3,00 Character Nagara Date Saka 1667 Appearance discoloured Complete Date Saka 1669

Beginning —श्रीगणेशाय नम ।

यदा यदा हि धर्मस्येत्यादि शास्त्रप्रमाणत ।
मत्स्यादिरूपेण (मत्स्यादिरूपेण) जातो यस्त हरिं भजे ॥ १

The object of the work

आयुषा सुखबोधाय तन्यते रुद्रपद्धति ।
ग्रन्थानालोच्य बहुधा क्रियते सग्रहो यत ॥ २
स्वकल्पितत्वशङ्कात्र न कार्या पण्डितैरत । ॐ

It goes on

तत्र तावदिह च रुद्रानुष्ठाने त्रैवर्णिकानामेवाधिकारो न स्त्रीशूद्रानुपनीतानां । तेषां वैदिकमन्त्रयुक्तकर्मण्यध्ययनाद्यभावेन साद्गुण्यसम्पादनाभावेऽनधिकारादिति । अन्यत्र चैतत् विस्तरेण निर्णीतो महारुद्र पञ्चधा रूप १ रुद्री २ लघुरुद्र ३ महारुद्र ४ अतिरुद्र श्चेति ५ ॥ एकादशगुणवृद्ध्या ज्ञातव्य । तत्र त्रिविधा (?) जपरुद्रो होमरुद्रोऽभिषेकरुद्रश्चेति । जपरुद्रोऽपि द्वेधा केवलजपात्मको होमाङ्गश्चेति— होमाभिषेकयोस्तु केवल तदात्मकत्वमेव ।

No colophon

Post Colophon — शके १६६९ प्रभवनामसंवत्सरे माघो शुद्ध १ दा तद्दिने इद पुस्तक भास्करदेव चित्तोरेकरस्य सुतेन काशीनाथभट्टेन लिखित शुभं भवतु ।

770.

5996. रुद्रस्नानपद्धतिः। *Rudrasnānapaddhati*

By Rāmakṛṣṇa, son of Nārāyaṇa Bhaṭṭa

Substance, country made paper 9¼×4¼ inches Folia 6 Lines, 12 on a page Extent in slokas 120 Character, Nāgara Date, Samvat 1777. Appearance, fresh Complete

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः।

अथ विरुद्धपदार्थपरिहारेण रुद्रकलसस्नानविधिः।

उदयनादौ गुरुशुक्रास्तादिरहिते शुद्धे मासे शुक्ले पक्षे ऋतौ विशेषेण चतुर्थेह्नि अष्टम्यां चतुर्दश्यां वा रविवासरे वा शुभनक्षत्रे चन्द्रताराद्यानुकूल्ये तत् कर्त्तव्यम्।

The end.—

इति श्रीमद्रामेश्वरभट्टसुतनारायणभट्ट[सुतरामेश्वरभट्ट]कृता रुद्रकलसस्नानपद्धतिः।

भट्टरामेश्वरसुत-भट्टनारायणात्मजः।

रामकृष्णः समाचख्रे श्रीरुद्रस्नानपद्धतिम्॥

Post Colophon Statement:—

संवत् १७७७ समये क्रोधिनामसंवत्सरे फाल्गुनशुद्धपञ्चम्या भानुवासरे समाप्तम्।

यज्ञेश्वरलोप्येण लिखितम्। शुभं भवतु॥ चतुःषष्ठिसङ्गाय। श्रीरामार्पणमस्तु।

771.

2725. रुद्रानुष्ठानम्। *Rudrānuṣṭhāna*

Substance, country made paper 10¼×5 inches Folia, 32 Lines, 12 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured Incomplete

It is a disquisition on Rudra Ritual.

- *It begins*:—

अथ रुद्रानुष्ठानम्।

अथातः शतरुद्रीयं जुहोतीत्यादिकया नमस्ते रुद्रमन्यव इत्यनया श्रुत्या विहिते शतरुद्रीयहोमे विनियुक्तस्य नमस्तेरुद्रमन्यव

इत्यादिकस्य नमो दधामीत्यन्तस्य रुद्राध्यायस्यैव स्मृतिसूत्रपुराणस्य रुद्रविधानेषु रुद्रत्वप्रतिपादनाद्रुद्रपदवाच्यतया तस्यैव प्रसिद्धत्वाच्च । एतेन ऋग्वेदशाखयोः शाकलबाष्कलयोः शतरुद्रीय रुद्रापरपर्याय मस्तीति भ्रान्ति केषाञ्चिन्निरस्ता । यदि ऋग्वेदशाखयोः शत-रुद्रीयत्वमस्ति तर्हि नो ऋग्वेदीयशतरुद्रीयानुष्ठानस्य कर्त्तव्यत्वेन ऋग्वेदिकरुद्रानुष्ठानपद्धतिनिबन्धनस्यैव उचितत्वात् कथमृग्वेदि-[भि]रपि नारायणभट्टादिभिर्याजुर्वैदिकरुद्रानुष्ठानपद्धतिर्निबद्धा ।

अथ यजुर्वेदिन उद्दिश्येति चेत्तर्हि यद्यप्यनेकासु यजुःशाखासु रुद्र पठ्यते तथापि तैत्तिरीयशाखानुसारेण रुद्रप्रयोग उच्यते । स्मार्त्तरुद्रप्रयोगस्य बौधायनसूत्रमूलकत्वेन बह्वृचादीनां च 'तत्र बौधायनं ग्राह्यम् । बह्वृचादिभिरादरादि' ति वाक्यानुसारेण बौधायनीयानुष्ठेयत्वादित्युक्तग्रन्थविरोध । अद्यावधि ऋग्वेदिभिः शिष्टै रनुष्ठीयमानयाजुर्वैदिकरुद्रजपाद्यनुष्ठानस्यासङ्गतत्वापत्तिश्च । तस्मात् ऋग्वेदशाखयोः शाकलबाष्कलयोः शतरुद्रीया यस्याऽपर्य्यायो रुद्रो नास्त्येव । यत्तु साङ्ख्यायनगृह्ये वृषोत्सर्गे रुद्रान जपित्वेति सूत्र तद्वृतशेष विधाय रुद्र जपित्वेति पौष्णस्य जुहोति रुद्रान् जपित्वेति वृषोत्सर्गे बौधायनपारस्करगृह्याद्येकवाक्यतया यजुर्वेदसमाम्नात रुद्रजपविधायकम् ।

772

2710 रुद्रन्यासः । Rudranyāsa

S l ta e country made paper 9¼×4¼ ches Folia 20 Lines 7 on a page Ext t i slokas 240 Char te Nag Appea ce d coloured Complete

It begins —

श्रीगणेशाय नमः ॥ हरिःॐ ।

अथातः पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः ।

या ते रुद्र शिवा तनूरघोरा पापकाशिनी ।

शिखायै नम ॥ ॐ अस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि ॥ तेषां शिरसे स्वाहा इत्यादि ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्र प्रचोदयात् । ईशानः सर्व्वविद्यानामीश्वरः सर्व्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवोमेऽस्तु सदाशिव ॐ । उत्तरतश्चाघोश्वराय नमः । निर्म्माल्यं विसृज्य ॐ नमो भगवते रुद्राय ।

श्रीरामजीमू दासाय ।

772A.

8611 *The Same.*

Here called वेदोक्तशिवार्चनपद्धति ।

Country-made paper 9×5 inches Lines 3 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Incomplete

Beg. :—अथ वेदोक्तशिवार्चनपद्धतिः । तत्र प्रथममातृकविन्यास. । या ते रुद्र शिवातनूरघोरा, *etc., etc.* इति शिरसायाम् ।

773.

3295.

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 9 Lines, 10, 12 on a page Extent in slokas, 250. Character, Nāgara of the early eighteenth century Appearance, discoloured. Complete

The object of the treatise —

अथातः पञ्चाङ्गरुद्रन्यासपूर्व्वकं जपहोमार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः ।

याते रुद्रशिवातनूरघोरा, etc

774.

3118. रुद्रन्यासः । *Rudranyāsa.*

Substance, country-made paper 9×5 inches Folia, 14 Lines, 13, 14 on a page Extent in slokas, 420 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, discoloured, Incomplete

It begins:—

श्रीगणेशाय नमः । श्रीमहादेवाय नमः ।

प्रथम म इत्यनुवाकः । अस्य रुद्रस्य प्रश्नस्य अनुष्टुपछन्दस्य अघोर ऋषिः संकर्षणमूर्त्तिस्वरूपो योसावादित्यः परपुरुषः स एष रुद्रो देवता अभिमतुपरमायामिष्टिकाया शतरुद्रीयजपे विनियोगः । सकलस्य रुद्राध्यायस्य श्रीरुद्रो देवता एका गायत्रीच्छन्दः

तिस्रोऽनुष्टुभस्त्रिष्टुभः पञ्चम सप्तानुष्टुभौ द्वे जगत्यौ परमेष्ठी ऋषिः परमात्मा देवता देवी गायत्रीच्छन्दः श्रीभवानीशङ्करप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ॥ अवदानधर्म्मा १७१ । अथातः मघाङ्करुद्राणां न्यासपूर्वकं जपहोमार्चनविधिं व्याख्यास्यामः । या ते रुद्रशिवातनूरघोरा पापकाशिनी । etc

3B, इति प्रथमन्यासः, 4A, इति द्वितीयन्यासः, 4B, अथ ध्यानम्, 8B, नमकं २८ चमकं २९,

13B, अथातो रुद्रस्नानार्चनाभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः ।

The MS contains a manual for the worship of *Rudra*, based on the Rudrādhyāya or the fifth prapāthaka, and anuvākas 1—10, and the beginning of the seventh prapāthaka of the fourth kānda of the Taittirīya Samhitā. The worship of Rudra includes Nyāsa, Japa, *Homa* and Snāna. While on the last topic, the MS comes abruptly to an end.

775.

2709 *The Same*

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 17 Lines 7 on a page Extent in slokas 230 Character Nāgara Appearance discoloured Complete

It ends.—

मन्त्रपुष्पाञ्जलि ॥ आवाहन० ॥ यस्य स्मृत्या० ॥ अपराध० ॥ अनेन मत्कृतपूजनेन भगवान् श्रीभवानीशङ्करमहारुद्रः प्रीयताम् । अग्निर्वायुः सूर्यश्चन्द्रमा विप्रा आप पृथिव्यौषधिवनस्पतय इन्द्र पर्जन्य ईशान आत्मा पुनर्मे त्रयोदश ॥ उत्तरन्यासः समारभेत् ॥ हृदयाय० ॥ यद्धेन० ॥ शिरसे० ॥ शिखायै० ॥ शिखायै० ॥ पञ्चगव्या० ॥ कवचा० ॥ देवाश्चि० ॥ अस्त्राय फट् ॥ श्रीः ॥

There is no colophon

776.

1699 रुद्रपद्धतिः । *Rudrapaddhati*

By Harihara, son of Bhānubhatta.

Substance, country made paper 9¾×3¾ inches Folia, 31 of which 9—19 leaves are missing Lines, 11, 12 on a page Extent in slokas 600 Character Nagar Appearance very old Incomplete

The Colophon —

इति श्रीभानुभट्टात्मजहरिहरकृता रुद्रपद्धतिः समाप्ता ।

There is an extra leaf in this MS. numbered **7** which ends with the colophon.—

इति रुद्रानुष्ठानदीपिकायां कर्म्मारम्भकालनिरूपणम् ।

It begins:—

नत्वा विनायकं देवं सर्व्वविघ्नहरं प्रभुम् ।
हरिहरेण विप्रार्थं क्रियते रुद्रपद्धतिः ॥
आग्नेयकाण्डे सर्व्वा इष्टकाचितीः समाप्य पञ्चमे रुद्राध्याये चित्याग्नौ होमः श्रूयते चरमायामिष्टकायां जुहोतीति ।

It ends —ततस्तेषां सम्बन्धिनो गृहीत्वा तान् सानुनयं विसर्ज्य ब्राह्मणान् भोजयित्वा दीनानाथांश्च अन्नादिना संतोष्य सुहृन्मित्रादियुतो सोत्साहः सन्तुष्टः हविष्यं भुञ्जीत ।
सुतेन भानुभट्टस्य हरिहरेण धीमता ।
ग्रन्थाननेकानालोच्य कृतेयं रुद्रपद्धतिः ॥

Authorities consulted —

व्यास, शातातप ।

This manual follows Baudhāyana's School, as appears from the following —

21B, इति बौधायनोक्तविधिना प्रधानपूजां विधाय शिवानुज्ञां लब्ध्वा स्कान्दपुराणोक्तरुद्रयन्त्रदेवतापूजां कुर्य्यात् ॥

777.

3149. अतिरुद्रपद्धतिः । *Atirudrapaddhati*

Substance, country made paper 7¼ × 4 inches Folia 9 to 30 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date Samvat 1786 Appearance, old and discoloured Incomplete in the beginning

Colophon —अतिरुद्रपद्धतिः समाप्ता ।

The Post Colophon Statement —

शुभं भवतु कल्याणमस्तु ग्रन्थसंख्या ६०० संवत् १७८६ वर्षे मीती आश्विन शुद्ध १२ दिने श्रीवाराणसीमध्ये स्वातयीना (?) पठनार्थम् ।

It ends.—घमेर्विसर्जनम् ।

गच्छ त्वं भगवन्नग्ने स्वस्थाने कुण्डमध्यतः ।
हव्यमादाय देवेभ्यः शीघ्रं देहि प्रसीद मे ॥
उपहारजातं तुभ्यमहं सम्प्रददे ॥

778.

3150 **महारुद्रपद्धतिः ।** *Maharudrapaddhati*

Substance, country made paper 7½×4 inches Folia 70 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 694 Character Nāgara Date Samvat 1781 Appearance discoloured Complete

In Samkalpa we get the date of the compilation of the work

20A & B, नृप विक्रमार्कराजाभिषेकसमयातीत स च(?) सप्तदशशतानि चतुःषष्ठ्याधिकतमेऽब्दे प्रवर्त्तमाने तदन्तर्गतशालिवाहनशके षोडशनवविंशति-संख्याके etc., etc., etc , Samvat 1764 and Śaka 1619

Colophon —

इति षोडशस्तम्भदेवताना पूजनं समाप्तम् ।

Post Colophon —

सवत् १७८१ वर्षे मिति कार्त्तिकवद्य १ मा+दिने श्रीवारा-
णसीमध्ये ख्यातस्थौना (?) शुभ भवतु ॥ ग्रन्थसंख्या ३२५ ॥ (?)

779.

6551 **षोडशावरणमहारुद्रार्चनपद्धतिः ।**

Sodaśāvaraṇa Mahārudrārcanāpaddhati.

By Kāśinātha Bhatta.

Substance, country made paper 11½×4½ inches Folia 7. Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 160 Character modern Nāgara Appearance fresh Complete

Colophon —इति भडोपनामक काशीनाथकृता षोडशावरणमहारुद्रा-र्चनपद्धतिः समाप्ता ।

Beginning —श्रीमद्गणपतये नम । श्रीदक्षिणामूर्त्तिगुरुभ्यो॰ ।

आचम्य प्राणानायम्य मम श्रीमहारुद्रप्रीत्यर्थ षोडशावरणपूजा करिष्ये ।

780.

6518. रुद्रार्चनामञ्जरी । *Rudrārcanāmañjarī.*

By Mālājī Vedāṅgarāya, son of Tyāgala Bhaṭṭa, son of Raṇṇa Bhaṭṭa of Śrīsthalagrāma in Gurjara.

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia, 55 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 1600 Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured, mouse eaten and repaired Complete.

The Maṅgalācaraṇa, the names of the author and the work —

> नत्वा विघ्नविनाशनाय च गुरुं विघ्नेशपादाम्बुजं
> हृत्पद्मान्तरनित्यवर्तिजडतानाशाय विद्याप्रदम् ।
> विप्राणामुपकारकाय तिगलाभट्टात्मजो मालजी-
> नामाहं प्रकरोमि पद्धतिमिमां रुद्रार्चनामञ्जरीम् ॥

Then it goes on—

> पूर्वं तावज्ज्योतिर्विदुक्तरुद्रानुष्ठानयोग्यं समयं निश्चित्य अनन्तरं धर्मानुष्ठानयोग्यं तीर्थतडागारामनदीतीरादिदेशं विचिन्त्य उक्तस्थलालाभे गृहस्योत्तरे देशे पूर्वदेशे वा भूमिशोधनादि विधाय मण्डपादि रचयेत् ॥

Colophons —

17 A, इति श्रीत्यगलात्मजेन वेदाङ्गरायोपनाम्ना मालजिना विरचिताया रुद्रपद्धतौ मातृकान्यासान्तो विधिः, 43B, इति भट्टश्रीत्यगलात्मजः० रुद्रमञ्जर्यां जपप्रशंसनो विधिः, 53B, इति भट्टश्रीत्यगलात्मजेन वे ... ... lost in repairing,

Last Colophon :—

> इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यभट्टश्रीरत्नात्मजभट्टश्रीत्यगलसूनुना मालजिना वेदाङ्गरायोपनाम्ना कृतेयं महारुद्रपद्धतिः सम्पूर्णा ।

At the end, it gives an account of the author's family —

> आसीद् गुर्जरमण्डले चितितलालङ्कारभूते पुरे
> स्वच्छे श्रीस्थलसंज्ञके गुणनिधिः श्रीभट्टरत्नाभिधः ।

तज्ज्ञः श्रीत्रिगलाह्वयः प्रवरधीस्तस्यात्मजो मालजो
सोऽयं पद्धतिमाकरोत् निगमविद्देदाङ्गरायः सुधीः ॥

781.

7877. एकरुद्रजपविधानम् । *Ekarudrajapavidhāna.*

Substance country-made paper 9×4½ inches Folia, 11 of which the 7th is missing. Lines, 10 on a page Extent in slokas, 320 Character, Nagari Date, Samvat 1638 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon:—

इति एकरुद्रजपविधानं समाप्तम्

Post Col.·—

शुभं भवतु ॥ संवत् १६३८ वर्षे श्रावणवदि ८ लिखितं त्रवाड़ी गोपीनाथपरमानन्देन लिखितम् ॥

Beginning —

एकरुद्रजपे इतिकर्त्तव्यता लिख्यते ॥ तत्र गोठे शिवालये गृहे वा भूमिशुद्धिं कृत्वा विधानमारभेत ॥ तत्र उपहारः ॥ वस्त्र २ कुंभ २ उपवीत १ पञ्चामृत नालिकेर २ कुंकुम । चन्दन । सर्षप । सर्वौषधी । पंचप + + वा पञ्चरत्न । गुग्गुल होमद्रव्यं । दक्षिणा । पुष्प । दर्भ । इत्यादि सर्वशुभकल्प स्नानाचमननित्य-कर्म्म कर्त्तव्यं । प्राणायामं आचमनं सौमसा + दिकं कुर्यात् ॥ गणेशाम्बिकयोः पूजनं । श्रीमहारुद्रस्य संक्षेपपूजनं त्र्यम्बकमन्त्रेण ॥ वयेत्यादि । etc., etc.

This Ekarudra seems to be superior to the Eleven Rudras, the names of whom are given in fol. 8A (1) Aghora, (2) Paśupati, (3) Sarva, (4) Viśva, (5) Viśvarupi, (6) Tryambaka, (7) Kapardī, (8) Bhairava, (9) Sūlapāni, (10) Īśāna, (11) Maheśvara

782.

6244. रुद्रपद्धतिः । *Rudrapaddhati*

Substance, country made paper 10¼×5 inches Folia, 24 Lines 10 on a page Extent in slokas, 650 Character Nagara of the eighteenth century Appearance, old, discoloured and repaired Complete

Last Colophon :—

इति रुद्राभिषेकविधिः समाप्तः ।

Then there are seven lines, giving a hymn in praise of Rudra, which begins —

जयजय महाभैरव महाभीमभूतिभूषितकर्णमूल etc , ending :—

जगदघोरमहेश नमस्ते नमस्ते— इति स्तुतिः ।

The Mangalācarana and the object of the work :—

श्रीगणेशं गुरुं नत्वा सारदाञ्च वरप्रदाम् ।
सर्व्वेषामुपकारार्थं क्रियते रुद्रपद्धतिः ॥

783.

10258 रुद्रप्रकाश *or* रुद्रपद्धतिः *or Rudrakailāsa* ।

Rudraprakāśa or Rudrapaddhati or Rudrakailāsa.

By Bhāskara Dīkṣita, son of Rāmakṛṣṇa Dīkṣita and pupil of Acala Dīkṣita

Nine batches of leaves.

I.

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia 1—24 Lines 9—11 on a page Character, Nagara of the seventeenth century Appearance, old and worn out

Beginning :—

नमामि पार्व्वतीसूनुं भक्तानां सिद्धिदायकम् ।
रुद्रकर्म्मविधातॄणां चतुर्वर्गफलप्रदम् ॥
प्रणम्य पितरौ पूज्यान् गुरूनचलदीक्षितान् ।
सर्व्वेषामुपकाराय क्रियते रुद्रपद्धतिः ॥

तत्र आदौ रुद्रारम्भे कालः ।

आरम्भस्य तु चैत्रस्य बहुदुःखप्रदायकः ।
वैशाखे स्वर्गलाभः स्याज्ज्येष्ठे तु मरणं ध्रुवम् ॥

2A. इति रुद्रकर्म्मतन्त्रप्रदीपिकायां आरम्भकालाः ।

7A. प्रवक्ष्ये भो महाप्राज्ञ रुद्रभेदान् वदामि ते ।
रुद्राः पञ्चविधाः प्रोक्ताः देशकैरुत्तरोत्तरम् ॥

साङ्ख्याद्यो रूपकारस्य मध्योर्मा रुद्र उच्यते ।
एकादशगुणैस्तद्रुद्रीयश्चो द्वितीयकः ।
एकादशभिरेताभिस्तृतीयो लघुरुद्रकः ।
सच्चैकादशभि प्रोक्तो महारुद्रश्चतुर्थकः ।
पञ्चम स्यान्महारुद्र एकादशभिरन्तिमः ।
अतिरुद्र समाख्यातः सर्व्वेभ्यो ह्युत्तमोत्तमः । इति ।

तत्र रुद्रो नाम शब्दरूपो यजुःशाखासु प्रसिद्धः संहिताध्याय विशेष शतरुद्रीयापरपर्य्याय । स हि रुद्रस्तुतमुताभिधयनाञ्च शत रुद्रियमिति सपूर्वे रुद्रप्रतिपादकत्वाद्रुद्रशब्दाभिधेयत्वात

सूक्तयजुःसमाहाररूपयो मध्येऽपि सन्दिग्धेषु वाक्यशेषा दिति न्यायेन । चरमेष्टकायां चितौ हिरण्यशकलसहस्रशाखैः (?) प्रोक्षणानन्तरं शतरुद्रियहोमे जुहोति धर्म्मकोशः । अथात शत रुद्रिय जुहोतीति ।

8B रुद्राध्यायस्यैव शतरुद्रियसंज्ञा उक्तमन्त्रबाहुल्यात

10\ एव शतरुद्रियशब्दोप्युपपन्नो होमे॰ ।

11\ भविष्योत्तरेऽपि ।

शतरुद्रविधानन्तु यजुर्वेदे प्रतिष्ठितम् ।

तच्चापस्तम्बतैत्तिरीयशाखायामेवास्तु ।

मन्त्रार्णवकारेण उक्तत्वात् तदप्यसुन्दरं •
तर्हि 11B, जाबालशाखायामेवास्तु • जाबालश्रुतौ किं जप्येना मृतत्व गो ब्रूहि शतरुद्रियकेणेति • पञ्चदशशाखान्त पठितत्वात । कुत । तथाच चरणव्यूहपरिशिष्टे । वाजसनेयानाम पञ्चदश भेदा भवन्ति । जाबाला बोधायना काण्वा माध्यन्दिना शापेयास्ताप नीया कपोला पौण्ड्रवत्सा आवटिका परमावटिका पाराशरा वैणेया अद्धा बौधेयाश्चेति । तस्माज्जाबालकाण्वमाध्यन्दिनीयानां नमस्ते रुद्रमन्यव इत्यारभ्य तमेषां जम्भेदध्म इत्येतत्पर्य्यन्त समान वर्णाक्षराणि समानस्वरा भवन्ति । तथा स वा अश्वेत्या च स्वाहा करोति प्रथमे चानुवाकेत्यारभ्य अथैतानि यजूंषि (12A), जपति अथोत्तराणि जपतीति जपहोमपुरस्कारेणोक्तत्वात तथा रुद्रप्रसादे

स वा अशीत्या ... ... रुद्रो न रुद्रसूक्तानि इति सिद्धम् ॥

यत्र केचन सामगा भाषन्ते रुद्रो नामाख्याकं रौद्रं नाम सूक्तं । etc, etc.

13B, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रप्रकाशे रुद्रोत्पत्तिः समाप्तः ।

अथ रुद्राध्यायस्य जपकाले षडङ्गन्यासपूर्वकं जपः कर्त्तव्यः । तान्याह याज्ञवल्क्यः । *मन्त्राणामिमिषेत्यादीना खं ब्रह्मान्तानां शिवसङ्कल्पो हृदयं । ६ । पुरुषसूक्तं* शिरः । १६ । उत्तरनारायणो शिखा । ६ । अप्रतिरथं कवचं । आशुः शिशान इति सप्तदशर्चोऽनुवाकः । तन्मध्याद् द्वादशर्चात्मकस्याप्रतिरथसंज्ञा ।

15B, अत्र केचित् परशुरामकाशीदीक्षितरुद्रप्रमादादिभिः पद्धतिकारैस्तु प्रथमानुवाकस्य शतरुद्रियमित्यस्यार्थे पठ्यते ॥

19B, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मज दीक्षितभास्करकृते रुद्रप्रकाशे षडङ्गजपाधिकारिपुरश्चरणविधिः ॥

II.

Substance, etc, the same as above Folia, 4 (with leaf marks lost in repairing) and 34 to 70, of which those marked 64—68 are missing

37A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मज-दीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ न्यासविधिः ॥ अथ होमदिनकृत्यम् । .

54A, इदमत्रादि रुद्रादिमहेशानपर्यन्तं पञ्चोपचारैः पूजनम् ॥ पूजनविधे परिपूर्णमस्तु ॥ इदं सर्व्वं श्रुतिस्मृत्यागमपुराणविरुद्धं यैर्लिखितं तेभ्यो नमः ॥

अथ शिवशक्त्या युक्तत्वात् चतुःषष्टियोगिनीपूजनं लिख्यते ॥

57B, इति रुद्रपद्धतौ चतुःषष्टियोगिनीपूजनम् ॥ अथ क्षत्रवेदिना ॥

III.

Substance, etc, the same as above Folia, 6 (with leaf marks covered in repairing)+7—61 (of which between foll 11—16 there are two leaves without leaf marks, between foll 28 and 33, there are 5 leaves, and foll 34, 41 and 50 (?) are missing)+3 without leaf marks

27A, इति श्रीमद्रामदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ आश्वलायनानुसारेण वृद्धिश्राद्धसप्रयोगः समाप्त ॥

38A, इति सांखायनानुसारेण आभ्युदयिकश्राद्धविधिः समाप्तः ॥

अथ काण्वमाध्यन्दिनयोः शाखानुसारेण प्रयोगो लिख्यते ॥

55A, इति सपिण्डनादिश्राद्धं समाप्त ॥ अथ साकल्पिकनान्दिश्राद्धप्रयोगः ॥

IV.

Substance, etc , the same as above Folia, 13 (by counting) The leaf marks are not visible, being lost in repairing

Two colophons in this fragment —

इति श्रीमद्रामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रकैलासे देहशुद्ध्यर्थं प्रायश्चित्तकृच्छ्राचरणहोमान्तविधि ॥

इति श्रीमद्राम॰ मण्डपतोरणान्तपूजनबलिदानविधि' ।

V

Substance etc the same as above Foll 16 without any colophon .

VI

Substance etc , the same as above Foll 70—79+87—9 +103—106+108 —111

No colophon in this batch Leaves are marked with the letter व

VII

Substance etc , the same as above Character comparatively modern Foll marked from 46—135 of which fol 70 is missing

46A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ कङ्कणबन्धनान्त समाप्तः । अथ कुण्डमण्डपप्रकारो लिख्यते ।

54A, ॰ सङ्क्षेपेण कुण्डमण्डपविधिः समाप्तः । अथ आगमोक्तप्रकारेण मनसा चिन्तनमूत्रपुरीषोत्सर्गस्नानाचमनत्रिपुण्ड्रधारण-रुद्राक्षमालाधारणान्तो विधिरुच्यते । तत्रादौ मनसा चिन्तनं । अथ रुद्रजपक्रमम् ।

81A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करेण कृतरुद्रपद्धतौ मुद्राविधि' समाप्तः । अथ रुद्रविधानमुच्यते ॥

100A, इति रूपनारायणीये दिक्पालानां बलिदानप्रस्तावे दर्शितम् ।

135A, ॰ प्रवस्थापनविधिः समाप्तः ।

VIII.

Substance, etc the same as above Foll marked 29, 0 33 38 41 42, 48—50 54—63 87 to 91 and 96 to 106 122—124

18A, इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रपद्धतौ सच्चिम-रुद्रपीठपूजन समाप्त ।

60A, ० वास्तुपूजनविधिः ॥ अथ मण्डपस्तम्भस्थितदेवतापूजनम् ।

87A, ० रुद्रप्रकाशे शैवमण्डपपूजादिकरणम् ।

96B, अत्र ग्रहवेद्यां ग्रहाध्याहनादिकलशस्थापनान्तं कर्म्मास्मत्कृतग्रहयज्ञ-प्रयोगपद्धत्युक्तप्रकारेण कर्त्तव्यं । अथ ग्रहस्थापनम् ।

IX.

Substance, etc, the same as above Foll marked 119—232 of which fol 158 is missing

178A, देवताभिधानन्तु विश्वनाथदेवकाश्मीदीक्षितपरशुरामादिभिः लिखितम् । तदनुक्तं कात्यायनपारस्करदेवयाज्ञिकश्रीअनन्तभट्टयाज्ञिकज्ञानदीपिकाकाररामवाजपेययज्ञवल्लभासम्प्रदायककर्कभाष्यवासुदेवभर्तृयज्ञप्रभृतिग्रन्थेषु न सन्ति ॥

174A, इति चतुःषष्टियोगिनीपूजा । इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रप्रकाशे संक्षिप्तरुद्रपीठपूजनम् ।

232B, इति कन्यादानप्रयोगः समाप्तः ॥

इति श्रीरामकृष्णदीक्षितात्मजदीक्षितभास्करकृते रुद्रकैलासे प्रसङ्गाद्दाननिर्णयः समाप्तः ॥

Post Colophon :—

संवत् १७१७ शाके १५८२ शार्वरीसंवत्सरे वैशाखकृष्णाचयोदशीभृगुवासरे ब्रह्मपुरे इदं पुस्तकं समाप्तम् ।
यदत्र सौष्ठवं किञ्चित्तद् गुरोरेव केवलं ।
यदत्रासौष्ठवं किञ्चित्तन्ममैव गुरोर्न हि ॥

In a later hand — अनिरुद्धस्येदं पुस्तकं ॥

There are *four leaves in this batch, which cannot be* located.

784.

3227.

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 2 Lines, 9, 11 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured and mouse eaten

It relates to the restoration of Arams

It begins thus —

अरणिनाशो द्विविधः । प्रणिनाशः स्वरूपनाशश्च । तत्र प्रणि-
नाशे मन्थनासामर्थ्ये स्वरूपनाशश्च दाहदूषणादिना अनेकविधः ।
तत्र मूत्राद्युपहतानां उत्सर्ग एव । प्रणिनाशे तु भारद्वाजोक्तो
विधिः बौधायनोक्तो वा । अथमाद्भेऽमावरणिनाशे तु प्रिय
माणोऽग्निः अनुगतोऽरणौ अपेक्षिष्यते । तदा गन्धमात्रात् आधान
भविष्यति । इत्यादि ।

2A अथ प्रयोग । अमाया प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा देशकालौ सङ्कीर्त्य अरण्यो
जीर्णत्वे निमित्ते नूतने अरणी आहरिष्ये इति सङ्कल्प्य । इत्यादि ।

2B अथ बौधायनसूत्र ।

अथ यद्यरणी जीर्णे स्याता जन्तुभिर्मथनेन वा समाने नत्रे अन्ये अरणी
आहृत्य अमावास्यायां उपोष्य श्वो भूते दर्शेनेष्ट्वा तस्मिन् जीर्णे प्रक्षालित्य
गार्हपत्ये प्रक्षिप्य प्रज्वाल्य दक्षिणे उत्तरारणिमादाय सव्येनाधरारणिमुपर्यग्नेः
धारयन् जपति ।

785.

2084 **विहारकारिका ।** *Viharakarika of the Baudhayana School*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia 5 Lines on a page 11 Extent in slokas 70 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति बौधायनविहारकारिका समाप्ता ।

It begins —

कथित लक्षणं सूत्रकल्पे बौधायनीयके ।
वेधे सूत्रान्तरे भाष्ये व्याख्यायां कारिकासु च ।
वेद्यग्निधिष्णीयानाञ्च दर्शयत्ने तदुच्यते ।

This chapter consists of 84 verses

Then begins .—अथ चातुर्मास्यविहारः ।

This chapter consists of 28 verses.

786.

455. *The Same*

For the MS. see L. 1358

The first Colophon —

इति बौधायनदर्शपूर्णमासपशुधातुर्मास्यकारिका समाप्ता ॥

It has seventy one kārikās Then commences अथपामाधान in prose It ends एषा दर्शपौर्णमासिकी वेदि॰ ।

787.

10312 पैतृकविहार (बौधायनीय) । *Paitṛkavihāra.*

Substance, country made paper 4¼×3¾ inches Folia, 5 Lines 7 on a page Extent in ślokas, 50 Character, Nagari of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Colophon :— इति पैतृकविहारः ।

Beginning:—

अथ बौधायनविहारलक्षणानि उच्यते । यथा । आदर्शादिवत् प्रशस्तां भूमिं वीक्ष्य तत्र प्राक्पश्चिमसंचाराय भूमिं विहाय तत्र समानां रज्जुं दद्यात् । तत्र यथा भूमौ प्राङ्देशः स गार्हपत्यस्य मध्यप्रदेशः ।

On the construction and consecration of sacrificial halls sacred to the manes—as directed by Baudhāyana

788

1350. बौधायनीयप्रयोगसारः । *Baudhāyanīyaprayogasāra.*

By Keśava Svāmī (?)

Substance, country made paper 10¼×4 inches Folia 73 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 2,400 Character Nāgarī Appearance old In complete at the end

A compendium in Kārikā form, of domestic rites and daily and occasional observances in accordance with Baudhāyana's ritual

The manuscript is incomplete at the end, going down to a portion of the sixth or Saṃskāra Kāṇḍa, and the author's name does not appear. But a work of the same name and with a maṅgalācaraṇa with a little variation in the 4th line, is described in I O Catal No 293, p 52. It is by Keśava Svāmi and in prose. The present work is in verse and appears to be an improvement on it by the same author, with the arrangement of the contents completely changed.

Beginning — ॐ गणेशाय नमः ॥ निर्विघ्नमस्तु ॥

प्रणम्य विष्णुं विधियज्ञरूपं सरस्वतीं चापि तदीयसिद्धम् ।
त्रैविद्यवृद्धान् विदुषो गुरूंश्च ब्रह्मप्रयोगो विवरिष्यते स्म ॥
क्रियाक्रमेण गृह्याणां प्रयोग उपदिश्यते ।
ग्रन्थानां विप्रकीर्णत्वाद् व्याख्यानमतभेदतः ॥
कर्मणोऽवश्यकार्य्यत्वात् बहुज्ञजनसञ्ज्ञया ।
अतः सारं समाहृत्य यथाशक्ति यतस्ततः ॥
निबध्यते प्रयोगोऽयमाचार्य्यग्रन्थसागरात ।
आचार्य्येण यदाम्नातं तत्तात्पर्य्येण गृह्यते ॥
प्रदर्शनार्थमन्यत्ततकेषाणां (?) यथामति ।
+ + + + + + + + + ॥

The first Kāṇḍa or Paribhāṣā Kāṇḍa comprises 10 sections —

(1) इति बौधायनीये प्रयोगसारे परिभाषाकाण्डे शास्त्रावतारः प्रथमोऽध्यायः, (2) इति प्रकीर्णको नाम द्वितीयोऽध्यायः, (3) इति परिभाषाकविधिस्तृतीयोऽध्यायः, (4) इत्यनुकल्पविधिश्चतुर्थोऽध्यायः, (5) इति मन्त्रविधिः पञ्चमोऽध्यायः, (6) इति + + विधिः षष्ठोऽध्यायः, (7) इत्यग्निविधिः सप्तमोऽध्यायः, (8) इत्याधारविधिरष्टमोऽध्यायः, (9) इत्याग्निहौत्रिकापूर्व्विकविधिर्नवमोऽध्यायः, (10) इति प्रयोगसारे परिभाषाकाण्डे प्रायश्चित्तविधिर्दशमोऽध्यायः । समाप्तं चेदं परिभाषाकाण्डं ॥

The second Kāṇḍa or Vivāha Kāṇḍa comprises 13 sections —

शान्तिविधिरेकादशः (12) इति गृहादिशान्तिर्द्वादशः, (13) इति प्रकीर्णक-स्त्रयोदशः, (14) इति दत्तपुत्रग्रहविधिश्चतुर्दशः, (15) इति विष्णुप्रतिष्ठाविधिः पञ्चदशः, (16) इति पूर्त्तावलि षोड़शः, (17) इति प्रयोगसारे नैमित्तिक-काण्डे प्रकीर्णक नाम सप्तदशोऽध्याय समाप्त चेद नैमित्तिककाण्डम्।

The fifth Kānda called Kāmyakānda consists of 17 sections —

(1) इति प्रयोगसारे काम्ये वायसवलिः प्रथमोऽध्याय, (2) इत्युपसृविविधि-कल्पो द्वितीय, (3) इति विश्वपाद्यपूजाविधिस्तृतीय, (4) इति प्रणवकल्प-श्चतुर्थः, (5) इति व्याहृतिकल्प पञ्चमः, (6) इति विनायकक[ल्पः] षष्ठ, (7) इति विष्णुकल्पः सप्तम, (8) इति [श्री]कल्पोऽष्टम, (9) इति + + + कल्पो नवम, (10) इति दुर्गाकल्पो दशमः, (11) इत्ययमन्युमयकल्प एका दश (?), (12) इति सरस्वतीकल्प', (13) इत्यतिवृद्धिकल्पस्त्रयोदशः, (14) इति सद्दसभोजनविधिश्चतुर्दश, (15) इति।प्रकीर्णक नाम पञ्चदश, (16) इति काम्येष्टिविधि षोड़श, (17) इति प्रयोगसारे काम्यकाण्डे अभिचारविधिः सप्तदशः अध्याय। समाप्तेद काम्य काण्डम्।

After this there are two colophons —

(1) इति गर्भाधानविधिर्द्वितीय। (2) इति विष्णुवलिस्तृतीय।

They belong to the Samskāra Kānda

The sixth Kānda or Saṃskāra Kānda is incomplete, breaking off abruptly in the 16th section —

(1) इति प्रयोगसारे सस्कारकाण्डे ऋतुसवेशनविधि प्रथमोऽध्याय, (2) इति गर्भाधानविधिर्द्वितीय', (3) इति विष्णुवलिस्तृतीय, (4) इति जातकर्म-विधिश्चतुर्थ, (5) इति नामकरणविधि पञ्चम, (6) इति नचत्रहोमविधि षष्ठ, (7) इत्युपनिष्क्रमणविधि सप्तमः (समाप्त), (8) इति कर्णवेधोऽष्टम', (9) इति कौलकर्मविधिर्नवमः, (10) इत्युपनयनविधिर्दशम, (11) इति राजन्योपनयनविधिरेकादश, (12) इति यज्ञोपवीतविधिर्द्वादश, (13) इति + + भोजनविधिस्त्रयोदश, (14) इति यमनियमविधिश्चतुर्दश।

In the midst of the first section of the Saṃskāra Kānda the scribe has by mistake put the colophons of the second

and third sections, which are, however, not omitted in their proper places

789.

1685. आधानबौधायनः । *Ādhāna Baudhāyana*

Substance country made paper 9¾×4 inches Folia 11 Lines, 11 12 on a page Extent in slokas 264 Character, Nāgara Appearance, tolerable.

Colophon —इति कूष्माण्डहोम समाप्त ।

Every leaf has, on the left hand upper margin, आधान बोधा It appears to be a fragment of some manual of Baudhāyana's school, for the ceremony of the establishment of fire for one's lifelong preservation It relates to the preliminary ceremony *Kuṣmāṇḍa homa*

It begins —

> अयौनाधास्यमान सर्व्वदुरितपूर्व्वपापक्षयकाम सर्व्वप्रायश्चित्तरूप कूष्माण्डहोम कुर्य्यात् । अमावास्याया पौर्णमास्या वोपक्रम । तस्याय प्रयोगक्रमः । एनोनिर्वहणार्थं कूष्माण्डैर्होष्यामीति सकल्प्य [श्म]श्रुमपक्षकेशलोमनखानि वापयित्वा स्नानादनन्तर देवतादिसकल्प कुर्य्यात् । पुण्याहे देवता अग्न्यादय. प्रधानदेवता सविता । षडहर्विः आधारवन्त देवयजनो लेखनाद्यग्निमुखान्त कृत्वा भूर्भुव (सुव-) स्वरोमित्यनुद्रुत्य तत्सवितुर्वरेण्यमित्येतया पञ्च जुहुत्वा स्विष्टकृतमवदायान्त परिधि सादयित्वाज्याज्जलौषपजुहोति । यद्देवा देवहेलन देवासश्चकृमा वय । आदित्यास्तस्मान्मा मुञ्चतस्यर्त्ते नमामित स्वाहा । देवेभ्य आदित्येभ्य इद नम ।

790.

2120

Substance country made paper 8¾×4½ inches Folia 19 Lines on a page 9, 10 Extent in slokas 320 Character Nagara Discoloured

There are three works in this manuscript

(a) Kūsmāndа homa ends in 9A
(b) Gaṇahoma 17A

(c) and the third, Simhānuvāka, which has been put in its proper place.

(a) *Begins*.—पशुपाभ्यर्चं कार्यं चतुर्णामापन्नेन क्रमात् ।

तत्र बोधायन प्राह सूत्रादिभिरादरात् ।

अपोनाथाध्यमान सर्वदुरितक्षयकाम सर्वप्रायश्चित्तकृ-
च्छ्राद्यैर्मुच्यात् । अमावास्यायां पौर्णमास्यां वोपक्रमः । तस्याथ
प्रयोगक्रमः । पापोनिवर्हणार्थं कृच्छ्रादीश्चरिष्यामि इति सङ्कल्प्य
समूपपक्षकेशलोमनखानि वापयित्वा स्नात्वा देवतादिसङ्कल्प्य
कुर्यात् पुण्याह देवता अन्यादयः प्रधानदेवता सविता, etc

See above

(b) *Begins* –

पापापनोदनकाम पूर्वाह्णे प्रख्यापि प्रतिष्ठाप्य प्राणाया-
मस्य समस्तपापक्षयार्थमशेषकर्म्मानुष्ठानयोग्यतासिद्ध्यर्थं गणहोम
करिष्ये । तत्र सविता देवता यवाहुति । आधार तत्र इन्द्रादिक
सङ्कल्प्य अभिमुखान्ते व्याहृती पुरोनुष्य सावित्र्या पञ्च कृत्वा त्रिविध-
वर्षो प्रभूतमाज्यमानीय मेक्षणेन उपघात जुहोति । अग्ने नय
सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।

791

5793 B गणहोमविधिः (बौधायनीयः) । *Gaṇahomavidhi*

Substance, country made paper 9¼×4¾ inches Folia, 10 Lines 9 on a page Extent, 180 slokas. Character Nāgarī of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Beginning —

अथ कर्म्मादिभूतो गणहोमप्रयोग ।

पापापनोदकामः पूर्वाह्णे प्रख्यापि प्रतिष्ठाप्य प्राणायामस्य समस्त
पापक्षयार्थं अशेषकर्म्मानुष्ठानयोग्यतासिद्ध्यर्थं गणहोम करिष्ये ।

तत्र सविता देवता यवाहुति । आघारान्त तन्त्रमित्यादि
सङ्कल्प्य । तत्र अन्वाधाने विशेष ।

See above

End :—

कर्मान्ते सर्पिषा पायसेन ब्राह्मणान् भोजयित्वा तेभ्यो गोहिरण्यादि दत्त्वा पूतः सर्वकर्मार्हो भवति । दशपूर्वान् दशावरान् आत्मानं च पुनातीत्याह भगवान् बौधायनः ।

Colophon :—

इति श्रीगणहोमः सम्पूर्णः ।

By a later hand :—

इदं पुस्तकं मन्योपकनामवैजनाथेन लेखितं ।

792

8206 **षोडशसंस्कारपद्धतिः ।** *Ṣoḍaśasaṃskārapadhati.*

By Ānandarāma, disciple of Acala Dikṣhita.

Substance, country-made paper 9×4½ inches Folia, 42 Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 350 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1829 Appearance, discoloured Complete.

Colophon :—

समाप्तं चतुर्थकर्म्म । इति श्रीमन्मध्यायाज्ञिक-श्रीदी(द)क्षित-आनन्दरामकृता षोड़शसंस्कारपद्धतिः समाप्ता ।

श्रीगिरिजापतिः प्रीयातु ।

There are seven lines more, containing, apparently, the scribe's note on the topics of samskāra after which we have the post colophon statement :—

मिति माघ सुधि पञ्चमी रविवार संवत् १८२९ लिखतं काशीमध्ये गङ्गासमीपे ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ विश्वेश्वराय नमः । यादृशं पुस्तकं etc., etc.

The mangalācarana and the object of the work :—

कश्यपादीन् मुनीन् नत्वा गुरुंश्चाचलदीक्षितान् ।
सर्वेषामुपकाराय कुर्वे संस्कारपद्धतिम् ॥

तत्र मन्त्रारम्भः ।

गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तोन्नयनं तथा ।
जातकर्माभिधानञ्च निष्क्रमं प्राशनं क्रमात् ॥
चूडोपनयनं वेदव्रतानाञ्च चतुष्टयम् ।
गोदानं स्नानमोक्षौ च विवाहः षोडशः क्रमात् ॥

तत्र गर्भाधानमुच्यते ।

It is, apparently, a paddhati for the Baudhāyanīya and quotes Kārikā, most likely Gopāla Kārikā.

703

7018

Substance country-made paper. [illegible] Character Nāgarī. [illegible] Appearance old. [illegible]

An exposition of some Śrauta and Gṛhya ceremonial in accordance with the rules of Baudhāyana in Kārikā form.

Beginning — श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ प्रवक्ष्याम्य हविर्यज्ञेषु यज्ञिनः ।
आधानवर्जितत्वम् सुखबोधनमिति स्थिति ॥
तासां प्रयोग आदौ तु आधानवाङ्मयतः ।
आधान दर्भेष्टोमे पाययेत् सर्वकर्मणि ॥
सुवं नाभिमुखं च प्रोक्ष नाभि स्थिरेद्दृढम् ।
अस्थितं चेत् पाययित्वा अथ नाभिम पाययेत्ततः ॥
श्लोकोपदेशं वाचो सम्यमिन सुसमेत वा ।
चिरात्प्रमेत् विभिर्मन्त्रैरादोविस्तारयेच्च ते ॥

6A, दर्शपूर्णमासविधिप्रयोगोऽध्याय ।
अथातः समिधामि यजुषाक्रोमं दर्भके ।
आज्यस्थाली स्रुवं चैव स्रुचं च समिधं तथा ।

6B, दर्शपूर्णमासविधिः समाप्तः ।

This portion of the work is tacked on to our Catal No 734

13A, इत्याह भगवान् बौधायनः।

अथाग्निमूर्त्तिं वक्ष्यामि सर्वाभीष्टप्रदायकं।

एकदेहं द्विशिरसं जटामुकुटमण्डितम्॥

13B, अथाब्दिकस्य श्राद्धस्य प्रयोगो वक्ष्यतेऽधुना॥

18A, एकोद्दिष्टप्रयोगोऽथ सविशेषं निगद्यते॥

20A, एवं कल्पविधानोक्ता कारिका चानुपूर्व्यतः।

एकोद्दिष्टक्रियामुक्ता सम्पूर्णा च विशेषतः॥

Here end the Karikas, the rest of the leaves, containing some of the *Baudhāyana Sūttras*

अथाष्टकाहोमस्तैषे मासि अपरपक्षस्याष्टम्यां क्रियेतैव माघे एव फाल्गुने।

etc, etc

22B, इत्यष्टकाहोमो व्याख्यात इतीमा सप्तपाकयज्ञसंस्था व्याख्याता

अथ वै भवति श्रद्धा वर आम etc

24A, एवमेव त्रिरात्र पञ्चरात्र सप्तरात्र नवरात्रमेकादशरात्र पुनर्मृत्युं जयतीति ह स्माह बौधायन।

अथात प्रतिसरबन्ध व्याख्यास्याम यस्मिन नान्दीमुख कुर्यात् तस्या रात्रि प्रदोषान्ते प्रतिसरमारभेत।

24B, इत्याह भगवान् बौधायन।

अथातो ब्रह्मकूर्चविधि व्याख्यास्याम।

25B, अभक्ष्यभक्षणे चैव मलमक्षितं पाप।

ब्रह्मकूर्चोऽग्निवद्दहेदित्याह भगवान बौधायन।

अथ बलिहरण।

28B, बलिहरणं व्याख्यात। अथ प्रत्यवरोहण।

29A, प्रत्यवरोहणं व्याख्यात। अथामावलुगते प्रायश्चित्त।

30A, इत्यग्नीनाहरेत् पुन। अथ यद्यग्नि षण्मासादूर्द्ध उच्छिन्न स्यात् तदा च पूर्वोक्तपुन सन्धानानन्तर षण्मासादूर्द्ध विच्छिन्नस्यौपासनस्य प्रायश्चित्तहोम करिष्ये।

31A, अथ वृषोत्सर्गः ।

कार्त्तिक्यां पौर्णमास्या चैत्र्यां रेवत्यां वा आश्वयुज्यां वा गवांमध्ये

31B, अश्वमेधफलमवाप्नोतीत्याह भगवान् बौधायनः ।

अथातो मृत्तिकास्नानविधि व्याख्यास्याम ।

End —ध्यात्वा नारायणं प्रपद्यत इत्याह भगवान् बौधायनः ॥

794.

2271

Substance country made paper 11½×5 inches Folia 4 Lines 9 on a page Extent in slokas, 100 Character Nagari Appearance fresh

It contains four works

(I) बौधायनगृह्योक्तवृषोत्सर्गविधिः ।

It begins —

कार्त्तिक्या पौर्णमास्यां आश्वयुज्यां माघ्या वा ।

It ends —

लोहितो यस्तु वर्णेन मुखे पुच्छे च पाण्डुर ।

श्वेत खुरविषाणाभ्या स नीलो वृष[भ]स्मृत ॥

इत्याह भगवान् बौधायन ।

(II) A *prayoga to the above*

It begins —

यद्यपि बौधायनोक्तवृषोत्सर्गप्रयोगा बहव सन्ति तथापि साद्यन्ततत्सूत्रपुस्तकदर्शनेन वृषोत्सर्गविधिप्रतिपादकसूत्रविरुद्धा प्रतिभान्ति । अतोऽयं समीचीन । अथ सच्छिष्टमूलसूत्रानुसारिणी सरणिः प्रदर्श्यते । देशकालसङ्कीर्तनान्ते मम दुष्कृतापराधेन तिर्यक्कुयोनिप्राप्तानां जात्यन्तरे वर्तमानानां मत्त पूर्वेषां दशपुरुषाणा परेषा दशपुरुषाणा च एकविंशस्य आत्मन पावनद्वारा पुनरावृत्तिराहित्यार्थं बौधायनोक्तसूत्रविधिना वृषोत्सर्गं करिष्ये ।

(III) मोदकसहस्रहोमप्रयोग ।

Begins:—

समुच्चयेत्यादि॰थं मम श्रभीष्टफलसिद्धिपरिपन्थिदुरितक्षयवाञ्छितफलप्राप्तिद्वारा श्रीवरदमूर्त्तिगजाननप्रीत्यर्थं गणपत्यथर्व्वशिरोविहितमोदकसहस्रहोमं करिष्ये ।

(IV) गोघ्नतप्रयोगः ।

अथ गोघ्नतप्रयोगो लिख्यते । यजमान आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अमुकपर्व्वनिमित्तं रजतमानेन प्रतिव्यक्ति पुराणत्रयपरिमितरजत (जज) प्रत्याम्नायद्वारा पट्कार्षापणपरिमितरजतप्रत्याम्नायभूतश्चेत्र दशकार्षापणपरिमितरजतप्रत्याम्नायभूतधेन्वा च सहितं प्रतिगु एकमाषपरिमितरजतनिष्क्रयात्मकालङ्कारयुतं तथा एकमाषपरिमितरजतनिष्क्रयात्मकदक्षिणायुतं च गोघ्नतदानाख्यं कर्म्म करिष्ये ।

795.

2082 जातेष्टिप्रयोगः । *Jāteṣṭiprayoga.*

Substance, country-made paper. 8¼×4 inches Folia 3 Lines on a page, 10, 11. Extent in slokas, 45 Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured. Complete

Colophon:—

जातेष्टिः समाप्तः ।

Post colophon:—

इदं पुस्तकं भागवतोपनाम्ना यज्ञेश्वरेण लिखितं स्मार्त्तं ।

The work begins:—

अथ जातेष्टिः ।

पूर्व्वेद्युः नान्दीश्राद्धं राचावुदकशान्तिं प्रतिसरबन्धं च कृत्वा परेद्युः पवनमन्त्राचमनमन्त्रप्रोक्षणपुण्याहवाचनानि कुर्यात् ।

बौधायनस्तु अन्वारम्भणीयं कुर्यात् पुत्रे जाते जातकर्म्मानुष्ठानात् पूर्व्वं स्मृतिप्रसिद्धाशौचेऽतिक्रान्ते वा वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेत् ।

2B, इति बौधायनोक्तजातेष्टिः ।

796

522 बौधायनोक्ता ऋतुशान्तिः (संस्कारनिर्णयान्तर्गता)

Baudhayanokta Rtusanti—Being an extract from Samskāranirnaya

For the manuscript see L 1299

797

3209

Substance country made paper 8½×3¼ inches Folia 3 Lines, 10 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured

The manuscript contains 12 kārikas on the construction of a hall for soma sacrifices, (2) and rules for the entertainment of a thousand Brāhmanas.

(1) The first is called Saumiyavihārakārikā It begins —

मद्दावेद्यामुत्तरवेद्यां च क्रियमाणायां ब्रह्मा दक्षिणत आस्ते प्रागवस्य मध्यमात् लालाटिकाच्चीन् प्राच प्रक्रमान् प्रक्रम्य शंकु निहन्ति ।

Then begins the Kārikā —

मीयते सौमिकी वेदिः प्रक्रमैर्दिदयाकुलै ।
आदौ त्रिषु नवद्येकपन्द्राद्दिशरभृदिषु ॥
एकैकद्विशरैकेषु प्रकवी दश पञ्च च ।
षटत्रिंशिकामानरज्जुस्तस्यां शरेषु सदायम् ॥

The Kārikās are based on the precepts of Baudhāyana

1B अन्तिमे द्वादशखसौ चात्वालोऽसादुदक्क्रमे ।
शम्या सर्वत्र चात्वाल इति बौधायनोऽब्रवीत् ॥

2A *Colophon* —

इति सौमिकविहारकारिका समाप्ताः ॥

Then follows Sahasrabhojanavidhi

अथातः सहस्रभोजनविधिं व्याख्यास्यामः । यजमानः कृतनित्यक्रियो दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा सहस्रब्राह्मणभोजनेन सहस्रात्मानमीश्वरं सम्पूजयिष्यन् स्वस्तिपुण्याहवाचनं गौर्यादिषोडशमातृकापूजनं ब्राह्म्यादिसप्तमातृकापूजनं नान्दीश्राद्धं च करिष्ये ।

798.

3237. **सहस्रभोजनविधिः ।** *Sahasrabhojanavidhi.*

Substance, country made paper 9×4 inches Folium, 1 Lines, 11+11 Extent in slokas, 20. Character, Nagara Date, Samvat 1904 Appearance, discoloured Complete

It begins:—

अथातः सहस्रभोजनविधिं व्याख्यास्यामः ।

यजमानः कृतनित्यक्रियो दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा सहस्रब्राह्मणभोजनेन सहस्रात्मानमीश्वरं संपूजयिष्यन् स्वस्ति पुण्याहवाचनं गौर्यादिषोडशमातृकापूजनं नान्दीश्राद्धं करिष्ये ।

Colophon:—

इति सहस्रभोजनविधिः ।

Post Colophon:—

इदं पुस्तकं पटवर्द्धनोपनामकरामकृष्णभट्टेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ।

संवत् १९०४ । चैत्रशुद्ध १३ त्रयोदश्यां इन्दुवासरे समाप्तम् ।

799.

2230. **बैाधायनसूत्रानुसारी सहस्रभोजनप्रयोगः ।**

Sahasrabhojanaprayoga according to Baudhayana

By Vāsudeva

Substance, country made paper 11¼×5¾ inches Folium, 1 Lines, 15 on a page Extent in slokas, 50 Character, Nāgarī of the beginning of the eighteenth century Appearance, old worn out and pasted Complete

It begins —

अथ बौधायनसूत्रानुसारी सहस्रभोजनप्रयोगः । तत्रकाल । कर्कमकरमेषतुलासक्रान्तौ जन्मर्क्षे ग्रहणद्वये वै व्याधियुक्ते प्रभा- पश्चादिकामोऽन्यकामो वा विप्राज्ञां लब्ध्वा इष्टदेवतागुर्व्वादीन नत्वा देशकालादि सकीर्त्य सर्व्वकामावाप्तिमहापापनिर्मुक्ति- पूर्व्वक षष्ठिवर्षसहस्रावच्छिन्नकालावधिक विष्णुलोकमहितत्वकामो ग्रहपीडानिर्मुक्तिकामो वा व्याधिनिर्मुक्तिकामो वा प्रजाकामो वा पशुकामो वा विपदगमसपत्नाप्तिकामो वा अथवा सहस्रात्मविष्णु प्रीतिकामो यथाकाल यथोपपन्नेनान्नेन सहस्र ब्राह्मणान् भोजयिष्य तदङ्ग-स्वस्तिवाचन मातृकापूजन नान्दीश्राद्धानि करिष्य आदौ गण पतिपूजन करिष्ये इति सकल्प्य नान्दीश्राद्धान्त कल्पोक्तविधिना कृत्वा सदन्नेन सहस्र विप्रान वेदपारगानेव भोजयेत् न तु वेद रहितान ।

The authorship and basis of the work

दृष्ट्वा बौधायनसूत्र विषार्थं च तदर्थतः ।
वावुशास्त्रेन रचितः प्रयोग ग्रन्थतुष्टये ॥

Col —इति दानदिनकरोद्योतस्थबौधायनसूत्रानुसारी सहस्रभोजन प्रयोगः ।

After the Colophon —

अथ अयुतब्राह्मणभोजनसहस्रब्राह्मणभोजनप्रायश्चित्तमाह देवल इति हेमाद्रि • अयुतब्राह्मणभोजन- सहस्रब्राह्मणभोजन समाप्तम् ।

800.

1887 **उदकशान्तिः प्रतिसरबन्धश्च ।** *Udaka ṡānti and Pratisarabandha*

Substance country made paper 9×4½ inches Folia 4 Lines 8 on a page Extent in slokas 0 Character Nāgarī Appearance old pasted with transparent paper Complete

It begins :—

अथ उदकशान्तिबोधसूत्रम् । अथ वै भवति श्रद्धा वा आपः श्रद्धा मेवारभ्येति यज्ञो वा आपो यज्ञमेवारभ्येति वज्रो वा आपः वज्रमेव भ्रातृव्येभ्यः प्रहृत्येति आपो वै रक्षोघ्नी रक्षसामपहत्य इत्यापो वै देवानां प्रियं धाम इत्यमृतं वा आपः तस्मादद्भिरस्यान्त-मभिषिञ्चति इत्यापो वै सर्व्वा देवता एवारभ्येत्यापो वै शान्ताः शान्ताभिरेव चास्य शुचं शमयतीति ब्राह्मणम् । तस्मात् पवित्रेण शान्त्युदकं करोति ।

Leaf 3A.—एवमेकरात्रं त्रिरात्रं पञ्चरात्र सप्तरात्रं नवरात्रं एकादशरात्रं इत्यपमृत्युं जयति इत्याह भगवान् बौधायनः । दशकः ॥

Leaf 3A.—अथ प्रतिसरबन्धः बौधा[य]नसूत्रं व्याख्यास्यामो × स्मिन् दिने नान्दीमुखं कुर्यात् ।

It ends :—

यजमानः पूर्व्वादिक्रमेण ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां दद्यात् ॥

प्रतिस[र]बन्धः समाप्तः ।

इत्युदकशान्तिः समाप्तः ।

Bik. 487 contains an Udakaśāntiprayoga without the Pratisarabandha Burnell in 144*a* attributes an Udakaśānti with Pratisarabandhaprayoga to Śaunaka The present work, however, belongs to Baudhāyana's school

801.

1059. सर्पसंस्कारविधिः । *Sarpasaṁskāravidhi*

Substance, country made paper $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 4 Lines, 20 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara Appearance, old Complete

An anonymous manual for the performance of an expiatory rite called Sarpasaṁskāra according to Baudhāyana. By this expiatory rite one escapes from the sin incurred by

killing snakes, and from the danger of snake-bite This rite is said also to be a great cure for leprosy

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

बौधायनानुसारेण सर्पसंस्कार उच्यते ।

प्रयोगः— इह जन्मनि जन्मान्तरे वा सर्पवधे विप्रैः पौर्णमास्या-

ममावास्यायां पञ्चम्यामश्लेषान्वितायां अन्यतमस्यां वा तिथौ सर्प-

संस्कारः कार्यः ॥

It ends —

ततो येन देवता इत्यभिषेकं कृत्वा विप्राशिषोऽङ्गीकृत्य गम्यता

मिति ब्राह्मणान् विसर्जयेत् ॥ स्वजनैः सह भुञ्जीत ।

एवं कृते नागपीडानिवृत्तिर्जायते ध्रुवम् ।

सर्पहिंसाकृतात् पापान्मुच्यते नात्र संशयः ॥

कुष्ठव्याधिविनिर्मुक्त (क्तो ?) सर्व्वदा भेषजं त्विदम् ।

आयुरारोग्यमैश्वर्यं सर्व्वान् कामानवाप्नुयात् ॥

Col —इति बौधायनोक्तप्रकारेण सर्पसंस्कारविधि ॥

Post Col —इदं पुस्तकं कमलाकरदीक्षितस्य । श्रीरामो जयति ।

802

2878 सर्पसंस्कारविधिः । *Sarpasaṃskāravidhi*

By Raghunātha Vājapeyi

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia, 2 to 5 Lines 13 12 on a page Extent in slokas 100 Character, Nāgara Date Saka 16[0]5 Appearance discoloured and mouse eaten Complete

Colophon —

इति बौधायनोक्तरीत्या सर्पसंस्कारविधिर्वाजपेयिरघुनाथेन कृतः ।

Post Col —

लिखितं इदं काश्यां जनार्द्दनेन श्रीहरितुष्टये आत्मतुष्टये च ।

शके १६[०]५ वैशाखपौर्णमास्यामिदम् ।

It begins :—

बौधायनानुसारेण सर्पसंस्कारविधिरुच्यते । सर्पसंस्कारकर्त्ता सभ्यानुपवेश्य निष्काणां त्रयं द्वयमेकं वा निष्कं पर्षद्दक्षिणात्वेन दत्वा पर्षदं प्रदक्षिणीकृत्य स्वपापं ज्ञापयित्वा तन्निष्कृतिं पर्षदं प्रार्थयेत् ।

The Samkalpa runs —

मया मदीयपुत्रकलत्रमातापित्रादिभिरिह जन्मनि प्रागतीतसप्तजन्मसु बाल्ययौवनवार्द्धक्यान्यतरावस्थासु ज्ञानतो ऽज्ञानतो वा रात्रावहनि सन्ध्ययोर्वा यः कृत सर्पवधस्तज्जनितपापसमूलोन्मूलनद्वारा तत्प्रयुक्तकुष्ठदद्रुकण्डूतिपामानेत्ररोगकर्णरोगविस्फोटगण्डमालालूताद्यहरहरनुभूयमानाचिकित्स्यनानाविधव्याधि + + + + + आयुष्मत्पुत्रादिसन्ततिप्राप्तिगतापत्यविनाशदारिद्र्यादिदोषनिवृत्तये सर्पस्य पुण्यलोकावाप्तये मद्वंश्यानां जलचरस्थलचरान्तरीक्षचरसर्पबाधानिवृत्तये समस्त सर्पाधिनायश्रीमदनन्तप्रीतये यथाशक्ति यथाज्ञानं यथासम्भृतद्रव्यै बौधायनशौनकाद्यन्यतममुनिप्रोक्तप्रकारेण सर्पसंस्कारं करिष्ये इति ।

803.

6291

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia 2 Lines 10-12 on a page Character, modern Nagari Appearance fresh

These two leaves contain explanations of some mantras in the Brāhmana's daily prayer, giving rules about it, and also directions for Pāhi trayodaśa Homa, to be performed by way of penance for the omission of the sacramental rites which follow that of Cūdākarana It is called Pāhi-Trayodaśa Homa—*Pāhi* being repeated in almost every mantra and Trayodaśa (13) being the number of the homas

804.

191. विनायकशान्तिः । *Vināyaka Śānti.*

For the present manuscript see L. 1323

It follows the rules of Baudhāyana

Post Col —इद पुस्तक वेदाध्यायीयुपनामकलक्ष्मणभट्टस्य लिखित तेनैव शके १७२२ दुर्म्मतिनामसंवत्सरे ज्येष्ठाधिककृष्णप्रतिपत् ।

805.

2266 **विनायकशान्तिः ।** *Vinayaka Santi*

Substance country made paper 11½×5 inches Folia 2 Lines on a page 9 Extent in slokas 6 Character Nagara Fresh Prose

The first page and a half are taken up by the section of बौधायनकल्पसूत्र on the subject This section begins as L 1828 The second part begins in 1 B

स्मार्त्ते स्वल्पमप्युक्त कर्मफलप्रदं तदनुक्तौ तु बहूचे बौधायनोक्तमादरेण ग्राह्यमिति शास्त्रदर्शनात् महानिबन्धेषु उक्तोऽपि विनायकशान्तिप्रयोगोऽनादृतः । यद्यपि सर्वो फलभूयस्त्वमिति न्यायेन महानिबन्धिभि लिखितत्वेन च ग्राह्यत्वेन प्राप्तस्तथापि स्मृतिपुराणमूलक स इति तमुपेक्ष्य प्रयोग प्रदर्श्यते, etc

806.

1883 **महादेवपरिचर्य्याप्रयोगः ।** *Mahadevaparicarya prayoga*

By Suresvara Svami, the disciple of Raghuramatirtha

For the manuscript and the work see L 4121

Substance foolscap paper and not country made as stated in L

807.

2137 **बौधायनोक्त पार्थिवलिङ्गपूजनम् ।** *Parthivalinga pujana, as directed in Baudhayana*

Substance country made paper 8×3½ inches Folia 9 Lines 8 on page Extent in slokas 150 Character Nagari of the latter part of the seventeenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

अथ बौधायनोक्तलिङ्गपूजनम् ॥

कर्त्ताचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सकीर्त्यामुककामनया एतावत्संख्याकपार्थिवपूजा करिष्ये इति सकल्प्य ।

In leaf 1 A .—

अथ न्यासः ।

2 A :—

अथ ध्यानम् ।

Leaf 7A :—

इति वैदिकप्रकारः,

अथ प्रार्थिवेश्वरचिन्तामणिकल्पः । अस्य पार्थिवेश्वरचिन्तामणिमन्त्रस्य निग्रहानुग्रहकर्त्ता ब्रह्मा ऋषिः कामदुघा गायत्रीच्छन्दः वरदश्च पार्थिवेश्वरचिन्तामणिर्देवता क्ष्रां बीजं । क्ष्रीं शक्तिः नमः कीलकं । मम सकलकामनासिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ।

Leaf 8A.—*Colophon* :—

इति बौधायनोक्तपार्थिवलिङ्गपूजाविधिः ।

In the same leaf :—

अथ पौराणोक्तपार्थिवलिङ्गपूजाविधिः ।

This ends abruptly with the well known Dhyāna of Śiva

It is therefore a manual for the worship of Pārthiva Liṅga in accordance with the rules of Baudhāyana. It contains also the Paurānic method of worship. The work is anonymous.

808.

2229. शतादिभोजनविधिः । *Śatādibhojanavidhi.*

From Dāna Dinakaroddyota

Substance, country-made paper. 11¼ × 5½ inches Folia, 2 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 54 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, pasted and discoloured Complete

Topics :—अथ अन्नदानम् 1A ; अथ शतभोजनविधिः 1B ; अथ सहस्र-भोजनम् 1B ; अथायुतभोजनम् 2B ; अथ लक्षभोजनम् 2B ;

Col. :—इति शतादिभोजनविधिः ।

It gives the whole of the Baudhāyana Sūttras on the entertainment of a thousand Brāhmanas.

It follows Madanaratna Visnudharma, Bhagavatapurana and Brahmavaivartapurana and Ksemapurana

In a different hand at the end of the MS —

इद पुस्तक नारायणदीक्षितभागवतस्य ।

809

2275 **बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः ।** *Baudhayanokta linga pratistha vidhi*

Substance country made paper 11¾× inches Folia 5 Lines 9 on a page Extent in slokas 100 Character Nāgara Appearance fresh Complete.

Begins —अथ प्रतिष्ठाविधि ।

अथ बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि । सुमुखश्चेयादि अस्यां मूर्त्तौ देवस्य सान्निध्यतासिद्धाय दीर्घायुर्लक्ष्मीसर्व्वकामसमृद्ध्यक्षयसुख कामो लिङ्गप्रतिष्ठा करिष्ये । इति सङ्कल्प्य गणपतिपूजन पुण्याह वाचन मातृकापूजन नान्दिश्राद्धमाचार्यादिऋत्विग्वरण च करिष्ये तानि कृत्वा ऋत्विज पूजयेत ॥

It ends —ततो नामकरणान्त नाम्ना देवस्य उत्तरपूजा कृत्वा आचार्याय गा दत्त्वा ब्रह्मणे वृषभ सदस्याय अश्वमृत्विग्भ्यो दक्षिणा दत्त्वा पूर्णता वाचयेत । अग्नि विसृजेत ।

Col —इति बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि ।

Then 8 lines more on the *Mandala lerita*

810

2697 **लिङ्गस्थापनविधिः । (बौधायनोक्तः)** *Linga sthāpanavidhi*

Substance fool cap paper 6×3 inches Folia 28 Lines 7 on a page Extent in slokas 2 0 Character Nagara Nineteenth century handwriting Appearance discoloured Complete

The Mangalācarana and the object of the work

श्रीगणेशपदद्वन्द्वं नमामि भवतारकम् ।
सिद्धिवृद्धिसमायुक्तं तं नमामि विनायकम् ॥
किरातकायस्थवणिग्जनानां तथैव सन्न्यासिजटाधराणां ।
शिवस्तुत्या सद्विप्रेण स्थापनं पूजनं तथा । (?)
जप-प्रदक्षिणा-होम-स्तुतिश्चैव यथाक्रमम् ॥

तत्र स्थापने क्रमः ।

तत्र पूर्व्वेद्यु कृतनित्यक्रियः देशकालौ संकीर्त्य अमुकगोत्रोत्पन्नो अमुकवर्म्मा वा मम्मादि सर्व्वपापक्षयार्थं दिर्घायुषि पुन (?) पुत्र-पौत्राद्यवच्छिन्नसन्ततिवृद्धिस्थिरलक्ष्मि (?) किर्त्तिलाभशत्रुपराजय-सर्व्वपापनिरसनशिवलोकावाप्तिसकलसुखधर्म्मार्थकाममोक्षप्राप्ति-द्वारा श्रीसदाशिवप्रीत्यर्थं अचललिङ्गप्रतिष्ठां करिष्ये। तत्र गणपतिगौरिपूजनपुण्याहवाचनादिनान्दिश्राद्धान्तं अहं करिष्ये।

Col. :—इति बौधायनोक्तशिवलिङ्गस्थापनविधि ।

Post Col. :—श्रीसावशिवार्पणमस्तु । संख्या २७५ ।

811.

6305 **लिङ्गप्रतिष्ठाविधिः ।** *Liṅgapratiṣṭhāvidhi*

As directed by Baudhāyana

Substance country made paper 11×6 inches Folia 13 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 260 Character modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon :—इति बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि समाप्त ।

Beginning :—ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

अथ बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि ।

तत्र यथाशक्ति प्रायश्चित्तं कृत्वा कर्त्ता पूर्वेद्यु कृतनित्यक्रियो देशकालौ संकीर्त्य—अमुकगोत्रोत्पन्न अमुकराशिरमुकशर्म्माहं मम दीर्घायुरारोग्यपुत्रपौत्राद्यनवच्छिन्नसन्ततिवृद्धिस्थिरलक्ष्मीकीर्त्तिलाभशत्रुपराजयसर्व्वपापनिरसनपूर्व्वकसकलसुखधर्म्मार्थकाम-मोक्षप्राप्तिकाम श्रीसदाशिवप्रीतये मनवधूहमखां सवास्तुशान्ति-पूर्व्वकां अचललिङ्गप्रतिष्ठा करिष्ये ।

It ends —

आचार्याय गां प्रदद्यात् वृषभं महान्यायाश्च ऋत्विग्भ्यो यथाशक्ति दक्षिणां दत्वा सपूर्णतां वाचयेत् । ततः आचार्यो मण्डपदेवता अग्निं च विसर्जयेत् ।

812.

5080 कलशरुद्रविधिः । *Kalaśarudravidhi.*

Substance country-made paper. [illegible] Folia [illegible] Lines [illegible] on a page. Extent in ślokas 90. Character Nāgarī of the eighteenth century. Appearance old and discoloured. Complete.

Beginning —

श्रीगणाधिपतये नमः ।

शतानन्द उवाच ।

महारुद्रप्रसङ्गेन कलशाख्यो निरूपितः

तस्य कर्त्तव्यता ब्रूहि कृपया प्रमथाधिप ॥

नन्दिकेश्वर उवाच

दुर्वाससस्तु संवादे बोधायनमहर्षिणा

प्रोक्तं च हि समासेन कथयामि तवानघ ॥

मण्डपाचार्यकर्त्तॄणां ऋत्विजां लक्षणं पुनः ।

महारुद्रप्रसङ्गेन वक्ष्ये विस्तरतो द्विज ॥

इदानीं मूर्त्तिमानञ्च सर्व्वाकामप्रदायिनाम् ।

कथयिष्यामि महाप्राज्ञ सावधानतया शृणु ॥

उत्तमा पलसङ्ख्याका सौवर्णी प्रतिमाम्बिका (?) ।

पलं सुवर्णाश्चत्वारः पञ्च वापि प्रकीर्त्तितम् ॥ (?)

चतुर्निष्कं सुवर्णं स्यात् चतुर्म्माषस्तु निष्ककः ।

माषैः षोडशभिर्मध्य अधमञ्च तदर्द्धकम् ॥

उत्तमं मध्यमं हीनं त्रिविधं मानमुच्यते ।

वित्तमानेन कर्त्तव्यं सर्व्वं भवति चाक्षयम् ॥

सौवर्णान् राजतांस्तान् कलशान् कारयेच्छुभान् ।
अशक्तश्च तथा कुर्यात् मृण्मयान् कलशान् शुभान् ॥
औदुम्बरीण्यासनानि तथा कलशसंख्यया ।
कलश प्रतिवस्त्राणां युग्मसंख्यां प्रकल्पयेत् ॥
अग्नेशौ वस्त्रपात्राणां आसने स्थापयेदिमा ।
शिवरूपमनुस्मृत्य कार्यस्तत्र समुत्कित ॥

2B धुरन्धरो महानद्वान् धर्मोऽयं वृषभाकृति ।
सपाप घन्तु मे देवी ब्रह्मणा प्रतिपादितः ॥
यदा तन्मूलसंख्यातो मध्य वा सत्त्वविक्तमः ।
हिरण्यगर्भमन्त्रेण ऋत्विगम्य प्रतिपादयेत् ॥

There are altogether 89 verses in the anustup metre. The Kalasa Rudra is a vrata, or a voluntary vow meant to propitiate Rudra, the golden jars representing the God

Colophon —इति श्रीकलशरुद्रविधि ।

813

5992 **नमस्कारद्वारा रुद्रानुष्ठानप्रयोगः ।** *Namaskāradvāra Rudrānuṣṭhānaprayoga*

By Kāla Nāgoji Śarman

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 10 Lines 10 on a page Extent in slokas, 250 Character Nāgari of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

This is a part of a work on the ritual of Rudra

The Mangalācarana and the object of the work —

सप्रपञ्चं निरूप्याथ रुद्र नागोजीशर्मणा ।
नमस्कारविधेस्तेन प्रयोग प्रवितन्यते ॥

Then it goes on —

अथैतच्छतरुद्रीयापरपर्यायस्य रुद्रप्रश्नस्य जपादिष्विव नमस्कारप्रयत्नमस्ति न वेति सन्देहे महार्णवादिप्राचीननिबन्धेषु अदर्शनात् नेति पूर्वपक्षीकृत्य ।

नमस्कुर्वन्ति ये शम्भुं रुद्राध्यायनम पदैः ।
निःश्रेयसश्रियो नूनं भाजनं सम्भवन्ति ते ॥
यावन्नम पदैर्भक्त्या रुद्राध्यायस्य चान्वहम् ।
प्रणमेत् प्रणमेत् तं वै यो निजार्थो (?) निजं जगत् ॥

Colophon :—

इति श्रीकालोपनामककाशीनाथशर्मणा विरचितो नमस्कारद्वारा रुद्रानुष्ठानप्रयोगः ॥

814.

2145 **वटोद्यापनविधिः** *Vatodyāpanavidhi of Baudhāyana's School.*

Substance country made paper 9×4 inches Leaves 18 Lines 9 on a page Extent in slokas 00 Character Nagara Date Saka 1699 Appearance, fresh Complete

Col :—इति बौधायनोक्तवटोद्यापनविधिः ।

Post Col .—शके १६९९ हेमविलम्बिनामसंवत्सरे कार्त्तिकशुद्धचतुर्थ २१ भौमवासरे तद्दिनी इदं पुस्तकं लिखित स्वार्थ परार्थम् ।
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा, श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

It is a priest's manual for the final ceremony in the eighth, tenth or twelfth year after the planting of Vata tree.

It begins.—वटोद्यापनं लिख्यते । तत्र काल मध्यासौनक (?) ।
स्थापनादष्टमे वर्षे दशमे द्वादशेऽपि वा ।
ततः कालत्रये प्राप्ते कुर्यादुद्यापनक्रियाम् ॥
अथोत्तरायणे श्रेष्ठे गुरुशुक्रास्तबाल्यवार्द्धक्यरहिते कार्यम् ।
माघफाल्गुनयोः कुर्यात् चैत्रवैशाखयोरपि ।
न कुर्याच्छेदने छन्दे विद्युद्दावाग्निनाहते ॥
उद्यापनं प्रकुर्वीत शुभे पक्षाद्युरान्विते ।
शुक्लपक्षे शुभर्क्षे च सुवारतिथिलग्नके ॥

चन्द्रानुकूले कर्त्तव्य दिवा कुर्य्याच्च यत्नतः ।
न बध्नाति फल यावत् वापीतो वटपादप ॥
तावदुद्यापनकर्त्ता कर्त्तव्य हितमिच्छति ।
जाते फले तथा कार्य्य वटस्योद्यापन विधि ॥

815

5686 काण्वसंहिता । *Kāṇvasaṃhitā*

Substance country made paper 10×5 inches Folia 1 o Lines 8 on a page Character Nagara of the early nineteenth century Appearance discoloured Complete

816.

5612 *The Same*

Substance palm leaf 17¼×1½ inches Folia 44 Lines 4 on a page Character Udiya about 150 years old Appearance good To the end of the 12th chapter *Of the 13th there are only 42 mantras from the beginning*

Beginning —

ॐ नमो भगवते यज्ञपुरुषाय ।

ॐ इषेत्वा तिष्ठ, द्यौरसि चतस्र, व्रतो व्रतपते घ्नती, पर्व्वतेस्य-स्वतस्र, धर्म्मासि सप्त, दृष्टिरसि चतस्र, धर्म्मासि पञ्च, देवस्य त्वा चतस्र, देवस्य त्वा मट, प्रत्युष्टा रक्ष पञ्चदशानुवाकेषु पञ्चाशत् ॐ इषेत्वोर्ज्जेत्वा वायवस्थ देवो व सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्म्मणे ।

817

5687 काण्वसंहितापदपाठः । *Kāṇvasaṃhitāpadapātha*

Divided into four parts containing 10 chapters each

I Substance foolscap paper 8×4 inches Folia 126 Lines 6 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured

Contains the first ten chapters

11A, इति पदपाठे प्रथमोऽध्याय , 24A, ०द्वितीयोऽध्याय , 38B, ०तृतीयोऽध्याय , 50A, ०चतुर्थोऽध्याय , 62B, ०पञ्चमोऽध्याय , 64A, ०षष्ठमोऽध्याय , 85B, ०सप्तमोऽध्याय ,

०अष्टमोऽध्याय , 104B, ०नवमोऽध्याय , 116A, ०दशमोऽध्याय ।

II Substance foolscap paper 8×4 inches Fol s 137

Contains chapters XI to XX

14A, इति काण्वयजुःपदपाठे एकादशमोऽध्याय , 30A, ०द्वादशोऽध्याय , 52A, ०त्रयोदशमोऽध्याय , 64A, चतुर्दशोऽध्याय , 73A, ०पञ्चदशोऽध्यायः, 89A, षोडशोऽध्यायः, (The Colophon of the 17th is omitted), 119B, ०अष्टादशोऽध्यायः, 128B, ०एकोनविंशोऽध्याय', 136B, ०विंशोऽध्यायः ।

III Number of leaves 114 Substance etc the same

Contains chapters XXI to XXX

21B, (इत्येकोन) इत्येकविंशतितमोऽध्यायः, 35A, इति पदपाठे द्वाविंशोऽध्याय , 49B, इति त्रयोविंशतितमोऽध्याय , 58A, इति चतुर्विंशतितमोऽध्याय , 70A, इति पदपाठे पञ्च विंशतितमोऽध्याय , 81B, ०षडविंशतितमोऽध्याय , ०सप्त विंशतितमोऽध्याय', 97B, इति पदपाठे अष्टाविंशतितमो ऽध्यायः, 106B, इति पदपाठे एकोनत्रिंशत्तमो (नवमो) ऽध्यायः, 114A, इति शुक्लयजु काण्वपदसंहिताया त्रिंशतितमोऽध्याय ।

IV Number of leaves 76 by counting Substance etc the same

Contains chapters XXXI to XL

The original leaves 12 to 53 have been lost The contents of those leaves have been restored in 40 new leaves So we get 11+40+51 to 78 leaves

3B (Restored leaf) इति काण्वसंहिताया पदपाठे एक त्रिंशोऽध्यायः, 17B, इति काण्वशाखायां संहितायां पदपाठे द्वात्रिंशोऽध्याय , 26B, ०त्रयस्त्रिंशोऽध्याय', 35B, ०चतुस्त्रिंशो ऽध्याय , 60A, इति शुक्लयजु संहिताया पदपाठे पञ्चत्रिंशतितमो-ऽध्याय , 62B, इति शुक्लयजु काण्वसंहितायां पदे त्रिंशोऽध्याय ॰

66A, इति शुक्लयजु काण्वपदायां सप्तत्रिंशतिमोऽध्याय , 71A, ०अष्टत्रिंशतितमोऽध्याय , 74B, ०एकोनचत्वारिंशोऽध्याय , 77B, शुक्लदशकपद समाप्त ।

Post Colophon Statement —

शके १७२८ प्रवर्त्तमाने प्रभवनामसंवत्सरे उत्तरायणे ग्रैषि[र] ऋतौ फाल्गुनमासे कृष्णपक्षे तृतीया भौमवासरे स्वातिनक्षत्रे शुभयोगाया तृतीयप्रहरे तद्दिने समाप्तोऽय ग्रन्थ ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

अदृष्टभावान्मतिविभ्रमाद्वा यदर्थहीन लिखित मयात्र ।
तत्सर्वमार्यैः परिशोधनीया कोप न कुर्यात् खलु लेखकस्य ॥

तैलाद्रक्षेत्, etc

उगरगोलकरवेदेशास्त्रमराठेद पुस्तकम् ।

818.

5688. **काण्वसंहिताक्रमपाठः ।** *Kanvasamhitakramapatha*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 210+172 of which the 97th is missing Lines 8 on a page Character Nagara Date Samvat 1689 Appearance good Complete

Divided into two parts, the first, in 210 leaves, containing chapters I to XX and the second, in 172 leaves, chapters XXI to LX

PART I

Chapter I ends in leaf 9B (इति शुक्लयजु काण्वपदक्रमसंहितायां प्रथमोऽध्यायः), II in 1 20A, III in 31A, IV in 40A, V in 50B, VI in 58A, VII in 67A, VIII in 79B, IX in 82B, X in 91B, XI in 102A, XII in 116A, XIII in 133B, XIV in 144B, XV in 153A, XVI in 166B, XVII in 178A, XVIII in 191B, IX in 202B, X in 210A —इति विंशतितमोऽध्याय ।

PART II

Ch XXI ends in 20B,—इति क्रमपाठे एकोनविंशतितमोऽध्यायः, Ch XXII in 33B, Ch XXIII in 47A, Ch XXIV in 55A, Ch XXV in 66A, XXVI in 76B, XXVII in 86B, XXVIII in 89A, XXIX in 98B, XXX in 105A, XXXI in 117A, XXXII in 130A, XXXIII in 139A, (XXXIV Colophon omitted), XXXV in 156B, XXXVII in 162A, XXXVIII in 166B, XXXIX in 169B, XL in 172A, इति क्रमपाठे चत्वारिंशतितमोऽध्यायः।

Post Colophon —श्रीगजानन श्रीजगतस्वाय नमः।

श्रीमद्विक्रमशाके १६८६।

818A

938 *The Same*

For the manuscript see L 1803 and 1804

It contains both the first and second parts

819.

8338 **काण्वसंहिताभाष्यम्।** *Kāṇvasaṃhitā Bhāṣya*

By Sāyaṇācārya

S bstance country made paper 10½×4½ inches 1 ol 1 1 of 1 cl the 2nd is missing Lines 11 12 13 on a page Character Nagari of the seventeenth century Appearance old A mere fragment containing the 17th adhyaya only

Beginning —श्रीगणपतये नम।

यस्य निःश्वसितं वेदा etc, etc

षोडशेऽध्याये यज्ञमचितिविषया मन्त्रा उक्ता। एतावता सर्वे चयनमन्त्रा समापिताः। अथ सप्तदशे चित्यौ घृतहनीयहोम-मन्त्रा उच्यन्ते।

15A इति सप्तदशाध्यायेऽष्टमोऽनुवाक।

वेदार्थस्य प्रकाशेन, etc , etc

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्त्तकश्रीवीरबुक्क

भूपालसाम्राज्यधुरन्धरेण सायनाचार्येण विरचिते माधवीये काण्वसंहितायां वेदार्थप्रकाशे सप्तदशोऽध्यायः ।

820.

1660 वाजसनेयिसंहितापदपाठः । *Vājasaneyisamhitā padapātha*

Attributed to Śākalya

Substance country made paper 10½×4½ inches Folia 102, ten leaves being marked 100 Lines 7 on a page Extent in slokas 1100 Character Nagara Appearance old

Last Colophon —

इति श्रीशाकल्यकृतपदे विंशतमोऽध्यायः ।

N B —This should be चत्वारिंशत्तमोऽध्याय because in leaf 98B we have —इति अष्टत्रिंशत्तमोऽध्यायः and in leaf 101a we have:—इति पद नवत्रिंतितिमोऽध्याय which must be नवत्रिंशतिमोऽध्यायः ।

In leaf 8a—there is the following colophon —

इति वाजसनेयपदसंहितायां एकविंशोऽध्याय

Thus the MS contains the 'Pada-pātha' of the last 20 chapters of the 'Vājasaneya Samhitā' of the White Yajur Veda

The MS in many pages is full of diacritical marks

It begins :—

इमम् । मे । वरुण । श्रुधि । हवम् ।

अद्य । च । मृडय । त्वाम् । अवस्युः । आ । चके ।

821

1186. माध्यन्दिनसंहिताक्रमपाठः । *Mādhyandina Samhitā Kramapātha*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 415 containing the Kramapātha from the beginning to the end of the 20th chapter, and

259 containing the Kramapātha from the 21st chapter almost to the end of the work Leaves from 36 to 58 (both inclusive) of the first part are missing *Lines, 7 on a page* Character, Nagara. Date Samvat 1853 *Appearance,* tolerable

Post Col. :—संवत् १८८३ मिति मार्गशीर्षे शुक्ल ७ भौमे ॥

Beginning :—

इषेत्वा। लोर्जे। ऊर्जेत्वा। लावायवं। वायवस्थ। स्थदेवः।
देवो वः। वः सविता। सविता प्र। प्रार्पयतु। अर्पयतु श्रेष्ठतमाय
कर्म्मणे। श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठतमाय। कर्म्मण आप्यायध्वं।
आप्यायध्वं॥ प्यायध्वमध्या॥

822

1177 वाजसनेयिपदक्रमपाठौ। *Vājasaneyipadakramapāthau*

(With a fragment of Mādhyandina-Śatapatha Brāhmana)

Substance, country made paper 8×5 inches Folia 406 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 8700. Character, Nāgara Appearance, very old

The first batch—leaves 121 to 192—contains the padapātha of chapters XXI to XXXIX, both inclusive

Date on the obverse of the first leaf —

संवत् १७८३ मिति आषाढवदी गुरौ नेदीन ना नयशय्या-
सलपिरशीवनशतशीवन सदाशय्या त॰ जा॰ देवशय्यासतविजय-
शय्याने पद + + + + याज्ञिकसर्व्वात्मा स॰ देवशय्याविभागे,
श्रीमद्याज्ञिकदेवशय्याविभागे पदसंहिता सम्पूर्णम्।

The second batch—leaves 1 to 101—contains क्रमसंहिता from chapters XXI to XXVII both inclusive.

The third batch—leaves 108 to 153—contains Kramapātha from the middle of chapter XXXIII to the end.

Post Col. — इति वाजसनेयीसंहितायां क्रमपत्नात्रिंशोऽध्यायः समाप्तः । संवत् १७०११ (?) वर्षे आसमवरी ८ रवौ दिने अद्येह श्रीदय-नगरे नागरज्ञातीय पंडीतश्रीधरसुतमहादेवेन लिखितं । शुभंभवतु कल्याणमस्तु ।

There is a statement at the end of leaf 152

क्रमस्य पुस्तकं चेद वाजसनेयशाखिकम् ।
अस्ति पुरुषराजेन शोधितं कृष्ण कुत्रचित् ॥

At the end of leaf 153

क्रमाध्ययनार्थेतुको विप्राको जितकाम्यया ।
पुरुषराजेन शुक्लेन सदा सत्वा प्रयत्नतः ॥
संवद्विक्रमभूपस्य सप्तदशशते गते ।
एकादशाधिके वर्षे मार्गशीर्षे तु मासिके ॥
शुक्ले पक्षे त्रयोदश्यां सोमे चैत्र तु वासरे ।
अस्ति पुस्तकं चेद कुत्रचित् शोधितं मया ॥

The fourth batch—leaves 1 to 191—contains the third or मध्यमाख्य काण्ड of the Mādhyandina Śatapatha Brāhmaṇa

नवमोऽध्यायः ॥ १०२ ॥ सप्तम प्रपाठकः ॥ ११७ ॥ वसु सख्या ॥ ७५८ ॥ ब्राह्मणानां सङ्ख्या ॥ ३७ ॥ इति मध्यमाख्यं तृतीय काण्डं समाप्तम् ॥ संवत् १६५८ वर्षे वैशाख शुद्ध २ द्वितीयायां पुण्यतिथौ बुधवासरे वाराणस्यां देवकृष्णात्मजहरिदेव-केन लिखित शुभमस्तु ॥

The fifth batch—leaves 100 to 107—contains the 31st and 32nd adhyāyas of Krama Saṃhitā of the White Yajurveda Two leaves *more*, without leaf marks—one contains the following —

इति वाजसनेयसंहितायां चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः । शुभमस्तु ॥ संवत् १७५८ ॥ वर्षे राक्षसनामसंवत्सरे + + + वदि पौर्णमास्यां शुक्रवासरे पिप्पलाशुभस्थाने गौरिभाष्यपण्डित—श्रीविश्वेश्वर + + + + सुतपण्डित । अथादित्य तथा

कमलाकर। तथा दै भ्रमीा। तथा आनंदकर। तथा छरख। + + + + ठनार्थे लिखापितं पदसंहितापुस्तकम्। लिखितं ठ० भैरवदासेन कायस्थ॥ शुभमस्तु + + + यादृशं, etc.

823.

1417. *The Same.*

Substance, country-made paper 9¼×4¼ inches Folia, 34+11 Lines, 7 on a page. Character, Nāgara Appearance, oldish

A.

वाजसनेयिपदपाठः to the end of the 5th chapter in 34 leaves.

B.

वाजसनेयिक्रमपाठः। 14th chapter only in 11 leaves.

824.

11152. **मन्त्रभाष्य।** *Mantra Bhāṣya.*

Being a commentary on the Vājasaneya Saṃhitā, by Uvata.

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia, 240 Lines 10, 12 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

The MS. contains the comm. on Books I—XX.

Col. :—इति श्रीउव्वटकृतौ मन्त्रभाष्ये विंशतितमोध्याय

Post Col. :—ग्रन्थसंख्या ६२०० ।

825.

3156. *The Same.*

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia 94 Lines, 13 on a page. Character, Nāgara Date, Saṃvat 1558 Appearance, old, discoloured and worn out. The first leaf is missing

The MS. contains the comm. on the last 20 chapters

See L. 2510, Oxf. 105a and I.O. Catal. No 186.

The last Colophon :—

इति उवटभाष्ये मन्त्रभाष्ये चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ।

The Post Colophon Statement :—

स्वस्ति संवत् १५५८ वर्षे शाके १४२४ प्रवर्त्तमाने उत्तरायणे ग्रीष्म ऋतौ ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे ५ तिथौ गुरुदिने अद्येह श्रीकुबेरेश्वरवास्तव्य उदीच्यज्ञातीय केनचिद् भूदेवेन लिखितमस्ति ।

लेखकपाठकवाचकयोः शुभं भवतु । यादृशं पुस्तकमित्यादि ।

826.

10993 *The Same*

Substance, country made paper 13×5 inches Folia, 94 Lines, 12 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

It contains the commentary on Books XXI—XL

10A, इति श्रीउव्वटकृतौ मन्त्रभाष्ये एकविंशोऽध्यायः ।

Last Col. :—इति श्रीउव्वटकृतौ मन्त्रभाष्ये चत्वारिंशोऽध्यायः ।

Post Col. :—समाप्तं चेदं मन्त्रभाष्यम् ।

शुभमस्तु । संवत् १८५१ समय फाल्गुन शुक्ल १० शुभमस्तु ।

श्रीग्रन्थसंख्या ८५४५ ।

For a full description of the work see I.O. Catal. No 186.

827.

8996. *The Same* (उत्तरार्धम्) ।

Substance, country-made paper 14×5½ inches Folia, 220 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 6160 Character Nagara in a very modern hand. Appearance fresh Very corrupt

Beginning :—

ॐ नमः श्रीगणेश-अम्बिकाभ्याम् ।

इमं मे प्रथमेद्यानुवाकेनेष्टिकं चोक्तं प्रथमे वारुण्यौ गायत्रीत्रिष्टुभौ वारुणस्य हविषो याज्यानुवाक्ये हे वरुण त्वं मे मम इमं

\+ + + + + etc, etc.

It ends :—

अश्विनौ पिबतौ मधु मधुरखादोपलक्षितं सोमं सरस्वत्या च सजोषसा समानसोमपानौ इन्द्रश्च सुत्रामादत्तद्वापिबंतु मधु ततो भूयोभूयः अश्विसरस्वतीन्द्राः सुपन्तां सेवन्तां सौम्यं मधु ॥ ९० ॥

Colophon :—

इति श्रीउवटकृतौ मन्त्रभाष्ये विंशतिमोऽध्यायः ॥ १० ॥

828.

3859. *The Same.*

Substance, country made paper, yellow from the beginning up to the 23rd leaf, and white in the rest 13½×5½ inches Folia, 55. Lines, 9 on a page Character, Nagara of the 19th century Appearance, fresh

A mere fragment containing the beginning of the work. For a complete manuscript see I O. Catal. No. 186.

829.

10201 A. वेददीप। *Vedadipa (fragments).*

Being a commentary on the Vājasaneyi Saṃhita, by Mahidhara

I

Substance, country-made paper. 7¾×5 inches Folia, 1—15+2 (not marked, though the first is connected with the 15th and the second connected with the next leaf marked 16) +16—23 of which the 20th is missing Lines, 12 to 14 on a page Character Nagara Date, Śaka 1623 Appearance, old and discoloured Copied from a MS dated Sk 1532

Contains the comm. on Adhy. IV only.

Col. :—

श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे।
श्रालागमाद्यावनान्तश्चतुर्थोऽध्याय ईरितः॥

Post Col :—

द्विश्रीव्यिन्दुमिते शाके यथा मार्गेऽसिते भृगौ।
मह्योमिषुमितश्लोकाध्यायेऽलेखयद् द्विजः॥
शाके १६२३ कार्त्तिकवदि गुरौ जीर्णदुर्गे अनन्तसुतश्रीहरयेन लिखितं॥ शुभमस्तु॥

II Adhy 5

Substance etc the same as above Folia 12 Lines 11 to 13 on a page Complete Written in two different hands

Col —श्रीमन्महीधरकृते वेददीपे मनोहरे ।

आतिथ्यात् साग्नुचौमान्त पञ्चमोऽध्याय ईरित ॥

III Adhy 18 (Nos 13 to 26)

Substance etc the same as above Folia 4 Written in a bold hand

IV Adhy 23 (From the beginning to No 31)

Substance etc the same as above Folia 19 Lines 14 on a page

Beg —गणेशं कमलानाथ भवानी च सरस्वतीम् ।

प्रणिपत्य त्रयोविंशेऽध्याये दीप प्रकाश्यते ॥

(The mangalacarana slokas in the beginning of every adhy are wanting in the edition of Samasrami, printed in Pothi form)

V Adhy 35 (from the beginning to No 21)

Substance etc the same as in others Folia 14 Lines 10 11 on a page Appearance discoloured

Beginning —

श्रीमद्गुरुं नृसिंहहरिभ्यां नम ॥

पञ्चत्रिंशाध्यायस्य भाष्य लिख्यते महीदासेन ॥ गणपतये नम ॥ त्रयस्त्रिंशेऽध्याये सर्वमेधसम्बन्धिन कियतो मन्त्रानुक्त्वा प्रवायुमच्छेत्यारभ्यानारभ्याधीतान मन्त्रानुक्त्वा चतुस्त्रिंशाध्याये च तानेव समाप्य इदानी पञ्चत्रिंशेऽध्यायेऽपि पितृमेधसम्बन्धिनो मन्त्रा उच्यन्ते ।

There are some stray leaves

830.

3598 **रुद्राध्यायव्याख्या ।** *Rudrādhyāyavyākhyā*

Substance country made paper 11¼×3 inches Folia 6 Lines 8 on a page Extent in slokas 200 Character Bengali of the 18th century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति रुद्राध्यायव्याख्या ।

A commentary on the Rudrādhyāya of the White Yajur Veda

Beginning —

ॐ नमो गोपालाय ।

आनन्दमूर्त्तिं व्रजसुन्दरीणां

नेत्रोत्सवं नन्दकिशोरमन्त ।

निधाय गूढार्थपदानि पद्या-

न्यशेषतः कश्चिदभिव्यनक्ति ॥

The object and scope of the work is given in the following verse.—

हलायुधेन वै काण्वे कौथुमे गुणविष्णुना ।

व्याख्याता न मन्त्रा व्याख्यातास्तान् व्याख्यातुमिहोद्यम ॥

अथ रुद्राध्यायव्याख्या ।

नमस्ते रुद्रमन्यव etc , etc

The last verse explained is marked 66

831.

9489 **ईशावास्योपनिषत्** । *Isāvāsyopanisat*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 2 Lines 9 on a page Extent in slokas 20 Character Nagara Appearance fresh Complete

The 40th adhyāya of the Vājasaneya Samhitā

832

9521 *The Same*

Substance country made paper 13×5 inches Folium 1 Lines 11 on a page Extent in slokas 21 Character Nagara Appearance fresh Complete

833.

9148. *The Same.*

Substance, country-made paper 12×6 inches Folium 1 only Lines 15 on a page Extent in slokas 4 Character Nāgara Appearance old

834.

2253 *The Same*

Substance country made paper 9¼×4½ inches Folia 2 Lines 7 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured and worm eaten Complete Accented

835.

9027 *The Same*

With the Bhāṣya comm by Śaṅkarācārya

Substance country made paper 9×4 inches Folia 14 Lines 10 on a page Extent in slokas 27 Character, Nāgara Dated Sm 1855 Fresh Complete

The Col. —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीशङ्करभगवतः कृतौ वाजसनेयीसंहितोपनिषद्भाष्यं सम्पूर्णमिति भद्रम् ।

Post Col —संवत् १८५५ भाद्रशुक्लपञ्चम्यां चे वाराणस्यां लिखित सम्मासौवाक्ती पुरी ।

836.

9396 *The Same*

With the Bhāṣya by Śaṅkarācārya and the comm on it by Ānanda Giri

Substance country made paper 12×6 inches Folia 12 Lines 14 on a page. Extent in slokas 408 Character Nāgara Appearance tolerable Complete

The text and the Bhāṣya on it by Śaṅkarācārya are well known and repeatedly printed

The comm by Ānanda Giri begins —

श्रीगणेशाय नमः ।

येनात्मना परेशेशव्यासं विश्वमशेषतः ।

सोऽहं देहद्वयसाक्षी वर्जितो देहतद्गुणैः ॥ १ ॥

ईशावास्यमित्यादिमन्त्रान् व्याचिख्यासुर्भगवान् भाष्यकारस्तेषां कर्म्मशेषत्वप्रसङ्गं तावद् व्युदस्यति तथाहि कर्म्मजडाः केचिन्मन्यन्ते ईशावास्यमित्यादयो मन्त्राः कर्म्मशेषाः मन्त्रत्वात् इषेत्वादिमन्त्रवत् । इत्यादि ।

End. ततो मुख्यार्थबाधात् गौणार्थग्रहणं युक्तमित्यर्थः यस्मादर्थान्तरं न सङ्गच्छते तस्मात् इत्युपसंहारः ।

ईशाप्रभृतिभाष्यस्य शाङ्करस्य परात्मनः ।

मदीयज्ञप्ति-सिद्धार्थं प्रणीतं टिप्पनं स्फुटम् ॥

Colophon :—

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्य-श्रीशङ्करभगवतः कृतं वाजसनेयोपनिषदीशावास्यभाष्यं श्रीज्ञानन्दगिरिकृतं टिप्पनं सम्पूर्णं समाप्तम् ।

837.

1070. ईशावास्योपनिषत् दीपिकाख्यटीकासहिता ।

The same with the Dīpikā comm

Substance, country-made paper 12½×4½ inches Folia, 7 Lines, 8 to 10 on a page Extent, 120 Ślokas Character, Nāgara Date, Saṃvat 1885 Appearance, new Complete

The accompanying commentary is by Rāghavendra Yati

It begins thus :—

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीप्राणपतिमानम्य पूर्णबोधादिदेशिकान् ।

ईशावास्योपनिषदः करिष्याम्यर्थसंग्रहम् ॥

अस्या उपनिषदः स्वायम्भुवो मनुः ऋषिः यज्ञनामा हरिर्देवता अनुष्टुवादि यथायोग्यं छन्दो ज्ञेयम् ॥

It ends thus:—

युयुवियोगे इति धातोर्नुगविकरणं वयन्तु ते तुभ्यं भूयिष्ठां भक्तिध्यानोपेतां नम उक्तिं इत्युक्तिं विधेम कुर्मः न तु तत् प्रतिकर्तुं प्रक्रमः ॥ इति ।

समस्तगुणपूर्णाय दोषदूराय विष्णवे ।
नमः श्रीप्राणनाथाय भक्ताभीष्टप्रदायिने ॥ १ ॥
ईशावास्योपनिषदो भाष्याद्युक्तार्थसंग्रहः ।
राघवेन्द्रेण यतिना कृतोऽयं शिष्ययाच्ञया ॥

Col.:—इति ईशावास्योपनिषद्दीपिका समाप्तिमगमत् ॥ श्रीमद्धयग्रीवार्पणमस्तु ॥

Post Col:—संवत् १८८५ फाल्गुने मासे शुक्ले पक्षे पौर्णमास्या भृगुवासरे ॥

838.

9515. *The same with the Dipika by Sankarananda.*

Substance, country made paper 13×5 inches Folia 5 Lines 11 on a page Extent in slokas, 133 Character Nagara Appearance fresh Complete.

The last colophon of the commentary runs.—

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यशङ्करानन्दभगवतः कृतिः ईशावास्यदीपिका समाप्ता ।

839.

1119A. *The Same*

Substance, country made paper 14×5½ inches Folia, 6 In Tripatha form Character, modern Nagara Appearance, fresh Complete

Col:—इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशिष्यशङ्करानन्दभगवतः कृतिरीशावास्यदीपिका समाप्ता ।

Beg.:—ईशावास्यादयो मन्त्रा विनियुक्ता न कर्मणि ।
प्रमाणाभावतस्तेषां कुर्वे व्याख्यामकर्मणाम् ॥

840.

9517

Substance country made paper 13×5 inches Folia 2 Lines 13 on a page Extent in slokas, 60. Character Nāgara Appearance fresh

A fragment of a commentary on the ईशावास्योपनिषत्, other than the Dīpikā by Śaṅkarānanda

841.

6502 कात्यायनीयमन्त्रखण्डव्याख्या । *Kātyāyanīyamantrakhaṇḍavyākhyā*

Substance country made paper 10½×5 inches Folia 38 Lines 7 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Incomplete both ends

The original of this was defective in the beginning and nowhere in the body of the MS we find the title of the MS On the front page of the first leaf, it is called कात्यायनीयमन्त्रखण्डव्याख्या and every leaf is marked का ख

It contains explanations of mantras—among others, those of *Sandhyā* and Puruṣasūkta

842

6173 स्वप्रतीकः । *Svapratīka by Anantacārya, son of Nāgadeva Bhaṭṭa*

Substance country made paper 6¾×4 inches Folia 2 Lines 12 11 7 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

It forms part of a commentary on the White Yajurveda by Anantacārya

Colophon —

इति श्रीमन्नागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्ताचार्येण प्रथमशाखिना

विरचितायां वेदार्थप्रदीपिकायां स्वप्रतीकौ (?) समाप्त ।

It begins —श्रीगणेशाय नम ।

लोक पृण दक्षिणासे व्याद्ध्यात्तमध्यादिति ॥ लोक पृणसच्चका दृष्टकादक्षिणा रमारभ्य (?) मध्यदेशपर्यन्त लोक पृणेत्यादिभि-स्त्रिभिर्मन्त्रैरुपदधादिति शेष । तेषा मन्त्राणा प्रतीकान्यत्र ।

लोक पृण ता अस्येन्द्र विश्वा इति । लोक पृणेति इद प्रथमं मन्त्रप्रतीक ॥ ता अस्येति द्वितीयमन्त्रस्य प्रतीकमिद । इन्द्र विश्वा इति तृतीयमन्त्रस्य प्रतीक । ते च मन्त्रास्त्रयोदशाध्याये व्याख्याता । माधवीये चतुर्दशोध्याय ॥ etc

See the end of Ch XIV of the Mādhyandinisamhitā

843

5929 कात्यायनस्मार्त्तमन्त्रार्थदीपिका । *Katyāyana Smārttamantrārthadīpikā*

By Anantācārya, son of Nāgadeva

Substance, country made paper 11¼×4 inches Folia 31 of which the 5th to 17th leaves are missing Lines 17 on a page Extent in slokas 2000 Character *Nagara* Date, Samvat 1721 Appearance old

The maṅgalācaraṇa and the object of the work

श्रीमदिष्टदेवताभ्यो नम , etc , etc

वन्दे विष्णुं दैत्यजिष्णुं भक्तकल्पमहीरुहम् ।
यच्छायामाश्रितैर्लभ्य नरैरर्थचतुष्टयम् ॥
याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनिं तथा ।
अपरोक्षब्रह्मतत्त्वान् वन्दे विद्यागुरून् परान् ॥
कात्यायनस्मार्त्तसूत्रगतमन्त्रार्थदीपिकाम् ।
अनन्ताचार्यनामाहं करिष्यामि सतां मुदे ॥
ऋषिच्छन्दोदैवतानि विनियोगोऽर्थ एव च ।
मन्त्र जिज्ञासमानेन वेदितव्य पदे पदे ।
अविदित्वा तु य कश्चित् ऋत्यादिकमनुत्तमम् ।
जुहोति यजते वापि न स कर्मफल लभेत् ॥

ऋष्यादिक्रमतो ज्ञेय प्रतिमन्त्र विपश्चिता ।
येन कर्म्मफल सम्यक् लभते पुरुष क्रतौ ॥
छन्दांस्यष्टौ प्रोक्ता देवता लिङ्गगामिनी ।
गायत्र्युष्णिगनुष्टुप् च बृहती पङ्क्तिरेव च ॥
त्रिष्टुप् जगत्यतिजगती शक्वरी चातिशक्वरी ।
अष्टिश्चैव तथात्यष्टिर्धृतिश्चातिधृतिस्तथा ॥

It expl ins the mantras quoted in Katyayana Smrti Sūtra

Colophon —

इति श्रीमन्नागदेवभट्टात्मजेन अनन्ताचार्य्येण विरचिता स्मार्त्त-
मन्त्रार्थदीपिका समाप्ता ।

Post Colophon —

न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।
रचिता दीपिका सेय विद्वज्जनमुदे मया ॥
अनेन प्रीयतां देवो लक्ष्म्याराधितपादुकः ।
ब्रह्मरुद्रादिगीर्व्वाणससेव्य सर्व्वदो हरिः ॥
यावच्चन्द्रश्च सूर्य्यश्च यावत्तिष्ठति मेदिनी ।
जयतात्तावदेवाय ग्रन्थ सज्जनवाञ्छित ॥
श्रीरस्तु
सर्व्ववेदैकसवेद्य सर्व्वदेवशिखामणिम् ।
देशत कालतश्चैव गुणतोऽनन्तमाश्रये ॥

The date of the composition of the work—Sk 1688

शाके [वसु] वसुषट्कप्रथमाङ्कपरामिते १६८८ ।
ग्रन्थोऽय निर्म्मित काश्यामनन्ताचार्य्येधीमता ॥

Post Col —सवत् १७२१ । आषाढशुक्लषष्ठ्यां शाण्डिल्यगोत्रसम्भूतरत्ना
करभट्टात्मजशङ्करेण लिखितोऽय ग्रन्थः । काश्यां शिवोऽस्तु सर्व्व
जगताम् ॥ श्रीविश्वेश्वराय नमः ।

There are four stray leaves

The obverse of the first leaf contains the beginning of Sauttramantrārthadīpikā by Prabhākara

नमस्कृत्वा गणेशाय सौत्रमन्त्रार्थदीपिका ।

प्रभाकरेण सुधियां मन्त्रोपाय वितन्यते ॥

ये ते शतमिति । (See Kāt Śraut Suttra, 25, 1, 11A Not to be found in any of the Saṃhitās) हे वरुण ते तव ये शत या अयिमयुक्त अमयाता अत्र शतम-युतशब्दो असख्यावाचको ।

844

6091. पारस्करमन्त्रभाष्य । *Pāraskara Mantra Bhāṣya.*

By Murāri Miśra

Substance, country made paper 10¾ × 4¾ inches Folia 84 Lines 9 on a page Extent in slokas 2200 Character Nāgara Date Saṃvat 1458 Appearance old Complete

It comments on the mantras quoted in Pāraskara, having for its basis the Bhāṣya of Vedamiśra, the father of our author *Murāri*

It begins —

ॐ स्वस्ति । ॐ ब्रह्मणे नमः ।

प्रणम्य पूर्वं पुरुषं पुराणं

तथैव कात्यायन-पादपद्मम् ।

तनोति पारस्करमन्त्रभाष्य

मुरारिमिश्रः पितृगृह्यभाष्यात् ॥

गृह्यप्रकाशाभिधभाष्यगभात्

श्रीवेदमिश्रैर्विधिवत् प्रणीतात् ।

आहृत्य बन्धु विदधाति मन्त्रे

मुरारिमिश्र अलितो विविच्य ॥

तत्रो अग्ने इत्यादि ।

45A, इति श्रीवेदमिश्रप्रणीत-ब्रह्मप्रकाशाख्य-मन्त्रभाष्यादुद्धृत्य तत्सुत-मुरारिमिश्रकृतं प्रथमकाण्डमन्त्रभाष्यं समाप्तम् ।

64B, ०द्वितीयकाण्डमन्त्रभाष्यं समाप्तम् ।

It ends:—

अनर्हते यद्ददाति न ददाति यदर्हते ।
अर्हानर्हापरिज्ञानाद्दानाद्धर्माच्च हीयते ॥
इत्यादि स्मृतिषु ।

Last Colophon.—

इति श्रीवेदमिश्रप्रणीत-ब्रह्मप्रकाशभाष्यादाकृष्य मन्त्रभाष्यं पृथक्कृत्य तृतीयकाण्डस्य मुरारिमिश्रः (?) समाप्तिमनयत् ।

Post Colophon:—

अथ संवत्सरेऽस्मिन् श्रीविक्रमादित्यराज्ये संवत् १४३८ समये पौषसुदि १२ शनिवासरे रोहिणीनक्षत्रे शुभनामयोगे । यादृशमित्यादि ।

मङ्गलं लेखकानां च पाठकानां च मङ्गलम् ।
मङ्गलं सर्वलोकानां भूमौ भूपतिमङ्गलम् ॥

845.

3762 वाजसनेयिवृषोत्सर्गमन्त्रव्याख्या । *Vājasaneyi Vṛṣotsarga mantravyākhyā*

An extract from Mantrakaumudī by Rāma Kṛṣṇa Bhaṭṭācārya

Substance, country-made yellow paper 17¼ × 3¼ inches Folia, 6 the last leaf being narrower than the rest Lines 8 on a page Extent in slokas 180 *Character, Bengali of the [illegible] century Appearance fresh Complete*

Colophon —

इति श्रीरामकृष्णभट्टाचार्यविरचितायां मन्त्रकौमुद्यां वाजसनेयिवृषोत्सर्गमन्त्रव्याख्या समाप्ता ।

These mantras have been explained quite independently of Sāyana. The explanations are according to a distinct

school of interpretation of Vedik mantra, accepted in Bengal centuries before Sāyana

846.

1273 यजुर्मञ्जरी । *Yajurmañjarī*

By Rāja Mahāraj of Vagharakula with the assistance of Kalānatha

Substance, country made paper 11¼×3¼ inches Folia 72 Lines 9 on a page Extent in slokas 2200 Character Nāgarī Date Saṃvat 1 81 Appearance very old Complete

It begins —

श्रीगणपतये नम । श्रीगणाधिनाथाय नम ।

फलश्रुतीनां फलदं क्रतूनां
गुणातिग सर्व्वगुणाभिरामम् ।
समग्र + सर्व्वजनीनशक्ति
पर पुमास परया भजेयम् ॥ १ ॥

नियति निखिलार्थवैभवा
निपुणं चेतसि निश्चित मुनीन्द्रै ।
भवरोगहर भजे पद ते
भवभीमन्तिनि भागधेयलभ्यम् ॥ २ ॥

अस्ति प्रशस्त दिशि पश्चिमाया-
मुधा(मुचा ?)भिधानं नगर गरीय ।
अन्वर्थसञ्ज्ञा लभते सुवर्ण-
र्यैर्म्मेदिनी मण्डनतामवाप्य ॥ ३ ॥

यदीयपर्य्यन्तवसुन्धरायां
हारावली विभ्रममातनोति ।
उच्चे स्तनारम्बरगावगाढं (?)
तीर्थ पर पञ्चनद पवित्रम् ॥ ४ ॥

क्षितीश्वरा' छत्रपदावतसा
तत्राविरासन्नुदयप्रतापा ।

तेषामभूत् वाघरनामधेयः
प्रख्यप्रतिष्ठः प्रथमो नरेन्द्रः ॥ ५ ॥

पूर्व्वेऽपि ये भूपतयोऽन्ववाये
बभूवुरत्युन्नतकीर्त्तिपूर्णाः ।
ते च प्रथन्ते चरमे च यस्य
रघोरिवामेयगुणस्य नाम्नः ॥ ६ ॥

यस्य प्रतापानलदह्यमान-
विपक्षवंशार्दसमित्समुत्थैः ।
धूमैरिवाक्रान्तमिदं विहाय
श्यामत्वमाविष्कुरुतेऽधुनापि ॥ ७ ॥

अभूदभूमौक्ष (?) मवैरिवीरा-
दुत्साहदोऽस्मादुरुकीर्त्तिलक्ष्मीः । (?)
यं प्राप्य लोके बुबुधे चरण्या
रत्नप्रदूरित्यभिधा यथार्थाम् ॥ ८ ॥

ततस्ततश्चौरअनिरुद्ध राजा
तोलोक इत्यद्भुतकर्म्मशीलः ।
यो गाहते सज्जनमानसानि
विशुद्धपक्षद्वयराजहंसः ॥ ९ ॥

तस्मादभूत्काम इवाभिरामो
रामाभिधानो धरणीमहेन्द्रः ।
योऽयं जनस्थानमहीविभागान्
सीताविलासोल्लसितानकार्षीत् ॥ १० ॥

राजा हरिश्चन्द्र इति प्रसिद्धः
तस्मादभूद् यस्तुरगः प्रदाता ।
- - - लोपेप्यरिसुन्दरीभ्यः
पश्चात्स्वभूयत्वविभ्रमायाम् ॥ ११ ॥

उदभूत्ततो जगतीपकालो
    सुदयाचलो धवलो नव श्रितोस्मात् ।
मङ्गदेवनराधिपो यदीय-
    प्रतिबिम्बा ननु भानुवाङ्करायाः ॥ १२ ॥

आसीदमुष्मात् प्रबलप्रताप
    श्रीघसपालः प्रतिपक्षकालः ।
वाञ्छाधिक दानमुदीक्ष्य यस्य
    पशुत्वमापुः किमु कल्पवृक्षाः ॥ १३ ॥

ततोऽजनि श्रीमहसा निदान
    सम्भक्लो मङ्कटभूमिपाल ।
परश्वय येन भृतैः पवित्र
    कीर्तिप्रसूनैरमेच्छि प्रगल्भं ॥ १४ ॥

तस्मादितस्मारकलाविलास
    श्रीवीरपालो भगदेकपाल ।
आसीदनासीददयो (?) मयोना
    ससपङ्क्तिमानः कतुभि प्रतेन ॥ १५ ॥

गुणालवाले घनसत्वबीजान्
    निरन्तरं दानजलाभिषेकैः ।
उदीयमान निजवप्रमुच्चै-
    रालम्ब्य यत्कीर्तिलता सलम्बे (ललाजटाम्भे) ॥ १६ ।

तस्मादभूदरिविभूतिविभूतलक्ष्मी-
    रक्षीणपुण्यविभवो जय(स)पालदेव ।
विर्दिह × व्हितितल प्रतिथाय पान्तो
    रामाश्रयात् परशुराम इवाभिरेमे ॥ १७ ॥

गीवारवारवरहासविकासिकाम-
    गौकामनिर्भरमनोहरकीर्तिवल्यः ।

दिग्दन्तिदन्तवलत[:] क्रमतोवितानाः
पुष्यन्ति तारकमियादधु(सु)नापि यस्य ॥ १८ ॥

लक्ष्मीपतिप्रणयकेलिग्टहादमुष्मात्
दुग्धानुधे[दुग्धाम्बुधे (?)]रमृतभानुरिवोदयासीत् ।
भूभृत्किरीटनिटद्वेषु पदं दधान·
पूर्णैः कलाभिरमलो महाराजदेव· ॥ १९ ॥

यस्य प्रतापे समुदीयमाने (?)
वैरिक्षितीशकमला(न्य)ञ्जयो निमीलाम् ।
खेर्दं प्रयात्यपि च बान्धवकैरवाली
पद्माश्रया मुदमुपैति विचित्रमेतत् ॥ २० ॥

निर्दूषणा प्रियतमापि ग्टहाद[ग (?)]तेन
लक्ष्मीविनोदनवशंवदमानसेन ।
नि·क्राषितास्मि कलयं (?) न्विति किं प्रवक्तु
कीर्त्तिः परिभ्रमति दिग्वलय यदीया ॥ २१ ॥

दानेन निर्द्दलितपदं नयतेऽर्थिनश्च
प्रत्यर्थिनं च नखरप्रणयं दधान· ।
यः संसदि स्फुरति चाङ्गुलमन्त्रशक्ति-
विस्मापितामरगुरुर्गुणरत्नभूमिः ॥ २२ ॥

यो निश्चिनोति विदुषामपि संशयेषु
धर्म्मे श्रुतिस्मृतिगतानभिधेयभावान् ।
यश्चातनोति निखिलासु कलास्वभिज्ञ
यज्ञान्न(न)यज्ञमहितानहितायकारी ॥ २३ ॥

स यजुर्मञ्जरी रम्या करोति क्षतिना मुदे ।
नानाविधफलव्यूहप्रसवोल्लासितश्रियम् ॥ २४ ॥

विविधं भावान् विविधांश्च क[ा]लान्
एतस्य तोषाय मुदा व्यतानीत् ।

भङ्ग स्वयम्भतनयोऽत्र विद्वान् ।
श्रीकालनाथ सहकारिभावम् ॥ २५ ॥

मन्त्र यमन्त्रो त्रिधा प्राया (?)
स्वच्चोत्कर्षि (?) देवतमथ्यवेय ।

स्वैर विधध्व विबुधा यथय
पुमथमेतत् कृतधीविलासा ॥ २६ ॥

It ends —

अनेन अश्वशकृद्राङ्कतीनामयुतहस्त जुहुयात । चतुरश्वयुक्त रथ लभते । असि यम इति तिलाङ्कती शतमहस्त जुहुयात विपर्यो भवति । ब्राह्मणमपि लब्धहोमेन ताम्यत इति ग्गादीचा प्रकार ॥ १२ ॥ इति चतुर्थ पल्लव ।

Col —श्रीवाघरकुलभूषणमहाराजमहीभुजा कृतिना ।
रचितायामजनि यजुर्मञ्जर्यां पल्लवस्तुरीयोऽयम ।

Post —शुभ भवतु ।

Then a few quotations from Lingapurana Skandapurāna, Vayupurāna at the end of which we have —सवत १५८१ समये चैत्रवदि ११ भौमदिने पुस्तकलिखाता गोविन्दभट्ट। लिखाप्या कायस्थजुवदसुत लिखित पति मङ्गल करोतु । श्रीगोपालाय नम । श्रीगोविन्दाय नम ।

The following mantras among others are dealt with here —

	पृ	प		पृ	प
द्वियतावधोऽसीत्यादि	६ A	६ ।	अनेनमन्त्रेण चतुष्पथे शून्या		
तनूपा अग्ने इत्यादि	७ A	१ ।	आकूत्यै प्रयुजेऽग्नये स्वाहा		
एषते रुद्रभाग इत्यादि	८ A	४ ।	इत्यादि	९ A	९ ।
भेषजमसिभेषज इत्यादि	८ A	९ ।	विदस्मिननासि घोरसौत्यादि	९ B	३ ।
त्र्यम्बक यजामहे इत्यादि	८ B	२	इदमाय प्रबह्वता इत्यादि	१० B	६ ।

	पृ		प
अप्सु निमज्ज्य जपे यावज्जीव प्रातात भाषाम्मुच्यते ॥			
उदु त्यं जातवेदसं इत्यादि	११	B	२।
चित्रं देवानामुदगादनीक मित्यादि	११	B	६।
विन इन्द्र मृधो जहि इत्यादि	१२	A	६।
देव सवित प्रसुव इत्यादि	१२	B	८।
सजोषा इन्द्र सगणो मरुद्भि इत्यादि	१३	A	७।
सोम राजानं इत्यादि	१४	B	१।
अर्यमणं बृहस्पतिमित्यादि	१४	B	४।
देवस्य त्वा सवितु इत्यादि	१५	A	३।
प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इत्यादि	१५	B	२।
ॐ आपो देवा मधुमती इत्यादि	१६	A	४।
स्थण्डिकरणमन्त्र।			
शिवो भव प्रजाभ्य इत्यादि	१६	B	२।
अम्न सर्पि इत्यादि	१६	B	६।
परमस्याः परावत इत्यादि	१७	A	१।
या सेना अभीत्वरी इत्यादि	१७	A	६।
ये जनेषु इत्यादि	१७	B	२।
यो अस्मभ्यमरातीं इत्यादि	१७	B	८।
अन्नपतेऽन्नस्य इत्यादि	१८	A	५।
सुपर्णोऽसीत्यादि	१८	B	२।
नमो भूत्यै येदं चकार इत्यादि	१८	B	१।
काम कामदुघे इत्यादि	१९		३।
सजूरब्दो आयवोभिः इत्यादि	१९,		७।
ओषधी प्रतिमोदध्व इत्यादि	२०	A	८।
सनेय भजिय इत्यादि	२०	B	४।
अश्वत्थे वो निषदनं इत्यादि	२०	B	५।
यत्रौषधी इत्यादि	२१	A	४।
उच्छुष्मा ओषधीनां गाव इत्यादि	२१	B	३।
इष्कृतिर्नाम वो माता इत्यादि	२१	B	६।
अतिविश्वा इत्यादि	२२	A	३।
यस्यौषधी प्रसर्पथा इत्यादि	२२	B	४।
या फलिनीर्या अफला इत्यादि	२३	A	८।
या ओषधीः सोमराज्ञी इत्यादि	२४	A	१।
ओषधय समवदन्त इत्यादि	२५	A	२।
मा मा हिंसी इत्यादि	२५	B	४।
अग्ने नय सुपथा इत्यादि	२६	A	८।
शतावानि मध्विप इत्यादि	२७	A	३।
अग्निः प्रियेषु धामसु इत्यादि	४७	B	७।
समान योनिमनुसञ्चरन्त	२८	A	१।
य इमव इत्यादि	२८	B	५।
सहस्य पाश इत्यादि	२९	A	४।
ये च वनस्पती इत्यादि	२९	B	६।
काण्डात् काण्डात इत्यादि	३०	A	१।

	पृ		प
मधुमान्नो वनस्पति इत्यादि	३०	B	५ ।
सहस्रस्य प्रमासीत्यादि	३१	B	५ ।
नमस्ते रुद्रमन्यव इत्यादि	३१	B	९ ।
या ते रुद्र	३२	A	१ ।
असौ यस्ताम्र इत्यादि	३३	A	७ ।
असौ य आदिय इत्यादि	३३	B	६ ।
नमोऽस्तु नीलग्रीवाय	३४	A	६ ।
मानस्तोके	३५	B	७ ।
मानो महान्तमुतमानो इत्यादि	३५		८ ।
नमः सिकत्याय इत्यादि	३६	A	७ ।
द्रापे अन्धसस्पते इयादि	३७	B	१ ।
याते रुद्र शिवा तनू इत्यादि	३८	B	२ ।
मीढुष्टम शिवतम इत्यादि	३९	A	६ ।
विकिरिद्र विलोहित इत्यादि	३९	B	३ ।
नीलग्रीवा शितिकण्ठा इत्यादि	४०	A	९ ।
ये भूतानामधिपतय इत्यादि	४०	B	३ ।
नमोऽस्तु रुद्रेभ्य इत्यादि	४१	A	८ ।
विश्वतश्चक्षुरुत इत्यादि	४२	B	४ ।
आशु शिशान इत्यादि	४३	A	१ ।
बृहस्पत परिदीया इत्यादि	४३	B	६ ।
बलविज्ञा इत्यादि	४३	B	९ ।
इन्द्र आसां नेता इत्यादि	४४	B	३ ।
उद्धर्षय इत्यादि	४५	A	१ ।
अग्ने सहस्राक्ष इत्यादि	४६	B	१
शुक्रज्योतिश्च इत्यादि	४७	B	४ ।

	पृ		प
इन्द्र देवीर्विश इत्यादि	४८	B	१ ।
वाजो न सप्त प्रदिश इत्यादि	५०	A	३ ।
सुषुम्न सूर्यरश्मि इत्यादि	५१	A	२ ।
यास्ते अग्ने इत्यादि	५१	B	५ ।
विश्वस्य मूर्द्धन इत्यादि	५१	B	९ ।
सूत्रामाणं पृथिवी इत्यादि	५३	A	७ ।
युञ्जन्ति ब्रध्न इत्यादि	५४	A	४ ।
गणानां त्वा गणपति इत्यादि	५४	B	२ ।
आनोभद्रा	५५	A	२ ।
अनाधृष्यो जातवेदा	५६	A	५ ।
बृहस्पते सवित	५६	B	१ ।
विभक्तार वचच्चस हवा महे	५७	B	७ ।
सहस्रशीर्षा	५८	A	४ ।
अद्भ्य सम्भृत	५८	B	२ ।
यो देवभ्य आतपति	५९	A	३ ।
सदसस्पतिमद्भुत	५९	A	९ ।
या मेधा देवगणा	५९	A	९ ।
मेधा मे वरुणो ददातु	५९	B	१ ।
इद मे ब्रह्म	५९	B	९ ।
प्रवोमहे मन्दमानायान्धस	६०	A	८ ।
इन्द्रो वृत्रमवृणोत	६०	B	४ ।
आकृष्णेन रजसा	६१	B	५ ।
त्व नो अग्ने	६३	A	२ ।
सोमो धेनु	६२	A	७ ।

	पृः पं		पृः पं
शं नो मित्रः शं वरुणः	६४ B. ३ ।	अक्रन्ददग्नि	६७ B. ३ ।
वनस्पते वीड्वङ्गो हि	६७ A ३ ।	आमूरज प्रत्यावर्त्तयेमः	६८ A. ८ ।
असियमो अस्यादित्यो	६७ A. ७ ।	यत्र वाणाः सम्पतन्ति	६८ B. ८ ।

847.

9058. *The Same.*

Substance, country made paper 8¼×4¼ inches Folia 92 Lines, 11 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance discoloured

The first 8 leaves are missing.

The last Colophon :—

श्रीवाघरकुलभूषणमहाराजमहीभुजा कृतिना ।
रचिताया अजनि यजुर्मन्त्रार्था मन्त्रवस्तुरीयोऽयम् ।

Aufrecht says that this is a Tantrik work But, as shown above, it contains Yajurmantras along with their explanations, stating their *Devatās*, *Ṛsis* and liturgical uses, in 4 chapters

848.

3597 **नवग्रहमन्त्रव्याख्या** *Navagraha mantra Vyākhyā from Brāhmana Sarvasva and Guna viṣṇu*

Substance, country-made paper 14¼×3¼ inches Folia, 11 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 180 Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

7B इत्यावसथिक-महाधर्म्माध्यक्षश्रीहलायुधकृतौ ब्राह्मणसर्व्वस्वे ग्रहयज्ञमन्त्रव्याख्या ।

11A. इति गुणविष्णुकृतनवग्रहमन्त्रव्याख्या ।

Post Colophon :—

श्रीरामसुन्दरशर्म्मणः स्वाक्षरम् ।

849.

3037

Substance, country made paper 11½×5½ inches Folia 24 Lines 10 on a page Extent in slokas, 500 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured

The MS contains a part of Halāyudha's Brāhmana Sarvasva The name of the work is found in leaf 5B

4B, इति पार्व्वणश्राद्धमन्त्रव्याख्या, अथ सपिण्डीकरणम्, 5B, इति <u>हलायुधकृतौ ब्राह्मणसर्व्वस्वे</u> पार्व्वणादिश्राद्धमन्त्रव्याख्या समाप्ता, 8A, इति भोजनविधि, अथ जातकर्म, 9A, अथ निष्क्रमणम्, 9B, अथान्नप्राशनम्

It goes over all the ten sacraments ending with the marriage ceremony

24A, इति ब्राह्मणसर्व्वस्वे समावर्त्तनव्याख्या, अथ विवाहः।

It begins :—श्रीगणेशाय नमः।

> करोतीति कात्यायनः। तत्र यस्मा मन्त्राणां प्रजापतिऋषि-
> र्यथासख्यं ग्रीष्म-शिशिर-वर्षा-वसन्त-हेमन्त-शरदः षडृतवो देवताः
> ... ... पितृपितृव्यपक्षे षडृत्तिकरणे विनियोगः इत्यादि।

850.

3887

Substance country made paper 13×4 inches Folia, 12 of which the first two are missing Lines 6 on a page Extent in slokas, 432 Character, Bengali of the 18th century Appearance old writing effaced Incomplete at the beginning

It explains the mantras of Śradh

It ends —

> ततश्च देवपक्षे पित्रादिदक्षिणादानं वाचस्पतिमिश्रोक्त हेयम्।
> पितृपक्षे वस्तुतः + + + कत्वात् + + + विधानं युक्तमिति
> समाप्तमिद पुस्तकम्।

Then there was the name of the former owner which has been blurred over with ink

This is a part of a large manuscript as the twelve leaves are also marked from 93 to 102.

851.

11250 पुरुषसूक्तं । *Puruṣasukta*

With a commentary.

Substance country made paper. 13½×7 inches. Folia 5. In [illegible] form. Character modern Nagara. Appearance fresh. Complete.

Comm. begins —

य पुरुषो नामेन्द्रं दशाङ्गुलमति अतिक्रम्य अर्धेश्वराङ्गुदोर विश्वात्मरूपः अतिष्ठत् ।, etc., etc.

Colophon —

(7) २२ इति पुरुषसूक्तसमाप्तः ।

(*Comm.*) इति यजुर्वेदे उत्तरनारायणं सम्पूर्णम् ।

852.

43 **माध्यन्दिनशतपथस्य अश्वमेधकाण्डः** *Mādhyandina Śatapatha Brāhmana Aśvamedhakanda XIII*

See L 801 for the description of the manuscript

See also pref to Weber's Edition of Śatapatha

853

1411

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 45 by actual counting Character Nagara Date Samvat 1045 Appearance very old

Post Colophon Statement —

१० । ४५ वर्षे कार्त्तिकसुदि १५ सोमे । अद्येह श्री(महाराज in a later hand) राउलश्रीश्रीगङ्गदासविजयराज्ये नागरज्ञातिमहायाज्ञिक श्रीठका[जी अर्जुन restored in a later hand) पठनार्थं जा + + जी लिखितम् । यादृशं पुस्तके तादृक् लिखितम् । Then a verse ending वासुदेव नमोऽस्तुते ।

The last Colophon runs —

६ ब्राह्मण ८ (चतुर्थः प्र A restoration) पाठक काण्डी ७५ With a caret at this place and written at the bottom of the page —ब्राह्मणानि सख्या ३१ एत्र काण्डे कण्डिकासख्या ३६६ ।

The last but one leaf is marked 53 Leaf marks in most of the leaves are corroded or effaced Some of the leaves are evidently restorations I do not venture to put the leaves in order

The first leaf contains three kandikas and a portion of the 4th, all of which agree with the opening kandikās of the Mádhyandina Śatapatha Kanda VII or Hastisatnāmakanda But the second leaf is not a continuation of the first The first prapathaka ends in the 6th leaf by counting but marked 17 But the end of this prapāthaka does not agree with the end of the first prapathaka of the 7th kanda of the MS, nor does the beginning of the second prapāthaka of the one agree with that of the other The second prapathaka ends in leaf 28 by counting marked 34 It has 8 Brahmanas and 101 kandikas The Colophon of the third prapāthaka I could not find out The last kandikā of the 4th prapathaka is substantially the same as the last kandika of the Kanva Śatapatha, that is of the Brhadāranyakopanisad commented upon by Sankaracarya, but the last but one is not the same Under the circumstances the conclusion is irresistible that this portion of the Brahmana belongs neither *to the Kanva nor to the Mādhyandinaśākhā of the White* Yajurveda

It is, not however, a portion of Aitareya Brāhmaṇa as indicated *in the printed catalogue For it begins with an invocation to the* Yajurveda यजुर्वेदाय नमः Further, the Aitareya is divided in Pancikas, adhyāyas and khandas, while this is divided in the kānda, prapāthaka Brāhmana and kandikā, as in the Śatapatha Brahmana

851

1105 शतपथब्राह्मणस्य एकादशकाण्डभाष्यम्।

Bhāṣya on Śatapatha Brāhmaṇa Kāṇḍa XI

It begins:—

यस्य निःश्वसितं, etc

इत्थं काण्ड ... दशकात्मकशतपथपूर्व्वभागो व्याख्या[त.] तत्र प्रथमद्वितीयकाण्डाभ्यां + + धानामिश्रीषनदुपस्थानादीनि चा[तु]र्म्मास्यान्तानि प्रतिपादितानि तृतीयचतुर्थाभ्यां एकाहाहीनसत्रात्मकसकलसोमयागप्रकृतिभूतश्चतु सस्थो ज्योतिष्टोम' प्रतिपादित पञ्चमेन वाजपेयराजसूयौ षष्ठादिकाण्डचतुष्टयेषु प्रकृतिविकृतिभूत सोमयागाश्रितं अग्निचयनाख्यं कर्म्म विस्तरेण प्रतिपादित। दशमे तत्प्रशंसामुखेन तदाश्रितान्युपशतानि विहितानीति पूर्व्वभागार्थसंक्षेप'। उत्तरभागे अष्टाध्यायी-सौत्रामन्यश्वमेधाख्यास्त्रयः काण्डा' चतुर्थस्तु सन्नद्धप्रतिपादको बृहदारण्यकाख्य। तत्र प्रथमे काण्डे पूर्व्वोक्त माध्यन्दिनं कर्म्म अनूद्य प्रागविहितकालाद्यग्निष्टाङ्गकलाप्रविधि' तत्प्रशंसा च क्रियते।

End:—श्रीवेदार्थप्रकाशेन, etc, etc, etc

इत्येकादशकाण्डभाष्यं समाप्तम्।

Post Colophon —

सवत् १६०६ वर्षे श्रावणवदि १४ चतुर्दश्यां लिखितम्।

The Colophon in leaf 5B —

इति सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे माध्यन्दिनशतपथब्राह्मणे प्रथमाध्यायस्य प्रथमं ब्राह्मणम्।

Astādhyāyīkānda is the name of the 11th chapter of Śatapatha Brāhmana, as it contains eight chapters

855.

9609 बृहदारण्यकं माध्यन्दिनीयम्। *Vrhadāranyaka (Mādhyandinīya)*

Substance country made paper 13 × 6½ inches Folia, 21 Lines 10 on a page Extent in slokas, 410 Character Nagara Appearance, old Incomplete at the end

856.

9131. *The Same.*

Substance, country made paper 10×5½ inches Folia, 122 Lines 7 on a page Extent in ślokas, 1700 Character, Nagara Date, Sam 1686 Appearance, tolerable

It ends :—

काश्यपाग्निध्रवेः काश्यपो नैध्रविर्वाचोवागम्भिख्या अम्भिख्याख्यादित्यादादित्यानीमानि शुक्लानि यजूंषि वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्ते ॥ ३ ॥ ब्राह्मणं ॥ षष्ठोऽध्यायः समाप्तः ।

तथा सहस्रप्रवर्गे नवमोऽध्यायः कण्डिकासंख्या । ८६ ॥ पञ्चमः प्रपाठकः समाप्तः । कण्डिका १०१ । अस्मिन् काण्डे कण्डिकासंख्या ५४२ । एवं यजुर्वेदसंख्या । ९८ । ६ । अध्यायसंख्या १०० । ब्राह्मणसंख्या ४४० । कण्डिकासंख्या ७६२४ । अक्षरसंख्या ७९८००० । संवत् १६८६ । वर्षे श्रीशालिवाहनशाके १५५१ प्रवर्त्तमाने उत्तरायणगते श्रीसूर्ये ग्रीष्मऋतौ ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे भौमे उदीच्य + + + पारिवीसुतवीश्रामेण लिखितम् ।

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः । ॐ द्वयाहप्राजापत्याः । देवाश्चासुराश्च ततः कानीयसा एव देवाः इत्यादि ।

857.

8583. माध्यन्दिनोपनिषद्वृत्तिः । *Mādhyandino-paniṣadvṛtti.*

By Vāsudeva Brahma, pupil of Hṛṣīkeśa.

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 128 Lines, 12 on a page Extent, 4500 ślokas Character, Nagara Fresh Incomplete

These one hundred and twenty eight leaves go up to the 7th Brāhmaṇa of the 5th Prapāṭhaka

It begins :—

ब्रह्मादीन् प्रथमाम्येतान् वंशर्षीन् स्वगुरूंस्तथा ।
श्रीमद्वरं मद्यादेवीं सच्चिदानन्दरूपिणीम् ॥

मध्यमालोच्य स भाष्य सटीकं वार्त्तिकं तथा ।
माध्यन्दिनोपनिषदो वृत्तिरारभ्यते शुभा ॥

The Colophon of the 1st chapter in 58A —

इति श्रीद्दर्यौकेशभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यवासुदेवब्रह्म भगवत कृताया माध्यन्दिनोपनिषट्टीकायां तृतीय प्रपाठक समाप्त ।

858.

1686 *The Same Text*

With the commentary by Nilakantha

Substance country made paper 13½×5 inches The first three adhyayas of the Upanisad complete in 136 leaves of which fol a 2nd to 8th are missing The fifth adhyaya in a separate pagination in 10 leaves up to the 14th Brāhmana The text covers the same ground as pages 948 to 1005 of the Bibl Ind Edition The 6th prapathaka in 19 leaves ending abruptly printed in pp 1030 to 1095 of the same edition

The commentary begins —

ऐन्द्र जालमिदं रचितं विश्व स्वमायया येन ।
तस्मै नम परस्मै यस्मै सर्व्वे वहन्ति बलिमाद्या ॥
ओंकारकल्पवल्लीमरणा माधाभयेष्टदमिष्टस्ताम् ।
वन्दे समन्दहसितामुपनिषदरविन्दकुहरमधुधाराम् ॥
हरये हराय हरये हरजायायै हराङ्गजायापि ।
गायत्र्यै तत्पतये श्रुतये स्मृतये नमो लक्ष्म्यै ॥
सस्यैवायुर्दत्त वेदव्यासेन नीलकण्ठेन [यस्मै] ।
तस्मात् प्रियाय तस्मै यतये कस्मैचिदस्तु मे प्रणतिः ॥
श्रीमल्लक्ष्मवतीं लक्ष्मीं मातरं देशिकोत्तमाम् ।
पितरं रङ्गनाथाख्यं देशिकोत्तममाश्रये ॥
काशीनाथगुरुं नत्वा श्रीधराख्यं गुरुं तथा ।
श्रद्धया सयुतो भाष्यवार्त्तिकेऽप्यवलोक्य च ॥
माध्यन्दिनीयशाखाया बृहदारण्यकाभिधा ।
या वाम्युपनिषन्मुख्या तस्या व्याख्या यथामति ॥

नीलकण्ठीति नाम्नेय कलकण्ठीरुतोपमा ।
चितिकण्ठप्रियाप्रीत्यै नील + + + + + + ॥

See below

859.

8580 *The Same*

Sub tance country made paper 13½ × 3 inches Folia 166 Line 12 on a page Extent 8000 slokas Character Nagara Complete

To the end of the 4th Adhyāya

The author Nilakantha was the son of Rañganatha Saiva and Laksmi His teachers were Kasinātha and Sridhara For writing this comm, he studied Sankara's Bhāsya and Sure svara's Vartika He confines himself to the Vrhadaranyaka Upanisada of the Madhyandinasakhā of the White Yajurveda, the reading of which differs from that of the other Śakhas He altogether rejects the first two Brahmanas of the V A U of Kāuvasakha which Sankara comments upon He says that these Brahmanas belong to Asvamedha, and therefore to Karmakanda They are dealt with in the 10th Prapathak of the Śatapatha of M sakha, and they are altogether out of place in an Upanisad or Jnana kanda Hence he begins from —

"द्वयाह प्राजापत्यादेवाश्चासुराश्च" and not from उषा वा अश्वस्य मेध्यस्य शिरः ।

The last five leaves are written in a scribbling hand and on paper of a different size

860

8907 **मुख्यार्थप्रकाशिका माध्यन्दिनीय वृहदारण्यको-पनिषट्टीका ।** *Mukhyārthaprakāsikā being a comm on Vṛhadāranayka of the Madhyandina Śākhā*

By Dvivedaganga, the son of Narayana

Substance country made paper $11_2 \times 4$ inches Folia 50 Line 8 on a page Extent in sloka 6000 Character Nagara of the eighteenth cen

tury Fol a 246—250 a e a restorat on n almodern l a d Appcarance dis colo ired Complete

It begins thus —

ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्यो वंश ऋषिभ्यो नमो गुरुभ्य इयाद्य प्राजापत्या इत्येवमाद्या षडध्यायी माध्यन्दिनीयब्राह्मणोपनिषत् तस्या इय अल्पग्रन्था वृत्तिरारभ्यते। उपनिष च्छब्देन मुख्यया वृत्त्या ब्रह्मविद्यैव वाच्या उप समीपस्थ प्रत्यगात्मैकत्व नीति निश्चित सत्तत्परतया सहेतो (?) मसार सादयति इत्युपनिषत् इति व्युत्पत्ते ॥

It ends thus —

तत एव हिरण्यगर्भात सम्प्रदायोक्ततदादिकान मन्त्रानेव प्रति पारम्पर्यागतोऽय सम्प्रदाय इति युक्त। यजुषामादित्य पुन कथम्भूतानि यजूषि शुक्लानि शुद्धानि यद्वा शुक्लानि ब्राह्मणेना मिश्रितमन्त्रात्मकानि। वाजसनेयेन याज्ञवल्क्येनाख्यायन्त इत्यर्थ।

The Col —

इति श्रीमाध्यन्दिनारण्यकव्याख्याया मुख्यार्थप्रकाशिकाया पञ्चम प्रपाठकस्य पञ्चम ब्राह्मणम्। पञ्चम प्रपाठक समाप्त। षष्ठो ऽध्यायस्त समाप्त। शुभमस्तु। इति श्रीविद्वज्जनतिलकद्विवेद श्रीनारायणसूनुना द्विवेदगङ्गेन विरचिताया माध्यन्दिनारण्यकव्याख्याया मुख्यार्थप्रकाशिका सम्पूर्णा।

ब्रह्म सत्य जगन्मिथ्या जीवो ब्रह्मैव नापर।
इति यो वेद वेदान्तै स मुक्तो नात्र सशय॥
श्रीकृष्णाय नम।

861

I

6035 **बृहदारण्यकोपनिषत्।** *Vrlad u ahy il oj unişud*

Substa ce country nade ; jer 10×1½ 1cs Fol a 60 I es 9 0 n ago Character Nagara of tl e early inetce th century Appeara ce ured l y da ; Complet

This belongs to the Kāṇva Śatapatha Brāhmaṇa. It is a well-known fact that Śaṅkarācārya commented on the Vṛhadāraṇyaka of the Kāṇva recension

II.

मैत्रावरुणीयम् । *Maitrāvaruṇīya.*

Kanda III of the Kāṇva Śatapatha.

Substance, country-made paper 10×4½ inches. Folia, 90 Lines, 11 on a page Character, Nagara. Date, Samvat 1531 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon:—

तृतीयकाण्डे षोडशप्रपाठकः समाप्तः ।
इति मैत्रावरुणीयं तृतीयं काण्डं समाप्तम् ।

Post Colophon Statement:—

शुभं भवतु लेखकपाठकयोः । कल्याणं भूयात् । स्वस्ति संवत् १५३१ वर्षे चैत्रवदी ३ शनौ श्रीइन्द्रपुरीग्रामे चातुर्विद्यमोढ़ज्ञातीय दूवे सुरासुतनारसिंहेन स्वपठनार्थं परोपकारार्थं । कल्याणं भूयात् । शुभं भवतु । कल्याणमस्तु ।

862.

2369. *The Same* (*Vṛhadāraṇyakopaniṣad only*).

Substance, country made paper. 9¾×4¼ inches Folia, 13. Lines, 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance fresh The first chapter only.

Col :—प्रथमोऽध्यायः ।

863.

2283. *The Same.*

Substance, country made paper. 9⅞×4½ inches Folia, 127 Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, old and worm-eaten Complete

Post Col. :—श्लोकसंख्या १२८६ ।

864.

2293. *The Same.*

Substance, country made paper 8¾×4½ inches Folia, 1-21 (the first two chapters), 1-15 (the 5th chapter, incomplete), 27 to 38 (From the Second Brahmaṇa of the 7th chapter to the end of the 8th chapter) Lines, 11 to 15 on a page Character, Nagara Appearance, discoloured

Last Col —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीशङ्करभगवत[ः]कृताया बृहदारण्यकटीकायां पञ्चम ब्राह्मण । अष्टमोऽध्यायः ॥

Post Col —

संवत् १८५७ वैशाखमासे कृष्णपक्षे षष्ठमी बुधवासरे लीप्यीता मेकुकायथ सामभट जसी जो देख्या सो लीप्या ममोदोषो न विद्यते ॥

870.

11071 **बृहदारण्यकभाष्यतात्पर्यदीपिका ।** *Vrhadaranyaka Bhasya Tatparyadipika*

By Anandajnana, the disciple of Suddhananda

Substance country made paper 12¼×6 inches Lines 15 to 18 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh

Adhy III foll 58 —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छुद्धानन्दपूज्यपादशिष्येण भगवदानन्दज्ञानेन कृताया बृहदारण्यकभाष्यतात्पर्यदीपि(टी)कायां तृतीयो(तीयो)ऽध्याय समाप्त ।

Post Col —

संवत् १८३७ समेप नाम चैत्रवदि कृष्णपक्षे वासरे त्रियोदशि ।

Adhy IV foll 25 (*Col* इति श्रीमत्परमहंस० चतुर्थोऽध्याय) ।

Post Col. —संवत् १८३७ समै वैशाषमासे ।

Adhy VIII foll 11 (*Col* O अष्टमोऽध्याय) ।

Post Col —संवत् १८३७ समै चैत सुदि शुकुलपक्षे ।

See I O Catal 215

The Upanisad consists of the 6 books, III–VIII, of the Brhadaranyaka, Eggeling, however, describes the first book as consisting Adhyayas I–III ¹

871.

8582. *The Same.*

Substance, country-made paper 12×4½ inches. Folia, 535, the first 27 leaves being restored in a different hand Lines, 12 on a page Extent, 2500 slokas Character, Nāgara Dated, Saṃ 1885 Fresh Complete

The text, Bhāṣya and Ṭīkā.

सम्वत् १८८५ पौषमासि कृष्णपक्षे षष्ठी गुरुवार गङ्गातीरे त्रिलोचनसन्निधौ लेखिनीकृता शुभमस्तु ।

The 1st chapter of the Upaniṣad or the 3rd of the 14th Prapāṭhaka of the Kāṇvaśatapatha ends in 170, the 2nd or the 4th in 263, the third or the 5th ends in 817, the 4th or the 6th in 1 166, the 5th or the 7th in 495; the 6th or the 8th in 582

872.

11075 *The same here called simply* **वृहदारण्यकोपनिषद्भाष्यटीका ।** *Vṛhadāraṇyakopaniṣad Bhāṣya Ṭīkā*

By Ānandajñāna

Two batches of leaves

I

Substance country made paper 12½×5 inches Folia, 57 Lines 10 on a page Character, modern Nāgara Appearance fresh

A modern copy

Beg.—ॐकारोदमादिचयं ब्रह्मोपासनानि . ... एषोऽर्थः सप्तमे निवृत्त । सम्प्रति प्राधान्येन तावद्ब्रह्मोपासनं फलं श्रीमत्यादिकर्म्म च वक्तव्यमित्यष्टममध्यायमारभमाणो भाष्यसंगतिमाह-प्राण इति ।

End—इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्रीमद्भगवदानन्दज्ञानरचितायां श्रीमद्वृहदारण्यभाष्यटीकायां चतुर्थोऽध्याय ।

I suspect up to fol 20, it is adhy VIII, the rest, adhyāya

II

Substance, etc, the same as in I. Folia, 37, marked 1—34 and 57

Beg :—श्रीगणेशाय नमः ॥

शुभमस्तु ॥ मधुकाण्डे त्वाष्ट्रं कक्ष्यं चेति मधुद्वयं व्याख्यात संप्रति काण्डान्तरं (कातरार) प्रतिजानीते जनक इति ननु पूर्व्वस्मिन्नध्यायद्वये व्याख्यातमेव तत्त्वमुत्तरत्रादि वक्ष्यते, etc.

873.

10851. *The Same.*

Substance, country made paper 12¼×6 inches Folia, 37 Lines, 15 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

The comm on the last chapter only

End :—परिसमाप्तौ मंगलमाचरति ब्रह्मेति ।

Col. :—इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञानविरचितायां बृहदारण्यकभाष्यटीकायां षष्ठोऽध्याय ।

Post Col. —शुभमस्तु ॥ संवत् १८३१ मिति वैशाख सुदि नेकम भृगुवासरे ॥ समाप्तः ॥

874.

10850. *The Same.*

Substance country made paper 12¼×5 inches Folia, 64 Lines, 10 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh.

End :—परिसमाप्तौ मगलमाचरति ॥ ब्रह्मेति ॥ वंश ब्राह्मण ॥

There is one stray leaf

875.

10902. *The Same.*

Substance, country made paper 12¼×5 inches Folia, 11 Lines, 10 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

A fragment. Every leaf is marked with the letters वृ॰ टी॰ आ ।

Beg :—श्रीगणेशाय नमः ।

तृतीयेऽध्याये सूचितविद्याविद्ययोरविद्यां प्रति विद्यां प्रपञ्चयितुं चतुर्थाध्यायसारम्भमाणो × त कीर्त्तयति आत्मेति ।

35A चतुर्थस्य चतुर्थं ब्राह्मणं समाप्तम् ।

41A पञ्चमं ब्राह्मणम् ।

The MS. ends abruptly

There is also the last leaf of the MS containing only the col इति श्रीमत् परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञानार्चिताया (?) रचितायां षष्ठोऽध्यायः समाप्तम् ।

There is one stray leaf marked 37

876.

11169 *The Same*

Substance country made paper $12\frac{3}{4}\times6\frac{1}{4}$ inches Folia 26 Lines 15 on a page Character, Nagara Date Samvat 1837 Appearance fresh

A fragment

Beg. —श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

मधुकाण्डे + + + चेति मधुद्वय व्याख्यात । सम्प्रति काण्डान्तर प्रतिजानीते जनक इति ।

Col. —इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यभगवदानन्दज्ञानकृताया वृहदारण्यकटीकाया पञ्चमोऽध्याय समाप्त ।

Post Col —शुभमस्तु ॥ सवत् १८३७ समये चैत सुदि शुक्लपक्षे वासरे गुरुवारे समाप्त ॥

877.

8581. वृहदारण्यकव्याख्या मिताक्षरा । *Mitākṣarā being a comm on Vṛhadāraṇyaka by Nityānandāśrama, disciple of Puruṣottamāśrama*

Substance country made paper $12\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia 100 Lines 14 on a page Extent 5000 ślokas Character Nagara Date Sam 1867 Fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

योऽनन्तोऽनन्तशक्तिः सृजति जगदिद पालयत्यन्तरात्मा
सविश्रान्ते निपीय स्वकमहिमगत सत्यचिन्मूर्त्तिरास्ते ।

योऽनुग्रः सज्जनानां परमहिततमः पापिनामुग्रमूर्तिः
सोऽस्माकं वाञ्छितानि प्रदिशतु भगवान् श्रीमतः श्रीनृसिंहः ।

यन्मूलप्रवचस्तूपविषपदः संसेवनादेव मे
रागद्वेषमदाभिधा यदगमन् नेशुः स्म सन्तापिनः ।
यत्संसारपरिश्रमापहृदया (?) संप्रीतितो मोदभाक्
वन्दे तद्गुरुयोगमाश्रमगुरोः पादारविन्दद्वयम् ।
या काशीपतिभृत् प्रसिद्धबदरायणस्तुतेः सादरं
तद्भाष्यप्रमुखं विलोक्य विदुषा टीका कृता शंकिनाम् ।
स्वल्पा तत्त्वनाममतिभिर्मोहितबुद्धिभिर्मतिभिः
सुखालुभिः निरस्तत्वा पुनरियं व्याख्या मया रच्यते ।

उपनिषच्छन्देन मुमुक्षुः श्रद्धा भक्त्यादिपौरुषा उप समीपस्थं प्रत्यगात्मत्वं निश्चितं सत् तत्पराणां संसारं सादयतीत्युपनिषदिति व्युत्पत्तेः । तद्ग्रन्थस्य विद्यासमर्पकत्वेन उपचारात् उपनिषदित्युच्यते ।

The Colophon :—

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीहरयोगमाश्रमपूज्यपाद-शिष्यविश्वानन्दाश्रमकृतायां ... मिताक्षरायां कठोपनिषद्व्याख्या समाप्ता ।

यत्पादपद्ममकरन्दरसानभिज्ञा
विश्राम्य मा विधिपदादपि सञ्चरन्ति ।
न प्राप्नुवन्ति पशुकर्म्मभिस्तादधनेच्छा ?
तस्मै त्वसिद्धवपुषे हरये नमस्ते ॥

878.

9513 *The Same*

Substance country made paper 13×6 inches Folia 181 Lines 11 on a page Extent in slokas 6878 Character Nāgara Appearance fresh Complete

879.

11086 *The Same*

Substances country made paper 10×4½ inches Folia 82 Lines 10 11 on a page Character Nāgara Appearance fresh Complete

Last Col —इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीपुरुषोत्तमाश्रम-पूज्यपादशिष्यनित्यानन्दाश्रमविरचितायां मिताक्षरायामष्टमोऽध्याय समाप्त. ।

Post Col —संवत् १८२७ मीति फालू ।

See I O Catal 224.

880

8689. *The Same*

Substance country made paper 9½×5 inches Folia 217 Lines 13 on a page Extent in slokas 5600 Character Nāgara Date, Saṃ 1861 Fresh Worm eaten Complete

881.

8979. वृहदारण्यकं सटीकम् । *Bṛhadāraṇyaka with a Comm*

Substance country made paper 13×7 inches Folia 16 Lines 17 on a page Extent in slokas, 1000 Character Nāgara Worm eaten

The third and the fourth. The third complete and the fourth incomplete

Nothing to supply any clue to the identity of the commentary.

One stray leaf.

SUBSIDIARY TREATISES TO THE WHITE YAJURVEDA.

882.

6118 **सर्व्वानुक्रमसूत्र (माध्यन्दिनीय)।** *Sarvānukrama sūtra (Mādhyandinīya)*

By Kātyāyana

Substance, country made paper 1×4 inches Folia 29 Lines on a page Extent in ślokas 680 Character Nāgara Date Samvat 1930 Appearance fresh Complete

See L 2114 and 4135

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । हरि ॥

मण्डल दक्षिणमक्षि हृदयश्चाधिष्ठित येन ।

शुक्लानि यजूंषि भगवान् याज्ञवल्क्यो यत प्राप ॥

त विवस्वन्त चयीमयमर्चिष्मन्तमभिध्याय माध्यन्दिनीयवाजसनेयके यजुर्व्वेदाम्नाये मर्व्वे सखिले सशुक्रियर्षिदैवतच्छन्दास्यनुक्रमिष्यामो यजुषामनियताक्षरत्वात् एकेषां छन्दो न विद्यते । शृङ्गार ऋषय स्मर्त्तार परमेष्ठ्यादयो देवता मन्त्रान्तर्भूता अग्न्यादिका हविर्भाज स्तुतिभाजो वा गौन प्राचीनाग्न्योपवेषकपालोलूखलादयश्च प्रतिमाभूताश्छन्दासि गायत्र्यादीन्येतान्यविदित्वा योऽधीतेऽनुब्रूते जपति जुहोति यजते याजयते तस्य ब्रह्म निर्वीर्य्य यातयामभवत्यथान्तरा श्व गर्त्त वा पद्यते स्थाणु वर्च्छति प्रमीयते वा पापीयान् भवत्यथ विज्ञायैतानि योऽधीते तस्य वीर्य्यवदथ योर्ऽथवित्तस्य वीर्य्यवत्तर भवति जपित्वा हुत्वेष्ट्वा तत्फलेन युज्यते । १ ।

इत्येवादि स ब्रह्मान्त विवस्वानपश्यत् । तत प्रतिकर्म्मविभागेन ब्रह्मणानुसारेण ऋषयो वेदितव्या । परमेष्ठी प्राजापत्यो दर्शपूर्ण-

मासमन्त्राणां ऋषिर्देवा वा प्राजापत्या इमेत्वाशाखानुकूल्विनियोग कल्पकारोक्त एवमूर्ज्जेत्वा वायवो वायव्य देवो व ऐन्द्रो यजमानस्य शाखा त्वमोर्वायव्ये द्यौर्मातरश्विन उखा त्वसोर्वायव्ये देवस्त्वा पय कामधुक्त प्रश्न सा विश्वायुरुर्त्तौणा गव्यानीन्द्रस्येन्द्र पय ॥ २ ॥

11A, इति सर्व्वानुक्रमणिकाया प्रथमोऽध्याय , 19A, इति सर्व्वानुक्रमणीये द्वितीयोऽध्याय समाप्त , 23A, इति सर्व्वानुक्रमणीये तृतीयोऽध्याय समाप्त , 25A, इति सर्व्वानुक्रमणीये चतुर्थोऽध्याय समाप्त ।

It ends —

सप्तम जगती जागतपदास्त्रिनरुय खौ च दौ मद्दासतो ऋष अष्टकौ सप्तक षटकौ दशकौ नवकश्च पडष्टका वा सद्दापङ्क्ति- माध्यन्दिनीये वाजसनेयके सर्व्वानुक्रमणिकैया छतिर्भगवत कात्या- यनस्यैषा छतिर्भगवत कात्यायनस्य । इति । ॐ

Last Colophon —

इति माध्यन्दिनीये सर्व्वानुक्रमणीये पञ्चमोऽध्याय समाप्त । ५ ।

मौ । जेष्ठ शुक्ल ५ सनौ सवत् १८३० । श्रीजानकीवल्लभो विजयते । बाल- मुकुन्दस्येद पुस्तकम् ।

The following is added in a different hand in red ink —

इद पुस्तक लेखयित्वा बालमुकुन्देन लिखित सीतारामेण ।

883.

1769 *The Same*

Substance country made paper 8¾×3¾ inches Folia 16 Lines 9 on a page Extent in sloka 400 Character Nagara Date, Samt 1691 Appearance old. Complete

The Post Colophon Statement —

इति सर्व्वानुक्रमणी समाप्ता ॥ कण्डिकासख्या १२४ ॥ सवत् १६८१ । वर्षे चैत्रमासे कृष्णपक्षे दशमौ भौमे वाराणस्या लेखक उद्धवेन लिखितोऽय ग्रन्थ ॥

An index to the White Yajurveda of the Mādhyandina School, attributed to Kātyāyana

884

6187. *The same with a commentary.*

By Holīra

Substance, country made paper 5×4 inches Folia 4. Lines 12 on a page Character Nagari of the early nineteenth century Appearance, discoloured A fragment

Beginning —

यजुर्व्वेदस्य मूल च्हि मेदो माध्यदिनीयका ।
सर्व्वानुक्रमणी तस्या (?) कात्यायनकृता तु या ॥
व्याख्या तस्यास्तु चोलीरः कुर्व्वे नत्वा गणाधिपम् ।
विलोक्य सर्व्वसूत्राणि भाष्याणि विविधानि च ॥ २ ॥
इह भगवान् कात्यायनाचार्य्य सर्व्वानुक्रमसूत्रप्रारम्भे प्रथमं मङ्गलाचरणपूर्व्वकं यजुर्वेदस्य मुख्य+ऋषिच्छन्दोदैवतज्ञानार्थं प्रतिज्ञासूत्रमाह ॥

Text —ॐ मङ्गल दिव्यममस्ति हृदयं चाधिष्ठित येन, etc

Colophon —

इति सर्व्वानुक्रमणीचे प्रथमकण्डिकाया चोलीरभाष्य समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

इद चन्द्रचूडदेवशर्म्मेण लिखितमस्ति ॥

885.

10201 B **सर्व्वानुक्रमणिकापद्धति ।** *Sarvānukramanikā-paddhati.*

Being a general index to the Vājasaneyasamhitā

There are three fragments —

1

Substance country made paper 8×4½ inches Folia, 39 (by counting) Lines 11 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

Cols —इति संहिताया प्रथमोऽध्याय , द्वितीयोऽध्याय , इति पिण्डपितृयज्ञ , इति चातुर्म्मास्याधिकार—तृतीयोऽध्याय , चतुर्थो-

ऽध्यायः, पञ्चमोऽध्यायः, षष्ठोऽध्यायः, सप्तमोऽध्यायः, इत्य-
ष्टमोऽध्यायः ; इति वाजपेयमन्त्रादि—अथ राजसूयमन्त्राणामध्या-
यमिधीयते ; नवमोऽध्यायः, दशमोऽध्यायः समाप्तो राजसूया-
धिकारः । इति सर्वानुक्रमणिकापद्धतौ प्रथमोऽध्यायः (?)

There are only two lines of the 11th adhy. in the last leaf. There is also 1 leaf of probably another index containing I. 1—9.

II.

Substance, etc, the same as above. Folia, 12 (by counting)

Cols.:—अध्यायः समाप्तः ११ ; अध्यायः समाप्तः १२ ।

III.

The last leaf of the index.

Col.:—इत्यनुक्रमणिका समाप्ता ।

Post Col.:—संवत् १७५३ शाके १६१८ पौषवदि १० रवौ अमरा-
वतौ स्थिताद्विच्छत्रनागरज्ञातीयभट्टानन्तात्मजश्रीकण्ठेन चरमपत्रं
लिखितमन्यलेखकेन ॥ श्रीरस्तु ।

In a much later hand.—

दी० यज्ञकरेण मौल्येन गृहीतं जयपुरनगरे ।

886.

6185

Substance, country made paper $8\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia, 26 Lines, 9, 10 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh *Incomplete* at the end

A general index to the Mādhyandiniya-Yajurveda-samhitā—to be differentiated from the Yajurveda *Sarvānukramaṇikā*, described in L. 2114.

The MS being incomplete at the end, contains neither the name of the author, nor that of the work

It begins —

अथ वाजसनेयावान्तरभेदमाध्यदिनीयाख्ययजुर्वेदसंहितामन्त्रा-णामर्षिदेवतच्छन्दांस्यभिधीयन्ते। ते च मन्त्रा द्विविधाः ऋग्रूपा यजूरूपाश्च तत्र नियताक्षरपादावमाना ऋगित्युच्यते ॥

अनियताक्षरपादावमान यजुरिति। तत्र मन्त्रासां (?) ऋचां यथाक्षरं गायत्र्यादीनि छंदांसि सन्त्येव नियताक्षरत्वात्। यजुषाम-(च)नियताक्षरत्वात् केषांचिन्मते छंदो नास्ति।, etc, etc

9A. इति वाजसनेयावान्तरभेदमाध्यदिनीययजुर्वेदसंहितायामुप-योगिनी परिभाषा समाप्ता ॥

अथ ऋषिदैवतच्छन्दसां स्वरूपमुच्यते ॥

It comes up to the Cāturmāsya mantras

24B. अथ चातुर्मास्यमंत्राणामृष्याद्युच्यते।, etc, etc

887.

6190 **माध्यंदिनसंहितासंकल्पः।** *Mādhyandina Saṃhitā Saṃkalpa*

Substance country made paper 5×3 inches Folia 18 of which the 1st 9th 10th 12th and one half of the 11th is lost Lines 7 on a page Extent in slokas 250 Character modern Nāgara Appearance fresh Date Saṃvat 1816

Last Colophon —

इति माध्यदिनीयसंहितासंकल्प समाप्त।

Post Colophon —

मङ्गलं भगवान् विष्णुर्मङ्गलं गरुडध्वज।
मङ्गलं पुण्डरीकाक्षो मङ्गलायतनं हरिः ॥ १ ॥
श्री ॥ संवत् १८१६ रौद्रनाम्नि संवत्सरे वैशाखकृष्णप्रतिपदि शुक्रवासरे लिखितमिदं दीक्षितलक्ष्मणकरेण।

From fol 11B to the end, the work contains *saṃkalpas* or resolutions for reciting the various chapters of the Suklayajurveda of the Mādhyandiniya Sākhā—as a specimen, one is quoted from fol 13

वाचस्पतयत्यष्टत्वारिंशतिकण्डिका॰ नारायण ऋ॰ त्रिष्टुप छन्दः कल्यपो देव॰ अश्वमेधावभृतस्नानमन्त्र॰ । ७ ।

Another is quoted from fol 17, 18

इशावास्येत्यध्यायस्य सकलानुक्रमण्डिकानुवाकस्य अश्विपृष्टभि विश्वेदेवा देवता जगतीच्छन्द इह जन्मनि ब्रह्मज्ञानावाप्त्यर्थं जपे विनियोग —

The real samkalpa—ending पाठमहं करिष्ये is lost in fol 12 missing

In the leaves preceding 11 there are given rules for recitation

888

1782 अनुवाकसंख्या । (शुक्लयजुर्वेद) *Anuvaka Samkhya of the Sukla Yajurveda*

Substance country made paper $8\frac{1}{2}\times3\frac{3}{4}$ inches Folia 6 Lines 6 on a page Extent slokas 80 Character Nagara Appearance old Complete

It begins —

अथानुवाकान प्रवक्ष्यामि ब्रह्मणा विहितान पुरा ।

विप्राणां यज्ञकालेषु जपहोमार्चनादिषु ॥ १ ॥

इषे त्वेकादशो पवित्र तिस्रोमे व्रतपते सप्त पवित्रेस्थो द्वे घर्म्मासि तिस्रो ध्रुविरसि घर्म्मासि द्विको देवस्यत्वा तिस्रो देवस्य त्वा पञ्च प्रत्युष्ट रक्षस्तिस्रो दशैकविंशत ॥ १० ॥ ३१ ॥ १ ॥

Col —इति अनुवाकसंख्या समाप्ता ।

The anuvakas and kandis are given chapter by chapter The anuvakas are summed up at the end as 303

दशाध्याये समाख्याता अनुवाकास्तु संख्यया ।

शत १ दशानुवाकाश्च नवान्ये च मनीषिभिः ॥ १ ॥

सप्तषष्टिस्त्रितो ज्ञेया सौत्रे द्वाविंशतिस्तथा ।

अश्व एकोनपञ्चाशत् पञ्चत्रिंशत खिल स्मृताः ॥ २ ॥

शुक्रियेषु च विज्ञेया एकादश मनीषिभिः ।
एकीकृत्य समाख्यातं त्रिशतं त्र्यधिकं मतम् ॥ ३ ॥

The result obtained is this :—

	I—X Adhyāyas	...	119
Citi	XI—XVIII ...	...	67
Sautrāmani	XIX—XXI ...	...	22
Aśvamedha	XXII—XXV .	...	49
Khila	XXVI—XXXV	...	35
Śukriya	XXXVI—XL .		11
			303

See the Text with Mahidhara's Bhāsya.

Post Col. —शुभमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीः ॥ श्रीः ॥ श्री ॥ लेखकपाठकयोर्जयोऽस्तु ॥ रामाय नम ॥ कृष्णाय नमः ॥ वासुदेवाय नम ॥ कालभैरवाय नमः ॥ विश्वनाथाय नम चतुष्पद्यै नम ॥

See L. 1806, which gives different introductory verses.

888A.

9770. *The Same*

Substance, country made paper 11×4 inches Folia 4. Lines, 10 on a page Extent in slokas 100 Character Nagara Appearance tolerable Complete

Beginning :—

अथानुवाकान् वक्ष्यामि ब्रह्मणा विहितान् पुरा ।
शिष्याणामुपदेशाय यज्ञसंस्करणाय च ॥
विप्राणां यज्ञकालेषु जपहोमार्चनादिषु ।
इषेत्वैकावसो पवित्रं तिस्रोऽध्रेतपते सप्त, etc.

889.

932. *The Same.*

For the manuscript see L 1806

Post Colophon Statement —

श्रीसंवत् १८३२ वैशाखकृष्ण ६ ॥ षष्ठी भृगुवासरे शुभम् भूयात् ॥

Beginning (after what Rajendralala has quoted)

इषेत्वेका वसो पवित्र तिस्रोऽग्ने व्रतपते सप्त पवित्रेभ्यो द्वे ग्राम्याणि तिस्रो, etc , etc

890.

6142 *The Same*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 6 Lines 7 on a page Character Nāgara Date Samvat 1891 Appearance new Complete

It is said to be the 4th pariśiṣṭa of Kātyāyana It is put here for convenience of reference

Colophon —

इति श्रीअनुवाकाध्याय समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीरस्तु शुभं भवतु ॥ संवत् १८९१ मार्गशीर्षशुक्लप्रतिपदायां चन्द्रवासरे लिखितं विश्वेश्वरेण ॥

श्रीरामाय नमः ॥ शुभम् ।

891

6265 क्रमसंधान । *Kramasandhāna*

Substance country made paper 11×4½ inches Folia 3 Lines 11 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति दाक्षिणात्यमते चत्वारिंशत्तमाध्यायस्य क्रमसंधानमनुक्रमेण सम्पूर्णम् ।

This relates to the formation of the Kramapatha of the Mādhyandina Śākhā, which is rather difficult, because the mantras are often very short See Belval 262

Beginning —श्रीगुरुचरणकमलेभ्यो नमः ।

विश्वधा परमेणाप्नार्पधिष्ठतधारः। महस्तधार देव। अधुच्छ मा विश्वधाया इन्द्रस्य राध्यतामिद, रामिकाः। तस्मै कर्म्मणे वा प्रयुक्तः। अरातय उग्र इमिधु। पूर्वामी देवानां। देवहूतम मम-ञ्जत। हविधान विष्णु। इन्द्राभ्याममवे। प्रकाशि भूताय। रश्मिभिर्देवौः। देवपुत्र पुत्रा। अमीषोमाभ्यां देवाय वेत्वग्नि। वेतमे। प्रमौश्च पविष्कृत्। इति कुक्कुट। वध मृत। वधा-यामे अन्तरिक्ष धर्त्त। दिव विश्वाभ्य। वेसुधान्य। यानाय दीर्घो। रसेन देवतौः। प्रथन्तां जनयत्वे वध एथिवि। मोगम। बध्यासमररोपस्तनगायत्रेण आगतेन सुम्ना। मार्ज्जयि प्रिता। मार्ज्जदिये। परमाम्यतमे। यजुषे यजुषे भवितु। ३९।

892

0197 क्रमरत्नमालिका। *Kramaratnamālikā*

Substance country made paper 1¼×4½ inches Folia 5 Lines 1 on a page Character Nagara of the 18th century Appearance fresh Complete

The mangalācaraṇa and the object of the work —

प्रणम्याद्य दिनमणिं योगीश्वरशिरोमणिं।
सर्व्वज्ञ याज्ञवल्क्यं तच्छिष्यकात्यायन मुनि॥
सर्व्वगं यजुषमम्नायां वेदे वाजसनेयके।
क्रमावसानविषया कारिकामारभामहे॥
श्लोके विद्धादिविरत प्रतीकेषु न दु मह।
प्रत्येक प्रथमायष्ठीसमम्युक्त प्रकल्पते॥
पदानामानुपूर्व्वेण क्रम एष प्रवर्त्तते।
गद्यान्तानां क्रमो नास्ति इति कात्यायनोऽब्रवीत्॥

The preface takes up 12 slokas Then comes the first kaṇḍikā There are 10 kaṇḍikās

The 10th has only two pādas

End इत्याद्यास्थमिद सर्व्वं विवेद्य सर्व्वसम्मतम्॥ ०॥

Colophon —

क्रमसंक्रमालिका समाप्ता।

शुभमस्तु ॥ श्रीगणेशाय नम ॥

893.

6262 **शतपथानुवाक ।** *Śatapathānuvāka by Dāmodara*

Substance country made paper 8¼×4¾ inches Folia 10 Lines 9 on a page Extent in ślokas 160 Character modern Nāgarī Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रा(श)तपथोऽनुवाक ।

The maṅgalācaraṇa and the object of the work

श्रीगणेशाय नम' । ॐ नम' सिद्धम् ।

गुरु नमस्कृत्य महेश्वरञ्च गणेश्वर चाथ सरस्वतीं च ।

माध्यदिनब्राह्मणपाठकाना सख्या प्रवक्ष्याम्यथ कण्डिकानाम् ॥

This is useful, as giving the extent of each anuvāka in the Śatapatha

It ends —

यजुर्वेदसमाम्नाये ह्यस्मिन् माध्यदिनीयके ।

चतुर्दशैव काण्डानि प्रोक्तानि मुनिसत्तमै ॥

अष्टषष्टि प्रपाठाश्च अध्याया' शतमेव च ।

ब्राह्मणानान्तु चत्वारि शतानि कीर्त्तितान्यपि ॥

अष्टत्रिंशत्तथान्यानि समुद्दिष्टान्यसशयम् ।

कण्डिकानामिय सख्या सहसाद्धमथटशते ॥

चतुर्विंशतिरेवाथ सप्रोक्ता मुनिसत्तमै ॥

श्रीदामोदरेणाथ कृतो योऽत्र परिश्रम ।

परार्थमेव तत् सन्त परार्थकफलाश्रया ॥

894.

10314.

Substance, country-made paper 7×4 inches Folia, 21—37, of which fol 28 is missing Lines, 7 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1713 Appearance, old and discoloured Incomplete

An index to the White Yajurveda—both to the Samhitā and to the Brāhmaṇa—of the Mādhyandina Śākhā

I. Fol. 21 begins —(Accented)

यदीर्घमनं नू ॥ हि तद्यदि + + उर्वंर्धन्त आयुरस्तु सर्व्वं-
मायुर्देर्घौयेष ते लोक एतत्तेम्बिलि देवै ततप्रन्तौ वागवदत्यथ
वंश । २१ । इति लाजप्रान्तिः (?)

II अथ वंशः ॥ (Accented) समानमासात्रौवी + + साञ्जीवी पुत्रो
माण्डूकायनेर्माण्डूकायनि, etc., etc

27A.—इति वंश—

This is similar to Vanśas, as given at the ends of the 5th and the 6th adhyāyas of Vrihadāranyakopanisad of the Kānva recension, commented upon by Śankara

III इषे त्वा १ । ज्योसि । २, etc

Contains Pratikas or initial words of the adhyāyas of the Yajurveda Samhitā. The Pratikas of adhāyas 37—40 are lost in the missing leaf 28

IV. 31B इति वेदाध्यायः ।

Contains the Pratikas of the adhyāyas of the Śatapatha Brāhmana, the beginning of which is lost in the missing leaf 28

V. व्रतमुपेष्यन् । १ तद्यदेव पिनष्टि २ अथाज्यमिमाभ्या पवित्राभ्या ३

34A, इति शतानि ।—

Contains the Pratikas of the Śatakas or centuries of paragraphs, called kaṇḍikās, numbering 77, which constitute the Śatapatha Brāhmana and give the work its name

गत्रमिति च कर्म्माङ्गाणि कार्य्याणि सर्व्वमन्त्राणां पूर्व्वमेव लक्ष-मयुत सहस्रमिति च सिद्ध्यपेक्षया कार्य्याणि। कर्म्मावसाने च फलावाप्तिर्निश्चयाग्निना भवितव्यम्। सहस्रमयकान्या ग्नसिद्धयो भावज्ञातव्याश्चेति।

अथ याज्ञवल्क्योक्तयजुर्विधानं व्याख्यास्याम ॥१॥ सर्व्वत्रोङ्कार-पूर्व्वाभिर्मर्व्याहृतिभिराज्याङ्गतिमसहस्र जुहुयात्। . . .

अथ यथेष्टकर्म्मकरणं समवेताभिरौदुम्बरसमिधो जुहुयात् पश्वन्न कामो दधि वा पयो वा शान्तिकामोऽपामार्गतण्डुलानर्कसमिधो

... कन्याकामो मुष्टिभिस्तिलतण्डुलाना जुहुयात् .

वशीकर्त्तुकामोऽभिचारार्थं विमर्दषिरक्ताश्वाघातकसमिधो जुहुयात् क्रोधान्वितो अनमरणे चवे वा सर्व्वबीहीन् जुहुयात्, etc

5A, यजुर्विधाने प्रथमोऽध्याय, 7A, ०द्वितीयोध्याय, 11A, ०तृतीयोऽध्याय, 13B, ०चतुर्थोऽध्याय, (*Last colophon*) पञ्चमोऽध्याय।

Post Colophon —

सवत् १६५० समय पुस वदि चयोदशी।

End —यद वा सर्व्वमन्त्राणा विस्तरेण पृथग्विधानमिति।

See Belval No 272 For a larger version in 7 adhyāyas see Belval No. 273 Autrecht relying upon Ben 10, Lahore 2, Peters 2,175, registers in his Catal 1, a Yajurvidhāna of Parit in 9 adhyayas

896.

1775 कात्यायनीयं प्रातिशाख्यम्। *Kātyāyanīya Prātiśākhya*

Substance country made paper 10×4, inches Folia 17 Lines 8 on a page Extent in slokas 270 Character Nāgara Date Saṃvat 1825 Complete

See I O. Catal No 192

It begins:—

प्रमादो नाधिकारोऽस्ति मध्यकृपाठमजानतः ।
प्रातिशाख्यमतो येयं मध्यकृपाठस्य सिद्धये ॥

१। स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः। लौकिकानामर्थपूर्वकत्वात्। न समत्वात्। स्वाध्याये धर्मस्तस्माच्छन्दसि नियमः। यज्ञे न। शास्त्रं स्यात्। शब्दार्थात्। संस्कारोऽयम्। समर्थापदादीन् वाक्। श्रोत्रे ज्ञानानि। द्वे करणे। शरीरात्। शरीरम्। शरीरे। तेषां च उदयं शैका-
ल्यम्। ॐकारः स्वाध्यायादौ। ॐकारापकारौ।
ॐकारं वेदेषु। अथकारं भाष्येषु। प्रयतः ॥ १ ॥

It ends:—

वर्णदेवताः। आग्नेयाः कण्ठ्याः। नैर्ऋत्या जिह्वामूलीयाः।
सौम्यास्तालव्याः। रौद्रा दन्त्याः। ब्राह्मा आश्विनाः। वायव्या
मूर्धन्याः। शेषा वैश्वदेवाः। तत्समुदायोऽक्षरम्। वर्णो वा।
अक्षरसमुदायः पदम्। अक्षरं वा। तच्चतुर्धा। नामाख्या-
तोपसर्गनिपाताः। तत्र प्रतिविशेषः।

क्रियावाचकमाख्यातमुपसर्गो विशेषकृत्।
सत्त्वाभिधायकं नाम निपातः पादपूरणः ॥
चतुर्दश निपाता येऽनुदात्तास्तेऽपि सञ्ज्ञिताः।
निबध्यते खलु आख्यातं उपसर्गचतुष्टये ॥

अथ पदगोत्राणि।

भारद्वाजकमाख्यातं भार्गवं नाम शिष्यते।
वासिष्ठमुपसर्गस्तु निपातः काश्यपः स्मृतः ॥

अथ पददेवता।

सर्वं तु सौम्यमाख्यातं नाम वायव्यमिष्यते।
आग्नेयस्तूपसर्गः स्यान्निपातो वारुणः स्मृतः ॥

इत्याह स्वरसंस्कारप्रतिष्ठापयिता भगवान् कात्यायनः।
वृद्धं वृद्धिः।

Colophon :—

इति कात्यायनकृतप्रातिशाख्ये अष्टमोऽध्यायः ।

समाप्तमिदं सूत्रम् ।

Post Colophon :—

ज्ञातिश्रीमालिब्राह्मणान्यवाडिमहादेवसुतव्यवाडिविरेश्वरलेखक इदं पुस्तकं लिखितम् ।

संवत् १८२५ वर्षे श्रावणकृष्णद्वादश्यौ भौमवासरे लिखितमिदं पुस्तकम् । शुभं भवतु ।

897.

1091. *The Same.*

Substance country-made paper 8¾ × 4 inches Folia 14 Lines 9 on a page. Extent in slokas, 300 Character, Nāgarī Date Saṃvat 1809 Appearance, tolerable Complete in 8 chapters

On Vedic phonetics, peculiar to the White Yajur Veda Often printed

Col. :—इति कात्यायनकृते प्रातिशाख्यसूत्रेऽष्टमोऽध्यायः ।

Post Col :—

संवत् १८०९ मिति चैत्रकृष्ण १२ रवौ लिखित श्रीमद्‌याज्ञिक-देवकृष्णस्यात्मजविजयकृष्णेन भ्रातृकरुणाकृष्ण तथा रविकृष्णस्य स्वार्थेच ॥ श्रीगणपति-प्रसन्नोऽस्तु । शुभं भवतु ।

898.

3491 *The same here called* वाजसनेयप्रातिशाख्यम् ।

Vājasaneya Prātiśākhya.

Substance, country made paper 7 × 3½ inches Folia 28 Lines 5 on a page Character Nāgarī of the nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end

899.

6155. *The Same*

Substance country made paper 10¾ × 4¾ inches Folia 14 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 300 Character Nāgarī Date, Saṃvat 1936. Appearance fresh Complete

Last Colophon:—

इति कात्यायनप्रातिशाख्यसूत्रे अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

Post Colophon:—

संमतं १८३६ भादोवदी ६ के लीषा समाप्त । शुभ । मङ्गल ।

The text of the Vājasaneya-Prātiśākhya has been published in Roman letters, with a German translation and notes by A. Weber, Ind Stud. V (1858), and in the Benares Sanskrit series

900.

1092. *The same with a comm.*

By Ananta Bhatta, son of Nāgadeva Bhatta by Bhāgirathi

Substance, country made paper 8⅞×4 inches Folia, 39 Lines 11 on a page Extent in ślokas, 950 Character, Nagara Appearance, tolerable *Fragment*

This codex contains Ananta's commentary on the first two adhyāyas and on 100 sutras of the third adhyāya

Beginning:—

ॐ नम श्रीगुरुगोविन्दगणपतिशारदाभ्यः ।
वन्दे विष्णुं चिदानन्दं भक्तकल्पमहीरुहम् ।
यच्छायामाश्रितैर्लभ्यं नरैरर्थचतुष्टयम् ॥ १ ॥
याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।
सुमङ्गलादिकाश्चापि वन्दे विद्यागुरून् मम ॥ २ ॥
वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञोऽनन्तभट्ट इति श्रुत ।
व्याख्यास्यामि प्रातिशाख्यं कात्यायनमुनेरितम् ॥ ३ ॥
समस्तकाण्वशाखिभ्यो मूर्द्धन्येषोऽञ्जलिर्मया ।
बध्यते मच्छ्रमं दृष्ट्वा कृपा कुर्वन्तु ते मयि ॥ ४ ॥
उदाहरणवाक्यानि दीयन्ते काण्वशाखिनाम् ।
अलाभे परकीयानि सूत्रकारानुशासनात् ॥ ५ ॥

ननु शाखायां शाखाया इति प्रतिशाखं प्रतिशाखं भवं प्रातिशाख्यमिति समाख्यया समग्रोदाहरणलाभेन च माध्यन्दिनशाखीयमेवेदं प्रातिशाख्यमिति गम्यते। अतः कथं काण्वशाखोदाहरणप्रतिज्ञानं क्रियते। इति चेत् सत्यम्। इदं माध्यन्दिनीयमेवेति न नियमः किन्तु काण्वशाखादिपञ्चदशशाखानुगतम्। यतस्तासु शाखासु मिथः स्वल्पभेददर्शनेन तल्लक्षणाय सकृदुक्त्या बहुप्रकारार्थं तच्छास्त्रार्थस्य प्रवृत्तेः। तथा च पञ्चदशशाखासु एकमेव कात्यायनसूत्रमिति अनादिवृद्धव्यवहारात्। अधिक प्रविष्टं चेत् न तु तद्धानिरिति न्यायात् अनेनैव काण्वापेक्षितसर्व्वलक्षणसिद्धिश्च। इतरथा केनचित् भ्रान्त्या प्रयुक्तस्यापपाठस्यापि सुष्ठुपाठस्यापत्त्यातिप्रसङ्गो दुष्परिहरः स्यात्। किञ्च प्रतिशाखं श्रौतस्मार्त्तप्रातिशाख्यादिसूत्रस्याभावात् क्वापि देशेऽनुपलम्भात् सर्व्वदेशीयानां एकेनैव सूत्रेण कर्म्मानुष्ठानदर्शनाच्च न केवलमेतदेव सूत्रैकत्वे गमकं अपि तु प्रातिशाख्यसूत्रेऽपि तत्र तत्र ज्ञापकाच्च। तथा हि। यान्युदाहरणानि माध्यन्दिनशाखाया न सन्ति काण्वशाखादौ सन्ति तदुदाहरणसाधकान्यपि सूत्राणि दृश्यन्ते।

\+ + + + +

तस्मात् सिद्धं काण्वादिपञ्चदशशाखास्वेकमेव प्रातिशाख्यमिति।

ॐ। जपादौ नाधिकारोऽस्ति सम्यक्पाठमजानतः।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यक्पाठस्य सिद्धये॥ १॥
सङ्गतिज्ञापकं तस्येदमाद्यं पदम्। स्वस्त्यर्थम्॥ ॐ॥
स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियमः। स्वर उदात्तानुदात्तस्वरितप्रचयरूपः। संस्कारो नाम लोपागमवर्णविकारप्रकृतिभावादिरूपः। तयोश्छन्दसि विषये नियमोऽधिक्रियते। प्रतिज्ञासूत्रमेतत्।

901.

1899 *The same Text with the same comm., here called*

पदार्थप्रकाशः *Padārthaprakāśa*

For the manuscript and the work see L. 1119. The first leaf is missing.

902.

1251. *The same Text with the same comm.*

Substance, country made paper. 11×4½ inches Folia, 69 Lines, 14 on a page Extent in slokas, 2450 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1743 Appearance, old Complete

It ends:—

एवं कृत्स्नं शास्त्रमभिधाय स्वकृतमिदमित्यलङ्करोति इत्याद्य

स्वरसंस्कारयोः प्रतिष्ठापयिता भगवान् कात्यायनः ।

उत्पत्तिं च विनाशं च भूतानामगतिं गतिम् ।

वेत्ति विद्यामविद्यां च स वाच्यो भगवानिति ॥

इति भगवच्छब्दार्थः । शेषं सुगमम् । सूत्रं वृद्धिरित्युक्तार्थम्

वेदवेदान्तविदुषाऽनन्तभट्टेन सादरम् ।

परेषामुपकाराय भाषितं प्रातिशाख्यकम् ॥

अम्बा भागीरथी यस्य नागदेवात्मजः सुधीः ।

तेनानन्तेन रचितं प्रातिशाख्यस्य वर्णनम् ॥

असाधु साधु वा यद्यं ग्रन्थेऽस्मिन् यन्मयोदितम् ।

तत्सर्वं क्षम्यतां सन्तः श्रीमन्तः काण्वशाखिनः ॥

न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।

ग्रन्थोऽयं रचितः किन्तु रमानाथस्य तुष्टये ॥

Colophon:—

इति श्रीमत्प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचिते श्रीमत्कात्यायनप्रणीतप्रातिशाख्यसूत्रभाष्ये पदार्थप्रकाशेऽष्टमोऽध्यायः समाप्तः । समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

Post Col.:—

शुभमस्तु । [संवत् १७४३ भाद्र शुक्ल ५ गुरौ लिखापितं गोवर्द्धनेन । This portion is retouched]

903.

3252. *The Same.*

Substance, country made paper 9×3½ inches Folia, 28 to 56 Lines 9, 10, 11 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured *A fragment*

Leaf 11 contains the colophon of the third adhyāya.

इति श्रीमत् प्रथमशाखिनामदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचिते श्रीमत्कात्यायनप्रातिशाख्यसूत्रभाष्ये तृतीयोऽध्यायः ।

904.

5938. *The same Text.*

With the commentary entitled Jyotsnā by Rāma

Substance, country made paper 11¼×5 inches Folia 49 Lines, 10 on a page Character Nāgara Appearance fresh

Two groups of leaves The first group consists of 27 leaves, of the last leaf, 27th, one side is left blank. Then comes the second group consisting of 22 leaves The last leaf is marked 21, two leaves being marked 5 But there is no mistake in the continuous pagination from 1 to 49, which appears on the left hand upper margin of the MS

Beginning .—

श्रीगणेशाय नम । श्रीसद्गुरुनाथाय नमः ।
यस्य भृङ्गावलिः कण्ठे मुक्तदामाम्बुपूरिते ।
भाति कण्ठाक्षमालेव स व· पायाद् गणाधिपः ॥
श्रीरामं सद्गुरुं नत्वा याज्ञवल्क्यमुनिं तथा ।
कात्यायनकृते प्रातिशाख्ये वाजसनेयके ॥
माध्यन्दिनानुसारेण ज्योत्स्नाख्या विवृतिर्लघु ।
क्रियते सुखबोधार्थं मन्दाना रामशर्मणा ॥

(The Text) जयादौ नाधिकारोऽस्ति सम्यक्पाठमजानत· ।
प्रातिशाख्यमतो ज्ञेयं सम्यक्पाठस्य सिद्धये ॥
स्वरसंस्कारयोश्छन्दसि नियम· प्रतिशाख्यमेतत् ।

5B, इति सञ्ज्ञापरिभाषाप्रकरणम्, 9B, इति स्वरसन्धि, 14A, इति व्यञ्जनसन्धि, 16B, इति विसर्गसन्धि, 30B, इति प्रकृतिस्वरा ।

Then come the eight vikṛtis, with which the work comes to an end

The commentary ends —

अङ्गाग्निसप्तकुमिते (१७३९) शक इश्वरवत्सरे ।
इयमुत्कृष्टगम्भीरा श्रीसिद्धेश्वरतनूभुवा ॥
रामेण रचिता प्रातिशाख्यज्योत्स्ना समर्पिता ।
श्रीरामसिद्धेश्वरगुरुचरणाम्बुजद्वये ॥

Colophon —

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटरत्नश्रीसिद्धेश्वरयोगिवरसूनुरामचन्द्रपण्डित-विरचिता ज्योत्स्नाख्या प्रातिशाख्यविवृतिः समाप्ता ।

905.

1776 कात्यायनप्रातिशाख्यदीपिका । *Kātyāyana-Prātiśākhya Dīpikā*

By Rāma Agnihotri, son of Sadāśiva Agnihotri

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 165 Lines, 6 on a page Extent in ślokas 2600 Character Nāgara Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इति श्रीसदाशिवाग्निहोत्रिसुत रा[माग्निहो]त्रिकृता प्रातिशाख्यदीपिका समाप्ता ।

The colophon in leaf 162A —

इति सदाशिवाग्निहोत्रिसुतरामाग्निहोत्रिकृता प्रातिशाख्य दीपिका समाप्ता ।

It begins thus —

नत्वा गुरुपदाम्भोज कात्यायादीन् ऋषीनपि ।
क्रियते बालबोधाय प्रातिशाख्यस्य दीपिका ॥

number of words in each Yajus with the number of Visargas, of Savarna Sandhis and other phonetical changes peculiar to the White Yajur Veda. This one work does for the Vājasaneya Saṃhitā, what, the two classes of works, (1) Anukramanikā and (2) works like Cāturjñāna and Padagādha, do for the Ṛgveda

As the first leaf is missing, the first Yajus of the 2nd adhyāya is quoted.

विंशत्तु ऊणोसि यज्ञौ पञ्चविसर्जना ।

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०
१। ॐ कृष्णः असि आ खरेष्ठः अग्नये त्वा जुष्टं प्रोक्षामि वेदिः असि

११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २०
बर्हिषे त्वा जुष्टं प्रोक्षामि बर्हिः असि स्रुग्भ्यः त्वा जुष्टं प्रोक्षामि ।

Col. of the 1st adhyāya:—

इति श्रीशंकराचार्यकृतौ वाजसनेयसंहितायां पदकारिकारत्नमाला नाम प्रथमोऽध्यायः ।

The last Col. in the MS.:—

इति श्रीशंकराचार्यविरचितौ वाजसनेयसंहितायां पदकारिकारत्नमाला नाम सप्तत्रिंशतिमोऽध्यायः ।

The incomplete MS. goes up to the beginning of the 38th adhy. which abruptly ends.

For another MS. see Taylor, Part I, p. 206, No. 1732.

This Śaṅkarācārya is certainly not the Great founder of the Advaita School of Vedānta Philosophy. He appears to be a Karmakāṇḍi Brāhmaṇa.

908.

6066 **मौनमन्त्रावबोध ।** *Maunamantrāvabodha*

A commentary on the mantras of the Mādhyandiniya Saṃhitā by Sundara Śukla.

Substance country-made paper 9×5¼ inches Folia, 37, of which the 30th is missing, while there are two leaves marked 20 Lines, 8 on a page

Character Nagra of the eighteenth century Appearance old and discoloured

See Oxf No 173 and page 384A.

Beginning —

ॐ नमो गणेशाय। अथातो मौनरहस्तसञ्ज्ञया यजुर्वाजसनेय-माध्यन्दिनसंहितामन्त्राणामवबोध सुन्दरसूक्तो ब्रवीति। यन्मन्त्र पाठार्थवेदनफलविद्भिर्विपश्चिद्भिर्निगदितम् निषिद्धश्रुतिमप्रवीर्य्य त्वन्तया (?) प्रगमाय तदेतन्मन्त्रक्रमेणाधोमध्य ऊर्द्धाधोमध्याधोध ऊर्द्ध इति चत्वारोऽध्याया तेषु क्रमेणर्जुविसर्गसमस्वरितमध्योर्द्ध रगन्युत्तानुस्वारह्रस्वदीर्घतिर्थ्यकुटलनमातसञ्ज्ञाभि सुधीर्विजानाति ॥ १ ॥ अथर्जुसञ्ज्ञामाह ॥

अमेकनूर्ध्विश्चार्दे न्तर्गर्भिर्दर्शनामधे शान्दा या प्राणाय शान्दा।

1A, अथ ऋजुसञ्ज्ञामाह, 2A, इति समसञ्ज्ञामाह, 3A, स्वरितसञ्ज्ञामाह, 3B, अथ मध्यसञ्ज्ञामाह, 4A, अथ ऊर्द्धसञ्ज्ञामाह, 5A, अथ रङ्गसञ्ज्ञामाह, अथ न्युब्जसञ्ज्ञामाह, 5B, अथ ह्रस्वसञ्ज्ञामाह, 6A, अथ दीर्घसञ्ज्ञामाह, 7A, अथ तिर्य्यक्सञ्ज्ञामाह, 7B, अथ टतनान्तसञ्ज्ञामाह, अथ मान्तसञ्ज्ञामाह, 8B, इति श्रीसुन्दरसूक्तविरचिते मौनमन्त्रावबोध अधोमध्यो नामप्रथमोऽध्याय।

23B, इति सुन्दरसूक्तविरचिते मौनमन्त्रावबोधे ऊर्द्धाधो नाम द्वितीयोऽध्यायः, 27A, मध्याधोनामा तृती[यो]ऽध्यायः,

Last Colophon —

इति श्रीसुन्दरसूक्तविरचिते मौनमन्त्रावबोधे अध-ऊर्द्धो नाम चतुर्थोऽध्याय।

Post Colophon Statement —

शुभ भवतु। यादृशमित्यादि।

श्रीऔदीचभायिसुत-सुरजिच्चाति उदीच्यकेन लिखित काश्यया लिखित मया श्रीविश्वेश्वरप्रियर्थे।

शुभ भवतु कल्याणमस्तु।

The Mauna mantras of the White Yajur Veda, are uttered inaudible and expressed only, by the peculiar movements of hands.

The commentary is simply concerned with the classification of the mantras, under four heads, as shown in the analysis given above.

909.

7933 *The Same*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 12 Lines, 14 on a page. Character Nāgara Date Samvat 1614 Appearance old and discoloured Complete

Last Colophon:—

इति श्रीसुन्दरशुक्लविरचिते मौनमन्त्रावबोधे अथऊर्द्धनाम चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः ॥ अध्याय ॥ इति मौनस्वरसमाप्ति ।

Post Col.:—

अस्मिन् ग्रन्थे कण्डिका १११ । संवत् १६१४ वर्षे माघमासेऽमले पक्षे तृतीयायां भ्रनेर्दिने लिखितं बलभद्रेण परार्थं पुस्तकं ॥

910.

6068. **मौनमन्त्रसूत्रा ।** *Mauna—Mantra sūtra*

By Devabhadra, son of Balabhadra, a descendent of Gangādhara Pāṭhaka, son of Pāṭhaka Rāmacandra.

Substance, country made paper 11½×5 inches Folia 13 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nagara Date, Samvat 1934 Appearance, fresh Complete

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । अथ यजुर्वेदाम्नाये वाजसनेयके माध्यन्दिनीयेऽन्येन मौनेन हस्तेन अस्मदीयेन सत्सम्प्रदायेन अधीतानां संहितामन्त्राणां अवगमं गौतमो देवभद्रपाठकोऽहं ब्रवीमि । धर्मार्थकाममोक्षाख्यानि चत्वारिसद्धृत्पभानि विकसितानि तेषु प्रत्येकं चन्द्रादितिथ्यन्ता अबोध्या मन्त्राखाभिर्मदुपदेशेन च सुधी परखूद्गताः कण्डिका विभागात् । १ ॥

चन्द्र इषेत्वामावर्जियंचो देवाना दे जुषाणो वर्हिः पुरुषमृगो यामच्छदमि ।
etc , etc

A work, simil u to the above But the arrangement is different It seems that there were different schools with different arrangements

3B, इति श्रीमन्मध्यायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसूनुमध्या-याज्ञिकगङ्गाधरपाठकदयासम्भूतपाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रविरचिते माध्यन्दि-नीयसंहिताया मौनमन्त्रसूत्रे प्रथमोऽध्यायः ।

There are thirteen paragraphs in the first chapter

8A, इति श्रीमन्मध्यायाज्ञिक ०माध्यान्दिनीसंहिताया मौनमन्त्रसूत्रे द्वितीयोऽध्याय ।

There are 24 paragraphs in the second chapter

10A, ०तृतीयोऽध्यायः ।

There are eight paragraphs in the third chapter

Last Colophon —

०चतुर्थोऽध्याय । सूत्र च समाप्तम् ।

There are sixteen paragraphs in the last chapter

Post Colophon —

श्रीरामचन्द्राय नम ।

मिति अगहन सुदी पूर्णिमा । सवत् १९३४ ।

The work ends —

उग्निग्रामप्रसादेन सूत्रभेद मया कृतम् ।
वैदिकास्तेन तुष्यन्तु विप्रा माध्यान्दिनीयका ॥
अध्येतव्यमिद सूत्र विप्रै र्माध्यन्दिनीयकैः ।
मौनेनार्धीतमन्त्राणा क्षिप्र ज्ञानाभिलाषिभि ॥
मुहुर्मुहु प्रार्थयेऽहं दुर्जनान् दुष्टमानसान् ।
मत्कृत सूत्रमेतत्तु न नष्टव्य कदाचन ॥
यथा मत्सूत्रगा विद्या गोप्यैव फलदा भवेत् ।

अन्यथा विफलैव स्यादिति मद्वचनं कुरु ।
प्रियं मित्रस्थलं दुष्टं प्रभुं बालं न बोधयेत् ।
सच्छिष्यं भिषजं वेदाय सम्यग्ध्यानेव बोधयेत् ॥
यत्र श्रमः समुत्पन्नः सूत्रस्यास्य कृतौ मयि ।
गजाननविभुक्तेन प्रीयतां मम दैवतम् ॥

911

6067. मौननमन्त्रप्रकाश। *Maunamantraprakāśa by Dattajña Pāṭhaka Veṇidatta.*

Substance, country made paper. 11 × 5½ inches. Folia, 44. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 750. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1804. Appearance, old and discoloured. Complete. Stitched in the middle.

This classifies the *mantras* of the White Yajur Veda under the four heads of *Dharma*, *Artha*, *Kāma* and *Mokṣa*, the four ends of human existence.

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐकारप्रोद्यमूलः क्रमपदकठिनस्कन्दविस्तीर्णशाखो (?)
ह्यङ्कुपत्रः सामपुष्पो यजुरधिकफलोऽथर्वगन्धं दधानः ।
यज्ञच्छायासमेतो द्विजमधुपगणैः सेव्यमानः प्रभाते
मध्ये सायं त्रिकालं सुचिरमतनिभः पातु वो वेदवृक्षः ॥

अथ धर्मवर्गे प्रथमे प्रथमः ।

माता च मे पिता च मेऽस्मे (?) । विष्णुमत्रमिमयं । एता-
वानस्य । आतिष्ठन्तं परि । इति सप्तकाः ।

अथ प्रथमे द्वितीयः, etc., etc.

3A, इति वेदपाठकवेणीदत्तविरचिते मौनमन्त्रप्रकाशे धर्मवर्गे प्रथमो-ऽध्यायः, 4B, ०द्वितीयोऽध्यायः ; 6A, इति श्रीवेदपाठकवेणीदत्तविरचिते यजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनशाखाया मौनमन्त्रप्रकाशे धर्मवर्गे तृतीयोऽध्यायः, 7B, ०चतुर्थोऽध्यायः, 8A, ०पञ्चमोऽध्यायः, 9B, ०षष्ठोऽध्यायः, 10A, ०सप्तमो-ऽध्यायः, 10B, ०अष्टमोऽध्यायः, 11A, ०नवमोऽध्यायः, 11B, दशमोऽध्यायः समाप्तश्च धर्मवर्गः ।

19B, इति श्री॰अर्थवर्गे दशमोऽध्यायः —

Then begins the *Kāmavarga*, which consists of 30 adhyāyas.

27B, इति श्री॰कामवर्गे त्रिंशोऽध्याय —

Then comes the *Mokṣavarga*

Last Colophon :—

इति श्रीदैवज्ञपाठकवेणीदत्तविरचिते मोनमन्त्रप्रकाशे मोक्षवर्गे चत्वारिंशोऽध्यायः — समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

Post Colophon Statement —

अधोर्द्ध्वमध्यदीर्घाख्य ह्रस्वमुष्टिद्वलन्तका ।
कष्ठ्यान्यञ्जनग्रस्तचिह्न दशाध्याय्यां प्रतिष्ठितम् ॥

सवत् १८०४ मिति ज्येष्ठकृष्णा ११एकादश्यां लि नन्दलालकान्यकुब्जेन ।

912.

6267. हस्तस्वरप्रक्रिया । *Hastasvaraprakriyā*

By Pitṛbhaktamalla, son of Khagapati Tiwari

Substance country made paper 11 × inches Folia 5 Lines 10 on a page Extent in slokas 120 Character Nagara Copied in Samvat 1937 Appearance discoloured and worm-eaten Complete

Colophon :—

इति श्रीमत्कान्यकुब्जोपनाम्ना(मन्या)मिश्रोत्रिखगपतितनुजेन पितृभक्तमल्लेन पाटमपुरवासिना कृता हस्तस्वरप्रक्रिया समाप्ताभूत् ।

शुभम् । श्रीरस्तु ॥

Post Colophon :—

सवत् १९३७ मी जेटसुदी ६ वार चतवारके लीखा समाप्त ।

Following addition is in a later hand —

मालवीयुपनामकबालमुकुन्दस्येदम् ।

The maṅgalācaraṇa and the object of the work

नत्वा गणपतिं देवं ध्यात्वा श्रीकुलदेवताम् ।
मल्लशर्म्मा ह्रस्वपूर्वां करोमि स्वरप्रक्रियाम् ॥
नत्वा विघ्नहरं सदा शुभकरं सर्व्वस्य कामप्रदम्
स्मृत्वा श्रीगुरुपादुका सुललिता ध्यात्वा परा देवताम् ।
वेदे वाजसनेयिके त्वधिकृता विप्राश्च ये सत्तमा
तेषामेव कृते कृता न कुधिया ह्रस्वस्वरप्रक्रिया ॥

Then it goes on :—

अथ साधारणो नियमः ।

तथाहि प्रातिशाख्ये मनु
ब्राह्मणः प्रणवं कुर्य्यादादावन्ते च सर्व्वदा ।
स्रवत्यनोंकृतं सर्व्वं परस्ताच्च विशीर्य्यते ॥

तथा । उत्तानमपि प्रणवं कृत्वा सह शलाकया ।
गुरुं प्रणम्य मनसा ततः स्वाध्यायवान् भवेत् ॥
अत्र जपादौ ह्रस्वस्वरवर्णहीनस्यानधिकारत्वं रावणेन स्वराङ्कुशे
याज्ञवल्क्येन शिक्षायाञ्च बोधितम् ।

तथाहि । ह्रस्वहीनन्तु योऽधीते स्वरवर्णविवर्जितम् ।
ऋग्यजुःसामभिर्दग्धो वियोनौ स च गच्छति ॥

It was written in Sam 1781.

The work ends .—

श्रीमता कान्यकुब्जेनेत्युपनाम्ना(त्युपमन्या)भिधोचिया ।
श्रीमद्देवस्वरूपाख्यां श्रीमत्स्वगणपतिनाम्नाम् ॥ (?)
सूनुना पितृभक्तेन मल्लविप्रेण धीमता ।
विक्रमार्कगताब्देषु चन्द्रवस्वद्रिभूमिषु १७८१ ॥
ऊर्ज्जे मासि सिते पक्षे ह्येकादश्यां शनेर्दिने ।
कृतेयं बालबोधाय सुह्रस्वस्वरप्रक्रिया ॥

913.

6170 पदमुष्टिलक्षणम् । *Padamuṣṭilakṣaṇa*

With Rāma Bhaṭṭa's commentary

Substance foolscap paper 8¾ × 3¾ inches Fol 8 Lines 9 on a page Extent in ślokas 260 Character modern Nāgara Appearance old, discoloured Complete

On the words occurring in the Vājasaneyasaṃhitā

The text ends in 1B It consists of nine couplets

Beginning —

श्रीमङ्गलमूर्तये नम । अथ पदमुष्टिलक्षणम् ।
पदानामावलिर्वेलाविसर्गाणा विधीयते ।
नानाना वक्ष्यते लक्ष्म निक्षिप्यैवाक्षरक्षरम् ॥
विक्षीना ऋ-लृ-वर्णाभ्या नवाकारादय स्वरा ।
दशम विन्दुना ज्ञेयं विसर्गादिरतिर्भवेत ॥

End — पञ्चानां ष द्विपञ्चौ च शुकपार्श्ववर्तीति यत् ।
गणनानां निज वर्ण समास पदलक्षणम् ॥

Colophon —इति पदमुष्टिश्लोकम् ।

Then begins the commentary It explains two *maṅgalācaraṇa* verses, preceding the nine ślokas, omitted here

It begins —

श्रीपांडुरंगाय नम ।
अथ अस्य श्लोकस्य टीकामाह ।
श्रीगणेश गुरु नत्वा पदमुष्टि (?) समासत ।
व्याख्यां कुर्वे रामभट्ट काण्वशाखी सुधीमुदे ।
ग्रन्थकर्ता विघ्नविघाताय नमस्कारलक्षण मङ्गलाचरण निबध्नाति ।
श्रीवामदेविपदारविन्दयुगल विश्वाधिप स्वामिन
नत्वा पङ्कजयोनिकेशवशिवान श्रीमद्गुरु भक्तित ।

वक्ष्ये वाजसनेयमुख्ययजुषां संख्यां पदानां क्रमा-
देकं वर्णमतश्चतुष्कगगनं लभ्यं प्रकाश्यं शुभम् ॥

Then follows the commentary :—

3A, अथ पुनः स्वाध्यायदेवतानमस्कारलक्षणं मङ्गलमाचरति सुरा
सुरेति ... ... ।

3B, अथाभिधानान्याह । पदानामिति । पदानामावलिः तासां संख्या
यस्या उच्चितायां कति पदानि सन्ति तत्संख्या वेलाशब्देन वेष्टनानि, etc , etc.

There is one leaf at the end in the Marathi language, on the same subject.—

अथ महाराष्ट्रभाषेण पदमुच्चिच्यमाह

914.

6264. काण्वशाखावेष्टनक्रमबोधिनी । *Kaṇvaśākhā-veṣṭanakramabodhinī.*

By Govinda, son of Kṛṣṇa.

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia, 3 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 50 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

This is in the form of kārikās

There are 37 kārikas

Colophon :—

इति श्रीकृष्णात्मजगोविन्दसूरिकृता काण्वशाखावेष्टनबोधिनी
समाप्ता ।

After the colophon there are three lines added by the scribe.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

यत्र विश्वं शुक्तिकादौ रजतादीव भासते ।

तं नत्वा कृष्णज कुर्वे गोविन्द क्रमबोधिनीम् ॥

काण्वक्रमेऽनुवाकान्ते वेष्टनं लिखितं भवेत् ।

प्रतीकैर्वक्ष्यमाणाया ऋचो वार्द्धं एव वा ॥
तदर्द्धान्ते प्रतीकात् यत् ऋगर्द्धे + ऋगन्तके ।
वेष्टन स्यादथान्यास निषिद्धर्द्धेकता मता ॥
अथयोगो ऋक्पूर्व्वावीद् स्यादीर्घपूर्व्वक ।
काण्वशाखाक्रमे ज्ञेय सन्ध्यादि प्रातिशाख्यत ॥ १ ॥

Then comes the first kārikā —

ॐ इषेऽध्याये पुरा क्रूर द्वितीये वीतिहोत्रकम् ।
एषा ते त्वथ देवाना संवर्चेत्युद्वियावरी ॥ २ ॥

The 37th or the last kārikā —

यमायात्यन्तवेष्ट्य स्यादीशावास्यादि सर्व्वत ।
यदुक्त तत् प्रतीकेषु वक्र सद्भिर्हि सह्यताम् ॥

915.

6061 वेदलक्षणम् । *Vedalakṣana*

Substance, country made paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ *inches* *Folia* 11 *Lines* 10 *on a page* *Extent in slokas* 220 *Character* Nāgara *Date* Śaka 1651 *Appearance old and discoloured* *Complete*

Colophon — इति वेदलक्षणम् ।

Post Colophon Statement —

श्रीगुरुचरणारविन्दार्पणमस्तु । श्रीकुलदेवतार्पणमस्तु । श्रीरामो जयति । श्री । शके १६५१ । सौम्यवत्सरे याम्यायने पौषशुक्ल-प्रतिपदा गुरुवारे अन्तारे भास्करेण लिखित परोपकारार्थम् ।

A work of the Prātisākhya class (which commonly goes under the name of Laksana grantha or Vedalaksana), as will be apparent from the analysis given below.

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । हरि ॐ ॥
अथ पदान्तेष्वेकारैकारौ स्वरपरनिमित्ते विकृतौ । यत्र तानि महादेवमनीषिणा कथ्यन्ते वर्णानुक्रमेण यदेकदेशास्तावद्यत इत्यन्तम् ।
य ते महे याव यान्ये भे ध्ये वहे मदे ।, etc , etc.

2B, इति महादेवविरचिते सकारलक्षणम् ।

अथ यजुःसंहितायां च, छ, ज, त, द, ध, न, म, लपरात्तत्-तत्सानुनासिकपदान्ताः पदकाले नकारान्ता दृश्यन्ते। अमुष्मिन्-स्मिन्नृवन्नवद्गानकुर्वन् ।

3B, इति नकारलक्षणं सम्पूर्णम् ।

श्रीः । अथ वर्णक्रमकारिका ।
गणेशं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननम् ।
द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं शास्त्रसम्मितम् ॥
स्वरो द्वित्वमवाप्नोति व्यञ्जनं व्यञ्जने परे ।
स्पर्शो लकारपूर्वो वपूर्वश्च द्विरुच्यते ॥
स्वरपूर्वस्य रेफस्य परस्तद्व्यञ्जनं स्थितम् ।
आपद्यते द्विवर्णं तत् वर्णमात्रे परे सति ॥

There are seventeen kārikās dealing with the cases of the reduplication of letters.

4B, इति वर्णक्रमकारिका ।

यो हि यद्यत्तत सोमे सोममुभयान् विमुक्त सौम्यो यानि येन यत्र ययोर्येषां यासां यस्मात् कस्मात् आसन्नमपदपरात् स्वरितं वा समासान्तं वा अन्तोदात्तं वा भवति । द्वित्वस्था तेभ्यः पूर्वं यदर्थे यत्सौम्यो नक्षवर्चस यदन्तरिक्षं यदा दध्योदानं यस्मात् स्वरं हि पुनर्यद्धमममक्षयत् पञ्चममक्षयत् षष्ठमक्षयत् सप्तममक्षकस्मिन् मुक्तो द्यो न स्याशामिति वर्जयित्वा

5B, इति तकारलक्षणम् ।

यथाम्नायाकवारिं महेन्द्राय माहेन्द्राय माहेन्द्रमेतु मैतोरस्या चिरस्थाखराध्यस्या यदयाखरा जे देया आमार्पयन्ति याज्यानु-वाक्ये याज्यानुवाक्ययोर्याज्यानुवाक्याभ्यां याज्यानुवाक्यापदे स्वप-रोषपराधतत्परावर्जिदुर्लेखकामां तु आरायामारायां यथा जिता-मावर्गे जिनास्येव यथोदितमायातयामि या विद्यास्त्री असमा यथंरामोरावर्जन महाव्रतं पूर्वं दीर्घा ॥

9A, इति पूर्व्वापरसोमपदीपेयः ।

इमे मयो भूः प्रथममहस्मि द्वितीयं तृतीयं तृतीयस्या या पुर-
स्तादमावास्याया राव्या पञ्चौकरवाद्दोमं सोमस्याहं यदृतेन चित्ता-
मन्दसाना प्रभ्मैवमिदं प्रजायती ।

9B, इति षड्विंशतिलक्षणं सम्पूर्णम् ।

अथ ईकारान्तपदान्तानि ।

10A, इतीकारान्तपदान्तानि ।

एतत्तन्वतु सुचिर्गरायुर्भिस्तयति कविर्ह्वयेतुर्ह्वेतिक्षितिरी-
यवस्थिति: सुविशुरिन्दु जिष्णुर्धतुश्चतुरिति ।

This portion is without any colophon

Then in the same leaf (10A) we have .—

त्रिक्रमोदाहरणानि ।

प्राश्नात् प्रियधाविशतपूषः प्रजधाता धनज्ञता धनस्पृत्वा
प्रमाद्दिमाद्दि ।

After the end of this portion comes the colophon —

इति वेदलक्षणम् ।

Aufrecht in his Cat. Cat Vol. I, enters Vedalaksana with the remark "This is rubbish"

916

1079. **नमकमन्त्रविभागप्रदीपः ।** *Namakamantra vibhāgapradīpa.*

By Kāmadeva.

Substance, country-made paper Folia, 9 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 240 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

The author discusses the various schemes of the division of Rudrādhyaya into mantras. The author belongs to the Mādhyandina School of the White Yajur Veda

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ रुद्रे नमकमन्त्रविभागः कथ्यते स च चतुर्द्धा । द्विषष्ट्युत्तर-शतात्मकः (१६२) एकः । षोढाविभागपक्षो (६) द्वितीयः । सपादशतचतुष्टयात्मकः(४२५)स्तृतीयः । एकाशीत्यधिकशतद्वया-त्मकः(२८१)श्चतुर्थः । आहुतिचतुष्टयपक्षे तु अशीत्यधिकं शतद्वयं (२८०) भवति ।

तत्र आद्ये प्रमाणं तावत्—परिशिष्टवाक्यं षोडशेऽध्याये नमस्ते इति षोडश द्रापे अन्धस इति सप्तदश षोडशे ऋचस्त्रयस्त्रिंशद् यजूंष्येकोनत्रिंशदुत्तरशतमिति । द्वितीये स वै शतरुद्रं प्रथमं स्वाहा करोतीत्याद्युपक्रम्य स वा अशीत्यास्व स्वाहा करोति । प्रथमे चानुवाके अथाशीत्यामथाशीत्यास्व यानि चोर्द्धानि यजूंष्यव-तानेभ्योऽन्नमशीतयोऽभि । नैवैनानेतत् प्रीणाति इत्यादिश्रुतिः । अनु-वाकान्ते स्वाहाकारो जानुमात्रे पश्चान्ते च नाभिमात्रे प्राक् च प्रत्य-वरोहेभ्यो मुखमात्रे प्रतिलोमं प्रत्यवरोहान् जुहोति । प्रमाणेषु नमस्ते इति प्रतिमन्त्रमिति शतरुद्रियहोमप्रकरणस्य सूत्रं च ॥

तृतीये अथातः शतरुद्रियं जुहोत्युपक्रम्य षष्टिश्च ह वै त्रीणि च शतान्येतत् शतरुद्रियम् । अथ त्रिंशत् अथ पञ्चत्रिंशदिति श्रुतिरेव ।

चतुर्थे सर्व्वानुक्रमणिकासूत्रं रौद्राध्यायः । परमेष्ठिनः आर्षं देवानां वा प्रजापतेर्वाद्योऽनुवाकः षोडशर्चं एकरुद्रदेवत्यं इत्यादि ॥

तत्र आद्ये पक्षे षोडशर्चे प्रथमानुवाके नमस्ते इत्याद्याः षोडश ऋचः षोडशमन्त्राः ॥ एवं अन्त्यानुवाके द्रापे अन्धसस्पते इत्याद्याः सप्तदश ऋचः सप्तदश मन्त्राः तत्रैवान्यानि नमस्तु रुद्रेभ्यो ये दिवीति त्रीणि यजूंषि त्रयो मन्त्राः मध्यस्थेषु सप्तसु अनुवाकेषु षड्विंशत्यधिकं शतं सर्व्वाणि यजूंषि तावन्तो मन्त्राः । ते सर्व्वे मिलित्वा १६२ भवन्ति ।

It ends —

आदित्यब्दात् तथैव दध्यायन माध्यंन तद्ध्यायन आध्वर्यभोजनय वेदितव्यम्। महार्णवोक्तास्त्रिधा षोडशधा अष्टाचत्वारिंशद्विभाग पक्षा अस्माकं वाजसनेयिनां न भवन्ति। तेषां परस्परविरुद्धत्वात् स्वशाखोक्तपक्षविरोधाच्च। एवं च सति त्रिधा पक्षस्य परशुराम मैथिलेन अष्टचत्वारिंशद्विभागपक्षस्य काशीदीक्षितदेवेन चाङ्गुष्ठ मेव। किञ्च काशीदीक्षितोक्ते कस्मिन् पक्षे अष्टावनुवाका अष्टौ यजूंषीति कात्यायनवचनप्रमाणविरोधोऽपि। आद्येऽनुवाके षोडश मन्त्रा। ततो हिरण्यबाहव इत्यादीनां यजुषां सप्तानुवाका सप्त मन्त्रा। यजुषामष्टानुवाका अस्माकमभावाश्चाष्टौ। तैत्तिरीयाणां तु नमकमन्त्राणां एकादशानुवाका सन्ति ततश्च तेषामष्टमानु वाकस्य सद्भावात् भवत्वयं पक्षः। अस्माकन्तु यथैवानुवाका मध्ये तत्र प्रथमान्तौ द्वावनुवाकौ तावदृचामेव ततश्च यावन्तोऽत्र ऋच स्तावन्तो मन्त्रा यजुषां मध्यमानुवाकास्तु सप्तैव ततश्च तावन्तो मन्त्रास्ते। अन्त्यानुवाके सप्तदश ऋच सप्तदशमन्त्रा ततोऽष्टानि चौषि यजूंषीति ऋच सर्वं मिलिता त्रिचत्वारिंशदेव। एवञ्च सति दीक्षितैर्यदुक्तं पञ्चव्याहृतिभि सह एते अष्टाचत्वारिंशन्मन्त्रा इति तदसत्। व्याहृतीनां सप्तमानुवाकान्तर्गतत्वात्। अष्टावनुवाका अष्टयजूंषीति कात्यायनस्त्रिवचनमवान्तरमहाराख्याभिप्रायेति (?) महार्णव। केचित् सकलरुद्राध्यायस्यैकमन्त्रत्वमेवेच्छन्ति। तत्र मूलं मृग्य। तत्पक्षे एकार एव मन्त्रविभाग।

Colophon —इति श्रीवेदमोढज्ञातीयकामदेवदीक्षितकृतो नमक मन्त्रविभागप्रदीप।

In the title page there are a few lines —

कामदेवकृतो रुद्रमन्त्रभेदप्रदीपक।

लिखापितोऽस्ति मोढेन हरिशङ्करशर्म्मणा।

Authorities consulted —

(१) शतरुद्रियहोमप्रकरण (२) सर्व्वानुक्रमिकासूत्रम्, (३) याज्ञ,

(४) गगदेव, (५) काशीदीक्षित, (६) देवयाज्ञिक, (७) महार्णवकार, (८) कात्यायन, (९) परिशिष्टकार, (१०) शान्तिरत्नप्रभृतिनिबन्धकार, (११) परशुराम, (१२) बौधायन, (१३) वृद्धपराशर, (१४) कमलाकर भट्ट, (१५) शाकपूणि, (१६) कामकृत्वि।

917

2864 श्रौतसूत्रं कात्यायनीयम् । *Srauta sutra of Kātyāyana.*

Substance country-made paper 8⅞×3⅞ inches Folia 5 Lines 10 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Fragmentary

Col —इति कात्याय० प्रथमोऽध्याय ।

918.

3250 *Two incomplete copies of the same*

I

Substance country made paper 10½×4½ inches Folia marked 30 to 40 Lines 10 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured

From the concluding portion of the 6th adhyaya to the end of the 11th adhyaya The present manuscript makes adhyayas I to XI Pūrvārdha

II

From the latter portion of the first adhyaya to the end of the 11th adhyāya

Substance country made paper Folia 4 to 6 Lines 10 on a page Character Nāgara Date Samvat 1672 Appearance discoloured

The Post Colophon Statement —

सवत् १६७२ मार्गशिरस्यामावास्या भृगुयुताया श्रौतसूत्रपूर्वार्द्ध जानीवच्छी-सुतरामचन्द्रो व्यलिखत् श्रीमद्गणपप्रमादात् ।। काशीविश्वनाथाभ्या नम ।

919.

3249. *The Same.*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia marked 2, 34 to 75, 77 Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured

Leaf marked 2 contains sūttras 32 to 81 of the first adhyāya. Leaves 34 to 77 run from the 7th sūttra of the 6th adhyāya to the end of the 11th chapter.

In a later hand:—प० गणपतिजीस्येदं पुस्तकम् ।

920.

1317. कर्कभाष्यम् । *Karka Bhāṣya.*

Substance, country made paper 11×5, 10½×4½ inches Folia 531 Character, Nāgara Date, Samvat 1672 Appearance, tolerable Complete

The MS. is written in parts, each with a separate pagination. It is mainly divided in two parts, Pūrvārdha and Uttarārdha.

Printed in Chaukhāmba Series, Benares

Post Col.:—संवत् १६७२ ।

921.

11053 *The Same.*

Substance, country made paper 13×5 inches Character, modern Nāgara

A fragment with two sets of leaves.

I. 2—30.

16B, इति कर्कोपाध्यायविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये सप्तमोऽध्यायः ।

II. 1—32.

17A, इति श्रीकर्कोपाध्यायकृते कात्यायनसूत्रभाष्ये नवमोऽध्यायः ।

30B, इति श्रीकर्को० दशमोऽध्यायः ।

There are also two leaves, written lengthwise containing topics of Vedic grammar

922.

5092C *The Same.*

Substance palm-leaf 16½×1½ inches Folia, 101 Lines 5, 6 on a page Character, Udiya of the eighteenth century Appearance, old and worm eaten

A fragment, copied from a very defective manuscript.

The MS begins with the 5th chapter of the Kātyāyana Śrauta Sūttra with Karka's Bhāsya, which ends in 19A The 6th chapter ends in leaf 36A The end of the 7th seems to be lost The 8th chapter ends in 64A, the 9th in 75B Then begins the 10th. But we get no colophon of that In the 85th leaf we find the colophon of the 25th adhyāya But what is 25th in the present manuscript is 26th in the printed edition After the 25th chapter of the present manuscript comes the 26th, which is 25th in the printed edition, although there is nothing wrong in the pagination.

923.

10959. *The Same.*

Substance, country-made paper 12¼×5 inches Folia 87 Lines 10 on a page Character, modern Nagara Appearance fresh To the end of the 2nd adhyaya Date Sam 1849

Beginning.—ॐ नमो गणेशसरस्वतीगुरुभ्य ॥

श्रयीसुसवित्तिविवेकनिर्म्मला

समग्रनि श्रेयससिद्धिहेतव ।

समस्तशास्त्रार्थसतत्त्वबोधका

जयन्ति कात्यायनपादपांशव ॥

अथातोऽधिकार व्याख्यास्यत इति सूत्रशेष ।

38B, उपाध्यायकर्ककृतौ कात्यायनसूत्रविवरणे परिभाषा समाप्ता ।

87B, इति श्रीकात्यायनीयसूत्रविवरणे कर्कोपाध्यायकृतौ द्वितीयोऽध्याय ।

Post Col :—सवत् १८४९ लिखित सेवारामेण काश्या मध्ये ।

924.

10997. *The same with the Text.*

A

Substance, country-made paper 12¼×5 inches Character, modern Nâgara. Appearance, fresh

Six batches of leaves

I. Foll. 1—103, containing adhy. III—VI.

Col. VI:—इति कर्कभाष्ये निरूढपशु: षष्ठोऽध्याय: ६ समाप्त: ।

Post Col.:—संवत् १८४६ शुभमस्तु शुभं भूयात् ॥

II Foll 1—16, containing XI—XIII

Col. XIII:—इति श्रीउपाध्यायकर्कक्रतौ कात्यायनसूत्रभाष्ये त्रयोदशोऽध्याय १३ ।

Post Col.:—लिखितं सेवारामेण काश्यां ।

III. Foll. 1—34 (of which foll 14—26 are missing) contain adhy. XIV—XVI.

Col. XVI:—इति कात्यायनविवरणे कर्कक्रतौ षोडशोऽध्याय: १६ समाप्त: ।

Post Col.:—लिखितं सेवारामेण काश्यां पद्मनदे संवत् १८४६ ।

IV. Foll. 1—20, contain adhy XVII and XVIII.

Col. XVIII:—इति उपाध्यायकर्कविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये अष्टादशोऽध्याय: १८ ।

V. Foll 1—69, contain adhy. XX—XXV

Col. XXV:—इत्युपाध्यायकर्कविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये पञ्चविंशोऽध्याय: २५ समाप्त ।

VI. *Foll 1—10.*

Fol. 1 contains the beginning of adhy XVIII (to the 8th sûtra)

Foll. 2—10 begin with XXVI, 20, and go to the end of the chapter

Col. :—इति कात्यायनसूत्रभाष्ये उपाध्यायकर्क्कृतौ षड्विंशतितमो-ऽध्यायः ।

Pos Col. :—संवत् १८५९ "श्रीरामजी" राम ।

B.

Substance, etc , the same as above

Foll. 1—22 contain short notes on the Karka-Bhāsya from the beginning to the end of the 8th adhy. (with the texts)

Beg. :—श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ अधिकारेति । अधिकारग्रहणं सकलवेद-वाक्यार्थप्रतिपाद्यानामर्थानामुपलक्षणार्थं अधिकारादिकं सर्व्वोऽपि वेदवाक्यार्थो-भिधास्यत इत्यर्थः ॥ शास्त्रावतारेति शास्त्रावतारेण सम्बन्धश्च प्रयोजनञ्च तयो-रभिधानम् ।, etc , etc.

924A.

10978 *The Same.*

Country made paper 12¼ × 5 inches Folia 15—26 Lines, 10 on a page Modern Nagara Appearance, fresh

A mere fragment.

21A, इति उपाध्यायकर्क्कृतौ कात्यायनविवरणे राजसूयः समाप्तः १५ ।

It ends abruptly in the 16th adhy

There is one stray leaf marked 37, containing the last col of the 12th adhyāya.

925.

11144. *The same (with Text.)*

Substance, country-made paper 12 × 4½ inches Folia, 13 Lines, 10 on a page. Character, modern Nagara Appearance, fresh

Contains adhy XXI only

Col. :—इति उपाध्यायकर्क्कविरचिते कात्यायनसूत्रभाष्ये एकोनविंशति-तमोऽध्याय समाप्तः ॥

926.

11253. *Fragments of Karka's comm.*

Two leaves (Country-made paper 10 × 5 inches. In Nāgara)
Both marked 1

(1) *Beg.* :—श्रीगणेशाय नमः ।

श्रुत्यर्थमनुविदधताचार्येण कर्त्तव्यानुविहिता ? इदानीं श्रुतिमन्त्रपाठावसरप्राप्तो ज्योतिष्टोमोऽनुविधेयः ।

1B. तस्मादाधानसमनन्तरमेव सोमे प्रवृत्तिः । कुत एतत् आधानस्य सोमप्राधान्यात् ।

End :—वसन्ते ज्योतिष्टोम इत्येतदेव उक्तं भवति ॥

Comm. on the first five sūtras of the 7th adhy. of Karka

(2) *Beg.* :—प्रायश्चित्तानि समाप्तानि । आधानादीनि पितृमेधान्तानि उक्तानि ... ... इदानीमवसरप्राप्तः प्रवर्ग्योऽनुविधेयस्तदर्थं सूत्रमारभ्यते ।

This is the beginning of the comm. on the 16th adhy. of Kātyāyana

927.

11023 **पदप्रयोजना ।** *Padaprayojanā.*

Being a commentary on the Bhāṣya of Karkopādhyāya on the Kātyāyana Śrauta Sūtra.

Substance, country-made paper 12½ × 5 inches Folia, 19 Lines, 12 on a page Character, modern Nāgara Appearance, fresh

A fragment containing the comm. on the first chapter only.

Col. .—इति कर्कोपाध्यायकृतकात्यायनसूत्रविवरणटीकायां पदप्रयोजनाख्यायां प्रथमोऽध्यायः ।

Post Col.:—संवत् १८५८ (evidently the date of the copying of the original) मार्गशिर्षे कृष्ण २ चन्द्रवासरे ॥

928.

6511. कात्यायनसूत्रव्याख्यान। *Kātyāyana sūtra vyākhyāna.*

By Yājñikadeva, son of Prajāpati

Substance, country made paper 11×5 inches. Folia, 288 of which foll 149—202 are missing Lines, 15 on a page Character, Nāgara Date, Sam 1677 Appearance, discoloured and repaired

It contains the comm. on adhy. I, complete in fol. 1—70, II, complete in 71—118 ; III, complete in foll 119—148 (the missing leaves 149—202, contained the fourth adhyāya), V, complete in foll 203—255, and VI, complete in 256—288.

Written in two different hands The second hand begins in 273A, l 11 and continues to the end

Adhy I, begins :—

ॐ नमो गणेशाय।

ॐ ब्रह्माणमथ विष्णुञ्च शिवं गणपतिं तथा।
अम्बिकां शारदां चापि वन्दे विघ्नोपशान्तये॥
कात्यायनं नमस्कृत्य गुरून् श्रीश्रीपतीस्तथा।
पितरौ भाष्यकर्तृंश्च पितृभूम्यादिसंज्ञकान्॥
कात्यायनप्रणीतेऽस्मिन् सूत्रे यज्ञप्रकाशके।
प्रजापतेस्तनूजोऽहं कुर्वे व्याख्यामिमां स्फुटाम्॥
जयन्ति ते गुरोर्वन्द्या श्रीपतेः पादपांशवः।
तेषां प्रसादादज्ञोऽपि चापलं कर्त्तुमुद्यतः॥
आलोच्य सूत्रभाष्यादि क्रियते संग्रहो यत।
स्वकल्पितत्वशङ्कात्र न कार्य्या विबुधैरतः॥

Colophons :—

I. इति कात्यायनसूत्रव्याख्याने सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्री-श्रीप्रजापतिसुतमहायाज्ञिकश्रीश्रीदेवकृते प्रथमाध्यायः समाप्तः।

Post Colophon :—

संवत् १६७१ वर्षे फाल्गुनशुद्ध ४ दिने भट्टरामचन्द्रलिखितम्

II. •द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ।

Post Colophon :—

संवत् १६७१ वर्षे चैत्रसुदि ४ दिने प• रामचन्द्रलिखितम्

Then in a different hand :—

पाठकवामनभट्टस्य

On the reverse of the last leaf :—

पाठकवामनस्य २.।

III. इति श्रीचिरञ्चिचित्सम्राट्• तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ।

Post Colophon :—

संवत् १६७१ वर्षे ।

V. •पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः ।

Post Colophon :—

शुभं भवतु ॥ श्रीराम ॥ संवत् १६७१ वर्षे २ आषाढ़ वदि ४ दिने लिखितं श्रीरामचन्द्र भट्टोच श्रीपाटनग्रामे ।

Then in a different hand :—

पाठकवामनभट्टस्य ।

VI. इति श्रीसम्राट्स्थपतिचिरञ्चिचित्त्रिंशत्क्रतुज्ञनृमध्यायाचिक-श्रीप्रजापति• षष्ठोऽध्यायः समाप्तः ।

Then again in a different hand :—

पाठकवामनभट्टस्य ।

929.

1183. *The Same.*

Substance, country made paper 12×5¼ inches Folia, 129 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 4500 Character, Nāgara Appearance, old

The first 58 leaves contain the commentary of Yājñika-deva on the 7th chapter.

इति श्रीचिरन्मित्रमस्मात्स्थपतिमिश्रकुरुप्रभम(?)ध्यायाज्ञिक-श्रीश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने सप्तमोऽध्याय समाप्तः ॥

Then follow 19 leaves, containing a commentary possibly by the same author, on a portion of the ninth chapter, commencing from the *suttra* 267

Fifty-two leaves from 128 to 179 contain the commentary of Devadatta or Devayājñika on the 9th chapter, which is complete

इति श्रीसमस्तस्थपतिचिरन्मित्रमध्यायाज्ञिक श्रीप्रजापतिसुतेन देवदत्तेन कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने नवमोऽध्यायः ॥

930

6514 *The Same*

Substance country made paper 11×6 inches Folia 7 Lines 10 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured

It contains the comm on adhy XI only

Colophon —

इति श्रीचिरन्मित्रमस्मात्स्थपतिमध्यायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापति-सुतेन क्रतुकर्मध्यायाज्ञिकश्रीश्रीदेवेन कृते कात्यायनसूत्रव्या[ख्या]ने एकादशोऽध्याय । समाप्तोऽय पूर्व्वभाग ।

931

6515 *The Same*

Substance country made paper 11×5 inches Folia 27 Lines 12 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured *Incomplete at the end*

It contains the comm. on adhy XII only

Beg —श्रीगणेशाय नम ।

ज्योतिष्टोम उक्त इदानीं श्रुतिमन्त्रपाठक्रमप्राप्तो द्वादशाहो-ऽभिधीयते ।

932.

6513. *The Same.*

Substance, country-made paper. 15×7 inches. Folia, 10. Lines, 12 on a page. Character, Nagara. Date, Samvat 1711. Appearance, old and discoloured.

It contains the comm. on adhy. XIV only.

Colophon :—

इति श्रीचित्रमिश्रितसम्राट्स्थपतित्रिंशत्क्रतुकृन्महायाज्ञिक-
श्रीप्रजापतिसुतमहायाज्ञिकश्रीदेवकृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने
चतुर्दशोऽध्यायः समाप्तः ।

समाप्तो वाजपेयः ।

Post Colophon :—श्रीरामाय नमः ।

रससागरभूमिते समे तिथ्ये सिते मासि घरेर्दिने रवौ । वाज-
पेय+तद्देवभाष्यके याज्ञिकौ द्विजवरौ बुधोत्तमौ रामकृष्णकमला-
करनाम्नौ लेखनं प्रकुरुतां मुदे सता ।

So the MS. is written in two different hands and the date suggests that the copyists of the MS. were the members of the Bhatta family of Benares.

933.

6512. *The Same.*

Substance, country-made paper. 9×4½ inches. Folia, 64. Lines, 11 on a page. Character, Nāgara of the early nineteenth century. Appearance, fresh.

It contains the comm. on adhy. XV only.

Colophon :—

इति श्रीचित्रमिश्रितसम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतमहा-
याज्ञिकश्रीदेव कृते कात्यायनसूत्रव्याख्याने पञ्चदशोऽध्याय
समाप्तः शुभमस्तु ।

934.

1106 **कात्यायनश्रौतसूत्रभाष्यम् ।** *Kātyāyana Śrauta Sutra Bhāṣya*

By Ananta Deva.

Substance country made paper 11¼×6 inches Lines 11 on a page Character Nagara Appearance oldish

The adhyāyas are each separately paged

Adhyā II, 128, III, 82, IV, 61 (संवत् १७०६ वर्षे श्रावणमासे सिते पक्षे त्रयोदश्यां तिथौ लिखित गङ्गाजी श्रीविश्वेश्वरसन्निधौ कात्यायनसूत्र अध्यौ एकतोदेवसे समाप्त कीद्धो), V, 88 (सवत् १७०६ वर्षे भाद्र वा सुदि पञ्चमी ५ रविवार ग्रन्थ समाप्त। यादृशं पुस्तक, etc, etc, कल्याणमस्तु। ग्रन्थना श्लोकनी संख्या २३००), VI, 72 (शिवमस्तु, etc, etc, ग्रन्थनी सख्या ए अध्याये १८००), VII, 18 (शुभ भवतु, etc, etc, ग्रन्थनी सख्या २०३०), VIII, 54 (ग्रन्थनी सख्या १३००), IX, 43 (ग्रन्थसंख्या १३००)

For a manuscript containing 24 chapters from the beginning see Ulwar 125, Extr 36, and for another manuscript with the first four chapters see I O Catal 320—21

The commentator Ananta, though engaged in writing the extensive Bhāsya, performed eleven Vājapeya sacrifices, first lighted three then five fires, because some of his colophons describe him as Triragnicit and some as Pañcāgnicit He performed also 81 Somayāgas From an obscure passage, his father's name seems to have been Vācaspati. The passage runs —

"सम्राजा वप्रगो यस्य वाचस्पतिरिवार्थवित् वाचस्पतिरूपादन"

Some of the parts of the manuscript belonged to Ranchoda Diksita and some to his three sons, Bhavānī Sankara, Deva Sankara and Siva Sankara

935.

6107. कात्यायनसूत्रभाष्य । · *Kātyāyana sūttra Bhāṣya.*

Substance, country-made paper 10¼ × 5 inches. Folia, 301, of which the leaves marked 278—283 and 285, 286, 288 and 289 are missing Lines, 10—13 on a page Extent in slokas, 7800 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end, breaking off abruptly in the 10th chapter

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणतसुरासुरभासुरकिरीटकोटिप्रमृष्टचरणाय ।
गजवदनाय नमस्ते सिद्धेः सदनाय विघ्नकदनाय ॥
यस्य लीलावशेनेदं जन्म-स्थितिलयं व्रजेत् ।
आनन्दैकरसं वन्दे तमुमासहितं शिवम् ॥
ऊर्जितानन्दगाहना सर्वदेवस्वरूपिणीम् ।
परां वागूपिणीं वन्दे महानीलसरस्वतीम् ॥
अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
भाष्याणि सम्यगालोच्य विचार्य्य च पुनः पुनः ।
क्रियते बालबोधार्थं सूत्रभाष्यमतिस्फुटम् ॥

अथातोऽधिकारः । वक्ष्यत इति सूत्रशेषः ।

36B, इति कात्यायनसूत्रभाष्ये प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ; 61A, ॰द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः ; 78B, इति कात्यायनश्रौतभाष्ये तृतीयोऽध्यायः समाप्तः , 127B, ॰चतुर्थोऽध्यायः समाप्त॰ ; 164A, इति ॰पञ्चमोऽध्यायः , 191B, ॰षष्ठोऽध्यायः ; 216B, ॰सप्तमोऽध्यायः समाप्त॰ ; 243B, ॰अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ; 277B, कात्यायनसूत्रव्याख्याने नवमोऽध्यायः ।

Ch. X ends abruptly.

936.

3226

Substance, country made paper 9¼ × 4 inches Folia, 8. Lines, 13 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, dilapidated and mouse eaten

A fragment of a commentary on Kātyāyana Śrauta sūtra.

It begins.—

उक्ता परिभाषा। इदानीं श्रुतिक्रमं सन्क्रमं चातुर्मास्याद्यं प्रथमं पौर्णमासेष्टिमुपदिदिक्षुस्तस्या उपक्रमकालमाह पुर्व्वां पौर्णमास्योमुत्तरां वोपवसेदिति (Katy. II, 1) द्वे पौर्णमास्यौ पूर्व्वा उत्तरा च तत्र पञ्चदशी पूर्व्वा प्रतिपदुत्तरा कुतः यथा च संवत्सरस्य प्रथमा रात्रिर्यत् फाल्गुनी पौर्णमासी योत्तरैपोत्तमा या पूर्व्वेति श्रवणादित्यादि।

937.

2329 चातुर्मास्यानि (कातीय)। *Cāturmāsya Sutras from Kātyāyana*

With a Commentary (anonymous)

Substance, country made paper 8½ × 4 inches Folia 29, of which the 20th and the 21st leaves are missing Lines 12 on a page Extent in ślokas, 7 0 Character Nāgara of the sixteenth century Appearance discoloured Incomplete

It begins —

अथ चातुर्मास्यान्यभिधीयन्ते।

Text·—चातुर्मास्यप्रयोगः फाल्गुन्यां।

Commentary —

प्रारब्धव्य इति शेष। अत्र चातुर्मास्यप्रयोग उत चातुर्मास्यानामिति। तत्र न चातुर्मास्येति चातुर्मास्यानीति प्रयोगैकत्वात्। निवेषु त एतान् यश्चक्रतूक्ते निरमिच्छेव दर्शपूर्णमासौ चातुर्मास्यानीति। तथाच प्रवर्ग्ये चातुर्मास्यानि वै प्रवर्ग्य इति। तस्यैकप्रयोगस्यावयवानां प्रत्येक चातुर्मास्यत्वं। चतुर्षु मासेषु भवं चातुर्मास्यमिति व्युत्पत्ति।

935.

6107. कात्यायनसूत्रभाष्य । *Kātyāyana sūtra Bhāṣya.*

Substance, country made paper 10¾×5 inches Folia, 301, of which the leaves marked 278—283 and 285, 286, 288 and 289 are missing Lines, 10—13 on a page Extent in slokas, 7800 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, discoloured Incomplete at the end breaking off abruptly in the 10th chapter

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणतसुरासुरभासुरकिरीटकोटिप्रमृष्टचरणाय ।

गजवदनाय नमस्ते सिद्धेः सदनाय विघ्नकदनाय ॥

यस्य लीलावशेनेदं जन्म-स्थितिलयं व्रजेत् ।

आनन्दैकरसं वन्दे तमुमासहितं शिवम् ॥

ऊर्ज्जितानन्दगहना सर्व्वदेवस्वरूपिणीम् ।

परां वायुप्रियां वन्दे महानीलसरस्वतीम् ॥

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।

चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

भाष्याणि सम्यगालोच्य विचार्य्य च पुनः पुनः ।

क्रियते बालबोधार्थं सूत्रभाष्यमतिस्फुटम् ॥

अथातोऽधिकारः । वक्ष्यत इति सूत्रशेषः ।

36B, इति कात्यायनसूत्रभाष्ये प्रथमोऽध्यायः समाप्तः; 61A, ॰द्वितीयोऽध्यायः समाप्तः; 78B, इति कात्यायनश्रौतभाष्ये तृतीयोऽध्यायः समाप्तः, 127B, ॰चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः; 164A, इति ॰पञ्चमोऽध्यायः, 191B, ॰षष्ठोऽध्यायः, 216B, ॰सप्तमोऽध्यायः समाप्तः, 243B, ॰अष्टमोऽध्यायः समाप्तः; 277B, कात्यायनसूत्रव्याख्याने नवमोऽध्यायः ।

Ch. X ends abruptly.

936.

3226

Substance, country made paper 9¾×4 inches Folia, 8. Lines, 13 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, dilapi-

It ends —

Text पार्श्वां कृत्वा दच्चिणामुल्मुकमादाय चतुष्पथे पलाशपत्रमध्यमेन होम ॥

Commentary —

कर्त्तव्य इति शेष । तानेकस्या ।

here ends the MS abruptly

This portion of the sūttras is divided into nine kandikas The MS ends abruptly in the midde of the 6th sūtra of the tenth kandikā

In the printed Chaukhamba edition the sūtras are not divided into kandikās The present MS covers 262 sūtras of the 5th chapter

The name of the commentator is nowhere found He does not cite any authorities by name, he cites them as 'इत्येके' 'इत्यपरे'। He is always brief and to the point

938

6139 **यूपलक्षणपरिशिष्टम् ।** *Yūpalakṣaṇa Pariśiṣṭa*

Substance country made paper 11×5½ inches Folium one Lines 25 in all Character Nagara Extent in slokas 25 Date Samvat 1941 Appearance new Complete

The first of the eighteen pariśiṣṭas of Kātyāyana

Colophon —

इति श्रीयूपलक्षणं नाम परिशिष्टम ।

Post Colophon —

बालमुकुन्दस्येद स १९४१ ।

See Oxf p 386, 510A

939

6140 **छागलक्षणपरिशिष्टम् ।** *Chāgalaksana Pariśiṣṭa*

Substance country made paper 11×5½ inches Folia one Lines 15 on a page Character Nagara Date Samvat 1941 Appearance fresh

There are altogether thirteen verses in the anuṣṭup metre.

This is the second pariśiṣṭa of Kātyāyana

Colophon —

इति कात्यायनोक्त छागलक्षण द्वितीय परिशिष्टम्

Post Colophon Statement —

स १८४९ फा० ब ३ भौ ।

See W p 62 and Oxf p 386, 510B

Beg — अथात संप्रवक्ष्यामि छागाना लक्षण शुभम् ।
अशुभ चैव वर्ज्याना तत्प्रवक्ष्याम्यत परम् ॥

940.

928 **प्रतिज्ञासूत्रम् ।** *Pratijña Sutra*

For the manuscript see L 1799 This is the third pariśiṣṭa of Kātyāyana See W p 54, 62 and Oxf p 386, 510C

941.

6141 *The Same*

Substance country made paper 9 x 4 inches Folia 2 Lines 13 in all Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति प्रतिज्ञासूत्र परिशिष्टमत्र ।

942.

6164 *The Same.*

Substance country made paper 13 x 6 inches Written lengthwise on both sides Folium one Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured

Pratijñāsutraparisiṣṭa is preceded by Prasavotthāna, P XVII of Kātyāyana, complete in 14 lines, with the colophon इति प्रसवविधि ।

There are two different versions of the third pariśiṣṭa

of Kātyāyana—one is contained in No 6141, agreeing with L. 1799, and this is the second, agreeing with the Pratijñā sūttra as described in Oxf 386B

Colophon —

इति प्रतिज्ञानाम तृतीय परिशिष्ट समाप्त शुभम् ।

943

6169

One leaf, with nineteen lines on both sides, contains —

(1) प्रतिज्ञासूत्रपरिशिष्ट । This agrees with L 1799 It ends in 1B

1B. इति प्रतिज्ञासूत्र परिशिष्टसूत्रकम्

II अथाचमनसूत्रम् ।

This is what is called Smartācamana—the third work in Catal. No 1003 (Kṣepaka sūttra)

Col —इत्याचमनसूत्रम् ।

III The third consists of two lines and a half ending with the colophon —

इति माध्यन्दिनीयप्रतिबन्धश्लोक ।

It is a śloka of the Śardūlavikrīdita metre, describing the Mādhyandinīśākhā in a poetical language

सन्मूलो यजुराख्यवेदविटपी जीयात् स माध्यन्दिनी
शाखा चन्द्रयुगेन्दुकाग्रसहिता यत्रास्ति सा सहिता ।
यत्राभ्यासलता विभाति प्रथमैलाद्रेन्दुभिर्श्लंगदलै
यस्य दीधुनभोऽङ्कवर्णमधुपै स्वामार्क + गुञ्जितै ॥

944.

6064 **प्रतिज्ञासूत्रम्** । *The same (Pratijñāsūttra)*

With the Bhasya of Ananta Yājñika

Substance country made paper 11¼×5¼ inches Folia 8 Lines 14 on a page Extent in slokas 272 Character Nagara Date Samvat 1887 Appearance fresh Complete

Last Colophon :—

इति श्रीअनन्तयाज्ञिकविरचिते प्रतिज्ञासूत्रभाष्ये तृतीया कण्डिका। समाप्तं चैतत् प्रतिज्ञासूत्रभाष्यम्।

Post Colophon :—

संवत् १८८७ आषाढे शुक्ले अष्टम्यां चैतत् समाप्तं। शिवम्।

For the Bhāsya, See L 2578.

945.

6159 *The same Bhāsya (with the Text)*

Substance country-made paper 11×5½ inches Folia 8 In Pothi form Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured and repaired Complete

Last Colophon .—

इति श्रीअनन्तयाज्ञिकविरचिते प्रतिज्ञासूत्रभाष्ये तृतीयकण्डिका समाप्ता।

946.

9962B. *The same Bhāsya (with the Text)*

It begins from leaf 7A, line 4 going to the end of the manuscript in leaf 25 The extent in slokas 250 Character Nagara Date Sam 1910

The Post Col. Statement ·—

सवत् १९१० मिती पौषकृष्णवदी ६ मन्दवासरेण लिखितं रामकृष्णब्राह्मणेन। पाठकस्य शुभ भवतु॥०॥

947.

1988 चरणव्यूहः। *Carana Vyūha*

Being an account of the various Vedic schools.

Substance country made paper 11½×4 inches Folia 4 Lines, 9 on a page Extent in slokas 58 Character Nagara Date Samvat 1872 Appearance fresh Complete

Often noticed and printed. It is the 5th parisista of the Mādhyandina Sākhā of the White Yajurveda. For the Anuvāka see Cat. il 858—90

An interesting work, being a graphic account of the different Vedic schools.

Colophon :—

इति चरणव्यूहे चतुर्थ खण्ड । इति चरणव्यूहः ।

Post Col. :—

इति १८०२ वर्षाब्दे ज्येष्ठ-कृष्ण-एकादश्यां काश्यां शनौ दिवा ब्रह्मोपनामगोविन्दो व्यलिखत् परमार्थतः ।

It begins as in W. p 63.

Leaf 8B. नमः शौनकाय नमः शौनकाय नमः परमऋषिभ्यः नमः परमऋषिभ्यः ।

Then commences a Phalaśruti, at the end of which. इत्याह भगवान् व्यासः ।

After which there is a panegyric of Vyāsa in one verse.

948.

2648. *The Same.*

Substance, country-made paper 7¼×4 inches Folia, 9 Lines, 7 to 9 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete Handwriting very bad

The work is called in this MS चर्णव्यू

Post Col. :—

चरणव्यूहं लिखितं समाप्तम् । विश्वेश्वराय नमः ॥ राम ॥ यादृशं नमस्ते श्वराय ॥ मंस्या गौस्थाने लिखितम् ।

949.

6143. *The Same.*

Substance, country-made paper 8×4½ inches Folia, 6 Lines, 10 on a page Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

See W. p. 63.

End —य इदं चरणव्यूहं पठेत् पर्व्वसु पर्व्वसु ।
शुचिर्विधूतपाप्मा च ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
ब्रह्मभूयाय कल्पत इत्याह भगवान् कात्यायन ॥ ॥ ॥

Colophon —

इति कात्यायनोक्तचरणव्यूहं समाप्त ॥
श्रीभवानीशङ्करार्पणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥ श्रीमदाग्निवार्पणमस्तु ॥
लेखकपाठकयो शुभं भवतु ॥

950.

1989 **चरणव्यूहभाष्य ।** *Caranavyuha Bhas...*

By Mahidasa

Substance country made paper 11¾×4 inches Folia 19 Lines page ... Extent in slokas 600 Character Nagara Date Samvat 1843 Appearance fresh Complete

Col —इति चरणव्यूहभाष्ये चतुर्थं खण्डं ।
त्रिदशाङ्कधरामिते गतेऽब्दे
मधुमासे दशमीतिथौ सुधांशौ ।
महिदासबुधः परोपकृत्यै
चरणव्यूहमिदं व्यवारि कासाम् ॥

That is, the date of the work is Samvat 1633

विद्वद्भिः प्रार्थितेनैव महिदासद्विजन्मना ।
चरणव्यूहवृत्ति(स)स्य विहिता यत्नतो मया ॥ (विहितोऽमया कृता)

In a different hand —

संवत् १८४३ शके १७०८ गताब्दे श्रीवाराणस्यां दुण्ढिविनायकसंनिधौ शङ्कोपनाम्ना खण्डभट्टात्मजगोविन्देन आवणकृष्णपञ्चम्यां लिखापितम् ।

For a description of the work see L 2160, where in spite of Mahidasa's name given in the last verse, Rajendralala declares the comm to be anonymous

For details see below

951.

9350 *The Same*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 4 Lines 10 in a pg Extent in slokas 84 Character Nagara Date Sam 1744 Appearance tolerable Complete

Beginning —

श्रीराम सत्य चरणव्यूह लिख्यते ।

अथातश्चरणव्यूह व्याख्यास्याम । तत्र नियक्त चातुर्विद्य (?) चतुरो वेदा विज्ञानानि भवन्ति ॥ ऋगवेदो यजुर्वेद सामवेदो ऽथर्व्ववेदश्चेति तत्र ऋगवेदस्याष्टौ स्थानानि भवन्ति चर्चा श्रावक चर्चक श्रवणीयपार क्रमपार क्रमचट क्रमजट क्रमदण्डश्चेति चतुस्पारणमेतेषा शाखा पञ्चविधा भवति शाकला वाष्कला आश्वलायना शाखायना माण्डूकायनाश्चेति तेषामध्ययनमध्याय खतु षष्टिर्मण्डलानि दशैवतु ॥

End —य इद चरणव्यूह पठेत स पङ्क्तिपावन ।

तारयेत् प्रभृतीन् पुत्रान पुरुष सप्तसप्तति (?) ॥ ३ ॥

य इद चरणव्यूह पठेत् पर्व्वसु पर्व्वसु ।

त्रिषुजन्मार्षा स स्वर्गी ब्रह्मभूयाय गच्छति ॥ ४ ॥

राम ।

The concluding verse giving the commentator's name as Mahidasa is omitted in the present MS For further details see below.

Colophon —

इति चतुःसाधारण चरणव्यूहशाखीय समाप्तम् । शुभ भवतु ।

Post Col —

रामेति द्व्यक्षरो मन्त्रो यच्च कोटिशताधिक ।

न रामादधिक कश्चित् पावनः पृथिवीतले ॥ १ ॥

शरण रघुनाथो मे शरण जनकात्मजा ।

शरण तावुभौ भूयो भूयस्त्व शरण मम ॥ २ ॥

श्रीसामुद्री जयति नितरां ॥ श्री ॥

जोसी भगतीदास आत्मपठनार्थं तथा पुत्रपौत्रपठनार्थम् ॥

सम्वत् १७४४। वर्षे वैशाखमासे शुक्लपक्षे पञ्चमीयां भौमवासरे लिखितं छिरजी। शुभमस्तु ॥ श्री ॥

952.

2557 *The Same*

Substance foolscap paper 8¼×7 inches Pages 30 Lines 17 on a page Extent in slokas 600 Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

The concluding verse is omitted in the present MS

It quotes Kamalakara (1612) in p. 27 and makes obeisance to Valakrsna and Mahadeva in p 2 and in p. 29 respectively

In page 31

प्राच्यां उदीच्यां नैर्ऋत्यस्तत्र वाजसनेयानाम् पञ्चदशभेदा भवन्ति।
इतरदेशेषु वेदशाखयोर्विभाग उच्यते तच्च महार्णवे।

पृथिव्या मध्ये शाखा च नर्म्मदा परिकीर्त्तिता।
दक्षिणोत्तरयोर्भागे शाखावेदश्च उच्यते ॥ १ ॥
नर्म्मदादक्षिणे भागे आपस्तम्बाश्वलायनी।
राणायनी पिप्पला च यज्ञकन्याविभागिनः ॥ २ ॥
माध्यंदिनी शाखायनी कौथमी शौनकी तथा।
नर्म्मदोत्तरभागे च यज्ञकन्याविभागिन ॥ ३ ॥
तुङ्गा कृष्णा तथा गोदा सह्याद्रिशिखरावधि।
आन्ध्रदेशपर्यन्तं बह्वृचश्चाश्वलायनी ॥ ४ ॥
उत्तरे गुर्ज्जरे देशे वेदो बह्वृचकीर्त्तित।
कौषीतकीब्राह्मणं च शाखा शाखायनी स्थिता ॥ ५ ॥
आन्ध्रादिदक्षिणाग्नेयी गोदासागर+वधि।
यजुर्वेदस्तु तैत्तिर्यो आपस्तम्बी प्रतिष्ठिता ॥ ६ ॥
सह्याद्रिपर्व्वतारम्भा दिशा नैर्ऋत्यसागरात्।
हिरण्यकेशीशाखा च परशुरामस्य सन्निधौ ॥ ७ ॥

मयूरपर्व्वताच्चैव यावद् गुर्ज्जरदेशत ।
व्यासवायव्यदेशात्तु मैत्रायणी प्रतिष्ठिता ॥ ८ ॥
अङ्गवङ्गकलिङ्गाश्च कानीनो गुर्जरस्तथा ।
वाजसनेयशाखा च माध्यन्दिनी प्रतिष्ठिता ॥ ९ ॥
ऋषिणा याज्ञवल्क्येन सर्व्वदेशेषु विस्तृता ।
वाजसनेयवेदस्य प्रथमा काण्वसञ्ज्ञका ॥ इति ॥ १० ॥

953.

6179. चरणव्यूहव्याख्या । *Caranavyuha vyakhya called Padyārtha*

Substance country made paper 10×4 inches Folia 6 Lines 17 on a page Extent in slokas 600 Character Nagara of the nineteenth century Appearance old discoloured and repaired Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।
नमो वैतण्डतुण्डाय शशिखण्डाङ्कधारिणे ।
हारिणे सर्व्वविघ्नानां पार्व्वतीप्रियसूनवे ॥
श्रीनृसिंहं गणेशानं गिरिं गुरुपदाम्बुजम् ।
शोभनं चरणव्यूहं व्याकरिष्ये यथामति ॥

चरणव्यूहाख्यं परिशिष्टं चिकीर्षुः प्रतिजानीते अथातश्चरणव्यूहं व्याख्यास्याम — अथ शब्दो मङ्गलार्थः — यतोऽन्यानि परिशिष्टानि — अतो वेदविभागज्ञानाय शाखाविभागज्ञानाय च चरणव्यूहं व्याख्यास्याम कथयिष्याम । तत्र चतुर्व्वेदं चत्वारि वेदानि ज्ञातानि भवन्ति — चतुर्णां वेदानां समाहारः चातुर्व्वेद्यं तन्निबद्धं निश्चितं तत्त्व प्रसिद्धमित्यर्थः । स्वयमेव चातुर्वेद्यशब्दं व्याचष्टे । चत्वारो वेदाश्चातुर्वेद्यशब्देन विज्ञाता भवन्ति — चत्वारो वेदाश्चातुर्वेद्यशब्देन उच्यन्ते इत्यर्थः — के ते चत्वारस्तत्राह — ऋग्वेदो यजुर्व्वेदः सामवेदोऽथर्ववेदश्चेति । आदौ वेदप्रशंसा तत्र मनुः —

The commentary is very useful and quotes a large number of authorities, the latest of which is Viramitrodaya (1B)

2B तत्र ऋग्वेदस्य विभागमाह ।

2B भविष्यपुराणे,—

शाकलावास्कला शाखा तथा शाखायनीति च ।
पैलशिष्यप्रशिष्याश्च नैमिषारण्यवासिन ॥
वेदव्यासस्तु भगवान शिष्यानध्यापयेद् गुरु ।
पृथिव्या मध्यभागे तु सुमेरुस्तथा मेरुसथात पूर्व्वदिग्भागे जम्बुदीप तन्मध्यभागे नर्म्मदानदी । तथा,—
चत्वेभ्यश्च प्रशिष्येभ्य शाखाश्वालायनीति च ।
नर्म्मदादक्षिणभागे चाध्येतृभ्यो ददौ गुरु ॥
अध्वरोद्गातृहोतृणां सन्ति सूत्राण्यनेकश ।
तत्रापि योनिसम्बन्ध सूत्रे ज्ञातिकुलोचित ॥
ऋगयजु सामवेदानामथर्व्वाङ्गिरसस्य च ।
विवाहश्चसम्बन्ध सर्व्वथा च परस्परम् ॥

3A, अथ यजुर्वेदस्य भागमाह, 4A, सामवेदविभागमाह 4B अथर्व्ववेदविभागमाह ।

954

9702 **चरणव्यूहभाष्यम् ।** *Carana Vyuha Bhasya.*

Substance country made paper 12½×5 inches Folia 17 Lines 12 on a page Extent in slokas, 120 Character Nagara Date Sam 1800 Appearance tolerable *Incorrect*

This is an anonymous commentary on Carana vyuha, different from that noticed by Dr Rajendralāla Mittra under No 2460

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।
अथ चरणव्यूहभाष्य लिख्यते ।
अथातश्चरणव्यूह व्याख्यास्याम इत्यादि पारायणमुच्यत इत्यन्त वर्गा सन्तानसूत्रस्य चत्वारस्तत्र मौलिता ।

एव पारायणे प्रोक्ता अर्चा सत्येन (?) न्यूनत ॥
ॐ मित्येकाक्षरं ब्रह्म नादबिन्दुकलात्मकम् ।
चिदेवात्मचिमाचे च स्फुट विष्णुसनातनम् ॥
तं सर्व्वंच जगत्सेतु परमात्मानमीश्वरम् ।
वन्दे नारायण देव निरवद्य निरञ्जनम् ॥
कृष्णद्वैपायनं वन्दे गुरु वेदमहानिधिम् ।
येन चरणव्यूहेषु शाखाविदमितक्षतम् (?) ॥
तच्छिष्य शौनकगुरु वेदच लोकविश्रुतम् ।
नत्वा तु शाकलाचार्य्यं तथैव चाश्वलायनम् ॥
एव परम्पराप्राप्त कालक्षय्य पर गुरुम् ।
यस्य प्रसादाद् व्याख्यामि चरणव्यूहसञ्चकः ॥

अथात चरणव्यू॰ स्यामः अथ शब्दो मङ्गलप्रस्तावे वा अथशब्द पूर्व्वमेव मङ्गलार्थ इत्यर्थ अत हेत्वर्थ चरणव्यूह वेदपारायण-चतुर्विभागात् चरणोच्यते तस्य व्यूहो समुदायः चतुर्वेदाना समुदायो व्याख्यास्याम इत्यर्थ । इत्यादि ।

End —जन्मजन्मनि वेदपारो भवति जन्मजन्मनि वेद+रो भवति अप्रच्छितो प्रच्छितो भवति अव्रतो व्रती (धाती) भवति अब्रह्मचारी ब्रह्मचारी भवति जातिस्मरो जायते । नम शौनकाय नम परमऋषिभ्यो नम परमऋषिभ्य ।

य इद चरणव्यूह पर्व्वसु श्रावयेद्द्विज ।
धौतपाप्मा शुचिर्विप्रो ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥ १ ॥
य इद चरणव्यूह श्राद्धकाले सदा पठेत् ।
+ + + + + + + + + + + + + + ॥ २ ॥
य इद चरणव्यूह गुर्व्विण्य शृणुते स्त्रियम् (?) ।
पुमास जनयेत् पुत्र सर्व्वंच वेदपारगम् ॥ ३ ॥
योऽधीते चरणव्यूह (?) स विप्र पङ्क्तिपावन ।
तारयत्यखिलान् पूर्व्वान पुरुषान सप्त सप्त च ॥ ४ ॥
यो नामानि पुराविदात् अमृतत्वच गच्छति ।

लोकतात मद्याग्नात्तमम्हतत्त्वस्य गच्छत्यो ॥ नमो नम इत्याह भगवान् व्यास पाराशर्यो व्यास पाराशर्यो नमः परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्य ।

वेदशास्त्रपरिनिश्चितशुद्धबुद्धि

+ + + + + + + + + + + कवीन्द्रम ।

कृष्णत्विष कनककपिङ्गजटाकलाप

व्यास नमामि शिरसा तिलक मुनीनाम ॥

Colophon —

इति चरणव्यूहचतुर्थखण्ड समाप्त ।

इति चरणव्यूहविवरण सवत् १८६६ ।

955

6144

The sixth parisista of Katyayana

Substance country made paper 9×4½ cles Fol a L e 10 on a page Extent in slokas 125 Character modern Nagara Date Sa at 1817 Appearance fresh Complete

See W p 62.

5B, नवकण्डिका समाप्तमिति ।

Then begins Trikandika sūttra —

अथातो नित्यस्नानम् नद्यादौ मृद्गोमयकुशतिलसुमनस आहृत्योदकान्त गत्वा शुचौ देशे सस्थाप्य प्रक्षाल्य पाणिपाद कुशोमयशचो बद्धशिखयज्ञोपवीत्याचम्य तोयमामन्त्र

, etc

This belongs to the Ksepaka class See my report for 1901—1902 to 1905—1906 pp 2 3

7B (Last colophon) इति नवकण्डिकात्रिकण्डिकासूत्र समाप्त ।

Post Colophon Statement —

लिखित जानि श्री ५ देयाचदजिसुत कवीसारामाभात वसु तर्रा मलिखितमिदम् ॥

संवत् १८९७ ना वर्षे मीतौ गुजरति चैत्र शुदि १ भौमे ॥

श्रीरस्तु ॥

956.

6558 निगद्व्याख्यान ।

Being a commentary on Katyāyana's Srāddha Sūtra, by Karkopādhyāya

Substance, country-made paper 9¼ × 4¼ inches Folia, 12 Lines 12 on a page. Extent in slokas, 350 Character, Nagara Date, 1651 Saka (?) Appearance, discoloured Complete

Colophon:—

इति कर्कोपाध्यायकृतं निगदव्याख्यानं समाप्तम् ।

Post Colophon:—

क्षितिवाणरसेंदौ च मधाख्या सिते तिथि ॥ (?)

It begins:—

श्रीकात्यायनाचार्य्याय नमः । परमात्मने ।

कात्यायनमुनिप्रोक्तं श्राद्धसूत्रविनिर्णयम् ।

कर्त्तुं कर्क्कः समारभ्य नत्वा सर्व्वमनन्यतम् ॥

श्रौतकर्म्मानन्तरं स्मार्त्तान्यावसथ्यादीन्यनुविहितानि । तत्र

श्राद्धमनुक्तम् । तदवक्तव्यमित्यत आह भगवान् कात्यायनः ।

अपरपक्षे श्राद्धं कुर्व्वीत ।

957.

1224. *The Same.*

Substance, country-made paper 10¾ × 4¼ inches Folia, 9 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Date Sam 1740 Appearance, old Generally correct

See Bik. Nos. 353 and 1014

958.

5057. श्राद्धसूत्रभाष्यम् । *Śrāddha sūtra Bhāṣya*

By Chaṅga Bhaṭṭa

Substance fool-scap paper 10×5 inches Folia 1 to 28 Lines 11 on a page Character, modern Nāgara Appearance fresh Incomplete both ends

The first and the last colophons in the incomplete manuscript

9A, इति छाङ्गभट्टकृतौ श्राद्धसूत्रभाष्ये प्रथमकण्डिका समाप्ता ।

28B, इति छाङ्गभट्टकृते श्राद्धसूत्रभाष्ये अष्टमकण्डिका समाप्ता ।

Of the 9th kandikā, there are only five lines

959.

1013 नवकण्डिकाश्राद्धसूत्रभाष्यम् । *Navakandikā Śrāddhasūtra Bhāṣya*

Substance country made paper 12×5½ inches Folia 24 Lines 18 on a page Extent in slokas, 1060 Character Nagara Date Saka 1471 Appearance very old Complete

It is a detailed and scholarly exposition of the Kātyāyana's Sūtras on Śrāddha ceremonies, known as "Navakandikā Śrāddha Sūtra" which forms the sixth pariśiṣta of Kātyāyana Kātyāyana's Sūtras on Pārvana Śrāddha is also known as 'Śrāddha Kalpa Sūtra.' The commentator's name is not mentioned.

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

ब्रह्मधर्मप्रकाशार्थं यस्यासौ वेदराशयः ।

षड्भिरङ्गैर्युता भासा ब्रह्म तच्छ्रेयसेऽस्तु नः ॥ १ ॥

गजाननाद्यादिविसर्गकाले

स्तोत्रं विधात्रा विहितं निशम्य ।

धर्मात् प्रसक्तानि शुभावहानि

निघ्नन्तु विघ्नं मम वंछितानि ॥ २ ॥

कात्यायनेन मुनिना यदगादि मह्यार्थवत् ।

श्राद्धसूत्रमतिस्पष्टं विदधोमि पदैरहम् ॥

तस्य तावदिदमादिसूत्रम् । 'अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीत' । अपरपक्षशब्दः कृष्णपक्षपर्यायः । पक्षौ पूर्वापरौ शुक्लकृष्णाविव्यभिधानदर्शनात् ।

It ends :—

+ + यथा वृश्चिकशुक्लपक्षे नवान्नं प्राश्नाति ।

Col —इति नवकण्डिकासूत्रश्राद्धविधिभाष्यम् ।

Post Col. :—स्वस्ति श्रीशके १७७१ सौम्यसंवत्सरे भाद्रपदमासे शुक्लपक्षे सप्तम्यां तिथौ गुरुदिने गोदावरीतीरे इदं पुस्तकं लिखितम् । शुभं भवतु ।

960

6122. *The same with the Text.*

Substance, country made paper 11¼×4½ inches Folia, 40. Lines 13, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured Incomplete at the end

31B श्राद्धप्रकाशसंज्ञेऽस्मिन् भाष्ये कात्यायनस्य तु ।

विवेचितमिदं श्राद्धमेकोद्दिष्टमशेषतः ॥

अथ सपिण्डीकरणम् ।

The original of the MS. being defective, it has been left incomplete at the end

It quotes Kalpataru in fol. 40; while this is quoted in Nirnayasindhu See Aufrecht's Cat. Cat. I.

961.

6121. श्राद्धकाशिका । *Srāddha-Kāsikā*

By Krṣṇa Miśra, son of Viṣṇu Miśra, son of Itsukha, son of Nityānanda

Substance, country made paper 9½×5½ inches Folia 54 Lines 11 on a page Character Nagara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Incomplete at the end

For the beginning of the commentary see L No 1738

It is not a 'dissertation on the rite of Śrāddha according to the Rules of Kātāyana' as stated by Rājendralāla, but is, clearly, a commentary on the Śrāddhasūtra, the sixth pariśiṣta of Kātyāyana The other commentaries, mentioned by Krsna Miśra, are those by Karka and Halāyudha

कर्कोऽव्याख्यदिदं गभीरवचनैः सूत्रं यतोऽस्मादभूद्
दुर्बोधश्च ततो हलायुध इति व्याख्यत् (व्याख्य) तथाप्यस्फुटम्
भूयोऽपि प्रतिषेधकारिवचनैः स्मार्त्तैर्मया काशिका
सूत्रस्योपरि मध्यौपतिमिरध्वंसाय तन्यते ॥

Aufrecht says that Krsna Miśra was quoted by Nirnayā Sindhu and Śrāddha Mayūkha.

962.

6210 *The Same*

Substance country made paper 12×5 inches Folia 10 Lines 14 on a page Extent in ślokas, 600 Character Nagarī of the nineteenth century Appearance fresh

Written lengthwise, most clumsily from one end of the first side of the leaf and from the other end of the other side

It begins with the first Sūtra of Kātyāyana अपरपक्षे श्राद्धं कुर्व्वीत् ।

End —बन्धत् प्रपञ्चितमस्माभिर्वृहत्काशिकाया ।

Colophon —

इत्यावसथिकश्रीमदतिसुखात्मजश्रीविष्णुमिश्रतनुजन्मनः कृष्ण मिश्रस्य कृतौ श्राद्धकाशिकायां सूत्रवृत्तौ काम्यश्राद्धप्रकरणं समाप्तम् ।

समाप्तेयं श्राद्धकाशिकामूलवृत्तिरिति ॥

Then after 8 lines we have —

स्मृतेरनेकविषयादनतत्वाच्च सर्व्वथा ।
तत्त्व ज्ञातुमशक्य तदत्र चानल्पजल्पनैः ॥
स्वबुद्धिकल्पित नेह वचन लिखित मया ।
दृष्ट श्रुत मूलवाक्य समूल+रदूषणम ॥
दृष्ट यत् स्वल्पदीर्घेषु निवन्धेषु च यद्धृतम ।
श्रुत स्मृत्यविरुद्ध यत पठन्ति च सदा हृतम् ॥
प्रमाणमप्रमाण वा सर्व्वत्र कर्त्तुमर्हति ।
दृष्टे श्रुते च विश्वासो (?) तादृशे कर्त्तुमिष्यते ॥
कर्त्ता चेन्न चिर तत किन्निष्यता दोषो निबन्धे भवेत्
सूरिभिर्दधुनातनैरपि कृते यस्मै कथ नादर ।
इत्थ चे कथयन्त्यनल्पमतयस्तान् प्रत्यवेक्ष्या (?)
त्वन्ता (?) सत इम निबन्धमखिल कि वाद्रियन्तामिति ॥

Then we have Krsna Misra's date—Sam 1505

वाणव्योमेषुविश्वाङ्के वर्षे कार्त्तिकमासके ।
कृष्णमिश्रो + + ग्रथ शुक्लपञ्चमिम शुभ ॥

Then again the colophon as quoted above

From the statement before the first colophon, quoted above, there appears to be a more exhaustive commentary by Krsna Misra on Katyayana's Sraddhasuttra The larger version seems to have been described by Rajendralala in L No 1738

See above

963

6157. *The same Text with Gadadhara's Commentary.*

Substance, country-made paper 11¾ × 5 inches Folia, 47 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 950 Character, Nagara Date Saṃvat 1927 Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति चिरमिषितमम्राट्श्रपतिश्रीमद्वायाज्ञिकवामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते कातीयश्राद्धसूत्रभाष्ये नवमी कण्डिका ।

Post Colophon :—

बालमुकुन्दस्येद पुस्तकम् । रामकृष्ण वासुदेव, etc , etc , देवा मां रक्षन् माघमासे कृष्णपक्षे त्रयोदश्यां गुरुवासरे बालमुकुन्देन लिखितं नवकण्डिकाभाष्यं समुत्तम चित्रभानुनामसंवत्सरे । संवत् १९२७ मि० मा० कृ० १३ वृहस्प० राम । श्रीशुभमस्तु ।

इति नवकण्डिकाभाष्यं स्वार्थं परार्थं वा ममएककाटिर्यीवा etc , etc

Beginning :—

Comm श्रीगणेशाय नमः । श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ।

रथस्त्र नवकण्डिकोपरि गदाधरभाष्य लिख्यते ।

शिवञ्च विघ्नहर्त्तारं गुरुंञ्च वामनं तथा ।
अम्बिकां शारदां चापि वन्दे विघ्नोपशान्तये ॥
कात्यायनकृते श्राद्धसूत्रव्याख्यापुरःसरा ।
प्रयोगपद्धतिं कुर्व्वे याज्ञवल्क्यादिसम्मता ॥

It ends —

अमावास्यायामनुष्ठितेन श्राद्धेनैककामप्राप्ति —एवममावस्यान्तरानुष्ठितेनान्येन श्राद्धेनान्यः काम इति ॥

964.

5941 **श्राद्धसूत्रार्थमञ्जरी** *Śraddha Sutrarthamañjari*

By Gadadhara, son of Kaśtara Dauajña

Substance country-made paper 11 × 5 inches Folia, 11 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 230 Character Nagara Date Saṃvat 1937 Appearance fresh Complete

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ श्राद्धसूत्रभाष्यम् ।

नत्वा स्फुर्त्तिप्रदे भाष्यं सूत्रवाक्यानुसारिणी ।
कुर्व्वेऽर्थमञ्जरी लघ्वीं प्रस्फुटार्थां गदाधरः ॥

अपरपक्षे श्राद्धं कुर्व्वीतेति सूत्रम् ।

2B, इति श्रीमत्सकलगणकशिरोमणिकैश्वरदैवज्ञस्य सुतेन गदाधरेण विरचितायां श्राद्धसूत्रार्थमञ्जर्यां प्रथमकण्डिका समाप्ता ; 4A, •द्वितीयकण्डिका समाप्ता, 6A, इति तृतीया कण्डिका समाप्ता, 6A, इत्येकोद्दिष्टं ॥ ४ ॥ अथ पञ्चमी कण्डिका, 6B, इति सपिण्डीकरणम् ॥ ५ ॥ अथ षष्ठी कण्डिका, 7A, इत्याभ्युदयिकश्राद्धं समाप्तम्—अथ सप्तमी कण्डिका, 10A, ८॥ अथ नव[मी] कण्डिका ।

Last Colophon:—

इति श्रीमत्सकलगणक• अर्थमञ्जर्यां श्राद्धसूत्रे नवकण्डिका समाप्ता ।

इति श्राद्धसूत्रभाष्यं सम्पूर्णम् ।

Post Colophon —

शिवं संवत् १८१७ । मी• भादौ व• १२ के लिष्या ।

965.

6119 श्राद्धसंग्रहः । *Śrāddha saṃgraha*

By Rāmakṛṣṇa, son of Konda Bhatta, son of Prayāga Bhatta, son of Ananta Śarma, of the family of Bhāradvāja

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches Folia, 17 Lines, 14 on a page, Extent in slokas, 500 Character, Nagara Date, Saka 1699 Appearance, old Complete

Colophon.—

इति श्रीयजुर्वेदान्तर्गतकाण्वशाखाध्यायिकोण्डभट्टात्मजरामकृष्ण-विरचितः श्राद्धसंग्रहः समाप्तः ।

Post Colophon —

शकाब्द (शाब्द) १६९९ आश्विन शु० ६ सोमे रोहिणी न०

मध्याह्नवेलायां मुकुन्दज्योतिर्विदा लिखितं श्राद्धसंग्रहः समाप्तः।

It is primarily a comm on Kātyāyana's Navakaṇḍikā Srāddha Sūtra compiled in Śaka 1660 Subsequently in Saka 1673 the author wrote Śraddha Gaṇapati a larger work on the same subject which may be called an enlarged edition of the present work See infra See also I O Catal No 1738

The maṅgalacaraṇa and the object of the work

श्रीगणेशाय नमः ।

गजाननं नमस्कृत्य नमस्कृत्य गुरुं तथा ।

पितरौ च ततो नत्वा कुर्वेऽहं श्राद्धसंग्रहम् ॥

आलोक्य धर्मशास्त्राणि मन्वादिभिः कृतानि च ।

कात्यायनकृतं सूत्रं भाष्यं चैव हलायुधम् ॥

कर्काचार्यकृतं भाष्यं गदाधरकृतं तथा ।

काशिका दीपिका चैव अन्यानि च बहूनि च ॥

सारमेव समुद्धृत्य स्मृतीनां वचनं यथा ।

सिद्धान्तानि समूलानि विचार्य लिख्यते मया ॥

तीर्थं प्राप्य गयाप्रपुष्करसरित्क्षेत्रादिपुण्यं महत्

दानं भूमिगयाख्य हेमतुलया यागं चतुर्वेदवित् ।

राज्यस्यदिवाकरात समधिकं पित्र दिनं शाश्वतं

मातुः श्राद्धदिने फलन्तु कथितं ब्रह्मादयोऽप्युत्तमा ॥

End — वशिष्ठायास्तटे शुद्धे चित्रमण्डलपत्तने ।

शुभकर्मा(ऽ)नन्तशर्मा भारद्वाजकुलेऽजनि ॥

तदङ्गजः प्रयागाख्य कोण्डभट्टस्तदङ्गजः ।

तदङ्गजो रामकृष्णाख्यो श्राद्धस्य संग्रहम् ॥

श्रीशालिवाहने शाके गगनाङ्गाङ्गभूमित १६६० ।

पौषशुक्लद्वितीयायां समाप्तं श्राद्धसंग्रहं ॥

966.

6120. श्राद्धगणपतिः। *Śrāddhagaṇapati.*

By Rāmakṛṣṇa.

Substance, country-made paper. 11×6¼ inches. Folia, 84. Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 3000. Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon:—

इति रामकृष्णविरचितायां श्राद्धगणपतौ समाप्तः।

शुभं भवतु।

See I.O. Catal. No. 1738.

967.

6199. *The Same.*

Substance, country-made paper. 6×3¾ inches. Folia, 14. Lines, 14 on a page. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, old and discoloured.

A fragment containing only the concluding portion.

Beg.:—अथामश्राद्धम्।

7A, इति श्रीरामकृष्णविरचिते श्राद्धगणपतौ जीवत्पितृकश्राद्धविधिः— अथ किञ्चिदाशौचविधिरभिधीयते; 10A, तत्र सपिण्डीकरणम्, 13A, इति श्रीप्रयागभट्टपौत्ररामकृष्णविरचिते श्राद्धगणपतौ आशौचसपिण्डीनिर्णयः। अथ प्रायश्चित्तानाह। (Last colophon) इति श्रीप्रयाग॰ श्राद्धभोजने प्रायश्चित्तं समाप्तम्।

Eggeling says that Śrāddha Gaṇapati and Saṃskāra Gaṇapati are by one and the same author. It was composed in Śaka 1673. See Catal. No. 965.

968.

6145. शुल्वसूत्रम्। *Śula-Sūtra.*

Being the seventh Pariśiṣta of Kātyāyana.

Substance, country made paper. 9¾×4½ inches. Folia, 6. Lines, 12 on a page. Character, Nāgara of the early nineteenth century. Appearance fresh. Complete.

It consists of seven paragraphs, followed by 39 slokas. See Weber p 63 For another copy containing 17 slokas, see I.O. Catal, No. 363.

Colophon :—

इति भगवत्कात्यायनकृतं शुल्बपरिशिष्टं समाप्तम् ।

969.

5012A. *The same Text together with Kārka's Commentary*

Substance, palm leaf 14×1 inches Folia, 1 to 63 Lines, 4 on a page Character, Udiya of the nineteenth century Appearance old and discoloured *Complete*

The text comes to an end in the fourth leaf and in the fifth the commentary begins thus —

रज्वा त्रिगुणया चेत्री चेत्राणि संक्षिप्तमजः ।
यस्तं विश्वसृजं नत्वा शुल्बभाष्यं समारभे ॥

न हि कश्चिच्छास्त्रस्य सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनान्यजानानः शास्त्रे भवति यत. प्रवृत्तिसौकर्यार्थं चर्थात् सम्बन्धाभिधेयप्रयोजनानि सूचयन् विवक्षितार्थप्रतिज्ञां करोति शुल्ब(भाष्य?)सूत्रकारः रज्जुसमासं वक्ष्यामः ।

So the commentary as contained in the present manuscript, is entirely different from the commentary as published in the Chaukhamba series under the name of Karka

For the beginning of the Sulva sūtra see p. 1045 of the Kātyāyana Srauta sūtra, the Benares Chaukhamba edition.

Colophon —

इति उपाध्यायकर्काकृतं शुल्बविवरणं समाप्तम् । रामः ।

970.

5092B *The Same.*

Substance, palm leaf 16½×1½ inches Folia, 24 Lines, 5 on a page Character, Udiyā of the eighteenth century Appearance, old Incomplete at the end

971.

33 कात्यायनीयशुल्वसूत्रविवरणम् । *Kātyāyanīya Śulva sūtra vivaraṇa.*

By Mahīdhara.

See L. 753.

It is based on the Bhāṣya by Karka and the Vṛtti commentary by Rāma.

972.

6163 *The Same.*

Substance, country made paper 10 × 1¼ inches Folia 40 Lines, 8, 9 on a page Extent in ślokas 900 Character, modern Nāgara. Date, Śaka 1717 Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमन्महीधरविरचितं शुल्वसूत्रविवरणं ।

Post Colophon —

मिति शके १७१७ व्ययनामसंवत्सर आश्विन वदी सवत् १८५२ ।

See L. No 753 The first maṅgalācaraṇa verse is wanting in this copy.

973.

5949. कात्यायनशुल्वसूत्रभाष्यम् । *Kātyāyana Śulva Sūtra Bhāṣya*

By Gaṅgādhara Pāṭhaka, son of Rāmacandra Pāṭhaka

Substance country made paper 11½ × 6 inches Folia 76 Lines 9 on a page Extent in ślokas 1520 Character Nāgara Copied recently Appearance, fresh Complete

Beginning —

श्रीगणपतिशारदाभ्यो नमः ।

जयत्येको जगत्या श्रीहरिशङ्करदीक्षित ।

त्रयीसारविवेके श्रीरामचन्द्रगुरोर्गुरु ॥

रामचन्द्र गुरु नत्वा गर्गकर्कादियाज्ञिकान् ।

श्रीकात्यायनशुल्वस्य कुर्वे भाष्यमिदं स्फुटम् ॥

The Bhasya was revised by the author's son, Rāmakisun, who adds the following verses at the end.

End:—रामचन्द्रतनूजेन गङ्गाधरशर्मभिः (?) ।
पित्रचरणैः सूत्रेऽस्मिन् कातीये शुल्बसंज्ञके ॥
विवृतं यत्ततः शिष्टं तदिह विवृतं मया ।
गङ्गाधरतनूजेन रामकृष्णेन धीमता ॥
नागरज्ञातिसंज्ञेन काशीपुरनिवासिना ।
याज्ञिकाख्येन तुष्यन् प्रीयतां यज्ञभुग्विभुः ॥
यदत्र सौष्ठवं किञ्चित्तद्गुरोरेव केवलम् ।
यदत्रासौष्ठवं किञ्चित्तन्ममैव गुरोर्नहि ॥

Colophon :—

इति श्रीमन्मशायाज्ञिकपाठकश्रीरामचन्द्रसूरिसूनुमशायाज्ञिकपाठकश्रीगङ्गाधरकृते कात्यायनशुल्बसूत्रभाष्य समाप्तिमभाक्षीत् ॥
इति शिवम् ।

974

Substance country-made paper $12\frac{1}{4} \times 5\frac{3}{4}$ inches Folia 15 Lines 10 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh

This contains Parisistas VIII and IX of Kātyāyana, one is called पार्षदसूत्र (Pārsada sūttra) and the other ऋग्यजुष (Rgyajusa)

VIII. Begins —

वृत्तेऽभः समसौकृतः क्षितितले केन्द्रस्थ शंकोः क्रमात्
भागं यत् [प्र]विशत्यपैति च यतस्तत्रापरैन्द्रौ दिशौ ।
तत्कालागमनि वृत्तेस्तु विव(वा)राद्धाकर्णमित्याहतात्
लवज्याप्रमितांगुलैरपरदिक् पैन्द्री स्फुटा वाजिता ॥

प्राचीसाधनप्रकारः ।

अथातः संप्रयोगं व्याख्यास्यामो मोद्यात् पुरुषस्य दन्दाना मूर्ध्न सवाता-मुत्तरमभिव्याहारो प्रथादेशात् विनिवृत्तिर्द्वन्द्वं मिथनं प्राणोदानावेवैतद्धाति प्राणोदानावेवास्मिन्नेतद्धाति अत्र + + + + + + रस उर्दररोना + आ

समवायेनयोमिरा उद्यमिरमोमिराशयमिरथ्या उपनिनयत्यथ सन्ताय उपनि-
नयति देवाश्च वा असुराश्च देवासुराश्च पस्पृधिरे पस्पर्द्धत । १ ॥

There are fourteen kandikās The whole of the first kandikā has been quoted above, from which it will be seen that it does not treat of Prātiśākhya, like the Parsada sutra of Śaunaka

The opening lines of the other kandikās —

II. अमस्ते निरूढति ति वद्विदानि(?) प्रजापति र्वै मन्त्रस्तदुतथा न कुर्यात् तदेव ब्राह्मणमेवापोद्धरति ।

III अथातो द्विस्त्रिर्भूयश्च निपातानां क्रम वक्ष्याम ।

IV. हविर्यज्ञे प्रथमाधिदेवने प्रत्यक्ष याज्ञो देवाना ।

V अथात सम्प्रयान् प्रातिकण्डिकान् + +त्मानश्चैवैतद्दाच वा थावर्त्तय-तौ(ति)त्वमिद्धोत्र ब्रह्मणो सदधाति ।

VI अथात सवरणात्तत् सवृत्तानां क्रम वक्ष्यामः ।

VII अथातो सुरस्त्वसा + + + + + + + +

(The end of the 7th and the beginning of the 8th are not marked)

IX एको वा न बहवो वाधानहविर्ज्ञानयोश्चयेन ।

X अवदानप्रयभिधारणसदेप्रसदवन खिदक्षते च सर्व्वत्र हि + परि-ष्टाभिधारण ।

XI अथ निर्वयसद्वराणामारण्यके यत्र आदित्यसमादाः ।

XII ककौ विभक्तिं

XIII माचा मात्रादप्याचा मोयुभ इति प्रथम तावत् प्रथवैनैव + + + ।

XIV यदसिलि अवसाने आप इत्येकापो देवौरिलि द्वे देवौ धिय × × पीता अमे त्व तमम एषा ते वशासि समस्त्वेभित्यमेकप्र ॥

It seems to deal with the doubtful points in the Śata patha Brāhmana, which formed the subject of discussion among the Parsadas or the savants of the day

11A, इति पार्षदं समाप्तम् ।

IX. begins :—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथर्ग्यजुषं ।

अथादित्ये यजुर्वेदे भेदे माध्यन्दिनीयके ।

वक्ष्याम्यृग्यजुषां सम्यक् विभागन्तु यथाश्रुतम् ॥

Colophon —

इति अष्टादशपरिशिष्टानां मध्ये ऋग्यजुष समाप्तमिति ।

Aufrecht says it is "the ninth parisista of Kātyāyana, his Sarvānukramani on the Rv and Vs"

It is not a Sarvānukramanikā, but a treatise for distinguishing Rks from Yajus in the Mādhyandina Samhitā of the White Yajur Veda The Samhitā has been systematically surveyed for the purpose from the beginning to the end, and processes shewn, of converting Rks into Yajus It goes without saying that these Rks are used as Yajus At the end, Kātyāyana says दे सहस्रे शते न्यूने is the number of the Rks and the number of the Yajus is अष्टौ सहस्राणि शतानि चाष्टावशीत्यन्यान्यधिकानि (?)।

975.

505 **इष्टकापूरणम् ।** *Istakāpurana*

For the MS see L 1311

It is the 10th parisista of Kātyayana and relates to the construction of a sacrificial altar

976

934. *The Same*

Substance country made paper $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 5 Lines 7 on a page Extent in slokas 70 Character Nagara Date Sam 1933 Appearance fresh Complete

Post Colophon Statement —

श्रीसम्वत् १९३३ आषाढ़ शुक्ल १२ भौमवासरे शुभमस्तु ।

977

6147 *The Same*

Substance country made paper. 8×3½ inches. Folia 6. Lines 6 on a page. Extent in ślokas 42. Character modern Nāgara. Appearance fresh. Complete.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथात सुपर्णचित्यस्यामे कातीयसूत्रपेयम्छुपदस्यानुव्याख्यास्यामः ।

तत्रेष्टकाप्रमाणम् ।

Colophon —

इति पूरवसूत्र समाप्तम् ।

Then it quotes a śloka —

कण्ठे यस्य विराजित च गरल शीर्षे च मन्दाकिनी, *etc*

978.

6182 *The Same (on Droṇaciti)*

Substance country made paper. 8½×4½ inches. Folia 2. Lines 11+12+13 in all. Extent in ślokas 60. Character Nāgara of the eighteenth century. *Appearance discoloured. Complete.*

Beginning —

श्री अथातो द्रोणचित्यस्य सवतस्यामे सुपर्णचित्यादिशेष

व्याख्यास्यामः ।

तत्रेष्टकाप्रमाणानि ।

पञ्चाधिकान्यङ्गुलैश्चतुर्भिं समचतुरस्रा नवभागा पादभाग एव तिर्य्यक्

चतुर्भिः षडभागा पद्यैव तिर्य्यगष्टाभिस्त्रिभागोना अषामात्रैव

तिर्य्यक् चतुर्दशभि षोडशभि सप्तपादादियाध्विगौ च, etc

Colophon —

इति द्रोणचित्यस्येष्टकापूरणम् ।

Then there are seven leaves of another manuscript, marked 3—9, containing the following colophons —

4A, इति निरूढपशुबन्धे दैवमतं; 6A, अथ अग्नीषोमीयः, 7A, अष्टमोऽध्यायः; 8B, इति प्रातःसवनं, अथमाध्यन्दिनम्; 9A, इति माध्यन्दिनं सवनं, अथ तृतीयसवनम्; 9B, अथ सत्रेष्टिः, इति सोमे दैवमतं।

979.

5042B. इष्टकापूरणभाष्यम्। *Iṣṭakāpurana Bhāṣya*

By Karkācārya

Substance, palm leaf 14×1 inches Folia, 10 by counting Lines 4 on a page Character Uḍiya Appearance, discoloured. Complete

For Karka's bhāṣya on the same, see W p 63

Colophon:—

इति कर्काचार्यकृतौ इष्टकापूरणभाष्यम्।

There are eleven stray leaves kept in this number

980.

1218 कातीयपूरणभाष्यम्। *Kātiyapurana Bhāṣya.*

By Yājñikadeva, son of Prajāpati Yājñika

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 35 Lines, 10 on a page Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

A commentary on Istakāpūraṇa, the 10th of the 18 pariśiṣṭas of the Śrauta sūttra of Kātyāyana, belonging to the Mādhyandina Śākhā.

See Rep. 1901 to 1906, p 2.

See Peterson's 4th report, Extr. p 3.

981.

935. प्रवराध्यायपरिशिष्टम्। *Pravarādhyāyapariśiṣṭa.*

For the manuscript see L 1795.

This is the 11th pariśiṣṭa of Kātyāyanas

See my Report 1901 to 1906, p. 2.

Col.:—इति प्रवराध्यायसत्रक परिशिष्ट।

982.

1035 प्रवराध्यायः । *Pravarādhyāya*

Attributed to Laugākṣi Kātyāyana

Substance country made paper 9 × 3½ inches Fol a 10 Lines 7 on a page Extent in ślokas 100 Character Nāgara Appearance old.

There are two paginations The first covering 4 leaves contains an enumeration of pravaras or the founders of only two families, namely, Bhṛgu and Gautama and breaks off abruptly It gives also at the beginning the technicalities in connection with pravara The second pagination covers 6 leaves and contains an enumeration of the founders of the following Gottras —Jamadagni, Bharadvāja, Viśvāmittra Attri, Gautama, Vaśiṣṭha, Kaśyapa and Agastya Further, it discusses, in detail, the prohibition of marriage in the same Gottra, and in the same pravara even of a different Gottra

This is different from the above (Pravarādhyāya Pariśiṣṭa, described in L 1795), and from L 2586

See W p 54 and Oxf 387A

The manuscript begins —

अथातः प्रवरान् व्याख्यास्यामस्तदेतद् ब्राह्मण भवति भवयार्षेय प्रवृणीते वन्धोरेव नैत्यथो सन्तत्या इति ।

The beginning of the 2nd pagination —

अथ गोत्रप्रवरनिर्णयो वर्ण्यते ।
जमदग्निर्भरद्वाजो विश्वामित्रोऽत्त्रिगौतमौ ।
वशिष्ठकश्यपागस्त्या मुनयो गोत्रकारिणः ॥
एतेषां यान्यपत्यानि तानि गोत्राणि मन्यते ॥

It ends —

कात्यायनेन रचितो विप्राणां हितकाम्यया ।
अध्याय प्रवराख्योऽय पुरा ब्रह्मविनिर्म्मित ॥

Col —इति प्रवरनिर्णयः प्रवराध्यायः एकादशः परिशिष्टः ॥ श्री ॥

983

6148 *The Same*

Substance country made paper 10½×5 inches Folia 9 Lines 9 per page Extent in slokas 200 Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Beginning —

अथात प्रवरान् व्याख्यास्याम । तदेतत् ब्राह्मण भवत्यार्षेय वृणीते वधोरेव नेत्यधो मतथा इत्येक प्रवृणीते द्वौ वृणीते त्रीन् वृणीते

भृगूणामादितो व्याख्यास्याम etc

2B, इति कात्यायनप्रवराध्याय भृगुवंश 4B, इति कात्यायनीये प्रवराध्याये आंगिरोवंश, 5A, ॰अत्रिवंश, 5B, ॰विश्वामित्रवंश, 6B, ॰कश्यपवंश, 8A, ॰वसिष्ठवंश ॰आगस्तिवंश ।

(*Last Colophon*) —

इति कात्यायनकृतौ समाप्त प्रवराध्याय ।

End —पङ्क्तिपावनानामुपरिष्टाद्भवति य प्रवराध्यायमधीते य प्रवराध्यायमधीते ।

984.

1151 *The same here called* महापरिशिष्टम् । *Mahaparisista*

Substance country made paper 10×3¾ inches Folia 8 Lines 9 on a page Extent in slokas 220 Character Nagara Appearance old Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथात प्रवरान् व्याख्यास्याम । तदेतद् ब्राह्मण भवति आर्षेय वृणीते बन्धोरेवैत्यथ सन्तत्या इत्येक वृणीते द्वौ वृणीते त्रीन् वृणीते न चतुरो वृणीते पञ्च वृणीते न पञ्चातीतप्रवरान् वृणीते ।

End —आगस्तिमध्यमपुरोवीति होता पुरास्तत मध्यमवत् आगस्त्य दित्यध्वर्युं ।

Col —इति श्रीकात्यायनकृते महापरिशिष्टे आगस्त्ये वंश ॥

985.

2533 **प्रवराध्यायः ।** *Pravarādhyāya*

For the MS and the work see L No 2586.

986.

1777. **प्रवरसंग्रहनिर्णयः** *or* **प्रवराध्यायः ।**

Pravara Samgrahanirnaya or Pravarādhyāya

Substance country made paper 9¼ x 4 inches Folia 5. Lines 8 on a page Extent in ślokas 80 Character Nagara Date Samvat 1730 Appearance fresh.

Colophon —

इति प्रवराध्यायः ।

Post Colophon —

समाप्तमिति ॥ संवत् १७३० वरषे असाढ़मासे कृष्णपक्षे प्रथ- तीथै उदीचज्ञातिय उपाध्याय संवतसुत चदीरामेन लीषीत ॥ लीषी भमय गौदाधर ।

It begins —

जामदग्न्या वत्सा चौवत्सा रोनग्रायना वैगेश्विया माण्ड्व्या माण्डुकेया माक्षिकेया मार्कण्डेया पाश्चिन्या वाह्निक्यादीनां पञ्च प्रवराः भार्गवच्यवनाप्रवान--ऊर्व्वजामदग्न्य इति । ऋषिग्रादीनां पञ्चप्रवरा भार्गवच्यवनार्ष्टिसेनानूपा इति (?) विदविड़प्राचीन योग्यादीना पञ्च प्रवरा भार्गवच्यवनाप्रवान ऊर्व्वजामदग्न्य इति । न्यक्षवाधुलमौनमौकमार्कराच्चिसार्ष्टिसावर्णसालकायनजैमिनिजैन- न्यायनिजाबादीना त्रय प्रवरा भार्गववैतहव्यसावेतसा इति श्वेतादीना त्रय प्रवरा भार्गववैन्यपार्थिवा इति मित्रयुआदीनां वायस्या इति ।

Not printed in Bibliotheca Sanskrita No 25

The last two are put in here, as, being fragmentary, they cannot be located and, for the convenience of refer . . . should go along with other works of the same nature

986A.

8591. महाप्रवर। *Mahapravara.*

By Bhāskara Sūri (with an anonymous commentary)

Substance, country made paper 10¼×5¼ inches Fol a, 10 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 160. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh. Complete

The text consists of 20 ślokas.

Begins:—

ॐ प्रियमुरसि दधानं कुक्षि कोटौ त्रिलोकीं ।
हृदि निजपरतत्त्वं सन्निकर्षे स्वं शरीरं ।
मनसि करयुगं नासिकाग्रे स्वदृष्टिं ।
प्रणवमपि मुखे स्व योगमूर्तिं नमामि ।

The object and scope of the work —

2 B, प्रागीतश्चात्र मिथो विवाह द्याद्यसमानमतोऽभिधास्ये ।
बौधायनादमुनिवासिमत्स्यलौगाक्षिकात्यायनवृद्धमार्गम् ।

End:—

9 B, विद्वज्जनोपाधिसरोजभृङ्गो वियोगितामाप्यगभीरमार्गः ।
विकाराभूयः प्रवरं समग्रं संक्षेपतो भास्करसूरिराह ।

The comm. begins:— अनेन श्लोकेनेष्टदेवतानमस्कारं करोति ।
योगेन उपलक्षिता मूर्तिः शरीरं यस्य स योगमूर्तिः

The comm. ends:—योगि कायानि कर्मकाण्ड देवताकाण्ड-ज्ञान-
काण्डानि भूषणं यस्य स तथोक्तः प्रवरं समग्रं सकलं संक्षेपतो
भास्करसूरि राह ।

Colophon:—इति श्रीभास्करसूरिविरचित(तं)महाप्रवरभाष्यं समाप्तं ।

987.

929. चक्रधर्मशास्त्रम्। *Cakradharmaśāstra.*

For the manuscript see L. 1794.

This has nothing to do with the [illegible]
in L. It rather relates to [illegible]

work treats of the ways and means of a Brahmacāri, who lives by begging

This is the twelfth parisista of Katyayana

See W p 54 and Oxf 387A

988

6149 *The same here called* उंछशास्त्रं । *Unchasāstra*

Being the twelfth parisista of Kātyāyana

Substance country made paper 9½ × 4½ inches Folium one Lines 14 in all Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old Complete

See Oxf 387A, W p 54 and L 1794, in all of which it is called उकृयशास्त्र ।

Beginning —

अथ ब्रह्मचारिव्रतमुञ्छवृत्तीनां प्रास्थानविधिं व्याख्यास्यामः etc, etc

Here उक्थवृत्तीनां in the place of उञ्छवृत्तीनां would give no sense

Colophon —

इत्युंछशास्त्रं नाम परिशिष्टं समाप्तम् ।

989

6150 क्रतुसंख्या ।

Being the thirteenth parisista of Kātyāyana

Substance country made paper 12 × 5 inches Folia 2. Lines 12, 13 on a page Extent in ślokas 100 Character modern Nāgara. Appearance fresh Complete

Colophon —

इति कात्यायनक्रतुसंख्यापरिशिष्टम् ।

Then five slokas and a half with the following colophon —

इति क्रतुसंख्यासंग्रहः ।

Then come the other half of the sloka marked 6, and the 7th and the 8th slokas. The 9th breaks abruptly.

See W. p. 54 and Oxf. 387A.

An enumeration of the Vedic sacrificial rites.

990.

6151. निगमपरिशिष्टम् । *Nigamaparisista*

Being the fourteenth parisista of Katyayana.

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia 18. Lines, 9 on a page Extent in slokas, 450 Character, Nagara Date Samvat 1718 Appearance, discoloured Complete

Colophon :—

इति कात्यायनकृते चतुर्दशं परिशिष्टं समाप्तम् ।

Post Colophon :—

संवत् १७१८ पौषमासे कृष्णपक्षे सप्तमीचन्द्रवासरेण लिखितम् ।

शुभं भवतु । कल्याणमस्तु ॥

अद्येह वाराणसीस्थमोढज्ञातीयत्रैविद्य-उपाध्यायश्रीवृहद्रामज-

हरिकृष्णस्येदं पुस्तकम् ।

लेखकपाठकयोः कल्याणं भूयात् ॥

Rules for the expansion, restriction and modification of the meanings of words used in Nigama, which here means Sruti and Brāhmana.

For the full description of Nigama-Parisista, see W. p 54.

In this MS, there are altogether 33 paragraphs, that is, one more than in the MS, described by Weber. The additional para. is between the 26th and the 27th paragraphs of that manuscript.

991.

933 *The Same*

For the manuscript see L. 1800 and for the work W p. 54 and Oxf 387A

992.

6152 यज्ञपार्श्वं । Yajñapārśva

Being the fifteenth pariśiṣṭa of Kātyāyana

Substance country made paper 10½×4 inches Folia, 15 of which the 14th is missing Lines 8 on a page Extent in ślokas 2.0 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old, repaired and discoloured Stitched in the middle

Rules for the guidance of those engaged in homa regarding the paraphernalia for the purpose such as the sort of kuśa to be used, the sort of kindling stick to be used, the sort of Brāhmaṇas to be fed and so on The word *pārśva* in Yajña pārśva appears to mean side issues in a sacrifice

See I O. Catal No 362

As indicated by Eggling, it has two parts, both ending with the colophon —

इति यज्ञपार्श्वं समाप्तम् ।

The first part with 15½ ślokas ends in 10B The second part consisting of 77 ślokas, does not appear to agree with the I O MS

See also Weber p 61

993.

6166 *The Same.*

Substance, country made paper 9½×5 inches Folia, 3. Lines 12 to 15 on a page Character Nāgara Date Saṃvat 1801 Appearance discoloured

It begins —

अथातो यज्ञपार्श्वं व्याख्यास्याम ।

स्थूल मूल कुशौ गतिसौ वादिनौ व्यावृत्त कटिस्कन्दत्रिलोचनकुक्षः

सलोचनस्कायोत्पन्नसो भावोद्दिष्ट व्याख्युसापूय्यस्रोपयुकडु +

सारोक्तसारो ॥ (?)

लौकिके लोकसामान्ये कथादिमौ कृतं वृथा ।
अयज्ञियमनायुष्यं होमं तत्र न कारयेत् ॥ १ ॥
न पैतृयज्ञियो होमो लौकिकेऽग्नौ विधीयते ।
न दर्शेन विना श्राद्धमाहिताग्नेर्द्विजन्मनः ॥ २ ॥

The kārikās number 63, the last of which runs:—

यस्य यज्ञे न भुंजीत ब्राह्मणा वेदपारगाः । (?)
अफलं तद्भवेद्यज्ञं देवाना नोपतिष्ठति ॥ ६३ ॥

Colophon —

इति यज्ञपार्श्वपरिशिष्ट समाप्तम् ॥

Post Colophon Statement:—

सवत् १८०१ वर्षे ज्येष्ठमासे कृष्णपक्षे प्रतिपदा १ चन्द्रवासरेण लिखितं संपूर्णम् ॥

See above, of which this is said to be an abstract (Laghu Yajñapārśva Pariśiṣṭam). But this shorter work seems to be the original work, of which the larger one is an amplification.

994.

993. **यजुर्वेदिहौत्रप्रयोग** *Yajurvedi Hauttraprayoga*

[हौत्रिकपरिशिष्ट ।]

For the manuscript see L. 2062

It is a manual for the use of Hotrpriest The Hotr Priest is concerned only with the Ṛgveda The present work contains directions for the guidance of the Hotā, as given in the Yajurveda. See I O Catal No 388

Aufrecht says that this is the 16th pariśiṣṭa of Kātyāyana.

Post Colophon Statement:—

सवत् १७०५ समये माघे मासे कृष्णपक्षे ।

995.

6153. *The Same.*

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 19 Lines, 13 on a page Extent in slokas 570 Character Nagara Date, Samvat 1866 and Saka 1731 Appearance good Complete

Last Colophon :—

इति श्रीमत्कात्यायनाचार्यकृतवाजसनेयिहौत्रिके पञ्चमोऽध्यायः।

Post Colophon :—

संवत् १८६६ शके १७३१ पौषमासे शुक्लपक्षे दशम्यामिन्दुवासरे समाप्तिमगमत्।

नारायणात्मजहरिमुञ्जोपनामकेन लिखितम्।

996.

6160 हौत्रिकपरिशिष्टभाष्यम्। *Hautrika Parisista Bhāṣya*

By Karkopādhyāya

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 30 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 800 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Last Colophon —

इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ हौत्रिकपरिशिष्टभाष्ये पञ्चमोऽध्यायः।

See W p 61

997.

6154

Substance, country made paper 12×5 inches Folium one Lines, 17 in all Character, Nāgara Date, Samvat 1941 Appearance, fresh

Contains the 17th and the 18th parisistas of Kātyāyana

XVII. प्रसवोत्थान Prasvotthāna (on the rekindling of the domestic fire for the purpose of cooking food to be offered to the Gods and the manes)

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ समाङ्गिति होवाच—भगवन् याज्ञवल्क्य उत्सन्नाग्नीनां को विधिः स्यात् । स होवाच । देवपितृमनुष्याणां निर्वपणाय पाक-यज्ञस्तर्पणे प्रसवार्थविधि वक्ष्यामि । अनेन विधिनाग्निमुपसमा-धाय ब्राह्मणाना न वृथा पाको भवति ।

Ends in 1A —

इति प्रसवोत्थान नाम सप्तदशम परिशिष्ट समाप्तम ।

XVIII कूर्मलक्षण । Kurma Laksana (Being concern ed with the kind of turtle which is required to be buried under the Fire Altar,

Beginning —

मन्त्रब्राह्मणकल्पज्ञश्चित्या कूर्म्मं चिनोति य ।
स चेत् कूर्म्मो भवेत्तत्र प्रायश्चित्त कथ भवेत् ॥
गायत्र्यष्टसहस्रन्तु जुहुयुस्तत्र ऋत्विज ।
प्रायश्चित्ते कृते तस्मिन कूर्म्मलक्षणोदपीयते ॥

There are altogether ten slokas

Colophon —

इति कूर्म्मलक्षण नाम अष्टादशम परिशिष्टम् १८ समाप्त ।

Post Colophon —

स १८४१ भाद्रो वदी ५ पडित बालमुकुन्दस्येदम ।

998

1927 **मूल्याध्यायः वा मूल्य-संग्रहः ।** *Mulyadhya or Mulya Samgraha*

For the MS and the work, see L 4120

Post Col —

शके १७५६ विश्वावसुसवत्सर पौष कृष्ण ७ तद्दिने समाप्तम् ।
हस्ताक्षर विनायक भटइतवकर्ण । हे पुस्तक नाना दीक्षित भागवत टोके काशा चे असे ॥

999.

6174. *The Same.*

Substance, country made paper 9¼×3¼ inches Folia 2 Lines, 9 on a page Character, Nagara. Appearance, discoloured and wornout

There are two leaves, marked 1, 2, although they belong to two different MSS. Both of them contain Mūlyādhyāya of Kātyāyana in 5 ślokas, with the same disquisitions in prose on the subject of Dakṣiṇā etc The first breaks off *in the middle of a verse from Smṛti, in corroboration* of what is stated in Mulyādhyāya The second leaf, in the second line of which Mulyādhyāya begins, contains the whole thing, and it is dated Saṃvat 1660

For the topics treated of here, see our Catal No 1002

This is one of the Kṣepaka Sūttras attributed to Kātyāyana regulating the valuation of cattle, etc For a collection of Kṣepaka Sūttras, see Catal. No. 1003

The text ends in the first line of 2B :—

इति मूल्याध्यायः।

Then follows the disquisition, at the end of which, again, we have the colophon :—

इति मूल्याध्यायः समाप्त ।

Post Colophon :—

संवत् १६६० वर्षे श्रावणवदी १० रवौ+ + ग्रामस्थाने
चमिश्रोत्री विष्णुदासुत चक्रपाणि चमिश्रोत्रीणा लिखीत ।

1000.

5550. कात्यायनमूल्याध्यायविवरणम् । *Kātyāyana-Mulyādhyāyavivarana*

By Gopāla

Substance, country made paper 9¼×4¼ inches Folia, 3 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 125 Character Nagara Appearance, old and discoloured Complete Date, Saṃ 1750

Gopāla's commentary on Kātyāyana's Mūlyādhyāya, begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।

श्रीगोपालं गोपगोपीपरीत

नत्वा सम्यक् श्रीगुरून् जीवदेवान् ।

मूल्याध्याये भाष्यमेतद्विधत्ते

गोपालः श्रीपाधिकानां हितार्थम् ॥

तत्रादौ धात्वाद्यां अभ्यर्हितत्वात् सर्व्वभागप्रदेयत्वाच्च गोमूल्यमेव वदन्ति ।

Colophon —

इति कात्यायनकृते मूल्याध्याये गोपालकृत विवरणं समाप्तम् ।

Post Colophon Statement — स १७५० ।

1001.

931 *The Same*

For the manuscript see L 1796

The Post Colophon Statement —

सवत् १८९२ आ० शु० ७ गुरुवासरे शुभ भूयात् ।

1002

8093 **मूल्याध्यायविवरणम् ।** *Mūlyādhyāya vivaraṇa*

By Vaidyanātha Pāyaguṇḍi with the Text.

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 64 Lines 17 on a page Extent in ślokas 3200 Character Nāgara. Saṃvat 1858. Appearance fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

मुकुलललितभाल कुण्डलामण्डिताङ्ग

गलधृतमणिमाल वेणुनादे रसालम् ।

गजभितरयशील कामिनीमोहजाल

निजजनकुलपाल नौमि गोपालबालम् ॥

व्याख्यातु वैद्यनाथोऽहं श्लोकान् कात्यायनोदितान् ।

प्रणमामि गणेशान सावर्णं गिरिशं गुरुम् ॥

तत्र तावत् सकलकर्म्मणां साक्षात् परम्परया वा नारायणप्रीतिफलकत्वेन श्रीनारायणप्रीत्यर्थं स्वस्वश्रुतिस्मृतिसूत्रादिविहितावश्यकनित्यनैमित्तिकश्रौतस्मार्त्त कर्म्मानुष्ठाने प्रथमजो गौर्दक्षिणा प्रथमजो वत्सो दक्षिणेत्यादिना स्वस्वश्रुति स्मृतिसूत्रादिषु प्रत्यक्षगोदानादीनि दक्षिणात्वेन कर्त्तव्यतयाम्नातान्यधिकारिणां ॥

स्वर्णादिष्विष्टेषु तत्प्रतिनिधीन मूल्यरूपानाह सार्द्धपञ्चपर्वैकार्थपाद्र्धपर्व्वेन च ।

तथाहि— दाक्षिणात्यणिका गावश्चतुष्कार्षापणो वरः ।

रूपे पटकापणका अष्टावनड्हि स्मृता ॥

End —इदममुकमानेन गोमूल्य अथ गोनिष्क्रय इति वा प्रयोगेऽपि बाधकाभाव इत्याऊरिति सर्व्वंरसिद्धिरिति शिवम् ।

गोपालकामदवाभ्या कृता व्याख्या विसङ्कुला ।

लक्ष्मि च विदुषा प्रेमकारिणी नोष्यच तत ॥ (?)

पत्नेरणात् प्रवृत्तोऽह मूल्यार्थाय सतां प्रिये ।

पायगुण्डाख्यको भट्टवैद्यनाथो यथामति ॥

व्याख्यातवान् प्रयासेन कात्यायनवचो हि तत् ।

तुष्टोऽस्तु दक्षिणामूर्त्तिर्दक्षिणाविरुतेः सदा ॥

Colophon —

इति श्रीमत्पायगुण्डोपाख्यवैद्यनाथविरचितं मूल्याध्यायविवरणं समाप्तम् ।

Post Colophon Statement —

संवत् १८८८ शुभकनाम संवत्सरे भाद्रपद वद्य २ तृतीयायामिदं पुस्तकं समाप्तं बुधवासरे ।

श्रीमच्चन्द्रगणाधिपतये नमः ।

58A. अथ रत्नमूल्यमाह. अथ धान्यमूल्यमाह , 58B. अथार्घमूल्यमाह.

अथ हयसौमूल्यमाह , अथ निष्कमूल्यमाह , 61A, अथ रथमूल्यमाह , अथ दोलामूल्यमाह , 61B, अथ गृहमूल्यमाह , अथ पणमूल्यमाह ।

The authorities quoted are —

1A, भविष्यपुराण , 2A, अङ्गिरा , 2B, आपस्तम्ब , 4B, विश्वहेमकोषाच , 6A, याज्ञवल्क्य , 7B, वृहस्पति , 8B, हेमाद्रौ विष्णुगुप्तोक्ते , 10A, द्वैतनिर्णय , 10B, याज्ञवल्क्य , 12A, प्रायश्चित्तचन्द्रिका , मयूखकौस्तुभ भाष्यादिकृत् , कर्क , दानरत्नावली , 13A, नन्दिपुराण , 15B, गोपाल 18B, विष्णु , 19A, मेदिनीकोष , 21B, विद्यारण्यस्वामी , 22A, कालिका पुराणात् , 29A, मेधातिथि , 31A, मिताक्षरा , 32A, विज्ञानेश्वरमदन पारिजातभट्टादि , वशिष्ठ , 32A, मनु , 32B, शङ्खलिखितौ , 33B, षट त्रिंशन्मत , 36A, पराशर , पैठीनसि , 38B, वशिष्ठ विज्ञानेश्वर-मदनार्णव मदन पारिजाता , 42A, नारदीय , 45B, नागभिट्ट , रायमुकुट , 47A रामायण , 47B, कामदेव, महाभाष्यकृत् , 60A, शूलपाणि , 64A शान्ति रत्न, हरिवंश ।

1003.

6161 क्षेपकसूत्राणि । *Kṣepaka Sūttras*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 5 Lines 9 on a page Character modern Nagara Appearance fresh

Of the nature of the Pariśistas There is a class of short works, attributed to Kātyayana, called Ksepakasūttra—see my report for 1901—1902 to 1905—1906 The present MS was meant to be a collection the Ksepakasūttras but it is incomplete The suttras, are separately, given here

I अथात शौचविधि व्याख्यास्याम । दूर गत्वा दूरतर गत्वा यज्ञोपवीत शिरसि दक्षिणे कर्णे वा कृत्वा काष्ठन्तर्धान कृत्वोपविशेत् उत्तरतो निशायान्तु दक्षिणतः उभयो सन्ध्ययोरुदङ्मुखोऽप्युदकगोसमीप वृक्षमूल चतुष्पथ गोष्ठ देवब्राह्मणसन्निधि दहनभूमि दहनविच्छिन्नदेश इति दशदेशान् वर्जयित्वा मूत्र पुरीषयो कुर्यात् ।

गृहीतग्निरुत्थाय मृद्भिरभ्युद्धृतैर्जलैः ।
गन्धलेपक्षयकरं शौचं कुर्य्यादतन्द्रितः ॥, etc.

It ends in 1B.

II. 1B. अथ आचमनविधिं व्याख्यास्यामः प्रक्षालितपाणिपादः शुचौ देशे उपविष्टः प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा बद्धशिखः यज्ञोपवीत्यतिजान्वोर्मध्ये करौ कृत्वा अथान्तरासंस्पृष्टाभिः गन्धरूपरसस्पर्शाग्निश्रमप्राप्ताभिः फेणबुद्बुद(वृद्धि)-रहिताभिरवर्षधारागताभिः अस्पृश्याद्यावर्ज्जिताभिरद्भिः द्विजातयो यथाक्रमेण हृत्कण्ठतालुगं (?) दक्षिणहस्ते ब्रह्मतीर्थेनाचामति ।

III. 2A. *अथ स्मार्त्ताचमनं व्याख्यास्यामः* कर्त्ता हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य धृतशुद्धाधोवस्त्रोत्तरीयो बद्धशिखो बद्धकच्छो दर्भपाणिः प्राङ्मुख उपविश्य उत्तमपात्रे जलमादाय दक्षिणकरे गृहीत्वा वामतर्ज्जन्या संस्पृश्य मुक्ताङ्गुष्ठकनिष्ठेन संहतत्र्य-ङ्गुलिना (संहतात्रिरङ्गुलिना) करेण माषमज्जनपरिमितं जलं विप्रक्षिः पिबेत्, *etc.*, etc.

IV. 2A. अथ स्वस्तिवाचनम् ।

वृद्धिपूर्व्वे ऋद्धिविवाहान्ता अपत्यसंस्कारप्रतिष्ठोद्यापने पूर्व्वं तत्कर्म्मण-श्चाद्यन्तयोः कुर्य्यात् । शुचिः स्वलङ्कृतो वाचयिता तथाभूते सद्मनि मङ्गलसम्भारान् सम्भृत्य युग्मान् ब्राह्मणान् प्रशस्तान् लक्षणसम्पन्नान् गन्धादिभिरभ्यर्च्य दक्षिणया तोषयेत् ।

V. 3A. अथातः पुण्याहदेवदेवता व्याख्यास्यामः ।

पुण्याहं वाचयिष्यन् नाम गृह्णीयादसौ प्रीयतामिति विवाहस्याग्निरौपासनस्य अग्निसूर्य्यप्रजापतयः स्थालीपाकस्य अग्निः गर्भाधानस्य ब्रह्म पुंसवनस्य प्रजापति सीमन्तस्य धाता

VI, 1A. अथ सार्पदैवते आत्मना विधानं *व्याख्यास्यामः* तत्र मूलवृद्धि-पर्य्यासेन पीडा भवति ततः सम्प्राप्ते सार्पे विधानं कुर्य्याद्धर्मं कारयित्वा स्वस्तिकञ्च कृत्वा भद्रे आग्नेयादिचतुर्विदिक्षु चत्वारः(?) कलसान् सहिरण्यान् स्थापयित्वा ततो मध्ये पञ्चमं कलसं स्नानार्थे तीर्थोदकपूरितं वचामुराप्रियङ्गुनागकेशरञ्च क्षिप्त्वा ततो जपः कार्य्यः ।

VII 1B अथ कात्यायनोक्तसूत्रमभिलिख्यते ।

अथ गर्भाधान । स्त्रियाः पुष्पप्रादुर्भावाद्दूर्ध्वं गत्वा त्रिरात्रात् वा तस्मिन्नेव दिवा आदित्य गर्भमित्यादि यमनेद्यते ।

Garbhādhāna breaks off abruptly.

1001

6162 शौचविधि । Saucavidhi of Kātyāyana

Substance country made paper 8¼×4¼ inches Folia 3 Lines 9 on a page Twenty slokas of the anuṣṭup metre Character modern Nāgara Appearance fresh Complete

One side of fol 2 is left blank, although there is no gap

See Saucavidhi in the last number of which this is a metrical version

Beginning —

ॐ नमो श्रीगणेशाय नमः ।
अथात शौचविधिं व्याख्यास्यामः ।
दूराद्दूरतर गत्वा दूरात् परतर व्रजेत् ।
नैर्ऋत्या दिशि वायव्यां वस्त्रेण प्रावृत्तशिर । (?)
यज्ञोपवीत कण्ठे तु कर्णे वा चैव विन्यसेत् ।
उपविश्य तृणे काष्ठे मूत्र गन्धनमुत्सृजेत् ।
दिवा उदङ्मुखश्चैव रात्रौ स्याद्दक्षिणामुखः ।
एव मूत्रपुरीषाभ्यामुभे सन्ध्ये उदङ्मुख ।, etc

Colophon —

इति कात्यायनेनोक्त विधिराचमन स्मृत ।
य कुर्यात् प्रातरुत्थाय प्राप श्रेष्ठद्विजोत्तम ॥ १८ ॥
यथोक्तफलमाप्नोति स्नानादिकर्मणाक्रिया ॥ १९ ॥ (?)
स्थित्वा सध्यासु कर्तव्यमदाद्य उदङ्मुख । (?)
कुर्यान्मूत्रपुरीषे तु रात्रौ चेद्दक्षिणामुख ॥ २० ॥

The beginning :—

श्रीगणेशाय नमः, etc , etc.

यस्य निश्वसितं वेदा', etc , etc.

यस्य स्मरन्ति नामाद्यं नित्यं वैयाघ्रपाद्भवाः ।

तस्य पुत्रमरूपस्य वन्दे चरणपङ्कजम् ॥

भवानीतनयं वन्दे मुनिं कात्यायनं तथा ।

पितरं मातरं वृद्धान् भाष्यकारान् परानथ ।

कुर्व्वे पारस्करस्नानपरिशिष्टे परिश्रमम् ॥

अथातो नित्यस्नानम् ।

विधास्यत इति सूत्र शेषः ।

End :— श्रीदच्छियामूर्त्तिपदप्रसादात्

कात्यायनस्नानविधायिसूत्रे ।

हलागाभिधो याज्ञिकचक्रचूड

चिन्तामणिर्भाष्यमिदं चकार ॥

1009.

6236. (कात्यायनीय) त्रिकण्डिकास्नानसूत्रव्याख्या

(Kātyāyanīya) Trikaṇḍikā Snāna-Sūtra Vyākhyā

By Caṇḍeśvara Thakkura

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 3 Lines, 14, 16 on a page *Extent in ślokas, 130 Character, modern Nagara Appearance*, fresh. Complete

This is included in the series of works written by Caṇḍeśvara under the common title of Gṛhastharatnākara

Colophon —

इति ठक्कुरश्रीचण्डेश्वरकृते गृहस्थरत्नाकरे त्रि॰ सू॰ व्याख्या ।

Beginning :—

अथातो नित्यस्नानमित्युपक्रम्य विष्णोर्वा स्मरणमितिसूत्रम् ।

उपरष्ट्य इत्यनेनापि उपयचो चक्त कुशचक्त इत्यर्थः ।

1010.

6223. **कात्यायनीयस्नानसूत्रभाष्यम् ।** *Kātyāyanīya Snāna sūtra Bhāṣya.*

By Gaṅgādhara (Yājñika).

Substance, foolscap paper 10×5 inches Folia 30 Extent in ślokas, 800 Lines, 1 on a page Character, Nagara Appearance fresh Complete

Colophon :—

इति श्रीमद्गङ्गाधरयाज्ञिकविरचितं श्रीमत्कात्यायनीयस्नान-सूत्रभाष्यं समाप्तम् ।

Beginning :—

यस्य निःश्वसितं वेदाः, etc , etc

यस्य स्मरन्ति नामापि नित्यं वैष्णवशाम्भवाः ।

तस्य पुरुषरूपस्य वन्दे चरणपङ्कजम् ॥ २ ॥

भवानीतनयं वन्दे मुनिं कात्यायनं तथा ।

पितरं मातरं वृद्धान् भाष्यकारान्तरांस्तथा ॥

The object of the work

कुर्वे पारस्करस्नानपरिशिष्टे परिश्रमम् ॥ ३ ॥

अथातो स्नानविधिं व्याख्यास्यत इति सूत्रप्रेयः ।

See our Catal No 1008 (?)

1011.

2968. **कात्यायनगृह्यसूत्रम् ।** *Kātyāyana Gṛhya-Sūtra*

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia, 26 Lines, 9 on a page Character, Nagara Appearance fresh Complete in 6 chapters

It begins —

श्रीकात्यायनोक्तं गृह्यसूत्रम् अथातः पाकयज्ञान् व्याख्यास्यामः ।

अभिसमावर्त्स्यमानो यत्रान्त्यां समिधमभ्यादधानमग्निमिन्धीत वै

वाह्यं वा दायाद्यकाले एके इत्यादि ।

The last colophon runs thus :—

इति षष्ठोऽध्यायः । समाप्तोऽयं गृह्यसूत्रग्रन्थः ।

This is different from Pāraskaragṛhyasūtra

1012.

6196. **सर्व्वानुक्रमसूत्र ।** *Sarvānukramasūtra*

"Being a general index to the Kātya Gṛhya sūtra.

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 90 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

The three leaves are marked 22, 23, 24 and apparently formed part of a big manuscript, containing many other works.

It begins :—

श्रीगणेशाय नमः । कात्यायनाय नमः । ॐ ये ते शतं वामदेव-
त्रिष्टुप् लिङ्गोक्ता अयाश्यामे वामदेवत्रिष्टुप् अग्निः । देवागातु-
विदो गौतमो गायत्र्यग्नि । etc, etc

23A, इति सर्व्वानुक्रमसूत्रे प्रथमोध्यायः समाप्त ।

23B, ०द्वितीयोध्याय ।

(Last colophon)—

इति श्रीगृह्यसूत्रस्य सर्व्वानुक्रमसूत्रे तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ।

Post Colophon :—

बालमुकुन्देन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ।

It ends —

चतुर्विंशत्यक्षराणि चतुर्भिरधिकं क्रमात् ।
त्रेयानीमानि छन्दांसि कर्म्मणि फलसिद्धये ॥ इति ॥

1013.

1419. **पारस्करगृह्यसूत्रम् ।** *Pāraskara Gṛhya Sūtra.*

Substance country-made paper 9×4 inches Folia, 119 Lines 4, 6 on a page. Character Nāgara Date, Samvat 1904 Appearance, fresh Complete

Printed by the late Mahārāja of Hatwa with the commentaries of Karka, Harihara, Jayarāma and Gadadhara

Post Colophon —

श्रीसंवत् १८०७ भाद्रपदशुक्ल ११ सोमवार मूले द्व्युपनाम-
गङ्गाधरेण लिखितम् । श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । श्रीसूर्याय नमः ॥

1014.

1790 *The Same*

Substance country made paper 7×3½ inches Folia 61 Lines 7 on a page Character Nagara Appearance old Complete

1015

887 *The Same*

For the manuscript see L 1168

Post Colophon Statement —

संवत् १८२२ कार्त्तिकादश्यां । (?)

1016.

280 *The Same*

Substance country made paper 9¾×4½ inches Folia 31 Lines 6 on a page Extent in slokas 540 Character Nagara Appearance tolerable

Col —इति गृह्यसूत्रप्रथमकाण्डं समाप्तम् ।

Post Col Statement —

श्रीकाशीश्वरविश्वेश्वरकालभैरवार्पणमस्तु । हस्ताक्षर भवानी
शङ्कर ज्योतिषी ।

A fragment containing the first chapter of Paraskara Gṛhya Sūtra

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । अथातो गृह्यस्थाली-
पाकानां कर्म ।

End —हृदयमालभ्य पूर्ववत् सव्येन पाणिना उपस्थ अभिमृशति । भग

प्रणेतरीति प्रागुतेदानीमिति रेतो-मूत्रमिति मन्यन्ते । गायत्रेणेति प्रतिमन्त्रं मन्यति पुत्रकामोऽभिगच्छेन्नित्यं । २४ ।

The Garbhādhāna ritual at the end of the first chapter is not found in the printed text

1017.

1130. *The Same.*

Substance, country-made paper $10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia, 48 Lines, 7 on a page Extent in slokas 600 Character, Nagara Date Sam 1910, Saka 1775 Appearance, fresh Complete in three chapters

Post Col. :—संवत् १९१०, शाके १७७५ ।

1018

1222 *The Same.*

The present number consists of three batches of leaves

I Folia, 16 $8\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Lines, 7 on a page Character, Nagara Appearance tolerable.

II Folia, 13 to 29 9×5 inches Lines, 7 on a page Character, Nāgara Appearance, very old

These two batches complete the Grhya sūttra

III. Folia, 17 to 26 Continued from the first batch

1019.

11228. *The Same.*

Substance, country made paper $9\times3\frac{1}{2}$ inches Folia, marked 14—20, Lines, 5 on a page. Character, Nagara. Date, Samvat 1686 Appearance old and discoloured.

A mere fragment containing kandikās X—XVII (the last kandikā) of the second kānda

Col. :—इति श्रीगृह्यसूत्रे द्वितीयकाण्डं समाप्तं ।

Post Col. :—शुभमस्तु । ग्रन्थसंख्या २१० संवत् १६८६ समए सावनवदि षउथी ४ ।

1020.

831 गृह्यसूत्रविवरणम् । *Grhyasutravivarana.*

By Karkopādhyāya

For the manuscript see L 1679

14B, इति कर्कोपाध्यायकृते गृह्यभाष्ये प्रथमकाण्डे सांवत्सरिकस्य चूडाकरणम् ।

25A, इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ गृह्यभाष्ये द्वितीय काण्ड समाप्त ।

35, इति कर्कोपाध्यायकृत गृह्यविवरण समाप्त ।

Post Col —

संवत् १८७८ रामाय नमो नम ।

Rajendralāla takes it for a comm on Apastamba Grhya sūtra But it quotes in the beginning ' Athato Grhyasthalipakakānāmkarma" (which is the first sūtra of the Pāraskara Gṛhya sūtra)

1021.

1223 *The Same*

Substance country made paper 11×4½ inches Folia 28 Lines 11 on a page Extent in slokas by a statement in manuscript 1400 Character Nagara Appearance old Complete

Post Colophon —

उपाध्याय रघुरामस्य पुस्तकम् ॥

1022

6458 *The same (with the Text)*

Substance country made paper 9¾×5 inches Folia 52 Lines 11 on a page Extent in slokas 1100 Character Nagara Date Sam 1931 Appearance fresh

To the end of the third kānda The text is marked by rubrics

There are two colophons at the end

51B, इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ पारस्करगृह्यभाष्ये तृतीय काण्ड समाप्तं।

Post Colophon:—

शुभमस्तु। बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकं। स १६९१ भाद्रपदकृष्णामन्द-वासरे।

Again, after two lines, the same colophon —

इति श्रीकर्कोपाध्यायकृतौ गृह्यभाष्ये विवरण समाप्तम्।

गृह्यभाष्यं तृतीयकाण्ड समाप्तम्।

Post Colophon —

बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकं। श्रीरस्तु।

1023.

6100. **पारस्करगृह्यविवरण।** *Paraskara-Grhya-Vivarana*

By Bhartr Yajña

Substance country made paper 9 × 3¾ inches Folia, 68 Lines 8 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

A mere fragment

Beginning — श्रीगणेशाय नमः।

श्रौतान्याधानादीन्युक्तानि कर्म्माणि तदनन्तरं स्मार्त्तान्यन्यानि विधीयन्ते। तत्रैतदादिम सूत्र अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म व्याख्यास्य इति सूत्रशेषः।

29B, इति भर्त्तृयज्ञकृतौ पारस्करगृह्यविवरणे प्रथम काण्ड समाप्तम्।

55A, इति ०द्वितीय काण्ड समाप्तम्।

The third breaks off abruptly

1024.

91 **पारस्करगृह्यभाष्य।** *Paraskara Grhya Bhasya*

By Gadadhara

Substance country made paper 8¾ × 5 inches Folia 11 Lines, 9 on a page Extent in slokas 616 Character Nagara Appearance old In complete

It begins thus —

> श्रीगणेशाय नमः ।
> आविर्भूतखतुर्द्धा य कपिभि परिवारित ।
> हतवान् राक्षमानीकं राम दाशरथि भजे ॥
> स्वाभिप्रायेण हि मया न किंचिदिह लिख्यते ।
> किन्तु वाचनिकं सर्व्वमतो ग्राह्यश्च निर्भये ॥

अथातोधिकार इत्यादिना श्रौतानि कर्म्माण्युक्तानि तदनन्तर स्मार्त्तानि विधीयन्ते । तत्रैतत् प्रथम सूत्रम । अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्म । उच्यते इति सूत्र शेष ।

1025

6456 *The same (with the Text)*

I

Substance country-made paper 11⅛ × 5¾ inches Folia 59 Lines 18 on a page Extent in slokas 1800 Character Nagara Date Samvat 1716 *Appearance discoloured Part I complete*

For the beginning of the commentary see above and L 832

Colophon —

> इति श्रीसमाडवामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते पारस्करगृह्य सूत्रभाष्ये प्रथमकाण्ड समाप्त ।

Post Colophon —

> श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । सवत् १७१६ विक्रमसवत्सरे आषाढे मासे कृष्णपक्षे द्वादश्या तिथौ इन्दुवासरे भरणीनक्षत्रे सुकर्म्मायोगे वाराणस्यां प्रग्रदेण लिखित ।
> शुभमस्तु । यादृशं, etc , ग्रन्थसख्या ४५०० (?)

II

Substance country-made paper 11¾ × 5¼ inches Folia 31 of which the first five are a restoration Lines 19 on a page Extent in slokas 2100 Character Nāgara Date Saṃvat 1716 Part II complete Both written in the same hand

Last Colophon :—

इति श्रीत्रिरमिचित्सम्राट्स्थपतिश्रीमद्वाजपेयियाज्ञिकवामनात्मजदीक्षितगदाधरकृते सीतायज्ञे पदार्थक्रमः ॥ समाप्तं द्वितीयं काण्डम् ।

Post Colophon :—

संवत् १०९६ आश्विनवदि ८ तद्दिने शूद्रेण सूत्रभाष्यं लिखितं। शुभमस्तु ॥

Beginning :—

ॐ श्रीगणेशाय नमः etc., etc.

चूडाकरणमाह साम्वत्सरिकस्य चूडाकरणं, etc., etc

It ends :—

स्त्रियश्च वलिहरणं कुर्युरिन्द्रादिभ्योऽन्येभ्यश्च क्षेत्रपालादिदेवताभ्यो उद्धाचारेण । ततो ब्राह्मणभोजनम् ।

1026.

5968A. **संस्कारगणपति ।** *Saṃskāra-gaṇapati*

being a comm on **पारस्करगृह्यसूत्र ।**

By Rāmakṛṣṇa, son of Koneri.

Substance, country-made paper 11×5 inches Folio, 405 Lines, 9 on a page. Character, Nagara Date, Samvat 1935 Appearance, fresh

Written in two different hands—the first and the older ends in the 120th leaf, the rest being written in the second hand.

It contains the first kāṇḍa See I.O. Catal. No. 358—59.

Last Colophon :—

इति श्रीप्रथमशाखीयरामकृष्णविरचिते पारस्करगृह्यसूत्रविवरणे संस्कारगणपतौ कपिलषष्ठितोऽमिस्थरचाविधानं । प्रथमकाण्डं समाप्तम् ।

Post Colophon —

भाद्रपदशुक्लपक्ष २ शुक्रवासरे लि० नाथरामब्राह्मण काश्यां मध्ये। १८३५ कार्त्तिक सु० रवौ। बालमुकुन्देन लिखापित खिरवकौनजमुनाकायथिन् ग्रन्थ स १०५००।

The genealogy of the author's patron begins in the second verse In the 5th verse the author's patron is said to be— विपूर्व्वजयसिंहदेव = विजय सिंह। See below

In our MS the name of his capital is यदुपत्तन, while in the MSS of the I O it is either मडुपतम or मद्रुपत्तन।

श्रीविन्ध्याचलदक्षिणे सुललिते देशे च पुण्यालये
चातुर्वर्ण्यसमाकुले बहुविधे नाम्ना यदु(?)पत्तने।

तत्रासीन्निजवंशवर्द्धनकर, etc, etc

The fifth verse gives the name of the family, of the author's patron The I O MS reads सेंगरवंशे धोरे, while our MS reads सेंगरवंशवीर Sengara Vanśa is well known, to which Bhagavanta Raya the patron of Nilakantha, the author of Bhagavanta Bhaskara belonged Their influence in the 16th, 17th, 18th centuries was the greatest in the country where the Chambal falls into the Yamuna

The sixth verse in the present manuscript runs —

सम्भाग्नजीविकस्तस्मात् काश्यां कोनेरदेवविबुध ।
तत्सूनुसूनुरामकृष्णाख्य सूत्रविवरण कुरुते ॥

I O MS reads तत्सूनु राम० The metre would be faulty, if the reading of our MS is accepted

1027.

5968B *The Same*

Substance country made paper 10¾×4½ inches Folia 203 Lines 10 11 on a page Character Nagara Appearance new

It contains the second kanda up to the 12th kandika and a portion of the 13th

The author in the beginning of the first kānda, gives genealogies of his patron and of his own The author's patron's name is Vipūrva Jaya Simha, which Eggeling takes to be merely Jaya Simha, while it should be Vijaya Simha Again, Eggeling takes Vijaya Simha to be his grandfather *But Vijaya Simha was, clearly, the patron of his father* (who obtained their livelihood from Vijaya Simha and lived at Benares) and, probably, of himself

Colophon —

12B, इति प्रथमप्राखीयरामकृष्णविरचिते पारस्करगृह्यसूत्रविवरणे संस्कारगणपतौ द्वितीयकाण्डे प्रथमकण्डिका, 16B, इति श्रीप्रथमप्राखीय० द्वितीयकण्डिकाविवरणम्, 19B, ०तृतीयकण्डिकाविवरणम्, 56A, ०चतुर्थकण्डिका, 64A, ०पञ्चमीकण्डिका, 94B, ०षष्ठीकण्डिका, 101A, ०सप्तमीकण्डिका, 104B, ०अष्टमीकण्डिका, 168B, ०नवमीकण्डिका, 186A, ०दशमीकण्डिका, 191A, ०एकादशकण्डिका, 197A, ०द्वादशकण्डिका।

The MS is written in two different hands, the first is older, going up to the 16th leaf

1028.

6101 [पारस्कर]गृह्यसूत्रप्रकाशिका। *Pāraskara Gṛhya sūtraprakāśikā*

By Viśvanātha, son of Nṛsimha or Āśādhara and Gaṅgā Devī

Substance country made paper 12×5 inches Folia 10a Lines 10 on a page *Character Nagara Appearance fresh Incomplete* at the end

For the beginning and the end of the work, see Ulwar Extr No 42

At the end of the work the name of the author's grandfather is given as Sūrya Datta, that of his great grandfather as Lakṣmīdhara and that of his great great grandfather as Muñja, a native of Nandapura and a Nagara Brahmana

The Bhāsya is based on Gargasiddhānta Rajendralāla describes the work of Garga in L 1916, under the name of *Garga-Paddhati or Grhya-Paddhati*

The colophons in the incomplete MS

43A, इति श्रीपण्डितचन्द्रसिद्धान्तमनपण्डितविश्वनाथकृताया गृह्यसूत्रव्याख्याया आद्य काण्ड समाप्तम्, 82B, ॰द्वितीय काण्ड समाप्तिमगमत् ।

It goes up to the end of the 9th kandikā of the second kānda The MS has been left *incomplete in the third* kandika

It gives also the text, which begins in leaf 2B —

अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्म ।

प्रोच्यत इति सूत्र शेष ।

1029

6571 सज्जनवल्लभाख्य कातीयगृह्यसूत्रभाष्य । *Kātiya Grhyasuttrabhāṣya*

Entitled Sajjana Vallabha, by Jayarama

Substance country made paper 9½×5 inches Folia, 64+32 Lines 10—13 on a page Character Nagara. Appearance, fresh Complete Samvat 1936

Folia 1—64 contains the comm on the first two chapters

This part is written in two hands, one larger and the other smaller The latter begins in 47B and goes to the end

इत्याचार्यबलभद्रसुतजयरामकृते सज्जनवल्लभे गृह्यभाष्ये द्वितीयकाण्डविवरण समाप्त ।

46A, इत्याचार्यजयरामकृत गृह्यभाष्ये सज्जनवल्लभाख्ये प्रथमकाण्ड विवरण ।

. Foll 1—32 contain the last few lines of the second kānda and the whole of the third

Last Col —इति श्रीमत्कातीयगृह्यसूत्रभाष्ये सज्जनवल्लभाख्ये जय रामकृतौ तृतीयकाण्डविवरण समाप्त ।

Post Colophon –

सम्वत् १९३६ शके १७८६ आश्विन कृष्ण अमावास्यायां मद-वासरे लिखि० सचाति भट्टमेवाला जौशि वख्यारामेण काश्मा । शुभ भवतु सवत् १८७६ १ वर्षे माधिन शुद्ध १५ दिने पाठक वलभद्रसूनुना देवभद्रेण विभेगोत्तर लिखापितमिद माश्रम इद पुस्तक पाठक देवभद्रस्यैव ग्रन्थस्यास्य सख्या २७०० तत्र मूलस ६०० विवरण स २१०० ।

The post colophon statement is unintelligible For, in the first place S 1936 is equivalent to Śaka 1801 and not 1786 The second Samvat date 1876 appears to be the date of the original MS from which it is copied But the statement in Sanskrit of a sort does not appear to be clear

Maṅgalācaraṇa, the author, his Guru and Paramaguru, father and grandfather, and the object of the work —

श्रीमत्केशववागगणाधिपपदद्वन्द्वप्रभाभासुर
स्वान्तोत्साहविज्रम्भितामलमतिग्राह्ये च गृह्ये कृते ।
दृष्ट्वा कर्कमुखै कृतानि बहुशो भाष्याणि गुह्यानि त-
द्व्याख्ये समतैरिद जयपरो रामो लिखत्यादरात् ॥ १ ॥
कतिसद्गुरुपदाम्भोजपरागोद्धू(द्ध)सरालक ।
जयरामस्य मेवाटो भारद्वाजसगोत्रक ॥ २ ॥
श्रीमन्माञ्चिकमाधव श्रुतिसुधासिन्धोर्विगाहासतद
वेद्यस्तत्कृपयाभवद्द्विजवर श्रीकेशवस्तादृश ।
तत्पादद्वयकसुश्रुषा कृतमिद कातीयगृह्यस्य सद
भाष्य सज्जनवल्लभ च जयरामेण प्रसादाद गुरौ ॥ ३ ॥
आचार्यापरनामधेय इति यो दामोदरोऽभूद्द्विजो
भारद्वाजसगोत्र आत्मरतिरस्याप्यात्मजस्तादृश ।

नाम्ना श्रीवत्सभद्र आसम्(सु)यग्राक्तत्सूनुनेतत् कृत
भाष्य सज्जनवल्लभ जययुता रामेण मत्प्राप्तये ॥ ४ ॥
पाठे योऽभूद्विसंवादो गृह्यसूत्रे समन्त्रके ।
उपेक्षितः स विदुषा मतमाश्रायि युक्तित ॥ ५ ॥
प्रयुक्ता अन्यथा मन्त्रा न भवन्त्यर्थसाधका ।
ससाधयन्ति सर्व्वार्थान यथावत पठिता यदि ॥ ६ ॥
नानाशास्त्रीयमन्त्राणां पाठशुद्धौ स्वपाठका ।
व्याख्यातार प्रमाण स्युरित्येतच्छिष्टनिश्चय ॥ ७ ॥
अतस्तत्तत स्वशाखीयमन्त्राणामग्र्यपाठकान् ।
दृष्ट्वा सुबोध गृह्यस्य भाष्य वै लिख्यत स्फुटम ॥ ८ ॥
तत्क्षन्तव्य सुनिपुणै[] स्वबालचापल यथा ।
मया तु स्वीयबोधाय क्रियते नतु तद्विदा ॥ ९ ॥

Then it goes on —

आदौ तावत सूत्रकृता श्रौतान्याधानादीनि कर्म्माणि उक्तानि स्मार्त्तानि चाभिधीयन्ते । तत्रैतदादिम सूत्र ।

अथातो गृह्यस्थालीपाकाना कर्म्मेति ॥ वक्ष्यत इति सूत्रशेष ।

Though called Katiyn tl is is really Iaraskara

The closing couplet gives the date of the work as S A. 1611

शशीन्दुरसचन्द्रेऽब्दे मासीषे प्रथमे दले ।
त्रयोदशामिन्दुयुजि प्रालखीद मता प्रियम् ।

1030

3219 *The Same*

Sub tance co try nade pa er 11¼×o¼ n hes. ... 40th and the 48th In fr patha form Cl arac er ... ent ry Appearance d scolo red and worn-out. ...

The colophon of the text —

30A, इति कातीयगृह्यसूत्रे प्रथम काण्डम्

105

The colophon of the Bhāsya:—

इत्याचार्यजयरामकृतगृह्यभाष्ये सज्जनवल्लभाख्ये प्रथमकाण्ड-
विवरणम् ।

1031.

5870. **पारस्करगृह्यसूत्रभाष्यम् ।** *Pāraskara Gṛhya sūtra Bhāṣya.*

By Viśveśvara.

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 9 to 38 Lines, 13 on a page. Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance, fresh

A mere fragment.

The original of the manuscript was defective, and it leaves the reverse of the 37th leaf blank.

It quotes largely, Harihara, Karkācārya, Ananta Yājñika and Deva Yājñika Viśveśvara, the commentator was the nephew of Yājñika Harihara.

Fol 38, इति श्रीयाज्ञिकहरिहरभ्रातृसूनुना विश्वेश्वरविरचिते (?) गृह्यसूत्रे प्रथमकाण्डे अष्ट + + +

Here ends the leaf. There is no other colophon

1032.

6171.

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 6 Lines, 8 9 on a page Extent in slokas 100 Character, modern Nāgara Appearance discoloured

A number of short treatises, ending with the colophon.—

इति कात्यायनपारस्करकृते गृह्यसूत्रे शान्तिकर्मप्रयोगे क्षेप-
काणि समाप्तानि ।

I. अथातो मूलविधिं वक्ष्यामो मूलांशे प्रथमे पितुर्नष्टो द्वितीये मातु-
स्तृतीये धनधान्यस्य, etc , etc

2A. इति मूलनक्षत्रविधानम् ।

II अथातो यमलजनने प्रायश्चित्ति व्याख्या[स्या]मो यस्य भार्या गोदासी महिषी वडवा विजनति प्रसवेत्, etc

3A इति यमलजननविधानम् ।

III A paragraph of three lines and a half about Garbhadhana numbered 3, beginning अथर्तुमतीं जायामभिगच्छेत्,etc

IV Then simply अथ गर्भाधानमूर्द्ध numbered 1—Fol 3B

Begins —अथ गर्भाधान स्त्रियाः पुष्पवत्याश्चतुरहादूर्द्ध स्नात्वा विरजायास्तस्मिन्नुदकमादित्य + गर्भमित्यादित्यमवक्ष्यति ।

V 4A अथ कर्णवेधो वर्षे तृतीये प्रथमे वा etc etc

VI 4A अथातो वापीकूपतडागारामदेवतायतनानां प्रतिष्ठापन व्याख्यास्यामस्तत्रोदगयन आपूर्य्यमाणपक्षे, etc , etc

VII 4B *Beginning* —

अथोपनीतो ब्राह्मणस्त्रिशिखशिखी जटिलो मुण्डो वा

, etc , ending तस्माद्गोदानमिति तस्माद् गोदानम् ।

VIII 4B *Beg* —

अथातो धर्मजिज्ञासा केशान्तादूर्द्ध अपत्नीक उच्छिष्टाग्नि रनग्निको वा

Ending in 6A (5B left blank, although there is no gap) पितृपितृव्यभ्रातृपत्न्यायाग्रयणानि कुर्य्यात् ।

IX 6A अथातो यमलजनन मादत व्याख्यास्यामो यस्य च यमलौ पुत्रौ दारिका वा प्रजायते पूर्णे दशाहे चतुर्थे क्षीरवृक्षाणां कषायमाहृत्य etc , etc

X 6B अथात आरोग्यम् etc

1033

6204

Substance country made paper 12 × 4½ inches Folium one Lines, 10 on a page—20 in all Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured

I. The obverse of the leaf.

Beg. :—अथ गृह्यसूत्रशेषकाणि लिख्यन्ते ।

अथ गर्भाधानं । स्त्री० कुर्यात् ॥ १ ॥ अथ गर्भाधानादूर्द्धम् चिराचात् सम्भवकाले यदि ऋतुमती भवति व्यपगतरजसि यथामङ्गलं स्नाताया निशि तल्पस्थायां दक्षिणेन पाणिनोपस्थमभिमृश्य जपेत् विष्णुर्योनिं कल्पयतु, etc.

... ... २ ॥ अपर्तुमती जा० त्य० ॥ ३ ॥ अथातो यमलजनने० वति ४ ॥ अथातो मूल वि० श्लक्ष्णवेटार्कस्वादिर . .. ... ५ ॥ अश्लेषा अथ कर्णवेधो० ६ ॥ अथातो वापी कू० ७ ॥ अथात उपनीतो० मिति ८ । इति कात्यायनप्रणीताष्टादशपरिशिष्टोक्तवेदव्रतानां विधिः ।

अथातो धर्म्मशिक्षा० कुर्यात् ६ ॥ अथातो यमलचरुं ... ... अथात आरोपणम् ... . इति कात्यायन प्रणीतानि परिशिष्टानि समाप्तानि ॥

II. The reverse of the leaf.

Beg. :— कात्यायनं सुखासीनं गौतमं परिपृच्छति ।

लक्षहोमस्य यत् पुण्यं + + +

Colophon :— इति कात्यायनोक्तलक्षहोमविधिः ।

1034.

6158. भोजनसूत्रम् । *Bhojana sutra.*

Attributed to Yājñavalkya.

Substance, country-made paper 9½ × 4 inches. Folia, 4 Lines, 7 on a page Extent in slokas, 50. Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति वाजसने[यि] याज्ञवल्क्यभोजनसूत्र समाप्त ।

Beginning :—

अथ भोजनसूत्रम् ।

अथातः श्रुतिस्मृतीरनुसृत्य भोजनविधिं व्याख्यास्यामः ।

आचान्त उत्तरीयवस्त्रो धृतश्रीखण्डगन्धचित्रपुण्ड्रो भोजनशालामागत्य गोमयोपलिप्ते शुचौ देशे विहितपीठाधिष्ठितो नित्यप्राङ्मुखो

नोदङ्मुखो न दक्षिणामुखो न प्रत्यङ्मुखो न विदिङ्मुखः श्रीकाम-
श्चेत् प्रत्यङ्मुखः सत्यकामश्चेदुदङ्मुखो यशस्कामश्चेद्दक्षिणाभिमुख-
श्चेन्नुमाहपित्रवर्ज्जं हस्तपादास्येषु पञ्चसार्द्रो नीवारचूर्णैः गौर-
मृदा भस्मनोदकेन वा मण्डलं कुर्यात् चतुष्कोणं ब्राह्मणस्य त्रिकोणं
क्षत्रियस्य। etc

1035.

6165 *The same here called* **भोजनविधिचिकण्डिकासूत्रम्।**

Bhojanavidhi-Trikandika sutra

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 3 Lines 10 on a page Extent in Slokas 50 Character modern Nagara Appearance discoloured Complete

The same work as above But here it is stated to be by Ananta Deva.

Fol 3A, Colophon —

इति श्रीमद्द्विवेदि--वेंकटदेवात्मज—अनन्तदेवविरचितं भोजन-
विधिचिकण्डिकासूत्र समाप्तिमगमत्।

Then we have a number of slokas, containing invocations to gods.

Beg. —धर्मराज उवाच।

गोविन्द माधव मुकुन्द हरे मुरारे।
शम्भो शिवेश शशिशेखर शूलपाणे॥

1036

10115. *The Same.*

Substance, country made paper 11×5 inches Folia 2 Lines 9 on a page Extent in slokas 30 Character modern Nagara Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति वाजसने[य]याज्ञवल्क्य भोजनसूत्र समाप्त।

Post Col :—

मालवो रघुनाथस्येदं पुस्तकम्।

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE WHITE YAJURVEDA

1037.

10443. क्रतुरत्नमाला । *Kraturatnamālā.*

By Harihara.

Substance, country made paper 10¼×4¾ inches Folia 31 Lines 7 8 on a page Extent in slokas, 600 Character, Nāgarī of the sixteenth century Appearance, old and discoloured

This forms part of a comprehensive work (Kraturatna mālā) on Vedic ceremonials, of the school of Kātyāyana. It is an old and authoritative work, being quoted by Hemādri, Kāmadeva, Raghunandana and others, while it often quotes Trikāṇḍamaṇḍanācārya

Harihara, the author of the present work, is better known as the author of the Bhāsya on the Pāraskara Gṛhya sūttra

Beg —श्रीगणेशाय नमः ॥ अथेदानीं सूत्रक्रमप्राप्याग्न्याधेयपद्धति लिख्यते। तत्राग्न्याधेय। जाते + यजमान' चन्द्रताराद्यनुकूले पुण्येऽहनि निर्द्दोषशुचिभूभागस्थितस्य शमीगर्भस्याश्वत्थ + + प्राची-मुदीची + + + घुणकीटादिदोषरहितां सरसां शाखां छेदयित्वा ग्रह्यमाणीय तस्या मूलखण्डेन चतुर्विंशत्यङ्गुष्ठपर्व्वदीर्घां षडङ्गुष्ठ-पर्व्वायतां चतुरङ्गुष्ठपर्व्वोत्सेधा अधरारणि त घटयित्वा तावृशी-मेवोत्तरारणिमुत्तरखण्डेन घटयेत् ॥

15B, इति मिश्रमिश्रोत्रिहरिहरविरचितायां क्रतुरत्नमालायामग्न्याधेय-प्रयोगरत्नगुम्फः ॥ तत्राग्न्याधेय अन्यथाकरणादिना कर्म्मभ्रंशे (भ्रंशे) जाते प्राय-श्चित्तस्य अभिधानात् अनादिष्टप्रायश्चित्तहोमः ॥

16A, ०अग्न्याधेयप्रयोगरत्नगुम्फ ॥

23A, ॰पुनराधेयप्रयोग[र]त्नगुम्फः ॥

25A, इत्युपस्थानप्रकरणं ।

29A, ॰अग्निहोत्रहोमप्रयोगरत्नगुम्फः ॥

30A, तथा च त्रिकाण्डमण्डनाचार्य्यः ॥

एवमागामिनामाय मुख्यकालादधःकृतः ।
स्वकालादुत्तरो गौणकालः पूर्व्वस्य कर्म्मणः ॥
गौणेष्वेतेषु कालेषु कर्म्म चोदितमाचरेत् ।
नित्येष्टिसग्निहोत्रञ्च भारद्वाजोऽयमाप्नुत ॥ इति ।

Last Col. :—इति श्रीहरिहरविरचिते रत्नमालिकायां पञ्चहोमप्रयोगविधिः समाप्तः ॥

1038.

6098 **कात्यायनश्रौतसम्प्रदायपद्धतिः ।** *Kātyāyana Śrauta-Sampradāya paddhati*

By Sampradāyācārya Mādava Vājapeyi

Substance foolscap paper 9¼ × 5 inches Folia 143 Lines 11 on a page Leaves 8 to 32 belong to a much older manuscript on country made paper Extent in slokas, 3700 Character, Nagara Appearance new Complete

The beginning of the work :—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सम्प्रदायाचार्य्यकृतकात्यायनश्रौतसम्प्रदायपद्धतिर्लिख्यते ।

हेरम्ब शङ्कर विभो तरसान्तराय
वर्गं न भर्गतनयात्र तवोपचारः ।
यद्विघ्नमूलखननाय विधाय हस्तं
सन्तर्कितोऽसि भगवन् स्वयमुद्यतस्त्वम् ॥

कृताधानस्य प्रथमपौर्णमास्यां मातृ[पूजा]पूर्व्वकं श्राद्धं । ततोऽन्वारम्भणीया । पुनः स्वस्थाने निक्षेपः । पुनः पञ्चभूसंस्कारः । उद्धरणम् । वैकल्पिकपदार्थावधारणम् । बद्धशिखः कुशोपयमः षट् समिधो गृहीत्वा अग्न्याधानम् आहवनीयगार्हपत्य-दक्षिणाग्निषु आहुतिपक्षे गार्हपत्यदक्षिणामाहवनीयेषु ।

This is a sort of commentary on the Srauta-sūttra of Kātyāyana, explaining, and giving directions for, the ceremonials in the same order is dealt with in the Śrauta-sūttra It leaves out the first chapter, Paribhāsa, and starts from the second chapter on *Paurnamasa Yaga*

4B, प्रथमोऽध्याय , 6B, द्वितीयोऽध्याय , इष्टि समाप्ता, 16A, होम समाप्त , 36B, इति पशुबन्ध समाप्त , 65A, चातुर्मास्य समाप्ता, 75A, गवामयन समाप्तम् 78B, वाजपेय समाप्त , 89A, राजसूय समाप्त , 104B, चयन समाप्ता, 109A, सौत्रामणि समाप्ता, 115A, अश्वमेध समाप्त , 115B, पुरुषमेध समाप्त , 116B, सर्व्वमेध समाप्त , 117B, पितृमेध समाप्त , 127A, चदौना समाप्ता , 133A, सत्राणि समाप्तानि , (Last colophon) इति सम्प्रदाये प्रायश्चित्ताध्याय समाप्त — इति माधववाजपेय्युपनामकसम्प्रदायाचार्य्यकृता कात्यायनश्रौतसम्प्रदायपद्धति समाप्ता।

It ends —सचेऽप्येतदेवाद्धरावर्त्तने । प्रमादात् सोऽपि कर्म्मस्खलता इदानीं कालाज्ञतिविधिस्त्रेन निमित्तेन पद्धती सव्वथा प्रचारप्रोक्तिणी । (?)

Sampradaya paddhati as stated by Aufrecht in Cat Vol I, is quoted by Yajñikadeva on Katyayana Srauta sūttra 6, 8 13, and by Devabhadra in Prayogasara L 756, whereas it often quotes Karka Bhasya

1039.

6498 **सम्प्रदायार्थदीपिका ।** *Sampradayarthodipika*

By Vaidyanatha Misra, son of Ratnesvara.

Substance country made paper 11×4½ inches Fol a 4 Lines, 13 on a page. Extent in slokas 159 Character Nagara Date Samvat 1919 Appearance fresh Complete

This comments only on difficult portions of Katyayana Śrauta Sampradaya paddhati It consists of two chapters

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

गणेशान नमस्कृत्य वैद्यनाथ कुरुद्विज ।
सम्प्रदायाश्रयं स्वार्थं विविनक्ति क्वचित् क्वचित् ॥

प्रथमपौर्णमास्यामिति । प्रथमशब्दोयं द्वयो पौर्णमास्यो पूर्व्वा-
माधानसमनन्तरभाविनी च पौर्णमासीमाह पुनरिति पुनशब्दो
अन्वारम्भणीयाया पूर्व्वमप्येतान् गमयति उत्तरेष्वपि पदार्थेषु
पुनशब्दोऽनुवर्त्तते सामर्थ्यात् दर्शपूर्णमासादौ तु कथनं प्रकृति-
त्वात् बद्धशिखत्वादिकथनं स्मृतिविहितानां स्नानादीनामप्युप-
लक्षणम् । मध्ये कथनं लेखकदोषात् .... अस्मिन्नेव
विहारे इति . . . . . स्वयमेवेति . .... आरण्याशन वेति
. ततो ब्रह्मवरणादीनि आदिपदमुत्तरपदार्थाभिप्रायेण
इदानी पदार्थानाह व्रतजप इत्यादि ।

2B, श्रीरत्नेश्वरपुत्रोऽसौ वैद्यनाथ क्वचित् क्वचित् ।
सम्प्रदायाश्रय स्वार्थं व्यनक्तु प्रथमेऽध्यये ॥

अत्र यद्यपि होतुरनुमन्त्रणा नोक्ता होतृवेदविहितत्वात् तथापि
शाखान्तरीयमभ्युपगतमस्त्येवेति मन्तव्य ॥ वेदस्तरणे होतु स्वस्य
वचनेनाहवनीय यावत् ॥ . ... 4A.
होतु स्वस्येति आश्वलायनके होत्र इत्यर्थः । एतेनेदमह रक्षसा
शौवेत्यादौ पुस्तके उदकोपस्पर्शः सम्प्रदायानभिमत इवाभाति
समाम्नायात्, etc

Last Colophon —

इति श्रीमन्मिश्ररत्नेश्वरसुतमिश्रवैद्यनाथकृताया सम्प्रदायार्थ-
दीपिकाया द्वितीयोऽध्यायः ।

Post Colophon —

संवत् १८२९ ।
कार्त्तिके मासि सिते पक्षे पञ्चम्यां सौम्यवासरे ।
गोपीनाथोऽलिखत् काश्यां समीपे राजमन्दिरे ॥

1040.

10387. *The Same.*

Substance, country-made paper. 10×4 inches Folia, 6. Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 122 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old.

4B, सायं अतप्रोय: कर्के मङ्गलस्वरूपं दर्शयति अग्न्याधानमित्यादिना।

Karka is also quoted in 5A, 5B and 6A.

3A, सम्प्रदाये प्रथम: ।

4B, इति सम्प्रदायटीकायां वैद्यनाथलिखितायां द्वितीयोऽध्याय: ॥

Last Colophon :—

इति श्रीवैद्यनाथलिखितायां सम्प्रदायटीकायां तृतीयोऽध्याय: ।

1041.

6111. कात्यायनसूत्रपद्धति: । *Kātyāyanasūtrapaddhati.*

By Deva Yājñika.

(Chapters II and III, Darśa-Pūrnamāsa-Paddhati).

Substance, country-made paper. 11×5½ inches. Folia, Ch II—complete in 15 leaves, of which the first is missing, and Ch III complete in 12 leaves. Lines, 13, 14 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

Colophon of Ch. II.—

चिरमिचित्सम्राट्स्थपतियाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकश्रीदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ द्वितीयोऽध्याय: ।

Colophon of Ch. III :—

तृतीयोऽध्याय: ।

1042.

6112. *The Same.*

(Chapter IV.)

Substance, country-made paper. 10×4 inches Folia, 56 Lines, 10, 11 on a page Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

पौर्णमासेष्टिरुक्ता । अथ दर्शेष्टिरुच्यते ।

Colophon :—

इति श्रीचिदग्निचित् सम्राट्स्थपतित्रिंशत्क्रतुसम्मद्यायाज्ञिक-श्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ चतुर्थो ऽध्यायः समाप्तः ।

1043.

6113. *The Same.*

(Chapter V, called Cāturmāsya-paddhati)

Substance, country made paper 10×4½ inches. Folia, 43 Lines 9 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Incomplete

Ending abruptly in the seventh kaṇḍikā.

Beginning :—

अथ चातुर्मास्यानां पद्धति र्लिख्यते । तत्र प्रथमप्रयोगे मातृ-पूजापूर्व्वकमाभ्युदयिकं श्राद्धम् । तेषां प्रारम्भः फाल्गुन्यां पौर्ण-मास्यां । शाखान्तरात् चैत्र्यां वैशाख्यां वा ।

43A. षष्ठी कण्डिका ।

1044.

6117. *The Same* (ऐकाह्निकचातुर्मास्यपद्धति) ।

By Deva Yājñika.

Substance country made paper 10×4 inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured

This relates to the duties of the Hotṛ priest in Aikāhika-Cāturmāsya.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

ऐकाह्निकचातुर्मास्यानां हौत्रप्रयोग उच्यते ।

End.—इति शाखायनसूत्रानुसारेण ऐकाह्निकचातुर्मास्यहौत्रम् ।

मध्वर्तां गृहमेधिनां अन्वावाहनोत्तमप्रयाजखिष्टिहविरादेषु कीर्त्तनाभावः सूक्तवाकव्यूहनयोस्तु(?) भवति ।

इति देवयाज्ञिकहतैकाद्विककातुर्मास्यपद्धतौ ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु । शुभं भवतु ॥

1045.

6110. *The Same.*

(Chapter VI, called Nirūdha-Paśubandha.)

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia, 26 Lines, 9 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured

Beginning :—

अथ निरूढपशुबन्धस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

Colophon :—

इति श्री[त्रि]रग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकप्रजापतियाज्ञिकश्रीदेवहतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ षष्ठोऽध्यायः ॥

1046.

6109. *The Same.*

(Chapters VII—IX, called *Agniṣṭoma-paddhati.*)

Substance, country-made paper. 9⅛ × 3½ inches Folia, 96 Lines, 11—13 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1589 Appearance, old and discoloured.

Last Colophon :—

इति त्रिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिर्विंशत्क्रतुहद्याज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकश्रीश्रीदेवहते कात्यायनसूत्रपद्धतावग्निष्टोमः समाप्तः ।

Post Colophon Statement :—

संवत् १५८९ वर्षे चैत्रसुदि १ श्रीरुद्रनागदेव । श्रीवामदेवात्मजेन गोवालाकेन लिखितमवलोकनाय ।

Beginning :—

अथाग्निष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते । स्वकालहताधानस्य दर्शपूर्णमासाभ्यां यागः ।

याज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायन[सूत्रपद्धतौ स]त्रात्मको द्वादशाहः समाप्तः ।

अथाहीनात्मको द्वादशाहोऽभिधीयते ।

It ends abruptly.

II.

Substance, country-made paper 11×5 inches. Folia, 18 to 13. Lines, 19 on a page Character, Nāgara of Samvat 1638 Appearance, discoloured

19A, इति श्रौतेऽग्निचित्, *etc* द्वादशाध्यायः समाप्तः । अथ गवामयनस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

21B, इति श्रीयाज्ञिकदेवकृताया कात्यायनसूत्रपद्धतौ गवामयनसंज्ञं संवत्सरसत्रं समाप्तम् ।

इति कात्यायनसूत्रपद्धतौ त्रयोदशोऽध्यायः ।

अथ वाजपेयस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

Last Colophon in this fragment:—

इति वाजपेयः ।

इति त्रिरग्निचित् •, etc. चतुर्दशोऽध्यायः समाप्तः ।

Post Colophon:—

संवत् १६३८ वर्षे आश्विनशुद्ध २ गुरौ लिखितम् । शुभमस्तु ।

वाजपेयस्य ग्रन्थसंख्या शत ५७५ ।

1019.

34. *The Same* (वाजपेयपद्धतिः)

The MS. has been described by Rājendralāla under No. 808.

Post Colophon:—

संवत् १६५५ चैत्रवदि ० रवौ श्रीकाश्यां श्रीभवानीशङ्करचरणसन्निधौ । श्रीभवानीशङ्करार्पणमस्तु । कात्यायनसूत्रस्य चतुर्दशोऽध्यायः समाप्तः । शुभमस्तु ।

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।

न विद्यतेऽस्मा दिषो स्वभावांशमी फि वा ।

This is based on the 14th chapter of Kātyāyana Śrauta sūtra, in which the Vājapeya ceremony is treated of.

The authorities quoted are —(1) Gautama, (2) Dhanañjaya, (3) Āśvalāyana.

1050

6108 *The Same*

(Chapters XVI—XVIII, called Cayana paddhati)

Substance country made paper 9¼×4½ inches Folia 104 Lines 9 on a page Character Nagara of the nineteenth century Copied from a manuscript, dated Śaka 1679 Appearance fresh

The first five adhyāyas of this treatise have been printed by Weber in his edition of the White Yajurveda, Vol III.

Beginning —

अथ सोमाङ्गभूतस्याग्निचयनस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

तदग्निचयनं सोमयागमात्रे विकल्पेन भवति ॥

32A, इति श्रीचिरमिचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृताया कात्यायनसूत्रपद्धतौ षोडशोऽध्याय,

77B, ० सप्तदशोऽध्याय, (Last colophon) ० याज्ञिकश्रीदेवेन कृताया कात्यायनसूत्रपद्धतावष्टादशोऽध्याय समाप्तः ।

End —तेन मैत्रावरुण्याया पयस्याया उपांशुत्वे देवसूहविर्षां(?) क्रमश्चाभ्युदूचादवगन्तव्यः ।

Post Colophon Statement —

शाके नवाग्निरसगौरजसंख्ययुक्ते

छब्देश्वरे त्वसितपद्मनभस्यमासे ।

पञ्चास्यगे दिनमणावलिखच्चतुर्थ्यां

दैवाकरिश्चयनपद्धतिमादरेण ॥

1051.

6115. *The Same.*

(Chapter XXII.)

Substance, country-made paper. 10×4½ inches Folia, 20. Lines, 13 to 15 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old, discoloured and worn out Complete

Beginning.—

श्रीगणपतये नमः।

अथैका[हा]नां पद्धतिर्लिख्यते। तत्र उदगयने सर्व्वपक्षे पुण्याहे प्रतिपदि वा शोभने नक्षत्रे अनुकूले चन्द्रे वा एकाहाना दीक्षा भवति।

Colophon :—

इति श्री[त्रि]रमिष्टित् सम्राट् स्थपति चिय(?)क्रतु महायाज्ञिकेन (?) प्रजापतिसुतदेवकृतौ पद्धतिः समाप्ता। द्वाविंशोऽध्यायः॥

1052.

6114. *The Same.*

(Chapter XXV.)

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia, 90 Lines, 12 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1709 Appearance, discoloured

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः। श्रीसरस्वत्यै नमः॥

दर्शपूर्णमासादीनि सत्रान्तानि कर्माण्युक्तानि अधुना तेष्वेव कर्मसु कर्म्मविनाशे प्रायश्चित्तमभिधीयते।

Colophon :—

इति श्रीचिंशत्क्रतुसम्महायाज्ञिकश्रीश्रीप्रजापतिसुतेन सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीश्रीदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ पञ्चविंशोऽध्यायः।

Post Colophon —

संवत् १७०८ वर्षे श्रावणमासे कृष्णपक्षे षष्ठी शनिवासर इद पुस्तक समाप्तम् । शुभमस्तु । लिखित पितमलकायथ ।

1053

10211 *The same here called* **यज्ञकवल्लभा ।** *Yājnika vall ibhā*

By Yājñika Deva

Substance country made paper 9×4½ inches Folia 19 Lines 11 13 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

On the observe of the first leat —

यज्ञवल्लभायामुत्तरार्द्धंप्रारम्भ ।

A portion of Yājnikadeva's Paddhati, usually called यज्ञवल्लभा or more commonly याज्ञिकवल्लभा

Beginning —

अत पर ब्रह्मत्वमुच्यते ॥ वर्त्तमाने कर्म्मणि वाग्यत स्यात् । etc, etc

2B इति ब्रह्मत्वम् ॥

श्रीमाल कमलानिवासभुवन धर्म्मस्य धामाद्भुत
स्वर्गस्पर्द्धि समृद्धिचारुजनतापापापह सेवितम् ।
तीर्थे स्वर्गधुनीर्मखेस्व मुनिभिर्विद्याधरैखामहै
दानेज्याध्ययनैर्व्रतैर्द्विजगणैराभाति भूम्नौ पुरम ॥
प्रश्नच्छात्प्रमाण + पुटमतेर्वेदवेदाङ्गवेत्तृ
पुत्र श्रीयाज्ञिकोऽसौ ग्टहपति + इति श्रीमधादेवनाम ।
प्राकृतनय कर्म्मकाण्डप्रवचनचतुर स्वर्गसोपानकल्प
चक्रे विद्यावदातो विबुधजनमनोऽम्भोधि (विबुधजनमनोधाम्भोधि)
चन्द्रायमाणम् ॥

पूर्वा पौर्णमासीमुत्तरां चोपवसेदित्यारभ्य खमितरे खमितर इत्येवमन्त पूर्वतन्त्रमभिधाय इदानीं साम्प्रत कत्तु महोदयाय अथे तू(चौ)ण दुरपोय (?) प्रत्यूहव्यूहव्ययोहार्थं श्रोट(च)जनमन[ः] समाधा[ना]र्थं उत्तरतन्त्रमारभ्यते । ज्योतिष्टोमधर्म्मा सर्व्वक्रतुषु भवन्ति(ति) ए(य)काहे द्वादशाहे च ।, etc , etc

3B इति महावीरकरण , 8A, इति प्रवर्ग्य , 10A, इति प्रवर्ग्योत्सादन , 11A, इति सर्वं०व्यग्निष्टोम समाप्त , 12A, इति उक्थ समाप्त 12B. इति षोडशी— अथ वाजपेयः , 16A इति वृहस्पतिसव समाप्त ।

19A तथाचाह ग्रन्थकार । (?)

गुरूणा वचन मत्वा तथा कर्कस्य + + + ।
उक्त ग्रन्थ मया चास्मिन शिशूना हितकाम्यया ॥
यज्ञभूमि समागत्य मुग्धामत्र दिवौकसः । (?)
पदार्थतत्त्वबोधेहि केवल नवकोटका ॥

अवसितमारभ्यते ॥

See the next number

1054

10212 *The Same*

Substance country made paper 10¾ × 4 inches Fol a 19 Lines 10 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

Beg —पूर्व्वां पौर्णमासीमुत्तरां चोपवसेत्, *etc* , *etc*

So it begins with the topic of fol 2B of the last number

2A, इति महावीरकरण , 5B, इति प्रवर्ग्यः समाप्त , 6B, इति प्रवर्ग्योत्सादन , 7A, इति सर्व्वपूज्ययाज्ञिकवल्लभाया अग्निष्टोमो द्वितीय समाप्त ।

8A, इति याज्ञिकवल्लभाया उक्थस्तृतीयः समाप्तः , इदानीं चतुर्थः षोडशी प्रारभ्यते ।

8A, इति षोड़शी समाप्ता ॥ अथ वाजपेयः ॥

10B, इति बृहस्पतिसव समाप्त. ॥ ततो वाजपेयः ।

14B, गुरुणा वचन मत्वा, etc , etc (The same as in the last leaf of the last number)

19B, इति याज्ञिकवल्लभाया वाजपेय समाप्त । इदानीमतिरात्र• प्रोच्यते ॥

The MS ends abruptly.

1055

6099 कात्यायनश्रौतसूत्रपद्धतिः । *Katyayana Srauta sutra-paddhati*

By Padmanabha

There are six sets of leaves

I

Substance, country made paper 9½×4 inches Folia 30 Lines 9 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured

The first two leaves are a restoration

This set contains the beginning of the work

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

विघ्नराज नमस्कृत्य देवीं सरस्वतीं तथा ।

शिष्याणामुपकाराय लिख्यते श्रौतपद्धति ॥

कृताधानस्य प्रथममौपासनाग्नौ माढ्यनूणाभ्युदयिक श्राद्धम् ।

12A, उल्मुक समाप्तः, 15A, इति इष्टिः समाप्ता, 19B, अथान्वारम्भणीया ; 28B, इति प्रवासविधिः ,— अथाग्निहोत्रहोम ,

(Colophon in the last leaf of this batch)

इति पद्मनाभीयश्रौतपद्धतौ आधानादिप्रयोग — अथ चातुर्मास्यानि of which there are only eight lines

II —Contains the Cāturmāsya

Substance country made paper 10¼×5 inches Folia 40 Lines 12 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

Colophon.—

इति पद्मनाभिश्रौतपद्धतिचातुर्म्मास्य समाप्त ।

After the colophon there are three lines

III

Substance, country made paper 6¼×3¼ inches Folia 125 Lines 8 9 on a page Character, Nagara Date Samvat 1871 Appearance, old and discoloured

Contains (I) Pasubandha and (II) Agnistoma which includes Jyotistoma and many others

27A, इति कात्यायनसूत्रपद्धतौ पद्मनाभीये (?) निरूढ-पशुबन्धप्रयोगः समाप्त ।

The date is given in a different hand

सवत् १८७० मिति पौषशुक्ल १० शनौ लिखितम् ।

The Colophon of Agnistoma.—

इति श्रीपद्मनाभीयकात्यायनसूत्रपद्धतौ अग्निष्टोम आध्वर्यु-प्रयोगः सम्पूर्णः ।

Post Colophon —

ग्रन्थसंख्या २९०० श्रीयज्ञपुरुषाय नमः ।

सवत् १८७१ मिति श्रावण कृष्ण २ शनौ लिखितं गणेशराम-हस्तेन । मौल्येन गृहीतमिद पुस्तकम् । गोपीनाथदीक्षितस्य १) मुद्रा दत्तम् ,

IV

Substance country made paper Of the original manuscript there are 91 leaves from 17 to 107 The contents of the first 16 leaves have been restored in 13 leaves *After the 107th leaf, again there are 35 leaves newly restored* marked both from 1 and 108 Lines 6 7 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, good

Contents —

4B, इति महावीरकरणम् , 10A, इति प्रवर्ग्य 11B, इति प्रवर्ग्योत्सादनम् , 19A, (of the older MS) इति षोडशी ,

—अथ वाजपेयः; 23B, इति बृहस्पतिसवः; 48B, इति वाजपेयः; 49B, इत्यतिरात्रः; 50A, अथ सार्वेदारदशाहः, 58A, अथ इष्टकानां प्रमाणानि, 59A, अथेष्टकानां संख्या; 71B, अथ चयनपरिभाषा, 92B, अथ द्वितीयायामाश्विनुपधानम्, 96A, अथ तृतीया; 99B, अथ चतुर्थी, 103A, अथ पञ्चमी; 123A, इत्यग्निः समाप्तः—अथ सौत्रामणी, 138A, इति सौत्रामणी समाप्ता—अथ चौत्रम्, 140B, अथ प्रविप्रचारः।

V

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia 1 to 16 and 18 to 25 are of the original manuscript—the 17th and three leaves at the end being newly restored Lines, 11, 13, 18 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, good

Beg.:—अथ द्वादशाह,

Contents —

1B, अथ गवामयनम्, 2A, अथ सुत्याहः, 2B, अथ महाव्रतधर्मा उच्यन्ते, 4A, इति गवामयनम्—अथ राजसूय., 13B, इति राजसूयः समाप्तः, अथाश्वमेधः, 21A, इत्यश्वमेधः समाप्तः, 22A, इति पुरुषमेधः, इति सर्व्वमेधः,—अथ पितृमेधः, 23B, इति पितृमेधः, 24A, इति विश्वजित्, 25B, इति सर्व्वजित्, इति ज्योतिः—विश्वज्योतिर्नामा एकाहश्चाग्निष्टोमवत् सहस्रदक्षिणः, सहस्रदक्षिणावत् सर्व्वा ... ...

Here the MS. breaks off

Then the first of the three restored leaves begins—इति विश्वज्योतिः — So evidently there is a small gap

Contents in the three restored leaves at the end

1A, अथ सर्व्वज्योतिरेकाहः, 2A, इति प्रथमसाद्यस्क्रः, एवं द्वितीयः, इति तृतीय., इति चतुर्थः साद्यस्क्रः, 2B, इति पञ्चमः साद्यस्क्रः, इति षष्ठः साद्यस्क्रः।

Then begins the Vrātyastoma, which breaks off abruptly.

VI.

Of the original MS there are five leaves 28 to 32—measuring 11×5 inches, and there are 35 leaves restored at the end (9×3½ inches) But there is no gap.

This gives the concluding portion of the work

Contents :—

28B, इत्यग्निष्टुति द्वितीयः पक्षः; 30A, इति द्वितीयः; इति तृतीयः; इति वाचस्तोमः; इति द्व्यस्तोमाः; 31A, इति वरुणप्रघाससोमः; इति शाकमेधाः; इति सुनासिरीयसौमिकम्; इत्यग्न्याधेयसोमः; 31B, इति दर्शः; 32A, इति पशुबन्धसोमः; 32B, इत्यपहव्यः।

Contents in the restored leaves :—

2A, इत्युपरिसरः, 6B, इति द्विपञ्चाः; 7B, एकाहाः समाप्ताः; 9A, इति संज्ञमहादशाहः; 9B, इति सत्राणि; 28A, इति स्रुतासिद्धोत्रम्; (Last Colophon) इति पद्मनाभीयकात्यायनसूत्रपद्धतिः समाप्ता।

Post Colophon :—

संवत् १८५५ भा० शु० ६।

End :—

विद्वज्जनविनोदाय कातीयसूत्रमध्यतः।
शिष्याणामुपकाराय लिखिता पद्धतिर्मया॥

1056

6261. दर्शपूर्णमास पद्धतिटीका। *Paddhati-Ṭikā*

By Vaidyanath, the son of Ratneśvara of Kurukṣetra.

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 30 Lines, 9 on a page Extent in Slokas, 1000 Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

It begins thus :—

श्रीगणेशाय नमः। नमो विघ्नहन्त्रे।
कलयन्तं करैः कान्ता कमला कमलार्पितम्।
तिरस्कृतोपसंभ्रान्तं प्रणमामि नवीमि च॥१॥

जनक जानकीजानि[ ] जननी नौमि जानकीम्।
म्लेश विश्वकल्याच सदा कुशलवादिनी ॥ २ ॥
श्रीमद्रत्नेशानकृपा विधाय दीने मयि श्रीकुरुदेशजाते।
यल्लिख्यते तस्य समापनाय सर्वान्तरायस्य निरुधि मूलम् ॥ ३ ॥
यचोदात्ते कर्क यथोऽत्र धीर प्रावेशास्ते तत्र सत्सप्रदाय ।
यचोदासाते उभावप्यष्यो हरथोऽय तत्र चेतस्तुपाय ॥ ४ ॥
यथात्मकृतपद्धया लिखित तत्र युक्तय ।
समूला अत्र लिख्यते भावनीया धिया बुधै ॥ ५ ॥

सोचमत्रेऽपीति यत्रैव वाच सूत्रे स्वरस्थितस्य + + तथैव प्रयोग इति।

तयाच सति याजमानमत्राणामपि सूत्रे स्वरस्थितप्रतीकोपादानात्तेषामपि स्वरो न स्यात्। प्रतीकस्य तथा चायुक्ता इति सकलमत्रोपलक्षणार्थत्वात्। प्रावचनो वा यजुषीतिसूत्रे प्रातिशाख्ये तु तानोवाच + + + सर्वं वेति विकल्पितम्॥ अतएव शाखान्तरे सर्वत्र स्वरपूर्वमनुष्ठानमिति॥ आश्वलायन-कारिका तु अविज्ञातस्वरे सोचमत्रस्तकश्रुतिर्भवेदित्याह सर्वेषामिति॥

ब्रह्मारम्भे विरामे च यागहोमादिषु शान्तिपुष्टिकर्मस्वन्येष्वपि काम्यनैमित्तिकादिषु विनियोगोऽस्येति सर्वानुक्रमात।

26B, इति श्रीमिश्ररत्नेश्वरसुत-श्रीवैद्यनाथकृत पद्धतिटीकाया प्रथमोऽध्यायः।

मदाकिनीसगमशीतभाजो
सततयो कठविषस्य सगात्।
दिवा[क]र शीतकर च वदे
हेरबमके शिवयोर्लसतम्॥

It ends —

कर्मोऽप्ययुमयैमूचिवानेकाश्रुतिदूरादिति *सूत्रव्याख्याने*॥ यत् श्रुतेर्मत्रस्वरूपेण तात्पर्यमिति॥ ब्रह्मा वेति सप्रदायाम्नायात्॥

Colophon —

इति मिश्ररत्नेश्वरसुत वैद्यनाथकृत पद्धतिटीकायां द्वितीयोऽध्याय॥

From what has been quoted above it is clear that Vaidyanatha has a *Paddhati* based on Katyayana Srauta

sūtra, of which he himself writes a commentary, giving his reasons and citing the original text of the sūtras Here we have only the first two chapters of the comm.

The authorities quoted :—

2A, दासभ्यपरिशिष्टे च, 2A, छन्दोगपरिशिष्टे, 2B, मदनरत्ने व्यास:, 2B, आश्वलायनवृत्तिकार:, 3A, कृष्णभट्टीये, 3B, यज्ञपार्श्वे च, 5A, भावार्थ, 5B, श्रीदत्त, 6A, रामवाजपेयी, 11A, कर्क, 17B, व्यापस्तम्बपद्धति ।

In Cs. 2, No. 119 the *Paddhati* is said to relate to *Ādhāna* But it evidently relates to Darśa Paurnamāsa.

1057.

6322. श्रौतनृसिंह । *Srauta Nṛsiṁha*

By Narahari Bhatta, surnamed Saptarṣi

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 40, of which the 18th and 19th are missing Lines 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured.

Srautanṛsimha appears to be a comprehensive work on *Srauta* observances, of which the present manuscript is a mere fragment. It belongs to the school of the White Yajuveda and quotes Yajñapārśva in fol. 37.

Another work of Narahari, entitled Kundamandana-mandana, is known from Cat Cat. Vol. II

It begins:—

श्रीगणेशाय नमः । श्रीलक्ष्मीनृसिंहाय नम ।
उत्तरेऽमिहोत्रे शुचिराचान्त सपत्नीको यजमानः गार्हपत्यमपरे-
णोपविश्याचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य परमेश्वरप्रीत्यै
पौर्णमासेन सद्योऽहं यक्ष्ये । दर्शे तु दर्शेन श्वोऽहं यक्ष्ये ॥

17B, इति पौर्णमासदर्शौ ।

अथ सोमयाजिनो नियमेन सान्नाय्यवतौ दर्शेष्टि ।

17B, पञ्च महायज्ञा अपराह्ले पिण्डपितृयज्ञ, 20B, इति सान्नाय्यपक्षः

23B, इति स्वरविस्तरः; 24B, इत्यन्वारंभणीया; 26B, इत्याग्रयणम्; 35B, इति सप्रसिंहरहरिभट्टदेवविरचिते श्रौतनृसिंहे पुनराधेयम्; 37A, अथ अग्निहोत्रहोमः; 40B, इति गोयकालः।

The M.S. ends abruptly.

1058.

7866. न्टसिंहकारिका। *Nrsinhakārikā.*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 4 Lines, 13 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

A mere fragment of what the last owner of the MS. calls Nrsinha Kārikā

Beg :— अथेदिष्यश्चुर्सोमेषु ब्रह्मत्वमिह वक्ष्यते।

ब्रह्मा स्नानादिना शुद्धो विहारं प्रविशेत्तत॥

3B, इति ब्रह्मत्वकारिका।

1059.

6323. श्रौतोल्लास। *Śrautollāsa.*

By Śivaprasāda.

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 44, of which fol marked 7, 8, 29 are missing Lines, 11 on a page Character, modern Nagara Appearance fresh Incomplete

The MS, from which it was copied, was defective at both ends, as it begins in the middle of a sentence and ends quite abruptly

A modern work, relating to the Śrauta rites.

3B, इति श्रीशिवप्रसादकृते श्रौतोल्लासे मुहूर्त्तादि-अग्न्याधानप्रयोग• समाप्त• अथान्वारम्भणीया; 4A, इत्यन्वारम्भणीयेष्टिप्रयोग•; 6B, इति सायंप्रातर्होमः; 11A, इति श्रौतोल्लासे होमविधि•; 12B, इति पर्वनिर्णयः; 12A, इति वपनविधि•; 18B, इति श्रौतोल्लासे इष्टिपरिभाषा अग्निनयनविधिः;

It belongs to the school of Kātyāyana and quotes Karmapradīpa in fol. 11A, Gadādhara Bhāsya in fol. 12A,

Siddhānta Paddhati in 12B, Harivaṁśa in 13B, and Śrāddha Kārikā in 14A

1060

6308 आधानकारिका । *Ādhāna Kārikā, part of Śrauta Prayoga Kārikā*

By Govinda Bhaṭṭa, son of Gaṇeśa Bhaṭṭa (Yajuḥ Prathama Śākhīya)

Substance, country-made paper. [illegible] Folia [illegible]. Lines [illegible] on a page. Extent in ślokas [illegible]. Character, Nāgara. Date of copying, Saṁvat 1843. Appearance, discoloured. Complete.

Colophon —

श्रीमद्गणेशात्मजश्रीगोविन्दरचितायां श्रौतप्रयोगकारिकायां आधानकारिका समाप्ता ।

Post Colophon —

श्रीपाण्डुरङ्गार्पणमस्तु स १८४३ । चैत्रकृष्ण ४ बुधवार ।
सर्व्वे धर्म्मा वदिष्यन्ति समाप्ते तु कलौ युगे ।
नानुतिष्ठन्ति कौन्तेय शिश्नोदरपरायणाः ॥
एकभक्तेन नक्तेन तथैवायाचितेन च ।
उपवासेन चैकेन पादकृच्छ्र प्रकीर्त्तित ॥

The maṅgalācaraṇa and the object of the work —

श्रीगणेशाय नमः ।
ॐ नमः श्रीगणेशाय श्रीगणेशप्रसूनवे ।
विघ्नहारा[य] हाराय तारापरमभानवे ॥ (?) १ ॥
श्रीमद्गणेशधर्म्माणि नत्वेशादौ मद्गुरुम ।
रामपाठकमिश्रादीन् सम्प्रदायगुरूनपि ॥ २ ॥
यजुःप्रथमशाखीयश्रीमत्काशीपुरस्थितिः ।
गोविन्दशर्म्मा कुर्व्वेऽहं प्रयोगक्रमकारिका ॥ ३ ॥

Then it goes on —

श्रौताधानेऽपि तत्रादौ कालोऽङ्गत्वेन चोच्यते ।
ब्रह्मक्षत्रविशां नित्यं वसन्तग्रीष्मशरद्य ॥ ४ ॥

It ends —

प्रीयतामीश्वरोऽनेन कर्म्मणातीश्वरार्पणम् ।
गोविन्देनेति रचिता श्रौताधानादिकारिका ॥ १११ ॥
प्रीणातु सज्जनात्मेश करवकार्मोनिवासिनि ॥ (?) ११२ ॥

1061.

6274 आधानदीपिका । *Adhāna dīpikā*

Substance, country-made paper. 9¼ x 4¼ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 100. Character, Nāgarī of the early nineteenth century. Appearance, old and discoloured. Complete.

On the establishment of the sacred fire.

Colophon —

इत्याधानदीपिका समाप्ता ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

ऋतुनक्षत्रसम्भारसम्भारसमावपनन्दात् प्राप्य आगरखेध्याद्वार पूर्व्वकान्वारभण + + + + + कुर्य्यादिति विकल्पत्वात् केवल पूर्णाहुत्यन्त आधानं लिख्यते । अमावास्यायामग्न्याधेय Kātyāyana IV 175 कृत्तिकारोहिणीमृगशिरज्येष्ठाहस्तचित्रा विशाखापुनर्वसुपुष्यारेवतीउत्तरादिषु नक्षत्रेषु वसन्तादिशुभदिने चन्द्रताराद्यनुकूले यजमान सुस्नात एव गुण॰ पुण्यतिथौ यजमानस्य सकलपातकक्षयार्थं श्रौताधाने अधिकारार्थं हिरण्यद्वारा तीर्थद्वारा वा यथाशक्ति प्रायश्चित्तमहमाचरिष्ये इति सङ्कल्प्य प्रायश्चित्तानन्तरं एवगुण पुण्यतिथौ नित्यनैमित्तिककाम्यकर्म्मानुष्ठानसम्बद्धाय गार्हपत्याहवनीय दक्षिणाग्नीन् + + + इमाधास्ये ।

1062.

1913. आधानप्रयोगः । *Ādhāna prayoga.*

Substance, country made paper. 8½×4 inches Folia, 61 Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 1100 Character, Nagara Date, Samvat Śaka 1688 Appearance, discoloured Complete

A treatise on the kindling of fire. On the obverse of the first leaf it is called दैवज्ञत आधान प्रयोगः ।

Maṅgalācarana :—

फलमत उपपत्तेरिति नयतो ऽश्रेयकर्मफलदाता ।

तमहं सकलसुराणां परमं प्रणमामि यज्ञनामानम् ॥

The work begins :—

आधानप्रयोगः । तत्र कल्पसारः ।

आधित्सुरग्नीन् पुरतो विशुद्धः

श्रिष्टाननुज्ञाप्य तथोत्तमर्णान् ।

क्षत्रादिशुद्धः कुशली सजायो

मैत्री व्रजेत् प्राणिभिराकुमारम् ॥

शुद्धोऽपि कुशवाङ्गणाज्जतो· क्रमात् कुर्य्यादिति ।

आपस्तम्ब· । द्विभार्य्यो नैकया सार्द्धमादधीत ऊताशनम् ।

असंस्कृतसवर्णाग्निमसवर्णां विहाय च ॥

कात्यायन· । सवर्णाया व्यतीताया असवर्णा यदा भवेत् ।

ऊढ्वा सवर्णामाधानं विदध्यान्नान्यथा क्वचित् ॥

हरिदत्तीये जैमिनि· ।

अनाचारा पापरोगा हीनाङ्गी कुलदूषिताम् ।

सवर्णामसवर्णां वा विहायाधानमाचरेत् ॥

जातपुत्रो ऽजातपुत्रो वा

1063.

2. प्रवासकृत्यम् । *Pravāsa krtya.*

By Gangādhara, the son of Mahāyājñika Pāthaka Rāmacandra, who was a follower of Mahayājñika Hari

Sankara Diksita

Composed at Stambhatirtha in Gujrat, on Sunday, the full moon day of Madhava in the Saka year 1663–1741 A.D

See L 701

On the obverse of the first leaf it is written —

दी० जयशयास्वद पुस्तक प्रत्रासकारीका पत्र १०

The book is a collection of karikas As to the authorities consulted, the author says —

चित्रकाण्डमण्डनेनाच विशेषा भूरि दर्शिता ।
विशेषास्तु तत सर्वे विद्वद्भिर्नैव लिख्यते ॥
श्रीकर्कदेवभाष्यादि गुरुवाक्यश्च सर्वशः ।
यथामति विचार्येदं साम्प्रं कृत्[ ] प्रवासज ।
रचित तेन स ग्रन्थ प्रीयता यज्ञभुग्गुरु ॥

Bits of new paper pasted on the edges

1064

1845

This number contains two MSS

A

Substance country made paper $8\frac{1}{4}\times4$ inches Folia 38 Lines 8 on a page Extent in slokas 400 Character Nagara Appearance old Incomplete

It begins —

पौर्णमासेष्ट्याह यक्ष्ये। तत्र अग्नि अष्टाकपालेन पुरोडाशेन अग्नीषोमौ चतुर्धाकरणेन आज्येनोपांशु अग्नीषोमावेकादशकपालेन पुरोडाशेन सद्योऽह यक्ष्ये। तत्र मध्वरश्चो वत्स। समामे पक्ष। व्रीहिभियाग। अन्वाहार्यो दक्षिणा। समिद्धोम। वाध्युर्यज-मानो वा। समार्श्चवर्चो विभर्वस्तु वय लेधानत्र पन्य पुषेम। मह्य नमता प्रदिशश्चतस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम। तूष्णी द्वितीयम्। एव गार्हपत्यदक्षिणाम । ?

The mantra—*mamāgner*, etc, is found in Katyāyana II 3, in the same connection. The work is therefore put down in the Kāty School

1815

B

Substance country made paper 8¾×4¾ inches Folia 1 10 to 13 and 41 Lines 8 on a page Character Nagari Date Samvat 1690 Appearance old and dilapidated

The MS seems to be part of a larger one

The first leaf begins —

त्वा उद्धरणम्। तत्र तावत् पौर्णमासेनाद्य यज्ञे दर्शन + + + + काले व्रतोपायन। अन्यन्वाधानम्। ध्रेयमध्वर्युः + प्रथय + + मेयो गृहीत्वा अग्निमष्टाकपालेन पुरोडाशेन। विष्णु आज्येन। अग्नीषोमावन्तराज्येन। अग्नीषोमावेकादशकपालेन पुरोडाशेन। सद्योच्च यज्ञे। इन्द्राग्नीदादशकपालेन पुरोडाशेन श्वोच्च यज्ञे। तत्र पञ्चदशो वत्स। व्रीहिभिर्याग। यवैर्वा। अन्वाहार्यो दक्षिणा वैकल्पिकपदार्थानां यथाकाल यथाभ्यास करणम्। समाप्ते पञ्च।

It ends —

अयाव्यग्नि जातवेदा अन्तरपूर्वो अस्मिन्निषद्य सम प्राणि सुवि-सुचा विमुच धेह्यस्मभ्य सविता जातवेदः स्वाहा ॥ ० ॥ यथैवमेत्य।

Col —इति पौर्णमासेष्टिः समाप्ता। इति पञ्चपदार्थी समाप्ता।

After this there are 3 verses, before the date —

सवत् १६९० वरषे आषाढमासे दीक्षितरघुनन्दन प०।

Both the works relate to Paurnamāseṣṭi But they *seem to be by different authors, belonging to different* Śākhās of the Yajurveda

1065

3218 मित्रविन्देष्टि। *Mitravindeṣṭi*

Substance country made paper 10¾×5 inches Folium one Lines 11+11 Extent in slokas, 30 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance, discoloured

It begins :—

मित्रविन्दा औराष्ट्रमित्रायुष्कामस्य मित्रविन्देति कर्मणो नामधेयम् । अभिधायकत्वात् । सा औराष्ट्रायुष्कामस्य पर्यावेण च योगसिद्धि । दशहविः उपक्रमादेव तत्सिद्धेरवाच्यमेतदिति चेदुच्यते । उपहोमेष्वपि मित्रविन्दाशब्दो माभूदिति दशग्रहणम् । आग्नेयसौम्ययत्वाष्ट्रो दशकपालइति स्पष्टोऽर्थः । इत्यादि ।

Both the Sūtras underlined belong to Kātya Chap III Sū 307 and 308

1066.

5070B **मित्रविन्देष्टि ।** *Mitravindeṣṭi*

Substance, palm leaf 1⅞ × 1 inches Folia 3 Lines 4 5 on a page Character Udiya of the sixteenth century Appearance old Incomplete at the end

Beginning —

अथ मित्रविन्देष्टिर्लिख्यते ।

औराष्ट्रमित्रायुरन्यतरकामो मित्रविन्देष्ट्याह यजेयेति सकल्प ।

तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिक श्राद्ध वैकल्पिका- वधारण प्रत्येक वरणमन्वारम्भणीय । तत पुनरुद्धृत्य मित्रविन्दा तत्रान्वाधानादि कर्मापवर्गान्त विशेषा ।

1067.

6272 **निरूढपशुप्रयोगः ।** *Nirūdhapaśuprayoga*

(Of the White Yajurveda)

Substance, country-made paper 9×4½ inches Folia 32 Lines 11 on a page Extent in slokas 600 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति निरूढपशुबन्ध समाप्त ।

Post Colophon :—

स्वस्ति दुर्मुखसंवत्सरे वैशा० शुक्लत्रयोदश्यां लक्ष्मण-अग्निहोत्रि-णामिदं पुस्तकं कार्ष्णां लिखितं समाप्तम्।

श्रीविश्वेश्वराय नमः।

There are four lines more concerning the same ritual.

It begins :—

श्रीगणेशाय नमः, etc

अथ निरूढपशुप्रयोग उच्यते।

यस्मिन्ना संवत्सरे संवत्सरे प्रावृष्यावृत्तिमुखयोर्वेति Kat V 1, 2, प्रतिसंवत्सरं श्रावणे भाद्रपदे वा पौर्णमास्याममावास्यायां वा पशुः कर्त्तव्यः। यद्वा उत्तरायणमुखे दक्षिणायनमुखे कर्त्तव्यः। पशुप्रत्ययनमिति वचनात्। तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकमाभ्युदयिकं विधाय ऋत्विजो वृणीते।

निरूढपशुनाहं यक्ष्ये तत्र मे त्वं ब्रह्मा भवेति ब्रह्मणो वरणम्। होतृअध्वर्युप्रशास्तृप्रतिप्रस्थातृणामेवं क्रमेण वरणम्। तेभ्यः स्रक्चन्दनवस्त्रताम्बूलादीनां दानम्। चर्चोत्यादि एतानुनुलेपनपुष्पवस्त्रयुग्मताम्बूलादि श्रीयज्ञपुरुषप्रीतये दातुमहमुत्सृज इति। केचिन्मधुपर्कमिच्छन्ति नान्वारम्भणीया अग्नीषोमीये प्रकृतित्वात् प्रागुदयादारम्भः। पयोः सान्नाय्यस्येति सान्नाय्यप्रकृतित्वात्।

1068.

6270. पशुपद्धति। *Paśupaddhati.*

Substance, country-made paper 10×4 inches *Folia*, 15 *Lines*, 10 on a page The 11th leaf is missing *Extent* in ślokas, 500 *Character*, Nāgarī of the eighteenth century *Appearance*, discoloured *Complete*

A manual for the performance of animal sacrifice, of the White Yajurveda

It begins :—

श्रीगणेशाय नमः।

अथ पशुपद्धतिर्लिख्यते । स च सवत्सरे वर्षर्त्तौ दक्षिणायनोत्तरा-
यणयोर्मुखे वा प्रथमप्रयोगे तु पशोः साम्नाय्यस्येति । पशोः
प्रकृतिवदनुदिते आरम्भ । पूर्वेद्युर्मातृकाभ्यर्चनाभ्युदयिके कृत्वा
ऋत्विजां वरणम्—ब्रह्मा होताध्वर्यु प्रशास्ता प्रतिप्रस्थातारौध्र ।
प्राङ्मुखानुपवेश्य गन्धादिभि पूजयेत् ।
स्थो निरूढपशुनाह यक्ष्ये तत्र मे त्व ब्रह्मा भव भवामीत्यादि ।

14B, इति पशुपद्धति ।

अथाधिकारपशौ विशेष ।

Under this heading, there is one leaf namely the 15th, which mentions the names of Karka Vasudeva and Harihara —कर्कवासुदेवहरिहरैर्मैंकृत्यत्रन्ते निरूपितम ।

The mention of these authors clearly shows that the treatise belongs to the school of Katyāyana

1069

10502 **अग्निष्टोमपद्धति ।** *Agnistoma paddhati, a part of Diksāpaddhati*

By Jagannātha son of Vidyakara

Substance country made paper 9¼×4 inches Fol s 69 (The last two leaves are restored by the last owner of the MS) Lines 8 on a page Extent in slokas 800 Character Nāgara of the seventeenth century Appearance old and discoloured Complete

A metrical treatise on the performance of the Agnistoma rite according to Katyayana The author s father Vidyākara was a famous teacher of the school of Katyayana See Catal 1088 In fol 67 the number of slokas comes down to 838 In the restored leaves the slokas are not numbered

See Bik No 256 which describes a MS of the work dated Sam 1552

Beg. :—ॐ नमो गणेशाय ।

अथाभिधीयते श्लोकैरग्निष्टोमस्य पद्धतिः ।
स वसन्ते हि कर्त्तव्यः सुत्या पर्व्वदिने यथा ॥
पञ्चमे सप्तमे वा स्या दीक्षैका तिस्र एव वा ।
अनन्तरञ्च निर्व्विष्ठोरन्ययागक्रिया मता ॥
संभृत्य सोमसम्भारान् आधायाग्नींश्च तद्दिने ।
सोमयागसमारम्भं कुर्य्यादिष्ठोरनन्तरम् ॥
पितामहः पिता वापि उभौ वा सोमपौ न चेत् ।
स ऐन्द्राग्नमग्न्यं पूर्व्वं कुर्य्यादालभ्य पर्व्वणि ॥
यद्धौताराद्धतिर्नाचि (?) न स्युर्विष्णुक्रमाख्ययः ।
पुरोडाशे प्रणीताः स्युर्व्रताभ्युपगमस्तथा ॥

End :— वाजपेय्यमिपिचिदिदम्मुख्यविद्याकरात्मजः ।
जगन्नाथोऽभ्यधात् श्लोकैरग्निष्टोमस्य पद्धतिम् ॥

Col. :—इति धारिचौनदिकरणम् ? श्रीमज्जगन्नाथविरचित दीक्षापद्धतिः समाप्तः (?)

Post Col. :—श्रीमालवीयपण्डित् बालमुकुन्दस्येदम् ॥

1070.

5107A अग्निष्टोमपद्धति । *Agnistomapaddhati*

Substance, palm-leaf. 14×1¼ inches Folia, 3 Lines, 4 on a page Character, Udiya of the nineteenth century. Appearance, fresh Written with a style Incomplete at the end

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ॥
अथाभिधीयते श्लोकैरग्निष्टोमस्य पद्धतिः ।
स वसन्ते हि कर्त्तव्यः सुत्यापर्व्वदिने यथा ॥
पञ्चमे सप्तमे वापि दीक्षैका तिस्र एव वा ।
अनन्तरं च निर्व्विष्ठोरन्ययागक्रिया मता ॥

1071

4113

Substance, palm-leaf 14½×1 inches Folia, 42 Lines, 4 5 on a page Extent in Ślokas, 925 Character, Udiya of the eighteenth century Appearance soiled, worm-eaten and effaced Incomplete

It contains versified manuals for the performance of Agnistoma by Jagannātha Vājapeyi, preceded by a versified treatise on *Agnyādhāna and Anvadhana* by a different author, namely, Śambhukara Vājapeyi.

Beginning :—

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय ।

अथारभ्य स्व आवाभ्या आधीयन्तेऽग्नयो यदा ।

अग्न्याधेयकर्म्मणीह वैकल्पिका· पदार्थकाः ॥

ये च ऋत्विक्प्रत्ययेनानुष्ठातव्या मयाधुना ।

आधास्यावहे ऽग्निमावा तत्र त्वमावयोर्भव ॥

This is the versified manual for the ceremony of the establishment of the sacred fire by Agnicit Miśra Śambhukara Vājapeyī.

It ends in 3B —

इत्यग्निचिन्मिश्रश्रीशम्भुकरवाजपेयिकृता औताधानस्य श्लोकपद्धतिः ॥

II. Then begins Anvādhāna.

ॐ नमो गणेशाय ।

अथान्वाधानमग्नीनां भुवं सस्कृत्य पञ्चधा ।

कुर्यादग्नीन् विहृत्याहवनीये समिधं क्षिपेत् ॥

The colophon is lost

III. 15A. यत्नविष्टस्य पशोः सचेपश्लोकपद्धतिः।

The beginning of this is lost

IV. An amplification of III.

15A. विस्तरेणाथ पश्विज्यापद्धतिः श्लोकसंभृता ।
वाजपेयकृतानेन जगन्नाथेन लिख्यते ॥
प्रारब्धपूर्वेषु पश्विज्या कार्य्या मकरगेऽथवा ।
कुलीरगेऽथवा सूर्ये प्रथमाहे ऽथपर्वणि ॥
कृतनित्यक्रियः पश्चात् पुण्याहं वाचयेत्ततः ।
यद्य मया निरूढपशुबन्धेनेज्यते यदा ॥

These are the versified manuals for the animal sacrifice by Jagannātha Vājapeyī.

22A, इति श्रीजगन्नाथवाजपेयिकृतावग्निष्टोमपद्धतौ त्र्यायपशुः ।

23B, इति श्रीजगन्नाथवाजपेयिकृतावग्निष्टोमपद्धतावष्टदीक्षा ।

25A, इति श्रीजगन्नाथवाजपेयिकृतावग्निष्टोमश्लोकपद्धतौ दीक्षणीयेष्टिः ।

26A, ० प्रायणीयेष्टिः, 27B, ० सोमक्रयः, 28B, ० आतिथ्येष्टिः, 32A, ० अग्नीषोमीयपशौ हविर्धानप्रवर्त्तनसदःकरणम्, 34A, ० अग्नीषोमीय पशुः; 42A, प्रातःसवनम् ।

After this there is no colophon, the MS being incomplete.

1072.

6313. यज्ञदीपिका । *Yajñadīpikā.*

Substance, country-made paper 9¾×4¼ inches Folia, 36 Lines 8 on a page. *Character, modern Nāgara Appearance, fresh A fragment*

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।
नत्वोमैगणेशाद्य गुरुन्यज्ञदीक्षितान् ।
प्रियायासुपकाराय क्रियते यज्ञदीपिका ॥
अथाग्निष्टोमस्य पद्धतिर्लिख्यते ।

प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकं द्वितीयादिप्रयोगे तु विघ्नेशपूजनमात्रमेव मम दीर्घायुष्यप्रत्यनिरासार्थं ऐन्द्राग्नपशोराग्नीषोमीयेन पशुना सवनीयालम्भं कुर्वन् हिरण्यप्रतनवदर्चिषेन वासोस्वदर्चिषेन (?) च रथन्तरपृष्ठेन त्रिवि(वृ?)दादिपञ्चस्तोमेनाग्निष्टोमसंस्थेन ज्योतिष्टोमेनाहं यक्ष्ये ।

6B, अथ कृष्णाजिनदीक्षा; 15A, इति प्रायणीया, अथ सोमक्रयः; 21A, अथेडान्ता आतिथ्या; 23B, इति आतिथ्येष्टिः; अथ समवर्ग्ये प्रवर्ग्यप्रचारः; 32B, इति सूत्रानुसार्य्यनुष्टुप्प्रयोगे द्वितीयदिनकृत्यम्, अथ वेदिमानम्; 34B, इति सूत्रानुसार्य्यनुष्टुप्प्रयोगे तृतीयदिनकृत्यम्।

In fol. 36 the MS. ends abruptly

The sūtra followed here, appears to be that of Kātyāyana, as, an instance, the Sūtra नवनीतेनाङ्क्ते, etc., quoted in fol 4A is to be found in p. 128 of the Chaukhamba edition of the Katyāyana Śrauta Sūtra.

1073.

7832. *The Same.*

Substance country made paper 9¼×4½ inches Folia 34 Lines 9 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

1074.

5070C. अग्निष्टोमपद्धति। *Agniṣṭomapaddhati.*

By Jaleśvara Miśra

Substance palm leaf 13½×1 inches Folia 45 Lines 5 on a page Extent in ślokas, 1410 Character Udiya of the sixteenth century Appearance, very old Complete

Beginning :—

अविघ्नमस्तु।

यजमानः कृताह्निको वैश्वदेवं कृत्वा आचम्येष्टदेवतां सम्पूज्य अग्न्यगारे आसने प्राङ्मुख उपविश्य पुण्याहवाचनं कुर्यात्। पुण्याहमित्यादि। अद्यारभ्यागामिन्यां पौर्णमास्यां अमावास्याया देवतायजने ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसंस्थेन क्रतुना मया इज्यते। यदेत्यादि।

Colophon :—

इति जलेश्वरमिश्रविरचिता अग्निष्टोमपद्धतिः समाप्ता।

Then there are three stray leaves.

1075

4271

Substance palm leaf 11½×1½ inches Folia 50 Lines 5 to 6 on a page Character Udiya written about a hundred years back Appearance soiled Incomplete at the end

A manual meant for Ahitāgnis, by Balabhadra No definite name of the work can be found in this incomplete copy The work belongs to the school of Katyāyana

Mangalācarana

श्रीगणेशाय नम ।

वन्दे श्रीयज्ञपुरुष कात्यायन मुनि गुरुम् ।

कर्कादीश्च तथाचार्य्यान सर्व्वविघ्नोपशान्तये ॥

The object of the work

कर्कशुल्ववचन विचारयन्नाह्निताग्निकजनोपयोगिनीम् ।

व्यातनोति बलभद्रदीक्षितो देशपात्रघटने प्रदीपिकाम् ॥

Along with this, there are 13 leaves, containing a fragment of Panini

1076.

29 **ज्योतिष्टोमप्रयोगसारः ।** *Jyotiṣṭomaprayogasāra*

By Devabhadra

For the MS, see L No 756

28A The colophon giving the names of the author and his ancestors —

इति श्रीमन्महायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसुतमहायाज्ञिकश्रीगङ्गाधरपाठकतत्प्रसूतपाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रेण रचिते कात्यायनसूत्रप्रयोगसारे ज्योतिष्टोमप्रयोगे प्रसोकादशा प्रारम्भदिनकृत्य ।

1077.

1393. सहौत्त्रनक्षत्रसत्त्रप्रयोगः । *Sahauttranaksattha-sattraprayoga.*

By Devabhadra, son of Balabhadra.

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 70 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 1150 Character, Nāgara. Date, Saṃ 1818 Appearance, tolerable Complete

This is according to the school of Kātyāyana and the bhāsya of Karka Devabhadra also wrote a Bhāsya on the sūttras of Baudhāyana on the same subject

बोधायनोक्तनक्षत्रसत्त्रसंघाध्वरस्य तु ।
सूत्रभाष्यं पुरा कृत्वा श्रविसूत्रादिसम्मतं ॥
कात्यायनानुसारेण कर्कदेवमतेन तु ।
होत्रमन्त्रैश्च संयुक्तः प्रयोगो रच्यतेऽधुना ॥ Leaf 1.

Again he says —

तत्र सत्त्रारम्भकालादिनिर्णयसिद्धान्तास्तु प्राङ्मत्कृतौ सूत्रभाष्ये ज्ञेयाः ।

Date of composition is given in the following verse 19B —

नेत्रेन्दुवसुभूवर्षे नभस्ये भास्करौ मिते ।

(Samvat 1812)

प्रौढपद्यो प्रयोगोऽयं समाप्तिमगमच्छिव ॥

Date of copying —

संवत् १८१८ वर्षे आषाढशुक्लपंचम्यां भौमवासरदिने काश्यां सभाष्यप्रयोगोऽयं लिखापितो ग्रन्थकर्त्रा पाठकश्रीबलभद्रसूनुना देवभद्रपाठकेन ॥ शुभं भूयात् ।

The last Colophon .—

इति श्रीमन्मद्यायाधिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसूनु-गङ्गाधरपाठकवंशसम्भूतपाठकश्रीबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतौ बौधाय-

मोक्षः कात्यायनसूत्रानुगतः मखोभो यज्ञग्रहयज्ञप्रयोगः समाप्तः ।
शुभं भवतु । श्रीराम ॥

The book treats of sacrifices in honour of all the aster isms

1078.

10015 राजाभिषेक । Rajabhiseka

By Deva Bhadra

Substance, country made paper 10×4½ inches Fols 42 Lines, 9 on a page Extent in slokas 709 Character Nāgara Date, Samvat 1831 Appearance old and worn out Complete

Colophon —

[इति श्रीमन्महायाज्ञिकनागरज्ञातीयपाठकश्रीरामचन्द्रसुत गङ्गाधरपाठकतत्सम्भूतपाठकश्रीबलभद्रात्मज This much in a different hand] देवभद्रकृतो राजाभिषेकप्रयोगः ।

Post Col —

संवत् १८३१ आषाढ़ सुदि १० भोम ।

A manual for the performance of coronation ceremony

Beg —अथ राजाभिषेको हेमाद्रौ विष्णुधर्मोत्तरे पुष्करवाक्यम् ।

अथ सम्भृतसम्भारो राज्ञ + सोत्सवस्तत ।
कालेऽभिषेचनं कुर्य्यात् तं कालं कथयामि+ ॥
मृते राज्ञि न कालस्य नियमोऽत्र विधीयते ।
ज्योतिःशास्त्रोक्तकाले वा तिथ्येन श्रवणेन च ॥

1079.

1022 वाजपेयपद्धतिः । Vājapeya paddhati

Substance country made paper 9½×4½ inches Fols 14 Lines 12 on a page Extent in slokas 340 Character Nāgara Date Sam 1557 Appearance very old Complete

An anonymous manual for the performance of Vāja pēya rites, following Kātyāyana (Chapter XIV)

Beginning —

ॐ वाजपेयस्य सोमस्य पद्धतिस्तत्वतो मया ।
वाजपेये उभयत शुक्रपत्नी बृहस्पतिसवेन यजते । बृहस्पति
सवेन अग्निष्टोमसंस्थेन त्रिवृत्स्तोमेन रथन्तरपृष्ठेनाश्वाधिकगोत्रय-
स्त्रिंशद्दक्षिणेन अद्य यक्ष्ये ॥

End —यथा बृहस्पतिसव ।

Col —इति वाजपेयस्य पद्धति समाप्ता ।

Post Col —शुभ भवतु सवत १५५७ वर्षे आश्विने शुदि १ गुरौ अद्येह
श्रीवासनगरे दीक्षितनारायणसुतपुरुराजकेन लिखितम ॥
बृहस्पतिसवसहितेन वाजपेयस्य पद्धतिर्लिखिता ।, etc , etc

1080

651 **सुपर्णचितिपद्धतिः ।** *Suparnaciti paddhati*

By Ramacandra Sthapati Agnicit, son of Suryadāsa

For the manuscript see L 1460

It is a very defective manuscript The leaves in the first portion are comparatively fresh, and are in a different hand This portion has been evidently restored It comes to an end in leaf 36, but is wanting in the first 8 leaves, and leaves 10 to 16

Col —इति सम्राटस्थपति अग्निचित्सूर्यदासात्मज-सम्राटस्थपतिराम-
चन्द्रकृता सुपर्णचिति सम्पूर्णा ।

Leaf 37A begins —

अथ द्वितीया चिति सा[वि]त्रुपसत्त्वे क्रतौ प्रथमोपसद्दिने एव
प्रथमा चिति पुरीषनिवापोपस्थानान्तं क्रियते ।

This is quoted in L as the "beginning" of the whole work !!

The work relates to the construction of alters in vedic sacrifices, especially those in the form of birds, just as Syena alter in the form of a hawk

The Post Colophon Statement :—

सवत् १७५७ कार्त्तिकशुद्ध ८ शुक्रे भायगौदीच्चितात्मज-दीच्चित-अनिरुद्धेन लिखितोऽय ग्रन्थ । आत्मार्थ । श्रीरस्तु । श्रीयज्ञपुरुष प्रसन्न अस्तु ॥ श्रीसूर्याय नम. ॥

1081.

6192. चयनपद्धतिः । *Cayana paddhati.*

By Rāma Vajapeyin

Substance country made paper 8¼×3¼ inches Folia, 113 Lines 8 on a page Extent in slokas 1130 Character Nagara of the early nineteenth century *Appearance old and discoloured Complete*

This is according to the rules of Kātyāyana The author's name, Rama Vajapeyi, appears at the top of the reverse side of every leaf—Rāma at the left hand upper corner and Vajapeyī at the right hand upper corner. The author is well known and is said to have been a resident of Naimisāraṇya

Beginning —

अथाग्नचीत जुहोति सततसुद्धन् युञ्जान इति । सयुञ्जानः प्रथम मनस्तत्वा० गायत्रेण रथतर बृहद्गायत्रवर्त्तनि स्वाहा ।

25B, अथ चयनपरिभाषा, 33B, इति चयने प्रथमोऽध्याय, 80B, इति चयने द्वितीयोऽध्याय, (Last colophon) इति चयने तृतीयोऽध्याय समाप्त —इति चयनपद्धति ॥

1082.

306. चयनपद्धति । *Cayana paddhati*

By Nrsiṃha

For the MS see L 46

It belongs to the White Yajurveda

Post Col Statement —

संवत् १५०७ वर्षे वैशाखमासे शुक्लपक्षे बुधे याज्ञिकश्रीदेव

दर्शेन सार्थं स्वपक्षेन लिखितमिदं भगवत्प्रयनौ । शुभं कल्याणं च ।

In a different hand दी० गदाधरस्य १५०० (?)

1083

10352 सौत्रामणिप्रयोग । *Sautrāmaṇiprayoga*

Substance country-made paper 11×5 inches Folia [illegible] Lines 9 on a page Extent in ślokas 700 Character Nāgarī of the early nineteenth century Appearance old and worn out Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ॥

यशोदानन्दनं वन्दे कृष्णं कमललोचनम् ।

गोपिकाहृदयानन्ददायिनं परमाद्भुतम् ॥

अथ सौत्रामणीप्रयोगो लिख्यते ।

ब्राह्मणयज्ञः सौत्रामणी ऋद्धिकामस्य । ऋद्धिकामेन ब्राह्म णेन सौत्रामणीयज्ञेन यष्टव्यं न क्षत्रियवैश्याभ्यां । तस्मादयं ब्राह्मणयज्ञ एव यत् सौत्रामणीतिवचनात् । न केवलं ऋद्धि कामस्यैव सौत्रामणी किन्तु अग्निचित्सोमयाजिसोमातिपूत सोमवामिनां सा अग्निष्टोमेन इष्टवतो भवति । सोमेनातिपूतस्य मुखनासिकादिदिग्भ्यः सोमस्रवणात् सोमवामिनः । पीते सोमे यस्य यजमानस्य छर्दिर्भवति तेन सौत्रामणी कर्तव्या । अग्निमत्सोमयाजिक्षत्रियवैश्ययोरपि भवति । सोमातिपूतसोम- वामिब्राह्मणस्यैव भवति नेतरयोः सोमपाने अधिकाराभावात् । अल पशोरपशोश्च सौत्रामणी भवति पशुकामस्य पशुभरण- समर्थस्यापि भवति राज्याद्युतस्य राज्ञोऽपि सौत्रामणी भवति । तत्र सौत्रामणीति कर्मनामधेयं तच्च त्रिपशुकमेव ।

It quotes Vāsudeva Dīkṣita in 14B

1084.

381 अश्वमेधपद्धति । *Asvameda paddhati*

By Mahananda Pathaka, son of Virabhadra Pathaka

Substance country made paper 11⅝×5¼ inches Fol a 138 Lines 9 on a page Extent in slokas 3000 Character Nāgara Appearance new Complete

On Horse-Sacrifice according to the rules of Kātyāyana

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ अश्वमेधमखस्येह पद्धतिः सर्व्वसम्मता ।

वीरभद्रात्मजेनेयं महानन्देन तन्यते ॥

अथ सम्भाराः

Then follows a complete list of things necessary for the sacrifice

The later authorities quoted (1) Padmanabha, (2) Sidhānta Bhāsya (3) Devapaddhati, (4) Arjuna Misra, (5) Govinda Dikṣita, (6) Andavila, (7) Hari Svāmi, (8) Jaya Simha Kalpadruma, (9) Gangadhara Yajñika, (10) Mahidhara Yājñika

In this work authors of various schools are consulted It cites, as examples many songs actually recited in the Asvameda sacrifice performed by Jaya Simha Savai Varman These songs were composed by Kavikalanidhi Krsna Bhatta

Here begins the real work —

6B अथ कात्यायनसूत्रानुसारेणाश्वमेध ॥ राजयज्ञो ऽश्वमेधः सर्व्वकामस्य (XX 1) अभिषेकादिगुणवान् क्षत्रियो राजेत्युच्यते । आपस्तम्बसूत्रे । राजा सार्व्वभौम अश्वमेधेन यजेत । य सार्व्वभौम इत्यनेन माण्डलिकस्याप्यधिकार । इति मेधा क्षत्रियस्य इति वैतानसूत्रात् क्षत्रियमात्रस्याप्यधिकारः । लाट्यायनसूत्रे

विजितस्य वा मध्ये यजेत अस्य व्याख्यान असार्व्वभौममण्डलेश्वर सोऽपि विजितस्य देशस्य मध्ये यजेत। अनेनापि माण्डलिकस्याधिकार । दक्षिणादाने विजयमध्यादित्युक्तत्वात् प्रारम्भात् प्राग विजय इति पद्मनाभ । छन्दोगसूत्रादौ पक्षे केवलगोदक्षिणादर्शनात् विजयाभावेषु अधिकारोऽनुमीयते। सिद्धान्तभाष्ये तु त्रयाणा वर्णानामधिकार उक्त । सर्व्वे कामा ब्राह्मणस्य विजयो राजन्यस्य अथयो वैश्यस्येति। देवपद्धतावपि प्रकृतत्रतोक्तत्वादितिसूत्रेण यवाम्वादीत्यादिशब्दात् त्रयाणा वर्णानामधिकार प्रतीयते ॥

136A

श्रौतानुष्ठानगौर्व्वाणगुरुभिर्गरुभिर्भुवि ।
पाठकश्रीमहानन्दे स्मार्त्तेऽतिनिपुणैरयम ॥
अश्वमेधाख्ययज्ञस्य प्रयोग स्वतिनिर्मल ।
निरमायि सता तुष्ट्यै निलद्या स जयत्वल ॥

Col —इति श्रीमद्याज्ञिकधुरन्धरपाठककुलप्रदीपपाठकश्रीवीरभद्रात्मजपाठकश्रीमहानन्दविरचितो ऽश्वमेधप्रयोगो विद्वद्वराणा श्रौतस्मार्त्तकर्मनिपुणाना सन्तोषाय चिर भूयात इति शिव ।

Post Col —

श्रीसीतारामचन्द्र प्रसन । श्रीकाशीविश्वेश्वाय नम शुभ भवतु।

Here ends leaf 136A and there is also every indication of the end of the work. But the MS still continues in the same hand and apparently on the same subject to the end (leaf 138A)

1085.

6191 **अश्वमेधपद्धति ।** *Asvamedha paddhati*

Substance country made paper 9×4½ inches Fol s 46 of which the fol 19 20 36 38 39 41 are missing Character Nagara of the early nineteenth century Appearance old soiled and worn out Written in three different hands Defective

This is according to the rules of Katyayana

Beginning —

अथ अश्वमेधपद्धतिर्लिख्यते। राजयज्ञोऽश्वमेध सर्व्वकामस्य। अष्टम्यां नवम्यां वा फाल्गुनीशुक्लमीम्र एके (?)। तत्र प्रथम मातृ पूजापूर्व्वक आभ्युदयिक श्राद्धम्। ब्रह्मौदन पचति चतुर्णां पात्राणा मञ्जलिप्रसृतानां च। तत्र प्रथममध्वर्युः,क्लिचित पात्रे आनडुहे चर्म्मणि वा तण्डुलानां चत्वारि मात्राणि निर्वपति।, etc , etc

23B सौवर्णालङ्कृतास्वत्वारोऽश्वा सौवर्णरथयोक्तादौ युञ्जति ब्रध्नमिति ॐ युञ्जति ब्रध्नमरुष तस्थुष। रोचन्ते० दिवि इत्यश्वं युञ्जयस्येति। धीनित्यान्।, etc , etc , etc

1086

1026 पितृमेधपद्धतिः। *Pitrmedha paddhati*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia ˜ Lines 10 on a page Extent in slokas 140 Character Nāgara Appearance tolerable Complete

This is a manual for the performance of Pitrmedha ceremony which is generally to be performed (I) in the case of one dead long ago and forgotten and (II) in an odd number of years after death such as 3rd, 5th, 7th, etc See Kātyāyana XXI, 32, 33

Beginning —

अथ पितृमेधस्य पद्धतिर्लिख्यते।

मृतस्य मरणसंवत्सरबहुकालव्यवधानादिना विस्मरणे सति पितृमेधो भवति अथवा मृतस्य मरणसंवत्सरादारभ्य तृतीयपञ्चम सप्तमादिष्वयुग्मेषु संवत्सरेषु भवति। यदा बहुकालव्यवधानेनापि कुर्व्वतो मरणसंवत्सर स्मर्य्यते स्व तदाप पक्ष इति हरिस्वामिन॥ तथा एकनक्षत्रे पितृमेधो भवति।

It ends in 6B —

तथा पुराणोऽनड्वान दक्षिणा पुराणा यवाश्च इच्छया भूयसी च देया॥

Col —इति पितृमेध समाप्त।

Post Colophon :—

दीक्षितरघुनन्दनस्यैकमिदं पुस्तकम् ॥ लेखकपाठकयोः शुभ भवतु ॥

The leaf marked 7 apparently gives a paraphrase of Kātyāyana XXI, 36, 35, 34.

Beginning :—

पितृमेधो गोप्रशरदी (?) माघे वा तेष्वमावस्यायामेकनक्षत्रे वा ।

End :—सर्व्वपुराणम् ॥ भूयसीश्चेच्छया ददाति ॥

Col. :—पितृमेधः समाप्तः ॥

The latest authorities quoted are Hari Svāmi and Vāsudeva Bhatta Yājnika

1087.

4280

Substance palm leaf 17½ × 1¼ inches Folia 106 to 144 and three un marked Lines, 4 5 on a page Character Udiya of the early eighteenth century Appearance old and soiled

I आह्नीनपद्धतिः *Ahinapaddhati* by Upadhyāya Vedagarbha

Beginning –

विनायकं नमस्कृत्य विप्रेमेव सरस्वतीम् ।

कात्यायनञ्च कर्कं सम्पूज्य करिष्ये ऽह्नीनपद्धतिम् ॥

अस्याह्नीनो द्वादशो निरमिचैकाधिकः ।

विशेषास्तत्र वक्ष्यामि समासेनानुपूर्व्वशः ॥

आभ्युदयिकं श्राद्धं कृत्वा वैकल्पिकाः पदार्थाः अवधार्य्यन्ते ।

ऋत्विजा वरणम् । द्वादशाहेन प्रत्यहं शतदक्षिणेनाह यक्ष्ये ।

108B उपाध्यायवेदगर्भकृतौ द्वादशाहस्य संक्षेपपद्धतिः ।

II Then we have the following :—

ऋतच्छन्दसि अवशावासने असोर्यामोत्तरमाश्रयणस्य यथाऽऽहोतत्वात् पष्ठे माघ्यिके प्रकस्य प्रथमं प्रथमम् । तत्र ऐन्द्रवायवादिकाले साधन । असोर्या-

मोत्तरकालमेकवचनान्तेन मन्त्रेण यथा मन्थिनस्थाने सप्तमे पार्थिके ऽप्ययमेव शुक्रस्य मन्थिनस्य च नवमे ।, (?) etc , etc., etc.

110A. अग्नीर्धाने प्रतिचारयद्धति· समाप्ता ।

III. 112A. इत्यमिचिन्मिश्रशम्भुकरकृतौ श्रौताधानस्य श्लोकपद्धति समाप्ता ।

It begins in 110B —

नमो यज्ञपुरुषाय ॥

अद्यारभ्य स्व आवाभ्यामाधीयन्ते ऽमयो यदा ।

अग्न्याधेयकर्मणीष वैकल्पिका· पदार्थका' ॥

ये च ऋत्विकप्रत्ययेनानुष्ठातव्या मयाऽधुना ।

आधास्यावहे ऽग्निमावा तत्र त्वमावयोर्भव ॥

The same as the first work in our Catal No. 1071.

IV. Then in leaf 112A, begins a manual for the performance of Sauttrāmanī

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय ॥

ऋद्धिकामस्य सौत्रामण्यां द्वादशाममयजनदेशयखामनम् वरुणपूजा स्वस्तिवाचनम् अद्यारभ्य आगामिन्या पौर्णमास्याममावास्याया वा सौत्रामण्या यजेतेत्यादि । ततः सकल्प । ॐ अद्यारभ्य आगामिन्यां पौर्णमास्या अमावास्याया वा सौत्रामण्यामह यजेयम् ।

It ends in leaf 120B There is no colophon.

IV. 123B. इति श्रीदीक्षितअलेश्वरपतिविरचितायां बालबोधिन्यां वाजपेयाङ्गभूतो बृहस्पतिसव समाप्त ।

It begins in 121A .—

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय ।

प्रार्दि वाजपेये ब्राह्मणराजन्ययोरधिकार । आग्रपुषि एष्वा चेत् भाद्र[पे]र पौर्णमास्यां बृहस्पतिसव· आग्रपुमि छन्दरग्नन्दो दीक्षा । कार्त्तिकामावास्यायां पुष्या चेदाश्वयुजशुक्लप्रतम्यां दीक्षा । कार्त्तिक्यां पुष्या चेदाश्वयुजि बृहस्पतिसव· कार्त्तिकशुक्लप्रतम्यां

दीक्षा। आषाढ़ाश्वयुज्यामावास्यायां सुत्या चेत् कार्त्तिकशुक्लदशम्यां दीक्षा सर्व्वपक्षेषु उभयतः शुक्लपक्षौ स्पष्टएवेतिमन्तः।

V. 123B. अथाश्वयुजि कृष्णदशम्यां ऋत्विग्वरणम्। तत्र वैकल्पिकावधारणम्। अस्मिन वाजपेयसंस्थे क्रतौ यावन्तो वैकल्पिकाः पदार्थाः ते मया ऋत्विक्प्रत्ययेनानुष्ठेया.। वरणे विशेषः एकाहेन वाजपेयसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन सप्तदशस्तोत्रेण सप्तदशशस्त्रेण गवामेकादशेनमश्वसहयदक्षिणेन ... ... अद्य यक्ष्ये।

136B. इति दीक्षितजलेश्वरपद्धतिविरचिते बालबोधिन्यां सप्ताजवाजपेयः समाप्तः।

VI. 137A. अप्तोर्यामपद्धतिर्लिख्यते। पुण्याहवाचने अप्तोर्यामेन क्रतुना इक्षिते (?) यदेत्यादि।

139B. इत्यप्तोर्यामः।

VII. 139B, कुर (क्रतु (?)) वाजपेये विशेष' एकाहेन सामिधित्येन वाजपेयसंस्थेन रथन्तरपृष्ठेन सप्तदशस्तोत्रेण गवां सप्तदशदक्षिणेन व्ययुतभोजनेनेति।

This was left incomplete. Leaf 140B contains only two lines.

VIII Then in 141A, we get the following —

समस्थितो वा प्रपदस्थितो वा

कृतोर्द्ध्वबाहुर्यजमान एव।

चित्यस्य माने पुरुषप्रदिष्टः

तत्पञ्चमो भाग इह त्वरत्नि'।

In leaf 144B, we get the following colophon :— इति चित्यश्लोका·

The remaining three leaves, which are not marked, contain notes on some sacrifices.

1088.

5070B **प्रायश्चित्तप्रदीपिका ।** *Prāyaścitta pradīpikā*

By Rāmacandra Agnicit

Substance, palm leaf 13½×1 inches Folia, 65 Lines, 5 on a page Extent in ślokas, 1885 Character, Uḍiya of the sixteenth century Appearance old Complete

Beginning —

नमो गणेशाय ।

समाजोऽग्निचितो नत्वा विद्याकरगुरोः पदे ।

रामः पद्धतिमाधत्ते प्रायश्चित्तप्रदीपिकाम् ॥

कात्यसूत्रोदितं सर्व्वमत्र वाच्य मया स्फुटम् ।

समुच्चयोऽन्यतो दृष्टो विशेषः क्वचिदेव तु ॥

कर्माणि स्वस्वाङ्गयुतानि यथोक्तफलसाधनानि भवन्ति ॥, etc, etc,

End — यज्वीमेतामग्निचिद्रामचन्द्रः सूत्रैकार्थी नैमिषारण्यवासः ।

समाजः श्रीसूर्य्यदासस्य सूनु प्रायश्चित्ते पद्धतिं सव्यधत्त ॥

Colophon —

इत्यग्निचिद्रामचन्द्रविरचिता प्रायश्चित्तपद्धतिः समाप्ता ॥

1089.

5092D **प्रायश्चित्तपद्धतिः ।** *Prāyaścitta paddhati*

By Śrīnivāsa.

Substance, palm leaf 16½×1½ inches Folia 30 Lines, 4 5 on a page Character Uḍiya of the eighteenth century Appearance old Complete

It begins thus —

नमो यज्ञपुरुषाय ।

नत्वा विघ्नेश्वरं देवं नत्वा देवीञ्च शारदाम् ।

लिख्यते श्रीनिवासेन प्रायश्चित्तस्य पद्धतिः ॥

अथाग्निहोत्रप्रायश्चित्तं लिख्यते ।

It ends —

उत्तरा प्रजापतेर्व्रतमैन्द्र यथा प्रायश्चित्त गुरुपदेशत कल

विपर्यैव (?) सत्राधीराः सत्कृतेसारपद्धति (?)

शुभमस्तु । श्रीगोपीनाथाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

1090.

5096B *The Same*

Substance palm leaf 16¾×1 inches Folia 26 Lines 4 on a page Character Udiya of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete

See the previous number

There are eight stray leaves with it, all relating to expiations for flaws in sacrifices

1091.

6319

Substance country made paper 12×5 inches Folia 7 Lines 11 on a page Extent in slokas 200 Character modern Nagara Appearance fresh Complete

A Paddhati based on Kātyāyana Śrauta Sūttra, Adhy XXVI

Beginning —

श्री गणेशाय नमः ।

दीक्षासु महावीरकरणम् द्वितीयादौ यज्ञे । तत्र प्रवर्ग्यकरणम् । एकाह दीक्षा यज्ञे यूपच्छेदनान्ते महावीरसभरणं । अनेकदीक्षायज्ञे अन्यतरस्मिन् अहनि । तत्रान्यः । प्राग्देशे सभारनिधानमुदकसद्म । मृद । वल्मीकवर्पा । वराहविहत । पूतिका । अजापयः । गवेधुकाः । कृष्णाजिनम् । अश्विमौदम्बरीमरत्निमात्री । वैकङ्कतिका वा देवस्यत्वेय+दान । ॐ देवस्य त्वा सवितु प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्या, etc , etc

It ends :—

यजमान[ः]व्रतदुघा होत्रे पत्नी व्रतदुघामुद्गात्रे ॥

Kātyāyana Srauta Sūtra, Adhy. XXVI S. 143.

उद्गातृशब्देन प्रस्तोतार इति केचित् ॥

आग्नीध्रेणा इति प्रवर्ग्योत्सादनं । अग्निप्रणयनम् ।

On the obverse of the first leaf we have :—

सोमयज्ञदीपिका ।

बालमुकुन्दशर्म्मणः ॥

The title of the M.S and the owner's name are not in the same hand as the body of the manuscript.

1092.

6214. **रुद्रजपाभिषेकहोमप्रकारः ।** *Rudrajapābhiṣeka homa prakāra.*

By Yādava.

Substance, country-made yellow paper 10⅓ × 5⅓ inches Folia, 4 Lines, 15 on a page Extent in Slokas, 150 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1843 Appearance, fresh. Complete.

Colophon —

इति श्रीकुडलीयप्रसादितयादवकृतरुद्रजपाभिषेकहोमप्रकारः समाप्तः ।

Post Colophon .—

संवत् १८४३ वैशाखशुक्ल १२ शनौ । बालमुकुन्देन पुस्तकं भिनगाया लिखितम् ।

The mangalācarana and the object of the work

श्रीभद्रं नौमि सदाशिवं च गिरीशजालिंगितदेहमीशं ।
नागेशभूतौदुविभूषिताङ्गं लोकेशमेनं करुणार्द्रचित्तम् ॥
लक्ष्मीपतिमिंदमुखामराश्च गुरुं गणेशं पितरौ सरस्वतीं ।
ब्रह्मागमौनं (?) खलु वाक्पतिं च वदेऽप्यहं भक्तजनेषु वत्सलम् ॥

श्रीपातिसारं कमलाकरीयं रामस्य तावत् परश्रोमतं च ।
कर्कादिकानां गुरुयाज्ञिकानां जयेऽभियेके सजने प्रकारम् ॥ २ ॥
रुद्रस्य कात्यायनकल्पशाखिनां विलोक्य चैव प्रकरोमि यादवः ।
तथादौ रुद्रमहिमा ॥

End :—अत्रावशिष्ट शान्तिरत्नाकरादिग्रंथेषु विस्तरेणावलोकनीयमिति ॥

1093

5950 **रुद्रपद्धतिः** । *Rudra paddhati*

By Vaidyanātha, son of Lamba.

Substance, country made paper 12×5 inches Folia 89 Lines 11 on a page Extent in slokas, 2000 Character, Nagara Date, Śaka 1715 Appearance, discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।
अथ रुद्रपद्धतिर्लिख्यते ।
त्रिगुणगणविहीनं सेव्यमानं शिवाद्यैः ।
निखिलजनहृदिस्थं सच्चिदानन्दरूपम् ॥
शिवसरसि समाधे जाड्यवल्लीकुठारं ।
दशरथकुलदीपं रामचन्द्रं समर्पम् (र्थम् ? ?) ॥

The object of the work is given in the following couplet:—

रुद्रकल्पानुसारेण + बाले बोधहेतुक
क्रियते पद्धतिः सम्यक् वैद्यनाथेन धीमता ॥

The end —

श्रीवैद्यनाथेन च वैदिकेन लाम्बोपनाम्ना शिवपूजनाय ।
सम्यक् प्रयोगैरुद्रपादि यात्रा (?) सदाशिवोपगमनि (?) से स्थितं नमः ॥ १ ॥
श्रीवैद्यनाथेन समार्पितेयं पद्यां चतुर्थ्यां शशिशेखरस्य ।
बाणाङ्ग + तेन्दुशकेऽर्कवारे प्रमादिनीयेऽसितपक्षकाले ॥ २ ॥

यमीरग्रामनिकेन मो (?) ऽसौ शाम्बोपनामा कविवैद्यनाथो ।
चकार मद्यां प्रभिशिखरस्य परोपकाराय गिरीशतुष्ट्यै ॥

Colophon :—

इति श्रीमन्महोपाध्यायाभिधोच्चिलाम्बोपनामायो(?)पाध्याया-त्मजघातुर्मांसयाजि-वैद्यनाथकृता रुद्रपद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon Statement :—

शके १७१५ प्रमादीनामसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षांतत आषाढ़ वद्यचतुर्दश्यां इंदुवासरे तद्दिने गणेशभटजुलेन इदं पुस्तकं समाप्तिकम् । आत्मपरोपकारार्थं शुभं भवतु
श्रीसिद्धिविनायकार्पणमस्तु ।

Then the following is added in a later hand
बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकं सं १८३२ वै. क्र. १०
मालवीयप्रधानपुस्तकालय गौघाट ।

1094.

5943. रुद्रदीपिका । *Rudra dīpikā*

By the son of Vaijanath, son of Vināyaka.

Substance, country-made paper 12×5 inches Folia, 150 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 3500 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1934 Appearance, fresh Complete

On the worship of Rudra.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।
गणेशञ्च गुरुं नत्वा वाग्देवीञ्च वरप्रदां ।
देवं वरप्रदश्रेष्ठं शिवं परममव्ययम् ॥
भुक्तिमुक्तिप्रदातारं सदानन्दमयं विभुम् ।
उत्पत्तिस्थितिकर्त्तारं कर्त्तारञ्च जगद्गुरुम् ॥
सोमार्द्धधारिणं शान्तं नीलकण्ठं निरामयम् ।
परात्परं निराभासं तं वै वन्दे शिवप्रदम् ॥

षोडपाठक्रमिश्रादीन् सम्प्रदायार्थबोधकान् ।

नत्वा प्रतन्यते रुद्रदीपिका सविधानका ॥

तत्र प्रथमतो रुद्रप्रशंसा ।

तत्र जाबालोपनिषच्छ्रुतिः ।

किं जप्येनामृतत्वं ब्रूहि शतरुद्रीयेणेत्येतानि ह वा अमृतनाम-
धेयान्येतैर्ह वा अमृतो भवतीति ।

अथ हैनं ब्रह्मचारिण ऊचुः ।

किं जाप्येन वा अमृतत्वं ब्रूहीति । इत्यादि ।

3A जपरुद्रो होमरुद्रो ऽभिषेकरुद्रश्चेति त्रिधा रुद्र उक्तः । अथो द्विधा केवलजपात्मको होमाङ्गश्च । अथ षडङ्गरुद्राणां विधिः । परशुरामपञ्चाङ्गसञ्ज्ञया पञ्च रुद्रा प्रोक्ता विनिश्चिता ।

एकादश अतिरुद्रान्ता षडङ्गसहिता हिता ।

शतानन्दो महाकल्पे कथितश्च + + + ॥

Some of the topics are given below to give an idea of the work

6B इति रुद्रदीपिकायां महाकल्पोक्तकर्मविपाके अधिकारिनिरूपणं, 10A, इति महाकल्पोक्तकर्मविपाके ऽनपत्यदोषपरिहारे कलशरुद्राख्यो महारुद्र, 14A, इति अष्टाविंशतिधापक्षः, अथ प्रसङ्गत तैत्तिरीयशाखिनां चतुश्चत्वारिंशतिधा अष्टचत्वारिंशतिधा पक्षाश्च कथ्यते, अथ वाजसनेयिनां षड्युत्तरशतधामन्त्रविभाग उच्यते 15B, अथ क्रमप्राप्तचतुश्चत्वारिंशदष्टचत्वारिंशत्पक्षौ तैत्तिरीयाणां कथ्येते—इति चतुश्चत्वारिंशदष्टचत्वारिंशत् पक्षौ—अथ षड्युत्तरशतात्मक पक्षे दशांशहोमः, अथ लघुरुद्रे अष्टपक्षाणां शतांशहोमः, 17B, अथ लघुरुद्र समस्तहोमपक्षा उच्यन्ते ।

Colophon —

इति श्रीमाध्यन्दिनीयविनायकतनयवैजनाथसुतविरचिता[यां]
रुद्रदीपिकायां कुण्डमण्डपादिहोमान्तकृत्य समाप्तम् ।

Post Colophon Statement :—

संवत् १९३४ माघशुक्लनवमी भौमवारे शुभं भूयात्। शुभमस्तु ग्रन्थसंख्या २५००। बालमुकुन्दस्येदं।

1095.

6138. रुद्रानुष्ठानप्रयोगः। *Rudranusthana prayoga.*

By Khanda Bhatta son of Mayuresvara Bhatta, or Moresvara Bhatta of the Kanva Sakha.

Substance country-made paper 13×5¾ inches Folia, 53 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 1000 Character, Nāgara Date, Samvat 1951 Appearance, new Complete

Beginning :—

नत्वा विनायकं देवं शङ्करं रेणुका तथा।
मोरेश्वराख्यपितरं श्रौतस्मार्तविशारदम्॥
याज्ञिकाना सौकर्थ्याय सारमुद्धृत्य ग्रन्थतः।
रुद्रानुप्रयोगः संक्षिप्तो रच्यते मया॥

अथ देवयाज्ञिक-काण्वीदीच्चित-रुद्रकल्पद्रुम-रुद्रानुष्ठानकौमुदी-इत्यादिग्रन्थान् समालोक्य तेभ्यः साराग्रमादाय माध्यन्दिनादि-सर्व्ववाजसनेयिशाखानुसारेण होमात्मकरुद्रानुष्ठानप्रयोगो रच्यते।

Colophon :—

इत्ययाचितोपनामकमयूरेश्वरभट्टसुतखण्डभट्टविरचित-समन्त्रक-मखहोमात्मकरुद्रानुष्ठानप्रयोगः समाप्तिमगमत्।

Post Colophon :—

संवत् १९५१ वैशाख वदी १।

1096.

5819 रुद्रसूत्रम्। *Rudra Sutra.*

By Anantadeva.

Substance, country made paper 6½×3¾ inches Folia, 46. Lines, 6, 7 on a page Extent in slokas, 2–2 Character, Nāgara Date Samp 19–8 Appearance, new, Complete The first three leaves have been recently restored

Mangalâcaraṇam —

श्रीगणेशाय नमः ।

सिद्धिबुद्धिप्रदातारं विघ्नयूथविदारणम् ।

महागणपतिं वन्दे भक्तकल्पमहीरुहम् ॥

श्रीमन्मिश्र रमानाथ महिमानन्दविग्रहम्

विरिञ्च्यादिनिराराध्यं शङ्करामद्वयं भजे ॥

सच्चिदानन्दरूपाय शिवदेवार्द्धधारिणे ।

ॐकाररूपाय + + + शिवायाभीष्टदायिने ॥

याज्ञवल्क्यमुनिं नत्वा कात्यायनमुनिं तथा

श्रीगुरून् पितरौ रुद्रमन्त्रकस्तथापरान् ॥

The object of the work is given in the following verses —

श्रुति स्मृतपथौ वीक्ष्य सूत्रानुसारतो स्मृतिम् ।

बौधायनमुने सूत्र श्रीमदुद्धवसूनुना ॥

श्रीमतानन्तदेवेन रुद्रसूत्र विरच्यते ।

उपकाराय सर्वेषां परं वाजसनेयिनाम् ॥

अथातः पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्वकं जपविधिं व्याख्यास्यामः

18B इति रुद्रसूत्रे प्रथमोऽध्यायः

अथ पराशरबौधायनादिप्रोक्तरुद्रजपविधिं व्याख्यास्यामः ।

25B अथातो मन्त्रसिद्धिविधिं वक्ष्यामः ।

26B अथ पराशरानुक्रमविरोधिन रुद्राभिषेकविधिं व्याख्यास्यामः

24A इति रुद्रसूत्रे द्वितीयोऽध्यायः

अथातो भक्तत्रिपुण्ड्रधारणविधिं व्याख्यास्यामः

37B अथातो रुद्राक्षधारणविधिं व्याख्यास्यामः ।

End —

इति रुद्रसूत्रे तृतीयोऽध्यायः

श्रीमतानन्तदेवेन श्रीमदुद्धवसूनुना ।

नविद्यमोऽस्तु येन काशीपुरनिवासिना ॥

मया विरचितं चैतत् श्रुतिस्मृतिपुराणतः ।

सकम्पितत्त्वग्रन्थाऽत्र न कार्या विबुधैरत ॥
परोपकृतये कृत्वा रुद्रसूत्र समर्पितम् ।
मदीयनाथयोर्विश्ववन्द्ययो शिवपादयो ॥
न मदीया कृतिर्यस्मात कृतिरेषा शिवस्य च ।
यथा प्रेरितवान रुद्रस्तथा लिखितवानहम ॥
अध्येतव्यमिद सूत्र विप्रै वाजसनेयिभि ।
रुद्रस्य विविधस्यास्य तत्त्वज्ञानाभि (?) ॥
भुञ्जभुञ्ज प्रार्थयेऽह सज्जनान शुद्धमानसान ।
मयोक्तमिह सशोध्य विचार्थ सदसच्च यत ॥
ज्ञात्वाबुद्धिमर्थ य कर्मेति ग्रन्थगोपनम ।
तस्य श्रेयोर्थिनस्तत्र भूयाच्चोरो यतो हि स ॥
यश्च श्रम समुत्पन्नो ग्रन्थस्यास्य विलेखने ।
सर्वात्मा तेन विश्वेश प्रीयता परम शिव ॥

Colophon —

इति श्रीमद्द्विवेदि उद्धवात्मजानन्तदेवविरचित रुद्रैतिकर्त्तव्यता बोधक रुद्रसूत्र समाप्तम् ।

Post Colophon —

ग्रन्थसख्या ३०० । लिखित कृष्णदेवात् प्रमादत । सवत १९२८ पक्षशुक्ले १ प्रतिपदा शनौ ।

1097

1691 भर्तृयज्ञश्राद्धकल्प । *Bhartṛyajña śrāddhakalpa*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 19 Lines 12 on a page Extent in slokas 380 Character Nagara Date Sam 1? ? Appearance old and worn eaten Complete

Colophon —

इति भर्तृयज्ञश्राद्धकल्प समाप्त ।

Post Colophon —

नन्दर्त्तर्व्वश्वमुखद्दापाकरमिते श्रीविक्रमेऽब्दे गते
ऊर्ज्जे चासितपक्षपक्षतितिथौ सौरे शुभे वासरे ।
अश्विन्या गुरुवैजनाथतनय श्रीरामदत्ताभिध
श्राद्धशानकृतेऽलिखत् नवचन सच्छ्राद्धकल्प शुभम ॥

संवत् १७६५ कार्त्तिके मासि कृष्णे पक्षे प्रतिपद्यश्विन्या राम
देवेन लिखितमिद पुस्तकम् ।

The date does not agree with the Chronogram

Written in different hands, the first leaf is in a larger hand, the second, third and fourth in a smaller *one* the rest, again, in a larger hand

It begins —

स्कन्दपुराणे भर्तृयज्ञश्राद्धकल्पे ।
अमावास्यादिन + + + श्राद्ध दत्त्वा स्वयमज
सुहृता मासमात्र ते तस्य सहृष्टमानसा ॥
आषाढ्यार पञ्चमे पक्षे कन्यामस्थे दिवाकरे
म्टनाहानि पितुर्यो वै श्राद्ध दास्यति मानव ॥
तस्य संवत्सर यावत तृप्ता स्यु पितरो ध्रुवम् ।
एव ज्ञात्वा करिष्यन्ति प्रेतपक्ष नरा भुवि ॥
आषाढ्या पञ्चमे पक्षे यान्यहानि तु षोडश ।
क्रतुभिस्तानि तुल्यानि तत्र दत्तमथाक्षयम् ॥

A treatise on Srādh, based *mainly on* Bhatr Yajña's commentary on Kātyāyana's Srauta Sūtra

Authorities quoted are —

स्कन्दपुराण समाटसमुच्चय, भर्तृयज्ञ वशिष्ठ वृहस्पति पुलस्त्य
श्रीधरसमुच्चय पराशर, कात्यायन, शातातप, भास्कर नारायण
स्मृतिमञ्जरी, मनु, व्यास, मारीच यम पराशर मरीचिप्रभृत
याज्ञवल्क्य, वायुपुराण, सुमन्तु, आदिपुराण, शङ्ख, वृद्धशातातप,

असित, देवल, हारीत, लौगाक्षि, तार्क्ष्य, विष्णुपुराण, शौनक, ब्रह्माण्डपुराण, वृद्धवसिष्ठ, मत्स्यपुराण, व्याघ्रपाद, पञ्चार्षेय, व्याघ स्तम्ब, चतुर्विंशतिमत, शम्भु, निगम, मार्कण्डेय, आचारसार, बोधायन ।

1098

5758 कुण्डरहस्यं (वशिष्ठोक्तम्) । *Kunda Rahasya*

Substance country-made paper 12×5 inches Folia, 5 Lines 11 on a page Extent in slokas 150 Character Nagara in a modern hand Appearance fresh Complete

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ कुण्डस्थण्डिलयोर्विशेषलक्षणमुच्यते ।
श्रवणस्योदये प्राची प्राची स्यात् कृत्तिकोदये ।
चित्राखात्यन्तरे प्राची न प्राची चन्द्रसूर्ययोः ॥
छायादिकं बलं प्राप्तो ध्रुवस्तु सततं ध्रुवः ।
तस्मादुदीची सम्प्राप्ता ध्रुवात् सर्वा दिशस्तत ॥
कुण्डस्य निर्णयं प्रोक्तं पुरा यन्मुखसम्भवात् ।
स्पष्टीकृत्य स एवार्थनिर्णयः समुदीयते ॥
तिर्य्यग्यवोदरा स्पष्टा द्रष्टव्या वा श्रीद्वयस्त्रयः ।
प्रमाणमङ्गुलस्योक्तं वितस्तिर्द्वादशाङ्गुला ॥

Colophon —

इति वशिष्ठोक्तं कुण्डरहस्यं सम्पूर्णम् ।
श्रीत यशेश्वरशिवराजेकरस्येदं पुस्तकम् ॥

1099.

8658 कुण्डनिर्म्माणश्लोक । *Kundanirmana sloka* *with vritti*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia 08 Lines 10 on a page Extent in slokas 700 Character Nagara Fresh Complete

The verses commented upon are 72 in number. Composed in 1150 A D

It begins —

> सूनौ श्रीधरमालवस्य शिवदासाख्यादुदस्थ[ा]तित ।
> तस्माद्भिषिचिदालयस्य जनकः श्रीसूर्य्यदासोऽजनि ।
> यस्मातुर्य्यसा द्विसो दश विशालाख्या वलद्धा स्वम-
> त्येष स्वाच्छितकुण्डलम्भ्रातिरति रामो वसन् नैमिषे ॥ (१)
> शिष्येषु बुद्ध्यनुकूलनाय प्रयोजन दर्शयन् चिकीर्षितं प्रति
> जानीते

> इष्टापूर्त्तस्वक्रमाद्य यदाङ्ग-
> वैस्योनत्वाधिक्यतो भूरिदोषा ।
> कुण्ड स्वाङ्क भूरिभेद तदत्र
> ब्रूते रामो नैमिषस्थो विचार्य्य ॥

It ends —

> श्रीमद्रत्नपुराधिपेन महित श्रीरामचन्द्रेण यो
> भारद्वाजकुलाम्बधे विधुरिव श्रीमज्जटाभट्टद्विज ।
> बन्धुना परिणीतयेऽभ्युपगतोऽसौ मालवो नैमिष
> तेनवेदविदो द्विजेन रचिता रामेण कुण्डाकृति ॥ ७२ ॥

षोडशदानादिदात्रा रत्नपुराधीश्वरेण श्रीरामचन्द्रभुजा पूजितचरणो भारद्वाजमुनिकुलसमुद्रचन्द्रमा । ऋग्वेदपारदृश्वा मालवीयद्विजकुलकमलबन्धु ऋग्वेदचतुर्वेदिपुत्र श्रीमज्जटामदास चतुर्वेदी रत्नपुरात् । नैमिषारण्य निजबान्धवानामुद्वाहनेन समा- यासीत् । तेन प्रेरितो रामचन्द्रो नैमिषस्थ कुण्डाना आकृति निर्म्माण व्यरचयत

> रसगगनतिथिप्रमाणवर्षे Samy १५०६ ।
> गतवति विक्रमभूमिपस्य कालात
> क्रतुविधिफलदायकऽमरेऽस्ये
> कृतिरियमस्तु समर्पिता सुरेशे ॥

विक्रमादित्यकालात् पञ्चदशशतेषु षोडशवर्षाधिकेषु गतेषु अय ग्रन्थोऽभूत्। This date does not agree with the Chronogram स चाय यज्ञफलदे यज्ञभोक्तरि परमपुरुष सुराधीशे नारायणेऽर्पितमस्तु।

प्राकृतमर्पणं पुन क्रियते आदरातिशयात्। इति नेमिषस्थरामवाजपेयिकृता स्वकृतकुण्डनिर्म्माणश्लोकविवृति सम्पूर्णा।

1100.

3240 *The Same*

Substance country-made paper 8½×3½ inches Folia, 11 Lines, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured *Incomplete at the end*

See L 2258 Often noticed

1101.

1767 **कुण्डाकृतिः** or **कुण्डश्लोकप्रकाशिका।**

Kundākrti or Kunda śloka prakāśika

By Rāma

Substance country made paper 10½×4½ inches Folia, 12 Lines, 13 on a page Character Nagara Date, Samvat 1679 Appearance old Complete

Colophon —

इति श्रीनेमिषनिवा[सि]रामरचितकुण्डश्लोकप्रकाशिका समूर्त्तिमगमत्।

Post Colophon Statement .—

सवत् १६७९ वर्षे फाल्गुन सुदि १३ भौम लिखितम्॥
श्रीकल्याणमस्तु॥ लेखकपाठकयोः शुभ भवतु॥

Printed in Kunda Grantha-vimśati, p 87A.

1102.

1918. *The Same.*

The Text Kunda śloka is by Rāma Vājapeyi and the commentary is anonymous, if not by the author himself

Substance, country-made paper 9¼ × 4 inches Folia 6 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 100 Character Nāgara Date, Śaka 1691 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीनैमिषवासिरामरचिता कुण्डश्लोकप्रकाशिका पूर्त्तिं

मगमत् ।

Post Col. —

दीर्घं षोडशधा कृत्वा पुरोभाग तु वर्द्धयेत् ।

वृत्तानां मध्यतः कृत्वा वृत्त कुण्ड तु वर्द्धयेत् ॥ १ ॥

पद्ममाशं पुरो न्यस्य तदर्द्धं कोणयोः क्षिपेत् ।

कोणयोरग्रपर्य्यन्तं न्यसेत् सूत्रद्वय ततः ॥ २ ॥

मध्यकोणार्द्धमानेन भ्रामयेदर्द्धचन्द्रकम् ।

कुण्डदोषानाह विश्वकर्म्मा ॥

खाताधिक्ये भवेद्रोगी हीने धेनुधनक्षय ।

वक्रकुण्डे तु सन्तापो मरणं छिन्नमेखले ॥

मेखलारहिते शोकोऽप्यधिके वित्तसंक्षयः

भार्य्याविनाशनं प्रोक्तं कुण्डं योन्या विना कृतम् ॥

अपत्यध्वंसि तत प्रोक्त कुण्ड यत कण्ठवर्ज्जितम् ।

अन्यच्च पद्मपुराणे ।

मानाधिके भवेन्मृत्युर्मानहीने दरिद्रतेति ॥

शके १६८१ प्रमाथिनामसंवत्सरे आषाढशुक्ल ८ तद्दिने रामवाजपेयि-पुस्तकं समाप्तम् ।

यज्ञेश्वरदीक्षितेन लिखितम् ।

स्वार्थं परोपकारार्थम् ।

The text is complete in 72 verses

The commentary is anonymous

1103

2030 **कुण्डमण्डपसिद्धिः ।** *Kundamandapasiddhi*

By Vittala Diksita, son of Vuva Sarma of Krsnatrigotha professing Madhyandiniya Sakha

For the MS and the work see L 4106

The chronogram giving the date of the work runs thus —

शशि-युग-तिथिगण्ये याति शाके वरेण्ये १५२१

विभवशरदि रम्ये माति शस्ये तपस्ये ।

शशधरभृति दक्षे पुण्यपक्षे वलक्षे

कमलनयनतिथ्यां भानुमद्वारवत्याम् ॥

1104

9639 *The Same*

With a comm by the author himself

Substance, country made paper 11¾×5¾ inches Folia 26 Lines 9 on a page Extent in slokas 400 Character Nagara Appearance fresh complete

This gives rules for the formation of sacrificial altars and for the erection of sacrificial halls For descriptions of the text and for the comm see L Vol VII, No 2331 and 2332, respectively The accompanying Tika was composed in Saka 1541, as appears from the chronogram given in the MS noticed by R Mitra The last verse, comprising the chronogram, which is the same as quoted in Catal No. 1103 is wanting in the MS under notice

1105.

10501. कुण्डशिरोमणि । *Kuṇḍa śiromaṇi.*

By Viśrāma, son of Puruṣottama

Substance country-made paper 6 × 3 inches Folia, 9. Lines, 13, 14 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1706. Appearance, fresh. Complete.

Colophon :—

इति श्रीविश्रामविरचितः कुण्डशिरोमणिः समाप्तः ।

Post Colophon :—

श्रीरस्तु ॥ संवत् १७०६ वर्षे ज्येष्ठ सुदि ६ भृगुवासरे लिखितं भट्टशिवदेवेन स्वार्थं परार्थंच ॥

There are altogether 82 kārikās, composed in Śaka 1521 at Śrīnagara in the kingdom of Jambūsara.

Beg. :—

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा श्रीगणनाथपादयुगलं विघ्नौघविध्वंसकं
नित्यं चामरवृन्द + + मुकुटैर्वंद्यं परं दैवतम् ।
कुण्डे रत्नमयैः क्रमेण खचितं चालोक्य कुण्डागमान्
ब्रूते कुण्डशिरोमणिं सुविशदं विश्रामसंज्ञो द्विजः ॥ १ ॥
हस्ताग्रपादाग्रगसूत्रकस्य नरस्य यः पञ्चलवः स हस्तः ।
हस्तस्य सिद्धांशकमंगुलं स्यात्तदष्टमांशो यवसंज्ञितश्च ॥ २ ॥

End —

सन्त्यत्र ये लघवोऽपि येऽत्र निपुणास्तान् वच्मि नत्वादरात्
सद्युक्त्या रचितं मया मुनिमतैर्बालावबोधं स्फुटम् ।
कुण्डं वासनया विचार्य निखिलं धार्यं चमत्कारकम्
यत्किञ्चिद् भ्रमतस्तथात्र पतितं शोध्यं महद्भिश्च तत् ॥ ८० ॥
स्वस्ति श्रीसचिते पुरे सकलविद्वज्जनैर्भूषिते
श्रीजम्बूसरके महागुणनिधिः श्रीमाधवाख्यो द्विजः ।

श्रीमच्छ्रीपुरषोत्तमः प्रवरधीसज्ज्ञस्य विश्रामकः
पत्नौ कुण्डशिरोमणिं सविधदं दैवज्ञचूडामणिः ॥ ८१ ॥
शाके चन्द्रदिपषेन्दु १५८१ प्रमिते रचितो मया ।
ग्रन्थ कुण्डागमानां चि वृत्तेचन्द्राष्टधमिते ॥ ८२ ॥

1106

5818 कुण्डकल्पद्रुमः । *Kunda kalpadruma*

By Malhara Sukla

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 14 In Tripatha form Character Nagari in a modern hand Appearance fresh Complete

For the work see H P R Vol III, No 60

This was composed in 1712 Vikrama Samvat and 1548 Saka, i e in 1655 A D It is noted for its accuracy of mathematical calculations It has been printed in the Kunda granthavamsati

It is accompanied by an anonymous running commentary which begins

श्रीगणेशाय नम । विश्वकोषे ।
ॐकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।
कण्ठं भित्वा विनिर्यातौ तेन माङ्गलिका वुभौ ॥, etc

1107

6491 कुण्डक्षेत्रफलोदय । *Kunda kṣeitra phalodaya*

By Vedānja Rāya, son of Tyagala

Substance country made paper 12¼× ½ inches Folia 34 Lines, 9 on a page Extent in slokas 1400 Character Nagara Appearance fresh Complete. Date Samvat 1901

Colophons —

इति श्रीवेदाङ्गरायविरचित कुण्डफलोदयग्रन्थः समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १९०१ । मौः आषाढ़ वदी ८ वार मङ्गल । श्री ।

Beginning.—

श्रीगणेशाय नमः ।

नत्वा श्रीवासुदेवेन्द्रसरस्वत्यभिध यतिम् ।

गणेशादिसुराश्चात्र भट्टश्रीत्र्यम्बा(?)त्मजः ॥

The object of the work —

ब्रूते वेदाङ्गरायाख्य कुण्डच्छेत्रफलोदयम् ।

गणितागतरीत्या च दृष्ट्वा मुनिमतानि च ॥

Then it goes on —

अथ रत्न्यरत्नीमानम् ।

त्रिभिर्यवाङ्गुलैर्हीन करो रत्नि प्रकीर्त्तितः ।

अरत्नि सार्द्धचन्द्रेण चाङ्गुलेन विवर्जित ॥

An account of the author's family, given at the end of the work —

आसीद् गुर्ज्जरदेशमण्डनमणि श्रीवत्सगोत्रोद्भवो

र[ा]लाभट्ट इति प्रसिद्धमहिमा वेदान्तशास्त्राम्बुधि ।

तज्ज श्रीतिगलाभिधो द्विजवरै सम्पूजित सज्जनै

श्रौतस्मार्त्तविचारसारचतुरो वेदार्थवारानिधि ॥

तत् सूनुर्द्विजदेवभक्तिनिरत श्रीमल्ल(ल)जिदाशते

य दिल्लीशमणेः सुनामकृपया वेदाङ्गराय व्यधात् ।

सोऽय सज्जनरञ्जनाय विविधानालोक्य शुल्बागमान्

चक्रे पुण्यफलोदय सुविशद मद्युक्तियुक्त सधीः ॥

शुल्बज्ञ (शान्ति) त्रिविधसमार्थनिपुणा भाष्ये कोशे चरणा (?)

वेदे वेदमुखे सुपर्यांचितिके चेमेति (?) नि सङ्ख्याः ।

वेवाप्यत्र च मत्कृतौ सुपटवस्तान् वच्मि नत्वादरात्

द्रूपत्तिविषमतो मयात्र कथित शोध्य बुधैस्तैश्च तत् ।

1108.

5766 कुण्डरत्नाकरटीका । *Kunda Ratnākaraṭīkā*

By Viśvanātha Dvivedi, son of Śrīpati Dvivedi

Substance country made paper 10¼×5¼ inches Fol a 40 Lines 12 on a page Extent in ślokas 1200 Character Nāgara Date Saṃvat 1890 and Śaka 1754 Appearance fresh Complete

The author is his own commentator The text has been printed in Kundagrantha viṃśati

The commentary begins —

श्रीगणेशाय नमः । विश्वकोषे ।

ॐकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा ।

कण्ठं भित्वा विनिर्यातौ तेन माङ्गलिकावुभौ ॥

The end of the commentary —

नानाशास्त्रौघसुज्ञागमनिपुणमतिर्वेदवेदार्थवेत्ता

ज्योति सिद्धान्तपाटीगणितसुगणक कश्चिदेव श्रमं मे ।

विज्ञायाङ्गीकरोतु त्यजतु कृतिमिमा वाञ्छजिर्वेद्य एषो

ऽन्येषा नाचाधिकार पिकखरविरुत वद्रकर्णस्य तुल्यम ॥

ज्योति सिद्धान्तवेत्ता यदपि निजमनस्तुष्टिपुष्टि निधत्ते

नो धत्ते वागमश्च क्रतुरसनिचयक्लिन्नसर्व्वाङ्गयष्टि ।

नो धत्तेऽस्मत्कृते चेत् सुकृतचयवशात् सर्व्वविद्याविनोदी

धत्ता धत्ते च नेर्ष्या(व)यनिचितमनाश्चन्द्रचूडो दधातु ॥ (?) ॥

वेदव्यासमधीतो गुणिगणगणनारम्भगण्याग्रगण्यो

वेदव्याख्यानविख्यापितचतुरचमत्कारकारिस्वकीर्त्ति ।

मीमासान्यायवैशेषिकफणिगणितपाम्भोधिचन्द्रायमाणो

जीयात् श्रीश्रीपतिर्यो जगति गुरुगुरु श्रीजगन्नाथसूनु ॥

तत् सूनुर्विष्णुजीयः श्रुतिनिकरशिर सिद्धसिद्धान्तवेत्ता

मीमांसान्यायदोःश्चागुरुरखिलकलाधारभूत कवीन्द्रः ।

तस्याश्रयालको योऽनुज इह कथितो विश्वनाथः कवीन्द्रः

तेनेयं कुण्डरत्नाकरवरविवृतिः सद्यधायि स्वबुद्ध्या ॥

Colophon —

इति श्रीमत्सकलविद्याविशारदश्रीश्रीपतिद्विवेदिसूनुविश्वनाथ-
द्विवेदिकृता सत्कृतकुण्डरत्नाकरटीका समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

श्रीसंवत् १८८० शाके १७५४ वैशाखमासिते पक्षे त्रयोदश्यां
बुधवासरे ।

1109

5773 कुण्डोद्योत । *Kundoddyota*

By Nīla Kaṇṭha Bhaṭṭa with the Vivṛti commentary by his son, Śankara Bhaṭṭa entitled Kuṇḍa bhāskara

Substance country made paper 10×5 inches Folia 65 In Tripatha form Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

The text begins —

देवमिदन्त्वसङ्गानामवाङ्मनसगोचरम् ।
प्रयत्नमपि तद्धाम सर्व्वदा समुपास्महे ॥
द्विजराजिकमूर्द्धन्य स्वबाधन्त त्रिवाल्वितम् ।
काश्यां सर्व्वोपदेष्टार भावये शङ्कर गुरुम ॥

विरोधिमार्गद्वयदर्पनाथे
वेधा बभूवात्र पर पुमान् य ।
श्रीशङ्करो भट्ट इहैकरूपो
मीमांसकाद्वैतमुरीचकार ॥

कुण्डमण्डपनिर्म्माणकारिका उपकारिका ।
नीलकण्ठकृता सन्तु कण्ठे ता कर्म्मठ कृता ॥

रविरश्मिगतो गवाक्षगो
वसुभिर्य परमाणुभिर्मित ।
त्रसरेणुरय तदष्टभी-
रथरेणुर्विबुधास्तथावदन् ॥

The commentary begins .—

श्रीगणेशाय नमः । साम्बादित्याय नमः ।
यतः सर्व्वं विश्वं भजति जनिसत्त्वालयमिदं
य आत्मा सर्व्वेषां स्थिरचरजडानामपि विभुः ।
तमेतं भास्वन्तं विधिहरिमहेशानवपुषं
नमस्यामः कामं परमकमनीयं सततिनम् ॥
तमोध्वानप्रध्वंसितारं कर्त्तारं द्युतिसविदं ।
आनन्दामृतदातारं सवितारं भजामहे ॥
श्रीभट्टनीलकण्ठं पितरं परिचिन्त्य शङ्करं काश्याम् ।
पिठकृतकुण्डोद्योतं व्याचष्टे मूलमालोच्य ॥

End of the commentary —

इह पण्डितदुर्विगाहशास्त्रे
यदलेखि स्वधिया मया तु किञ्चित् ।
अवलम्बनमेकमेव तस्मिन्
मम गङ्गायुतनीलकण्ठपादौ ॥

Colophon —

इति श्रीमन्मीमांसकभट्टनीलकण्ठात्मजभट्टशङ्करकृतौ पिठकृत-
कुण्डोद्द्योतविवृतिः कुण्डभास्कराख्या समाप्तिमगमत् ।

After which there are seven lines more on the subject

110.

80 कुण्डार्कः । *Kundarka*

By Sankara, son of Nila Kantha, with the commentary entitled Kundarka marīcimālā by Raghuvīra, son of Viṭhṭhala

Kundarka, a metrical treatise on the construction of ten kinds of fire altars

The MS is noticed in L 708 in which the text is not fully described

It begins thus --

भास्वन्त नीलकण्ठ पितरमनुसरन् ग्रङ्करो वक्ति कुण्ड
मृद्यध्याङ्कायहस्त दग्रग्रतहवनात्तद्ग्रप्रोत्तरे स्यात् ।
हस्त स्यादुर्द्धबाहो प्रपदगमखिल पञ्चमोऽग्रोऽङ्गुल तत्
सिद्धांग्रस्तदस्नाग्रो यव उदगलवस्तस्य यूकाष्टलोक्षा ॥ १ ॥
छायान्तो मध्यग्रङ्गो समभुवि विहित मण्डल येन गच्छेत
उच्चो च स्थानयुग्म तदनुगतगुणः प्रागगुणोऽथोदगस्तु ।
तस्मा ताभ्या तदर्द्धाधिकगुणकृतयोर्मत्स्ययोर्मध्यत स्यात्
तत् सन्धेर्मासयांस्तु कुण्डवलयमित सर्व्वकुण्डप्रसिद्धि ॥ २ ॥

It ends thus —

स्युर्वृत्तव्यासवर्गा त्रियमकृपरवाभाग्रखाध्याग्रयुक्तौ
रामाश्वाग्नौ ग्ररांग्नो नगकुल[उ]त्रियुकृत्यस्ततो बाहुवर्गं ।
दोग्न दोर्थ्यास्तकृत्यो खपदमितिफलं स्याच्चतुर्णा त्रिदोष्ण
पादार्द्धवृत्तदोष्णामितिभुजमवदच्छङ्करो नैलकण्ठिः ॥ १५ ॥

The auth)rities qu ted in the commentary are —(1) Katyāyana (2) Rama Vajapeyi

Post Colophon Statement —

अस्य चयस्वरूणा ७५२० अय अरो दीर्घमित्रग ३५२० अस्य
मूलम । ८६४८६ । ४ । ७ । पादोनस्य दोर्वर्ग

The MS breaks off here

1111

45 *The same (text and comm)*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 23 Lines 7 on a page Extent ślokas 790 Character Nāgara Date Samvat 1885 Appearance fresh Prose and verse Generally correct Incomplete

संवत १८८५ वर्षत रामात्मजकालुरामशर्म्मणालिखित स्वार्थं परार्थं श्रीशुभम ।

1112

1010 *The Same Text*

With a commentary by Sītāpati, son of Govinda

Substance country made paper 9½ × 4½ inches Folia 18 Lines 15 to 17 on a page Extent in ślokas 725 Character Nagara Date Saṃ 1812 (?) Appearance new Complete

The text is by Śaṅkara, son of Nīlakantha

The text is in the middle of the MS and the comm above and beneath it

The commentary begins thus —

नत्वा साम्बसदाशिव निजगुरु कुण्डार्कमद्दासना
श्रीमत्कृष्णपदारविन्दममल स्मृत्वा गणेशस्य च ।
प्रौढ़ी प्रौढसभासु नैति गणको शास्त्रोपपत्ति विना
ऽत सीतापतिनामको वदति ता गोविन्दपुत्रोऽल्पधी ॥

अत्र श्रीमन्महाविद्वन्मुकुटमणिभट्टनीलकण्ठतनयशङ्करनामा विद्वान् उपपत्तिप्रधानमल्पक्रिय सुगमोपाय कुण्डप्रकाशक ग्रन्थ कुण्डार्कसज्ञ आविष्कर्त्तु प्रतिजानीते ॥ अस्मिन ग्रन्थे तृतीयचतु र्दशश्लोकवर्ज्जितेषु सर्व्ववृत्तेषु स्रग्धरावृत्त । तयोस्तु शार्दूल विक्रीड़ितम । तत्र प्रथम भास्वन्तमिति ॥

It ends thus —

दशविधकुण्डप्रभृतिवृत्तव्यासानामेकद्वित्र्यादिमानभेदेन प्रत्येक दशविधानां तथा दोष्णां बाहूनां अनेन प्रकारेण मिति प्रमाण श्रीभट्टनीलकण्ठसूनु शङ्करनामाचार्य्यं अवदत उक्तवान् । विस्त रस्तु ग्रन्थान्तरादवगन्तव्यः । द्वादशेन युक्त ११८ । ७ । ४ । अय भुजवर्ग । अस्य मूल सुजः १० । ७ । २ । वृत्तव्यासार्द्धवर्ग २०१ । ० । ४ । अस्य मूल ४ ।
१३ । १ । २ । ४ । जम्बगुणितभुजार्द्ध ७१ । ६ । २ । इद अस्मिन् वृत्तेऽष्टाश्रक्षेत्रफलम् ।

Colophon :—

इति समाप्तोऽयं कुण्डार्क सटीक आदं वं १३ नं १८८२ ।

1113.

1768 *The Same.*

With an anonymous commentary.

Substance, country-made paper 10½×4½ inches Folia, 22 In the Tripatha form Character, Nagara Appearance tolerable Incomplete at the end

The comm begins thus —

व्याख्या श्रियं स्वकुलजासु महेश्वरी ता (?)

सांबं शिवं सतनयं च चिरं विचिन्त्य ।

कुण्डार्कनार्थकरागा ॥ धनानिलालिं (?)

टीका करोमि तुर (?) भोगदकर्मसिद्धै ॥

1114.

7898.

Substance country-made paper 6×3¾ inches Folia 31 of which foll 2—13 are missing Lines, 8 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured

I

21 A—

इति श्रीपरशुरामविरचितायां कहपद्धतौ मण्डपकुण्डलक्षणं समाप्तम् ।

Beginning :—

ॐ अथ मण्डपकुण्डादिसाधनं यज्ञसिद्धये ।

साधयेत् प्रथमं प्राची शंकुना चोडुनाथवा ॥, et etc.

There are only three kārikās in the first leaf Then follows a long gap. The next leaf, marked 14 begins with kārikā No 93. The last kārikā is marked 145 (with hundred omitted).

II

Beg. :— अथ नवकुण्डविधानम् ।

मण्डपमध्यस्थितचतुस्तम्भयु मध्ये या वेदिस्तस्या पूर्वभागे
चतुरस्रकुण्ड उदङ्मुखयोनिकं कृत्वा आग्नेय्या योनिकुण्ड कुर्यात् ।
तस्य निर्माणमेव ।

कृत्वा द्वौ चतुरस्रमध्यरचनाभागान्नवत्या शत-
मष्टत्रिंशदिमान् विधाय च तत सवर्द्धितान् पूर्ववत् ।
पश्चात् कोणयुगे तदर्द्धयुगले सवर्द्धा योन्योत्तर
तन्मध्यस्य च मध्ययो प्रमिता कुर्याद्द्विर्वर्तुले ॥ १ ॥

अस्यार्थ ।

This portion contains stanzas in the Sārdūlavikrīdita metre, relating to the construction of nine different kinds of Kunda, with their explanations It speaks also of a 10th Kunda

प्रसङ्गात् सप्तास्रकुण्डं कथ्यते ।

तदित्थ । कृत्वादौ चतुरस्रमध्यरचना द्वेधा तदेक पुन
षट्त्रिंशद्विधमारचय्य च ततः सप्ताग्रकान् वर्द्धयेत् ।
तावन्मानगु + + वर्त्तुलमथो सम्याथ तद्विस्तृति
कृत्वा विंशतिधा नवांशमितया ज्या सप्तरज्वा लिखेत् ॥

अस्यार्थ, etc , etc

1115.

6469. **कुण्डमण्डपकौमुदी ।** *Kunda mandapa-kaumudi*

By Viśvanātha Deva, with Vivarana.

Substance country made paper 12¼ × 5¼ inches Folia 51 Lines 9 on a page Extent in slokas 1124 Character Nagara Date Samvat 1?1 Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीविश्वनाथदेवविरचिता कुण्डमण्डपकौमुदीविवरण
समाप्तम् ।

Post Colophon —

शुभं। श्रीसमयनाम समत १८४१ मो जेठसदी १३
वार रविः।

The text by Visvanatha Deva is well known, being printed in Kundagranthavimsati

It begins —

श्रीगणेशाय नमः।

T जयति जगति रामो जानकीजानिरेको
दशरथकुलदीप सच्चिदानन्दरूपः।
दशमुखमुखशत्रुच्छेदविच्छेददक्षो
भृगुकुलतिलकोधन्मानदानिप्रवीणः॥ (१)

सूनोः श्रीपुरुषोत्तमस्य तनयः श्रीमन्मुकुन्दस्य यः (या)
शम्भु शम्भुरिवापरो दृढमति श्रीरामसत्पिन्तने।
तत्सूनुर्विबुधागमेषु निपुण श्रीरामदेवानुजो
ब्रूते कुण्डमिषाङ्गभेदसहित श्रीविश्वनाथ सुधी॥२॥

Vivarana —

श्रीपुरुषोत्तमस्य सूनोर्मुकुन्दस्य पत्तनय इत्यन्वयः , etc , etc

1116.

10246 **कुण्डमण्डपदर्पण।** *Kunda mandapa Darpana*

By Nārāyana

Substance country made paper 9×4 inches Folia 3 of which the second is missing Lines 9 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old and discoloured

Colophon —

कुण्डमण्डपदर्पण समाप्त।

Post Colophon —

श्रीविश्वनाथार्पणमस्तु।

Printed in Kundagranthavimsati

1117.

6032. कुण्डशिक्षा । *Kundasiksa*

By Keśava, son of Gopāla Dikṣita.

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 7 Lines, 13, 14 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nāgara Date, Samvat 1859 Appearance, discoloured Complete

The mangalācaraṇa and the object of the work

गणेशं गिरिजां तातं गुरून् भास्करपूर्व्वकान् ।

अ[?]चिन्त्य मनसा भक्त्या युक्त्या कुण्डानि वच्म्यहम् ॥

मध्यमाङ्गुलककूर्परमध्यं

तत् करोन्मितमुदाहृतमबुधैः ।

सार्द्धकेन रह्नितोयमरत्नि-

स्त्वङ्गुलित्रयवियुक् स च रत्निः ॥

The end :—

यत्किञ्चिदत्र गणिताब्धि-नितीर्षुणा चेद्

युक्तं तथान्यदपि वा लिखितं भ्रमेण ।

शोध्यं तदाशु सुधिया + + + विचिन्त्य

विज्ञापना नतिकृता क्रियते मयैषा ॥

श्रीयाज्ञवल्क्यमुनिवंशवतंसभूतो

गोपालदीक्षितविश्रुतितत्त्ववेत्ता ।

तस्यात्मजेन गणितार्णवपारगेण

श्रीकेशवेन रचिता किल कुण्डशिक्षा ॥

Colophon :—

इति कुण्डमण्डपविधिः ।

Post Colophon Statement :—

संवत् १८५९ आश्विनमासे कृष्णपक्षे २ द्वितीयायां चन्द्रवासरे ।

1118.

2994 **कुण्डकारिका।** *Kuṇḍakārikā*

By Lakṣmīdhara

Substance, country made paper 9¼×4¼ inches Folia 3 Lines 11 on a page Extent in ślokas 60 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured and worn out Complete Date Samvat 1809

It contains 40 kārikās on Kuṇḍa

The first kārikā runs —

एकहस्तादिके कुण्डे योन्यादिविविधाकृतौ।
सुगमेन विधानेन कर्त्तव्यायेन वोच्यते॥ १॥

The last kārikā —

तस्येव कर्णसूत्रेण साधितं नवहस्तकम्।
पञ्चहस्तस्य कर्णेन साधितं दशहस्तकमिति॥ ४०॥
एवमेवोत्तरा वृद्धिः कार्या कार्यविशेषतः॥

Colophon —

इति लक्ष्मीधरकृता कुण्डकारिका समाप्ता।

The Post Colophon Statement —

संवद्व्योमनगेन्दुवर्षे त्वाषाढमासके।
विष्णुतिथ्यां सिते पक्षे वासरे मित्रसंज्ञके॥
लिखिता श्लोकका सर्वे कुण्डानां प्रवदेण तु॥

शुभं भवतु।

1119

2687

Substance country made paper 7×4 inches Folia 14 Lines 9 to 11 on a page Character Nāgara Appearance old and discoloured Incomplete and corrupt

It begins —

अथ सर्वेषां कुण्डानां प्रकृतिभूत
चतुरस्रतावच्छालिन्याप्याहे (?)

द्विप्रयासे तूर्य्यचिह्न यथाग्र-
सूत्र धद्धौ पश्चिमे पूर्व्वकेऽपि ।
दत्त्वा कर्षेत् कोणयो पाग्रतूर्य्यं
स्यादेव वा वेदकोण समानम् ॥

1120.

1169 **कुण्डमण्डपप्रकारः ।** *Kunda mandapa prakāra*

Substance country made paper 10½×4½ inches Folia 5 Lines 4 on a page Extent in slokas 115 Character Nagara Fresh Incomplete

It begins —

अथ कुण्डमण्डप स्पष्टीक्रियते । ऊर्द्धबाऊप्रपदातिष्ठद्यजमानस्य पञ्चमांशो हस्तो हस्तस्य चतुर्विंशाङ्गुल अङ्गुलस्याष्टांशो यवे ।

1121.

7873

Six strips of paper, containing figures of 11 different kundas, with directions for their drawing

1122

2728

Substance country made paper 10×5 inches Folia 8 without page marks Lines 14 16 on a page Character Nagara Appearance discoloured

A fragment of some work on the construction of altars for sacrificial rites

Topics —

अथ वृत्तकुण्डमाह, अथ समभुजषडस्रकुण्डमाह, अथार्द्धचन्द्र कुण्डम्, अथ त्रिकोणकुण्डम्, अथ वृत्तकुण्डम्, अथोत्तिलकमस्रा ष्टिकुण्डम् (?), अथ अर्द्धवृत्तकुण्डमाह, अथ त्रिकोणकुण्डमाह, अथ चतुरस्रकुण्डस्य क्षेत्रफलानयनप्रकारो लीलावत्याम् ।

The MS contains also the figures of the *kundas*

1123.

5916 कुण्डप्रदीपक। *Kunda-pradīpaka*

By Mahādeva, with a commentary

Substance country made paper 10×5 inches Folia 8 Lines 17 on a page Extent in ślokas, 350 Character, Nagara Date Samvat 1856 Appearance, old and discoloured Complete

Beginning:—

श्रीगणेशाय नम ।

प्रणम्यैकरदं देवं शारदां गुरुमेव च ।

कुण्डप्रदीपकं कुर्वे बालाज्ञानतमोऽपहम् ॥

Comm :—

अहं कुण्डप्रदीपकं कुर्वे इत्यन्वय ।

Colophon :—

इति श्रीराजगुरुमहादेवविरचित' कुण्डप्रदीपक[ ] सटीक[ः]

समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon .—

सवत् १८५६ वैशा.

Printed in Kundagranthavimsati, p 11B

1124.

5814. मण्डपकरणविधिः। *Mandapa-karana-vidhi*

By Sitarām Sukla, the son of Visrāma

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 28 Lines, 7 on a page Extent in ślokas 532 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

On the construction of a mandapa or hall for sacrifices and for other purposes

Beginning —

प्रणम्य तात विश्राम विघ्नेश जगदम्बिकाम् ।

शिष्याणामुपकाराय मण्डपस्य विधि ब्रुवे ॥

मण्डपकरणे पूर्वं यथाशास्त्र प्राची साधयेत्। यथा। तत्र पूर्वं समां भूमिं कृत्वा षड्दादशाङ्गुलोच्छ्रितषडङ्गुलविस्तारम्शङ्कुं सूच्यग्र तथा पृथुमूल यथा भुवि धृते स्थिरो भवति तथा कुर्वीत ॥

Colophon —

इति मण्डपपूजाविधिः।

इति श्रीविद्वन्मुकुटमाणिक्यविराजितचरणकमल-शुक्लश्रीविश्वामात्मजशिवरामेण विरचिता मण्डपकरणादिपूजनान्तं समाप्तम्।

1125.

1100 मण्डपद्रुमः। *Mandapa druma*

By Mahadeva

Substance country made paper 8×3½ inches Folia 26 Lines 8 on a page Extent in slokas 300 Character Nāgara Date, Samvat 1710 Prose with drawings Complete

A manual for the construction of sacrificial pandals, by Mahādeva, son of Lavācārya, an inhabitant of Mundhīpur in Guzerat Date of composition, Sam 1711

Beginning —

श्रीगणाधिपतये नम।

ब्रह्मस्वयम्भुव नत्वा समूलमण्डपद्रुमः।
वास्तुशास्त्रवनादस्मात् महादेवेन रच्यते ॥ १ ॥

अथादौ सूत्रसंज्ञा दूषयति।

इय वस्तक्रिया मौर्ली न च वादक्रिया खलु।
तस्मादेवातिसूक्ष्मोक्तिर्गिरा नात्र प्रयोजनम् ॥ २ ॥

It ends —

चितिषिन्द्वार्थसूत्रोक्तपथकुण्डस्य षिद्यया। (?)।
भामकात्यजनात् मन्तस्तुष्यन्तु विरमन्तु च ॥
विरमन्तु एतस्मादधिक वर्ज्यमित्यर्थ।
सद्गुचदिग्रतश्लोकैरियमुक्तिश्चिदात्मनि।
समर्पितेग्रसमैकवर्षे विक्रमतो मया ॥

इत्येव खलु मण्डपद्रुममघो मुन्धापुरे गूर्ज्जरे
विख्याते भुवि मण्डपोघजनन सवर्धमान धिया ।
शाखाशाखवनात् प्रशस्त+ महादेवार्य्य थानीतवान
शम्भो देवतव यथामरवनात् शार्दूलविक्रीडितात् ॥

Col —

इति श्रीमत्सकलशास्त्रपारीणरमम(?)पण्डितमुकुटपद्मराग-
मणिलवार्थसूनुमहादेवसूरिविरचिते मण्डपद्रुमे नवकुण्डिकाफल-
प्रकरणस्तृतीय ॥ ३ ॥

Post Col —

विक्रमार्कात् सप्तदशशतोत्तरैकोनविंशतितमे वर्षे ८ कृष्णभट्ट
सूनुना हरिभट्टेन लिखितश्चोपकाराय । सवत् १७१८

In a different hand —

श्रीजीवादित्रिवेदीपुत्रेण वाराणसीस्थितेन मण्डपद्रुमपुस्तक
श्रीदिवाकरभट्टेभ्यो दत्तम् खेटकवासिना दियादग्रामस्थेन ।

1126

5815

Substance country-made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia 5 Lines 10 to 12 on a page Character Nagara Date Samvat 1631 Appearance old and discoloured

This relates to the consecration of a *mandapa*

Beginning —

ॐ नम श्रीरामाय ।

अथ मण्डपस्य स्तम्भद्वारतोरणध्वजानां स्थापनम ।
आवाहयामि देवेश ब्रह्ममूर्त्तिपितामहम ।
पुस्तक चाक्षसूत्रञ्च स्रुवहस्त कमण्डलुम् ।, etc

3B, अथ तोरणप्रतिष्ठा, 4B इति तोरणपूजा—सकलीकरणम, 5B, इति ध्वजापूजा समाप्ता ।

The date and the original owner of the manuscript

स्वस्ति श्रीमवत्षोडश एकत्रिंशदाख्येऽब्दे स १६३१ श्रावणे मासि शुक्लपक्षे

चतुर्थ्यां तिथौ बुधवासरेऽद्येह श्रीवीसलनगरवास्तव्यं नागरज्ञातीयमहं योषासूनुना-
क्षाङ्केनावलोकनाय विभागानन्तरं लिखितम् ॥

शिवमस्तु सर्व्वजगतः ॥ शुभं भवतु ॥

1127.

2062. षोडशहस्तात्मकमण्डपस्तम्भादिविचारः ।

Sodaśa-hastātmaka-maṇḍapa-stambhādi-vicāra.

Substance, country-made paper 12 × 4½ inches Folia, 2 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 56 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh

It begins:—

षोडशहस्तात्मकमण्डपस्तम्भादिविचारः । तत्र द्वात्रिंशत् स्तम्भाः ।
तद्यवस्था । पूर्व्वादिचतुर्दिक्षु सूत्रप्रान्ते द्वादशस्तम्भाः १२ ।
पूर्व्वादिचतुर्दिक्षु द्वारशाखाख्यं स्तम्भयोर्द्वयं द्वयं लिखेयं । एवं च
अष्टौ द्वारस्तम्भाः द्वारविस्तृतिश्च अष्टाङ्गुलाधिकद्विहस्तमात्रा ।
एते विंशति (२०) स्तम्भाः पञ्चहस्ताः कार्य्याः ।

1B, इति मण्डपविचारः । 2A, इति कुण्डविचारः । 2B, इति ध्वजा-
दिसंख्या, इति भूमिपूजनम् ।

End :— इति वदस्तु[न्तं]

Rules for construction of sacrificial pandals, firepits, and images of deities.

1128.

6275. आधानविहारकारिका । *Ādhāna-vihāra-kārikā.*

Substance, country made paper 9 × 4 inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 27 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon :—

ॐ आधानविहारकारिका ।

Twenty-two kārikās concerning the construction of the fire-altar.

Beginning —

आधानविद्दारश्लोक ।

समरिचिते(?) वा प्रपद्योघ्रिते वा य ऊर्द्धबाहौ नरपद्ममोऽग्र ।

इस्त सतस्तस्य जिनाग्रकोऽत्राङ्गुलं यवस्तस्य लवोऽष्टमोऽस्तु ॥१॥

छतमुष्टिकप्रकोष्ठो मुष्टिररत्निर्निरष्टमाग्रकर ।

सोऽरत्निस्त्वकनिष्ठकर एव कलाग्ररष्टित स्यात् ॥

End —

एवमुत्तरत कुर्य्याद् दे रेखान्त चयाङ्कुलम् ।

मूलं तमीपधोना वा वेदि स्यात् पौर्णमासिकी ॥

1129.

5070D यज्ञशाला । *Yajña Sala*

By Haladhara

Substance, palm leaf 13½×1 inches Fol s 8 Lines 5 on a page Extent in slokas 200 Character Udija of the eighteenth century Appear ance old Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । अविघ्नमस्तु ॥

T नत्वा नत्वा पादयोः पद्मनाभ

छित्वा छित्वा मन्दधीभिर्विवादम् ।

स्मृत्वा स्मृत्वा शुल्वसूत्रार्थमर्म्मं

श्लोकैर्ब्रूम केवला यज्ञशालाम् ॥

Comm —पद्मनाभो नाम ग्रन्थकर्त्तु पिता स एव पद्मनाभः चौरार्णव शयनायो नमस्कार कृत्वेति भावः ॥

T अग्निष्टोम सर्व्वयज्ञादिमो यत्

तस्मादग्निष्टोमशाला ब्रवीमि ।

तन्मार्गेण स्वल्पभिन्ना विधिज्ञाः

कुर्व्वन्तु शाला वाजपेयादिशालाम् ॥

End :—

क्रतुषु विहितदीक्षो रामचन्द्रो द्विजो यः
समजनि खलु तस्माद्दीक्षितः पद्मनाभः ।
हलधररथधर्म्मा तत्सुतः पुण्यकर्म्मा
त्रिभुवनमनु पद्यैस्त्रवीद्यज्ञशालाम् ॥

Colophon .—

इति श्रीअग्निष्टोमादियज्ञशाला समाप्ता ।

There are eight stray leaves after this

1130.

2737.

One leaf only of some work on the measurement of sacrificial altar, without page marks

Begins .—

उभयरूपतायां द्वारादिमानं मध्यममानेन कनिष्ठमानेन वा
कर्त्तव्यमिति । इत्यादि ।

The authorities —तथाच बोधायनसुल्वे, चतुर्विंशतिहस्तपर्यन्त मण्डपवृद्धिर्मन्त्रमुक्तावल्यादौ दृश्यते, भविष्योत्तरे । हर्षदीक्षितास्तु शारदा-टीकायां ।

1131.

1012 दर्शपौर्णमासचातुर्मास्यविहारकारिका विवरण-सहिता ।

Darśa paurnamāsa cāturmāsya vihāra kārikā with vivaraṇa

By Nīlakaṇṭha

Substance, country made paper 8¼×3¼ inches Folia 5 Lines, 13 on a page Extent in slokas, 110 Character, Nagara Appearance, old Complete

Mnemonic verses on the measurement with mathematical accuracy and the method of construction of various

altars in accordance with the Sulva Suttras referring to the Haviryajna sacrifices, Darsapaurnamasa and Caturmasya

The karikas are by Nilakantha, the glosses are without the author's name

Beginning —

श्रीसरस्वत्यै नमः ।

अथ दर्शपूर्णमासकारिकाविवरणम् ।

आयतनप्रमाणमाह ।

Text — विंशत्यङ्गुलमात्रन्तु चतुर्विंशत्यथापि वा ।

षट्त्रिंशदङ्गुलं वापि वाग्नेरन्तरमेव वा ॥ १ ॥

Gloss — आयतनपरिमाणमेतावन्तो विकल्पाः चतुर्विंशत्यङ्गुलमायतनं प्रक्रम्य उच्यते ।

सर्व्वेषां प्रकृतिभूतं चतुरस्रसाधनप्रकारमाह ।

Text — यावत् प्रमाणा रज्जुः स्यात् तावानेवागमो भवेत् ।

आगमार्द्धे तु शङ्कुः स्यादन्तरार्द्धे निरञ्छनम् ॥

Gloss — चतुर्विंशत्यङ्गुलप्रमाणा रज्जुः स्यात्तावानेव आगमः तावत् प्रमाणं सूत्रम् तस्याः रज्जौ मेलयेत् । यन्मेलितं सूत्रं तदागमसञ्ज्ञकं तस्मिन् आगमार्द्धे शङ्कर्थं चिह्नं कुर्यात् तस्यान्तर्भागे यदर्द्धं तत्र निरञ्छनार्थं आकर्षणार्थं चिह्नं कुर्यात् । ततश्चतुर्विंशत्यङ्गुलात्मकमायतनभूमिं परिकल्प्य पूर्व्वपश्चिमयोः शङ्कुनिखातयोः शङ्कोस्तत्सूत्रप्रान्तौ दद्यात् ॥ इत्यादि ।

In this manner the glosses go on following their texts throughout the Darsapaurnamasa section In the Caturmasya section first come the glosses then follow the karikas

In 3B, end Darsapaurnamasa karikas with the glosses and then commence the glosses on Caturmasya vihara karikas

इति दर्शपौर्णमासविहारकारिकाविवरणम् ।

अथ चातुर्म्मास्यविवरणप्रथासविहारः । षड्विंशदङ्गुला प्राच्या प्राच्यामात्र गार्हपत्यायतनम् । इत्यादि ।

The glosses end in 4B

इति चातुर्म्मास्यविहारः समाप्तः ।

इति चातुर्म्मास्यदर्शपूर्णमासयोर्विहारकारिका समाप्ता ॥

This is a mistake of the scribe The Caturmasya kārikās are not there with the glosses To make up this mistake the kārikās are added in the following leaf —

The beginning of the kārikās —

श्रीसरस्वत्यै नमः । अथ चातुर्म्मास्यविहारकारिकोच्यते ।

चातुर्म्मास्यविहाराणां कारिका शुभकारिका ।

याज्ञिकानां विनोदाय सतन्यन्ते मयाधुना ॥

प्राच्यापरिमित गार्हपत्यस्यायतनं भवेत् ।

गार्हपत्यात् पूर्वभागेऽरत्नयतश्च द्वारत्निते ॥ इत्यादि ।

It ends thus —

गीयते शुल्वविहिता पितृयज्ञस्य वेदिका ।

नीलकण्ठेन (रुद्रस्य) विदुषा निर्म्मिताः कारिका इमाः ॥१२॥

Col — इति चातुर्म्मास्यकारिका समाप्ताः ।

Post Col —

/ इदं पुस्तकं गङ्गरोपनामकफाणिभट्टात्मजबालसरस्वतीभट्ट-सदा

त्मजरामभट्टस्य पुस्तकम् ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

1132.

6181

Substance, country made paper $8\frac{1}{4}\times4$ inches Fols 7 Lines 9 on a page Extent in slokas 125 Character Nagari of the eighteenth century Appearance discoloured

Four groups of kārikās, relating to the construction of fire altars

I.

Beginning:—

ॐ नमो गरुडासनाय नमः ।

अर्द्धपद्यान्तरे पद्मासनूकान्ते तु पूर्व्वतः ।
षोडशैवाभितः पद्मात् कर्णं त्वष्टान्तरा तत ॥ १ ॥
पद्मदक्षिणतो समा अनूकस्योत्तरास्तु षट् ।
अर्द्धपद्यास्ततस्त्रिशो दक्षिणे द्वे तयोत्तरे ॥ २ ॥
षट्त्रिंशत् प्रदेशाः स्युः कर्णे पद्यास्तु सर्व्वतः ।
अर्द्धपद्ये च पादोने मात्रच्छायास्तु सर्व्वतः ॥ ३ ॥ ? ।
एत सिगदेशतच्छाष्टौ कर्णसमास्तु संस्थिताः ।
देऽधिके पश्चिमे देशे सूपाद्यतच्चदेशत ॥ ४ ॥

There are 56 kārikās in this group. But the 54th has been omitted.

4B. 55. यत्नुशत्वा सह व्याप्ताः प्रतिपुसि समागताः ? ।
पादभा[ज]स्तु विषेयाः वियत् सागर-पद्मगाः ॥
56. चतुर्थीरिति (चिति ?) रित्युक्ता सूत्रपूरणयुक्तितः ॥

II

अनूकान्तेषु सर्व्वेषु द्वितीयेषु यथाक्रमम् ।
पद्मावतस्थोऽनूकेषु पादमान्यस्तु संस्थिताः ॥

There are twenty-three kārikās in this group

6A. 23. चतुर्दशमता + न्ये भागानां पद्मपुच्छयोः ।
पञ्चमी चि+रित्युक्ता सूत्रपूरणयुक्तितः ॥

III.

नवभागास्तु धिष्ण्येषु अर्द्धपद्यास्तु मध्यतः ।
पादभागास्ततः शेषे अष्टौ सख्यास्तु सर्व्वतः ॥

There are six kārikās in this group

6A. 6 उत्तरासे तथा वाध्याः ओष्ठित खक्तिसंयुतः ।
उदक्सर्व्वास्तथा वाध्या' अन्याः किंचिद् वदन्ति हि ॥

IV

Mentions Vasudeva as the author

Beg — इष्टकाना प्रवक्ष्यामि सख्यामष्टौ च वक्रिका ।
चतस्रोऽर्द्धेष्टकास्तु यड ष्टव्य प्रकीर्त्तिताः ॥ १ ॥

There are nine karikas here

7A 9 ब्रह्मरायरा यद्या ब्रर्द्धोत्सेधा इष्टका ।
इष्टका लोकमाजत्व सच्चिप्य सुनिना कृता ॥
वासुदेवेन लोकाना प्लोकाश्च सुखबुद्धये ॥

There is a paragraph in prose, in 14 lines, apparently explaining the technicalities in the expressions of number by words, used here —

Beg — रन्ध्र ८ कृत ४ एका १ युग्म २ ग्राख ७ (?) रस ६ पच २ षट ६, etc , etc

1133

6311

Substance country made paper 12×5 inches Fol a 5 Lines, 10 on a page *Extent in slokas* 150 *Character modern Nāgara.* Date Samvat 1941 Appearance fresh

Four short works on sacrificial fire pits and altars The leaves are marked with वे का

I

Beginning —

श्रीगजानन प्रसन्न ।
अथ श्रौतवेदिनिर्म्माणकारिकामाह ।
ब्राह्मीमविम्नग्नवर्तौं प्रदीच्य
सशोध्य भूमि सुसमां समुद्धाम् ।
प्रगृह्य तस्यामनुलिप्य शाला
कृत्वा निचन्याहृदमाद्यग्नकुम् ॥

There are 15 such slokas in this portion

Colophon :—

2A. इति श्रीकाश्मीरस्थमौद्गल्यजातीयविरचिता श्रौतवेदिकाकारिका समाप्ता ॥ श्री ॥

II

Beg :—

गार्हपत्यमध्यादाहवनीयमध्यपर्यन्तं मध्ये अन्तरं अष्टौ पदानि वा गार्हपत्यस्य भ्रमणं सार्द्धत्रयोदशाङ्गुलमितं ॥ आहवनीयस्य व्यासविस्तृतौ चतुर्विंशाङ्गुलिमिते ॥, etc , etc

This portion ends in 2B.

III

Mandapa-Kundamandala in seven verses, composed at the request of Visvambhara Pandita.

Beg. :—

(1) अथकात्यायनानुसारिणा मध्यदेशशाखिना श्रौतविषये किञ्चिदुच्यते। तत्र स्यादिन्द्रवज्रा यदि तौ जगौ ग इतीन्द्रवज्रया गार्हपत्याहवनीयदक्षिणाग्निस्थानान्याह।

It ends in 3A

IV.

(2) अथेन्द्रवज्रयैव स्थानान्युक्त्वा दक्षिणाग्निसाधनमाह।

It ends in 3B.

(3) अथ सूर्याश्वैर्मसजस्तताः सगुरवः इति शार्दूलविक्रीडितेन प्रकृतिवेदीमाह।

One sloka with its commentary, ending in 3B

(4) अथेन्द्रवज्रया गार्हपत्याहवनीया [वा] ह —ends in 4A.

(5) अथ वरुणप्रघासादौ .. .. दोधकवृत्तेन वेदिमाह।

It ends in 3B.

(6) अथास्यामाहवनीयार्थमुत्तरवेदिर्वितानाभ्या यदन्यदित्यनुष्टुप् वितानाख्यवृत्तेनाह।

It ends in 5A

(7) (Last slok.) अथ जतौ तु वंशम्यमिति वंशम्येन यज्ञवामघेयं मघतप्रेरणया तत्करणं चाह ॥

प्रकाशितांशेषविशेषमुज्वलं

सदाकारं मण्डपकुण्डमण्डलम् ।

चकार त्रिश्वम्भरपण्डिताज्ञया

तदस्तु कण्ठाभरणं विपश्चिताम् ॥

इति प्रकृतिविकृतिविचारौ + +

Post Colophon:—

श्रीसंवत् १६४१ मीः कुआर शुक्लपक्ष ३ वार सोमवार पण्डित बालमकुन्दस्येदम् ॥ राम ॥

1134.

5932. गृह्यपद्धतिः । *Gṛhya paddhati*

By Karkopādhyāya.

Substance, country-made paper 11¾×5 inches Folia, 17 Lines 9 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1931. Appearance, fresh

The original of the present MS. was defective as it leaves a space of about four lines, blank in the beginning.

5A, इति कर्कोपाध्यायकृतौ गृह्यपद्धतौ प्रथमः काण्डः समाप्तः; 10A, द्वितीयं काण्डं समाप्तम्, (*last colophon*) इति कर्कोपाध्यायकृतेयं गृह्यपद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon:—

संवत् १९३१ ।

1135.

1181. गृह्यकारिका । *Gṛhya-kārikā*

By Reṇuka.

Substance, country made paper 11¾×5 inches Folia, 96 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 1920 Character Nāgara Date, Sam 1649 Appearance, old Incorrect Complete

Mnemonic verses, on the Gṛhya sūtras of Pāraskara, composed in Śaka 1188 = 1266 A D The author, Reṇukārya was son of Maheśa and grandson of Someśvara Dikṣita He belonged to the family of Śāṇḍilya

It begins thus —

मखादिकर्म्मविज्ञानकुमुदोद्बोधहेतवे ।
नमस्तस्मै गणेशाङ्घ्रिनखचन्द्रमरीचये ॥
हरौष्टिभक्तिस्मृतिबुद्धि + + भ्रान्त्यादियोपिदरघमभोऽद्य ।
ब्रवीमि संस्कारविधिं निषेकात् प्राच्य प्रणम्याम्बुभवाङ्घ्रिपद्मम् ॥

अथ गर्भाधानम् 35 verses पुंसवन 12 verses, सीमन्तोन्नयन 35 verses, जातकर्म्म 44 verses नामकरण 20 verses निष्क्रमण 14 verses, अन्नप्राशन 27 verses चूडाकरण 16 verses, उपनयन 119 verses वेदारम्भ 16 verses, उपाकर्म्म 50 verses उत्सर्गविधि 26 verses अनध्याय 30 verses, केशान्तकर्म्म 5 verses समावर्त्तन 75 verses, स्नातककर्म्म 28 verses, विवाहकर्म्म 308 verses चतुर्थीकर्म्म 27 verses, षोडशान्तकर्म्म 31 verses, शालाकर्म्म 213 verses, वृत्ति (containing Asauca prakaraṇa) 816 verses अवकीर्णप्रायश्चित्त 21 verses, सभाप्रवेशन 13 verses रथारोहण 14 verses, उपसंहार 36 verses

It ends —

इति तत्त्वार्थसम्पूर्णा रेणुकार्य्येण यज्वना ।
कृताया सूत्रवित्प्रीत्यै समाप्ता गृह्यकारिका ॥ २७ ॥
आसीच्छाण्डिल्यवंशजो द्विजवरः सौजन्यजन्मास्पति (?)
श्रीसोमेश्वरदीक्षितात्मुजभवापद्मात्मजः षण्मज (?) ॥
तच्छास्त्रार्थमनोरथैर्निरवधैर्वेदमध्यदुग्धाम्बुधे
श्रीमाध्यन्दिनधर्म्मदुर्द्धरधरोद्धारैकधूर्य्यस्तत ॥ २८ ॥
सूनुः स्वतृकुलपद्मखण्डतपनः श्रीमान् महेशाभिध
सूरिर्भूरियशाः श्रुतिस्मृतिसदाचारैकनिष्ठोऽभवत् ।

तत्सूनुः कविसूनुसञ्चतटिनीकल्लोलनक्रो महा-
श्लेनेयं रचिता प्रयोग(वृत्तिः) विवृतिः श्रीरेणुकार्य्यः सुधीः ॥३८॥
अब्दे ध्याख्ये मधुसंज्ञमासि
शाकेऽष्टवस्वीश्व[र] सम्मितार्के ।
ग्रन्थः कृतोऽयं कमलालयाङ्घ्रि-
सरोरुहे मोदितषट्पदेन ॥ ४० ॥
यदुक्तमयुक्तं वा यच्चोक्तमसमञ्जसं ।
तदत्र निपुणैः सम्यग्विधातव्यं समञ्जसम् ॥ ४२ ॥

इति गृह्यकारिका ।

Post Col :—

संवत् १६४८ समये आषाढ़ सुदि पञ्चमी रविवासरे लिखित-
मिदं पुस्तकं काश्यां वास तुलसीदासब्राह्मणेन । शुभमस्तु । २००० ।
लेखकपाठकयोः कल्याण । शुभ भूयात् श्रीभवानी ।

In a different hand and modern ink :—आश्वलायनी, which is wrong as the author himself says माध्यन्दिन

1136.

5975. *The Same.*

Substance, country made paper 9 × 5 inches Folia, 150 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 2450 Character, Nagara Date, Samvat 1553 Appearance, old, worn out and discoloured *Complete* The leaves 73, 74 76, 92 to 97 (both inclusive) and 1.2 to 139 (both inclusive) are missing (Traced by a recent hand)

Colophon .—

इति रेणुकगृह्यकारिका समाप्ता ।

Post Colophon Statement :—

संवत् १५५३ वर्षे श्रावणवदी २ गुरौ दमनग्रामे पातसाहा
श्रीमाहमुदविजयराज्ये मकमुकातिमलिकश्रीमसादिलमलिकराज्ये
अमलदेशाह्वौ नाइक श्रीपीपादेवकुलप्रतिपातो अयेह विप्रश्री
नसीरावादवास्तव्यमधं श्रीभीमदेवसुमधं धौचालखिलं । हवाड़ौ
अनन्तपठनार्थं पुस्तकं समाप्तम् ।

See I.O. Catal. No 361.

This is the oldest known manuscript of the work, though defective. The missing leaves have been noted above and on a comparison with the previous number, it is found to have been left incomplete at the end. We give below the last verse in the manuscript

नवर्त्तिनमवर्त्तां नग्नामामिमनी वदेत् ।
मर्मेदि (मे)काखमात्रोर्ये तस्याद्य विराचकम् ॥ १०२
(?) प्रावपिचानतो भोक्ता प्रतिमांभिननायु ॥

1137

10818 *The Same*

Substance country made paper [illegible] inches [illegible] lines [illegible] on a page. Character Nāgarī of the seventeenth century. Appearance [illegible] discoloured. Incomplete at the end.

53A इदं वधूप्रवेशनं त्रिविक्रमादिपूरुषैः ।
चतुर्थकर्मणः पु + वदन्ति गौण्डिताम + ॥ (?)
प्रयागकालतो राघाभ्रेरमहादिभेदकम् ।
तथाप स्यात्रिधा सैनारको पोरोहित्यं वा ॥

53B. इति षोडशक्रिया ॥ शालाकर्मतः
शाला चतुर्दिक कीर्तितपादुर्गिणक्रम ।
विदधीत प्रवक्षोऽथ शालाकर्म यथोदितम् ॥

This chapter (Sālākarma or Vāstu) ends abruptly after kārikā 153.

1138.

5051 लघुगृह्यकारिका । *Laghu Gṛhyakārikā*

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

किमर्थं स्थण्डिलं कृत्वा स्थाप्यते चतुरिष्टकाः ।

वालुका क्षिप्यते मध्ये किमर्थं स्थापयेच्छुचिं ॥

कात्यायन उवाच ।

कूर्म्माकारा धरा ज्ञेया इष्टकाश्च चतुर्युगाः ।

स्थण्डिलं तत्र कर्त्तव्यं पृथ्वीतापोपशान्तये ॥

End :—

इति कात्यायनोक्तं गृह्यसारं संगृह्य सहदेवेन रचिता लघुकारिका ।

Then there are 13 lines beginning :—

अथ होमद्रव्यमानम् ।

The date is added in a different hand : -

संवत् १८२६ ज्येष्ठमासे शुक्लपक्षे द्वादश्यां भृगुवासरे॰ वाल्मुकुन्देन लिखितं गृह्यसारसमुत्तमं वाल्मुकुन्दस्येदं ।

1139.

1164. पारस्करगृह्यपद्धतिः । *Pāraskara gṛhyapaddhati*

By Harihara.

Substance, country-made paper 11¼×5 inches Folia, 108. Lines, 9 on a page Extent in slokas, 2300 Character, Nagara Appearance, tolerable Incomplete

A manual for the performance of the Gṛhya rites according to Pārskara's rules. It gives also explanations of the sūtras relating to them.

It begins thus : —

श्रीगणेशाय नमः । याज्ञवल्क्याय नमः ॥

इष्टापूर्त्तक्रियासिद्धिहेतुं यज्ञभुजां मुखं ।

अग्निं त्रयीवचःसारं वन्दे वागधिदैवतम् ॥ १ ॥

पारस्करकृते गृह्ये सूत्रे व्याख्यानपूर्व्विकाम् ।

प्रयोगपद्धतिं कुर्व्वे वासुदेवादिसम्मतां ॥

अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म्म ॥

In leaf 62A ends the first Kāṇḍa

इत्यमिहोत्रिहरिहरविरचिताया पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यानपूर्व्विकाया प्रयोगपद्धतौ प्रथम काण्ड समाप्त ॥

Leaves 61 to 108 contain no colophon

1140.

926 *The Same*

For the manuscript see L 1827

Post Colophon Statement —

सवत् १८९७ चैत्रशुद्ध १४ सौम्यवासरे । लिखित महादेव ।

शु । शु ।

The third Kāṇḍa only

1141.

6327 *The Same*

Substance country made paper 10½×5 inches Fol a 163 Line 8 on a page Extent in slokas 4,000 Character Nagara. Appearance old l coloured and worn out Copied in Samvat 1672

To the end of the third Kāṇḍa

Colophons —

56A इत्यमिहोत्रिहरिहरविरचिताया पारस्करगृह्यसूत्रव्याख्यान पूर्व्विकाया प्रयोगपद्धतौ प्रथमकाण्ड समाप्त ।

112A ० द्वितीय काण्ड ।

Last Colophon —

० तृतीय काण्ड समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६७२ समये + + + + + + +
+ + + + (obliterated)

End — अथ तस्मिन्नमौ अच्युतहोमपशुमन्नायच्चपिण्डपितृयज्ञपन्चाद्या-ग्रयणादि कुर्य्यात् पूर्व्ववत् मन्त्रोक्त एवोदिवि * विधानम् ।

1142.

6095 संस्थावैद्यनाथ। *Samstha Vaidyanatha.*

By Vaidya Nātha, son of Rātnesvara, son of Kesava Miśra

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 162 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 4000 Character Nagara of the eighteenth century The leaves 101 and 102 are a restoration Appearance discoloured and worm eaten on the left hand side Complete

A comprehensive work on the Pākayajñas, divided into four parts

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः।

अथावसथ्याधानं तत्साध्यानि कर्म्माणि च कात्यायनानुसारेण लिख्यन्ते।

तत्राङ्गहीनस्यासमर्थत्वात् अश्रोत्रियस्यावैदिकत्वात् यज्ञस्याशुचित्वात् शूद्रस्याप्यवैदिकत्वात्। अङ्गहीनाश्रोत्रियषण्ढशूद्रवर्ज्जितब्राह्मणराजन्यवैश्यानुलोमजरथकारस्त्रीणां चाधिकारः।

न च रथकाराणां स्त्रीणां चावैदिकत्वात् कथमधिकारः इति चेन्न वर्षासु रथकार आदधीतेति पार्थक्येन आधानश्रुते।

Topics treated of .—

Chapter I.

11B, अथ मन्थनयन्त्रम्, 14B, इति कुण्डप्रकरणविधिः, 25A, अथ सर्व्वकर्म्मसाधारणहोमः, 28B, अथावसथ्याधानप्रयोगः, 36A, इति मथिकावधानप्रयोग—अथ पाकयज्ञसंस्था, 37A, अथ पाकयज्ञसंस्थाहोमः, 19B, इति श्रीयजुराम्नायचरण(चरण)मिश्रश्रीकेशवसूनु-श्रौतस्मार्त्तप्रचण्डरविमिश्र श्रीरत्नेश्वरतनूजनि-याज्ञिकवृन्दारकवन्दनीय-मिश्रश्रीवैद्यनाथप्रकाशिते श्रीसंस्थावैद्यनाथे प्रथममाननम्— अथ पञ्च महायज्ञाः।

Chapter II

60A, अथ ब्रह्मयज्ञविधि, 63A, अथ नित्ये प्राकृतहोमविधि 63B, अथ वैश्वदेवाग्निहोत्रवैश्वदेवविधिः, अथ एकादिविधानेऽग्निवैश्वदेवः

65B, अथ नित्यश्राद्धम् 68A, अथातिथिपूजा, 70A, अथ पश्चादिश्राद्धे पाकविधि, 86A, इति पार्वणश्राद्धपाकप्रयोग —अथ पितृपितृयज्ञ, 101B, श्रीरत्नेश्वरपुत्रेण वैद्यनाथेन धीमता।

एतेष पार्वणश्राद्धपद्धतिर्निर्मिताद्य।

102A, अथ नवान्नप्राशनम्, 106B, इति श्री० द्वितीयमाननम्।

Chapter III

107A, अथ अष्टकाकर्म लिख्यते। 104A, अष्टकाकर्मप्रयोग समाप्त अथ सर्पबलिप्रयोगः, 117B, इति इन्द्रयज्ञ समाप्त, अथाश्वयुजी कर्म, 121B, अथ स्थालीपाकम्, 125A. ०तृतीयमाननम्।

Chapter IV

125A, अथाष्टकाकर्म उच्यते, इति समाप्त शूलगव, अथ गोयज्ञ पद्धतिः, (Last Colophon) इति पाकयज्ञसंस्था—इति श्रीवसुदेवात्मज० चतुर्थमाननम् समाप्तम्।

Then in a later hand—

ग्रन्थसंख्या ४००० चार। श्रीगणेशाय नमः।

The work ends —

यत्र श्रोते पुनराध्यवस्काराः सामानधिदिति जुहोति स्वाहा सुवेणेति श्रापकादिति।

The authorities quoted and consulted —

1, मनु, 2A, हेमाद्रि, कल्पतरु, 2B, शातातप, 3A, छन्दोगपरिशिष्ट 3B, गौतम, 4A, हेमाद्रौ सुमन्तु, वृद्धमनु, 4B, वशिष्ठ, स्मृतिचन्द्रिकायां गर्गः आपस्तम्बसूत्रे, 5A, पारस्कर, 5B, गोभिल, कात्यायन, शांखायनभाष्ये, 6A, रेणु, 6B, दीपिका 9A, हिरण्यकेशिसूत्रे, 9B, पद्मपार्श्व, 14A, हरिहररामवाजपेयिन्‌य 15B, वायुपुराण, ग्रह्यासंग्रह, 19B, मैत्रसूत्र, 20B मत्स्य, 23B, ब्रह्मपुराण, 26B, सांख्यायनसूत्र, 31B, कारिकाकार, 45A, याज्ञवल्क्य बृहस्पति, बोधायन, 46A, अङ्गिरा, 48B, कल्पभाष्ये, 50A, रेणुककारिकाकार, 50B, आपस्तम्ब

मदनपारिजात, 51A, कर्कोपाध्याय, 51B, मत्स्यपुराण, 56A, हारीत, 58B, शङ्ख, 66A, लघुहारीत, 68A, पराशर, 68B, विष्णु, 69B, नन्दिपुराण, दक्ष, 70A, देवयाज्ञिकधृतभारद्वाजगृह्ये, 75A, गर्ग, 78B, वृद्ध शारदीये, 90B, शौनकस्मृतौ, 92A, अनन्त, जातुकर्ण, 116A, गदाधर, 122A, गङ्गाधर, रेणुदीक्षित, 123A, गर्गपद्धतौ, 129B, वासुदेव, 135A, काठके, 140A, वासुदेवदीक्षिता, 153B, निदानसूत्र, 157A, वह्वृचकारिका।

1143.

1164B **गृह्यपद्धतिः।** *Grhya paddhatih*

By Vāsudeva

A fragment containing leaves 24 to 28, 31, 40, 41, 46 to 48, 50 to 68, the last leaf containing the colophon of the third kānda in 24B ends the first kanda.

श्रीदीक्षितवासुदेवविरचितायां गृह्यपद्धतौ प्रथमं काण्डं समाप्तं॥

For a complete manuscript see L 1890

Our fragment is dated Śaka 1763 and appears to be *the author's copy*, *as after the colophon there is an entry* in a later hand to the effect that in the partition of Vāsudeva's property the present manuscript fell in the share of Kamala Diksita

शुभं भवतु शाक १७६३।

In a later hand —

दी वासुदेवविभागे दीक्षितकमलस्येदं पुस्तकं। व्यासदामोदर-व्यासमहादेव व्यासवासुदेव व्यासरामेश्वरपठनार्थं इदं पुस्तकं। व्यासवालकृष्णव्यासविष्णुगो पठनार्थं इदं पुस्तकम्॥

1144

6205 *The Same*

Substance country made paper 10×5 inches Folia 104 of which the 20th is a restoration Lines 8 per page Extent in slokas 1600 Character Nagara Date Samvat 1691 Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इति श्रीदीक्षितवासुदेवविरचितायां गृह्यपद्धतौ तृतीय काण्ड समाप्तम् ।

Post Colophon —

शुभमस्तु संवत् १६६१ सुभाननाम संवत्सरे जेष्ठवदी ५ बुधवासरे लिखितम् ।

नागनाथात्मजगोविन्दे आश्वलायनेन यथाश्रुति सम्पूर्णम् ।

यादृश पुस्तकं, etc

For the work see L No 1890

1145

4265 **यज्ञप्रकाश ।** *Yajna prakasa*

By Vasudeva

Substance palm leaf 14 × 1½ inches Folia 79 by counting Lines 5 to 6 on a page Extent in slokas 2370 Character, Udiya of the early eighteenth century Appearance old and discoloured Written with a style Incomplete at the end

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ॥

भक्तौघहृदयारण्यतमो गज विदारिणम् ।

श्रीहरि याम शरणम् नीलाचलविहारिणम् ॥

यत्कृपालेशमात्रेण मूकाना वावदूकता ।

खसिद्धिभुवनेशानी वरदा ता नतोऽस्म्यहम् ॥

The object of the work —

यज्ञपार्श्वादिकग्रन्थान् समालोक्य विचार्य च ।

यज्ञप्रकाश क्रियते वासुदेवेन धीमता ॥

निष्प्रयूह चलत्वेव एष प्रश्नवर्त्मना ।

प्राचीनच्छुसमार्गस्य न त्यजामि कदाचन ॥

एष याज्ञिकजीवातुरेष यज्ञार्थसंग्रहः ।

एनमेव प्रदीपं तु पद्धतौ यान्तु याज्ञिका ॥

सुबोधिका मन्द्धरितां विधाय
यत्र मदीय परिशोधयन्तु ।
यद्यस्ति सम्यक् निपुणं विभाव्य
प्रचारयन्तु स्वयमेव सन्तः ॥

इह खलु पुराणन्यायमीमांसाधर्मशास्त्राङ्गमिश्रिता वेदाः स्थानानि विद्यानां धर्मस्य च चतुर्दश इत्यादिना चतुर्दशविद्यानां धर्मे प्रामाण्यमभिहितम् ।

तत्र अङ्गशब्देन शिक्षा कल्पो व्याकरणं निरुक्तिश्छन्द एव च ।
ज्योतिषश्चैव वेदानां षडङ्गानि प्रचक्षते ॥

इति कल्पसूत्राणां धर्मे प्रामाण्यं । तत्र वेदस्य नित्यत्वेन अपौरुषेयत्वाद्दोष सम्बन्धासम्भवात् स्वतः प्रामाण्यं तन्मूलत्वेनैतदेषां तन्त्रकल्पानां साक्षादुपलभ्यमान श्रुतिमूलत्वात् स्मृतिभ्योऽनुमितश्रुतिमूलाभ्योऽधिकं प्रामाण्यं । नानाशाखागत लिङ्गादिकल्पितश्रुत्यर्थोपसंहारनिबन्धस्य कल्पसूत्ररूपत्वात् प्रयोगशास्त्रमिति चेत् इत्यधिकरणे भाष्यकृता कल्पसूत्रप्रामाण्यस्य व्यवस्थापितत्वात् वार्त्तिककृता तु यद्यप्यत्र कल्पप्रामाण्याप्रामाण्यचिन्ता नेष्टा तथापि कल्पानां स्वतन्त्राणामेव वेदवत् प्रामाण्यमुत स्मृतिवत् परतन्त्राणां इति चिन्ताभोऽस्त्व । तन्त्रकल्पानां मूलभूतश्रुतेः प्रत्यक्षत्वमेव आधिक्ये हेतुः स्मृतीनामनुमितश्रुतिमूलत्वमनुमानाच्च प्रत्यक्षस्य बलवत्त्वमुपजीव्यकत्वात् प्रसिद्धमेव तथोक्तम् ।

वङ्गवेदगतन्यायविवेकज्ञो यदब्रवीत ।
कात्यायनो न तद्वाच्यमन्यस्यमिति मादृशे ।
वेदादृतेऽपि कुर्वन्ति कल्पे कर्माणि याज्ञिकाः ॥ इति ॥

(१) यथादीक्षायामभिशस्तोऽयं ब्राह्मण इति काण्वश्रुतौ गृहीतम् । कात्यायनेन दीक्षितोऽयं ब्राह्मण इत्यभिहितम् । तत्र कात्यायनोक्तमाद्रियतो ननु

स्वशाखाश्रयमुत्सृज्य परशाखाश्रयं तु यत् ।
कर्त्तुमिच्छति दुर्मेधा मोघं तस्य विचेष्टितम् ॥

इति विरोधः ॥

अतएव लावत्राधिकरणे स्वशाखाश्रयेण परशाखाश्रयं वाचव्यनीयमुक्तम् ।
इति चेन्न ।

वाजसनेयिना पञ्चदशशाखोपसङ्ग्रहेण कात्यायनेन सूत्र प्रणीतम्। तदनुष्ठानेन माध्यन्दिनादिवाजसनेयिनां कर्मसाङ्गुण्य। पञ्चदशशाखाभिन्नशाखासु परशाखोक्तन्याय प्रवर्त्तते। इत्यादि।

1146.

1286 **पारस्करगृह्यप्रयोगपद्धतिः।** *Pāraskara gṛhya-prayoga paddhatih*

By Kamadeva

Substance country-made paper 11½×5 inches Folia 89 Lines 11 on a page Character Nagari Appearance tolerable Generally correct Incomplete at the end Coming to the end of the Upakarma rite

Directions for the performance of Gṛhya rites in accordance with the rules of Paraskara The directions are preceded by explanations of the sūtras For the beginning see Burnell 23A The author's name is mentioned neither in our manuscript nor in Burnell W p. 65 describes a work of the same name and the same contents by Kāmadeva But in the beginning, it does not agree with the present work, although according to Aufrecht it is identical with Burnell p 23A

1147.

6241. **गृह्यपरिशिष्टपद्धतिः।** *Gṛhya pariśiṣṭa paddhatih*

By Kāmadeva Dikṣita, son of Viśvāmitra Dikṣita

Substance country made paper 12×5 inches Folia 8 Lines 11 on a page Extent in ślokas 250 Character modern Nāgara Date Samvat 1925 Appearance fresh Complete

Colophon —इति श्रीदीक्षितविश्वामित्रात्मज—दीक्षितकामदेवकृता गृह्यपरिशिष्टस्य सप्तमीकण्डिकापद्धति।

Post Col —

सवत् १९२५ पौषशुक्लपञ्चम्यां शुक्रवासरे लिखित नागपुरग्रामब्राह्मण॥

This comments on the ninth of the short treatises of Kātyāyana, as described in our Catal No 1032 But there

are three treatises about Garbhādhāna in that number If they are made into one, the treatise here commented on by Kāmadeva would be the seventh, and thus the description of the work in the colophon quoted above, as *Saptami kandika* would be intelligible.

Beginning.—श्रीगणेशाय नमः।

अथातो धर्म्मजिज्ञासा। अथेत्यधिकारानन्तरं यद्यपि केशान्ता-दूर्द्धमित्यनेन सर्व्वेषां केशान्तात्संस्कारादूर्द्धमेव सामान्यतोऽधिकार उक्तस्तथापि पृथक् पाकोपजीविन एव वैश्वदेवकर्म्मण्यधिकारः।

भ्रातृणामविभक्तानां पृथक् पाको भवेद्यदि।
वैश्वदेवादिकं श्राद्धं कुर्य्युस्ते वै पृथक् पृथक्॥

इति संग्रहवाक्यात्।

Colophon in 7A —

इति श्रीदीक्षितविश्वामित्रात्मजगृह्यपरिशिष्टस्य व्याख्याने सप्तमी कण्डिका समाप्ता।
लौकिकेऽग्नौ वैश्वदेवादिपद्धतिः।

It ends in.—

ततोऽमावास्यायाममावस्यायां पिण्डपितृयज्ञं प्रतिपदि प्रतिपदि पक्षादिकर्म्म आगते आगते शरदि वसन्ते चाग्रयणं यक्कृतयामामौ यथोक्तं कुर्य्यात्।

1148.

6211 कात्यायनगृह्यपरिशिष्टस्य षष्ठखण्डस्य सभाष्यपद्धतिः।

Bhasya and paddhati on Katyagrhya parisista, Part VI

Substance, country made paper $11\frac{3}{4} \times 5$ inches Folia, 4 Lines, 12 on a page Extent in slokas 150 Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Beginning.—

7 अथातो वापीकूपतडागारामदेवतायतनपुष्करिण्यादीनां प्रतिष्ठापनं व्याख्यास्यामः॥

इति सूत्रम्।

1B, अथ ग्रन्थो मङ्गलार्थः । आनन्दमयस्य आत्मन …… ..

Paddh. तत्र उदगयने आपूर्यमाणपक्षे पुण्याहे [illegible]
कर्मे च गृह्याग्नि [illegible] आत्मा-
ज्ञातोऽपुंसोति [illegible], etc., etc., etc., etc.

Colophon :— इति श्रीदीक्षित [illegible] (added by a different hand) कात्यायनगृह्यपरिशिष्टस्य पद्धतिक्रम समाप्तश्चेति ।

Then there are six lines containing a quotation from Parāśara Smṛti, on the gift of cows, umbrellas, clothes and so on.

पराशरस्मृतौ [illegible], etc., etc.

1149.

6167 गृह्यपरिशिष्टसूत्रस्य पद्धतिक्रमः । *Paddhati.*

Gṛhya pariśiṣṭa.

Substance country made paper. 9½ × 4¼ inches. Folia [illegible]. Lines 8-11 per page. Character modern Nāgara. Appearance [illegible]. The first leaf is missing.

2A, प्रथमः काण्डः समाप्तः ।

[illegible] पूर्वाकरण [illegible] ।

3B, द्वितीयकाण्डः समाप्तः ।

[illegible] नव [illegible] भोजन ।

6A, इति गृह्यसूत्रे तृतीयकाण्डः समाप्तः ।

अथ गृह्यसूत्रे चतुर्थकाण्डे गृह्यपरिशिष्टसूत्रस्य पद्धतिक्रमः ।

Last Colophon :—

इति गृह्यसूत्रे चतुर्थकाण्डे गृह्यपरिशिष्टसूत्रस्य पद्धतिक्रमः-
समाप्तिमगमत् ।

Post Colophon :—

पुस्तकमिदं [illegible] ।

There is one leaf more, prescribing drugs for a barren woman.

1150.

6125 कर्म्मप्रदीपिका (और्द्धदैहिकपद्धतिः) ।

Karmapradipika.

By Kāmadeva, son of Āvasathika Gopāla.

Substance, country made paper 10×3¾ inches Folia, 14 Lines, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

This relates to sraddha, forming part of Karmapradipika, a *Paddhati* based on Pāraskara Gṛhya sūttra, written by Kāmadeva See W p 65 Kāmadeva bases his work on Karka Bhāṣya, Vāsudevī Paddhati, the Bhāṣya of Harihara and Renukā-kārikā

Beginning:—श्रीगणेशाय नमः ।

अथ वृषोत्सर्गः ।

तत्र स्वर्गयशःपुत्रधनधान्यायुष्कामानामन्यतमकामः उपासनिक-कार्त्तिक्यामाश्वयुज्या वा यस्मिन् कस्मिंश्चित् मासे वा प्रशस्ता-न्तरायेऽयां वा मातृपूजापूर्व्वकं आभ्युदयिकं श्राद्धं कृत्वा गोष्ठे गवां मध्ये गोष्ठाभावे नदीतटे पञ्चभूसंस्कारान् कृत्वा आवसथ्याग्निं स्थापयेत् ।

Colophon.—

इत्यावसथिकगोपालात्मजकामदेवविरचितायां कर्म्मप्रदीपिकायां और्द्धदैहिकपद्धतिः ।

1151.

6292 त्रिपिण्डीश्राद्धप्रयोगः । *Tripendiśraddhaprayoga*

By Kamadeva.

Substance, country made paper 9¼×4¼ inches Folia 8 of which the last two are a restoration Lines 11 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance, old Complete

Colophon —

इति गरुडपुराणोक्त दौहित्रविश्वामित्रामत्रकामदेवकृतीय त्रिपिण्डीश्राद्धप्रयोगः ।

Post Col —

त्रिपिण्डीविधान मपूर्ण लिख्यते परोपकाराय । शुभ भवतु ॥

Beginning —

अथ त्रिपिण्डीविधानम ।

तत्रादौ कर्त्ता तीर्थं गत्वा माध्याह्निक च कृत्वा शुचि

पिण्डद्रव्येषु मधु आज्य शर्करां च दत्त्वा

सभारान् स्थाप्य ममशरीरस्य पुत्रकल

त्रादेश सशरीरपीडापरिहारार्थं शरीरआरोग्यार्थं सर्वर्थाभि

वृद्ध (त्रिथ)र्थं

अज्ञातनामगोत्राणा सात्त्विकराजसतामसरूपाणां दिव्यान्तरीक्ष

भूमिस्थाना वायुरूपाणां उत्तमगतिप्राप्त्यर्थं + + + + अमुकतीर्थे

एकोद्दिष्टेन विधिना त्रिपिण्डीश्राद्धमह करिष्ये ।

1152

5749 कातीयगृह्यकारिका । *K itt i grhy ikarika*

By Renukajuth ttrt

Sul tance countri made paper 11 x 4½ nel es. Fol s, 61 Lines, 9 per page Extent in slokas, 1000 Character Nagara. Date Samvat 19.. Appearance fresh Cor plete

Beginning —

विश्वारातिं + + + + + +

निर्गच्छद्दलधाराविरचितपरशुर्द्धिर्द्धि क्रियाद्र ।

रक्षेत देमातुरीय मधुकरनिकराराजितोद्दण्डतुण्ड

सक्षमामौकराभोऽमिततरदुरितच्छेदक सतत म ॥१॥

॥ २ ॥

कर्क्की कात्यायनाख्य गणपतिचरणाम्भोजयुग्म च वाण्या

पादाम्भोज प्रणम्य द्विजवरनिकरा × × रेणुप्रसादात् ।

गृह्योक्तस्मार्त्तकर्म्मण्यभिरतमनसा दीपवद्वर्त्तमाना

कातीये गृह्यसूत्रे विरचयति शुभा कारिका रेणुकाख्य ॥

This is to be differentiated from Renuka's Grhya karika as contained in Catal No 1135

Topics treated of —

2A, अग्न्याधानादौ अधिकारी निरूप्यते, 5A, इति कातीयगृह्यकारिकायामधिकारिनिरूपणम्, 8A, इति कातीयगृह्यसूत्रे पात्रलक्षणम्, 17B इति गृह्यकारिकायामाधानप्रकरणम, 19A, इति मणिकावधानम, 22B, इति गृह्यकारिकाया पञ्चमहायज्ञा 26A, इति होमविधि , 29A, इति मत्स्यादिकर्म्म समाप्तम्, 32A, इति नवप्राशनम्, 36A, इति कातीयगृह्यसूत्र कारिकाया श्रवणाकर्म्म समाप्तम्, 38B, इति गृह्यकारिकायामिन्द्रयज्ञ समाप्त', 39B, अथवाग्रयण वक्ष्ये महालक्ष्मीप्रसादत , 43B, इति प्रथमाष्टका, 46B, इयन्वष्टकाकर्म्म, 50B, इति द्वितीयाष्टका समाप्ता, 51A, इति गृह्यकारिकायामन्वष्टकाकर्म्म समाप्तम, 54B, ०त्समोत्सर्ग , 55B, इति पायसप्राशनम, 61B (last colophon) इति श्रीकातीयगृह्यसूत्रकारिकाया रेणुकाग्निहोत्रि विरचिताया प्रवासविधि समाप्त ।

Post Colophon Statement —

सवत् १९३७ मीती भादौ वदी ९ वार रविवारके लिखा ।

Ends — प्रवासविधिरुक्तोय कमलाङ्घ्रिप्रसादत ।

उभयस्तुल्य एव स्यादावसथ्याग्निहोत्रयो ॥

श्रद्धाभक्तिविभक्त्यादि + + + + + + ।

+ + + रेणुकार्य्येण कृतेय गृह्यकारिका ॥

1153.

6283 पद्धतिरत्ने स्मार्त्ताधानादिपद्धतिः । *Paddhati ratna*

By Kāma Govinda Bhaṭṭa, son of Gaṇeśa Bhaṭṭa, a resident of Kāśī

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 29 Lines 7-9 on a page Extent in ślokas 150 Character modern Nāgara Date Samvat 1889 Appearance fresh

Colophon —

इति श्रीमत् काशवकाशीवासि-भट्टगणेशात्मज-गोविन्दभट्ट विरचितपद्धतिरत्ने स्मार्त्ताधानादिपद्धति ।

Post Col —

श्रीरामार्पणमस्तु । श्रीसंवत १८८८ माघशुक्ल ८ भौमवासरे ।

The mangalacaraṇa and the object of the work

विघ्ननिर्विकतार (?) दुरितघ्नं स्तुतिस्तवम् ।
वन्दे विघ्नहर देव प्रसन्न करुणार्णवम् ॥
श्रीमद् गणेशशर्म्माख्य नत्वैवादौ महागुरुम् ।
रामपाठकमिश्रादीन् सम्प्रदायगुरूनपि ॥
काशीनिवासिकाश्वश्रीगणेशार्य्यसुत सुधी ।
गोविन्दशर्म्मा कुर्व्वेऽह स्मार्त्ताधानादिपद्धतिम् ॥

आधानवत् पुनराधानम् ।

5B, इति आधानप्रयोग , इति मथिकाधानपद्धति , 6A, अथ वैश्वदेव-क्रम , 6B, इति भूतयज्ञ , इति पितृयज्ञ , 7A, इति मनुष्ययज्ञ , अथ ब्रह्म यज्ञ , 8A, अथ सायम्प्रातर्होम , 9A, अथ पञ्चादिप्रयोग , 12A, अथ पिण्डपितृयज्ञप्रयोग , 14A, अथौपासनौकस्य नवानुक्रम , 16B, अथ अनादिष्ट प्रयोग , 17B, इति वैश्वानरचरुप्रयोगः , 19B, प्रवासप्रवेशविधिप्रयोग-पद्धति —काशवकाशीवासि॰ प्रवासविधिक्रम — अथ स्मार्तप्रायश्चित्तानि , 22B, अथ पुनराधाननिमित्तानि , 24A, इति पुनराधानम , 24B, अथान्त्यकर्म-प्रयोग , 29A, इति मृताधानप्रयोग ।

१९।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

कातीय गृह्यसूत्रे [illegible] कारिका [illegible]।

This is to be differentiated from Renuka's Grhya karika as contained in Catal. No. 1135

Topics treated of —

2A, अन्वाधानादौ अधिकारो निरूप्यते, 5A, इति कातीयगृह्यकारिकायामधिकारनिरूपणम्, 8A, इति कातीयगृह्यसूत्रे [illegible], 17B, इति गृह्यकारिकायामाधानप्रकरणम्, 19A, इति [illegible]म्, 22B, इति गृह्यकारिकायां प्रथमकाण्डम्, 26A, इति होमविधि, 29A, इति [illegible] समाप्तम्, 32A, इति [illegible]म्, 36A, इति कातीयगृह्यसूत्र कारिकायां [illegible] समाप्तम्, 35B, इति गृह्यकारिका[illegible] समाप्त, 39B, अथ [illegible], 43B, इति [illegible], 46B, [illegible], 50B, इति [illegible] समाप्त, 51A, इति गृह्यकारिकायाम[illegible] समाप्तम्, 54B, [illegible], 55B, इति [illegible]म्, 61B (last colophon) इति श्रीकातीयगृह्यसूत्रकारिकायां रेणुकाचार्यविरचितायां [illegible] समाप्तः।

Post Colophon Statement —

संवत् १८६० मीती भादो वदी ८ वार रविवारके लिषा।

Ends — प्रयासविधिरत्रोक्त कमलाङ्घ्रिप्रसादतः।

उभयत्रास्य एव स्यादावसथ्याग्निहोत्रयोः॥

श्रद्धाभक्तिविभवादि + + + + + + ।

+ + + रेणुकार्य्येण कृतेयं गृह्यकारिका॥

गङ्गाधरादिवचपद्धतिम[.]निरीच्य
शिवप्रसादः कुरुते मण्डपाकपद्धतिम् ॥

119A, इति श्रीपुष्करवासीत्यशिवप्रसादपाठककृते स्मार्तोल्लासे श्रवणा-कर्म्मप्रयोग — अथेन्द्रपचप्रयोग उच्यते, 122B, इति स्मार्तोल्लासे आग्रयणकर्म्मप्रयोगः, 126B, इति श्रीपुष्करवालीत्यशिवप्रसादपाठककृते स्मार्तोल्लासे अष्टका-न्यष्टकाकर्म्मप्रयोगः समाप्तः — अथ वृषोत्सर्गप्रयोग उच्यते। 128B, इति वृषोत्सर्गः समाप्त, 129B, इति श्रीपुष्करवासीवास्तव्य आश्वलायनगोत्रोत्पन्न जयदेवपाठक तत्सु[त]-निम्बाजिपाठक-तत्पुत्र शिवप्रसादपाठककृते स्मार्तोल्लासे स्मार्ताधानादिशाकयज्ञान्तप्रयोगविधिनिर्णय समाप्त अथान्त्येष्टिप्रयोग उच्यते। (Last colophon) इति श्रीशिवप्रसादपाठककृते स्मार्तोल्लासे आधानाद्यन्त्येष्टि पर्यन्त प्रयोगविधिनिर्णयः समाप्त ।

It ends.—

क्रियाधिकारिणो कनिष्ठा भवति, तदा एकादशदिनात्रिनिवृत्तौ पुनराधानपूर्व्वकमुर्व्वरितकर्म्मक्रिया कार्य्या श्रवणाकर्म्मोपक्रमे इति दिक्। इत्यन्त्येष्टिप्रयोगः।

5A, लौगाक्षिकारिका, 6B, आश्वलायन, वृद्धगार्ग, 7B, शिवग्रन्थे 8B, कश्यपः, 14A, आपस्तम्ब, 15B, स्मृत्यर्थसारे, 16A, हरिहरस्य गङ्गाधर; वराहपुराणे, विष्णुधर्म्मोत्तरे, 17A, दानभागवते, 30B, शातातप मार्कण्डेय, काश्यप, 30B, रेणुकार्या, 37B, गङ्गाधर, 38B, वैद्यनाथमिश्रा, 44B, हरिहर, 47B, चतुर्विंशतिमत, यज्ञपार्श्व, कात्यायन, शाख्यायन कारिका, 49B, दक्ष, 52B, छन्दोगपरिशिष्टे कात्यायन, 58B, मदन, 60B, सिद्धान्तशेखरे, 63B, देवल, क्रमकारिकायां गृह्ये; 64B, मदनरत्ने व्यासः, कूर्म्मपुराणे, 67B, गृह्यकारिका, 69B, दामोदरनिबन्धे, काठके, 71B, पुलस्त्य, याज्ञवल्क्य, व्यास, 76B, गदाधरभाष्येऽपि, 77B बौधायन, 78A, गार्ग, हरिहर-भाष्ये, 79A, त्रिकाण्डमण्डन, 80B, आश्वलायन, 84A, प्रयोगपारिजाते, 84B, अनन्तभट्टीय, कारिकायां प्रयोगपारिजाते, कालादर्शे, *99A, हरिहिरटीकेऽपि, 103A, कौशिकः, 104A, अग्निष्वे,* अङ्गिरा, 104B, आचारादर्शे, 104B, मदनपारिजात, 105A, गृह्य, 105B, लिखित, 106B, विष्णु, 111B, गृह्यकारिका

End.—एवं व्यतिक्रान्तमासादिप्रायश्चित्तहोमदक्ष्यदानं च पूर्वं कृत्वा तत-प्रेताधानादिकमिति ॥

1154.

6096 **स्मार्त्तोल्लास ।** *Smārttollāsa*

By Śivaprasāda Pāṭhaka.

Substance country made paper Folia 132 Written in two different hands—the first writes up to the 19th leaf on paper measuring 10¾×4½ inches and the second the rest of the manuscript on paper measuring 11×6 inches The leaves 21 76 and 93 96 and 99 and 101 are written on one side only Lines 13 on a page Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance fresh Complete

A treatise on the Gṛhya ceremonials in accordance with the precepts of Kātyāyana The name of the author's native place is given in the colophon in leaf 46, as Yevanda-vallipura (?) but in all other colophons in leaves 82B, 105B and 114B, the name is Pushkaravalli

6A, इति श्रीशिवप्रसादकृते स्मार्त्तोल्लासग्रन्थे गृह्यकर्मकृताकृतमहिम-वर्णनञ्च अधिकारि अनधिकारि निर्णय । 18A, इति श्रीशिवप्रसादकृते स्मार्त्तो ल्लासे परिभाषाप्रकरणं सम्पूर्णम्, 46, इति येवण्डवल्लीपुरवासिशिवप्रसादकृते स्मार्त्तोल्लासे आवसथ्याधानप्रयोग समाप्त — अथ पाकयज्ञनिर्णय, 57, इति स्मार्त्तोल्लासे गृह्याग्निमत्कर्त्तृके गृह्योक्तवैश्वदेवप्रयोग समाप्त — अथेदानीं तदुप योगी निर्णय उच्यते, 82B, इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादकृते स्मार्त्तोल्लासे पिण्डपितृयज्ञप्रयोग समाप्त — अथ नवान्नप्रयोग उच्यते, 90A, इति गृह्य कारिकोक्तप्रवासविधि — अथ प्रवासभोजनविधि, 103A, इति निरग्निकयज्ञ पार्श्वोक्त वैश्वदेवप्रयोग, अथ कुण्डकरणमुच्यते, 105B, इति पुष्करवल्लीस्थ शिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे साग्निकनिरग्निकवैश्वदेवप्रयोग समाप्त, 114B इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे औपासनकर्म्म पुनराधा नादिप्रायश्चित्ताध्याय समाप्त —

विघ्नेश्वरञ्च पितरञ्च सरस्वतीञ्च

कात्यायनञ्च निजसूत्रकृतं प्रणम्य ।

गङ्गाधरादिवरपद्धतिस[ ]निरीक्ष्य
शिवप्रसादः कुरुते मखपाकपद्धतिम् ॥

119A, इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे श्रवणा कर्म्मप्रयोगः— अथेन्द्रयज्ञप्रयोग उच्यते, 122B, इति स्मार्त्तोल्लासे आग्रहायणी-कर्म्मप्रयोग, 126B, इति श्रीपुष्करवल्लीस्थशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे अष्टकान्वष्टकाकर्म्मप्रयोग समाप्त — अथ वृषोत्सर्गप्रयोग उच्यते। 128B, इति वृषोत्सर्ग समाप्त, 129B, इति श्रीपुष्करवल्लीवास्तव्य व्यालम्बायनगोत्रोत्पन्न-जयदेवपाठक तत्सु[त]-निम्बाजिपाठक तत्पुत्र शिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे स्मार्त्ताधानाद्विपाकयज्ञान्तप्रयोगविधिनिर्णय समाप्त अथान्त्येष्टिप्रयोग उच्यते। (1st colophon) इति श्रीशिवप्रसादपाठककृते स्मार्त्तोल्लासे आधानाद्यन्त्येष्टि पर्य्यन्त प्रयोगविधिनिर्णय समाप्त।

It ends —

क्रियाधिकारिणो कनिष्ठा भवति, तदा एकादशरात्रिनिवृत्तौ पुनराधानपूर्व्वकमुर्व्वरितकर्म्मक्रिया कार्य्या अवशाकर्म्मोपक्रमे इति दिक्। इत्यन्त्येष्टिप्रयोग।

5A, लोगाक्षिकारिका, 6B, आश्वलायन, वृद्धगार्ग, 7B, शिवग्रन्थे, *8B*, काश्यप, *14A*, आपस्तम्ब, *15B*, सूत्रार्थसारे, *16A*, हरिहरस्य, गङ्गाधर, वराहपुराणे, विष्णुधर्म्मोत्तरे, 17A, दानभागवते, 30B, शातातप मार्कण्डेय, काश्यप, 36B, रेणुकाया, 37B, गङ्गाधर, 38B, वैद्यनाथमिश्रा, 44B, हरिहर, 47B, चतुर्विंशतिमत, यज्ञपार्श्व, कात्यायन, शाङ्खायन, कारिका, 49B, दक्ष, 52B, छन्दोगपरिशिष्टे कात्यायन, 58B, मण्डन, 60B, सिद्धान्तशेखरे, 63B, देवल, क्रमकारिकाया ग्रन्थे, 64B, मदनरत्ने व्यास, कूर्म्मपुराणे, 67B, गृह्यकारिका, 69B, दामोदरनिबन्धे, काठके, 71B, पुलस्त्य, याज्ञवल्क्य, व्यास, 76B, गदाधरभाष्येऽपि, 77B बौधायन, 78A, गार्ग, हरिहर भाष्ये 79A, त्रिकाण्डमण्डन, 80B, आश्वलायन, 84A, प्रयोगपारिजाते, 84B, अनन्तभट्टीये, कारिकाया, प्रयोगपारिजाते, कालादर्शे, 90A, परिशिष्टेऽपि, 103A, दीपिका, 104A, भविष्ये, अङ्गिराः, 104B, आचारादर्शे, 104B, मदनपारिजात, 105A, शङ्ख, 105B, लिखित, 106B, विष्णु, 111B, गृह्यकारिका

There are forty-eight such kārikās, going to the end of the manuscript, with the colophon :—

इति गृह्यकारिकोत्सर्गादनकारिका समाप्ता ।

1156.

886. **प्रयोगदर्पणम् ।** *Prayogadarpaṇa.*

By Padmanābha Dīkṣita, son of Gopāla and Pārvatī, grandson of Nārāyana, disciple of Śitikaṇṭha.

It treats of domestic and propitiatory rites.

For the manuscript see L 1775

Post Colophon Statement :—

संवत् १८८४ मिति आगम सुदी ११ ग्रन्थ १८००० ।,

The manuscript has two separate paginations, one ending in 79 and the other in 102.

The later authorities quoted (1) Aparārka, (2) Mahārnava, (3) Vrataratna, Kālikāpurāna, (4) Madanaratna, (5) Śaiva purāna, (6) Visnudharmottara, (7) Nirnayasindhu, (8) Chandoga-pariśista, (9) Smrti kaustubha, (10) Kalpatarau Halāyudha, (11) Todarānanda, (12) Samvatsara-pradipa, (13) Hemādri, (14) Smrtyartha sāra, (15) Śridhara, (16) Yogapadya, (17) Siddhānta śekhara, (18) Kundasiddhikāra, (19) Prayoga-pārijāta, (20) Ratnasamgraha, (21) इति शौनकोक्त आश्लेषाशान्तिप्रयोग· Here ends the first pagination, (22) Jyotirnibandha, (23) Visnudharmottara, (24) Mayūracittra, (25) Pārijāto Saunakah, (26) Kaustubha, (27) Harihara, (28) Gadādhara, (29) Kārika, (30) Vāsudeva, (31) Medhātithi, (32) Mādhava, (33) Haradatta, (34) Śākātāgani, (35) Sattrimsatmata as quoted in Candrikāpārijāta, (36) Bhatta kārikā, (37) Sārasamuccaga, (38) Vākyasāra, (39) Jyotihsāra, (40) Prayogasāgara, (41) Smrti kaustubha, (42) Kārikānibandha, (43) Smrtyarthasāra, (44) Krsna Bhattiya, (45) Smrti ratnāvali, (46) Jyotih prakāśā, (47) Smrti candrika,

Though the MS commences with अथ यजुर्वेदिना दशकर्म पद्धति लिख्यते there are many Tantrika ceremonies mentioned in it

1159.

6102 गर्गपद्धतिः । *Gargapaddhatih*

By Sthapati Garga

Substance country made paper 9½ × 4 inches Folia 29 of which the 8th is missing Lines 12 on a page Extent in slokas 600 Character Nagara Date given in a later hand Samvat 1748 Appearance old and discoloured

Based on Pāraskara Grhya sūttra, as interpreted by Bhartryajña

For the beginning of the work see L 1916

Topics —

3A, इय परिभाषा, अथ विवाह, 7B, समाप्तोऽय विवाह 9A, अथ चतुर्थीकर्म, 9B, इति चतुर्थीकर्म, अथ पाकयज्ञः, 10A, अथ सोष्यन्ती कर्म उच्यते, 10A, इति मेधाजननम्, 11B, अथातो जमल(?) जनने विधि रुच्यते, 12A, अथान्नप्राशनम्, 13A, सांवत्सरिकस्य चूडाकरणम 18B, इति सावित्रव्रतोत्सर्ग, 19A, आग्नेयव्रतम्, 20B, समाप्तमुपनयनमिति, इदानीं ब्रह्मचारिण व्रतान्युच्यन्ते, 22A, अथ ब्रह्मचारिणो धर्मा, 22B, अथ अतीत कालविधिमाह, 23B, अथ आग्नेयव्रते विसर्गः, तत आयव्रतविसर्ग, 24B, ततो व्रतविसर्ग, तत उपनिषद्व्रतादेश, 25A, अथ प्राश्नतमुच्यते, 26A, ततो गोदानव्रतादेशः, 26A, ततश्च सवत्सरे पूर्णे व्रतविसर्ग, 26B, इति व्रतानि समाप्तानि, 27A, तत समावर्त्तनम्, 29A, अथ स्नातकस्य यवान्(?) वक्ष्याम .

यदि प्रवर्ग्यदीक्षितो भवेत् तदा मूत्रपुरीषे ष्ठीवनञ्च आतपे न कुर्यात्, रात्रौव सादि(?) न कुर्यात् ।

Colophon —

इति समाप्तः ।

Post Colophon —

ॐ हरीश्वरलिखितम् ।

(48) Ratnamālā, (46) Ratna kosa, (47) Sambandhatattva, (48) Muhūrta cintāmani, (49) Deva-Yajanadipikā.

It belongs to the school of Mādhyandina of the Yajurveda, as is evident from the following passages.

3B, माध्यन्दिनशाखाया पुण्याहवाचनस्यानुक्तत्वात् यन्नाम्नातं स्वशाखाया-मितिवचनात् बह्वृचगृह्य[परि]शिष्टोक्तमेव मयापिदृतम् ।

41B, इति सङ्कल्प्य यथोक्त विधिना वास्तुपूजनं मण्डपपूजन च कुर्यात् ।

1157.

2990

Substance, country made paper 9×5 inches Folia, 12 Lines 10 on a page Extent in slokas 250 Character, Nagari of the early nineteenth century Appearance, discoloured Complete

This contains a clear exposition of Āgrayana or the ceremony of eating a new crop

It begins:—

अथाग्रयणमिति कर्म्मनामधेयं । अत्र श्रुति प्रजायुधाय प्रजावीर्य्याय प्रजेतत्वेभिमतिमाहे । प्रतंयो न॰ प्र तनुवे स्योन॰ ।

It ends —

असामर्थ्ये तु ब्राह्मणा तर्पयीत वै इत्याह कात्यायन ।

अत्र कर्त्तोपाध्याये ऋत्विजाधिकमेकं भोजयेत् अनेन च न्यायेन सर्व्वत्र ज्ञेयमिति व्याचक्रुरलम् ।

1158.

65 यजुर्व्वेदीयकुशण्डिका । *Kusandikā*

By Pasupati

For the MS. See L 1528

This is only a section of Dasakarmapaddhati dipika (L. 525) by Pasupati, the brother of Halayudha, the Chief Justice of Laksmana Sena, King of Bengal Pasupati is well-known

In the leaf 36A of the first set of leaves, ends Karma kanda

चतुर्थे कर्म्मणि कृते चरु मुक्ते तथैव च ।
आशौर्व्यपनकाले च वधूर्वामाङ्गमाश्रयेत् ॥
इति लघुकारिकाया कर्म्मकाण्ड समाप्तम् ।
प्रकरणानि २९ श्लोक सख्या ६७१ ।

The first set of leaves does not count the chapters The second set begins from the 28th chapter

The first colophon in the second set of leaves.

1B, इति श्रीप्रेतक्रिया प्रकरणमष्टाविंशतिम ।
अथाशौच प्रवक्ष्यामि यथावदनुपूर्व्वश ॥

Asauca ends in 5B

इति श्री० विदेशस्थाशौच षट्चिंशत्तमम् ।

After four lines occurs the following colophon —

इति श्री० भानुवारे यश्चकम्पनाना प्रायश्चित्ताधिकार। सप्तत्रिंशत्तम ।

6A, इति ++ सर्पस्य अष्टत्रिंशत्तमम्, 9A, इति श्रीस्त्रियाधिकार एकोनत्रिंशत्तमम् ॥ वृषोत्सर्ग प्रवक्ष्यामि ।

11A, इति श्रीवृषोत्सर्गप्रकरण चत्वारिंशत्तमम्, 11B, इति श्रीएकादशाहश्राद्धप्रकरणमेकचत्वारिंशत्तमम्, (Last Colophon) इति श्रीसकलकर्म्मचूडामणिविष्णुशर्म्मप्रणीताया लघुकारिकायां सपिण्डीकरणप्रकरणम् +++ ++ समाप्तम् ।

Post Colophon —

समत् १८३० मी भादो वदी १२ वार शुक्रवारके लौ ।
पोथी पडित बालमुकुन्दकै लीखी है ।

1161.

3780 **ब्रह्मसंस्कारमञ्जरी ।** *Brahma Samskāra Manjari*

By Nārāyaṇa Tarkavāgīśa

Substance country made paper 11×3 inches Folia 54 Lines 3 to 8 on a page Extent in ślokas 550 Character Bengali Date Saka 1743 Appearance worn out and faded Complete

The date is given in a much later hand.

सं १७४८ वर्षे माघ सुदी १५ दिने ।

Cf Gargapaddhati, as described by Rājendralāla Mittra, No. 1916 This appears to be a much shorter work.

1160.

6090. पारस्करलघुगृह्यकारिका। *Pāraskara laghu gṛhyakārikā.*

By Viṣṇuśarmā.

Substance, country made paper Two sets of leaves—the first consisting of 37 leaves and the second of 13 leaves The second written in a much later hand begins exactly where the first ends The first measures 9×4 inches and the second 10×4½ inches Lines, 8 10 on a page Extent in ślokas, 900 Character, Nāgara The new set of leaves is dated Samvat 1937 The two sets complete the work

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य देवं गणनायकं परं

सरस्वतीं चाप्यथ याज्ञवल्क्यम् ।

श्रीधराचार्य च (?) शिष्यमुख्यान्

प्रवीम्यहं ग्रन्थमनुत्तमं च ॥

श्रीदेवदत्तो मतिनायकः पुरा

माध्यन्दिनीयोऽप्यथ गौड़वासी ।

श्रीविष्णुशर्मा इति तस्य सूनु

सकारिका कारवितौ(?) बभूव ॥

पारस्कर नमस्कृत्य येन पारः प्रदर्शितः ।

शाखाधीशं याज्ञवल्क्यं लभ्वीं ब्रूते च कारिकाम् ।

निषेकाद्याः श्मशानान्ताः संस्काराः स्मार्त्तकर्मणि ।

गृह्यसूत्रेऽपि गुप्तार्था प्रत्यक्षा दर्शयिष्यथः (?) ।

पूर्वं कुशकण्डिकां ब्रूते यथा सूत्रे प्रदर्शिताम् ।

कुशोपरि समूहने(?)समशाखाः प्रकीर्त्तिताः ॥

यथशाखा न वक्तव्या इत्येवं पारिभाषिकम् ॥

Beginning —

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय नम ।
दुश्चिकित्से महारोगैः पीडितस्तु पुमानपि ।
ज्ञात्वारिष्टादिभि र्मृत्+ + + + +समाचरेत् ॥
सितासिते सरिते यत्र सङ्गे
तत्राप्लुतासो दिवमुत्पतन्ति ।
ये वै तन्व विसृ+ + + +
स्ते वै जनासो अमृतं भजन्ते ॥
सर्व्वेन्द्रियविरक्तस्य वृद्धस्य फलकर्म्मणः ।
व्याधितस्य विना+र्थे मरणं तपसोऽधिकम् ।
असाध्यव्याधिना युक्त[ ] स्वव्यापाराक्षम पुमान् ।
प्रविश्य+ +दीप्त करोत्यनशन तु वा ॥
अगाध तोयराशिं वा भृगो पतनमेव वा ।
गच्छेन्महापथ वापि तुषारगिरिमादरात् ॥
प्रयागवटशाखाग्राद्देहत्याग करोति वा ।
स्वय देहविनाशस्य काले प्राप्ते महामते ॥

The manuscript seems to be defective in the beginning —

26A, इत्युदकदानम्, अथ शोकापनोद , 44A, इति पिण्डोदकदानम्— अथास्थिसञ्चयनम्, 52B, अथ नवश्राद्धान्युच्यन्ते, 110B, अथ श्राद्धक्रमा 114B, इत्येकादशाहिकश्राद्धप्रयोगः— अथ मृतशय्यादानविधि , 116B इति शय्यादानविधि , 121A, अथोदकुम्भदानम्, 122A, अथ सपिण्डी करणकाल , 125B, इति सामिकस्य [स] पिण्डीकरणकालास्त्वैवर्णिकाना— अथ शूद्रस्य सपिण्डीकरणकाल , 155A, अथ सूतिकाप्रायश्चित्तम्, 164A, इति सहगमनविधिः, 170A, अथ अन्वारोहणेऽप्यनुमासिकविधिमाह, 175B, अथ नारायणबलि ।

End — स्वय दद्यात् शूद्रस्य षड दायादाश्च बान्धवा ।
यतिश्च ब्रह्मचारी च अपुत्रश्च नपुसक ॥
यो यजेत् (भवेत्) पितृभि सार्द्ध वसुरुद्रान् सखा(का)दिभि ।

Colophon :—

इति श्रीनारायणतर्कवागीश-भट्टाचार्यविरचिता ब्रह्मसंस्कारमञ्जरी समाप्ता ।

Post Colophon :—

कालब्रह्मग्रिरोऽक्षांश्वसमा माने रवे दिने ।
व्यलिखदीश्वरो रामं नमन् पुस्तं प्रकाश्य भोः ॥
श्रीईश्वरचन्द्रदेवशर्मणः पुस्तकं स्वाक्षरश्च ॥
श्रीरामः शरणम् ॥

It begins thus :—

अथ घटस्थापनम् । तत्र वह्निष्ठ ।
समादिता शुभां वेदीं कुर्य्यादेककरोच्छ्रिता ।
पद्मं वसुदलं तत्र चतुर्द्वारोपशोभितम् ॥
पञ्चवर्णैस्तथा चूर्णैश्चन्दनेनाथवा लिखेत् ।
चतुर्थं निर्म्मलं तत्र धान्यमञ्जलिमात्रकम् ॥
स्थापयेत्—etc.

The Vasistha gottra Brāhmanas of Bhatpādā claim this work as written by Nārāyana the founder of their family. They belonged to the White Yajurveda, and this is a priestly work of that Veda relating mainly to the 10 sacraments of Brāhmanas. Nārayana, flourished, according to their tradition, about 200 years ago, and this work, they say, is their standard work.

1162.

6097. क्रियानिबन्ध । *Kriyā nibandha.*

By Yājñika Deva.

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia 196 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 3500 Character, Nagara Date, Samvat 1937 Appearance, fresh Complete

The MS. from which it was copied was defective, as it leaves lacunæ in places

The author is not Devayājñika, the well known writer of the school of Katyāyana, the author of Katyāyana Śrauta Sūttra Bhāsya, as he quotes such late authorities as Madana Pārijāta, Nirṇayāmrta and Kālanirṇayadīpikā. Aufrecht mentions a work, Kriya nibandha, quoted in Nirṇayasindhu, but it is anonymous

1163

5897 **क्रियापद्धतिः ।** *Kriyā paddhatih*

By Yājñika Deva, son of Prajāpati (Agnicit Samrat Sthapti Mahāyājñika)

Substance country made paper 10½×4 inches Folia 0 Lines 11 on a page Extent in slokas 780 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured. Complete

. On ceremonies beginning with cremation and ending with Sapindikarana

Beginning —

ॐ नमः श्रीवासुदेवाय ।

अथाहिताग्नेर्मरणसमयादारभ्य सपिण्डीकरणान्तं कर्म लिख्यते ।

Colophon —

इति सपिण्डीकरणं समाप्तम् ।

इत्यग्निचित् सम्राट स्थपति महायाज्ञिक-श्रीप्रजापतिसुत-याज्ञिक-देवकृता क्रियापद्धतिः समाप्ता ।

Then the following slokas are added —

पतिपत्न्यो सदैकत्वं पितृ स्थानेषु वै पृथक् ।
कन्यादाने तथा सोमे पिण्डसंसर्जने तथा ॥
आशौचानामपि जन्तूनामार्त्तिच्छेदं करोति यः ।
शङ्खचक्रगदापाणिर्द्विभुजो विष्णुरुच्यते ॥
सच्चात भुज्यते भूतैः सर्व्वैः सर्व्वत्र सर्व्वदा ।
न कोपि कस्यचित् किञ्चित् करोत्यत्र हिताहितौ ॥

Here the MS comes to an end So it is defective also at the end

Colophon —

इति याज्ञिकदेवकृत क्रियाच(क्षया)निबन्ध समाप्त । समाप्त ।

Post Colophon —

समत १८४७ सौः भादो वदी ५ वार बुध ।

The authorities quoted and consulted —

3A, वराहपुराण, 3B, कात्यायन, 4B, कूर्म्मपुराण, 5B, नागर खण्ड कालनिर्णयदीपिका, 6B, हारीत, आवलि, 7A, विष्णु कात्यायन, पराशर, 8A, वराहपुराण, 8B, गरुड़पुराण, 10A, षटत्रिंशन्मत, 11A, याज्ञवल्क्य, 11B, गृह्यकारिका 17B, आश्वलायनगृह्यपरिशिष्ट, 19A पारस्कर, 19B, विष्णु, वशिष्ठ, शङ्खलिखितौ, 20A, हारीत, पैठीनसि 20B, स्मृतिमञ्जरी, 21A, बौधायन, प्रचेता, 21B, याज्ञवल्क्य, 22A, आपस्तम्ब, 23A, विष्णुपुराण, 23B, गौतम, मरीचि, 24A, व्यास, 25A वृद्धमनु, 26A, गरुड़पुराण 27B, श्रीरामायणे 29A, वैजवाप, हरिहर, 31A, वृहस्पति, अङ्गिराः, 34A, मत्स्यपुराण, 35A, यम, 35B, गोविन्द राजलिखितवृद्धप्रचेता, 40B, आदित्यपुराण, 42B, वृद्धशातातप, 45A कर्कोपाध्याय, 50B, काशीखण्ड, 55A, कालादर्श 56B, वृद्धवशिष्ठ, 57B, व्याघ्र, बह्वृचपरिशिष्ट, 58A, गालव, 58B, देवल, 59A, वृहत् प्रचेताः, भृगु, 59B, स्मृतिमहार्णव, 60A, छागलेय, 60B, वृद्धवशिष्ट 65A, पैठीनसि, 65B, मदनपारिजात, 72B, स्मृतिसमुच्च, 78A साम विधानाख्यब्राह्मण, 79A, विष्णुधर्म्मोत्तर, देवीपुराण, 79B, आदित्यपुराण 81A, विष्णुधर्म्मोत्तर, 84B, शिवधर्म्मोत्तर, 90A, जातुकर्ण्य, 90B विश्वा दर्श, 98A, गालव, 98B, लाट्यायन (शाट्यायन ?), 99B, स्मृतिरत्नावली 107B, लघुहारीत 125B, निर्णयामृत, 127B, चतुर्विंशतिमत, 129B मत्स्यसूक्त, 131A, मरीचि, 133A, कालनिर्णयदीपिका, 139B, काठक गृह्ये, 140B, शातातप, 142B, स्मृत्यर्थसार ।

The author is not Devayajnika, the well known writer of the school of Katyayana, the author of Katyayana Srauta Sūtra Bhasya, as he quotes such late authorities as Madana Parijata, Nirnayāmrta and Kalanirnayadipika Aufrecht mentions a work, Kriya nibandha, quoted in Nirnayasindhu, but it is anonymous

1163

0897 क्रियापद्धतिः । *Kriyā paddhatih*

By Yajnika Deva, son of Prajāpati (Agnicit Samrat Sthapti Mahayajnika

S l stance country made paper 10¾×4 inches Folia 0 I nes 11 on a page Extent n slokas 780 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discolo red Complete

On ceremonies beginning with cremation and ending with Sapindikarana

Beginning —

ॐ नमः श्रीवासुदेवाय ।

यथाज्ञितामेर्मरणसमयादारभ्य सपिण्डीकरणान्त कर्म्म लिख्यते ।

Colophon —

इति सपिण्डीकरण समाप्तम् ।

इत्यग्निचित् सम्राट स्थपति-महायाज्ञिक श्रीप्रजापतिसुत याज्ञिक देवकृता क्रियापद्धति समाप्ता ।

Then the following slokas are added —

पतिपत्न्यो सदैकत्व त्रिषु स्थानेषु वै पृथक्
कन्यादाने तथा मोमे पिण्डसमर्ज्जने तथा ।
प्राचीनावमपि अन्तशमार्गिच्छेद करोति य ।
प्रद्युम्नकगदाधीनो द्विसुतो विष्णुरच्यते ॥
स्वकृत भुज्यते भूतैः सर्व्वै सर्व्वत्र सर्व्वदा ।
न कोपि कस्यचित् किञ्चित् करोत्यत्र हिताहितो ॥

1164.

1267 प्रयोगरत्नम् । *Prayogaratna*

By Kāsī Dīkṣita, son of Sadāśiva.

Substance, country made paper 10×4 inches Folia, 161 of which leaves 59-65 are missing Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 3220. Character Nāgara Date, Samvat 1870 Appearance, tolerable Generally correct

For beginning see Bik Catal No 945

This MS. has three mangalācarana verses addressed to Ganapati, Śiva and Śivā and Nīlasarasvatī before the commencement of the work as given in Biks

It ends:—

व्यासनासाचिकर्णौ च नाभ्युरस्कं भुजौ स्पृशेत् ।
एवमाचमनं कृत्वा साक्षात् नारायणो भवेत् ॥
प्रस्थाननेकानागोऽत्र विचार्य्यसदसच्च य. । ?
कृतस्तेन विभुर्भूय एकतः प्रीयतां मम ।
... .
.. ..
अज्ञानदोषात्, etc
यादृशं पुस्तकं, etc.
भग्नपृष्ठ कटिग्रीव, etc.
तैलाद्रक्षेत्, etc

Col. :—

इति सदाशिवदीक्षितसुत-काशीदीक्षितकृतं प्रयोगरत्नं समाप्तं ।

Post Col.:—

संवत् १८७० शके १७३५ कारणमाससम्वत्सरे दक्षिणायने वर्षा ऋतौ श्रावणमासि कृष्णपक्षे तिथ द्वितीया श्रवणनक्षत्रे योगप्रीति रोजगुरुवासरे पुस्तकं दिवस तृतीयप्रहरे इद पुस्तकं समाप्तम् । पत्रसंख्या—प्रमाण येक.सो १६१ येक षष्ठ काश्यां लिखितम् । साम्बसदाशिवार्पणमस्तु ।

स्मार्थं परोपकारार्थञ्च ।

इति प्रयोगरत्न सदाशिवदीक्षितसुत ।...

1165

6533 **तृचार्घ्यदानविधान ।** *Trcārghyadāna Vidhāna*

By Kāśīnātha

Substance country made paper 10¼×9¼ inches Folia 1 Lines 10 on a page Extent in slokas 200 Character, modern Nagara Date Samvat 1961 Appearance fresh Complete

Colophon —

इति काशीनाथविरचित तृचार्घ्यदानविधान समाप्तम् ।

Post Colophon —

श्रीसंवत् १९६१ मी श्रावण वदी ६ मालवीय बालमुकुन्दस्येद पुस्तकम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । श्रीदक्षिणामूर्त्तिगुरुभ्यो नम ।

अथ तृचार्घ्यदानविधिरुच्यते ।

कृतावश्यको लब्धगुर्वनुज्ञो जलाशयान्तिकासीन आचान्त ॐ मानस्तोक इत्यनेन शिखा बद्धा आचम्य आसनविधि कृत्वा गायत्र्या प्राणानायम्य तिथ्यादि स्मृत्वा आत्मनोऽमुकस्य वा क्षिप्रममुकरोगशान्त्यर्थं श्रीमार्त्तण्डभैरवप्रीत्यर्थं वा तृचकल्पोक्तविधिना श्रीसूर्यार्घ्यदानमद्य करिष्ये ॥

Looks like a combination of Tantrika and Vaidika rituals

1166.

5863 **आचारतिलकम् ।** *Acara tilakam*

By Gangādhara

Substance country made paper 8¾×4½ inches Folia 9 Lines 10 on a page Extent in slokas 180 Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

1164.

1267 प्रयोगरत्नम् । *Prayogaratna*

By Kāśī Dīkṣita, son of Sadāśiva.

Substance, country made paper 10×4 inches Folia 161 of which leaves 59 65 are missing Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 3220. Character, Nagara Date, Samvat 1870 Appearance, tolerable Generally correct

For beginning see Bik Catal. No 945

This MS has three maṅgalācaraṇa verses addressed to Gaṇapati, Śiva and Śivā and Nīlasarasvatī before the commencement of the work as given in Biks

It ends:—

व्यासनामाङ्किकयौँ च नाभ्युरस्कं मुखौ स्पृशेत् ।
एवमाचमनं कृत्वा साक्षात् नारायणो भवेत् ॥
मन्थाननेकानालोड्य विचार्य्यसदसच्च य. । ?
कृतस्तेन विभुर्भूय एकतः प्रीयता मम ।
... ...
.. . .
अज्ञानदोषात्, etc
यादृशं पुस्तक, etc.
भग्नपृष्ठ कटिग्रीव, etc.
तैलाद्रक्षेत्, etc.

Col.:—

इति सदाशिवदीक्षितसुत-काशीदीक्षितकृतः प्रयोगरत्न स

Post Col.:—

सवत् १८७० शके १७३५ कारणमाससम्वत्सरे दक्षिणायने वर्षा ऋतौ श्रावणमासि कृष्णपक्षे तिथ द्वितीयां श्रवणनक्षत्रे योगप्रीति रोजगुरुवासरे पुस्तक दिवस तृतीयप्रहरे इद पुस्तक समाप्तम् ।
पत्रसख्या—प्रमाण येक.सो १,६१ येक षष्ठ काशी लिखितम् ।
साम्बसदाशिवार्पणमस्तु ।

स्थापि परोपकारार्थंच ।

इति प्रयोगरत्न सदाशिवदीक्षितसुत ।...

1165

6533 **तृचार्घ्यदानविधान ।** *Trcārghyadāna-Vidhāna*

By Kāśīnātha.

Substance, country made paper 10½×9¼ inches Folia ? Lines, 10 on a page Extent in slokas, 200 Character, modern Nāgara Date Saṃvat 1961 Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति काशीनाथविरचितं तृचार्घ्यदानविधानं समाप्तम् ।

Post Colophon :—

श्रीसंवत् १९६१ मौः श्रावण वदी ६ मालवीय बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । श्रीदक्षिणामूर्तिगुरुभ्यो नमः ।

अथ तृचार्घ्यदानविधिरुच्यते ।

कृतावश्यको लब्धगुर्वनुग्रहो जलाशयान्तिकासीन आचान्तः ॐ मानस्तोक इत्यनेन शिखां बद्धा आचम्य आसनविधिं कृत्वा गायत्र्या प्राणानायम्य तिथ्यादि स्मृत्वा आत्मनोऽमुकस्य वा क्षिप्रममुकरोगप्रशान्त्यर्थं श्रीमार्त्तण्डभैरवप्रीत्यर्थं वा तृचकल्पोक्तविधिना श्रीसूर्यार्घ्यदानमहं करिष्ये ॥

Looks like a combination of Tāntrika and Vaidika rituals

1166.

5863 **आचारतिलकम् ।** *Ācāra-tilakam*

By Gaṅgādhara

Substance country made paper 8¼×4¼ inches Folia, 9 Lines 10 on a page Extent in slokas 180 Character Nagara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
अथ साधारणं सर्व्वेष्वाधानादिषु कर्म्मसु ।
विधिरालोच्य गृह्यादिः सम्यक् संगृह्यते मया ॥
ततः स्मृतिविधिनाचमनं लिख्यं (?)
तत्र दक्षः ।
आधानादिक्रियाः सर्व्वाः श्रौते स्मार्त्ते च कर्म्मणि ।
प्रतिष्ठा सर्व्वदेवानां वह्नीनां स्थापनादिभिः ॥

This is a very incorrect manuscript It gives 189 kārikās, relating to the establishment of the sacred fire

संस्रवप्राशनं
संस्रवप्राशने चामे कुर्य्याच्छुद्धिः स्वकारणात् (?) ।
प्रणीता विमोकं पश्चात् आयुष्यार्थौ प्रशंचरेत् (?) ॥ १३८ ॥
पुरा(ग्रन्थेनमालोक्य) ग्रन्थान् समालोक्य सन्देह ईरिसं मया(?) ।
कारिकारचितं वन्दे गङ्गाधरविधिः स्मृतः ॥ १३९ ॥
आचारदीपिकां चेयं सर्व्वकर्म्मणि साधितम् ।
स्वल्पं स्वल्पतरश्चैव निरीक्ष्यं पण्डितैर्बुधैः ॥
परोपकरणं वक्ष्ये कुर्य्यापि तु साधनम् ॥ (?)

Colophon :—

इति श्रीगङ्गाधरविरचितमाचारतिलकं सम्पूर्णम् ।

1167.

6282. स्मार्त्तपदार्थसंग्रहः *or* प्रयोगपद्धतिः ।

Smārta-padārtha-saṃgraha.

By Gaṅgādhara, an inhabitant of Kolāpura

Substance, country made paper 9¼ × 4 inches Folia, 77 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1300 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

An exposition of the Vedic rites and ceremonies, of the school of Kātyāyana

Beginning —

गणनाथं नमस्कृत्य शारदां गुरुमेव च ।
वैक+ +कात्यपिच्छन्दौ देवता ग्रह्यकर्म्मसु ।
देवतानामभिधानं वक्ष्ये सकल्पपूर्व्वकम् ॥ १ ॥
अग्न्याधानं द्विजेन्द्राणां स्या[त्] कृत्तिकाद्विशाखयो ।
रेवतीरोहिणीपुष्यमृगज्येष्ठोत्तरात्रये ॥

12A, इति श्रीगङ्गाधरभट्टविरचितायां [प्रयोगपद्धतौ] स्मार्त्तपदार्थसंग्रहे आधानं समाप्तम्, 13B, इति स्मार्त्तपदार्थसंग्रहे सभ्याधानं समाप्तम्, 20A, इति प्रयोगपद्धतौ पञ्चमध्यायः — अथ सायं प्रातर्होमविधि, 22A, अथ समिध, 22B, अथ समिद्धृत्य, 24A, अथ पक्षादिकर्म्मप्रयोग, 28B, अथ पिण्डपितृयज्ञः, 32B, अथ नवान्नप्राशनम्, 36B, अथ उपाकर्म, 44B, श्रीगङ्गाधरभट्टविरचितायां प्रयोगपद्धतौ उपाकर्म समाप्तम् ।

कोलापुर प्रवरपीठ निकेतनां या
लक्ष्मी महाप्रदयुता पुरत पुराणाम् ।
वेलापदे तु वरदानवशंगतानां
भ्रान्ताम्बिकाख्य कुलमातरमानतोऽस्मि ॥
विश्वेश्वर हरिहरौ च सरस्वतीश्च
कात्यायनश्च निजसूत्रकृत प्रणम्य ।
श्रीरेणुकादिवरपद्धतिकृन्मतानि
सर्वोश्च पाकमखपद्धतिमातनोमि ॥

50A, इति श्रीगङ्गाधरभट्टविरचितायां प्रयोगपद्धतौ श्रवणाकर्म — अथ इन्द्रयज्ञ उच्यते ।

53A, अथ एषातकौकर्म उच्यते, 56A, अथ हलारारोहणमुच्यते, 57B, अथ अष्टकाकर्म उच्यते, 64A, अथ वृषोत्सर्ग, 69A, इति पायसप्राशन समाप्तम् — समाप्तश्च पाकयज्ञ ।

अथौपासने प्रायश्चित्तविधि व्याख्यास्याम, etc

(Last Colophon) —

इति गङ्गाधरपद्धतौ प्रायश्चित्तम् ।

Post Colophon :—

ब्रह्मार्पणमस्तु । नित्यश्रीरस्तु । लेखकपाठकयोः ।

गोदावरीतीर नारायणभट्टस्यास्तु मङ्गलमाहेश्वरी शुभम् ॥

It ends :—

पदास्पृष्टे लङ्घिते वा पात्रे च्चालनमेव च ।

चरणोस्तु तच्चणमेव ।

1168.

278. *The Same.*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 73 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 1300 Character, Nāgara. Date, Saṃ 1890 Appearance, fresh Prose Generally correct Complete

It begins —

गणनाथं नमस्कृत्य सारदां गुरुमेव च ।

आधानपद्धतिं कुर्व्वे स्मार्त्तसंग्रहकारकम् ॥ १ ॥

It ends —

पदास्पृष्टे लङ्घिते वा पात्रच्चालनमेव । चरणोस्तु तच्चणमेव ।

Col. :— इति गङ्गाधरभट्टविरचितायां प्रयोगपद्धतौ प्रायश्चित्तविधि समाप्तम् ।

Post Col —

संवत् १८९० माघी वद्य१४ रविवारे । शुभमस्तु ।

नारायणगणेशजोसीदिं डुरकरया चे पुस्तक आसे श्रीभद्रकाली प्रसन्नम् ।

10A. इति श्रीगङ्गाधरभट्टविरचिते स्मार्त्तपदार्थसंग्रहे आधानं समाप्तम् ।

The authorities quoted .—

(1) Gadādhara Bhāṣyām 2B. (2) 21B, Vājasaneyi and (3) Kātyāyana

1169.

1277 *The Same*

Substance country made paper 10×4 inches Folia, 5o of which 9 10 to 19 are missing Lines 13 on a page Extent in slokas 1450 Character Nāgara Date Saṃ 1652 Appearance old Generally correct Complete

Col —

इति गङ्गाधरविरचित स्म[ा]र्त्तपदार्थसंग्रह समाप्त ॥ (?)

Post Col —

सवत् १६५२ समये काशोपाध्यायेन लिखित व्यात्मार्थ कौमीत परोपकारार्थ शुभमस्तु ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । अथोपासने प्रायश्चित्त व्याख्यास्याम । अरुणोदये उत्थाय अग्नि प्रादुष्कृत्य दन्तधावनपुरःसर यथाविधि स्नायात् ।

It ends —

स्मृतिसग्रह—विष्णुकात्यायनौ,

दर्शे पौर्णमासे वा यदाग्नौ पाकसेवन ।

ते नरा क्रियावर्ज्या सर्व्वं यदुच्छिष्ट भवेत् । (?)

1170.

6220 संस्कारपद्धतिः । *Saṃskāra paddhati*

By Gangādhara

Substance country made paper 10×3½ inches Folia 25 Lines 7 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old discoloured and worn out Incomplete at the end

Of the school of White Yajurveda

The last colophon in the incomplete manuscript —

22A, इति केशान्त— अथ व्रतविसर्ग ।

The MS breaks off abruptly

Post Colophon :—

मद्भार्पणमस्तु । नित्यश्रीरस्तु । लेखकपाठकयोः ।

गोदावरीतीर नारायणभट्टस्यास्तु मङ्गलमाहेश्वरी शुभम् ।

It ends :—

पदास्पृष्टे लङ्घिते वा पात्रे क्षालनमेव च ।

चरणोक्तं तच्चरणमेव ।

1168.

278. *The Same.*

Substance, country-made paper 9¾ x 4¼ inches. Folia, 73 Lines, 9 on a page Extent in Slokas, 1300 Character, Nāgara. Date, Sam 1890 Appearance, fresh Prose Generally correct Complete

It begins —

गणनाथं नमस्कृत्य शारदां गुरुमेव च ।

आधानपद्धतिं कुर्वे स्मार्त्तसंग्रहकारकम् ॥ १ ॥

It ends —

पदास्पृष्टे लङ्घिते वा पात्रक्षालनमेव । चरणोक्तं तच्चरणमेव ।

Col. :— इति गङ्गाधरभट्टविरचितायां प्रयोगपद्धतौ प्रायश्चित्तविधिः समाप्तम् ।

Post Col —

संवत् १८९० माघी वद्य १४ रविवारे । शुभमस्तु ।

नारायणगणेशजोसीदि डुरकरया चे पुस्तक आसे श्रीभद्रकाली प्रसन्नम् ।

10A. इति श्रीगङ्गाधरभट्टविरचिते स्मार्त्तपदार्थसंग्रहे आधानं समाप्तम् ।

The authorities quoted —

(1) Gadādhara Bhāsyām 2B. (2) 21B, Vājasaneyī and (3) Kātyāyana

1172

5746A. संस्कारसुबोध । *Saṃskāra subodha*

Substance country made paper 11 × 5 inches Folia 69 Lines 9 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Incomplete at the end

Written in two different hands The second hand begins in the 6th line of leaf 45 and continues to the end

It gives directions for sacramental rites

Beginning —

श्रीवरदमूर्त्तिर्जयति ।

गणेश गिरिजा नत्वा शिवश्चैव सरस्वती ।
लक्ष्मी नारायणश्चैव प्रसन्न गुरुमेव च ॥
पारस्कर तथा रेणु भाष्यकारास्तथैव च ।
गर्भाधानादिसस्कारसुबोध क्रियते मया ॥
बालानां सुखबोधाय नित्य सत्कर्मदर्पणः ।
सस्कारा द्विविधा प्रोक्ता ब्राह्मा दैवाश्च नित्यश ॥
तत्र ब्राह्मा गर्भाधानाद्या पाकयज्ञीया दैवा ।
तत्र गर्भाधानाद्या अनुष्ठेयरूपेणोच्यन्ते ॥
ते सस्कारा षोडश —
गर्भाधान पुसवन सीमन्तो जातकर्म्म च ।
नामक्रिया निष्क्रमोऽन्नप्राशन वपनक्रिया ॥
कर्णवेधो व्रतादेशो वेदारम्भक्रियाविधिः ।
केशान्त स्नानमुद्वाहो विवाहाग्निपरिग्रहः ॥
त्रेताग्निसग्रहश्चेव सस्काराः षोडश स्मृताः ।
नवैता कर्णवेधान्ता मन्त्रवर्ज्ज क्रियाः स्त्रिय ॥

Last colophon in the incomplete manuscript —

63B, इति वराहपुराणोक्त ऋतुदर्शनशान्तिविधि ।
अथास्य शान्तिप्रयोग ।

1171

10077. *The Same.*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 56 Lines 9 on a page Extent in Ślokas, 1120 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured and old Complete Written in two different hands

The mangalācarana and the object of the work .—

श्रीन्द्रसिंहं शिवं नत्वा श्रीमदम्बा सरस्वतीम् ।
गणेशं पितरौ कात्यायनादीन् कर्कदेवकौ ।
रामामिश्चोत्रपुत्रस्य पुत्रो गङ्गाधराभिध' ।
परोपकृत्यै कुरुते गद्यैः संस्कारपद्धतिम् ॥
तत्र संस्कारक्रम' ॥
गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तोन्नयनं ततः ।
जातकर्माभिधानञ्च निष्क्रम-प्राशनं क्रमात् ॥
चूडोपनयनं वेदव्रताना च चतुष्टयं ।
गोदानं मेखलोन्मोक्षो विवाहः षोडश क्रियाः ॥
तत्र गर्भाधानं प्रागुच्यते ॥

It ends :—

ग्रन्थान्तराणि संवीक्ष्य यथामति मयोदितम् ।
(?) नुक्तानुक्तवस्तं च यत्र शोध्यंत संपैकैः (?) ॥
यो वात्स्यायनवंशभालतिलको रामोऽभवद् भूतले ।
तत्पुत्रो वसुधा निजेन यशसा दामोदरो मण्डयन् ॥
तत्पुत्रो व्यदधात् हृदय (?) दशसु संस्कारेषु गद्यैश्शु-
र्विप्राणामुपकार एव निरतो गङ्गाधरो पद्धतिम् ॥
विप्रकार्य्यार्थिये कृत्वा गद्यै संस्कारपद्धतिं । ?
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

Then there is a line and a half of writing in a later hand.

1175

6217 **उत्सर्गोपाकर्म्मविधिः ।** *Uts n jopakarma vidhi*

Part of Prayoga paddhati by Gang idhara Bhatta

Substance country made paper 9½ × 4½ inches Folia 40 Lines 9 on a page Extent in slokas 560 Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured Complete

Beginning —

अथोपाकर्म्म लिख्यते ।

प्रारम्भ । तत्र गृहे अभ्युद्धान देवतार्चन मातृकापूजापूर्व्वक नान्दीश्राद्धान्त कृत्वा ग्रामादद्धि प्रिष्येरन्यैश्च ब्राह्मणै सह रम्यजलाशय गच्छेत् ॥

19B, अथोत्सर्ग , 39B, इत्युत्सर्ग ।

Last Colophon —

इति गङ्गाधरविरचितायां प्रयोगपद्धतौ उत्सर्गोपाकर्म्मविधि समाप्त ।

Post Colophon —

हस्त अक्षर मल्हार जोसि लोधोगावकर याचे असे शुभ भवतु । श्रीरामाजय, etc , etc

1176.

6235B

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 47 Lines 9 on a page Fol 20 26 are lost and their contents have been restored in fol marked 20 27 Extent in slokas 1000 Character Nāgari Dated Samvat 192 Appearance good

Beginning —

अथ तीर्थप्रार्थना ॥

त्व राजा सर्व्वतीर्थानां त्वमेव जगत पिता ।

याचित तीर्थ मे देहि सर्व्वपापै प्रमुच्यते ॥

The prayer takes up the first leaf

The real work begins in the second

1173

5746B

Substance, country made paper 11¾×5 inches Folia 56 Lines 12 per page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, new Incomplete at the end

A manual for sacramental rites The manuscript breaks off in the middle of the marriage ceremony

I do not think it forms part of Saṃskāra subodha, though that title appears on the reverse of the first leaf, and it says in leaf 12A .-

इति सस्कारसुबोधे जन्मदिनमारभ्य दशादिनपर्य्यन्त पूर्व्वरात्रौ सूतिकागृहद्वारसमीपे यथारीत्युक्तानि नानाप्रकारेण कथितानि ॥

Beginning —

अथ गर्भाधानप्रयोग । तद्यथा ।—

ऋतुप्राप्तदिनात् षोडशरात्रिषु आद्यचतुर्द्दिनामावास्याष्टमी पौर्णिमाचतुर्द्दशीसन्धिसक्रान्तिव्यतीपातवैधृतिपरिघपूर्व्वार्द्धभद्राश्राद्धतत्पूर्व्वदिनमघामूलरेवत्यश्विनीभरण्याश्लेषाश्रवणधनिष्ठाजन्मतारारहितासु चन्द्रतारानुकूलासु समासु रात्रिषु कार्य्य ।

1174.

5748 संस्कारभास्कर । *Saṃskāra bhāskara*

By Ṛṣibudha, son of Gaṅgadhara, son of Viśvanātha

Substance country made paper 12×5 inches Folia 106 Lines 9 per page Extent in ślokas 2200 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

It gives directions for the performance of sixteen leading sacraments It is based on the Gṛhya sūtra of Pāraskara and it consults Harihara, Karka and Vāsudeva

See Lez No 539

Colophon —

इति संस्कारभास्कराख्य प्रयोग समाप्त ।

Colophon —

इति गृह्यसूत्रे टीकाविधाने गङ्गाधरविरचिते कुण्डकण्डिकानिर्णय ।

There are six lines more, added by the scribe and some thing more in a second hand

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

पारस्करगृह्यसूत्रे कर्कोपाध्यायपाद प्रणम्य व्याख्यास्याम ।

अथ शब्देन किं कथ्यते ।, etc , etc.

1178.

6317 **स्मार्त्तमार्त्तण्डप्रयोगः ।** *Smārta Mārtanda-prayoga*

Substance country made paper 8×5 inches Folia 60 Lines 10 on a page Extent in slokas 1200 Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति स्मार्त्तमार्त्तण्डप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

वेदमूर्त्तिभट्टारदीक्षितमुरगोडवासस्मार्त्तमार्त्तण्डपद्धतिप्रयोगग्रन्थ सम्पूर्ण ।

कात्यायनसूत्रभारद्वाजसगोत्रोद्भवडगरगोलवासदासेन लिखितम् । शुभम् ।

The author does not give his own name, although he gives that of his guru as Svaprakāśa It belongs to the school of Kātyāyana but in the Kānva Śākhā

The mangalācarana and the object of the work

शिवात्मज नमस्कृत्य स्वप्रकाशगुरूनपि ।

करोमि स्मार्त्तमार्त्तण्ड यथा सूत्रनुसारत ॥ (त्रानुसारत)

Topics —1A, आदौ दारकाल उच्यते, 3B, अथ प्रयोगः, 7B, अथ वैश्वदेवः, 8B, अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि, 9B, अथ सायंहोम, 10A,

श्रीगणेशाय नमः ।

अथातो नित्यस्नानम् ।

नद्यादौ मृद् गोमय कुशतिलसुमनस आहृत्योदकान्त गत्वा शुचौ देशे स्थाप्य प्रक्षाल्य पाणिपाद कुशोपग्रहो बद्धशिखो यज्ञोपवीती आचम्य विष्णु० तिथौ छन्दसामुत्सर्गमहं करिष्ये एव गुण० एतत्कालपर्यन्त जन्मप्रभृति बाल्ययौवनवार्द्धकेषु रहसि प्रकाशे वा ज्ञानाज्ञानकृतमनोवाक्काय कर्म्मकृताना महापातकानामुपपातकानां गोवधादीना गुरुतल्प सुरापान स्वर्ण नपाकरण पर्यविक्रय परवेदन इन्धनार्थद्रुमच्छेदन गर्भपातन हिसामन्त्रविधान-भ्रूण-हत्या सङ्कलीकरण मलिनीकरण--अपात्रीकरण--जातिभ्रशकरण--अयाज्ययाजन ब्राह्मणवध स्त्रीवध बालवध पशुवध कृमिकीटादि जीववध ब्राह्मणस्त्रीगमन

(4A) प्रत्यवायपरिहारार्थ अध्यायोत्सर्गोपाकर्म्मनिमित्त गङ्गा स्नानमहं करिष्ये ।

But actually we have only the mode of utsarga or the recital of the vedas (probably in the month of Śrāvana as everyone of the first twenty leaves is marked श्रा) and no upakarma or the closing of the recital It is for the followers of the Madhyandina school

Last Colophon —

इत्युत्सर्गविधिः । शुभ भवतु । कृष्ण । कृष्ण । कृष्ण ।

(*Kṛṣṇa* repeated five times) बालमुकुन्दस्येद पुस्तकम् ।

साहीत्य । सवत् १९२७ मिति पौषकृष्ण १० ।

1177

6240 **कुशकण्डिकानिर्णयः ।** *Kuśakaṇḍikā nirṇaya*

For the Madhyandina School, being a commentary on the chapter of Kusakaṇḍikā of Pāraskara Gṛhya sūtra by Gaṅgādhara

Substance country made paper 10×3½ c s Folia, 7 Lines 11 on a page Extent slokas 340 Character modern Nāg Appearance fresh Complete

Colophon —

इति गृह्यसूत्रे टीकाविधाने गङ्गाधरविरचिते कुशकण्डिकानिर्णयः।

There are six lines more, added by the scribe and something more in a second hand

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

पारस्करगृह्यसूत्रे कर्कोपाध्यायपादं प्रणम्य व्याख्यास्यामः ।

अथ शब्देन किं कथ्यते ।, etc., etc.

1178.

6317 **स्मार्त्तमार्त्तण्डप्रयोगः ।** *Smārta Mārtaṇḍa-prayoga*

Substance country made paper 8 × 5 inches Folia 60 Lines 10 on a page Extent in slokas 1,500 Character modern Nagari Appears fresh Complete

Colophon —

इति स्मार्त्तमार्त्तण्डप्रयोगः समाप्तः ।

Post Colophon —

वेदमूर्त्तिमल्हारदीक्षितसुरगोडवासस्मार्त्तमार्त्तण्डपद्धतिप्रयोगकृत सम्पूर्णः ।

कात्यायनसूत्रभारद्वाजसगोत्रोद्भवडगरगोलवासदासेन लिखितम् । शुभम् ।

The author does not give his own name, although he gives that of his guru as Svaprakasa It belongs to the school of Kātyāyana but in the Kanva Śākha

The mangalācarana and the object of the work

शिवात्मजं नमस्कृत्य स्वप्रकाशगुरूनपि ।

करोमि स्मार्त्तमार्त्तण्डं यथा स्वत्वनुसारत ॥ (त्वानुसारतः)

Topics —1A, आदौ दारकाल उच्यते, 3B, अथ प्रयोग, 7B, अथ वैश्वदेव, 8B, अथ भिक्षा प्रवक्ष्यामि, 9B, अथ सायहोम, 10A,

अथ प्रातरौपासनम्, 10B, अथ चतुर्थीहोम, 14A, अथ स्थालीपाकः, 19A, अथ पिण्डपितृयज्ञ, 21B, अथ दर्शस्थालीपाकारम्भः, 31A, इति स्मार्त्तमार्त्तण्डे आधानप्रयोग समाप्त—अथ मणिकाधानम्, 31B, अथ प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते।

37B, अथोपाकर्म्म, 38B, एतावानुत्सर्ग तत्र प्रयोग—एव गुणविशेष-णाध्यायोत्सर्गनिमित्तस्नानोक्तविधिना स्नानमहं करिष्ये, 42B, तत्र शान्तिपाठ कुर्यात्, 44A, अथ वैकल्पिकावधारणम्, 46B, उत्सर्गोपाकर्म्मकर्म्मणि अत्रा स्नालन्यूनातिरिक्तानादिष्टप्रायश्चित्तप्रत्यक्षा होष्ये, 47A, उदात्तादिस्वरा प्रदर्शनीया, 48A, ब्राह्मणारम्भः (gives pratikas of various Brahmanas) 48A, इत्येकपात्काण्डे, इति हविर्यज्ञकाण्डे, 48B, इत्यध्वरकाण्डे चतुर्थ, इति ग्रहकाण्डे पञ्चम, इति वाजपेयकाण्डे षष्ठ, 49A, इति राजसूयकाण्ड सप्तम, इत्युखासम्भरणकाण्डमष्टमम्, इति हस्तिघटकाण्ड नवमम्, 49B, इति चित्काण्ड दशम, इति सावित्रि(?)काण्डमेकादश, इत्यग्निरहस्यकाण्ड द्वादश, इत्यष्टाध्यायिकाण्ड त्रयोदश, 50A, इति मध्यमकाण्ड चतुर्दश, इत्यश्वमेधकाण्ड पञ्चदश, इति प्रवर्ग्यकाण्डे षोडश, 50B, इति बृहदारण्ये सप्तदश इति दश यज्ञा, 51A, इति स्मार्त्तमार्त्तण्डे उपाकर्म्म पद्धतिः समाप्ता।

51A, अथ नवान्नप्राशनम्, 51B, अथ वैकल्पिकावधारणम्, 54A, इति स्मार्त्तमार्त्तण्डनवान्नप्राशनपद्धति समाप्ता अथोत्तरकर्म्म।

End —रहस्यकाण्डे।

नावसथ्यात् परो धर्म्मो नावसथ्यात् पर तपः।
नावसथ्यात् पर दान नावसथ्यात् पर धनम्॥
नावसथ्यात् पर श्रेयो नावसथ्यात् पर यश।
नावसथ्यात् परा सिद्धिर्नावसथ्यात् परा मतिः॥
नावसथ्यात् पर स्थानं नावसथ्यात् पर व्रतम्॥

The authorities —

1A, हरिहरभाष्ये, भर्त्तृयज्ञभाष्ये, वासुदेवभाष्ये, जयरामस्तु, 2A, याज्ञवल्क्य, 2A, आश्वलायन आपस्तम्ब हिरण्यकेशी बौधायन भर्त्तृयज्ञ मिश्रगदाधर इत्यादय, 3A, यज्ञपार्श्वे, 9A, गदाधरभाष्ये 24A, कारिकायां।

1179.

6219 **प्रयोगदीपिका (कर्कानुसारिणी)।** *Prayoga dipika*

Two Parts

I—Substance country made paper 12×5 inches Folia 8 Lines 11 on a page Character modern Nagara Dated Samvat 1933 Appearance fresh

Colophon —

इति प्रयोगदीपिकाया जातकर्म्मादिचूडाकरणान्ताना समाप्त तन्मेव ककादिमतानुसारेण प्रयोग समाप्त ।

Then there are four lines, prescribing a silent (that is without uttering Mantras) performance of those sacraments for a daughter

The date at the end of the 5th line —

सम्वत् १९३३ ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । यदि जातकर्म्मादीनि स्वकाले न कृतानि स्यु कालातिक्रान्तिनिमित्त प्रायश्चित्त कृत्वा कार्य्याणि ।
एतेष्वेकैकलेपेपि पादकृच्छ्र प्रकीर्त्तितम ।
चूडायामर्द्धकृच्छ्र स्यादापदीत्येवमीरितम् ॥

II—Substance etc the same as in the first description Both the parts written by one and the same hand Folia 1.

Colophon —

इति श्रीप्रयोगदीपिकायां कर्कादनुसारी उपनयनादिसमावर्त्तनान्तप्रयोग ।

Beginning —

अथ उपनयनप्रयोग ।
कर्त्ता उपनयनदिनात् पूर्व्वेद्यु नित्यक्रिया निर्वर्त्य स्वस्योपनयने कर्त्तत्वाधिकारसिद्धये कृच्छ्रत्रय गोदानादिद्वारा कृत्वा द्वादशसहस्र गायत्री द्वादशाधिकसहस्र गायत्री वा जपित्वा कुमारेण कामचार

कामवाद-कामभक्षणादि-दोषापनोदनार्थं कृच्छ्रत्रयं कारयित्वा .

. . सपिण्डनं यथाशास्त्रं कुर्यात् ।

1180.

10057. विवाहपद्धतिः । *Vivāha paddhati*

By Rāma Datta

Substance country-made paper [illegible] Folios [illegible] Lines [illegible] page. Extent in ślokas, 130. Character Nāgarī of [illegible] Appearance discoloured. [illegible]

Beginning —

अथ [वि]वाहरामदत्तपद्धति लिख्यते ।

अथ[वि]विघ्नमनोल्ङ्देवादिन्तनुहृत्

भूमिपालमिलितचरणाम्बुजो [illegible] ।

[illegible] श्रीमान् गौरीश्वरमन्वोदरः ।

[illegible] श्रीमान् विराजति सर्वदा ।

श्रीमता रामदत्तेन भणिता तस्य सूनुना ।

पद्धतिः (पद्धतिः) [वि]पते [illegible] ।

Beginning —

पुत्रविवाहनिमित्तमाद्यपूजापूर्वकं नांदीमुख श्राद्धं विधाय विवाह्य पुत्र मङ्गलतूर्यवेदघोषेण कन्यापितृगृहमानयति । etc, etc.

The *Gṛhya sūtra* on which the *Paddhati* is based is apparently of *Kātyāyana*

1182

10402 विवाहपद्धति । *Vivāha-paddhati*

According to the rules of Kātyāyana

By Rudradhara

Substance foolscap paper 7 × 6 inches Folia 10 Lines 12 on a page Extent in ślokas 300 Character Nāgara Date Saṁvat 1909 Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति कात्यायनमतानुसारेण रुद्रधरकृता विवाहपद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १९०९ सके १७७४ फाल्गुन वद ६ बुधे भागानगरे श्रीमादित्यौतेन लिखित ।

अथ सप्तपदीश्लोकानि (Seven ślokas containing the oaths of the bride)

Beginning —

यजुर्वेदोक्तगौड़विवाहो लिख्यते । देशकालौ स्मृत्वा च कन्यार्थिने गृहागताय तस्मै आलंकाय वराय कन्यादानाङ्गभूत मधुपर्कं करिष्ये ।, etc , etc

1183

6280 आवसथ्याधान । *Āvasathyādhāna*

Substance country made paper 10½ × 4 inches Folia, 42 Lines 10 on a page Character modern Nāgara Appearance discoloured Incomplete at the end

An exposition of *Avasathyadhyāna*, as directed by Katyāyana. It often quotes Renu as in 8A and Harihara as in 11A.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

एकं नमामि कमलापतिमेव सद्य

सर्व्वान्तरायगणमूलविनाशनाय ।

संस्कारसंस्कृततनोरनिलप्रिकार

तद्दीनदीर्घतमसोऽप्यतिविप्रकारम् ॥

अथावसथ्याधानम् तत्साध्यानि कर्म्माणि च कात्यायनानुसारेण लिख्यन्ते । तत्राङ्गहीनस्यासमर्थत्वादश्रोत्रियस्याविद्वत्वात् शठस्याशुचित्वाच्छूद्रस्याप्यवैदिकत्वात् अङ्गहीनाश्रोत्रियषण्डशूद्रवर्ज्जितब्राह्मणराजन्यवैश्यानुलोमजारथकाराणां स्त्रीणां चाधिकारः ।

The occasions of the rite

7B, आवसथ्याधानं दारकाले दायाद्यकाले एकेषां । दारशब्देन पाणिग्रहणादिसंस्कारसंस्कृता स्त्रीद्रव्यमभिधीयते तत्कालस्तत्सम्बन्धिकालस्तद्विधिप्रयोगकाल इति यावत्

8A, दायाद्यकाले एकेषां दायं पैतृकधनं तस्य विभागादिना स्वीयत्वेनाद्यकालस्तस्मिन् काले आवसथ्याधानं कर्त्तव्यमित्येकेषामाचार्य्याणां मतम् । एतच्चात्र पारस्करकल्पानां माध्यन्दिनादीनां अविभक्तदायादरहितानां दारकालेऽविभक्तदायादवतां तेषां दायाद्यकाल एव आधानं भवतीति व्यवस्थितविकल्प इति ।

21B, इति कुण्डकरणविधिः । अथ साधारणो विधिरुच्यते । तत्र पारस्करः । परिसमूह्योपलिप्य चिरुल्लिख्योद्धृत्याभ्युक्ष्य अग्निमुपसमाधायेति परिसमूहनं पांसूनामपसारणं

It ends abruptly

1184.

6284 **स्मार्त्ताधानप्रयोगः** *Smārttadhānaprayoga*

According to Karka—(White Yajurveda).

Substance country made paper $9\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia 34 Lines 9 11 on a page Character modern Nagara Appearance old and worm eaten Incomplete at the end

A modern tract quoting Gangādhara

The mangalācarana and the object —

श्रीगणेशाय नम ।

नत्वा गुरु गणेशञ्च कातीयसूत्रसम्मत (सम्म तत)।

स्मार्त्ताधानप्रयोगोऽयं तन्यते बालहेतवे ॥

कर्कमतानुसारेण सूत्रोक्तः स्मार्त्ताधानप्रयोगो लिख्यते।

Then it goes on —

कालनिर्णयो(य) गङ्गाधरिपद्धतौ ।

अथाधान द्विजेन्द्राणा स्यात् कृत्तिकाविशाखयो ।

रेवती रोहिणीपुष्यमृगज्येष्ठोत्तरात्रये ॥

4A, इति स्वस्तिशुद्धि , 9A, इत्यावसथ्याधानम्, 9B, इति मथिकाव धानम्, 13A, इति पञ्चमहायज्ञा , 13B, इति निरग्नेर्वैश्वदेव , 14A, अथ सायप्रातर्होम , 16B, इति होमनिर्णय, अथ पुनराधानम्, 20A, अथ दर्श पिण्डपितृयज्ञ , 22B, अथ नवान्नप्राशनम्, 28A, अथ श्रवणाकर्म 31A, अथेन्द्रयज्ञ उच्यते, 32A, अथ एषातकाकर्म उच्यते , 34A, सस्तरारोहणमुच्यते।

It ends abruptly

1185.

987 **यजुर्वल्लभा** *Yajurvallabhā* or **आह्निकपद्धति।**

By Viṭhala Dīkṣita

For the manuscript, see *L* 2061 and for the work Alwar ext 294

Rājendralala is wrong in thinking that Yajurvallabhā is a part of Āhnikapaddhati It is named Yajurvallabhā,

because it is intended for the priests of the Yajurvedi School Ahnika is one of the subjects, out of three, treated of in the three chapters of Yajurvallabha.

Post Colophon Statement —

शुभमस्तु सर्व्वजगतां परहितनिरतः भवन्तु भूतगणाः ।
दोषा प्रयान्तु शान्ति सर्व्वत्र सुखी[सुखिनो]भवन्तु लोकाः ॥

यादृश पुस्तकं दृष्टं इत्यादि ।

संवत् १८११ मिति फाल्गुन वद्य १२ द्वादश्यां मन्दवासरे लिखितं पुस्तकं शिवप्रसादेन स्वार्थं परार्थं च । शुभमस्तु लेखकपाठककर्त्तॄणां ॥

1186.

1647 यजुर्व्वल्लभा । *Yajurvallabha*

By Kesavajit, son of Bisvanath Bhatta

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 88 Lines on a page 14 to 16 Extent in slokas 2600 Character modern Nāgara

Last Colophon —

इति श्रीविद्वद्वरभट्टश्रीविश्वनाथात्मजेन, भट्टकेशवजिता समुद्धृतायां यजुर्व्वल्लभाख्यायां कर्म्मसरण्यां व्याह्निककाण्डः ।

This work is based on the above

In the obverse of the first leaf there is a table of contents of this book —

१। यजुर्व्वल्लभानुक्रमणिका, तत्र परिभाषा, आधारप्रशंसा, अङ्गनियमः, दिङ्नियमः, प्राचीनिर्णयः, उपवेशनादिविचारः, उपवीतशिखादिबन्धनं, कृत्यादिज्ञानं ।

२। आदौ प्रणवोच्चारः, प्रौढोपाकर्म्मकरणनिषे[ध], तल्लक्षणं च, जलस्पर्शविधि, तैलयन्त्रशब्दकार्म्मनिषेधः, स्नानादौ संकल्पाकरणे, कर्म्मणो ब्रह्मार्पणत्वे, ईश्वरार्पणत्वं च, तल्लक्षणे च, यद्देवैरनुष्ठितं तन्मनुष्यैर्नानुष्ठेयं, उपवासे कर्म्मनियमः, इत्यादिभक्षणोत्तरमपि स्नानसन्ध्यादिकार्य्यमिति परिभाषा, अथ प्रबोधकाल,

ब्राह्मे मुहूर्त्ते उत्थाय ईश्वरचिन्तन, ब्राह्ममुहूर्त्तलक्षण रात्रे पश्चिमे यामे वेदाध्ययनम्, तत्र निद्रायां प्रायश्चित्त, ब्राह्मे मुहूर्त्ते कर्त्तव्यमाह, स्मरणीयान्यपि,

६। भूमि प्रार्थना, प्रातर्मङ्गलद्रव्यदर्शनम्, अदर्शनीयान्यपि, तिथिविशेषे दर्पणदर्शननिषे[ध] इति प्रबोधविधि ।

"The manuscript is full of marginal notes in the first two pages

1187

6505 प्रयोगसंग्रहः । *Prayoga saṃgraha*

By Paraśurāma Pāṭhaka

Substance country-made paper [illegible] 11 × [illegible] inches. Folia 118 [illegible] on a page. Extent in ślokas 2800. Character [illegible] Nagari. Appearance fresh. Complete. Every leaf is marked आह्निक।

The daily duties of a Brāhmaṇa of the school of Kātyāyana, composed in Saṃvat 1851

It ends —

> नृपात्यष्टिशके Saka 1616 पौष शुक्ले दिग्बुधवासरे ।
>
> प्रयोगसंग्रहः कार्यो कृत शङ्करप्रीतये ॥
>
> अष्टादशशतोत्तर एक पञ्चाशतसङ्ख्याके (?)

क्रोधननामसंवत्सरे पौषशुक्लदशम्यां प्रयोगसंग्रहरचन समाप्तम् ।

It gives the names of the author's friends who helped and patronised him in this work.

अथ ग्रन्थस्य करणे उपयोगप्रेरणकर्त्तार उच्यन्ते ।

> दादभट्ट कुम्भाउग्रामस्थ । नारायणभट्टो धर्माधिकारी ।
>
> महाजनोपनामजीवनरामो मगक [जीवनरामसंज्ञक] वेदपा
>
> [ठ]स्थः ॥ ६ ॥

ग्रन्थसहायकर्त्ता यत्किञ्चित महादेवभट्टब्रह्मचारी देवलग्रामस्थः ॥ ४ ॥ पद्माकरदीक्षिता नासिकक्षेत्रस्था ॥ ५ ॥ अथ लेखनद्वारा सहायकर्त्तारः काले इत्युपनामकत्र्यम्बकभट्टा ॥ १ ॥ ज्ञानी इत्युपनामकउत्तमशर्म्माख्य ॥ २ ॥ नारायणभट्टो धर्माधिकारी ॥ ३ ॥ कावले इत्युपनामक सदा

Here ends the last leaf, 184A The B side is left blank

12B, इति प्रयोगसपद्धे परशुरामपाठककृते (ल) प्रयोगपारिजात-पराशर-माधव-नृसिंहाह्निक-धर्मप्रवृत्ति-आचारमयूख-आचारादर्शाद्यनुसारी प्रबोधकालादिप्रयोगविधिः ।

38B, इति श्रीमच्छङ्कराचार्यभगवतः कृतौ गायत्रीभाष्यं सम्पूर्णम् । अथ तैत्तिरीयश्रुतौ नारायणोपनिषदि विहितत्रिकालसन्ध्योपासनमन्त्राणां विद्यारण्यस्वामिमाधवकृतं भाष्यं लिख्यते । माध्याह्निकसन्ध्यानुष्ठाने अभिमन्त्रितजलपानार्थं मन्त्रमाह आपः पुनन्तु, etc., etc., etc 39B, इति नारायणीये चतुर्विंशोऽनुवाकः, 40B, इति नारायणीये षड्विंशोऽनुवाकः, 41B, इति तैत्तिरीयश्रुतौ सन्ध्योपासनमन्त्रभाष्यं समाप्तम्, 60B, इति कात्यायनत्रिकण्डिकासूत्रं समाप्तम्, 80A, इति श्रौतस्मार्तानुष्ठानपारगभावनरामद्विवेदी तस्य शिष्येण कृतो ब्रह्मकल्पद्रुमहरिहरस्नानदीपिकाद्यनुसारी ब्रह्मयज्ञतर्पणप्रयोग समाप्तः । अथ सव्योपतर्पणम्, अथ भीष्मतर्पणम्, 80B, अथ वैश्वदेव, etc, etc ... 92B, अथ भोजनविधि, etc, etc, ... 120A, अथ सायसन्ध्योपासनाप्रयोग ।

1188.

6250 (a) **नित्यस्नानपद्धतिः** *Nitya Snānapaddhati*

As directed in the Trikāṇḍa sūtra of Kātyāyan

By Kahundeva, son of Dvivedi Guṇadeva.

(b) ऋषिस्थापनपूजनप्रकार

By the same author, corrected later by his son, Kṛṣṇadeva in Sam 1820

Substance country made paper 9¼×6 inches Folia 19 (of which fol 2 6 are wanting)+1 27 but there is no break between the first and the second pagination They are differently paged being written by two different hands Lines 11 on a page Character Nagari Dated Samvat 1931 Appearance, fresh, but mouse eaten

A Ends in 11B

Colophon —

इति श्रीद्विवेदिगुणदेवात्मजवेदशास्त्रविद्वद्विवेदिकाहुदेवविरचिता त्रिकण्डिकासूत्रोक्तनित्यस्नानपद्धतिः समाप्ता ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

कृष्णमूर्त्तिपदद्वन्द्व निधाय हृदि मङ्गलम् ।

स्फुट ज्ञानप्रयोगोऽय यथामति वितन्यते ॥

तत्र उत्सर्गकालो निर्णीयते ।

अत्र गृह्यसूत्रम् । पौषस्य रोहिण्या मध्यमाया वाष्टकाया अध्यायानुत्सृजेयु-
रुदकान्त गत्वेति सूत्रार्थ ।

B *Colophon*

सूत्रकारिकयोर्भाष्य विलोक्य पद्धति कृता ।

कर्मठाना प्रबोधाय काह्नदेवद्विजन्मना ॥

खनेत्रवसु भूवर्षे (S 1820) माघे जाह्नवीतिथौ ।

वेविद्योऽट्टसचेन काशीपुरनिवासिना ॥

काह्नदेवाभजेनेषा कृष्णदेवेन धीमता ।

काह्नदेवकृति साध्वी शोधिता विदुषा मुदे ॥

समाप्ता

Post Colophon

सवत् १९३१ ।

1189

10359 **स्नानसूत्रपद्धति ।** *Snāna Sūtrapaddhati*

By the s n of Timalla

Substance country made paper 10×4 inches Foll marked 8 13 and 18 27 Lines 10 11 on a page Character Nagara of the early eighteenth century Appearance old and discoloured Fragmentary

Colophon —

18B, इति ज्योतिर्विदाराध्यतिमल्लसुतनिर्मितसन्ध्यादिकृत्यौ द्वितीय परिच्छेद, 27B, इति ज्योतिर्विदाराध्यतिमल्लसुत-निर्मिते तर्पणाख्यकृतीयोऽय परिच्छेद ।

On the obverse of the 8th leaf —

तिमल्लकृतस्नानसूत्रपद्धति ।

1190.

6092 पर्व्वनिर्णय । *Parva-nirṇaya.*

By Gaṇapati Rāvala

Substance, country made paper 11×5 inches Folia, 11. Lines, 12 on a page Extent in slokas, 400 Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

Colophon :—

इति श्रीमदग्निहोत्रचातुर्म्मास्यादियज्ञसमासादितपुरुषार्थसार्थश्रीरावलहरिशङ्करसूरिसूनुगणपतिरावलकृतोऽयं पर्व्वनिर्णयः सम्पूर्णः ।

The date of the composition of the work—Sam. 1742.

नेत्राम्भोधिधराधरक्षितिमिते । श्रीविक्रमार्के शके
१७४२ मासीषे विजयातिथौ रविदिने मोल्हे च दुर्गाचले ।
योगे पर्व्वविनिर्णयं गणपतिः श्रीरावलाख्यो मुदा
नानाग्रन्थविलोकनादिमलधीरेनं समापूरयेत् ॥

The mangalācarana and the object of the work :—

श्रीशिवं सद्गुरुं नत्वा कर्कगर्गादियाज्ञिकान् ।
दर्शे च पौर्णमासे च यागकालो निरूप्यते ॥

The works consulted by the author are :—

तद्युक्तश्रुतिसूत्रभाष्यनिचयं श्रीकर्कदेवोदितान्
श्रीतन्त्राभिधरामयाज्ञिकमतान्तान् पर्व्वणोनिर्णयान् ।
श्रीगङ्गाधरनिर्मितं हरिहरं रेणु तथा मण्डनं
श्रीकात्यायनयज्ञपार्श्वसहितं कर्मप्रदीपं तथा ॥
हेमाद्रिप्रथिताश्च माधवमतं सूत्रार्थसारान्स्तं
रत्नं श्रीमदनस्य निर्णयसहासिन्धुं तथा भास्करम् ।
तत्त्वं कालविवेचनं स्मृतिगणान् श्रीकौस्तुभ ज्योतिषा
सिद्धान्तस्मृतिचन्द्रिकादिनिखिलग्रन्थान् विचार्य्यादरात् ॥
श्रुतिसूत्रस्मृतिभाष्य-प्राचीननिबन्धसागरानेतान् ।
गणपतिरावलविदुषा निर्मथ्यैषा धीयते सारः ॥

The author and his parentage —

श्रीदीच्यद्विजगुर्ज्जरेषु महित श्रीरामदासोऽभवत्
राघो वीथ्यमनोहरार्पितपदो यो याज्ञिक कीर्त्तिमान् ।
तत्पुत्रो हरिभट्टदोऽस्मत्सुतौ श्रीरत्नलब्ध्यातिमत्
तत्सूनुर्य्यजुषां स्थितिनिर्णयमतिर्ब्रूते ह्यय पर्व्वेश ॥

Then it goes on —

पर्व्वण्यखण्डे न कथं विधेयं
खण्डेऽथवा पिण्डयजि कदा स्यात् ।
एकानुमत्या सकलं तदेतद्
विचार्य्य वच्मे सुगमैर्व्वचोभिः ॥

1191.

6314 पर्व्वनिर्णयसिद्धान्तोद्धार (साग्निकानां वाजसनेयिनां) । *Parva nirnaya siddhāntoddhara*

Substance country made paper 12×6 inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in slokas 70 Character Nāgara Copied in Samvat 1941. Appearance fresh Complete

Colophon —

इति साग्निकानां वाजसनेयिनां पर्व्वनिर्णयसिद्धान्तोद्धार ।

Post Colophon —

शुभमस्तु । संवत् १९४१ मौर भा० व० वार बुध पोथी पण्डितबालमुकुन्दस्येदम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः । ॐ । अथाग्निनामोनां वाजसनेयिनां उपयोगी पर्व्वनिर्णय उच्यते ।

तत्र पर्व्वप्रतिपदो सम्पूर्णत्वे सन्देह एव नास्ति । खण्डत्वे तु तत्रोपवासयागयोर्निर्णय उपयुज्यते इति तथाह लौगाक्षिः ।

पूर्व्वाह्णे वाथ मध्याह्ने यदि पर्व्व समाप्यते । उपोष्य तत्र पूर्व्वेद्युस्तदहर्याग इष्यते ॥, etc , etc

It ends:—

अधिकविस्तरस्तु पर्व्वनिर्णयेऽनुसन्धेयम् इति शिवम् ।

1192

6226 सर्व्वकर्म साधारणाङ्गपद्धतिः । *Sarva karma-sadharananga-paddhatih*

(Mādhyandinīya)

By Hari Bhatta, son of Kondana Bhatta, son of Viśvanātha.

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 25 Lines 10 on a page Extent in slokas 500 Character Nagari by a modern hand Appearance, fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमन्मध्यायाज्ञिकदेवज्ञोपमन्युवग्रामसम्भूतसवव्याख्यविश्वनाथसूनुकोण्डनभट्टात्मजहरिभट्टकृतसर्व्वकर्मसाधारणाङ्गपद्धति समाप्ता ।

Then there are seventeen lines under the heading of—

अथ पर्व्वामदर्शिवविषय ।

Beginning —

अथ माध्यदिनीयानुसारेण सर्व्वकर्मसाधारणाङ्गानां पद्धति ।

1193

10504 वैश्वदेवनिर्णयः । *Vaisvadeva-nirnayah*

By Kāmadeva, the disciple of Anantadeva.

Substance country made paper 9¾×4½ inches Folia 13 Lines, 6 on a page Extent in slokas 268 Character, Nagari Date Samvat 1716 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीमदनन्तदेवशिष्यकामदेवेन कृतोय वैश्वदेवनिर्णय समाप्त ॥

Post Colophon —

संवत १७९६ वर्षे फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे एकादश्यां पुण्यतिथौ शनिवासरे वाराणस्यां लेखक उपाध्याय उद्धवेन लिखितोयं ग्रन्थ ॥ शुभं भवतु, etc , etc

In a later hand —

श्रीकाशीस्थ वाराणसीस्थमीठचालीयवे[वि]द उपाध्यायशिव शङ्करस्येदं पुस्तकम्

In another hand —

इदं पुस्तकं द्विवेदिप्रद्युम्नदेवात्मज द्विवेदिचन्द्रदेवात्मज द्विवेदि सूर्यदेवेन मौलेन गृहीतं ॥ श्रीरामजयती ।

Beginning —

अथात पञ्चमहायज्ञा इति विहितपञ्चमहायज्ञेषु अयं संशय ॥ किं कृतस्मार्त्ताधान एव यः पृथक् पाकोपजीवी स तत्राधिकारी उत सर्वोपि कृतस्मार्त्ताधान इति ॥ अत्र पञ्च महायज्ञा इत्युक्तत्वात् पञ्चानामपि विचारविषयत्वमिति न मन्तव्यं ॥ किन्तु एतत् सूत्रोक्तानां चतुर्णामेव । न सूत्रान्तरोक्त ब्रह्मयज्ञस्य ॥ तस्याग्निसाध्यत्वाभावान्नित्यस्नानसूत्रे उपविश्यदर्भेषु दर्भपाणिः स्वाध्यायञ्च यथाशक्त्यादावारभ्य वदमित्यविशेषेण सर्वान् प्रति विधानाच्च । तत्र सर्वेषामधिकारसिद्धे । पञ्चेतिग्रहणन्तु सर्वं च सूत्रानुकरणमित्यदोष ॥ एवं वक्ष्यमाणवैश्वदेवशब्दादपि न पितृयज्ञान्तानां चयाणां बोद्धव्यं ॥ किन्तु नयज्ञान्तानां चतुर्णामेव । तावतामप्यग्निसाध्यत्वादिवच्छिन्नत्वाहित्वाद्भूतयज्ञस्यैव पृथग्विध्यन्तराभावाच्च ॥

तत्र भ्रातृणामविभक्तानां पृथक् पाको भवेद् यदि ।
वैश्वदेवादिकं श्राद्धं कुर्य्युस्ते वै पृथक् पृथक् ॥

इति स्मृतिवचनात् कृताधानस्य पृथक्पाकोपजीवित्वे सत्येव अधिकार इति प्राप्ते अभिधीयते सत्य। यदीदं वचनं सापि

कालनिर्णयमाधारणविषयं स्मार्त्तदेवमेव स्यात्। इदन्तु निर्णयक-
र्त्तव्यमेव। तथाहि। कृतावसथ्याधानस्य आधानान्तर अवसथ्य-
मग्निमाधाय पाकयज्ञेष यजेदिति वचनात्। सायप्रातर्होमा-
दिषु नियमाकयज्ञेषु यथाधिकार प्राप्तः तथा पञ्चमहायज्ञानां
पाकयज्ञत्वाविशेषादधरस्ताच्च स्वाहा कुर्यादग्न्यभावे केनचिदाकाष्ठा-
द्देवेभ्य पितृभ्यो मनुष्येभ्योदपात्रादिति बौधायन पुनर्नित्यत्वाव
गमाच्च तत्राधिकार प्राप्त श्रौताधानिन अग्निहोत्रादिष्विव।

3B, ऋतुसख्यायामिति। अथ पाकयज्ञसख्या होमः पार्वणस्थालीपाका-
ग्रायणस्थालीपाक एकाष्टका पितृदेवत बलिरेव सप्तम इति। अस्यायमर्थ।
होमस्तावत् सायप्रात कर्त्तव्यत्वेन विहित प्रयोगद्वयरूप एक पाकयज्ञ। पार्वण-
स्थालीपाकौ दर्शपूर्णमासप्रतिपदिहितौ द्वौ पृथक् पृथक्। आग्रयणस्थालीपाक
शरद्वसन्तयोर्विहितौ द्वौ मिलित्वा एक। श्यामाकयवपक्षे त्रिरेक। एकाष्टका
चतसृभिर्मिलिताभिरेक एव। पितृदेवत पार्वणश्राद्ध। बलि पञ्च महायज्ञा।
एवकारो मिलितानामेव एकत्वज्ञापनार्थः। एव च सति पञ्चभिर्मिलितैरेवैक।
स च सप्तम पाकयज्ञो भवति। अत्र बलिशब्देन पञ्चमहायज्ञानुष्ठान लक्ष्यते।
नित्यत्वाद्बलिदानसाहचर्य्याच्च। तथाच।

वैश्वदेवे तु निर्वृत्ते यद्यन्योऽतिथिराव्रजेत्।
तस्मा अन्न यथाशक्ति प्रदद्यान्न बलिं हरेत्।

इति मिताक्षराशयवचनस्य बलोतिपद वैश्वदेवपर व्याख्यात न्यायविद्भिः।

So Vaiśvadeva vali is one of the seven Pākayajñas and constitutes offerings to the gods, manes, guests and animals and (the recitation of the Vedas?) Brahmayajna

It ends —

काश्यभोजनन्यायेन अभिमत पाकोपजीवित्व निरमैत्यल
विस्तरैः।

श्रीमदनन्तदेवाना गुरूणा सुप्रसादत।
कृतोय कामदेवेन वैश्वदेवविनिर्णय ॥

1194.

6127 और्द्धदेहिकपद्धति । *Aurddhadehika-paddhati.*

By Viśvanātha, son of Gaṅgā

Substance, country made paper 12×5 inches Folia 59 Lines, 11 on a page Extent in ślokas, 1900 Character Nāgara Date, Saṃvat 1934 Appearance, fresh. Complete

Portions of the 46th and the 47th leaves are written in a different hand.

Colophon —

इति श्रीमद्गोमतीवालज्ञाय (?) ज्योतिर्विद्गंगावालात्मजविश्वनाथकृते और्द्ध (ऊर्द्ध)देहिकपद्धतिः सम्पूर्णा ।

Post Colophon Statement.—

संवत् १९३४ मिति माघसुदि ४ वार शनिवारे । १९००

The mangalācarana and the object of the work —

श्रीगणेशो जयतु ॐ इष्टदेवताभ्यो नमः ।

गणेशं गिरां पद्मनाभं सुरेशं

विभुं विश्वनाथं विशालाक्षि(?) माद्यं ।

विरिञ्चिं विवस्वन्तमन्यांश्च नत्वा

क्रियापद्धतिं विश्वनाथः करोति ॥

वह्वर्थां श्रुतिसम्मतांश्च सरलां कर्त्तव्यमार्गप्रदाम्

नानाग्रन्थविलोडनात् सुरचितां प्रेतत्वमुक्तिप्रदाम् ।

शिष्याणां सुखहेतवे च विदुषां चित्तप्रसादप्रदां

गुर्व्विंष्टस्य प्रसादजाञ्च सुधिया सर्व्वार्थदामादृताम् ॥

ये चैत्वाग्निमल (?) प्रवासनिरताः स्वस्वाश्च गेहे च ये

ये चानग्निमतोऽथवाभिरहिता ये ब्रह्मचर्ये स्थिताः ।

तेषां अन्यतमस्य पूर्व्वमपराह्नान्ताः समग्राः क्रिया

उक्तास्यत्र मया क्रमेण निरता दुर्म्मार्गगाणामपि ॥

सधवानामपि विधवाना सर्व्वयोषिता, बालानामपि वृद्धाना-
मनाश्रमगता[ना]मपि, ततो यजुर्वेदान्तर्गतमाध्यन्दिनीशाखोक्त-
मरणसमयादारभ्य सपिण्डीकरणान्त कर्म्म लिख्यते ।

End — यथा शाख स्वस्त्ययन वाचयित्वा अग्निखो गृहीत्वा बन्धुभि
सह भुञ्जीत । अत ऊर्द्ध श्रीखण्डधारण ताम्बूलभक्षणानि कुर्य्यात् ।

1195.

5774 **कात्यायन श्राद्धकल्प ।** *Katyayanı sraddha kalpa.*

By Hemadrı

Substance country made paper 10×4 inches Fol a 54 Lines 9 on a page Extent in slokas 1100 The last leaf has been newly restored Appearance old and discoloured Complete Character Nagara of the eighteenth century

Beginning —

यत् पादपङ्केरुहपांशुपूते
दत्तैर्गयामूर्द्धनि शक्तुपिण्डै ।
मुक्ति महापातकिनो लभन्ते
गदाधर त शरण प्रपद्ये ॥
प्रणेता शास्त्राणा समदि सुहृदासुन्नमयिता
कतूनामाहर्त्ता समरभुवि नेता क्षितिभृता ।
विनेता साधूनामभिलषितदाता गुणवता
मनीषी हेमाद्रिर्जयति जगतीभूषणमणि ॥
ऋणत्रयापाकरणातिरिक्तै मुंदा निदानैरपि यस्य दानै ।
देवादयः प्रत्युत धारयन्ते चिन्तामनन्तामधमर्णताया ॥
हरन्त सतत दिगङ्गनाना
श्रवणाभोगविभूषण यश
चरित कथमस्य कथ्यते
जगती जङ्गमकल्पशाखिन ॥

निषिद्ध(?) विश्वान्यपि तास्मृतिभ्यः
कृत्यानि कात्यायनसम्मतानि ।
निबध्यते श्राद्धविधिः क्रमेण
हेमाद्रिणा श्रीकरणाधिपेन ॥
यश्चकार चतुर्वर्गचिन्तामणिमनन्यधीः ।
हेमाद्रिसूरिणा तेन क्रियते श्राद्धपद्धतिः ॥

End — श्रुतिस्मृतिपुराणेभ्यो मया हेमाद्रिणोद्धृतम् ।
श्राद्धकल्पमिदं सम्यक् पितॄणां तुष्टिकारकम् ॥

Colophon —

इति श्रीपण्डितहेमाद्रिविरचित श्राद्धकल्प समाप्तः ।

Post Colophon —

शुभं भूयात् ।

Then in a different hand —

इति हेमाद्रिश्राद्धकल्पपद्धति ।

1196

6130 **कात्यायनश्राद्धकारिका ।** *Kātyāyana śrāddha-kārikā*

Substance country made paper 11¼×5 inches Folia 5 Lines 11 on a page Extent in ślokas 100 Character modern Nāgara Appearance fresh Complete

Beginning —

कात्यायनो मुनीनाह यथाश्राद्धं तथा वदे ।
गयादौ श्राद्धं कुर्वीत सङ्क्रान्त्यादौ विशेषतः ॥
काले वाऽपरपक्षे च चतुर्थ्या उत्तरे च वा ।
सपाद + + + पूर्वेद्युश्च निमन्त्रयेत् ॥

Kārikā is based on the Śrāddha-Pariśiṣṭa of Kātyāyana

Colophon —

इति श्राद्धकारिका समाप्ता ।

1197.

5970 श्राद्धदीपिका । *Śrāddha dīpikā*

By Yājnika Kāśī Dīkṣita, son of Sadāśiva Dīkṣita.

Substance country made paper 10¼ × 4 inches Folia 73 Leaf 72 is missing Lines 9 on a page Extent in ślokas 1460 Appearance discoloured Complete

Śrāddha ceremony, as performed by the followers of the White Yajurveda It is based on Kātyāyana Sūttra and the Karka Bhāṣya

See C S Vol II, No 126

Last Colophon —

इति श्राद्धदीपिकायां सच्चित्पानान्दीश्राद्धप्रयोग ।

इति श्रीसदाशिवदीक्षितसुतकाशीदीक्षितकृता श्राद्धदीपिका समाप्त ।

1198.

6200 पार्व्वणश्राद्धप्रयोगः । *Pārvana śrāddha prayoga*

Being an extract from Śrāddha Bhāskara

By Kāśī Dīksita, son of Sadāśiva Dīkṣita

Substance country made paper 8 × 4¾ inches Folia 29 Lines 10 on a page Character Nāgara of the early nineteenth century Appearance old and discoloured

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयोग ।

तत्र यज्ञोपवीती विष्णुस्मरणपूर्व्वकं प्राणायामत्रयं कृत्वा प्राचीनावीती सकल्पवाक्यमुच्चारयेदिति हेमाद्रि ।

27A, इति सदाशिवदीक्षितसुतकाशीदीक्षितकृते श्राद्धभास्करे पार्व्वण-श्राद्धप्रयोग समाप्त ।

28A, इति श्राद्धभास्करप्रयोगपार्वणश्राद्धमकाण्ड समाप्तः । अथ दर्भलक्षणमाह, अथ कूर्चलक्षणम्, श्राद्धाग, 28B, अथ यजमान, अथ माध्याह्नयनिर्णय, 29B, अथ वैश्वदेवभोजनविधि ।

1199.

6186 **कात्यायनसूत्रश्राद्धपद्धतिः ।** *Kātyāyana-sutra sraddha paddhati.*

Substance country made paper 10×5 inches. Folia .. Lines 9 on a page. Extent in slokas 100. Character Nagara. Appearance new. Complete

Beginning —

> श्री गणेशाय नमः ।
> सूर्य साम्ब गुरुश्चैव नत्वा त्रिपुरसुन्दरी ।
> कात्यायनस्य सूत्रस्य क्रियते श्राद्धपद्धति ॥
> सूत्रानुसारिणी श्रेष्ठा बालबोधप्रबोधिनी ।
> ज्ञातव्या शास्त्रविद्भिः सम्बेषा कृता तु या ॥

तत्रादौ सर्वप्रकृतिभूत दर्शश्राद्धमारभते ।

Colophon —

> इति सूत्रोक्तश्राद्धप्रयोगपद्धति ।

This *Paddhati* closely follows Kātyāyana Śraddha Pariśista sūtra

1200.

6230 **कातीयपार्वणश्राद्धसूत्रपरिशिष्टपद्धतिः ।**

Kātiya-pārvana sraddha sūtra parisista paddhatih

Substance country made paper 11×5 inches. Folia 6. Lines 10 on a page. Extent in slokas 300. Character modern Nagara. Date Samvat 1930. Appearance fresh. Complete

Colophon —

> इति परिशिष्टसूत्रेषु पार्वणश्राद्धसूत्रपद्धति समाप्ता ।

Post Colophon :—

शुभं भवतु। बालमुकुन्दस्येदम्। संवत् १८३० फाल्गुन कृ० १ चन्द्रे काश्यां लिखितम्।

Beginning :—

श्री अथातोऽपरपक्षादिषु पार्व्वणश्राद्धं व्याख्यास्यामः (Sūtra).

1201.

6207 श्राद्धपद्धतिः। *Śrāddha-paddhatiḥ.*

By Dhoṇḍha Miśra, son of Prāṇadhara.

Substance, country-made paper 10½ × 5 inches Folia, 46 Lines, 12 on a page Extent in ślokas 2000 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete Written in two different hands, the first writes up to 9A, the second continues to the end

Last Colophon :—

इति श्रीप्राणधरात्मज-श्रीढोंढूविरचितायां पद्धतौ यतिधर्म्मविधिः समाप्तः।

The Paddhati is for the followers of the White Yajurveda.

The mangalācaraṇa and the object of the work :—

कर्क्ककात्यायनकल्पवृक्षवचो विचार्य्याचरणं सताञ्च।
यजुर्विदां श्राद्धविधिं व्यधत्त ढोंढूबुधो बोधविबोधनाय॥
विविधाः पद्धतीर्बुद्ध्वा वक्ष्ये श्राद्धस्य पद्धतिम्।
माध्यन्दिनीयविधिना शोधयन्तु धिया बुधाः॥

अथ पार्व्वणश्राद्धक्रमसूचनम्।

1202

5763 श्राद्धपद्धतिः। *Śrāddha-paddhatiḥ*

By Dhoṇḍhu (?) son of Prāṇadhara

Substance, country made paper 11 × 4½ inches Folia, 89 Lines, 8 per page Extent in ślokas 2100 Character, Nāgara Date, Samvat 1940 Appearance, mouse eaten Complete

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।
सकर्क्कात्यायनकल्पसूत्र-
वचो विचार्याचरणं सताञ्च ।
यजुर्विदां श्राद्धविधिं विधत्ते (तद्वत्)
दोङ्कं बुधोऽबोधविबोधनाय ॥
विविधाः पद्धतीर्बुद्ध्वा बह्वा श्राद्धस्य पद्धति[ः]
माध्यंदिनीयविधिगां(?) प्रोधयन्तु धिया बुधाः ॥

अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयोगसूत्रं, etc, etc.

The author's name is variously spelt in different colophons

22B, इति श्रीमिश्रप्राणधरात्मजडौङ्कविरचितायां सांवत्सरैकोद्दिष्टकर्त्तव्यता समाप्ता, 29B, इति मिश्रश्रीप्राणधरात्मजडौङ्कविरचितायां श्रौचान्तर्गतक्रियासमाप्ता, 34A, इति मिश्रश्रीप्राणधरात्मजडौङ्कविरचित एकादशाहान्तर्गतवृषोत्सर्गविधिः समाप्त, 36B, इति मिश्रश्रीप्राणधरात्मजश्रीडौङ्कविरचित एकादशाहश्राद्धविधि समाप्त, 44B, श्रीप्राणधरात्मजडौङ्कविरचिता सपिण्डीकरणेतिकर्त्तव्यता समाप्ता, 52A, इति मिश्रडौङ्कविरचिता तीर्थश्राद्धेतिकर्त्तव्यता समाप्ता, 53A, इति मिश्रडौङ्कविरचितनित्यश्राद्धेतिकर्त्तव्यता समाप्ता, 89B, इति मिश्रश्रीप्राणधरात्मजडौङ्कविरचिताया पद्धतौ धर्म्मविधिः ।

Post Colophon Statement :—

शुभमस्तु श्रीसंवत् १६७० मी० अ० छाया ५ ।

1203.

6124 **श्राद्धान्धभास्कर ।** *Śrāddhāndhabhāskara*,

By Viṣṇu Śarmā Agnihotri, son of Yajña Datta, (a disciple of) Ānubhūti svarūpa.

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 30 Lines 14 on a page Extent in ślokas, 900 Character Nāgara Appearance, old Date, Samvat 1715 and Śaka 1610 Appearance, fresh Complete

A manual for the performance of Śrāddha, of the school of Mādhyandina, based on the Bhāṣya of Karka

Colophon —

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीमदनुभूतिस्वरूप दीक्षित-यज्ञदत्तात्मजमाधवदीक्षितविष्णुशर्मविरचिते श्राद्धाध्यभाष्ये प्रयोग-पद्धतिः।

Post Colophon Statement —

शुभ भूयात्। १७४५। १६१०। ज्येष्ठ वदि १ प्रतिपदा रवौ लिः ए: गायत्रसिद्धसुतमोऽच्युतानुवेदो वाराणसीस्थित उत्तर-प्रदेशे कसरैयामे लिखित। शुभ + + +

Then we have the following —

विश्वनाथो परमेश्वर।

मेषिकेयस्य विशांश परमोच्चो विगद्यते। ८५७।

इति श्रीसर्वशास्त्रविशारद—श्रीकाशीनाथकृतौ लग्नचन्द्रिका सम्पूर्ण समाप्तम्। (?)

नीचस्थितो जन्मनि यो ग्रहः स्यात् तदाश्रिता + + + +।

भवेत्त्रिकोणो यदि वा च केन्द्रे राजा भवेद्धार्मिकचक्रवर्ती॥

१७४५। ज्येष्ठ स० १५ + + + + + १६१०। लि भट्ट नाथ।

The beginning of the work —

साध्यसाधनयोगेषु साधके च निजेच्छया।

अन्तर्यामितया तिष्ठन् फलदोऽस्तु सता हरि॥

अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयोग।

तत्र श्व श्राद्धमिति निश्चित्य पूर्व्वेद्युर्वस्त्रच्छादनस्थानोपलेपन भूमिकरणं च विधाय द्विजान् निमन्त्रयीत।

End — इतिकर्त्तव्यतामन्त्रकर्कभाष्यानुसारिणी।

श्री माध्यदिनशाखीयैर्ज्ञाता विष्णुनोद्धृता॥

श्राद्धरत्नानि हि मया श्राद्धरत्नमहोदधे ।
संगृह्यात्रामितश्राद्धानि रच्यतां हृदये सताम् ॥

See Ulwar Extract No 359, where the work is called — श्राद्धाङ्गभास्कर (?)

1203A

6194, **माघादिश्राद्धनिर्णयः** *Māghādi śrāddha nirṇayaḥ.*

(कात्यायनीयः) ।

Substance, country-made paper 10×4¼ inches Folia 24 Lines 7 per page Extent, in slokas 300 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः पितृभ्यो नमः ।
ययोसुमतिर्विवेकनिर्मलाः
समग्रनि श्रेयससिद्धिहेतव ।
समस्तशास्त्रार्थ ससत्त्वबोधका
जयन्ति कात्यायनपादपांसव ॥
ये नाम केचिदिह न', etc , etc

The object of the work

केचिदज्ञानतो नष्टा केचिन्नष्टा प्रमादतः ।
केचिद् ज्ञानावलेपेन केचिन्नष्टैश्च नाशिताः ॥
गतानुगतिको लोको न लोकस्तुल्यचिन्तकाः । (?)
बद्धो जनस्य मूर्खत्वात् हरित ताम्रभाजनम् ।
पितृन प्रणम्य जनकान् तथा मातामहानपि ।
क्रियते सम्प्रयच्छित्यै माघादिश्राद्धनिर्णय ॥

The end of the work

निरीक्ष्य धर्मशास्त्राणि निबन्धांश्चापि नैकशः ।
उचित + + स्वाय माघादिश्राद्धनिर्णयः ॥
चेलः प्रसन्नजनन विष्णुनामानन्दि सर्वरसयुक्तमिति प्रमम ।
शास्त्र खलु ... ...

Thus it ends abruptly

1204.

10308. पार्व्वणदर्भ(र्भ)वटुश्राद्धप्रयोग ।

Pārvaṇa-darbha-vaṭu-śrāddha-prayogaḥ.

According to the rules of Kātyāyana.

By Devabhadra, son of Balabhadra Pāṭhaka

Substance, country-made paper 8¼×4 inches Folia, 16 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 250 Character, Nagara of the eighteenth century. Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति श्रीमत्पाठकबलभद्रात्मजदेवभद्रकृतपार्व्वणदर्भवटुश्राद्धप्रयोग सम्पूर्णं समाप्तम् ।

Post Col. :—

श्रीविष्णवे गदाधराय नमः ॥

Beginning :—

श्री गणेशाय नमः ॥

नत्वा गदाधरं पितॄन् कात्यायनसूत्रसम्मतः ।

वटुश्राद्धप्रयोगोऽयं तन्यते बालहितवे ॥

2A, श्राद्धपाकात् देवनैवेद्यं सर्व दक्षिणामुखः पञ्चसप्तनवभिरनियतैर्वा कुशैः देववत्सार्द्धद्विवेष्टनेन ॐकारेण कृतौ देवे कुशाग्रभागप्रमुखौ द्वौ वटू(टु) एवं पितृवत् कृतौ पित्र उदङ्मुखौ द्वौ प्रार्थना भवद्भिरस्मत्सपत्नीकपित्रादित्रयश्राद्धे ब्राह्मणकार्य्यमद्य सम्पाद्यं नः प्रसीदत सम्पादयिष्यामः ॥

1205.

5765. श्राद्धविधिः । *Śrāddha-vidhi.*

By Rāmāgnihotri

Substance, country made paper 12×5 inches Folia, 1 to 9 and 1 to 22, 31 in all Lines, 8, 9 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nagara by a modern hand. Appearance, fresh

There is nothing to show that the work is complete in the present manuscript

In spite of two different paginations, there is no break in the matter

Beginning —

ॐ त मुनिवरमभिवन्दे यस्य प्रसादप्रयोग्या ऋतुवरस्ता: ।
फलन्ति सतत याज्ञिकाना त्रिदिवोद्भवान्यनेकफलानि ॥
श्रौलास्तको नाम मुनिस्तपोनिधि—
स्तदन्वये वदविशारदस्त ।
अभूद्द्विजार्थ्यो वल्लभदनामा ।
तदङ्गजो याज्ञिकचक्रपाणि: ॥ १ ॥
श्रीमान याज्ञिकचक्रपाणितनयो वेदान्तवित् श्रोत्रिय ।
श्रौतस्मार्त्तविधानदक्ष द्विजपर श्रीमाननेग्राभिध
तत्पुत्र: श्रुतिसागरैकतरणो दक्ष: सुविद्वान शुचि
श्रीमान् शार्ङ्गधराभिधस्तु गिरिजानाथाङ्घ्रियुग्मे रत ॥
तत्पुत्रोऽप्यभवत् श्रुतिश्चतुरो रामाभिधोत्री सदा
भूदेवाङघ्रिषु पूजनेषु सतत युक्तिकधी सर्व्वदा ।
कुर्व्वे श्राद्धविधिश्च पार्व्वणविधिव्यानार्थकाव्यास्ये
सूत्रस्योपरि सम्प्रयोगतिमिरध्वसाय सूर्यो महान् ॥
श्रुतिसूत्रोदित सर्व्व वृष्टमेवात्र दर्शित ।
नोक्त किञ्चित् स्वमत्यातो याह्योय मत्कृतिर्बुधै: ॥
अत: प्रथम प्रकृतित्वात् पार्व्वणश्राद्ध अभिधास्ये ॥

It follows the Kātyāyana sūtra

1206.

5877 वृषोत्सर्गप्रयोग । *Vrsotsarga prayoga*

By Anantadeva, son of Vijaleva Bhatta

Substance country-made paper 9¾×4½ inches Folia [illegible] Lines 7 on a page Extent in slokas 38 Character Nāgara Date Saṃvat 1893 Appearance fresh Complete

This belongs to the White Yajurveda

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ नीलवृषोत्सर्गं ।

तत्र वृषलक्षणम् ।

जीववत्साया पयस्विन्याः पुत्रं त्रिहायनं द्विहायनं एकहायन नीलं, वभ्रुं, कपिलं, पिङ्गलं, कृष्णं लोहितं श्वेतं वैकवर्णं अनेकवर्णं वा अव्यङ्गाङ्गं...... ।

Colophon :—

इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमणि-प्रथमशाखि-श्रीमन्नागदेवभट्टसूनुना अनन्तभट्टेन कृतो वृषोत्सर्गप्रयोग· ।

Post Colophon .—

संवत् १८८३ आषाढशुक्ल २ भृगुवासरे ।

1207.

6130 अन्त्येष्टिपद्धति । *Antyeṣṭi-paddhati*

By Gadādhara Dikṣita

Substance, country made paper 9×7½ inches Folia, 51 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 1000 Character, Nagara Date, Saṃvat 1929 Appearance, fresh Complete

The work was written in Śaka 1709; for the Brāhmaṇas professing the Mādhyandina Śākhā

Beginning :—

श्रीगणेशाय नम· । अविघ्नमस्तु ।

नत्वा गुरून् गणपतिं वासुदेवादिसम्मता ।

श्रीगदाधरधीरेण तन्यतेऽन्त्येष्टिपद्धतिः ॥

तत्रासन्नमरणं पित्रादिकं पुत्रास्तीर्थं नीत्वा प्रायश्चित्त कारयेत् ॥ (?)

End :— चिन्तामणिसुतो नाम्ना काशीवासी गदाधरः ।

व्यधत्त यश्चानाशोक्त मचिरामन्त्यपद्धतिम् ।

माध्यन्दिनीयशाखायामौर्द्धदैहिककर्मभि· ।

कात्यायनोक्तमार्गेण सन्ति पद्धतय शतम् ॥
ताभ्यस्तस्या विशेषोऽय पठितै सोऽवधार्यताम् ॥

Colophon —

इति श्रीचिन्तामणिसूनुना दीक्षितगदाधरेण रचितान्त्येष्टि-
पद्धतिर्म्मंस्त्वविधानानि च समाप्तानि ।

Date — ग्रहाभ्रऋषिभूसख्ये (१७०९) वत्सरे मासि फाल्गुने ।
गङ्गायामलिखद् ग्रामनगरस्थो गदाधर ॥

Post Col —

शिवनारायणसुतो नाम्ना काशीनिवासिनः ।
श्रावणे मासि सिते पक्षे पञ्चम्या भृगुवासरे ।
बालमुकुन्देन लिखितमन्त्येष्टिपद्धति शुभाम् ।
सवत् १९२९ ।

1208.

6203 **लक्षहोमपद्धति ।** *Lakṣa-homa paddhatiḥ*

By Kāśī Dīkṣita, son of Sadāśiva Dīkṣita

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folia, 24 Lines 11 on a page Extent in ślokās, 900 The 8th and 9th leaves newly restored Character *Nagara of the nineteenth century* Appearance old and discoloured Complete

Colophon .—

इति लक्षहोमपद्धति समाप्ता ॥
इति श्रीयाज्ञिकसदाशिवदीक्षितसुतकाशीदीक्षितकृता लक्ष
होमपद्धतिः समाप्ता ॥
शुभमस्तु ॥

Beginning —

अथ लक्षहोमपद्धति ॥
तत्र तावन्नानादेवतोद्देशेन वक्ष्यमाणनामभिः सर्व्वपापक्षयार्थ
परमसुखप्राप्त्यर्थं क्रियमाणलक्ष ॥

3B, इति लक्षहोमविधिः अथ लक्षहोमप्रयोगः ।

4A, अमुककामो लक्षहोमेनाहं यक्ष्ये, इति संकल्प्य तदंगत्वेन गणेशपूजन-पुण्याहवाचन-मातृकापूजन-नांदीश्राद्धाचार्यवरणादीनि करिष्ये इति सकल्प्य गणेशं पूजयेत् ।

1209.

6221

Substance country made paper 12×5 inches Folia 6 Lines 8 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh

It relates to the purifying rite for a child born under the evil star of Mūlā and follows the precept of Deva and Karka

Beginning :—

अथ मूलविधानपद्धति लिख्यते ।

तत्र प्रसवमूलनक्षत्रादद्वितीयमूलनक्षत्रे सम्प्राप्तः सपत्नीको यजमानः . . ..
मम जातस्य कुमारस्य कुमार्य्या वा मूलप्रथमचरणादिजनन-सूचितपित्रादारिष्टशांतिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीतये सग्रहमखं मूल-विधानमहं करिष्ये ।

The last leaf (the 6th) is not connected with the 5th which breaks off abruptly; and it contains no leaf mark. It ends with the colophon —

इति श्रीगोपीनाथदीक्षितेन कामदेवकृतपद्धत्युक्तमूलविधान-कण्डिका संक्षिप्तसरणी कृता ॥

Post Colophon —

भाद्रकृ० तृतीया गुरुवासरे समाप्ति ॥ शान्तिः ॥

The beginning quoted above does not appear to be the beginning of the Saraṇī, but probably of a part of Kāmadeva's work itself, which is entitled Karma-pradīpikā or Paraskara-gṛhya sūttra-paddhati. See W. p 65

1210.

6222 (कात्यायनपरिशिष्टोक्त) मूलशान्तिप्रयोगः ।

Mula-śānti prayoga.

Substance country made paper 12×5 inches Folio 10 Lines 10 on a page Extent in slokas 200 Character Nāgara Date Samvat 19 7 Appearance fresh Complete

Colophon —

इति कात्यायनपरिशिष्टोक्तमूलशान्तिप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

शुभमस्तु मौ० कार्त्तिकवदि १२ वार शनि सम्वत् १९३७ ।

Beginning —

श्री गणेशाय नम ।

अथ कात्यायनपरिशिष्टोक्तमूलशान्तिविधानम् । अथातो मूलजातस्य विधि व्याख्यास्यामो मूलाद्ये प्रथमे पितुर्नेष्टो द्वितीये मातु तृतीये धनधान्यस्य चतुर्थे कुलशोकावह । अथ पुण्यभागी स्यात् । मूलनक्षत्रे मूलविधान कुर्यात् ॥

End — सार्पदैवते ऽप्य एव विधि कात्यायनोक्त कृत । शान्तिर्भवति शान्तिर्भवतीति कर्मशेष समापयेत् ॥

1211

6224 विनायकशान्तिः । *Vinayaka śāntih*

(Madhyandina)

Substance country made paper 12×5 inches Folia 11 Lines 8 on a page Extent in slokas 180 Character Nagara Date Samvat 1918 Appearance fresh Complete

Colophon —

इति विनायकशान्तिप्रयोग ।

Post Colophon —

श्रीगजाननार्पितमस्तु उपरि कर्मणि निर्विघ्नमस्तु ॥

चरुहोममन्त्राः take up 12 lines after which we have the date —

संवत् १८१८ चैत्र कृष्ण ६ ।

The following is added by a later hand :—

स १८३७ आ० कृ० ६ बालमुकुन्दस्येदम् ।

Beginning —

श्री गणेशाय नमः ।

ॐ अथ सर्व्वकर्माङ्गभूत विनायकशान्तिविधानम् । तस्यानित्य-
निर्वृत्तिफलकत्वेन काम्यत्वेऽपि ।

एव विनायकं पूज्य ग्रहांश्चैव विधानतः ।

कर्मणा फलमाप्नोतीति याज्ञवल्क्योक्तेन सर्व्वकर्म्माङ्गत्वोक्तेः ।
याज्ञवल्क्यः ।

विनायकः कर्मविघ्नसिद्ध्यर्थं विनियोजितः ।

गणानामाधिपत्ये च रुद्रेण ब्रह्मणा तथा ॥

इय शान्तिः पुण्यार्थं श्रीप्राप्त्यर्थं सर्व्वकामसिद्ध्यर्थं वा क्रियते ॥

1212.

6299. **कूपप्रतिष्ठाविधिः ।** *Kupa-pratistha-vidhih*

By Ganeśa—as directed by Kātyāyana.

Substance, country made paper 7×5 inches Folia 5 Lines, 11 on a page Extent in slokas 40 Character modern Nagara Copied in Samvat 1946 Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति श्री [माधव—added by a recent hand] दीक्षित-
गणेशसतकात्यायोक्तपद्धत्याकूपप्रतिष्ठाविधिः ।

Post Colophon :—

स १९४६ ।

Beginning —

श्री गणेशाय नमः ।

कात्यायनोक्ता कूपादिप्रतिष्ठा ।

तत्र मुहूर्ते भूम्यादिपूजनं कृत्वा कूपं खानयेत

सिद्धे कूपे शुभेऽह्नि प्रतिष्ठां कारयेत् ।

देशकालौ संकीर्त्य श्रीविष्णुप्रीतिकाम कूपोत्सर्गमहं करिष्ये ।

End — स्विष्टकृदादि उत्तरपूजां पूर्णाहुत्यन्तं समापयेत । ब्राह्मणभोजनं सङ्कल्प्य । आचार्यादिदक्षिणां भूयसीं दक्षिणां दद्यात् । ततो विसर्जयेदिति ।

PRAYOGA WORKS COMMON TO ALL ŚĀKHĀS OF YAJURVEDA.

1215.

5108.

Substance, palm leaf 14×1½ inches Folia, 70 Lines, 4 on a page. Character, Uḍiyā of the early nineteenth century Appearance, discoloured

It begins thus:—

ॐ नमो यज्ञपुरुषाय ।

अथातो दर्शपूर्णमासादौ हविष्यादिष्वामं हुतो होता प्रागुदगाहवनीयादवस्थायाध्वर्युं पृच्छत्यध्वर्यो देवताश्चक्ष्वेति तासामानुपूर्व्यमुच्चैरुपांशु तास्व यजमानस्य नक्षत्रनामगोत्रप्रवराणि देवतासङ्कीर्त्तनैः अग्नि॰ अग्नीषोमौ अग्नीषोमौ इति पौर्णमासे ।

15B, इति दर्शपूर्णमासौ समाप्तौ, 22B, इति पशुहोत्रं समाप्तम् ।

अथ सप्तसंस्थो ज्योतिष्टोमाख्यः सोमयागो विधीयते ।

28A, अथातिथ्येष्टिः, 29B, अथोपसदः, 30B, इत्युपसदः, 31B, इति वाग्विसर्गः, अथाग्नीषोमप्रणयनम्; 33B, अथाग्नीषोमीयपशोर्विशेषो-दर्श्यते, 35A, अथाग्निषोमीयः समाप्त॰, 53A, प्रातःसवनं समाप्तम्, 57A, अथ निष्कैवल्यम्, 59A, इति माध्यन्दिनसवनं मध्यमस्वरेण, अथ तृतीयसवनम्; 59B, इति स्विष्टकृद्याज्या, अथ प्रस्थितयाज्या; 70A, इत्यग्निष्टोमः, अत ऊर्द्ध्वं प्रशास्तः प्रसूतोतिश्रुत्वा प्रशास्ता सर्पतेति ब्रूयात् ।

The MS. breaks off abruptly.

1216.

6286. **दर्शपौर्णमासेष्टिप्रयोगः ।** *Darśapaurṇamāseṣṭi-prayogaḥ.*

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia, 31 Lines 8 on a page Extent in ślokas, 600 Character, Nāgarī Date, Samvat 1870 Appearance, old and discoloured Complete

No Colophon

Post Colophon —

सवत् १८७० नाश्ये पौषमासे शुक्लपक्षे षष्ठि भौमवासरे लिखित इद पुस्तक शुभमस्तु ॥

Beginning —

अथ दर्शपौर्णमासेष्टिप्रयोग ॥

आहवनीयदक्षिणाग्निवरे पञ्चभूसस्कारा । पौर्णमासेष्ट्यर्थ गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरामि इति सकल्प्य आहवनीयोद्धरण । पौर्ण० पे गार्हपत्याद्दक्षिणाग्निमाहरामीति दक्षिणाम । अग्नान्वा धानमध्वर्युर्यजमानो वा तत्र सट समिधो गृहीत्वा स्फा सव्याहृती हुत्वा ॥ ॐ ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वय लेंधानास्तन्व पुषेम मह्य नमता प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयम । इत्याहवनीय समिधमादधाति ।

1217

184 चातुर्मास्य-प्रयोगः । *Caturmasya prayogah*

For the manuscript see L 1332

5A, इति वैश्वदेवपर्व । 6B इति वरुणप्रघासकरणम । 9B अथ अध्वर्यो पात्रासादन कथ्यते । 10A इति प्रतिप्रस्थातु पात्रासादनम् । 16B, अथ साकमेधेष्टि । 20A इति सान्तपनीया । 23B अथ क्रौडनीया । 24A अथ क्रमप्राप्त महाहवि । 26A अथ पितृयज्ञ । 32A इति पितृयज्ञेष्टि । अथ त्र्यम्बका निरूप्यते । 35B इत्येष्टिकचातुर्मास्यानि । 35B समाप्तमिति । अथ क्रमप्राप्ता मित्रविन्दा लिख्यन्ते ।

1218

420 सोमप्रयोगः । *Soma prayogah*

For the manuscript see L 1393

It commences from the appointment of the Rtviks in Agnistoma and Jyotistoma

The manuscript breaks off thus abruptly —

अध्वर्यु प्रतिभक्षयति। पूतभूतो विल इत्यादि। होतृचमसे ध्रुवायावकाश्र कुर्व्वन् चमसानुन्नय दशाभिः कलशो(?)।

Leaf 22B इडामार्ज्जनान्ता सन्तिष्ठते।

„ 28B प्रवर्ग्यसम्भरणम्।

1219.

2973 सोमतत्त्वविवेकवार्त्तिकम् *Soma-tattva-viveka-Varttikam*

Substance country-made paper 9¾×5 inches Folia 3 Lines 16 to 19 on a page Extent in slokas 114 Character Nagari of the eighteenth century Appearance discoloured and worn out Complete

The text Soma-tattva of which this is a commentary in verse, is not known

It begins —

> महेश्वरशिरोरत्न नमस्कृत्य सुधाकरम्।
> सोमतत्त्वविवेकार्थं श्लोकैः सम्यक् प्रकाश्यते॥
> श्रूयतेऽध्वर्य्युवेदे [वेदे] हि सोमतत्त्वप्रकाशक।
> एष वो भरता राजा सोम इत्यादिको मनु॥
> अस्यार्थं कथ्यते स्पष्टं भरता कर्म्मठा मता।
> इहामुत्रफलार्थानां कर्म्मणां भरणात् सदा॥
> राजा फलप्रदाने नॄं रञ्जकत्वादय विदु।
> युष्मत्छतानां यज्ञानां यजश्च तमतो मखे॥

It ends —

> सोमतत्त्वविवेकस्य वार्त्तिकामृतमौरितं।
> तत्त्वेन्दुश्लोकप्रमितं तेन तुष्यतु विप्रराट्।

So the work comprises 124 verses

Colophon —

> इति सोमतत्त्वविवेकवार्त्तिकं समाप्तम्।

1220.

2078

Directions for keeping up the sacred fire during [illegible] and mourning.

Substance country made paper [illegible] inches [illegible] Extent in ślokas 27. Character, Nāgara. [illegible] Appearance, discoloured.

It begins:—

अथ यजमाने प्रवसति आत्मयंत्रादिना कर्तव्यविधिप्रयोगः ।

It ends in leaf 2A —

इति यजमाने प्रवसति अन्यकर्तृकविधिप्रयोग

Post Col —

शक १७६५ प्रमादिरत् ज्येष्ठ २३ ६

Then, there are directions given how the sacred fire is to be preserved during mourning.

The latest authorities quoted are —

(i) Nirnayasindhu and (ii) Dinakaroddyota.

1221

10779. दशकर्मपद्धतिः (यजुर्वेदीया)।

Daśakarma-paddhatih (Yajuh)

A.

Substance palm leaf [illegible] inches [illegible] lines 3 [illegible] a page. Character Bengali [illegible] the nineteenth century. Appearance, old and worn-out.

Beg. — अथ दशकर्मपद्धतिर्लिख्यते । तत्र विवाहदिवसे प्रातर्निरसित-

निबन्धनो, etc., etc

61A. इति वृद्धिश्राद्धपद्धति ।

B.

Substance etc. the same as above [illegible]

Col. —इति यजुर्वेदिनां कुशण्डिका समाप्ता ।

One stray leaf marked 34

1222

10799P. यजुषामग्निस्थापनं । *Yajuṣāmagnisthāpanam.*

(*A Yajurvedi priest's manual for the consecration of fire*)

Substance country made yellow paper 12×4½ inches Folia 2 Lines, 10, 11 on a page Character modern Bengali Appearance fresh

Beginning —

अथ यजुषामग्निस्थापन । कुण्डलस्य स्थण्डिलस्य वा पश्चिमदिशु-पविश्य गोमयेनोपलिप्य स्फ्येन कुशेन प्रादेशप्रमाणं रेखात्रय प्रागग्रमुत्तरोत्तरक्रमेण कृत्वाङ्गुष्ठानामिकाभ्यां तत्रोत्कीर्णमृत्तिका क्रमेणोत् + ऐशान्यां दिशि प्रक्षिप्य जलेनाभ्युक्ष्य कांस्यपात्रस्थामेर्जलदिन्धन गृहीत्वा । ॐ क्रव्यादमग्नि प्रहिणोमि दूर, etc , etc

1223.

6662. यजुर्वेदीय-वह्निस्थापनपद्धतिः *Yajurvedīya Vahnisthāpana-paddhatiḥ*

Substance country made paper 10½×4 inches Folia 1 Lines 7 on a page Extent in slokas 100 Character Bengali in a very modern hand Appearance fresh Complete

It begins :—

अथ यजुर्वेदिनामग्निस्थापनम । तत्र क्रम । हस्तप्रमाण स्थण्डिल कृत्वा, etc etc

1224.

9856. उपवीतपद्धतिः । *Upavīta paddhatiḥ*

Substance country made paper 11×6 inches Folia 15 Lines 8 in a page Extent in slokas 240 Character Nagara Appearance tolerable Complete

On the investiture of a Yajurvedi Brāhmana boy, with holy thread

1225.

2172 ब्रह्मयज्ञप्रयोगः *and* तर्पणप्रयोगः । *Brahma yajna-prayogah*

Substance, country paper. 9 × 4 inches. Folia 1 to 3. Lines 13–14 on a page. Extent in slokas 80. Character, Nāgarī. Appears to be [illegible]. Complete.

(1) Brahmayajnaprayoga—Sacred texts for daily recitation of a Yajurvedi Brahman.

अथ ब्रह्मयज्ञप्रयोग,

कर्त्ता उदिते सूर्ये प्रातर्होमोत्तरं अकृतप्रातराशः ग्रामात प्राच्यामुदीच्या मैशान्या वा दिशि यावति देशे ग्रामच्छदींषि अगरच्छदींषि वा न दृश्यन्ते तावति दूरे नदीतीरे देवखातादितीर्थेऽन्यस्मिन्नपि शुद्धे देशे वा गत्वा हस्तौ पादौ प्रक्षाल्य आचम्य प्रदक्षिणमावर्त्य योपवीती भूत्वा जलं नमस्कृत्य प्रयत प्राङ्मुख उपविश्याचम्य प्राणानायम्य अप उपस्पृश्य देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रीपरमेश्वर प्रीत्यर्थं ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्ये इति सङ्कल्प्य हस्तौ जलेन प्रक्षाल्य त्रिराचम्योदकेना ङ्गुष्ठमूलेन द्विरोष्ठौ सम्मृज्य आद्याङ्गुलिभिरोष्ठौ सकृदुपस्पृश्य दक्षिणहस्तेन सव्य पाणि पाद च प्रोक्ष्य

इषेत्वेति काण्डप्रपाठकमात्रं मनुवाकमात्रं वा मनसा यथाशक्त्यधीय प्रश्नात निधाय नमो ब्रह्मणे इति परिधानीयमृचं त्रिः पठित्वा प्रणवमुच्चरेत

, ततो गृहमागत्य मुष्टि-

मात्रमन्नमपि कस्मैचिद ब्राह्मणाय दक्षिणा दद्यात ।

2A, इति ब्रह्मयज्ञप्रयोग ।

Then follows Tarpana-prayoga —

एवं रीत्या ब्रह्मयज्ञं विधाय देवर्षिपितृतर्पणम् । अकृतब्रह्मयज्ञस्तु मध्याह्न-सन्ध्योत्तरं ब्रह्मयज्ञं कृत्वा तर्पणं कुर्यात् । तद्यथा । शुचौ देशे प्राङ्मुख उपविश्य देशकालौ सङ्कीर्त्य देवर्षिपितृप्रीत्यर्थं तर्पणं करिष्ये इति सङ्कल्प्य शुचौ देशे प्रागग्रान् दर्भानास्तीर्य ताम्रपात्रमक्षतसंयुक्तं जलेन पूरयित्वा अञ्जलौ प्रागग्रान दर्भान गृहीत्वा यज्ञोपवीती देवतीर्थेन आस्तृतेषु प्रागग्रेषु कुशेषु अग्रभागे अथ व्रीहि-तण्डुलसंयुक्तेन जलेन एकैकाञ्जलि देवेभ्यो दद्यात् ॥ ताम्रादिभाजनान्तरे जले वा तर्पयेत् ।

1226.

10231.

One leaf only (9×2½ inches) with 8 lines written on one side only.

Beg. :— अथ यजुर्वेदिशाखानां शाकल्यवैश्वदेवो लिख्यते ।

आचमनं । प्राणायाम । ॐ अत्राद्य मासे पक्षे तिथौ वासरे

मम गृहे पञ्चसूनादोषनिरासार्थं शाकल्यवैश्वदेवमहं करिष्ये ।

ॐ परिसमुह्य वारत्रयं ॐ उपलिप्य ३ ।, etc., etc

1227.

207. सन्ध्यापद्धतिः (यजुर्व्वेदीया) । *Sandhyā-paddhatih*

For the MS see L 472.

It is a MS with 3 leaves with 7 lines on a page

1228.

3923 यजुर्वेदि ग्रहयज्ञपद्धतिः । *Graha yajña paddhatih*

Substance, country made paper 16×3½ inches Folia, 20 Lines, 6 on a page Extent in slokas, 400 Character, Bengali Date, Śaka 1725 Appearance, old and discoloured Complete

16B. *Colophon* —

इति कपिलपञ्चरात्रोक्तरुद्रदशिष्टदर्शितसमन्त्राग्निस्थापनपूर्व्वक-
यजुर्वेदीयग्रहयज्ञपद्धतिः समाप्ता ।

Then comes Agnisthāpana.

It begins :—

अथ रुद्रदशिष्ठप्रणीतकपिलपञ्चरात्रोक्तसमन्त्रकाग्निस्थापनसहित-
ग्रहयज्ञपद्धतिर्लिख्यते ॥

तत्र ग्रहदौष्ठ्यनराधिपप्रबलशत्रुदु मद्दरोगादिनिमित्त-निरव-
काशप्राप्तिक मलमासादिसमयाशुद्धावपि कार्य्यं। स्त्रीपुत्रादि-
रूपकाम्यसावकाशकर्म्मणि मलमासादितरः शुद्धकालोऽपेक्षित ।

In 17A begins Agnisthāpana —

अथ कपिलमहरात्रोक्तयजुर्वेदिग्रहप्रधार्यमेतद्विधानात समस्तकाग्निस्थापनम् ।

तत्र प्रथम प्रागुदकप्लवदेशे हस्तमात्र चतुरस्र, etc , etc

Colophon —

इति कपिलमहरात्रोक्तहद्दग्निष्ठप्रणीतमसमस्तयजुर्वेदिग्रहयज्ञाग्निस्थापनविधि समाप्त ।

Post Colophon —

लिखित श्रीरामजीवनदेवशर्म्मणा आत्मन पाठार्थम ।
शकाब्दा १७२५ ॥ १० । ५ । २८ ।

1229

6234 वृषोत्सर्गः (यजुःशाखीयः) । *Vṛṣotsargaḥ*

Substance country made paper 12×5 inches Folios Lines 9 on a page Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Colophon —

यजुःशाखीयवृषोत्सर्गकर्म्म ।

Post Col —

लिखित यागेश्वरमिश्रेण । वृषोत्सर्गान्ते आद्यश्राद्ध कृत्वा ।
श्री महालक्ष्म्यै नम स्वाहा ॥

It begins in 2A (first line)

श्रीगणेशाय नम ।
अथैतद्ग्राह्यकृत्यम् ।
चतुर्णामपि वर्णानामाद्यमेकादशेऽहनि ।
कर्त्तव्यात कालिकी शुद्धिरशुद्ध पुनरेव स ॥

The foregoing portion contains anuṣṭup slokas marked 18–16 and one (17th) unmarked on the subject of funeral

After making gifts of bedding, shoes umbrellas and other things *Vṛṣotsarga* itself begins in 5A

1230.

5085. आभ्युदयिकश्राद्धम् । *Ābhyudayika-śraddha.*

Substance, foolscap paper 14¼ × 3¼ inches Folia, 6. Lines, 13, 14 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Bengali. Date B S. 1290 Appearance, fresh Complete

Beginning :—

अथ यजुर्वेदिनामाभ्युदयिकश्राद्धम् । स्वस्ति वाच्य ... ...
सङ्कल्पं कुर्य्यात् ।

Colophon :—

इत्याभ्युदयिकं श्राद्धं समाप्तम् ।

Post Colophon Statement :—

इति सन १२९० साल तारिख १० ह भाद्र ।

1231.

5152. यजुर्वेदीयाभ्युदयिकप्रयोगः । *Ābhyudayika-prayoga*

By Rāma Datta

Substance, country-made paper 14¼ × 3¼ inches. Folia, 6 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning :—

नमो गणेशाय ।
सन्धिविग्रहमन्त्रीन्द्रदेवादित्यसमुद्भवः ।
भूमिपालशिरोरत्नरञ्जिताङ्घ्रिसरोरुह· ॥
सन्धिविग्रहिकः श्रीमद्धरीश्वरसहोदरः ॥
महामह[त्त]क (?) श्रीमान् विराजति गणेश्वरः ॥
श्रीमता रामदत्तेन मन्त्रिणा तस्य सूनुना ।
पद्धतिः क्रियते धर्म्माविप्र[ ]वाजपेयिना(?) ॥

Colophon .—

इति यजुर्वेदामाभ्युदयिकप्रयोगः ।

1232.

6131. नारायणबलिप्रयोगः (यजुर्वेदोक्तः) । Nārāyaṇa-bali-prayoga.

Substance country made paper 12×5 inches Folia, 1 Lines on a page Extent in ślokas, 700 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, old and discoloured Complete

Beginning

अथ यजुर्वेदोक्तनारायणबलिर्लिख्यते । तत्रादौ चार्वविधिना ज्ञात्वा तस्य कातीयप्रयोगः ।

Colophon :—

इति श्रीगदाधरदीक्षितायत्नेष्टुदायुतयत्किंचित्कोनकबोधायनमावड्डायनुसारी समस्तकनारायणबलिप्रयोगः समाप्तः ।

1233.

227 वास्तुहोमः । Vāstu homa

For the manuscript see L 439

1234.

7862. होमविधि । Homa vidhi

By Mādhava

Substance country made paper ?×4 inches Folia ?? Lines 10 on a page Extent in ślokas 280 Character Nāgara Dated Saṃvat 1874 Appearance Discoloured Complete

A manual of Homa for Yajurvedins

Colophon —

इति श्रीहोमविधि समाप्त ।

Post Col —

शुभमस्तु संवत् १८७४ शाके १७३९ श्रावणमासे कृष्णपक्षे तिथौ एकादश्यां ११ शुक्रवासरे लिखितं वदनउपाध्यायस्याने समाप्तटे ॥

Beginning:—

श्री गणेशाय नमः ।

यामर्चन्त्यनिशं सुरासुरगणा ध्यायन्ति या योगिनो
व्यक्ताव्यक्तगिरस्तुवन्ति सततं या केशवेशादयः ।
या ज्ञात्वा मुनयो व्रजन्ति परमं स्थानं माम(?) सेवितं
तां विद्वज्जनवन्दितां भगवतीं भक्त्याहमीशां भजे ॥

The object of the work

श्री रूपनारायणनारदादिभिः
कृतं विचित्रं बहुशास्त्रविस्तरं ।
विलोक्य सम्यक् शुभदं सुशान्तिकं
व्यधात् समस्तादिह माधवो बुधः ॥

It goes on :—

सुस्नातः प्राङ्मुखो भूत्वा यजमानः कृताह्निकः ।
आहूय ब्राह्मणान् ब्रूयात् प्रतिज्ञा विधिवत्तथा ॥

1235.

711 साम-वेद-संहिता।

Substance country made paper Folia Chanda Arcika in leaves 1 24 to 43 and Uttarārcika compl te in leaves from 1 to 74 Lines 7 on a page Extent in slokas 131? Character Nagara Date Sam 1856 Appearance tolerable Generally correct Complete Repaired in places with transparent paper

The colophon of the Chanda arcika

इति छन्दसी आर्चिक समाप्त। सवत् १८५६।

The colophon of the Uttarārcika

उत्तरग्रन्थ सम्पूर्णमिति। १८५६ वर्षे आश्विन सुदि २५ रौखजी ब्राह्मण स्वय हस्ते लिखितमिद पुस्तक। श्रीरामजी। यादृश पुस्तक।, etc

Often printed

The text appears to belong to the Kauthuma recension, published by Satyavrata Sāmasrami

1236

8075 सामवेद (उत्तरार्चिक)। *Uttarārcika*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 87 Lines 6 on a page Character Nāgara Date Sam 1838 Appearance discoloured Complete

Last Colophon –

इति नवम प्रपाठक। इति उत्तरसंहिता समाप्ता।

Post Colophon –

सवत १८३८ कार्त्तिककृष्णपक्षे प्रतिपदायां तिथौ सौम्यवासरे लि॰ मोढज्ञातीय चातुर्वेदीय त्रि॰ धनेश्वर-सुत अमरेश्वर-सुत दैवेश्वरेण लिखित वाराणसीवास्तव्य। श्री गङ्गाविश्वेश्वर पदृच्छे।

1237.

557. पवमानः । *Pavamāna*

For the manuscript see L. 1110.

This contains the mantras of the Uttarārcika from the beginning to the end of the Pañcama prapāṭhaka and the three first Ṛks of the Ṣaṣṭha prapāṭhaka.

The Pāvamāna apparently comes to an end in leaf 33. The 34th is a stray leaf. The page mark is in a different hand

It begins :—

ग्रावाणानि प्रेषे भगायर्त्तमृतवादिभ्यो नमः(?) ।

And it ends as in L 1110

1238

8087A सामवेदः । *Sāma-vedaḥ.*

(*The first two prapāṭhakas only*).

Substance, country made paper 8×4½ inches Folia, 22 Lines, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Remarkably correct

1239.

8087B *The Same.*

Substance country made paper 8½×5 inches Folia, 21 Lines, 7 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, discoloured

1240

1293 पदपाठः (सामवेदः) । *Padapāṭhaḥ* (*Sāma-Vedaḥ*)

Substance, country made paper Folia in all 248 The MS contains 5 parts with separate paginations and written in different hands First part contains 11 leaves, second part, 95, third part 66, fourth part 7, fifth part, 94, of which 11-12 40 51, are missing Appearance old Date Sam 1690, (first part) Sam 1688 (fourth part) Sam 1634, (fifth part) Generally correct Complete

The first part of this codex contains 14 Stobha padapātha

The second and the third part are the same, each of them contains the Sāmarcas of Chanda Ārcika with padapātha

The fourth part contains Āranya pada-pātha including Mahanāmni rcas which are considered to be the part of the Āranya Sāmans

The fifth part contains the Uttarārcika pada pātha complete in nine prapāthakas

N B —(It is curious to notice that in Satya vrata Sāmasrami's edition of Sāma Veda (B 1), the Uttarārcika begins with the fourth prapātha of the codex This MS therefore, contains 3 prapāthās more It is also to be noticed that Satya-vrata Sāmasrami has missed the point where to begin the Uttarārcika—omitting 1—3 prapāthakas and in his edition he has failed to account for his beginning of this Ārcika)

1241.

2662 वेयगानम् *or* ग्रामगेयगानम् *or* प्राकृतगानम् ।

Veyagāna

Substance country made paper 10¼×4 inches Folia 217 Lines, 6 on a page Extent in slokas 1700 Character Nagari Date Samvat 1748 Appearance discoloured Complete in 17 Prapathakas

Colophon :—

इति वेयगान समाप्तम् ।

Post Col —

सवत् १७४८ समये चैत्रमासे कृष्णपक्षे सप्तमे भौमिवासरे
लिखितमिदं वेयपुस्तकं त्रिपाठिश्रीदेवस्य स्वार्थं परार्थं च ।

See W. pp 66 and 67 and I O Catal. Nos. 107 to 109

It begins —

१ ४ ५ २ २२
ऊमायि। आयाही ३ वोयि तेया २ यि। तोये २ यि।
१ २ २ १ २ २ २ १ २
ग्रणानोइ। व्यहतो या २ यि। ना यि होता सा २३ सा २
१ ५ २ ४
यि वा २३४ व्रत होवा। हो २३४ म॥१॥

It ends —

अयामिवाक्तु होवा। हो हो ५ इ भा ग्ध स्पधा ५ वया
सुता। अव्यावारायि। भि पवता २३ इम इ मदितमा।
कौइन्तूर्म्मिरपो वा ३ तु २३४ वा। वा ५ इ वोइहायि॥ ३५
दशति।

Col — इति सप्तदश प्रपाठक।

Printed in Bibl Ind in Vols I to III

1242

2663 वेयगानम्। *Veyagana*

Substance country made paper 9¼×4 inches Folia 207 of which 46th is missing and the first leaf is restored Lines 6 on a page Character Nagara Date Samvat 1711 Appearance discoloured and brittle Complete

Colophon —

इति वेयगान समाप्तम्।

Post Col —

इति संवत् १७११ वरषे भाद्रपदमासे कृष्णपक्षे चतुर्थी रवौ
यादृशं पुस्तकमित्यादि॥ यदि शुद्धमित्यादि।

1243

2664 *The Same*

Substance country made paper 10×5¼ inches Folia 230 Lines 8 on a page Character Nagara Date Samvat 1808 Appearance worn out and discoloured Complete

Col. — इति वेयगान समाप्तम् ।

Post Col —

संख्या ११६७ एवं सक्ति संवत् १८०८ वर्षे आषाढ़मासे सुदि ४ चतुर्थी गुरुवासरे पूर्व्वाह्णे मरखेजग्रामे मोढज्ञाति व्यवाडी ७० पुरुषोत्तमसुत धनेश्वर अद्येह श्रीवाराणसीस्थाने विश्वेश्वरसन्निधौ लिखापित स्वपठनार्थं वा परोपकारार्थम् ।

1244.

3303 उह्यगानम् । *Uhyagana*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia (1½ counting) 84 Lines 6 on a page Character Nagara Date Samvat 1882 Appearance discoloured and worn out Complete

Colophon —

इत्युह्यगाने षष्ठम [षष्ठ] प्रपाठक + + + + तु । कल्याणमस्तु ॥ छ ॥ श्री ॥

Post Colophon

संवत् १८८२ वर्ष फाल्गुन वदि १२ + + + + स्तक काश्या क्र० मोढज्ञातीय-चातुर्वेदित्रिपाठिदामोदरसुतगङ्गाधरेण + + + + रोपकारार्थं वा ॥ शुभं भवतु ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री ॥ श्री छ ॥ छ ॥

It begins thus —

२ २ २ २ १ २१ २ २ २
आमिलाशूर नो लुम + + ॥ आदुग्धा इव धेनव इशान

१ २
मस्य जगत ॥ सुवाच इ ईशाम् । आइ + + + + मो २३

४ १ २
इडा इ । म्रू स्थू २३४ पा ॥ इत्यादि ।

1245.

7829 सामवेदारण्यविवरणं । *Sāma-vedāraṇya-vivaraṇam*

By Śobhākara Bhaṭṭa

Substance country made paper 11 × 5 inches Folia, 8 Lines 15 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Incomplete at the end

Beginning —

ॐ नम सामवेदाय ॥
वेदाख्यगानव्याख्यान सम्यगेतत् कृत मया ।
आरण्यगानव्याख्यान तथैवाथ विभाष्यते ॥
यथा ॥ वैरूप प्रजापतिरष्टस ॥ व्यज प्रथम । कृषा रुद्रोपग्रा द्वितीय ।, etc , etc

3A, इति भट्टशोभाकरकृतारण्यविवरणे प्रथम प्रपाठक, 6A, ०द्वितीय प्रपाठक, 8A, ०तृतीय प्रपाठक ।

1246.

8906 आरण्यकविवरणं । *Araṇyaka-vivaraṇa*

By Bhaṭṭa Śobhākara

Substance country made paper 10½ × 4½ inches Folia 22 Lines 11 12 on a page Extent in ślokas, 880 Character Nagara Date Saṃvat 1825 Appearance fresh Complete

It begins thus —

वेदाख्यगानव्याख्यान सम्यगेतत् कृत मया
आरण्यगानव्याख्यान तथैवाथ विभाष्यते ॥

3A इति भट्टशोभाकरात्मज[कृते] आरण्यकविवरणे प्रथम प्रपाठक ।
6A ०द्वितीय प्रपाठक ।
8B ०तृतीय प्रपाठक ।
12A. ०चतुर्थ० प्रपाठक ।
17A ०पञ्चम प्रपाठक ।

The last Col —

आरण्यकत्रिरत्रे षष्ठ प्रपाठक । समाप्त ॥ सवत् १८२५ मार्गशीर्षे शुक्ले नवम्या लिखितमिद पुस्तक लेखकपाठकयो शुभ भूयात् ॥

1247.

5597 **सामवेदमन्त्राः ।** *Sama-veda mantrah*

Substance palm leaf 17 × 1½ inches Folia 130 Lines 4 on a page Character Udiya about 300 years old Appearance old and soiled

Beginning —

नम सामवेदाय ।

आमद्यौयव उचा २ अइक्ता २ ततन्यसा प सु दिवाइसाद्ध ८ कुमियाददाइक उप प्रमांसो मद्याइअवाऊक । वाग । सत आइन्द्रा २ य ययवाइमपु । वद्यायो ८ कु मद्विया क । + + + + वाइतुजै खराइअवाउक । वाग । य २ ना २ वाईसा ३ निसर्थ्य आपमु पुन्नानाइमा ८ कु । नुधायाक । सिमा ३ सन्ता दो । वनामद्याउक । वाग । सौ ४ से ५ नौ । न १ । पुनारौहव एना २ नसो ३ माधा + + + + आपो २ वसा नो ४ धर्घस्या ४ रवधा २ यो २ निनिमतस्य साइदसाइक ओद्याउवाक ।

6A, अर्द्धप्रपाठक , 11A, प्रथमप्रपाठक , 15B, अर्द्धप्रपाठक , 22B, द्वितीयप्रपाठक , 34B, तृतीयप्रपाठक , 45B, चतुर्थप्रपाठक , 56A, पञ्चम प्रपाठक , 67B, षष्ठ प्रपाठक , 78A, सप्तमप्रपाठक , 87B, अष्टम-प्रपाठक , 99A, नवमप्रपाठक । द्वितीयपर्व्वम् (?) 108A, दशमप्रपाठक , 117B, एकादशप्रपाठक , 129B, द्वादशप्रपाठक ।

End — गद्यसे २ दाई क । वमा ३ दाश्च २ ते । द्या औ । उ । क्रतुरिन्दु ४ दु औ २ येई । त्रिचात्त्वाया घोमि ५ दु । ठाश्वो १ ।

The date of the copying of the manuscript

धीरश्रीमुकुन्ददेवमहाराजाङ्कर त्रिजयसुभराज्ये समस्त ५ षष्ठ माघ छाया-प्रतिपद्रविवारे दामोदरपुरग्रामनमहाजनगोविन्दनन्देन लिखितमिदं पुस्तक समाप्तम् आत्मपठनार्थं ।

भमएष्ठेत्यादि ।

This seems to be the gāna of another Sākhā

1248.

7870. भारण्डसाम । *Bhāranda Sāma*

Substance, country-made paper 7¼ × 3¼ inches Folia, 2 Lines, 6 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

Beginning:—

ॐ हरिः ॥

१ २ २ १८ १
उद्दयाम् । तमसस्परी २ । ज्योतिः पश्यन्त उत्तरारम् । स्व

३ १ २
पश्यन्त उत्तरा रम् । देवं न्दे वृत्रा सू २३४ रीम् । च गन्म

१८ २ _ ३ ११११
ज्योतिरुत्तमा २३४५ म् ।, etc , etc.

२१ १ १ १२ ११ २ १ २ १ १ ११११ २७८३ ११११

End:— ए । वातो ष्टमगाभिपुर यद्यमः पितरोभारखार । ई २३४५ ॥

Col. :— इति भारंड साम ॥

Post Col. .—

यथा प्रतिलिखितम् ॥ सागरग्रामे ।

Printed in Ūsa among the Saptadasa mahā sāmāni, its number being 16th. Also printed as the 2nd appendix to Sāma-veda samhitā, Bibl Ind.

1249.

3499.

Substance, country-made paper 7¾ × 3¼ inches Folia, 4 Lines, 6 on a page Extent in slokas, 32 Character Nagara of the nineteenth century Appearance, worn off

It contains (1) the Bhāranda saman, (2) Jyestha sāman, (3) and the Mahavaisvanara sāman

1250

2125 वैश्वानरसाम । *Vaisvānara saman*

Substance foolscap paper 7¾×3 inches Folia 2 Lines 8 on a page Extent in slokas 18 Character Nagara of the eteenth century Appearance fresh Complete

It begins —

कायमान इति वैश्वानरव्रत । ऋषि वैश्वानर । बृहतीछन्द
घर्म्मो देवता ॐ ३१ म् ॐ ३१ म ॐ ३१ म् । आयू आयू
आयू । ज्योतौ । ज्योतौ । ज्योतौ । ज्योतौ वा ज्योतौ
वा । ज्योतो वा । ज्योतो वाद्दायि । ज्योतोवाद्दायि ।
ज्योतो वा ३ द्दाउ वा ।

It ends —

वैश्वानरसाम समाप्त ।

1251

2086 महावैश्वानर साम । *Mahāvaisvānara sāman*

Substance foolscap paper 8×3½ inches Folia . Character Nagri

It begins —

प्रश्नेता चन्द्रमानान्तर अन्यान्यपि घर्म्मलिङ्गानि सामानि
सकृत गायत । कायमान इति वैश्वानर । वैश्वानर ऋषि बृहती
छन्द घर्म्मो देवता । उ ३१ म ३ । उ यू ३ । ज्योतिः ३ ।
ज्योतौ वा ३ । ज्योतो वाद्दा यि २ ।

Colophon —

इति महावैश्वानर साम ।

1252.

2630 प्रस्तोतुः सामानि । *Prastotuḥ Sāmāni.*

Substance country-made paper $9\frac{1}{4} \times 3\frac{1}{4}$ inches Folia, 11. Lines, 7 on a page Extent in slokas, 110 Character Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured *Complete*

Colophon:—

इति प्रस्तोतुः सामानि ॥

On the obverse of the last leaf.

In red ink :—

प्रस्तोता इदं पुस्तकं प्रंभु मदन गरकरेण लिखितम् ।

In black ink .—

इदं पुस्तकं साभिव्यदनाम-गंगारामभट्टात्मज-गणेशभट्टस्य प्रस्तोता ॥

It contains 34 Sāmans accented for chanting by the Prastotā priest.

The first Sāman :—

५ २ २०११ ३ ५ ३ २ १ २
त्यमूंषु । वांजि । नर ३०५॥ देव जुंता २३४ म् । सा घो वो न ता । बू ता ३

२ २ ४ ५ २ ३ ५ २ २ ३ ५ २ १
रं ष्ट्र रथा ना । च्र रिष्ट ना २३४ यिमा । एतना २४३ जमास्तुं । स्वस्त । व्यायि

२ ३ २ २ ४
तार्क्ष्यं मौहा ३४३ । ह्व ३ वा ५ यिमा ६५६ ॥ १ ॥

Based on the first Ṛk of the 5th Dasati, of the 4th prapāthaka of the Chanda Ārcika

The last Sāman is based on the first Ṛk of the second half of the 4th prapāthaka of the Chanda Ārcika

Counting from the beginning the first Sāman is based on Chanda 332 and the last on Chanda 342

1253.

2116. *These Same here called Pari-samani.*

Substance country made paper 9×3 inches Folia, 13 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 150 Character, Nagara Date, 1775 Appearance fresh Prose Complete

Col — इति प्रस्तोतु परिमामानि(म) ममाप्तानि ।

Post Col —

शुभ भवतु श्रीराम । सवत् १७७५ आषाढशुद्ध १० रविवासरे मच्छोपनामक दिवाकरेण लिखित ।

For the work see I O Catal 123 Part I In this work there are no directions only a number of Sama chants are given

It begins वमूघ 26 after 4 Samans प्रवर्ग्य सामानि There are altogether 84 Samans given in this manuscript with accents and figures

1254

2115 अग्निष्टोमसाम । *Agnistoma-sama*

Substance country made paper 5×3 inches Folia 15 Lines 7 a page Extent in slokas 98 Character Nagari Date Samvat 1775 Appearance discoloured Prose Complete

Col — अग्निष्टोम साम समाप्तम ।

Post Col —

सवत् १७७५ मार्गशीर्ष शुद्ध ८ सोमवासरे लिखित मच्छोपनामक दिवाकरभट्टस्य पुस्तक ।

Printed in the Usa Vol II Sama-srami collects only those Samans used in Agnistoma which are not to be found in the regular works on ganas But the present MS is complete It contains Samans inside and outside the ganas

For the work see I O Catal 119

Though that work begins —

ज्योतिष्टोमे स्ततन्ने त्रिसस्ये विश्वरूपागानमुच्यते

The first मन of that work युंक्ष्वा० agrees with the present manuscript This manuscript is accented and figured throughout

1256.

2119 *The Same here called* ०उद्गाथः ।

Substance country made paper 8¼×3¼ inches Folia 6 Lines 10 on a page Extent in slokas 150 Character Nagara of sixteenth century Appearance discoloured fragile very old Prose Complete

Col — इति अग्निष्टोम उद्गात्र समाप्त ।

It begins —

पुनं वाच, etc , and it contains as the other work, बहिष्पवमान Samans, आमहीयव रौरव यौधाजय माध्यन्दिन-पवमान वामदेव्य नौधस कालेय इति एकानि । सद्दित साम सप्त पौष्कल श्यैवाश्व आग्नीवव ।

1257.

2083 धुरासाम *and* पृष्ठसाम । *Dhura sama and Prstha sāma*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 2 Character Nāgara of the eighteenth century

The above named Sāmans are written with accents and other diacritical marks

1258

1921 आधानसामानि । *Ādhana-Samāni*

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 3 Lines 10 on a page Extent in ślokas 40 Character Nagara of the seventeenth century Complete

The Sāmans are to be chanted at the kindling of the sacrificial fire

It begins —

आधानसामानि ।

५ २ २ ३ ५ २ ४ ३ ४ ५
अरण्यो निह्रितो जा ३४३ त वेदा गर्भे इवेत्सुभृतो गर्भिणा

५ २ १ २ २ २
२३४ यिभौः । दि वे दिवं इंभ्यों जाद्भ्वा २३ ग्भोः श्वा २३४
५ ३ ५ ५ ४ ४
वौश्वा २३४ ग्भोः मनुष्ये ५ भिरमि' ।

Col :— आधान-सामा[नि] समाप्तानि ।

Post Col. :—

उद्गाता मन्थनारम्भकाले अरण्योः सूत्रा अरण्योरिति साम गायेत् । मथ्यमाने० घ्रा उ अग्निं नर इति साम गायेत् । उदिते-धूमे० लेपस्ते धूम इति साम गायेत् । प्रज्वलिते अदर्शि गातु-वित्तम इति साम गायेत् । रथंतरं भूर्भौत्युक्तो श्राउत्रा अग्निमीडे इ अभित्वा शूर णो नुम इति गायेत् ॥

1259.

2124. **कुण्डमण्डपे पश्चिमद्वारसामानि ।** *Kunda-mandape Paścima-dvāra-sāmāni*

For another manuscript of the work see L. 4111 The work is accented in figures throughout.

1260.

1036 **अग्निष्टोमीय स्तोमयोगः ।** *Agnistomiya-stoma-yoga.*

Substance, country made paper 9×3¾ inches Folia, 4 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 90 Character, Nagara Date, Samvat 1801 Appearance, old Prose Generally correct Complete

A distribution of Stomas in the Angistoma sacrifice.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ॥

ज्योतिष्टोमाग्निष्टोमस्य स्तोमयोगो लिख्यते । अभेत्तेजसेन्द्रस्ये-न्द्रियेण सूर्यस्य वर्चसा वृहस्पतिस्त्वा युनक्तु देवेभ्यः प्राणायाभिर्व्र-नक्तु । तपसा स्तोमं । इत्यादि ।

It ends thus —

अग्निर्देवता। देवा वै ब्रह्म व्यभजन्ते विधायकब्राह्मणम्। सोमस्त्विकार इति स्वस्वब्राह्मण। प्राग प्रस्तावस्य देवतेत्यादि पूर्ववत्। सुतस्येति यजमानवचनम्।

Col — इत्यग्निष्टोमीयस्तोमयोग समाप्त।

Post Col —

संवत् १८०१ समये फाल्गुन सुदि तृतीयदिन समाप्तम्। यादृश पुस्तक etc

1261

1013 **अतिरात्रस्तोमयोगः।** *Atiratra stoma yoga*

Substance country made paper 8×2¼ inches Fols. 4 Lines 9 on a page Extent in slokas 100 Character Nagara Appearance tolerable Complete

Beginning —

अतिरात्रस्तोमयोग।

अग्नेस्तेजसेति अग्निर्यूनक्ष तपसा सोम मन्त्र। इत्यादि।

End — सन्धिस्तोत्र। दौवाये। एना वो प्रत अदर्शा इमा उषा दिविरुष।

इति सन्धिस्तोत्रम्। वसिष्ठ ऋषि ककुबुत्तरा छन्दतीच्छन्द अग्निरश्वसाश्विनौ देवता सन्धिनामिपवायन्न इति विधायकमभिमन्त्र इति स्वस्वब्राह्मणम् प्राग प्रस्तावसेति पर्यायादिषु हिङ्कारेण स्तुवीरन्।

Col — समाप्तो ऽतिरात्रस्तोमयोग।

A distribution of Stomas in the Atiratra Soma sacrifice

1262

1020 **व्यूढपौण्डरीकस्तोमयोगः।** *Vyudha-Pandarika stoma yoga*

Substance country made paper 9¼×4½ inches Fols 10 Lines 14-15 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara Appearance tolerable Prose Date Saka 1810 Generally correct Complete

Distribution of Stomas or Mantras and Stotras in Paundarika rite at the eleven days' Soma sacrifice of the Baudhayana School.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः। अथ स्तोमयोगः। अग्नेतेजसेन्द्रियेण सूर्यस्य वर्चसा इदमतिस्वायुनक्तु देवेभ्यः प्राणायामिर्युनक्तु।

It ends —

अभिमन्त्रयति सहिंकारहस्य प्राणा प्रस्तावस्येति त्रिवृत्स्तोम। सतिष्ठते वैश्वानरो रात्रिः॥

Col. :— इति पूर्वपौडरीकस्य स्तोमस्य योगः समाप्तः।

Post Col. :—

दिक्दिक्पालाब्धेभ्रके विक्रमाख्ये, चैत्रे शुक्ले चन्द्रजे वह्नितिथ्या। छन्दर्षीणां पुस्तकं वै परार्थं, काश्या सीतारामभट्टो लिलेख॥ सं १८१० चैत्र शुक्ल प्रतिपदा बुधवारे।

1263.

50. ज्योतिरतिरात्रम्। *Jyotiratirātram*

The MS. is noticed in L 793.

For Atirātra sacrifice See Shām Shāstri's Govāmayanam

1264.

7886. रुद्रजप। *Rudrajapa*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4}\times4$ inches Folia, 3 Lines, 10 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

A collection of mantras for Rudrajapa, accented.

Colophon :—

इति रुद्रजपः।

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

२ र १   २ र   ‒ १ २१ररर २ र
आगा । २ । आगा ३१ उ । षा २ । अ म आपुधि पितसे॰
१ रर २ र २१ १११
सर्वु स्तीत्वा चतुरा २३४५ ।

1265.

63 *The Same*

For a description of the MS see L. 843

There is no statement in the present MS as to what Sākhā it belongs to But we have it on the authority of Aufrecht that it belongs to the Sāma Veda

Post Col Statement —

सवत् १८६७ भाद्रशुक्ल १ भृगुवासरे समाप्तम् ।

1266.

801 छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम् । *Chandogya mantra bhāsyam*

By Guna Visnu

Substance country made paper 11×4½ inches Folia 46 Lines 10 on a page Extent in slokas 1840 Character Bengali Date Sk 1697 Appearance old Complete

See I O Catal No 280 and L 491, 1024 and 1049

Post Colophon Statement —

सारस्ते चरणाम्बुजे हरिहरब्रह्मादि(रा)भिर्वन्दिते
ग्रैवोरःस्थलपूजिते परतरे बन्धूकपुष्पोज्ज्वले ।
धर्म्मादिप्रतिपादके भगवता योगीन्द्रचित्तास्पदे
दत्तोऽद्य गुणविष्णुपाठकुसुमाऽसङ्कीर्णपुष्पाञ्जलिः ।
शाके सिन्धुनवर्त्तुभूमिगणिते वारे गुरोर्माधवे
मासि श्रीधरसुन्दरीपदयुग धर्म्मार्थकामप्रद ।

नत्वा मोक्षफलप्रदं मुकुरवो योगिकगम्यं मुदाऽ-
लेखि श्रीगुणविष्णुपुस्तकमघो वेदार्थसम्पादकम् ॥

This does not appear to be a commentary on the Chandoga Brāhmana, as *stated by Rājendralāla* in p. 282, Vol. I and p 26, Vol. III

It explains the mantras used in the gṛhya-rites of the Sāma-vedī Brāhmanas in Bengal.

1267.

3786. *The Same.*

Substance country-made paper 14×2 inches Folia, — the first 67 leaves seem to be a restoration of the first 49 leaves of an old MS, of which leaves 50 to 97 still remain Lines, 5, 6 on a page Character, Bengali The restoration is dated in B S 1267 and Śaka 1782, while the old MS is at least three hundred years old

The colophon at the end of the old MS.:—

इति श्रीगुणविष्णुभट्टविरचिते छन्दोगमन्त्रभाष्ये द्वितीयकाण्डं समाप्तम् ।

The post colophon statement in the restored portion runs thus —

सन १२६७ साल तारिख २रा आश्विन । श्रीकाशीपति देवशर्मणः साक्षरं लिखितम् । शकाब्दा १७ शो ८२ शके । श्रीसरस्वती ।

Colophons:—

19B, इति श्रीगुणविष्णुभट्टकृता श्राद्धमन्त्रव्याख्या समाप्ता,

28B, इति कुशण्डिका मन्त्रव्याख्या समाप्ता,

Then come the mantras for different sacraments.

1268.

3525. *The Same*

Substance, country made paper 15×3 inches Folia, 67 Lines, 7 on a page Character, Bengali of the eighteenth century Appearance, dis*coloured and worn-out Complete*

1269.

10799G. (सामवेदीय) सन्ध्याटीका। *Sandhyā tikā of the Sāma-Veda* (*With the Text*)

Substance, foolscap paper 11×4½ inches Folia 5 Lines 8 to 11 on a page Extent in ślokas, 150 Character, modern Bengali Appearance fresh Complete

Col — इति सन्ध्याटीका समाप्ता।

Beg — श्रीहरि प्रसन्नं॥

(?) ॐ शन्न आपो धन्वन्या:, etc., etc.

(*Comm.*) धन्वन्या आप मरुदेशभवानि जलानि शं कल्याणं नो अस्माकं कुर्व्वन्तिति शेष:, etc., etc.

1270.

10799H. *The Same*

Substance country made paper 12×4 inches Folia 9 Lines 7-8 on a page Character modern Bengali Appearance fresh The first leaf is missing

Col —इति सन्ध्याटीका समाप्ता।

There are four lines and a half after the col. containing the explanations of Sahasra śirsā, etc.

BRĀHMAṆAS OF THE SĀMA VEDA.

1271.

709. ताण्ड्यमहाब्राह्मण or पञ्चविंशब्राह्मण ।

Tāṇḍa or Pañca viṃśa brāhmaṇa.

Substance, country-made paper 9¾ × 4¼ inches. Folia, 180, with leaf 179 missing. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 2720. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1851. Appearance, old. Prose. Generally correct. Complete.

Repaired with transparent paper.

Post Colophon Statement :—

संवत् १८५१ चैत्र वदि भैम वार ७ ।

Printed in the Bibl. Ind. series.

1272.

8123. *The Same.*

Substance, foolscap paper. 8 × 5 inches. Folia, 185. Lines, 20 to 23 on a page. Character, modern Nāgara. Appearance, fresh.

The MS. ends abruptly in the 11th khaṇḍa of the 25th adhyāya or prapāṭhaka (into which the work is divided).

1273.

7908. *The Same.*

Substance, country made paper. 11 × 4 inches. Folia, 52+41. Lines, 6 on a page. Character, Nāgara. Date, Saṃvat 1614. Appearance, old and discoloured.

Foll. 1—52 contains Prs. I—XV and Foll. 1—41 Prs. XXI—XXV.

Last Colophon :—

इति ताण्ड्यब्राह्मणपञ्चविंशप्रपाठकः ।

Post Colophon:—

संवत् १६२४ वर्षे माघ सुदी ११ सोमे आभ्यन्तरनागरीज्ञातीय त्रवाडीगङ्गाधरसूनु त्रिवाडीगोपीनाथ नी पोथी सही ॥

The following is added in a later hand:—

त्रवाडि श्रीजी उदयरामजीनी पोथि ।
श्रीनारायण छे श्रीगणेशाय नम ॥ त्रविडा वैयरुवेद ॥

1274.

708 षड्विंशब्राह्मणम् । *Sadvimsa brāhmana*

Substance country made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia 41 Lines 10 on a page Extent in slokas 677 Character Nagari Appearance old Complete

It is a supplement to the Pañcavimsa Brāhmana The MS breaks at the end of the 4th prapāthaka

See Weber's "History of Indian Literature," p 69

Printed

1275.

3121. *The Same.*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2}\times3\frac{3}{4}$ *inches Folia 45 Lines 7 on a* page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete The Colophon of the 4th prapāthaka is not found

On the reverse of the first leaf it is called in Devanāgara षड्वीश ब्राह्मण But it is the Sad vimsa Brāhmana See Web Hist. Sans. Literature N. p. 69, N 287 On the obverse of the last leaf it is named, in Bengali, अद्भुत ब्राह्मण which is the name of the concluding portion of Sadvimsa Brāhmanam.

1276.

7895 षड्विंशब्राह्मणभाष्य । *The Same with bhāsya.*

By Sāyana

Substance, country made paper $8\frac{1}{2}\times4$ inches Folia 18 Lines, 14 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, old and discoloured

Beginning :—

वागीशाद्याः, etc , etc   यस्य निःश्वसितं, etc., etc.

तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपतिः ।

आदिशत् सायणाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।

कृपालुः सायणाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ॥

व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।

व्याख्यातं ब्राह्मणं चाद्यं प्रौढं व्याख्यातमादरात् ॥

अथ द्वितीयं षड्विंशब्राह्मणं व्याचिकीर्षति, etc , etc

Col. :— इति षड्विंशब्राह्मणे प्रथमाध्यायस्य पंचमः खण्डः ।

The MS ends abruptly in the 3rd line after the colophon

1277.

137. छान्दोग्य-ब्राह्मणं वा उपनिषद्-ब्राह्मणम् ।

Chāndogya or Upaniṣad-brāhmana

For the manuscript see L 1379

It contains two chapters preceding the Chāndogyopanisad in the Chāndogya Brāhmana.

1278.

717. *The Same.*

Substance, country-made paper 10×3 inches Folia, 25 Lines, 6 on a page Extent in ślokas, 225 Character, Nagara Appearance, old Generally correct

Entered in Rājendralāla's list as Vaidika Mantra Samgraha

It contained the first two prapāthakas, the first complete and the second nearly complete

1279

7881 वंशब्राह्मण । *Vaṃsa brāhmana*

Substance co t y na le paper 9¼×4 cl es Iol ı o I e 7 o ı g Cl aracte Nagara D te S ı at 1571 A|| cars ce l scolo red Complete

Colophon —

इति वंशब्राह्मण समाप्त ।

Post Col —

सवत १५७४ वर्षे माघ सुदि १२ शनौ यादृश पुस्तक

श्रीरस्तु ॥ त्रि विश्वनाथ त्रि गोविन्दपाठनार्थं गोपीनाथनी पोथी

तैलाद्रक्षेत etc etc

Printed in the Usa

1280

716 आर्षेय ब्राह्मणम् । *Ārṣeya-brāhmanı*

S b ts c cou try made pa e 10×3¼ le Fol a 2o L e o o a page Extent slokas 300 Cl a acter Nāga a Date Sam 1 63 Ap pearance old Co plete tl ree prap tl akas

Post Colophon Statement ı a different hand —

सवत् १५६३ वर्षे फाल्गुन वदि

See Weber s Ind Lit p 74 Printed ın Usa

Published ın the Pratna kamra nandini

Dr Burnell has also an edition of it

For a description of the work see L 1272

1281.

1750 *The Same*

S bsta ce cou try made paper 9¼×4¼ cl es Fol a 17 L es 10 o a pag C a acter Nāgara Date Sam at 1805 Appea ance tolerable Ge er lly correct Compl ete

Post Colophon Statement:—

सं १८०५ वर्षे फाल्गुन वद ८ दीने ल + + व्याघ्रारामेण
स्वयं परार्थं पठनार्थं वा + + + ।

One of the Brahmanas of the Sāma Veda.

See I.O. Catal. No. 141 and W p 71

1282.

710. सामविधानब्राह्मणम् । *Sāma vidhāna brāhmana*

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 27 Lines, 8, 9 on a page Extent in slokas 432 Character, Nagara Date, Sam 1863 Appearance, fresh Complete in three prapathakas

The text with Sāyana's commentary has been published by Burnell, and the text with a Bengali translation has been published in the Ūṣā

See I O. Catal. No. 143 and 144, and Weber Ind Lit p 74 and notes

Post Colophon Statement:—

शुभं भवतु संवत् १८६३ मिती द्वितीय श्रावण कृष्ण ५ भौम-
वासरे लिखितमिदं पुस्तकं श्रीलक्ष्मीनाथेन । श्रीरस्तु । श्रीहरिः ॥

1283.

1698 *The Same*

Substance, country made paper 7¼×3½ inches Folia 31 of which 14-24 leaves are missing Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nagara Date, Samvat 1798 Appearance, old Complete Prose

The last Colophon:—

इति सामविधाने तृतीयः प्रपाठकः समाप्तः ।

Post Colophon:—

संवत् १७९८ वर्षे आषाढ वद ८ दीने श्रीचेत्रवालव्यमोढ-
ज्ञातीय-श्रीव्याघ्रारामभट्टारामेण । यावृश्यमिति ।

For reference see I.O. Catal No 113. Bik No. 110 (p 68)

Printed and edited by Dr. A. C Burnell in 1873 A D. and by Satyavrata Sāmaśrami

1284.

3200. *The Same*

Substance country made paper 10×5 inches Folia 23 Lines 10 to 12 on a page Character Nāgara Date Samvat 1828 Appearance discoloured Complete

A Brāhmaṇa of the Sāmaveda complete in three prapāṭhakas Edited, with Sāyaṇa's commentary, by Dr A C. Burnell, 1873

The Post Colophon Statement .—

संवत् १८२८ वर्षे वैशाख वदि २ चन्द्रदिने अद्येह श्रीउदयपुरग्रामे नागर ज्ञातीयमध्ये त्रिपाठीदेवशङ्करसुतरत्नेश्वरस्य इदं पुस्तक लिखितवान् हरि ॥ शुभ भवतु ॥ सर्व्वेषा देवश्चमौषा शरीराणि पार्थिवशरीरत्वादस्मच्छरीरवत् ॥ शुभ भवतु ॥ लिखितमिदयं ब्राह्मणम् ॥ श्रीसाबशिवो जयति ॥ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ शुभमस्तु ॥

1285.

2285. छान्दोग्योपनिषत् । *Chāndgyopaniṣad*

Substance, country-made paper 9¾×4¾ inches Folia 98 Lines, 7 8 on a page Character Nagara Appearance old and worm eaten Complete

The last Colophon .—

इति छान्दोग्येय उपनिषदि दशम प्रपाठकः । अष्टमः प्रपाठकं समाप्त ॥ श्रीगजाननार्पणमस्तु ॥

Often noticed and often printed

1286.

2380 *The Same.*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 71 Lines 8 on a page Character *Nāgara of the early eighteenth century* Appearance, discoloured Complete

1287.

2622 *The Same.*

Substance country made paper *11×5 inches* Folia 13 *Lines* 13 on a page Character Nāgara Date Samvat 1743 Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति कौथुमशाखाया छान्दोग्योपनिषत् समाप्ता अष्टमः प्रपाठक ।

Post Col —

कश्चेलकर गोपालेन काश्यां लिखित । सवत् १७४२ ।

आप्यायन्तु ममाङ्गानि, etc , etc

1288.

3929 *The Same*

Substance country made paper 16×4 inches Folia 4 Lines 8 on a page *Character Bengali of the nineteenth century* *Appearance, fresh*

The MS contains the 6th prapāthaka only, printed in pp 382 to 468 of the Bibl Ind Edition of the work

1289

9028 *The Same*

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia 56 Lines 10 on a page Extent in slokas 1100 Character Nāgara Old Complete

Complete in 56 leaves

1290

9202 *The Same*

Substance country made paper 11×7 inches *Folia 30* *Lines* 13 on a page Extent in slokas 910 Character Nagara Appearance fresh Complete

1291.

0855 *The Same*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 60 Lines 8 on a page Extent in slokas [illegible] Character, Nāgara Appearance tolerable Complete

1292.

10942 *The Same*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 3[illegible] Lines 12 on a page Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Last Col —इति चरमः प्रपाठकः संपूर्णं प्राणपर्व्वं चतुर्थम् ।

इति छान्दोग्योपनिषत् समाप्तम् ।

1293.

9421 *The Same*

Substance country made paper 7¼×[illegible] inches Folia [illegible] Lines 11 on a page Extent in slokas 1[illegible] Character Nāgara Appearance tolerable Generally correct

The last chapter only of the Chāndogyopaniṣad

1294

605 *The Same*

With its comm. by Śankarācārya

Substance country made paper 11×5 inches Folia 154 Lines 15 on a page Extent in Ślokas 6776 Character Nagara Appearance tolerable Complete

1295

4096 *The Same.*

Substance palm leaf 16¾×1½ inches Folia 140 Lines 4-5 on a page Character Uḍiya Appearance fresh Written about a hundred years ago Complete

Post Colophon Statement —

श्रीमहादेवमिश्रेण लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

1296.

2624 *The Same with Sub. com. Vivaranam.*

Substance, country-made paper 11×5 inches Folia 115 Lines, 12 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Though, called a Vivarana, it is really the Bhāsya of Samkarācārya.

1297.

11016. *The Same.*

Substance country made paper 10½×4½ inches Folia 162 Lines, 9 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh Complete

Colophon.—

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य श्रीगोविन्दभगवत्पूज्य-पाद-शिष्य-श्रीमच्छङ्करभगवतः कृतौ छान्दोग्यविवरणमष्टमोऽध्यायः।

Post Col.—समाप्ता चोपनिषत् ॥

संवत् १८४४ फाल्गुन शुक्ला ७ शुक्रवारे।

1298

8612. *The Same.*

With the भाष्य *by Śankarācārya and the comm.*

by Ānandajñāna.

Substance, country made paper 14×7 inches Folia 307 Lines, 9-10 on a page Extent in slokas, 12,000 Character, Nagara

Complete

The first prapāthaka in 50 leaves

,,	2nd	,,	,, 29	,,
,,	3rd	,,	,, 36	,,
,,	4th	,,	,, 29	,,
,,	5th	,,	,, 44	,,
,,	6th	,,	,, 44	,,
,,	7th	,,	,, 26	,,
,,	8th	,,	,, 49	,,

1299.

2623 *The Same.*

Substance country made paper 10½×[illegible] inches Folia [illegible] Lines [illegible] on a page Character Nāgara Appearance fresh and Complete

The Post Col —

दामोदराश्रम आत्मशुभ्रतयोदशि समत ।

Printed in the Bibl Ind Series with the text and the Bhāṣya

1300.

11018 *The Same*

Substance country made paper 10×[illegible] inches Folia [illegible] Lines 11 on a page Extent in slokas [illegible]00 Character modern Nāgarī Appearance fresh Complete

Last Col —

इति श्रीमत परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशुद्धानन्दपूज्यपाद
शिष्यभगवदानन्दज्ञानगिरिकृतायां छान्दोग्यभाष्यटीकायामष्टमो
ऽध्यायः ।

Beg — ॐ नम श्री सदाशिवाय नम ।

नमो जन्मादिसम्बन्धबन्धविध्वंसहेतवे ।
हरये परमानन्दवपुषे परमात्मने ॥
नमस्त्रय्यन्तसन्दोहसरसीरुहभानवे ।
गुरवे परच्छौघध्वान्तध्वंसपटीयसे ॥
छन्दोगानामुपनिषदमेद व्याचिख्यासुर्भगवान् भाष्यकार
व्याख्येयस्वरूप दर्शयति । ओमित्येतदिति ।

1301

8615

A fragment of Chāndogyabhāṣyaṭīkā Twenty-one leaves only marked cha, bhā, ṭī

Substance country made paper 13½×7 inches Folia 21 Lines 11 on a page Extent in slokas 540 Character Nāgara Complete

1302.

9312 *The Same.*

With the comm मिताक्षरा *by Nityananda*śrama

Substance country made paper 13× in hes Folia 175 Lines 8 9 in a page Extent in sloka 137 Character Nagara Appearance fresh Complete

The text is well known For the comm see Oxf 390*a*.

The Colophon of the comm —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीपुरुषोत्तमाश्रमपूज्यपादशिष्यनित्यानन्दाश्रमविरचितायां छान्दोग्यव्याख्यायां मिताक्षरायामष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

1303.

8976 *The Same*

With the comm निगूढार्थप्रकाशन *by Dāmodara Śāstri*

Substance country made paper 14×7 inches Folia 67 Lines 11 12 on a page Extent in slokas 3100 Character Nagara Worm eaten Fresh Complete

Complete in 67 leaves

The tika not known to Aufrecht

It begins —

अस्य ग्रन्थस्य मोक्षहेतुत्वेन अद्वैतविद्याप्रतिपादकत्वेनानुबन्धचतुष्कसम्भवादारम्भोपपत्तिः उपासनानां मोक्षान्यफलत्वेन कर्मसाम्यात् कर्मकाण्डे पाठसम्भवेऽप्यौत्र पाठ उपनिषत्पदवाच्यत्वेन मनोवृत्तिरूपत्वेन चाद्वैतविद्यासाम्यात् ।

The Col —

इति श्रीदामोदरशास्त्रिकृतच्छान्दोग्योपनिषत्निगूढार्थप्रकाशनं समाप्तम् ।

1305.

9522. *The Same.*

Substance country-made paper. 13×5 inches Folium, one. Lines, 12 in a page Extent in slokas, 35 Character Nāgara Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति सामवेदतलवकारशाखोक्तकेनोपनिषत् समाप्ता ।

1306.

607. *The Same with Bhāsya.*

Substance, country-made paper 12×6 inches Folia, 20 Lines, 12, 13 on a page. Extent in slokas, 720 Character, Nagara Appearance, fresh Complete

There are also short, explanatory notes on difficult portions of the Bhāsya.

1307.

11143. *The Same.*

By Sañkara

Substance, country-made paper 12¾×5 inches Folia 7 Lines, 16-18 on a page Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete

Col. :— इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकस्य श्रीशङ्करभगवतः कृतौ केनेष्टिपदभाष्यं समाप्तम् ।

1308.

606. *The same with ṭippaṇa.*

Substance, country-made paper 13½×7 inches Folia, 28 Lines, 12 to 14 on a page Extent in slokas, 972. Character, Nāgara Date, Samp. 1911. Appearance, tolerable. Complete

Kenopaniṣad along with the Sañkara Bhāṣya and its comm.

Both the text and the Bhāṣya have often been printed.

The comm' on the Bhasya is anonymous it begins thus —

प्रयत्नादन्तरेणैव मन आदिप्रवर्त्तकम् ।

विदिताविदितान्यत्व सिद्ध ब्रह्माद्वयम् ॥

केनेषितमित्यादिकाम् सामवेदशाखाभेदब्राह्मणोपनिषद पदशो व्याख्यायापि न तुतोष भगवान भाष्यकार । शारीरकैर्न्यायै- रनिर्णीतार्थत्वादिति न्यायप्रधाने ग्रन्थेनाकैर्वाक्यैर्व्याचिख्यासु पूर्व्वकाण्डेन सम्बन्धमभिधित्सु पूर्व्वकाण्डाध सङ्क्षेपतो दर्शयति समाप्तमिति । इत्यादि ।

End — ब्रह्मेति वेदस्तम्मूलत्वात्तदाश्रयतया तपस आदीनि वेदाङ्गानि अन्याङ्गानि यस्या ।

सत्यकाम स्वयसिद्ध सर्व्वेशो य स्वप्रकाशित ।

स स्वान्त प्रविष्टोऽस्मुपास्य सर्व्वदेहिना ॥

Col — इति श्री केनेषितवाक्यभाष्यटिप्पण ।

Post Col —

सवत् १८११ लिखित चिन्तामणि ।

1309

1176

The Same bhasya with an anonymous commentary

Substance country made paper 13×6¼ inches Folia 22 Written in Tripatha form Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Colophons —

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकस्य श्रीशङ्करभगवतःकृतौ केनोपनिषत्पदभाष्यम् समाप्तम् ।

इति श्रीमच्छङ्करस्य तवलकारोपनिषद्भाष्यस्य टिप्पन सम्पूर्णम् ।

The tippana begins —

ॐ यच्छ्रोत्रादेरधिष्ठानं चक्षुर्वागाद्यगोचरम् ।
स्वतोऽध्यक्ष परं ब्रह्म नित्यमुक्तं भवामि तत् ।

केनेषितमित्यादिका तलवकारशाखोपनिषदं व्याचिख्यासुर्भगवान् भाष्यकारो अहंप्रत्ययगोचरस्यात्मनः संसारित्वादसंसारिब्रह्मभावस्य उपनिषत्प्रतिपाद्यस्य असम्भवात् निर्विषयत्वात् अव्याख्येयत्वमित्याशङ्क्य अहंकारसाक्षिणः संसारित्वग्राहकप्रमाणाविषयत्वात् ब्रह्मत्वप्रतिपादने विरोधासम्भवात् सविषयत्वात् व्याख्येयत्वं प्रतिजानीते केनेषितमित्यादिनेति ।

1310.

9523. *The Same text with a tīkā.*

Substance, country made paper 13×5 inches Folia 2 Lines, 12 in a page Extent in Ślokas 76 Character, Nagara Appearance tolerable Incomplete

Anonymous

It begins thus :—

ॐ गणेशाय नमः । कर्माण्युपासनानि प्रागुक्तानि तैर्न मोक्ष इति मोक्षहेतुब्रह्मविद्या वक्तव्या सा च कर्मानुष्ठानविशुद्धचित्तस्यैव सम्भवति इति कर्मकाण्डोत्तरं उच्यते । सवादोक्तिः सुखप्रतिपत्त्यर्था । इत्यादि ।

1311.

11191B. *The Same with a comm*

Substance, country made paper $13\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$ inches Folia, 2 marked 1 and 3 In Tripatha form Character, modern Nagara Appearance fresh

3B. इति प्रथम· खण्ड' ।

Beg. (Comm).—

केनेषितोपनिषदं व्याकरिष्ये यदाध्वना ।
स ! + तलवकारशाखा शाखायामात्मबोधिनी ।

1312

1682 संहितोपनिषद् । *Samhitopanisad*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 4 Lines 8 on a page Extent in slokas, 100 Character Nagari Complete old

Colophon —

इति संहितोपनिषद् समाप्त ।

This is the Samhitā Upanisad of the Sāma Veda, text only The Catal of the Adyar Library says that there is a Samhitōpanisad for every Veda It deals with Samhitā (i e) Sandhi For a description of the present manuscript see Cal Sans Col Lib Catal Vol I, No 607 It is also called Samhitōpadesa Brāhmana

1313.

751. नैगेयम् । *Naigeyaṃ*

Substance, country made paper. 8¼×3¼ inches Folia, 23. Lines, 9 on a page Extent in Ślokas, 350 Character, Nagara Date, Saṃ. 1704 Appearance, old and repaired. Generally correct

This is an index to the Sāma-veda according to the śākhā of the Naigeyas, a subdivision of the Kauthumas

It has two divisions in the main, the first giving the names of the different Ṛsis of the Ārcikas of the Sāma-veda, and the second those of the deities for Trcas, Ṛcs and Ardharcas.

The first ends in 14B.

Col. :— नैगेयानामृष्यस्तु चार्षं समाप्तं ।

The second division begins thus :—

वेदविद्भ्यो नमस्कृत्य नैगेयेभ्यस्तु विशेषतः ।
तृचर्चार्द्धर्चपादानां तेषां वक्ष्यामि दैवतम् ।

The first division contains eight prapāṭhakas and the second two prapāṭhakas only.

The second prapāṭhaka of the second part ends in leaf 21A. But it still continues to 23B, the last leaf, at the end of which occurs again "द्वितीयः प्रपाठकः."

The last Colophon :—

इति नैगेयं समाप्तं । इति द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः ।

Post Colophon Statement :—

संवत् १७०४ वर्षे श्रावण वद २ गिरपुरे कुम्भाजीविजयराज्ये ॥
जमो देव भो + + ।

1314.

1075. *The Same.*

Substance country made paper $8\frac{1}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches Folia 19 Lines 10 on a page Character Nagara Date Sam 1707 Appearance old Complete in two chapters

The same as the above

Post Col —

संवत् १७०७ आषाढ वदि ११ शुक्रे ।

1315.

1033 वेयगान-ऋषिदेवता-निरूपणम् । *Beyagana-ṛṣi devata nirupanam*

Substance country made paper $9\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia 28 Lines 9 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara Appearance old Generally correct Complete in six prapathakas

Enumeration of Ṛṣis, metres and deities of Sāma songs known as Veyagāna derived from the Chanda Ārcika of the Sāma Veda as well as of the aranya ganas

Beginning —

ॐ नमः सामवेदाय ॥

अथ वेयगानस्य ऋषिच्छन्दो देवता लिख्यते ।

उत्तरादिपूर्वान्तिमध्यासुदत्तिश्छन्दसा देवताना च ऋषय पृथगुच्यन्ते ॥ अग्न आयाहि' वीतय इत्यादिचाग्नेयपर्वणा । अग्निर्देवता । अग्न । आयाहि । वीतये साम । २ । गौतमस्य पर्काविमित । काश्यपस्य वर्हिष मध्यम । गायत्री ।

End — इन्द्र धनस्येति ढच प्राकार । पुरीषपदानि गायत्रीपदपंक्तिर्वैन्द्रो महानाम्ना प्रजापतेर्वा विष्णोर्वा विश्वामित्रस्य वा + + + + प्राकर्ष्यो वेति नाम विकल्पा ।

Col — इति आरण्यगाने षष्ठ प्रपाठक । इति ऋषीणा स्पष्टीकरणं यथामति कृत समाप्त ॥

Post Col — यादृश पुस्तके, etc

चौ । चि । मधुसूदन सुत नाझाभाई अवलोकनाथ प्राप्त ।
विष्णुभक्तेन प्रदत्त । श्रीरस्तु ॥

1316

743 **छान्दस्यार्चिकच्छलाक्षरम् ।** *Chān lasyārcika cchal ikṣaram*

For the manuscript see L 1559, where it is wrongly called Pavamanacchalaksaram It is a chalaksara or an index to the entire Chanda arcika, complete in three kandas Āgneya, Aindra and Pavamana It gives the first three letters of each of the Rks in the same order as to be found *in the Kauthumi recension of* the Sama veda, *together with* syllables indicating the song or songs derived from each Rk

1317.

259 **ऊहच्छलाक्षरम् ।** *Ul acchalākṣ aram*

For the MS see L 1415

It is an index to the Uha or the third song book of the *Sāma veda* It is divided into the same seven *parvas* as the Uhagana, namely, (1) Dasarātra parva, (2) Samvatsara parva, (3) Ekaha parva, (4) Ahina parva (5) Sattra parva, (6) Prayascitta parva, (7) Ksudra parva They have 11, 7, 7, 7, 5, 2, 3 sections

The editor of the Sāma veda does not seem to have consulted this book, though from Sāyana's preface to the Sama veda he (Sayana) seems to have been familiar with it

It is called Chalaksara But Burnell calls it *Calākṣara*, and his exposition of the term is quite wrong This is something like an anukramani of the Ūha songs

1318

258

The present number contains no manuscript, but only the card board cover of one side.

The MS appears to have been noticed in L 1420 under the name of Rahasya cchidraksara

1319

716A **ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्टम् ।** *Rksaṁkhyapariśiṣṭam*

For the manuscript see L 1588

Twelve verses only It is a pariśiṣṭa giving the number of Rks from which Sāmans have been derived in the Kauthumī Śākhā of the Sāma veda

शतद्वय सपैकोन गायत्र परिकीर्तितं ।
अनुष्टुप्च पञ्चाशत् पञ्चपञ्चितयोष्णिह १ ।
द्वात्रिंशदधिकं चैव बृहतीनां शतं तथा ।
पङ्क्तिस्त्रिंशत्तथा प्रोक्ता त्रैष्टुभ सप्ततिस्तु । २ ।
त्रयोविंशतिर्जगत चत्वार्यंति च जागतम् ।
विराटचत्वार्यत्यष्टयो ऽष्टपङ्क्तिश्च एव च । ३ ।
अष्टादशद्विपदा स्युरेका एकपदा तथा ।
इत्येव तु षडशीत्यधिकं शतपञ्चकम् । ४ ।

छन्दसो ।

गायत्र त्रिंशदेकादशैवमानुष्टुभ भवेत् ।
चतुर्दश त्रैष्टुभ स्यात् बार्हतीदशमेव च । ५ ।
जगती सप्तविंशद्वाक्षिश्च पङ्क्तिर्विधीयते ।
इत्येवमष्टषष्टिः स्याद्छन्दस्य परिकीर्तितम् । ६ ।
गायत्रे षट्शत प्रोक्तं द्विपञ्चाधिकमेव च ।
उष्णिह सप्तपञ्चाशत् ककुप्च तथैव च । ८ ।

मध्यरत्यनुष्टुभ स्यात् वृहती सप्तदशैव तु ।
पाङ्क्तचैकात्रपञ्चाशत् त्रैष्टुभ त्युत्तर शत ॥ ८ ॥
वैराज षोडश षष्टि ह्यधिक शागत भवेत् ।
षडश्युत्यष्टयश्चैव शक्कर्यस्त्रिंश एव च ॥ ९ ॥
चतुर्दश द्विपदा स्यात् एका एकपदा तथा ।
षट पञ्चाशद्वार्हताः प्रगाथा ककुभा दश ॥ १० ॥
प्रगाथैश्च विना चैव भडशी यधिक तथा ।
सहस्र चोत्तरे प्रोक्तो रहस्ये ऋगगणो मया ॥ ११ ॥
नव शत सहस्रैक त्रिंशत्सप्ताधिक तथा ।
कौथुमाना ऋचा सम्यक् सङ्ख्यामाऊ र्मनीषिणा ॥ १२ ॥

इति ऋक्सङ्ख्यापरिशिष्ट समाप्त

त्रि० वेणीदासमुतगोवर्द्धनेन लिखितम ।

1320.

7460 महानाम्न्य(ः) परिशिष्टम् । *Mahanamnyah parisistam*

For the manuscript see L 1590

ॐ महानाम्नस्त्रयोदशपदास्तुर्दशोत्तमास्त्ता(ता)सा विवेक ॥ पूर्व्वे पदे द्विपदा गायत्री , प्रथमा त्रिष्टारपङ्क्ती परे गायत्रनागताभ्या पञ्चपदाष्टपदेति प्रति लोमार्थवादो न स्यासेदद्योपशा सस्तुता भवतीत्युत्तमाया ह्यध्यासत्वादाधिक्यमुत्त-माया पूर्व्वाभ्या वदत्युपशयत्वादद्योपशा स्तुतत्वात् सस्तुता वदत्युधस्यो विडयोरेके ताभ्या ह्याहम्योश्ङ्कसस्तावकाम्ययोर्वचनयोरधस्योर्विकार शब्दार्थवत्त्वादुपञ्चदा गायतीति छन्देरेव श्ववार्याम्रानाख्या गायतीति छन्दशाक्करवैरूपात् सप्तपदा शक्कर्योऽष्टाक्षरे पादे द्विपदामुक्त्वा चौणि शाक्कराणि भुवान् सो पञ्चाक्षराष्टाक्षरौ शाकरमूधस्त्रिस्त्र तस्य द्यक्षरा पदादय प्रयुक्षयेतीतोदाशाक्कर पञ्चाक्षर शाक्कराण्येव चौणि पदानि पदान्यथासो शाकरो ऽष्टाक्षर ।

इति महानाम्न्य(म्या)परिशिष्टम् ।

सवत् १९९९ वर्षे श्रावण शुदि १५ शनौ लिखित । त्रि० वेणीदाससुत गोवर्द्धनेन ॥ शुभ भवतु ॥

1321.

716

The MS contains —

a. Rksamkhyā parisista coming to an end in 1B

b Somotpatti Coming to an end in 2B

c Mahānāmni parisista coming to an end in 3B

The above three parts of the same manuscript are noticed in R Mitra under three different Nos. 1588, 1589 and 1590 respectively.

1322.

999 तण्डालक्षणं सूत्रं। *Tandālakṣanam Sutram*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 14 Lines 10 on a page Extent in slokas 280 Character Nagara Date Samvat 1690 Appearance old Complete in three prapāthakas

For a description of the work see Cs Veda 196, 97

Post Colophon Statement —

संवत् १६९० वर्षे आश्विन सुदि १२ शुक्रे लिखितम् ।

अद्येह वाराणसीवास्तव्य(?) श्री विसलनागरज्ञातीयत्रवाडी

प्रवर्तीसुत कान्हजीभाटप्रवरपठनार्थ ।

तैलाद्रक्षेज्जलाद्रक्षेदित्यादि ।

1323.

375 पुष्पसूत्रम् । *Puspa Sutram*

Substance country made paper 8¾×3¾ inches Folia 38 Lines, 9 on a page Extent in slokas 928 Character Nāgara Date Sam 1680 Appearance old and pasted Complete

Post Col Statement —

सवत् १६८० वर्षे कार्त्तिक सुदी ८ नवमी भौमे वाराणसीवास्तव्य-

वाभ्यन्तरनागरज्ञातीयश्रीवाणीरामजीसुत काहानजिद्वारीश्वर-

धनेश्वरपठनार्थं काहानजीकेन लिखितमिद कल्याणमस्तु ।

यदक्षर परिभ्रष्ट इत्यादि ।

This work gives rules for the transformation of the *Ṛks* of the *Ārcikas* into *Gānas*

For the work see Bik. No 324, Cs Veda, No. 79.

Burnell in 10b calls this work Fulla sūtra, and attributes it to Vararuci. But the beginning of his MS agrees neither with that of ours nor with that of Bik or Cs.

1324.

1108 *The Same*

Attributed to Gobhila

Substance, country made paper $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 38 Lines, 11 on a page Extent in slokas 890 Character Nāgara, Date Sam 1672 Appearance old Verse Generally correct Complete

For description see Weber's Catal Nos 303, 804, 305, and I.O Cat No. 270

Post Col .—

संवत् १६७२ वर्षे भाद्रपद सुदि १ भौमे। चवाडी केशवेन लिखितम्।

1325.

1180 *The Same*

Substance country made paper $11\frac{1}{2} \times 5$ inches Folia 64 Lines 7 on a page Extent in slokas 1000 Character, Nagara Date Sam 1713 Appearance old Generally correct Complete

The present manuscript belonged to Vidyānidhi Kavindra on whom the Emperor Saha-Jahan conferred the title of Sarva vidyā nidhāna

Post Colophon —

पावकेन्दुमुनिभूमिसम्मिते
हायने मितदले शुचे स्थिते
अष्टमीदिनयुतेऽह्नि गौरवे
पुष्पसूत्रलिखनं मया कृतम्।

1326.

1205. फुल्लसूत्रटीका । *Phulla sūtra ṭīkā*

By Ādityarāmakṛṣṇa Tripāṭhī alias Vāhnabhaṭ, son of Dāmodara Tripāṭhī

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia 10 Lines 11 12 on a page Extent in ślokas 300 Character Nagara Date Saṃ 1781 Appearance tolerable Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथोद्गगीतीनां प्रस्तावोद्देश ॥ सू

अथ भावकथनानन्तरमुद्गगीतीना माम्रा प्रस्तावोद्देशो लक्षण मुच्यते ॥ स्तोभ पुरस्तादन्तर्या प्रस्तौतु ॥ सू ॥ तस्य प्रस्तावस्य पुरस्तात् पूर्व्वं स्तोभ ।

It ends —

एवमुक्तयो प्रस्तावो भवति । अभ्यासो यज्ञसमाप्त्यर्थ ।

Colophon —

इति श्रीत्रिपाठिदामोदरसूनुनादित्य(त) रामकृष्णेन नाम्ना भाद्दविवीयनाम्ना कृते फुल्लदीपे दशमप्रपाठकस्यैकादश खण्ड ॥ दशम प्रपाठक समाप्त ॥

Post Col —

सवत् १७८१ वर्षे पौषसुदि २ चन्द्रवासरे फुल्लदीप समाप्त ॥ राम ॥ श्रीरस्तु ॥

This codex contains the commentary only on the 10th and 11th sections of the 10th prapāṭhaka, along with the text

1327.

6570 पुष्पसूत्रभाष्यम् । *Puṣpasūtrabhāṣyam*

By Ajātaśatru

Substance country made paper 11¼×5½ inches Folia, 78 of which the first and the most part of the last are written by different hands There are lacunae in foll. 50B 51B 52B 58B 59B, 67B 72B Lines 11 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Incomplete

In fol 68A, we have —

इति चतुर्थस्य दशमी कण्डिका उपाध्यायाजातशत्रुपादैर्विष्णुयशा[ ]शिष्याय अनुग्रहार्थं भाष्यं कृतमिति ॥ भाव (?) परिसमाप्ता । इदानीं विकल्पा उच्यन्ते भावशेषश्च ।

This statement differs slightly from that given in the Berlin MS (W p 76), where for भाव, Weber reads Bhasā and adds doubtingly परि before it thus making it परिभाषा The word is not, however, परिभाषा, but भाव, as it appears from the end of the above quotation namely, भावशेषश्च ।

Weber's Prapathaka V of the text begins —

सौभराभिवर्त्तजयाना इड तुरीय

That is however the beginning of the first prapathaka in the present MS In fol 17B, we have —

अह शब्दो नीचै उच्चनीच समाप्त १२ (कण्डिका) इति पुष्पभाष्ये प्रथम प्रपाठक । मूलेषु पञ्चमः प्रपाठक ।

Unable to reconcile this difference in the numbering of prapathakas some owner of the MS writes down on the title-page —

सामकठिनस्थलपुष्पसूत्रभाष्य । अजातशत्रु । ७८ ।

Ajātaśattru seems to have commented upon the last six prapathakas only

27B, इति पुष्पभाष्ये द्वितीय प्रपाठक ।

That is the sixth of the text

45B इति पुष्पभाष्ये तृतीय प्रपाठक ।

That is the seventh of the text

68A, इति चतुर्थस्य दशमी कण्डिका ।

It is known from Weber, that the 8th of the text and the 4th of the comm consist of 10 kandikās In the present manuscript, too the colophons of the kandikās are

given, in some instances, as of the 4th, and in other, as of the 8th

78B, इति पुष्पसूत्रभाष्ये नवम प्रपाठकः समाप्त ।

But the colophons of kandikās are, in some instances, referred to the 5th and in others to the 9th prapāthaka

Burnell 10B, mentions a MS, of the commentary, which also begins with the 5th prapāthaka, but it has a maṅgala carana, which is wanting in the present MS

1328.

1457 सामतन्त्रसूत्रभाष्यम् । *Sāma tanta sutra bhaṣyam*

Substance foolscap paper 6¾×8 inches Pages 98 Lines 18 on page Extent in slokas 1100 Character, Nagara Date Sam 1937 Appearance fresh Complete Written in book form

The Post Colophon Statement —

समाप्तमिद छन्दोगसम्बन्धिक सामतन्त्राभिध व्याकरणम्
स्वरमात्राक्रमलक्षणेन प्रसिद्धहेतो स्वररत्नकोष ।
विचार्य्य प्राप्तस्वररत्नभाण्ड सुताङ्कलक्ष्य परिलक्षितव्यम ॥
सवत् १९३५ वर्षे माघे मासे शुक्ले पक्षे तिथौ १५ मायाम् शुक्रवासरे ।

For the text with a commentary see W p 76, No 308, and Śesagiri Vol I, p 68, and for the text only see Bik 336 There are two short vyākaranas for the followers of the Sāmaveda, one is Rk-tantra vyākarana, and the other Sāmā-tantra vyakarana They are not grammars, but works on phonetics Rk tantra applies to Arcikas and Sāma-tantra to Gānas The Sāma tantra treats of how vowels are to be lengthened in *Gāna*, and *stobhas* introduced The sūtras are first divided into thirteen prapāthakas,, each prapāthaka again is sub divided into 10 or 11 daśakas or groups of ten

The anonymous bhāṣya appears to be ancient from its style of writing.

1329.

1006. संज्ञाकरणभाष्यम् । *Sajñākaraṇa bhāṣyam*

Substance, country made paper $8\frac{1}{4}\times3\frac{1}{4}$ inches Folia, 39. Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 485 Character, Nāgara Date, Saṃ 1726 Appearance, tolerable Complete With text

This is a commentary on Saṃjñākaraṇa, a treatise in sūtra form on the stobha or particular words put in in chanting various *Sāma* hymns. By Tripāṭhī Kāhnaji, son of Śivaji.

It begins thus :—

श्रीसरस्वत्यै नमः ।

(Text) अथ संज्ञाकरणं वर्णिष्यते । अन्त्यगाद्यक्षरं (Comm) अनुप्रतिषेधे न ऋगाद्यक्षरमन्त्यगाद्यक्षरं ऋगर्जित अक्षरस्य स्तोभसंज्ञा भवति ॥ उदाहरणानि आ । उप् । मोई । ऊम् । एवं स्तोभाक्षरस्य एकं एकं संज्ञा उक्ता ॥

The whole manuscript runs in the form of a commentary.

It is divided into two prapāṭhakas or chapters, each containing 12 sections The second has six sūtras more after the 12th section

End :— हो हवौ ऊवे सिंचाभ्यः ॥ चत्वारि सूत्राणि मतानि ।

Colophon :—

त्रिपाठीशिवजीसूनुना त्रिपाठीकाह्नजीकृते संज्ञाकरणभाष्ये द्वितीयः प्रपाठकः समाप्तः । संज्ञाकरणभाष्यं समाप्तम् ।

Post Colophon Statement :—

संवत् १७२६ समये भाद्रपदनवम्यां लिखितमिदं पुस्तकं आत्मोपकारार्थं परोपकारार्थं च । शुभं भवतु । श्री सरस्वत्यै नमः ।

1330.

1008 सामप्रकाशनम् । *Sāmaprakāśanam*

By Prthhava

Substance country made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$ inches Fols 20 Lines 10 on a page Extent in slokas 600 Character Nagara Appearance tolerable Verse and Prose Generally correct Complete

A valuable compendium of the divisions of Sāma Songs into Veya, Āranya, Ūha, Uhya and miscellaneous subdivisions with copious and regular illustrations from all the Saman ṛks In the beginning the author mentions his valuable works on different sama songs entitled ' Darpana '

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

गजवदनचरणकमल ।, etc , etc

It ends —

मित्थितमिदमेति सुखद कौतुकसहित दुर्घटश्लोकैः ।

प्रीतिकरणे यथाक्रममुदितस्य तस्य सर्वस्य ॥ श्रीः ।

Col — समाप्तमिदमिति सामप्रकाशनाख्य ग्रन्थजातम् ।

Post Col —

खरामग्रहसख्याको(कु) ग्रन्थः । श्री ग्रन्थसख्या ६१० ।

Printed in the Ūsā

1331

8362 *The Same*

Substance country made paper $8\frac{1}{2}\times2\frac{3}{4}$ inches Fols 28 Lines 11 on a page Extent in slokas 00 Character Nagara Date Samv 1560 Appearance old discoloured and faded Complete

Col — इति सामप्रकाशग्रन्थ समाप्त ।

Post Col —

सवत् १५६० वर्षे चैत्रशुदि ३ भौमे कापिकामखास्थाने त्रिवेदी-कौकासुतकान्हओकेन स्वार्थं परार्थं च भाव्यया पुत्रपौत्राणामध्ययनाय च स्वयमेव लिखितमिद पुस्तक । शुभमस्तु, etc

Beg — नमः श्रीसामवेदाय ।
गणपदनपरशंकमल नत्वा सामप्रकाशन यन्य ।
रचयति सामसमूहात् प्रीतिकर सार मु [त्रृ] त्य ॥ १
यद्यपि मया निबद्धो लक्षणनिबन्धस्य दर्पणे नाम ।
एकद्वित्रिप्रभृतिभिर्यासिभिरत्र प्रकीर्त्तित भवता ॥ १
सत्वाद्धिन्वेति कथितमृग्वर्ज्जितमेकमेवात्र ।
वेये गाने स्तोभादीनिर्म्मितमस्मात्र कथितमित्यपरम् ॥ १
पचप्रश्नया पचपद पचविंशत्तिक समाख्यात ।
वेये यक्ते नूनामिति सामैकधान्यत्र ॥ १
एकसप्तस्वरयुत वेये साम प्रकीर्त्तित ।
मोयुषावाद्यतन्यन द्वितीयमिति कौथुमे ॥ १
एक पवस्व सोमेति मन्ते दद्माय सयुत ।
विशत्तिरहित सामैकमित्यस्याद्यरः स्मृत ॥ ७ ॥
वेयेऽष्टप्रश्नया चाष्टपद चाष्टविंशत्तिक ।
प्रोक्तमेक प्रयज्ञान्त नेदृश विद्यते क्वचित् ॥
सतन्येयान्तत्रिचमेक वेये प्रकीर्त्तित ।
नवैव प्रश्नयाश्चात्र वेये नवविंशत्तिक ॥
एक नवपद साम प्रयोगाय प्रकीर्त्तित ॥
ऋक् प्रथमपादहीन सक्रोशमित्युक्तात्य प्रकीर्त्तित ॥
ऋक्पादे प्रयुत सामद्वय वेयगाने द्विस्वर परिकीर्त्तित ॥
उपोषुजातमादिम मर्षासोमादिम तथा ॥

End — इद श्रेष्ठ ज्योतिषत्तममिति नवाक्षर तुल्य । त होतारमध्वरस्य प्रचेतस दुष्कर्त्तारमध्वरस्य प्रचेतस इति दशाक्षर चतुष्पद
यद्यदय नानामक्षराणां पदानि त्यक्तानि बहुत्वात् ।
मिश्रितमिदमेति सखद कौतुकसहित दुर्घटश्लोकै ।
प्रीतिकरणे यथोक्तमनुदितस्य तस्य सर्व्वस्य ॥
समाप्तमिदमिति सामप्रकाशनाख्य ग्रन्थजात ।
खरामशरसख्याढ्(कु) यन्थ ॥ श्री ग्रन्थसख्या ५३० ॥ प्रीतिकरेरित ।
सामप्रकाशनाख्योऽय सम्यक् सम्पूर्णता गत ॥

Aufrecht in his Cat Cat II., p 169B, says —

(The work is) "composed in 974," he means of course of the Christian era He does not cite his authority for this statement

In Stein's Kashmere Catalogue, p 214 the extent in slokas of the work is given in the following sloka —

खरामग्रतसंख्याङ्ग्रथ प्रीतिकरेरित ।
सामप्रकाशनाख्योऽयं सम्यक् सम्पूर्णता गतः ॥

Apparently, Aufrecht takes the first line of the verse as a chronogram and somehow interprets it as *1030* Samvat and deducting 56 from it he makes it 974 A D The present MS reads खरामशरसंख्याङ्ग्रथ and then gives figure 530 in a parenthetical way, thus showing that the first carana can not be a chronogram and that Śata in Stein is a misreading for Śara

Stein is right, when he says in his Cat referred to above " The date of transcript, Samvat 1476 or 1420 A D shews that Pritikara is not a recent writer "

1332.

991A **अनुस्तोत्रम् ।** *Anustotram*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 5 Lines, 8 on a page Extent in slokas 100 Character Nagara Appearance old Complete

It begins thus —

ॐ नमः सामवेदाय

स्वरवर्णमात्राक्रमसमन्नगनियमात् वर्णं क्रम वा प्रवचनप्रक्षानुवचन
खराख्यत्वाचतुर्विधत्वमुरेति चाद्वत काल प्रसङ्गात् प्रवचने-
लपूर्व्योत्पत्तिस्तत्र नियमसदङ्कत्वात् वर्णव्यतिरेकः । इत्यादि ।

End — भामि हेतुत्वास्वमिवत तत् प्रयद्यमया च वा इति वार्तिकारैण ता सहितान्तरे रूपान्तरमेकस्य ताकथ्याद्यत्ता प्रतिसहित सनित स्वलप्रब्द सहस्रे सहस्रे ।

Colophon —

इत्यनुस्तोत्रसूत्र समाप्तम् ।

A direction for proper application of vowels and musical sounds, viz Stobha in connection with certain saman hymns

1333.

994B **पञ्चविधसूत्रम् ।** *Pañcavidhasūtram*

Substance country made paper ?×4 inches Lines 9 on a page Fol a 10 Extent in slokas 14? Character Nagara Date Sam 1651 Appearance old Complete

For the work see Cs 499 and Oxford Catalogue 377B

Post Colophon Statement —

संवत् १६५१ वर्षे वैशाखवदि ११ दिने अद्येह श्रीकाश्यां रायारायमहाराजश्रीविश्वेश्वरविजयराज्ये आभ्यन्तरनागरज्ञातीय त्रपाठी वेणीदासपुत्रयौत्रागामध्ययनार्थं ॥

शुभ भवतु ॥

त्रिपाठिगोवर्द्धनस्य पुस्तकं ।

इति श्रीवाह्यनागरज्ञातीयत्रिपाठी श्रीवेणीदासस्य पुस्तकम ॥

It lays down rules for converting Rks into the following five kinds of saman (1) Prastava, (2) Udgītha, (3) Pratihāra, (4) Upadrava, (5) and Nidhana

1334

1017 **अग्निष्टोम प्रतिहारभागः ।** *Agnistoma pratihara bhāgah*

Substance country made paper 9½×4 inches Fol a 7 Lines 9 on a page Extent in slokas 90 Character Nagara Date Sam 1863 Appearance tolerable Incorrect Complete

On the conversion of Rks to be recited in Agnistoma, into Sāma hymns in accordance with the Pratihāra vidhi.

Beginning —

अथाग्निष्टोमप्रतिहारभागः ।

हिंकारो वै गायत्र्य प्रतिहारः स सवना प्रोयः । इत्यादि

The Pratihāra-bhāga ends in 3A

वा ३४४ । स्थ अथवा कामिति च निधनमनुष्टुभ उत्तमम् ।

Col — इत्यग्निष्टोमे प्रतिहारभागः समाप्तः ।

Then follow 3 leaves containing several Sāma hymns

The manuscript is very corrupt

Post Colophon Statement ·

तैलाद्रक्षेदित्यादि । संवत् १८८६ शके मार्गशीर्षकृष्ण ११

चन्द्रवासरे इन्द्रनामसंवत्सरे दिने समाप्त ।

1335.

998. **कल्पसूत्रम् । (आर्षेयं)** *Kalpa-Sūtram (Ārṣeyam).*

By Maśakācārya.

Substance, country-made paper 9×3½ inches Folia, 64 Lines, 9 on a page Extent in Ślokas, 1150 Character, Nāgara Date, Saṃ 1650 Appearance, very old Complete in 11 prapāṭhakas.

Śrauta sūttra (Sūttras treating of the sacrificial rituals of the Sāma-veda) attributed to Maśaka.

Beginning :—

स्वामी ज्योतिष्टोमोतिरात्रो षोडशी + + कः पवस्व वोषो अग्निर्यः पवस्वेन्दोः दृषा सुत उपास्मै ॥

The Last Colophon :—

इति कल्पे एकादशोऽध्यायः समाप्तश्चायं कल्पसूत्राभिधानो ग्रन्थः ।

Post Colophon Statement :—

संवत् १६०५० वर्षे आषाढ़ वदि दशमी सोमे लिखितं वाराणसिक्षेत्रे विश्वेश्वरसन्निधौ लिखितं मोढ़ज्ञातीय पा० रामदत्ते[न] लिखावितं नागरज्ञातीय त्र०गोपीनाथे[न] ।

गङ्गाधरसुतगोपीनाथ पोथी सही पीताम्बर-पुरुषोत्तम-पद्मनाभ-परमानन्दपठनार्थम् त्र० गोपीनाथस्य ॥

1336.

1717. *The Same.*

Substance, country-made paper 10½×4½ inches Folia 30 Lines, 11, 12 on a page Extent in ślokas, 1275 Character, Nagara Date, Sam 1763 Prose Fresh Complete

Colophon:—

इति कल्पेषु एकादशोऽध्यायः समाप्तः । समाप्तः संवत् १७६१ वर्षे आश्वयुजवदि एकासि ।

For description of the work see L. 113 and 654.

In the present MS. in leaf 56 we have.—

इति मशकाचार्यविरचिते कल्पसूत्रे द्वितीयः प्रपाठकः ।

In leaf 156 —

इति मशककृतकल्पसूत्रे षष्ठोऽध्यायः ।

See also Burnell page 226

1337.

7844 **कल्पसूत्रव्याख्या ।** *A comm.—on the above*

By Varadarāja, son of Vāmanācāryya.

The manuscript is on foolscap paper and of foolscap size. Character Nagara.

A commentary on Masakācāryya's Kalpasūttra or Ārseya kalpa.

At the end of the manuscript occurs the following in the hand-writing of Rāja Rājendralāla Mittra

"Copied from an old manuscript in the Library of the Benares College. The College manuscript is incomplete."

The college manuscript is noticed in L. 664

The manuscript is a very defective one, leaving gaps and lacunae in many places. It contains chapters I to VIII and the first portion of Chap. IX

Page 31 —

इति वरदराजेन वाम[ना]चार्यसूनुना ज्योतिष्टोमस्य यत्तकर्मोद्गात्रं तत् प्रदर्शितं ।

Page 55 —

इति कल्पव्याख्याया प्रथमोऽध्याय ॥

Pages 70 and 71 —

इति वामनाचार्यसूनु कौशिकान्वयसभवो वरदराज कल्पसवसुर कल्पव्याख्याया चक्रे सह प्रयोगेण गवामयनभेदा ये सूत्रोक्ता तेषु केषन विनियोग ज्ञापनार्थं मूषसामौघोदिता[?] ये त्वन्ये विस्तरभयादत्र न दर्शिताः ते सूत्र एव द्रष्टव्या । प्रीयतां पुरुषोत्तम इति कल्पव्याख्याने द्वितीयो ऽध्यायोध्याय ॥

Page 88 —

इति कल्पव्याख्यायामेकाहेषु प्रथमोऽध्याय आदितस्तृतीय ॥

Page 111 —

इति वामनाचार्यसूनु कौशिकान्वय सभवो वरदराज एकाहानां कल्प व्याख्याया आगम यथाबुद्धिरिति कल्पव्याख्याने पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ।

Page 178 —

उक्त वरदराजेन वामनाचार्यसूनुना ॥
षडहीनकल्पो व्याख्यातो गोविन्द प्रीयतामिति ॥
इति कल्पव्याख्यायामष्टमोऽध्याय ।

Then begins the 9th adhyaya

See I O Catal No 262

1338

6038 *The Same*

Substance country made paper $11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia 100 Lines 11 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Defective

Written in two different hands—the first hand comes up to the 4th leaf There is evidently some gap between the 49th and the 50th leaves From the 50th to the end the leaves are marked on the top from 1 in a very small hand The consecutive numbering to the entire MS was given in a much later hand

For the beginning, see I O Catal No 263

23A. इत्थं वरदराजेन वामनाचार्य्यसूनुना ।
ज्योतिष्टोमस्य सुवक्त्र [यत्तत्र]मौद्गात्र तत्प्रदर्शितम् ॥

39B इति कल्पव्याख्याया प्रथमोध्याय ।

The first and the last colophons in the portion written in the second hand —

51A इति कल्पव्याख्याने द्वितीयोऽध्याय ।

84B इति वामनाचार्य्यसूनु कौशिकान्वयसम्भवो वरदराज एकाग्रमना कल्प व्याचष्ट यथागमं यथाबुद्धि इति ।

99B इति कल्पव्याख्यायामष्टौनेषु प्रथमोऽध्याय । आदित षष्ठ ।

The seventh chapter was left incomplete

1339.

995 **कल्पानुपदसूत्रम् ।** *Kalpānupada Sutram*

Substance country made paper 8½ × 4 inches Folia 16 Lines 10 on a page Extent in slokas 320 Character Nagara Date Samvat 1690 Appearance old Complete

This is a critical supplement to the Arseya Kalpa sūttra of Sāma veda Weber was at one time doubtful about the existence of this work It is one of the ten Sūtras of the Sāma veda

Beginning —

ॐ नम सामवेदाय ।

ॐ । आचार्य्यप्रमाणनिर्देशो ब्राह्मणसूत्रार्षेयकल्पकं समाम्नायो द्योपदेशमाचर चैके नियमाभावस्त्वेव तेषा क्वचिदविशेषश्रुतौ तद्विशेषश्रुतिस्तदन्वेष्य विधिर्यथा ज्योतिर्दशरात्रयोर्दैवतलिङ्गच्छन्द सूक्तचोदनासु ब्राह्मणेन ऋक्समाम्नायवदनुचेत्यधि ॥ इत्यादि ।

End — चतुर्विंशप्रकृतत्वात् क्रतस्थानत्वाद्वा चर्यास्त्विन्द्रोऽस्मिदामसाम-

स्त्रिक परस्मान्नत्वात् परेष्वपिष्टोमेन्त्ययो स्तोमयोष्यत्वादा स्तोमयोग प्रकृतिसम्पन्निय प्रकृतिसम्पन्निय ।

Colophon —

द्वितीयप्रपाठकः समाप्तः कल्पानुपदसूत्रममाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १६६० वर्षे आश्विन सुदि ७ रवौ लिखित ।

स्वस्त श्रीवाराणसीवास्तव्य एव प्रवभीसुत काहनी भाट्टशङ्कर पाठनार्थम् ॥

1340.

996 **अनुपदसूत्र ।** *Anupada Sūtra*

Substance country made paper 8¾×3¾ inches Folia 29 Lines 13 on a page Extent in slokas 1170 Character Nāgara Appearance old Complete

For a description of the work see Web p 75

It belongs to the Sāma veda It attempts an exposition of obscure passages of the Pañcavimsati Brahmana, and quotes as authorities a large number of works of the different schools of the Rk and the Yajur vedas, besides those of the Sama veda One MS was only known to Weber

Among the authorities consulted are —

(1) कौषीतकी, (2) लिङ्गार्थवाद, (3) वाभ्रव, (4) वागधिकारे तु विसर्ग( )सहिताया 6A, (5) ओग्रणायीति 7B, (6) आर्थर्व्वणे, (7) तैत्तिरीयाणा रथन्तरे 8A, (8) मरुत्वतीये 8B, (9) आथर्व्वणाभीवर्त्तयो 8B (Two leaves are marked 8) (10) आर्भवस्य प्रकरणादन्या सार्च्चवाद 8B, (11) शाचायनिना [शाट्यायनीना] 8A, (12) पौषइरीक्वधिकाया 20A, (13) माध्यन्दिना 22A, (14) वसिष्ठ 23A, (15) महाव्रत समानप्रकरण 24A, (16) काठक 26B, (17) ऐतरेयिणा 27A, (18) स्तोमविधानप्रकरणम् 28B, (19) वाजसनेयिना 29A

1341.

3807 लाट्यायनश्रौतसूत्रम् । *Srauta sutra by Latyayana.*

Substance country mad paper 9¾×4 inches Folia 71 Lines 12 on a page Character Nagari of the early eighteenth century Appearance discoloured and worn out Complete

The Last Colophon --

इति लाट्यायनसूत्र समाप्तम ॥ शुभ भवतु ॥ कल्याण भवतु ॥

Published in the Bibl Ind Series

1342

4269 *A comm on the above*

Substance palm leaf 16×1¼ inches Folia 146 Line ? a page Extent in slokas 1900 Character Udiya Date the 21st year of the reign of Divyasimha Appearance old and worm eaten

Beginning —

अथश्रीयज्ञपुरुषाय ॥

अथ विध्यपदेशो सर्व्वकालधिकार . किमिद सूत्र नाम शास्त्र किमर्थमिच्चारभ्यते यज्ञविधिप्रसिद्धये । इद्दास्माक छान्दोग्ये द्विविधो हि विधि । अनुब्राह्मणिक + + + + + + अनुब्राह्मणिका यजुषा कर्म्मसु लिङ्गतो विधानमर्थग्रहणादित्यत आरभ्य साधारणग्रहणविधिस्तु सर्व्वत्रेति यावत । अपर मङभि प्रमाणे निर्व्वर्त्यते । कानि पुन यटप्रमाणानि ब्राह्मणसूत्रार्थेय कल्पक सामसमाम्नायोपदेश ।

It contains five prapāthakas, each divided into 12 kandikās

Colophons

44B, प्रथम प्रपाठक , 60B, मैत्रायणिपौत्रस्य श्रीभट्टभूतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्र[स्य] कृतौसुभाष्ये द्वितीय प्रपाठक , 95B, मैत्रायणपौत्रस्य श्रीभट्टभूतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्र[स्य]-कृतौ तृतीय प्रपाठक 124B, मैत्रायणपौत्रस्य श्रीभट्ट-

भूतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्र[स्य] कृतौ सुभाष्ये चतुर्थः प्रपाठकः;
146A, मैत्रायणगोत्रस्य श्रीभट्टभूतिस्वामिनो जयस्वामिपुत्र[स्य]
कृतौ सुभाष्ये पञ्चमः प्रपाठकः ॥

Post Colophon Statement :—

यथा दृष्टं तथालिखितम् । लेखकस्य नास्ति दोषः ।
वीरश्रीदिव्यसिंहमहाराजस्य २९ वर्ष आश्विनशुक्लद्वितीया
शुक्रवासरे वीरवलभद्रपुरशासनमहाजनश्री नीलकण्ठानन्दात्मज
केशवानन्देन लिखितमिदं पुस्तकं समाप्तम् ।

भीमस्यापि, etc , etc.

This is the commentary on Latyāyana Srauta sūttra, published in the Bibl. Ind. Series, as by Agnisvāmi.

All the colophons in the present manuscript, however, seem to attribute it to Bhattabhūti, the son of Jayasvāmin and the grandson of Maitrāyana.

1343.

1133 **द्राह्यायणीयसूत्रदीपः ।** *Drāhyāyanīya sutra dīpa.*

By Dhanvin.

Substance, country-made paper 9 x 4 inches Folia, 31 of which the first two leaves are missing Lines, 10 on a page Extent in slokas, 300 Character, Nāgara Date, Sam 1658 Appearance, old

See I.O Catal No 269.

Col :— द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे धन्विविनिर्मिते ।

द्वितीये दशके वृत्तः पञ्चमः पटलोऽधुना ॥

श्रीरस्तु संवत् १६५८ समये वैशाखमासे इदं पुस्तकं ॥

शुभं भवतु । राम ॥

In leaf 10B appears the following colophon :—

द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे धन्विविनिर्मिते ।

द्वितीये दशदशो(?) द्वितीयः पटलो ऽधुना ।

1344.

1349. *The Same*

Substance, country made paper 10 × 4½ inches Folia 21 Lines 11 on a page Extent in slokas 500 Character Nagara Appearance tolerable Incomplete

It begins :—

> श्री गणेशाय नम । अथ सर्व्वयज्ञेषु ब्रह्मत्व विधातुमुपक्रमते । सर्व्वत्र ब्रह्मा दक्षिणेन इति । सर्व्वेष्वपि श्रौतस्मार्त्तकर्म्मसु ब्रह्मा भवेत् न पुनरुद्गात्रादिवत् श्रौतेष्वेव ब्रह्माण (?) प्रवर्त्तेत इत्यर्थं । तेषा तेषु कर्म्मसु क्रियमाणेषु नित्य दक्षिणतो भवेदिति । इयम प्यत्र विवक्षितमिति ।

Col :— इति द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे यज्ञविनिर्म्मिते ।
द्वितीये दशके वृत्त पञ्चम पटलोऽधुना ॥

As there are no other colophons in this MS it seems to contain the 15th patala only

For other patalas see Weber No 311, I O Catal 269 L 61

1345

36. छन्दोगापरसूत्रम् । *Chandôgâpara-Sutram*

For a description of the MS see Raj Mittra Notices No 806.

Chandoga is a word of frequent use in Smrti works, meaning a chanter of the Sâma Veda, and the word अपर is used here as distinguished from पूर्व, पूर्व meaning prior to death and अपर after death.

The work contains directions for a Chandoga for "अन्त्येष्टिक्रिया" or funeral rites, and for एकादशाहश्राद्ध or rites to be performed on the 11th day from death, i e the day on which mourning terminates

1346.

997. क्षौद्रसूत्रम् or क्षुद्रसूत्र । *Ksudra-Sutra.*

Substance, country-made paper 8¼×3¾ inches Folia, 20 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 550 Character, Nagara Date Sam 1916 Appearance, old. Complete

For the work see I.O Catal. No 272 It is a Sūtra work in three prapāthakas, consisting of 13 sections.

Post Colophon Statement :—

वर्षे संवत् १९१६ श्रा वदि ९ नवम भृगुदिने लिखितं लक्ष्मणा-सुत + + + रघुनाथेन । लिखितं परोपकारार्थम् ॥

1347.

2324. गोभिलगृह्यसूत्रम् । *Grhya-Sutra by Gobhila.*

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia, 29 Lines, 9 on a page Character, Nāgara Date, Saka 1741 Appearance, discoloured Complete. But the Parisista is wanting

Post Col. :—

शके १७४१ विक्रमनामसंवत्सरे चैत्रवद्य द्वादशी सोमवार लक्ष्मणावर फाटक ४७५। इदं पुस्तकं नानादीक्षित भागवत टोकेकरस्य ।

Printed in Bibl. Ind.

1348.

2791. *The Same.*

Substance country-made paper 6¼×4 inches Folia, 38 Lines, 10 to 12 on a page Character, Nāgara Date, Samvat 1652 Appearance, discoloured and worn out Complete

Last Colophon :—

इति चतुर्थः प्रपाठकः । इति गृह्यसूत्रम् समाप्तं शुभमस्तु ।

Post Col. .—

संवत् १६५२ समये प्रथमभाद्रपदशुक्लचतुर्थ्यां गुरौ वाराणस्यां लिखितम् ।

1349.

2797. *The Same*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia 67 Lines 7 on a page Character Nāgara Date Samvat 1813 Appearance, discoloured Complete

Colophon —

इति गोभिलगृह्यसूत्रे चतुर्थे प्रपाठक ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थ ॥

Post Colophon —

श्री ॥ संवत् १८१३ वैशाक वदी अमावास्या लिखितम् ।
जगन्नाथस्य पुत्र भ० देवनामस्येद पुस्तकम् ।

1350.

1297 **गोभिलगृह्यभाष्यम्** । *A comm on the Same*

By Nārāyana son of Mahābala

Substance country made paper 11¼×5¾, 10¼×5 inches Folia 1st part 58 2nd from 21 to 85 written in a different hand and at a different time Extent of the work ślokas 4810 as stated at the end of the MS Appearance old Generally correct Complete (but 2nd prapāthaka is twice repeated owing to ill adjustment of the two different MSS)

For a description of the work, see L No 1967

1351.

10587 *The Same In four batches of leaves.*

I

Substance country made paper 8½×3½ inches Folia 24 Lines 13-15 on a page Character Nāgara of the 15th century Appearance old and repaired

To the end of the first prapathaka

Col — इति गृह्यभाष्ये नवमी कण्डिका प्रथम प्रपाठक समाप्त ॥

For the beginning of the work see L 1967

II.

Substance, foolscap paper. 9¼ × 4 inches Folia, 61, of which the first is missing Lines, 6 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh

Fol. 2. —

इति गृह्यभाष्ये प्रथमप्रपाठकस्य नवमी कण्डिका ।

Fol. 59B. —

इति द्वितीयप्रपाठकस्य सप्तमी कण्डिका ।

The MS. ends abruptly.

III

Substance, country-made paper 10 × 4 inches Folia 139-337, of which four are missing Lines, 8 on a page Character, Nagara of the fourteenth century Appearance, very old and repaired.

From II. 8 to the end.

146B, इति द्वितीयस्य अष्टमी कण्डिका ।

End :— आसीद्वत्ससगोत्रोयं (गोत्राख्य) ब्राह्मणो ब्राह्मणाग्रणीः ।
व्यासाभिधानश्छन्दोग[ः] साक्षाद्व्यासइवापरः ॥
तस्य पुत्रोऽनुरूपो (स्तरोपो) भूद्रामदेव इति स्मृतः ।
विदितः सर्व्वलोकैस्तु रामदेव इवापरः ॥
महाबलस्तु विख्यातो भुवि(?) (रामदेवसुतो भवत् in the next batch of leaves).
यस्य कीर्त्तिमतः कीर्त्तिर्ज्ञानिम(र)द्यापि नश्यति ॥
नारायणाख्यस्तस्यापि नारायणपरायणः ।
पुत्रो बलवतस्याभूत् सदा स्वाध्यायवत्सलः ॥
तेन सद्देहनाशाय कर्म्मणा तुष्टिकृत् सतां ।
गोभिलाचार्य्यगीतायाः स्मृतेर्भाष्यमिदं कृतं ॥
तदेतद्विजितद्वेषैर्विप्रैर्मध्यस्थवृत्तिभिः ।
कुलायहो विहाय संग्राह्यं मदनुकम्पया ॥

Here ends the MS. (see L 1967)

IV

Substance country made paper 10×4 inches Folia 7 First six leaves are marked both 1-6 and 233-238 The 7th is written in a different hand containing the concluding portion The 6th leaf ends abruptly The last leaf, however, begins in the first line of 6B and goes to the end of the MS

Last Col :—

इति श्रीगोभिलगृह्यसूत्रभाष्ये नारायणकृते चतुर्थप्रपाठकस्य दशमी कण्डिका चतुर्थ प्रपाठक समाप्त । समाप्त गोभिलगृह्य सूत्रभाष्य ।

The extent of the work is thus given in the preserved portion of MS —

अत्र श्लोकसहस्राणि चत्वार्यंशो शतानि च । (Here ends the 6th leaf)

श्लोकाः पञ्चदशैतैव सख्या नारायणोदिता ।

1352.

1607. गृह्यासंग्रहं नाम परिशिष्टम् । *Grhya samgraha*

By Govila's son.

Substance, country made paper $8\frac{1}{2}\times3$ inches Folia 12 Lines 10 on a page Character Nagari Date Samvat 1638. Generally correct Complete Appearance old (borders corroded with age)

Post Col —

सवत् १५३८ वर्षे मार्गशिर्षवदि ६ शनौ श्रीदुर्गे महाराय श्रीभवानुविजय राज्य त्रिवाडी . . . . त्रिवाडी प्रवरान अध्ययनार्थं लिखित शुभं भवतु कल्या(ण) मस्तु श्री । .. ए. प्रवदानचिपाठी ।

Printed in Bib Ind

1353.

3023. गोभिलपरिशिष्टम् । *Gobhila parisista*

For the manuscript and the work see L 1074

The Post Colophon Statement:—

संवत् १९४५ वर्षे फाल्गुन सुदि १३ भृगौ व्यपादह नागरज्ञाति पुरुषोत्तमेन लिखितम् ।

श्रीवमस्तु । । श्रीविश्वनाथाय नमः । श्रीनृसिंहो रक्षतु । शुभं भवतु । श्रीलेखकपाठक शुभं भवतु । । श्रीरामाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः श्रीः । । छ । श्री । श्रीः । १

1354.

1034. छन्दोगपरिशिष्ट or कर्मप्रदीपः । *Chandogapariśiṣṭa or Karmapradīpa.*

By Keśava Miśra see Cat. Cat. page 101B.

Substance, country-made paper. 10×4½ inches. Folia, 23. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 550. Character, Nāgara. Date, Saṃ. 1723. Appearance, old. Verse. Generally correct. Complete.

This additional chapter is devoted to Utsarga and Upākaraṇa rites to be performed before the commencement and completion of the annual recital of the Vedas.

1355.

1298 छन्दोगपरिशिष्टटीका (परिशिष्टप्रकाशाख्या)।

Chandoga pariśista tīkā

By Mahāmahopādhyāya Nārāyana.

Substance, country made paper 11 × 8¼ inches Folia 104 of which leaves 38 42-46, and 48 are missing Lines 9 on a page Extent in slokas 3000 Character Nagara Date Sam 1560 Appearance very old, indistinct at places Complete

For the beginning see I O Catal No. 450

A commentary on Kesava Misra's Chandôga-pariśista by Narāyana, son of Sôna, son of Umāpati of the time of Jayapāla * This Chandôga-pariśista is also sometimes called Karmapradipa

Printed in Bibl Ind

It ends:—

> अपराह्णे तु पितरः सन्ध्याया सिद्धचारणा ।
> सर्वस्यां सर्वभूतानि तृप्यन्ति नितरा स्वधेति ॥ १४६७२० ।

Col. — इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीनारायणकृतौ छान्दोगपरिशिष्ट-टीकाया तृतीय प्रपाठक समाप्त । सम्पूर्णमिति ।

Post Col –

> शुभमस्तु । संवत् १५६० समये श्रावण वदि १ सोमवारे राजाधिराज श्रीमत् रूपनारायणभुक्तं ... ... तिरभुक्तिदेशमध्ये (?) दरिभंगानगरे .. ... कर्म ... ...

* Nārāyaṇa is said to be a great supporter of Prābhākara school. He belongs to Kanjivilla family

त्रिपाठी श्रीजगन्नाथस्यात्मपाठार्थे ॥ करणफलालङ्कृत पण्डित-श्रीगौतम्यात्मज-श्रीरत्नाकरेण लिखितमिति मद्दत्तपस्तकम् । शुभमस्तु ।

पुस्तकलिखनपरिश्रमवेत्ता विद्वज्जनो नान्य ।
× × लङ्घनखेदो हनुमान् परं वेद ।
शुभमस्तु । स्वर्गादित्यनत्यन्नसुपकारिता ।
परितमविक कार्य्यलार्थ्ये साधुगुरुर्व्वपि ॥ ?

On the obveise of the last leaf there is a line—
कर्म्मप्रदीपको भाष्य श्रीत्रिपाठीरघुनाथसुत त्रिपाठीजगन्नाथकी पुस्तक ।
वामदेवत काशदेवस्येद पुस्तक (in a different hand).

1356.

6470 *The Same*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 84+61 Lines 10 on a page Character Nagara Date Samvat 1816 Appearance old and discoloured Complete

The first two prapāthakas are contained in fol 1–84 The colophon of the second prapāthaka comes in the third line of the first leaf of the second batch of leaves 1–61, which contains the third prapāthaka

See I O Catal, No 150

Last Colophon —

काञ्चिविद्यौयमहामहोपाध्याय श्रीनारायणविरचितपरिशिष्ट-प्रकाशे तृतीय प्रपाठक समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीविश्वेश्वरो जयति, etc , etc

सवत् शके १८१६ विरोधकृतनामवत्सर आषाढकृष्णपञ्चम्या भौमवासरे । श्रीगङ्गाविश्वेश्वरसन्निधौ अय ग्रन्थः समाप्तिमगमत् । शुभ भूयात् ॥

1357

6455. कर्म्मप्रदीपभाष्यम् । *Karma pradīpa bhāṣyam*

By Miśra Āśāditya

Substance country made paper 14×5 inches Folia 101 Lines 10 11 per page Character Nagara of the eighteenth century Fol 1 59 and 116 166 restorations in a modern hand The original leaves are badly damaged but have been carefully repaired Complete We have also the Text here

The Text is better known under the name of *Gobhila Smṛti*, being a supplement to the rules of Gobhila

For Āśāditya's commentary see I O Catal Nos 162 163

Last Colophon —

इत्याशादित्यमिश्रविरचिते कर्म्मप्रदीपभाष्ये समाप्तम् ।

1358

6488. कर्म्मप्रदीपविवृत्ति । *Karma pradīpa vivṛti*

By Śivarāma, son of Śukla Viśrāma

Substance country made paper 13×7½ inches Folia 104 Lines 9 on a page Extent in ślokas 2000 Character modern Nagara Date Samvat 1961 Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यनीराजितचरणकमल शुक्लश्रीविश्रामात्मज शिवरामविरचितायां कर्म्मप्रदीपविवृतौ तृतीयाध्याय समाप्तः ।

Post Colophon —

शुभं । मी॰ । श्रावण सुदी ११ । संवत १९६१ मालवीय-बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकम् ।

For the beginning of Karmapradīpavivṛti, see Oxf. 395 A

It ends.—

यस्याः कृपाकटाक्षेण क्षतेयं विवृतिर्मया ।
परिश्रमेण सा देवी प्रीता भवतु सर्व्वदा ॥
मोढ़ज्ञातीय-विश्रामशुक्लस्य तनयेन हि ।
शिवरामेण रचिता विवृतिर्विदुषां मुदे ॥
यदत्र साधु + + + यदसाधु तदादितः ।
विलोक्य विबुधैः प्रोथ्यं मयैष विहितोऽञ्जलिः ॥

1359.

10301 **गोभिलीयश्राद्धकल्पभाष्य ।** *Gobhilīya-Śrāddha-kalpa-bhāṣya.*

(With the Texts marked in rubrics).

By Mahāyaśas, disciple of Tārkika Bhatta.

Substance, country-made paper 10×5½ inches. Folia, 62. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 1400. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, old and repaired. Complete.

An old and authoritative work, quoted by Raghunandana in his Śrāddha Tattva. See W. p. 79, which describes a MS. of the work dated S 1456 (A.D. 1400).

Beg. :—

ॐ नमो श्रीगणेशाय ॥ श्री सामवेदाय नमः ॥
आराधितो नरैर्यस्तु वाञ्छितार्थफलप्रदः ।
तमहं भक्तियुक्तः सन् नौमि देवं जनार्दनम् ॥
नत्वा गोभिलमाचार्य्यं नत्वा भट्टन्तु वार्त्तिकम् ।
करिष्ये श्राद्धविवृतिं सुखदां प्रीतये स्फुटम् ॥

अथ श्राद्धममावास्यायां पितृभ्यो दद्यात् ॥ यत् पिण्डपितृयज्ञादनन्तरं श्राद्धं सूचितं तद्यथा + + + + दद्याच्चार्य्यमासीनमिति वदता न च तस्येतिकर्त्तव्यता काचित् उक्ता ॥ तदर्थं + + + + + + प्रारभ्यते ॥ अथ पिण्डपितृयज्ञादनन्तरं श्राद्धकर्म्म क्रियते ॥

It consists of 9 chapters: at the end of the last chapter, it is said :—

एषोऽध्यायश्चिरन्तनभाष्यकारैर्न व्याख्यातो नापि दर्शितः। अस्माभिस्तु सर्व्वासु प्रतिषु दृश्यमानत्वाद्दर्शित इति ॥

Last Col. :—

इति गोभिलीयश्राद्धकल्पभाष्ये महामहोपाध्यायश्रीमहायशोविर चितं समाप्तमिति ॥

Following the last colophon, there are seven slokas, containing, however, no information

The date of the MS —

सवत् १७० + आश्विन वदि ८ सोमे चवाडी जागेनदवेन लिखापित मथुपुर मध्ये ॥

1360

10499 **आवसथ्याधानपरिशिष्टं।** *Avasathyadhana parisistam.*

Ont. k d in the Nāgari character of the eighteenth century containing 21 karikas

Col — इति सामवेदिनामावसथ्याधानपरिशिष्ट समाप्तम्।

Then in a later hand :—

एतद् गृहपतौ प्रेते कुर्य्यादेकादशेऽहनि।
प्रागेवैकादशश्राद्धादस्त + + विवर्ज्जितम् ॥

Beg :—

श्री ॥ आवसथ्याधानं प्रवक्ष्यामि यथोक्तं मुनिभाषितम् ॥
निःश्रेयसार्थिनो ह्यत्र प्रवदन्ति मनीषिणः ॥ १ ॥
तत्पूर्व्वेद्यु + + + + गृह्योक्तं पौर्णमासवत्।
वा(च) सुर्व्यौपवसथिकं भुञ्जीयातां तु दम्पती ॥ २ ॥
क्षौमादिसम्भवे वाससि परिधाय + + विचक्षणौ।
शुचौ देशे उपक्लृप्ते कटादिपरिवारिते ॥ ३ ॥

पत्नी दक्षिणतस्तस्मै प्रयच्छत्यधरारणिं ।
उत्तरीय + मानाय ऋत्विग्भ्यो नोरुपास्तये ॥ ४ ॥
उत्तरश्च धारणां रात्रौ कृत्वा जागरणं ततः ।
उषाकाले बहिः स्नात्वा आहूयायः पवित्रिताः ॥ ५ ॥, etc., etc.

1361.

10862. **गृह्यभाष्य ।** *Gṛhya Bhāṣya.*

Substance, country made paper 9×4 inches. Folia, 26 by counting. The leaf marks are lost in corrosion. Lines, 8-10 on a page. Character, old Nagara of the fourteenth century. Appearance very old and worn-out.

A fragment.

The *following colophons are found* .—

इति गृह्यभाष्ये प्रथमा कण्डिका ।

इति गृह्यभाष्ये सप्तमी कण्डिका ।

इति गृह्यभाष्ये प्रथमप्रपाठकस्य नवमी कण्डिका समाप्ता ।

It quotes Karmapradipa and Kātyāyana.

(1) स्रुवस्रुचप्रमाणं कात्यायनेनोक्तं ।

(2) खादिरो वाथ पार्णो वा ।

From the following passage, it appears to be the comm. on some Gṛhya Sūttra of the Sāma Veda .—

प्रायश्चित्तविधानं कर्म्मप्रदीपस्थ ।

अत्र कश्चिदाह इध्माधानविधिरनाम्नातो बह्वृचेभ्यो गृह्णीयादिति तद-समीचि + + + धानस्य । कुत· स्वशाखायामेव ग्रन्थान्तरे विधानात् । परिधायाद + + + इत्यादि कात्यायने कर्म्मप्रदीपे । पूर्णाहुतिगोदानान्तं सर्व्वमुक्तं । स्रुगदो + + च लक्षणमुक्तं ।

नचैतयुक्तं । यत् स्वशाखाविच्छिन्नमना(?) इत्यपरशाखाविच्छिन्नमनुष्ठीयते ... ... होमो विधीयते । सायं हूयत इति साय-माहुति । ... . सायमाहुत्यथकम एव । कौथुमराणायनीयाना होम· ।

PRAYOGAS AND PADDHATIS OF THE SĀMA VEDA

1362

1281 **चयनप्रदीपः ।** *Cayanapradīpah*

By Narasimha.

Substance, palm leaf 17¼ × 1 inch Folia 102 Lines 4-6 on a page Extent in ślokas 2450 Character [illegible] of the early eighteenth century Appearance, soiled Complete

Beginning.—

गणेशाय नमः ॥

अथ महावीरकरणम् । दिव इवेति वचनात् दिवा दीक्षासन्तो पात्ये (?) सम्भारानिदधाति । उदकुम्भस्य मद कल्पकवषा वराह- विहतं पुत्रिकानजापय (?) गवेधुका कृष्णाजिन अभ्रिवोत्तरतो निधाय अभ्रादान देवस्य त्वा सवितु प्रसवेश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे नार्यसीति सव्ये हृत्वा दक्षिणेनालभ्य जपति । युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चित विश्वोत्या दधे वयुनाविदेक इन्मधि देवस्य सवितु परिष्टुतिः ।

33A, इत्युद्गातृनरसिंहकृतौ चयने उखासम्भारकर्माणि समाप्तानि, 40B, इत्युद्गातृनरसिंहकृतौ चयने एकादशीकर्माणि समाप्तानि, 61B, द्वादशी- कर्माणि समाप्तानि, 80B, इत्युपाध्यायनरसिंहकृतौ चयने त्रयोदशीकर्माणि समाप्तानि, 102B, इत्युद्गातृनरसिंहकृतौ अध्यायकर्माणि चयन समाप्तम् ।

It ends thus —

ज्योतिष्टोमस्य अतिरात्रमध्यस्य साग्निचित्यस्य कर्तोरङ्गतया नाना तेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो भक्ष्य ब्राह्मणभोजनानि दातुमहमुत्सृजे । तत्र शान्तिकरणं आशीर्वादकरणमादीपनान्ते (?) गृहप्रवेशनम्, गार्हपत्यादिस्थापनम्, शान्तिभिर्विमुक्तोऽमु यज्ञ विद्वान् समाचरेत् ॥

1363.

38. **सप्तसोमसंस्थापद्धतिः।** *Sapta-Soma-Saṃsthā Paddhati.*

By Govardhana Tripāthi.

For the MS. see L No. 804. The word Saṃsthā means, literally, establishment, that is, liturgy of Soma Sacrifices. Sapta-saṃsthā would mean seven sets of such rules, evidently for the performance of seven sacrifices, only one of which, the Agniṣṭoma, is treated of in this MS. It seems to be a mere fragment of a large work for the use of Sāma-Vedi priests.

For a description of the work, see I O. Catal 410 and 411

1364.

1049. *The Same.*

Substance, country-made paper 8 × 3½ inches Folia, 12 Lines 9 on a page Extent in slokas, 950 as stated in the MS Character, Nagara Appearance discoloured

Colophon :—

इति श्रीदीक्षितगोवर्द्धनेन विरचितायां सप्तसोमसंस्थापद्धतौ अग्निष्टोमः समाप्तः।

Post Colophon :—

ग्रंथसंख्या ९५० ।

1365.

1023. **ज्योतिष्टोमपद्धतिः (अपूर्ण)।** *Jyotiṣṭoma-paddhati.*

By Rāmakṛṣṇa, the son of Dāmodara Tripāthi

Substance country-made paper 9 × 4 inches Folia 54 Lines 8 on a page Extent in Slokas 550 Character, Nagara Date, Sam 1805 Appearance, old Complete

A manual for the performance of Jyotiṣṭoma sacrifice

Jyotistoma is a Soma sacrifice, which consists of 21 stomas and is performed in the spring season

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथाग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य प्रयोग उच्यते ।

ऋत्विगार्षेयोऽनूचान इत्याद्युक्तलक्षणवान् ऋत्विग भवेत । अग्नो ज्योतिष्टोमेन यक्ष्यते । तत्रोद्गात्र भवता कर्त्तव्यमिति सोमप्रवाकेन प्रार्थित उद्गाता यदार्त्विज्य न चिकीर्षति तदा नम सोमाय राज्ञ इत्युक्त्वा सोमप्रवाकं प्रत्याचक्षीत न करिष्यामीति यद्यार्त्विज्य चिकीर्षति तदा त प्रतिमन्त्रयेत । महन्मेवोच इत्यादि ॥

End —

अनुष्टुप छन्द इन्द्रो देवता उदवसानीयायामिष्टौ विनियोग गायन्तित्वा० चा २ रो ३५ छोइ । ३ । पूर्णाहुतिपक्षेऽपि प्रस्तोता उद्गीथपृष्ठे गायेत् ॥

Col — इति श्रीत्रिपाठिदामोदरसूनुना रामकृष्णेन नामाया-द्वितीय नामधेयेन कृताया ज्योतिष्टोमस्य पद्धतौ तृतीयसवनं समाप्तम ।

इति ज्योतिष्टोमस्य पद्धति समाप्ता ॥

Post Col —

संवत् १८०५ शके १६७० माघ शुद्ध १० भौमे ।

1366

755 **व्यूढनवरात्रम् ।** *Vyudha Navaratra*

For the manuscript see L 1592, see also I O Catal Nos 431 and 432 which seem to supplement the portion of the work embodied in the present manuscript

1367

450 **सुब्रह्मण्यप्रयोगः ।** *Subrahmanya-prayoga*

For the manuscript see L 1366

Post Col. :—

इदं पुस्तकं मौन्युपनामकेश्वनाथेन स्वार्थं परार्थंश्च ।

The nine lines on the reverse of the last leaf are Subrahmanya Sāman.

1368.

1050. क्रतुप्रायश्चित्तम् । *Kratu-prāyascittam*

Substance, country made paper 9¼×4¼ inches. Folia, 18 Lines, 11 on a page Extent in slokas 500 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

Directions for expiatiatory rites in connection with accidental violation of the rules for sacrifices enjoined in Sāma Veda This work professes, in the beginning, to follow the authority of Brāhmanas, Ksudrakāra and Upagranthakāra

Beginning :—

नमः सामवेदाय । अथ क्रतुलोपमिदानीमुच्यते । ब्राह्मणोक्तं क्षुद्रकारोक्तमुपग्रन्थकारोक्तपमप्युपसङ्गृह्य प्रथमं तावदवच्छेदप्रायश्चित्तमारभ्योच्यते । तत्र ब्राह्मणंदृवत्रमुक्ता' । (?) यदि प्रस्तोवापच्छिद्यते (?) यज्ञस्य शिरश्छिद्यते ।

It ends :—

एवमेवाऊलिद्दय हिरण्यदानमुक्तं ।
सर्व्वत्र सर्व्वहोमविच्छेदे प्रायश्चित्तम् ॥

Col .— इति क्रतुप्रायश्चित्तानि समाप्तानि ।

Authorities consulted .—

1. क्षुद्रकार, for ग्रन्थकार, कात्यायन, सूत्रकार, कल्पकार, भाष्यकार, बौधायन ।

1369.

5829 होरिलपद्धति । *Horila-paddhati*

By Horila

Substance country-made paper 9×4 inches Folia, 94 Lines 8 on a page Extent in slokas 1500 Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

The manuscript is hopelessly corrupt

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

क्रियापद्धतिर्लिख्यते ।

तत्रानुक्रम ।

+ + दुक्ताञ्जलीं दत्त्वा यतश्श्राद्धपितृः ।

स्नानाङ्गतर्पणमिद प्रथमाद्यपितृ

कुर्य्याच्च नवमे चैव + + + + +

+ + + + + + + +

श्चाग्निमो द्विगुणा दर्भा सम्यक्तु प्रागग्रास्तथा ।

श्चमो करणमुच्छिष्ट श्राद्ध + वैश्वदेविक ।

अनुमब्द न कुर्व्वीत नावाहान + + + + ।

विकिर न स्वधा कुर्य्यात् पितृशब्दोभिरम्यता ।

श्रासीमान्तमनुव्रज प्रदक्षिणाविसर्ज्जनम् ।

अष्टादशपदार्थांश्च प्रेतश्राद्धेषु वर्ज्जयेत् ।

सगोत्र परगोत्रोवा यदि स्त्री यदि वा पुमान् ।

प्रथमेऽहनि यो दद्यात् स दद्याद्द समापयेत् ।

शालीभि + + वापि शाकैवा उत निर्वपेत्

प्रथमेऽहनि यद्द्रव्य तदेव स्याद्दशाह्निकम् ।

तिलाद्दविध्य + कर्म्म च + + + + +

गर्भाधान पुसवनसी + + श्चयनान्यत ।

श्रोष्यन्ती जातकर्म्म + + + +

+ + नामधेय पौष्टिक च ततोऽन्नप्राशने विधि॰ ।

चूडाकर्म्मोपनयनसन्ध्याग्निविधयस्तत ।

चतुर्गोदानिकादीनि व्रतानि च समासत ।

श्रधिष्टानिमुपाकर्म्म समावर्त्तनमेव च ।

आधारस्य प्रश्नस्य प्रश्न कर्म्मविधिस्तत ।

कृमिकीटमशकदन्दशूकाद्यनाशन ।

परिभाषा प्रतिनिधिर्भूसृद्धोद्दक्षुरादय ।

अयीनां नामधेयानि विवाहादिव्यवस्थिति ।
यवस्था चोपनयने यज्ञियस्योपवीतयो ॥
अजिन मेखलादण्डमात्रिन्नोविधिरेव च ।
भिक्षाग्निनियमाप्रोष विधिराचमनस्य च ॥
सन्ध्याग्निकार्य्यनिर्णीतिश्चपाकर्म्मव्यवस्थिति ।
माङ्गल्यान्तव्यवस्था च समावर्त्तनकर्म्मणा ॥
श्रीचोरिलेनोपक्षतो सामगानां निगद्यते निगद्यते ।
अथाग्निस्थापनपूर्वकेभ्य परिगणयादिकर्म्मभ्यः प्रथममेव सगणा-
धिपमातृपूजायूर्वस्य वृद्धिममितम् । तथाच छन्दोगपरिशिष्टम् ।

End —

या श्रौत गाभिलाद्यैर्गहन(गंहना) मजुपदे सम्यगाम्नम्य
सूक्ष्मा श्रीमन्भिश्रादिभिर्या विषम (भिषेम) ममतया प्रापिता
प्रोज्ज्वलत्वम् ।
सैवेय कातृकादिव्यपनयनमनोहारिणी भ्रान्तिशून्या
व्यापारार्थं मदीया भवतु शुभगति पद्धतिः सामगानाम् ॥
सुवृद्ववितत(विदत)सूत्रानुक्रमन्यक्षत्ता (?)
ममरक्षधिनियोगैर्मन्त्रवैश्च पूर्णा ।
विविधमुनिवरोक्तिन्यासससकर्कराभ्रम—
भवतु हृदयभूषा गुफरैय द्विजानाम ॥

Colophon —

इति श्रियाठिश्रीचोरिलविरचित पद्धति ।

1370.

10585. छन्दोगगृह्यपद्धति or कर्म्म-शिक्षा ।

Chandoga-grhya paddhati or Karma Siksa

By Visnu (Mathura, Agnihotra) son of Asadhara and grandson of Trivikrama

Substance country made paper 10½ × 4 inches Folia 147 Lines 7 on a page Samvat 1605 Character Nagara Appearance old and discoloured The author's own copy

A manual for the performance of domestic rites in accordance with the Gobhila Gṛhya Sūttra It often quotes Karmapradīpa and Gṛhyā Saṃgraha

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीगोभिलाचार्य्याय नम ॥
वासुदेव नमस्कृत्य पद्मनाभ सनातन ।
छन्दोगानां हितार्थाय करिष्ये गृह्यपद्धति ॥
गृह्यञ्च परिशिष्टञ्च गृह्यभाष्यञ्च पद्धतौ ।
विचार्य्य न्यायवत् सर्व्व सदाचारञ्च शाश्वत ॥
कर्म्मशिक्षा करिष्येऽहं शिशूनां हितकारिणीम् ॥
कुर्व्वन् कर्म्माणि या दृष्ट्वा न मुह्यन्ति कदाचन ॥ २ ॥

अथ सर्व्वकर्म्मणामादौ स्नान सन्ध्यावन्दनञ्च कुर्य्यात् 19B, अथ पार्व्वणस्थाली पाकपद्धति , 23B, इतीदानीं पुनराधानादि वाच्य, 27B, अथ विवाहकरण, 47A, आधानपुनराधानसहित विवाहकर्म्म चतुर्थीपर्य्यन्त अग्निहोत्रीविष्णुना, माथुरेण कृत समाप्तमिति ॥ गर्भाधान तु वक्ष्याम ।

47B, अथ पुंसवन, 52A, अथ सीमन्तकर्म्मपद्धति , 55A, अथ जातकर्म्म , 55B, अथ मेधाजनन , 58A, अथ चन्द्रदर्शनकर्म्मपद्धति , 59B, अथ नामकरणम् , 73A, उपनयनपद्धति ससाविच्चा समाप्ता। अथ केशान्त करण , 78A, अग्निहोत्रीविष्णुकृतपद्धतौ गोदानादीनि षट व्रतानि समाप्तानि, 82B, अग्निहोत्रीविरचिते (?) विष्णुकृतपद्धतौ सोत्सर्गोपाकर्म्मपद्धति समाप्ता, 84A, इत्यादि प्रायश्चित्तादि समाप्तानि(?), 84B, अथाशौचनपद्धति , 88A, इत्यग्निहोत्रीविष्णुकृतपद्धतौ (?) स्नानान्त समाप्त। अथ विवाह करोति, 93B, इति गोयज्ञ । गोयज्ञेनाश्वयज्ञो व्याख्यात ।

94A, अथावसथ्यकर्म्मणामारम्भ । अथ श्रवणाकर्म्म, 98B, श्रवणाकर्म्म समाप्त ।

101A, अथाश्व[यु]जीकर्म्म, 102B, अथाग्रायण 106A, अथा-ग्रहायणीकर्म्म , 107B, अथा पूपाष्टका , 110A, अथ + + ऊर्द्ध कृष्णाष्टम्या मासाष्टकाकर्म्म। तत्रानेकधा विप्रतिपत्तिर्दृश्यते।

116A, यथा नारायणेनोक्तं भूवाकेन तथैव च ।
तथा मयाच लिखितमादौ त्रिविक्रमोदितम् ॥
किमधिकं नु वक्ष्यामि मत्तस्ते हि मद्वत्तमा ।
यदत्र लिखितं दुष्टं म्रो (यो)ऽथ तद्याज्ञिकैर्द्विजैः ॥

मासाष्टकाकर्म्म समाप्तं । अथान्वष्टका, 124B, अथानन्तरं पितृपितृयज्ञस्य पद्धति, 127A, फाल्गुनाष्टका समाप्तेति, 129B, चैत्रीकर्म्म समाप्तं दीक्षित त्रिविक्रमेण शाखान्तरोक्तविधिना एतत् कर्म्म लिखितं तच्च शाखायनपद्धतौ त्रिविक्रमपद्धतौ वा द्रष्टव्य ।

अग्निहोत्रौ (?) विष्णुकृतपद्धतौ कर्म्मप्रिच्छाया आवसथ्यकर्म्माणि समाप्तानि ॥ अथ प्रज्ञातकरणादीनि कतिचित कर्म्माणि काम्यप्रसङ्गेन पद्धतिक्रमादच्याम, 131A, एतत्कर्म्मप्रदीपगृह्यासग्रह विरुद्ध नारायणाचार्य्यसम्मतेन केवलपाय सद्भमेण शालाकर्म्म समाप्तम् । पशुपञ्चविधिस्तु भूवाकाचार्य्येणोक्ता(?) द्रष्टव्या द्रष्टुकामेनेति इद ग्रन्थगौरवात् न लिखितमिति । अथ वृषोत्सर्गपद्धतिः । अथ गोभिलोक्तत्वात् सपूर्णानुष्ठानसिद्धि र्न भवति । अथ सामवेदसवध्यच्छयाय निलोक्तविधिमाश्रित्य पद्धतिर्लिख्यते ।

133B, वृषोत्सर्गकर्म्मपद्धति प्रिच्छाया समाप्ता
अथ कूपारम्भे पुण्येऽहनि प्रतिष्ठ प्रथमे मागलयोजने वृद्धिश्राद्ध ।

140B, अथातो वास्तुपरीक्षा (and some minor topics)

End — क्षमिमिन्द्रस्येतिमन्त्रे वसिष्ठ ऋषि इन्द्रोदेवता गायत्रीच्छन्द क्षमिपातने विनियोग ॥ अथ मधुपर्कविधि .
कर्म्मविधि प्रागुक्त एव द्रष्टव्यो विवाहकाले । अतस्तत्र पुनर्नोक्तम् ।

Col —

इति गृह्यपद्धति समाप्ता ।
भार्गवो जमदग्निश्च पञ्चप्रवरसम्मित ।
श्रीधरशर्म्मणो नप्ता पौत्रस्त्रिविक्रमस्य च ॥
पुत्र आशाधरस्यैव सामवदेषु शाखवान् (?) ।

आह्निताग्निमायुरो विप्र[ ] छान्दोग्यगृह्यपद्धति ।
कर्म्मसिद्धामिमा चक्रे विष्णुनामा सुधी खलु ॥
विदन् दिवक्षं शोध्य सदेति प्रार्थना पुन ।
प्रसन्न हि मनो येषां प्रेक्षणीया सदैव ते ॥
दृष्टेय (?) सर्व्वशास्त्राणि छन्दोगान्यवलोकयन् ।
न चात्रातीतिकर्त्तव्य दोषदृष्टिपर मन ॥
दोषो ह्यविद्यमानो हि तचित्ताना प्रकाशते ॥

Last Col —

अग्निहोत्रीविष्णुना (?) कृता लिखिता च छन्दोगगृह्यपद्धति
प्रन्थस्य अर्द्धसमाप्ति ॥

Post Col —

स्वस्ति श्री सवत् १६०५ समये आनन्दनाम सवत्सरे + + +
वदि १२ सोमे तद्दिन । पठनार्थं परोपकारार्थं ।

A line after this is blurred over with ink

1371.

8092 कौथुमि-सामगानां संस्कारप्रयोगः ।

Kauthumi-Sāmag ānām Samskāra Prayoga

Forming part of Smārkodaya by Gāga Bhatta

Substance country made paper 10½ × 4½ inches Folia 19 Lines 10 on a page Extent in slokas, 400 Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति श्रीगागाभट्टकृत स्मार्त्ताकर्योदये कौथुमि सामगाना सस्कार-
प्रयोग समाप्त ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ कौथुमि सामगानां सस्कारप्रयोगा उच्यन्ते । तत्र पुण्याह-
वाचनस्वविशेषात् कात्यायनानामिव । तत्र सर्व्वप्रयोगित्वादपि
प्रयोग उच्यते ।

1372

6029 रामकुतूहलः । *Rāmakutūhalkh.*

By the son of Mukunda

Substance country made paper 13×6½ inches Fol. 86 Lines 13 on a page Extent in slokas 3400 Character modern Nagari Appearance fresh Complete Date Samvat 1911

Last Colophon —

इति श्रीरामकुतूहलोत्तरे छान्दोग्यनिबन्धे सकलनिबन्धार्थ-
द्योतक षोडश प्रकरण पूर्णम् ।

Post Colophon —

सवत् १९११ मी॰ आगह वदी १ वार मङ्गल । बालमुकुन्दस्येद
पुस्तक ३३ । स १८०६ प्रति लिखी (प्रतिलिपि ?)

The beginning of the work —

ॐ नम श्रीगणेशाय नम । श्रीमन्मद्यत्रिपुरसुन्दर्यै नम
श्रीसामवेदाय नमः ।

यस्य ज्ञानाद्यात्ममप्येकरूप
यस्य ज्ञानाद्भाति नानास्वरूपम् ।
नि सङ्कल्पेऽप्यौहदः सप्रपञ्च
यस्त वन्दे विष्णुमोङ्काररूपम ॥
गौरीश गिरिश मृड त्रिनयन शम्भुं हर त्र्यम्बकम्
गङ्गा धूर्जटिक भव पशुपति गङ्गाधर यो विभु ।
एव नाम गणेश्वर स्मरहर स्मृत्वा प्रबन्ध नवम्
नत्वोमाञ्च गणाधिप वितनुते किन्तस्य विघ्नाक्षयम् ॥
ब्रह्माम्भोधौ सप्रविश्यात्मशक्त्या
येनाम्नात शाश्वत धर्ममूलम् ।
ससाराब्धौ हेतुभूत द्विजाना
वन्दे श्रीमद् गोभिलाचार्यपादम् ॥

The object of the work —

कर्म्मागारे भवाब्धौ निपतितजनश्रेणीसन्त्राणपोत
नि सामान्य वरिष्ठ निगमगदितान्नान्यमात्राधिरूढम् ।
छान्दोग्ये गोभिलोक्तादभिमतसदाचारयोग्य सुबोध
ध्याय[ध्याय] प्रबन्ध कमपि च रचये श्रीरमाकान्तपादम् ॥

The author's father, family, Guru and native place —

देशानामपि मध्यदेशविदिते राष्ट्रे महाख्ये शुभे
श्रीमत्सूर्य्यकुले त्रिवेदिविमले ख्यातो मुकुन्दात्मज ।
काशीरामधरासुरार्चनपर तेनाद्यमारभ्यते
ग्रन्थोरामकुतूहलोस्तु सुतरां भूतौ सुहृच्छास्त्रिनाम् ॥
अथात सर्व्ववर्णांस्य तत्त्वज्ञानार्थसिद्धये ।
तन्मूलज्ञापनार्थश्च सदाचारो ऽभिधीयते ॥
सोऽपि वर्णाश्रमाणां वै पृथक्त्वेन विवक्षित ।
देशकाल-कुलाचार स्वशाखाभेदबोधक ॥
स आचार ऋषिभि पार्थक्येन स्पष्टीकृत । + + + + +
पुन कीदृश देशकालादिना वर्णाश्रमाणा भेदज्ञापक ।

So it relates to domestic rites, as prescribed by Gobhila for a Sāmavedī Brāhmaṇa It quotes and explains various texts bearing on the subject, and gives directions for the performance of the rites

3B, इति श्रीरामकुतूहले छान्दोग्यनिबन्धे सवन्धचतुष्टयविज्ञापनीय नाम प्रथम प्रकरण पूर्णम् ।

अथातश्चत्वारिंशत् सस्कारा अष्टगुणयुक्ता गौतमोक्ता द्विजातिविषयास्तेषा-मपि आदावेव अष्टौ सस्कारा द्विजत्वप्रतिपादका ते च ।

गर्भाधान पुसवन सीमन्तोन्नयन तथा ।
जातनामान्नभक्षाश्च चौलोपनयने तथा ॥

सस्कारानिति जानीयाद् गौतमोक्तविधानत । मार्कण्डेयपुराणश्च . . ...

अतएव श्रीमद्गोभिलाचार्यैः कौथुमिशाखायां सूत्रं प्रणीतत्वात्। तच्छिष्योप शिष्यपारम्पर्येणागत प्राप्य स्वशाखाविहितपरिशिष्टांश्चावलोक्य आम्नत कर्म्मानु ष्ठानाविरोधेन सुबोधार्थं स्मार्त्तसिद्धान्तकौस्तुभविधि प्रारभ्यते।

तत्र पुण्याह स्वस्तिवाचन-गणपतिमातृचतुर्दश नवग्रहपूजायुष्यजप-वृद्धि श्राद्धाना समस्त कर्म्मादिषु विधानात् कर्म्मप्रदीपोक्तविधिना मातृपूजनमारभ्यते।

कर्म्मप्रदीपे

गौरी पद्मा शची, etc., etc.

The other authorities consulted are —

4A, षड्विंशब्राह्मण, 4B, तथाच व्यास, 5B, वशिष्ठसूत्रम, वशिष्ठ, 7B, तथाच सादनिकापरिशिष्टम्, 32A, दक्ष, 35B, मनु, 41A, छान्दोग्यपरिशिष्ट, 56B, पितृसंहिता।

It is divided into two parts, the first consisting of 19 chapters and the second of 16 chapters

Part I

The colophon of the first chapter has been quoted above

5 इति श्रीरामकुतूहले छान्दोग्यनिबन्धे सगणाधिपगौर्य्यादिमातृनवग्रहा-वाहनपूजनप्रकरणं द्वितीयं पूर्णम्, 7B, ०वृद्धिश्राद्धप्रकरणं तृतीयं पूर्णम्, 10B ०कुशकण्डिकाख्य प्रकरणं चतुर्थं पूर्णम्, 17B, ०विवाहप्रकरणं पञ्चमं पूर्णम्, 20A, ०चतुर्थीकर्म्मप्रकरणं षष्ठ पूर्णम्, ०गर्भाधाननाम सप्तमप्रकरणम् पूर्णम्, 20B, ०पुंसवन नामाष्टम प्रकरणं पूर्णम्, 22A, ०सीमन्तोन्नयन नवम प्रकरणं पूर्णम्, 23A, ०जातकर्म्मप्रकरणं दशमं पूर्णम्, 24B, ०नामकरणप्रकरणं मेकादशकं पूर्णम् (The colophon of chapter XI on annaprasana has been omitted), 27A, ०चूडाकरणप्रकरणं त्रयोदशं पूर्णम्, 30A, ०उपनयनप्रकरणं चतुर्दशं पूर्णम्, 32A, सन्ध्योपासनप्रकरणं पञ्चदशकं पूर्णम्, 33A, ०ब्रह्मचारिव्रतोद्देशकं नाम षोडशकं प्रकरणं पूर्णम्, 33B, ०सावित्रव्रत विसर्गो नाम सप्तदशकं प्रकरणं पूर्णम्, 35B, ०समावर्त्तनप्रकरणमष्टादशं पूर्णम्, 38B, ०प्रकरणमेकोनविंशतिकं पूर्णम्।

Part II

Begins —

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ कार कौथुमि व्यास गोभिल जैमिनि तथा ।

नत्वा गणपतिञ्चाथ वक्ष्ये पञ्चमुखोमखम् ॥

चातुर्वर्णस्य सामान्यमनुष्ठानमुदाहृत ।

महामखमनावृत्य पतत्येव न संशय ॥

आदावेवोत्तरे तस्मात पञ्चयज्ञविधि ब्रुवे ।

प्राप्यते च फल यस्मात सूनादोषैर्न लिप्यते ॥ etc

41A, इति श्रीरामकुतूहले छान्दोग्यनिबन्धे वैश्वदेवप्रकरण प्रथमम 49A ०सामान्यहोमप्रकरण द्वितीय पूर्णम्, 51B, ०वास्तुपूजनप्रकरण तृतीय पूर्णम् 56A, ०पार्वणश्राद्धप्रकरण चतुर्थ पूर्णम् 61B इति रामकुतूहलोत्तरे छान्दोग्यनिबन्धे ऋषितर्पणोत्सर्गप्रकरणम् पञ्चम पूर्णम्, 63B ०उपाकर्म्म प्रकरणम् षष्ठं प्रकरणम् 64B, ०सप्तम प्रकरण पूर्णम् 68B, श्राम्याधान प्रकरणमष्टम पूर्णम् 71B, दर्शनामकप्रकरण नवम पूर्णम्, (The colophon of Ch X omitted) 74B, ०आश्वयुजीकर्म्मप्रकरण एकादश पूर्णम् 75B नवान्नप्राशनप्रकरण द्वादश पूर्णम्, 77A, आग्रहायणप्रकरण त्रयोदश पूर्णम 78B, अष्टकाप्रकरण चतुर्दशक पूर्णम् 82B, ०अन्वष्टकाप्रकरण पञ्चदश प्रकरणम् ।

The last colophon has already been given above

It ends with giving a list of contents

अनुक्रमणिका चेय सस्कारा गौतमोदिताः ।

सुखावबोधार्थतया अस्मिन्नेव प्रकीर्त्तिता ॥

सख्या प्रकरणानाञ्च त्रिंशत्पञ्चाधिकास्ति या ।

एकोना विंशति पूर्व्वे चोक्ता वै षोडशोत्तरे ॥

आलोकयिष्यन्ति च ये नित्य रामकुतूहलम् ।

स्मार्त्ते कर्म्मणि छन्दोगा मोह नेष्यन्ति ते क्वचित् ॥

दृष्ट्वा कर्म्मप्रदीपञ्च नवयज्ञमखस्तथा ।

आर्षिको वेदमन्त्राख्य परिसख्यानमेव च ॥

वाग्निष्ठ श्राद्धकल्पाख्य गृह्यासग्रहक तथा ।
एतन्मतमुपादाय साङ्गो विधिरिहोदित ॥
आनन्दाद्वयमप्रमेयविषय योगैकगम्य सदा ।
आसीद्भावि च साम्प्रत त्विति पदै शून्य मद ( ) ग्राश्वतम् ।
तस्मै कोटिनति विधाय सतत चाग्रामहे ग्राखिना
श्रीमद्गोभिलसूत्रसूत्रिरचित स्याद विधिर्भूतये ॥
अशेषाशिवहन्तार शिवया सयुत शिवम ।
त्रैलोक्यशिवद वन्दे देव हरिहरात्मकम ॥

1373

79. ऋषितर्पणम् । *Ṛṣi tarpanam*

For a description of the MS see L 817

The first seven leaves are lost, and twenty leaves only remain out of the 27 which completed the MS So the manuscript extends over 320 slokas only, a leaf in the average containing 16 slokas, and not 500 as put down by Rājendralala, who apparently did not notice that the MS had seven leaves missing

Post Col —

लिखित श्रीताजचन्दसुत श्रीतामयारामेण ॥ राजनगरमध्य सम्वत् १८०२ वर्षे शा १६६७ श्रावण सुदि ११ रवौ श्रीरस्तु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्री ॥

There is no clue to ascertain to what sakhā it belongs

1374.

5274 वृषोत्सर्गप्रयोगः । *Vṛṣotsarga prayogaḥ*

Substance foolscap paper 14×3½ inches Folia 14 Lines 6 7 on a page Extent 8 slokas 336 Character Bengali Date Saka 1790 Appearance fresh Complete

A priest's manual on the consecration of a bull in a śrāddha.

Beginning :—

अथ सामगवृषोत्सर्गप्रयोगः । तत्र गोष्ठशालायां वितानयुक्तायां पुण्यभूमौ वा प्रागुदक्प्रवनं देशं गोमयेनोपलिप्य दद्यात्प्रामादयेत् ।

Colophon —

इति सामगानां वृषोत्सर्गप्रयोगः ।

Post Colophon Statement .—

खपक्षिमुनिमहीसम्मिते शाकवर्षे
वृषगवदिनकान्तेऽहीन्दुमे मित्रपक्षे ।
हिमगिरितनुजाया पादपद्मं विभाव्य
लिपनमिदमकार्षीत् श्रीयुत कान्तिचन्द्रः ।

1375.

218 श्राद्धविधिः । *Śrāddha vidhi*

Substance country made paper 15 × 3¾ inches Folia, 5 Lines 7 on a page Extent in ślokas 100 Character Bengali Appearance, fresh Complete

Directions for the annual śrāddha according to the Sāma Veda.

1376

4601. सन्ध्याप्रयोगः । *Sandhyā prayogah.*

Substance country made paper 14 × 3¾ inches Folia, 5 Lines, 3 on a page Character, Bengali of the nineteenth century Appearance, fresh Incomplete

With explanatory notes in Sanskrit

1377.

10679. *The Same.*

Substance fool-cap paper 13 × 4 inches Folia, 3 Lines, 7 8 on a page Character modern Nāgara Appearance fresh Complete

Col. :— इति सामगानां सन्ध्याविधिः ॥

Post Col. :—

लिपिरियं श्रीरामचरणविद्यालङ्कारः पाठकश्रीमधुसूदन देवशर्म्मणा ॥

1378.

2740

Substance, country-made paper 9½ × 1½ inches Folium, one Lines, 16+7. Character, Nāgara Appearance, fresh

One leaf only beginning —

अथेष्टिकारः ।

गोभिलः ।

पश्चान्ता उपवसथाः पश्चादयोऽभियष्टया इति उपवासो न्वाधानं तत्र मध्याह्ने तत् पूर्व्वं वा पर्व्वप्रतिपत्सन्धौ तद्दिने याग इत्यादि ।

1379.

5280 **दशकर्म्मपद्धतिः ।** *Daśa karma-paddhati*

By Bhavadeva

Substance, country-made paper 13½ × 2½ inches Folia, 51 Lines, 5 on a page Character, Bengali Date, Saka 1766 Appearance, fresh Complete

Colophon .—

इति भवदेवभट्टविरचिता दशकर्म्मपद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon Statement :—

श्रीदुर्गा श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्री भवनाथदेवशर्म्मणा पुस्तकमिदं स्वाक्षरम् । शकाब्दा १७६६ । २ । २७ ।

चित्तचरणे मतिरास्तां । श्रीराम शरणम् ।

कान्त वक्ति कपोतिकाकुलतया नाथान्तकालोऽधुना

व्याधोऽधः शरचापसन्धृतकरः श्येनः परिभ्राम्यति ।

इत्थं सत्यहिना स दष्ट इषुणा श्येनस्तु तेनाहत

तूर्णं तौ तु यमालयं गतमहो (?) दैवी विचित्रा गतिः ॥

1380.

10371 *The Same*

Substance country made paper 13×5 inches Folia 47 Lines 8 on page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old Complete

The work ends in 41A, इति दशकर्म समाप्त।

The rest of the MS is taken up with the following *Saṃskāra*, added by the scribe —

गर्भाधान च्यवाधिवासमन्त्राः।

1381.

5760 सुबोधिनी। *Subodhinī*

By Śiva Rāma Śukla

Substance country-made paper 9¾×4½ inches Folia 1 to 45, 46 to 77, 66 to 136 The contents of the leaves 46th to 65th have been restored in a new hand in 32 leaves marked from 46 to 77 Lines 9 on a page Character Nāgara Date Saṃvat 17.. Appearance old and discoloured Complete

The maṅgalācaraṇa and the object of the work

प्रणम्य तात विश्राम विप्रेश भगदम्बिकां।
कृपाचिन्तामणी स्वीये निर्मितानां तु कर्म्मणां॥
प्रयोगपद्धति सम्यग् गृह्यां सुप्रसादतः।
सामगानां हितार्थाय कुर्वे नाम्ना सुबोधिनीं॥

The work ends —

यस्याः कृपाकटाक्षेण पद्धतिर्निर्म्मिता मया।
परिश्रमेण सा देवी प्रीता भवतु सर्व्वदा॥

Colophon —

इति विद्वन्मुकुटमणिमाणिक्यमनोराजितचरणकमलशुक्लश्रीविश्रामात्मजशिवरामविरचितायां सुबोधिन्यां पञ्चमप्रकाशप्रयोगपद्धतिः समाप्ता॥

Col. :— इति सामगानां सन्ध्याविधिः ।

Post Col. :—

लिपिरियं श्रीरामचरणविद्यालङ्कारः पाठकश्रीमधुसूदन देवशर्म्मणः ॥

1378.

2740.

Substance, country-made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folium, one. Lines, 16+7. Character, Nāgara Appearance, fresh

One leaf only beginning —

अथेष्टिकालः ।

गोभिलः ।

पश्चात्ता उपवसथाः पश्चादयोऽभियष्ठ्या इति उपवासो ऽन्वाधानं तच्च मध्याह्ने तत् पूर्व्वं वा पर्व्वप्रतिपत्सन्धौ तद्दिने यागः इत्यादि ।

1379.

5280. **दशकर्म्मपद्धतिः ।** *Daśa-karma-paddhati.*

By Bhavadeva

Substance, country-made paper $13\frac{1}{4} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Folia, 51 Lines, 5 on a page Character, Bengali Date, Saka 1766 Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति भवदेवभट्टविरचिता दशकर्म्मपद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon Statement :—

श्रीदुर्गा श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्री भवनाथदेवशर्म्मण पुस्तकमिदं स्वाक्षरम् । शकाब्दाः १७६६ । २ । २७ ।

पितृचरणे मतिरास्ता । श्रीरामः शरणम् ।

कान्त वक्ति कपोतिकाकुलतया नाथान्तकालोऽधुना

व्याधोऽधः शरचापसन्धृतकरः श्येनः परिभ्राम्यति ।

इत्थं सत्यहिना स दष्ट इषुणा श्येनस्तु तेनाहतः

तूर्णं तौ तु यमालयं गतमहो (?) दैवी विचित्रा गतिः ॥

1380.

10371 *The Same*

Substance country made paper 13×5 inches Folia 47 Lines 8 on page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old Complete

The work ends in 11A, इति दशकर्म समाप्त।

The rest of the MS is taken up with the following Saṃskāra, added by the scribe —

गर्भाधान यथाधिवासमन्त्राः।

1381.

5760 सुबोधिनी। *Subodhinī*

By Śiva Rāma Śukla

Substance country-made paper 9¼×4¼ inches Folia 1 to 45 46 to 77 66 to 130 *The contents of the leaves 46th to 65th have been restored in a new hand in 32 leaves marked from 46 to 77* Lines 9 on a page Character Nāgara Date Saṃvat 17.0 Appearance old and discoloured Complete

The maṅgalācaraṇa and the object of the work

प्रणम्य तात विश्राम विघ्नेश जगदम्बिका।
कृपाचिन्तामणी स्वीचे निर्णताना तु कर्मणां।
प्रयोगपद्धति सम्यग् सुरूपां सुप्रकाशत।
सामगानां हितार्थाय कुर्वे नाम्ना सुबोधिनीं।

The work ends —

यस्या कृपाकटाक्षेण पद्धतिर्निर्मिता मया।
परिश्रमेण सा देवी प्रीता भवतु सर्वदा।

Colophon —

इति विद्वन्मुकुटमणिमालिकानीराजितचरणकमलयुगलश्रीविश्रा-
मात्मजशिवरामविरचितायां सुबोधिन्यां पञ्चमप्रकाशप्रयोगपद्धति
समाप्ता।

Col. :— इति सामगानां सन्ध्याविधिः ।

Post Col. :—

लिपिरियं श्रीरामचन्द्रविद्यालङ्कारः पाठकश्रीमधुसूदन देवशर्म्मणः ।

1378.

2740.

Substance, country-made paper 9½ × 4½ inches Folium, one Lines, 10+7. Character, Nāgara Appearance, fresh

One leaf only beginning —

पर्वेष्टिकालः ।

गोभिलः ।

पन्चान्ता उपवसथ्याः पन्चादयोऽभियष्टव्या इति उपवासो ऽन्वाधानं तत्र मध्याह्ने तत् पूर्वं वा पर्व्वप्रतिपत्सन्धौ तद्दिने यागः इत्यादि ।

1379.

5280. **दशकर्म्मपद्धतिः ।** *Daša karma-paddhati*

By Bhavadeva

Substance, country made paper 13½ × 2½ inches Folia, 51 Lines, 5 on a page Character, Bengali Date, Saka 1766 Appearance, fresh Complete

Colophon :—

इति भवदेवभट्टविरचिता दशकर्म्मपद्धतिः समाप्ता ।

Post Colophon Statement :—

श्रीदुर्गा श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्री भवनाथदेवशर्म्मणः पुस्तकमिदं स्वाक्षरम् । शकाब्दा १७६६ । २ । २० ।

पितृचरणे मतिरास्तां । श्रीरामः शरणम् ।

कान्ते वक्ति कपोतिकाकुलतया नाथान्तकालोऽधुना

व्याधोऽधः शरचापसज्जितकरः श्येनः परिभ्राम्यति ।

इत्थं सत्यहिना स दष्ट इषुणा श्येनस्तु तेनाहतः

तूर्णं तौ तु यमालयं गतमहो (?) दैवी विचित्रा गतिः ॥

89A, अथ द्वादशाहकृत्यम्। तत्र सपिण्डीकरणम्। तस्य अनेककालत्वेपि कलौ द्वादशाह एव कार्यमनित्यत्वाच्छरीरस्य। पूर्व्वेद्युर्ब्राह्मणानां निमन्त्रण वैश्वदेवार्थं द्वौ विप्रौ एकश्च प्रेतार्थम्। प्रेतस्य पित्रादे यैं सह सपिण्डीकरणम्, तत्रयार्थं त्रीन्। एवं पञ्च निमन्त्रणम्। अशक्तौ तु दैवे प्रेते त्रये चैकैक इत्येव त्रीन। प्राङ्मुख विप्रद्वयमुपवेश्य यवस्ते (?) तयोर्दक्षिणजानु आलभ्य श्व करिष्य माणसपिण्डीकरणश्राद्धे विश्वदेवार्थं युवामद्य निमन्त्रयामि। ततो निमन्त्रितौ स्व इति ताभ्यामुक्ते अक्रोधनै इत्यादिना नियमान् श्रावयेत।

So according to this there must be a living Brāhmana to eat the Śraddhanna or funeral food and not their effigy in Kusā as prescribed in Bengal

11B, इद विष्णु र्विचक्रमे इद विष्णवे न मम, मानस्तोके॰ इद रुद्राय न मम।

So it utters न मम in the style of a Rgvedi Brāhmana though it is intended for a follower of the Sāmaveda

End —

भोऽच्छातीयविश्रामशुक्लस्य तनयेन हि।

शिवरामेण रचिता पद्धतिर्विदुषा मुदे॥

Colophon —

इति विद्वन्मुकुटमाणिक्यनीराजितचरणकमलशुक्लश्रीविश्रामात्मजशिवरामविरचिता श्राद्धचिन्तामणौ तृतीयप्रकाशप्रयोगपद्धति समाप्ता।

Post Colophon Statement —

मातः परतरः नान्यत् त्वत्त पश्यामि चक्षुषा।

अतस्त्व पाहि द्दु खान्मा शरणागतवत्सले॥

There are three verses more

Then the date —

सवत् १७३० वर्षे आश्विन सुदि ८ सोमे लिखितम्।

श्राद्धचिन्तामणि सम्पूर्ण।

लेखकपाठकयो शुभ भवतु॥

Post Colophon Statement :—

लेखकपाठकयोः शुभं भवतु ॥

मङ्गलं लेखकानां च पाठकानां च मङ्गलं ।
मङ्गलं सर्व्वलोकानां भूमिभूपतिमङ्गलं ॥
यावल्लवणसमुद्रो यावन्नक्षत्रमण्डितो मेरुः ।
यावच्च चन्द्रादित्यौ तावदिदं पुस्तकं जयतु ॥

अद्येह अहंमदावादमध्ये प्रकंदरपुरमध्ये वास्तव्यं श्रीआभ्यंतर उदीच्यसहस्रज्ञातीयपं० जयदेवात्मज-दयानन्देन लिखितमिदं पुस्तकं समाप्तम् । संवत् १७ आषाढादि ५६ वर्षे माघमासे शुक्लपक्षे द्वितीयायां तिथौ भृगुवासरे उत्तरायणगते श्रीसूर्ये श्राद्धचिन्तामणिप्रयोगपद्धतिं समाप्तं(?) ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया आत्मपठनार्थं लिखितं तथाच परोपकारार्थं ॥ स्वय लिखितं ॥ शुभं भवतु ॥ कल्याणमस्तु ॥ श्रीशिवो जयति ॥

1382.

5974. *The Same.*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 251 Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 3000 Character, Nāgara Date, Saṃvat 1730. Appearance, old and soiled Complete Written in two different hands

The second hand begins in leaf 146 and ends in 175. Then the first hand resumes and writes to the end.

It is based on the author's Śrāddha-Cintāmaṇi to which it is intended as a practical manual.

See I O Catal. No. 1735 and for Śrāddha-Cintāmaṇi see Oxf. 710.

The author speaks of Nārāyaṇa Bhaṭṭa (1514–1574) in the very beginning So it is clear that Śrāddha-Cintāmaṇi quoted by Raghunandana (1567) must be by Vācaspati Miśra (1500) and not by our author. For Nārāyaṇa Bhaṭṭa is known to be a contemporary of Raghunanda On the other hand our author is quoted by Nirnay-sindhu (1612 A.D.).

3B, इति श्रीद्विवेदश्रीश्रीपतिकनिष्ठतनय वासुदेव विरचितायां कृत्या-निर्हरणसूक्तगणव्याख्यायां बालबोधविवेकिन्या दूष्यादूषिरसीति सूक्त-व्याख्यान समाप्तम्। A V II 11

6B, इतीश्वाना ल्वेति सूक्तत्रयाद्यर्धं सूक्त व्याख्यातम्।

8B, इति सम ज्योतिरिति द्वितीय सूक्त व्याख्यातम्।

10B, इति उतो ब्रसीति तृतय सूक्त व्याख्यातम्।

These three suktas form the 17th, 18th and 19th sūktas of the 4th kānda of A V

इति श्रीद्विवेदश्रीपति कनिष्ठतनय वासुदेव-विरचिताया कृत्यानिर्हरणसूक्तगणव्याख्याया बालबोधविवेकिन्या ईशानान्त्वेति सूक्तत्रय व्याख्यान समाप्तम्।

अथ क्रमप्राप्त [ये] पुरस्तादित्यर्धर्चमयगणपरिपठित व्याख्यायते।

12B, इति श्रीद्विवेद ॰ ये पुरस्तादिति सूक्तव्याख्यान समाप्तम्।

A V IV 40

16A, इति श्रीद्विवेद ॰ सुपर्णस्त्वान्वविन्ददिति त्रयोदशर्चसूक्तव्याख्यान समाप्तम्। A V V 14th.

21A, ॰यां ते चक्रुरिति द्वादशर्चसूक्तव्याख्यान समाप्तम्।

A V V 31st

22A, प्रतीचीन फलो हि त्वमिति तृच-सूक्तव्याख्यान समाप्तम्।

A V VII 65th sūkta

28A, ॰अथ प्रतिसर इति अर्धसूक्ताभिध द्वाविंशर्च सूक्तद्वय व्याख्यान समाप्तम्। A V VIII 5

इति या कल्पयन्ति यत्नेन प्रतिज्ञातानि दूष्यादूषिरसीत्यादिकानि रचापि(?) कृत्यानिर्हरण सूक्तानि व्याख्यातानि।

Here ends the Kṛtyānirharana sūktagana vyakhyanam It is an explanation of a collection of Sūktas from Atharva veda, directed against witchcraft, Kṛtya meaning a witch Aufrecht says that the text belongs to the first adhyaya of the tenth kānda, of which however the first four rks of the first sūkta only are found at the beginning

1383.

4196A आथर्व्वणसंहिता । *Atharvana Samhitā.*

Substance, country-made paper alternately white and yellow 14×6 inches Folia, 268 Lines, 8 on a page Character, Bengali Date Saka 1741 Appearance, fresh Complete

It belongs to the recension published by Roth and Whitney

Post Colophon Statement:—

एवं खण्डे अनुवाक ८ सूक्त १४३ ऋचा ८३६ सर्व्वेषु काण्डेषु ऋचा संख्या ६०१५ शुभमस्तु ग्रन्थसंख्या ६६८० शकाब्दा १७४१ आषाढ़स्य तृतीयदिवसे समाप्तम् । श्रीईश्वरचन्द्रमुखोपाध्याय-लिखितमेतत् मोकाम वाराणस शुभमस्तु ॥ श्रीश्रीहरि श्रीहरि जयदुर्गायै ।

1384.

1723 कृत्यानिर्हरणसूक्तगणव्याख्या बालबोधविवेकिनी *Kṛtyā-nirharana-sukta-gana-vyākhyā Bālabodha-vivekini* and शौनकीयप्रत्यङ्गिराकल्प । *Śaunakiya Pratyangira Kalpa*

By Vāsudeva.

Substance, country made paper 16¼×5¼ inches Folia, 34 Lines, 10 on a page. Extent in slokas, 1050 Character Nāgara Date, Saṃ 1830 Appearance, fresh Incorrect

Post Col :—

सवत् १८३० ।

For the beginning of Kṛtyānirharana-sūktagana-vyākhyā see Stein. Extr 243, p 247

उत्पातशान्ति र्दैवानां कोपशान्तिस्तथैव च ।
पक्षशान्तिः रोगशान्तिः ग्रहशान्तिस्तथैव च ॥

End :— अथर्वमन्त्रात् सप्राप्ता सर्वसिद्धिर्भविष्यति सर्वसिद्धिर्भविष्यति ।

Col. :— इत्याथर्वणे शौनकीये प्रत्यङ्गिराकल्पः समाप्तः ।

1385.

1871. प्रत्यङ्गिरासूक्तम् ।

Substance, country made paper $9 \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 5 Lines 8 on a page Extent in ślokas 50 Character Nāgara Appearance old

A paraphrase in 49 verses in the anustubh metre, of the first three sūktas of the 10th kānda of the Atharvaveda There is a similar paraphrase of the Rudra Sūktas of the Vājasaneya Saṃhitā in the Vallālacarita

On the obverse of the first leaf occurs the following —

सिंहो सिंहमुखी सखी भगवती प्रोत्फुल्लनेत्रोज्ज्वला
शू[ल]शूलकपालपाशपरशुध्यायोपशस्तान्भुजाम् ।
दंष्ट्राकोटिविशङ्कितास्यकुहरामारक्तनेत्राज्ज्वला
बालेन्दूज्ज्वलमौलिका भगवती प्रत्यङ्गिरामर्थये ॥

The work begins —

या कल्पयन्तीत्यृषामन्त्रस्य प्रत्यङ्गिरा ऋषिरनुष्टुप पङ्क्ति-बृहत्य
श्छन्दांसि । श्री दुर्गादेवता ॐ बीजं हि शक्तिः मम शत्रुमन्त्र
नाशार्थे विनियोगः ॥

या कल्पयन्ती । शौरयः । क्रूरा सत्या ।
वधूमिवा । तां ब्रह्मणापनिर्नु । प्रत्यक्कर्तार मृच्छतु ॥ १ ॥
शीर्षं एवती कर्णवती विश्वरूपा भय । करी ।
यः शापिवोदिशाय स्वा त्रिभ त्व योऽभ्यांश्चभि ॥ २ ॥

It ends —

पट पुट भङ्ग माशाक्ये त्रिधूमाभिसमप्रभे ।
भङ्गि यमू त्रिशूलेन कृष्यस मित्र शोणित ॥ ४८ ॥
एको मन्त्रः प्रयोगाय च । व प्रहरिणो भङ्ग ॥

Then follows शौनकीय प्रत्यङ्गिरा कल्पः, which is but a rite of the Tantrika form in connection with Krtyāharaṇa.

It begins —28B,

अथ प्राधान्येन व्याख्यातव्यत्वेन प्रतिज्ञात क्रमप्राप्त या कल्प
यन्तीत्यर्थसूक्ताभिध द्वात्रिंशदृच सूक्तत्रय व्याख्यायते ।
तत्र तावत् प्राचीनस्तत्कल्पो लिख्यते । स च यथा ।
नमोऽथर्व्ववेदाय ।
ब्रह्मलोके सुखासीन सर्व्वलोकगुरुं शिवम ।
सर्व्ववर्णमय साक्षात्सर्व्वतेजोमय परम् ॥
सर्व्वविद्यापर शश्वज्ज्ञानोपायार्णव वरम ।
प्रणम्य सर्व्वदेवाश्च ऋषय प्रथमागता ॥
वशिष्ठो वामदेवश्च जावालि कपिलस्तथा ।
नारदश्च शुक कण्वो विश्वामित्रश्च काश्यपः ॥
अगस्त्यश्च पुलस्त्यश्च दुर्व्वासा जनकादय (वशिष्ठकादय) ।
एवमादिमुनीन्द्राणा वृन्दमध्ये पितामहम् ॥
पप्रच्छ च मुनिश्रेष्ठ शौनक सुमहातपा ।
अथर्व्वणस्य माहात्म्य यथावद् वक्तुमर्हसि ॥
उवाच तस्मे देवेशो रहस्य परम शिवम ।
सर्व्वदेवमय साक्षादथर्व्वणमिहोच्यते ॥
तदग्र मन्त्रभागेषु प्रत्यङ्गिरसमुच्यते ।
यद्द्वात्रिंशदृच प्रोक्ता सर्व्वकार्य्यार्थसाधका ॥
गुह्याद् गुह्यतरा साक्षात्त्रैलोक्यविजये परा ।
शिवेनोक्ता मया लब्धा समाहितमना शृणु ॥
शान्तौ पुष्टौ समृद्धौ च महामृत्युभये तथा ।
अभिचारिककृत्याख्या शान्तिप्रत्यभिचारिके ॥
निग्रहानुग्रहे चैव सर्व्वपापहर शुभम ।
भूतप्रेतपिशाचादिग्रहबाधानिवारणम ॥

BRĀHMAṆAS OF THE ATHARVA-VEDA

1386.

331. गोपथब्राह्मण । *Gopatha Brāhmaṇa*

A portion of Rājendralāla Mittra's MS. for the press

These leaves are written in beautiful, bold Devanāgarī, on foolscap paper, but are soiled by the hands of the compositor, and bear in places directions for the press

1387

4196B. *The Same*

Substance country-made paper Yellow and white 14 × 4 inches Lines 8 on a page Character Bengali Written in the same hand as Catal No 1383 Appearance fresh Complete

Published in the Bibl Ind Series

Post Colophon Statement —

लिखित श्रीईश्वरचन्द्र मुखोपाध्याय मोकाम वाराणस ।

शिवाय नमः ।

1388.

2249 मुण्डकोपनिषत् । *Muṇḍakopaniṣad*

Substance, country made paper 7¾ × 4 inches Folia 8 Lines 7 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

Printed in the Bibl Ind. Series, pp. 262 to 325 of a collection of Upaniṣads

1389.

9525. *The Same*

Substance country-made paper 13 × 5 inches. Folia, 3 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 90 Character, Nagara. Appearance fresh Prose Generally correct Complete

The text only

Colophon —

इति श्रीप्रत्यङ्गिरासूक्त समाप्तम् ॥ ६ ॥ श्रीकालभैरवार्पणमस्तु ॥

Post Col —

हे पुस्तक नानादिक्षित भागवतटोकेकर याचे असे लिखित पाण्डुरंग विनायक ॥

This is called Pratyangira Kalpa because Rsi Angirah was the first to use these sūktas in his Abhicara, i e the six cruel rites

Leaf 2A —

यथा त्वाङ्गिरस पूर्व्वं भगवन्त्वापसेधिरे ।
अत्र यस्य वसिष्ठाश्च तथैव त्वामसेधिरे ॥

Vide A V 10 6 —

प्रतीचीनश्चाङ्गिरसोऽध्यक्षो न पुरोहित ।
प्रतीचीः कृत्या आकृत्यामून्कृत्याकृतो जहि ॥

Of which the above verse appears to be a paraphrase in Classical Sanskrit

It begins —

पदच्छर पर ब्रह्म विद्यागम्यमितीरितम् ।
यस्मिन् यति भवेत्यात सर्वं तम्याम सध्यम् ।

ब्रह्मोपनिषद् गर्भोपनिषदाद्या आथर्वणवेदस्य ब्रह्मः उपनिषदः सन्ति ।

1392

9526 **मुण्डकोपनिषट्टीका ।** *A comm on the same text*

Substance country made paper 13x inches Folia 6 Lines 12 on a page Extent in slokas 209 Character Nagara Appearance tolerable Complete

From the note on the margin मु॰ उ॰ दा॰ it appears to be by Dāmodara

Beginning —

अस्या आथर्वणिकोपनिषदो मोक्षहेतुब्रह्मविद्याप्रतिपादकत्वात् अनुबन्धचतुष्टय सिद्ध । विद्याया ब्रह्मादिमहत्सम्प्रदायोक्तिविद्यास्तुतेर्वे स्तुति ओदप्रदोषगाथा ब्रह्मक सर्वत्रप्रकस्य ब्रह्मविद्याया वाक्यो त्पदत्वमित्यस्य ब्रह्मरूपाया सर्वविद्याप्रतिष्ठत्वे सर्वविद्याविद्यानां ब्रह्मविद्याया विदितत्वसम्भवेन सर्वविद्यासमाप्तिभूमित्वात् वा प्रति ष्ठात्वमित्यादि ।

1393

949 **काठवल्ल्युपनिषदालोकः मुण्डकोपनिषदालोकश्च ।**

Comm on Kathavalli and Mundakopanisad

By Vijnanabhiksu

For the manuscript see L 1813

1394

440 **आथर्वणोपनिषद्भाष्यम् ।** *Atharvanopanisadbhasyam*

By Ananda Tirtha the founder of the Madhva School

For the manuscript see L 1372

1390.

11072. मुण्डकोपनिषद्भाष्यव्याख्यानम् ।

A sub comm to the same

By Anandagiri

Substance country made paper 13×6¾ inches Folia 15 In Tripatha form Character Nāgara of the thirteenth century Appearance, fresh Complete

The leaves are marked with the letters मु॰ भा ष्या

The comm begins —

श्रीगणेशाय नम ।

ॐ नमो ब्रह्मणे ।

ॐ यदक्षरं परं ब्रह्म विद्यागम्यमितीरितं ।
यस्मिन् ज्ञाते भवेज् ज्ञातं सर्व्वं तस्मामसंशयम् ॥

ब्रह्मोपनिषद्गर्भोपनिषदाद्या अथर्व्ववेदस्य बह्व उपनिषदः सन्ति । तासां प्रातीरिके अनुपयोगित्वेन अव्याचिख्यासितत्वाद्दुरूहत्वादिगुणको यस्मोक्तिरित्यधिकरणोपयोगितया मुण्डकस्य व्याचिख्यासितस्य प्रतीकमादत्ते ब्रह्मा देवानामित्याद्याथर्व्वणोपनिषद्व्याचिख्यासितेति विशेष ॥

Edited by Dr. E. Roer, in the Bibl Ind, 1850 The text was first translated into English by Raja Rammohan Roy

1391.

1657. *The Same.*

Substance country-made paper 9¼×5 inches Folia 9 Lines, 13, 14 on a page Extent in ślokas 200 Character, Nagara Appearance tolerable Prose Complete

Colophon —

इति मुण्डकभाष्यटिप्पणम् समाप्तम् ।

Complete in 38 leaves The Ātharvanopaniṣad is said to be the Maṇḍūkopaniṣad, which is complete in 3 Praśnas

1399

9016 *The Same*

Substance, country made paper 10×4 inches Folia 31 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 550 Character, Nāgara Fresh Complete

Complete in 31 leaves

The Colophon :—

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्य-परमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीशङ्करभगवतः कृतावाथर्वणोपनिषत्प्रश्नभाष्यं सम्पूर्णं समाप्तं । ॐ तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

1400

1658 **प्रश्नोपनिषद्भाष्यविवरणम्** । *A sub-comm on the same*

By Nārāyanendra Sarasvati, the disciple of Jñānendra, the disciple of Kaivalyendra

Substance country made paper 9¼×5 inches Folia, 29 Lines 13, 14 on a page Extent in ślokas 1150 Character Nāgara Appearance tolerable Complete

Colophon —

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीकैवल्येन्द्रशिष्यज्ञानेन्द्र-उभयपादसेवि-नारायणेन्द्रसरस्वतीविरचितं प्रश्नोपनिषद्भाष्यविवरणम् समाप्तम् ।

It begins :—

आथर्वणो ब्रह्मा देवानामित्यादिमन्त्रैरेव आत्मतत्त्वस्य निर्णीतत्वात् तस्यैव ब्राह्मणेन तदभिधानं पुनरुक्तं स्यादित्याशङ्क्य तस्यैवेह विस्तरेण प्राणोपासनादिसाधनसाहित्येन अभिधानात् न पौनरुक्त्यमिति वदन् ब्राह्मणमवतारयति मन्त्रोक्तेति विस्तरेति । मन्त्रे हि द्वे विद्ये वेदितव्ये परा चेति अपरा चेति उक्ता तत्र परा ऋग्वेदाद्यभिधायेत्युक्तम् । सा च विद्या कर्मरूपा उपासनारूपा ।

It is not a comm on the Upanisads of Atharva Veda, as Rājendralāla says, but on the Ātharvanopanisad by which the Mundakopanisad is meant

1395

9530. *The Same*

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia, 3 Lines 12 on a page Extent in slokas 114 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

Beginning:—

ॐ श्रीगणेशाय नमः। सुकेशा च भारद्वाज शैब्यश्च सत्यकाम सौर्य्यायणीच गार्ग्य कौशल्यश्चाश्वलायनो भार्गवो वैदर्भिः कबन्धी कात्यायन स्ते है ते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठा परंब्रह्म अन्वेषमाणा एष ह वै तत्सर्व्वं वक्ष्यतीति। इत्यादि।

1396.

2250 प्रश्नोपनिषत्। *Praśnopanisat*

Substance, country-made paper 9½×4½ inches Folia, 9 Lines, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured Complete

Printed in Bibl. Ind. in a collection of Upanisads

1397.

9791. *The Same.*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 7 Lines, 8 on a page Extent in slokas 115 Character Nagara Appearance tolerable Prose Generally correct

1398.

8595 आथर्व्वणोपनिषत्प्रश्नभाष्य। *Atharvanopanisat-prasnabhāsya*

By Śankarācārya

Substance, country paper 9½×4 inches Folia, 38 Lines, 9 on a page. Extent 600 slokas Character Nagara Fresh Complete

An exposition of the Praśnopaniṣad in the kārikā form, in imitation of Gauḍapāda's Kārikā on Māṇḍūkyopaniṣad

The commentator, Ānandatīrtha, is the founder of the Māddhva School and bases his interpretations of the text on the Vaiṣṇavite doctrine.

It begins thus —

श्रीवेदव्यासाय नमः ।

श्रीपूर्णप्रज्ञपूजितचरण-श्रीसीतापतिरामचन्द्राय नमः ।

नमो भगवते तस्मै प्राणादिप्रभविष्णवे ।
अमन्दानन्दसान्द्राय वासुदेवाय वेधसे ॥
प्रजानां पालनाद् विष्णुः प्रजापतिरितीरितः ।
स वायुं सूर्य्यनामानं चन्द्रनाम्नीं सरस्वतीम् ॥
सूर्य्यचन्द्रगतो देवः ससर्ज पुरुषोत्तमः ।
तावाविश्य स्वयं विष्णुः सर्व्वस्रष्टा करोत्यजः ॥
अमूर्त्तस्य स वायुस्तु मूर्त्तस्य सरस्वती ।
आदित्यस्य स वायुस्तु प्राणानात्मनि सनयेत् ॥

End —

नमो नमोऽस्तु हरये प्रेष्ठप्रेष्ठतमाय मे ।
परमानन्दसन्दोहसान्द्रानन्दवपुष्मते ॥

The last Col —

इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्पादविरचितं श्रीमत् षट्प्रश्नोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ।

Post Col —

श्रीमध्ववल्लभ श्रीनृसिंहप्रीत्यै लिखितं उपेन्द्रयतिना ।

1404

951 **प्रश्नोपनिषदालोकः** । *Praśnopaniṣadāloka*

By Vijñāna Bhikṣu

For the manuscript see L 2051 Leaves are marked from 96 to 112

तत्र द्वितीयाद्वितीयतृतीयप्रश्नाभ्यां विव्रियते । आद्या कार्यकारणे विवृतेति नेह विव्रियते । उभयो मल तु ततो वैराग्याय प्रथमप्रश्ने स्वीक्रियते ।

1401.

11034 *The Same*

Being a commentary on Sankara's Bhāsya on the Prasnopanisad

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 45 Lines, 10 on a page Extent in slokas 1100 Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Last Col —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीमत्कैवल्येन्द्रशिष्य ज्ञानेन्द्रगुरुचरणसेवि-नारायणेन्द्र-सरस्वतीविरचित प्रश्नोपनिषद्-भाष्यविवरण (विवर्ण) समाप्तम् ।

Post Col. —

ॐ तत्सत् ब्रह्मार्पणमस्तु मिति माघाके कृष्णपक्षे रविवासरे सवत् १८५० (evidently the date of the copying of the original)

1402

9516 अथर्वणप्रश्नोपनिषद्दीपिका ।

Text with the comm Dipikā

By Sankarānanda Bhagavat

Substance country made paper 13×5 inches Folia 19 Lines 10 on a page Extent in slokas 722 Character Nagara Appearance fresh Complete

1403.

254 प्रश्नोपनिषद्भाष्यम् । *Prasnopanisadbhāsya*

By Anandatirtha

Substance country made paper 10×5 inches Lines 10 on a page Extent in slokas 00 Character Nagara Appearance old Verse Complete

गायत्री यत्र देवी स्यात् तत्र श्री परिकीर्त्तिता ।
गायत्री नाम ब्रह्माणी देवी लक्ष्मीः प्रकीर्त्तिता ॥

and 6 lines more

Then —

इद पुस्तक खे॰ वे॰ का॰ ।

Then —

A few lines on Cakrābjalakṣana.

1409

9511 माण्डूक्योपनिषत् *with the comm* दीपिका । *Dipika*

By Sankara Bhagavat

Substance country made paper 13×5 inches Folia 4 Lines 12 on a page Extent in ślokas 126 Character Nagara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमच्छङ्कर[ानन्द]भगवत्पूज्यपादविरचित माण्डूक्योपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

1410.

9422 *The Same*

Substance country made paper 9½×11 inches Folia 7 Lines 14 on a page Extent in ślokas 108 Character Nāgara Appearance tolerable Complete

See L 2559

1411.

948 माण्डूक्योपनिषदालोकः । *Comm on the same called Āloka*

By Vijñānabhikṣu

For the manuscript see L 1808

1405.

9528. **प्रश्नोपनिषट्टीका ।** *A comm on Praśnopanisat.*

Substance, country-made paper 13×5 inches Folia, 6 Lines, 15 on a page Extent in slokas 204 Character, Nāgara. Appearance, fresh. Complete

It is an anonymous comm. on प्रश्नोपनिषत्.

Beginning :—

आथर्व्वणे मुण्डमन्त्रार्थविस्तारानुवादीदं ब्राह्मणं मुण्डकानुबन्धैरेव सानुबन्धं । आख्यायिका विद्यास्तुत्यर्था ब्रह्मचर्य्यादिसाधनविधानार्था च । सुकेशा भारद्वाज इत्यादिके द्वे द्वे पदे एकैकव्यक्तिपरे । सौर्य्यायणीपदे त्वदीर्घश्च छान्दसः । ब्रह्मपराः । हिरण्यगर्भाख्यं कार्य्यब्रह्मैव पर ब्रह्मेति मन्वानाः । इत्यादि ।

1406.

2246 **माण्डूक्योपनिषत् ।** *Māndakyopanisat*

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, old Complete.

Printed in Bibl. Ind

1407.

9531. *The Same.*

Substance, country-made paper 13×5 inches Folium, one Lines, 11 on a page Extent in slokas, 20 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

The text only.

1408.

442. **माण्डूक्योपनिषद्भाष्यम् ।** *The comm. on the same.*

By Ānandatirtha.

For the MS. see L. 1374.

It has 9 leaves and not 8 as Rājendralāla says.

On the reverse of the 9th leaf occurs the following :—

गायत्री यत्र देवी स्यात् तत्र श्री॰ परिकीर्त्तिता ।
गायत्री नाम ब्रह्माणी देवी लक्ष्मीः प्रकीर्त्तिता ॥

and 6 lines more

Then —

इद पुस्तक खे॰ वे॰ का॰ ।

Then —

A few lines on Cakrābjalaksana.

1409

9514 माण्डूक्योपनिषत् *with the comm* दीपिका । *Dipikā*

By Śankara Bhagavat

Substance country made paper 13×5 inches Folia 4 Lines 12 on a page Extent in ślokas 126 Character Nagara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीमच्छङ्कर[ानन्द]भगवत्पूज्यपादविरचित माण्डूक्योपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

1410.

9422 *The Same*

Substance country made paper 9½×11 inches Folia 3 Lines 14 on a page Extent in ślokas 105 Character Nāgara Appearance tolerable Complete

See L 2559

1411

948 माण्डूक्योपनिषदालोकः । *A comm on the same called Āloka*

By Vijñānabhikṣu

For the manuscript see L 1808

1412.

9532 **माण्डूक्योपनिषट्टीका।** *A comm on the same.*

Substance, country-made paper. 13 × 5 inches Folia, 2 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 68 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

Anonymous.

Beginning:—

ॐ श्रीगणेशाय नमः। समाहितेन ॐकारोच्चारणे कृते यत् चैतन्य स्फुरति तदोंकारसामीप्यात् शाखाचन्द्रन्यायेन ॐकारेण लक्ष्यते तेन ॐकारलक्षणया ब्रह्मधीहेतुः। १। ॐकारो ब्रह्म बुद्ध्युपास्यमानः ब्रह्मधीहेतुः। २। समाधिस्थो यदोम् इत्युच्चार्य्य आत्मानमनुसन्धत्ते तदा स्थूलमकारं सूक्ष्मउकारे तच्च कारणे मकारे तमपिकार्य्यकारणातीते प्रत्यगात्मनि उपसंहृत्य तन्निष्ठो भवतीत्यनेन प्रकारेण ब्रह्मधीहेतुः। ३। ॐकारब्रह्म इति बोधकं सामानाधिकरण्येन ब्रह्मधीहेतुः। ४। ॐकारो ब्रह्मणः सर्व्वास्पदत्वेन [illegible] साम्यात् ऐक्ये ॐका[illegible]धीरेव ब्रह्मधीः एभिः श्रुत्यन्तर-

1413.

4174 अथर्व्ववेदसंहिता मन्त्रानुक्रमणिका ।

Mantrānukramaṇikā of the Atharva-Veda

Substance country made paper 7×4 inches Folia 27 Lines 4 on a page Extent in ślokas 200 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथर्व्ववेदमन्त्राणामनुक्रमणिका स्फुटा ।

ऋषिच्छन्दोदैवतानि निरूप्याथ निरूप्यते ॥

तत्रादौ प्रथमकाण्डानुक्रमणिका ।

प्रथमेऽनुवाके सूक्तानि ६ ऋचः १९ आद्य प्रथम ऋषो नव सुर्विद्यात् द्वितीयेऽनुवाके सूक्तानि ५ ऋचः २५ ।

Last Colophon —

इत्यथर्व्ववेदसंहितायां विंशतिकाण्डा मन्त्रानुक्रमणिका समाप्ता ।

1414

4175 बृहत्सर्व्वानुक्रमणी । *Bṛhat Sarvānukramaṇī.*

Substance country made paper 15×5 inches Folia 40 Lines 9 on a page Extent in ślokas 1400 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

See W 1187 and I O Catal No. 235

Beginning

ब्रह्मवेदे भृग्वङ्गिरोक्ता(?) बृहत्सर्व्वानुक्रमणिका लिख्यते ।

नमो गणेशाय ।

ब्रह्मवेद नमस्कृत्य दुर्गां त्रिनेश्वर गुरुम् ।
नृसिंह दक्षिणामूर्त्ति मथर्व्वाणमभेदत ॥ १ ॥
आविष्कुर्व्वे ब्रह्मवेदमन्त्रानुक्रमणी यथा ।
ऋषिदैवतच्छन्दोभिर्युक्ता पाठकलान्वये ॥ २ ॥

अथाथर्व्वणमन्त्राणा ऋषिदैवतच्छन्दांसि यत्कामऋषिर्मन्त्र दृष्टा वा भवति छन्दोक्षरमख्यावच्छेदकमुच्यते । तावत्तत्रछन्दो ऽनुक्रमण गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपङ्क्तिस्त्रिष्टुपजगत्यतिजगती शक्वर्य्यत्यष्टिधृतिकृतिप्रकृत्याकृतिविकृतिसंकृत्यभिकृत्युत्कृत्येकविंशति २१ च्छन्दांसीति ।

5B, इति श्रीब्रह्मवेदोक्तमन्त्राणा बृहत्सर्व्वानुक्रमणिकाया प्रथम पटल ।

II Patala begins thus —

अग्निर्मे इति द्वे सेनामोहने वज्रदेवत्ये त्रैष्टुभे अथर्व्वाऽत्र मोऽग्रार्ष प्रभृतिरन्या विशत्निरिति विजानीयात् ।

9A इति॰ द्वितीय पटल ।

III Begins —

अथैव वक्ष्यमाणाना मन्त्रेषु सूक्तप्रभृति सार्षिच्छन्दोदेवतेश्व गच्छेत्सर्व्वत्रैव मन्त्रस्तदिदादासेति । (?)

11B, ॰तृतीयः पटल ।

IV Begins —

अथातस्तृचसूक्तकान्तमन्त्रर्षिच्छन्दोदेवता व्याख्यास्याम । तत्र ऋचप्रकृतिरिवरा विकृतिरिति दोषो गायेत्रायसो समिति द्वे ।

15B, ॰चतुर्थ पटल ।

V Begins thus —

अथैकर्चसूक्तकाद्यमन्त्राणामृषिदैवतच्छन्दांसि वक्ष्याम । चौती वायेति तत्रमेतत्प्रभृतीनि त्र्यष्टुभान्यष्टसूक्तानि पूर्व्वाणि चौष्णात्म देवयानि चतुर्थं वाचा पञ्चम पञ्चर्चमात्मदेवताक षष्ठ द्वार्ष तथापर त्रीणीयानि आदितिदेवत्यानि ब्रह्मवर्चसकामोऽथर्व्वामन्त्रोक्तान् देवान् अस्त्येदिति ।

18B, ॰पञ्चमः पटल ।

VI Begins —

अथैव प्रायायद प्रेषं (?) कृतानुक्रमणीयनुसन्धानाभिधेयना-
विच्छृतायर्थ समार्षिच्छन्दोदैवतानुक्रान्ति मा (?) पूर्वमनुभातो
योमीति व्याप्यति ।

22B, ०षष्ठः पटलः ।

VII Begins —

यो कम्पयतीति द्वाविंशत्यवृक्षम कृणादूयत दश मानुष्टुभ
माद्या महावृश्चतो शौर्यरावतीति (?) विराटा नाम गायत्री य
क्षेति ।, etc

26B, ०सप्तमः पटलः सम्पूर्णतामियात् ।

VIII Begins —

यद पटविंशदर्थाध्यानायर्न्वेदसंहितायामिति ॐ । अथा-
नुवाक उच्यन्ते ।

29B, ०अष्टमः पटल ।

IX Begins —

उसस्येनेति सैकोनचत्वारिंशच्छन्दद्यानुवाककाण्डा गार्त्स्नो
सूर्यो सदेवसमानुष्टुभ प्रथमाभि पञ्चभि सोममकोत्तराभि
इत्यादि ।

32B, नवमः पटलः सम्पूर्णं ।

X Begins —

ॐ विश्वास्विमर्षिमहद्वादित्यदेवताजगती प्रथमात्रिमानि
यद्यमानमित्यष्टौ पवमाना आद्यापन्नो.तिगत्यनुविंशतीति ।

37B, दशम पटल सम्पूर्णं ।

XI Begins —

सूक्तसंख्या ऋषिदैवतच्छन्दास्यनुवर्तन्ते अपरस्यो सदा ऋषि
दैवतच्छन्दोभ्यो वृहती सतोवृहत्येवार्षेत प्रगाथः प्रगाथोक्तौ न
ब्रूयादिति परिभाषा । अथापर्वश्चे त्रिशतितमकाण्डस्य सूक्तसंख्या
सम्प्रदायादृषिदैवतच्छन्दांस्याश्वलायनादुक्तक्रमानुसारेणानुक्रमिष्याम

त्रिलान् वर्ज्जयित्वा । इन्द्रत्वान्त्व विश्वामित्रगोतमवित्सपा· प्रत्यृच-
मिन्द्रमवदमयापि गायन्न मरूत इत्यादि ।

10B, इति श्रीब्रह्मवेदोक्तमन्त्रात्मा वषत्स्व्यानुक्रमणिकाया उत्तरार्द्ध
एकादशमः पटल । ११ । २० । सम्पूर्ण ।

लिखित मेवा "लाल" रामशर्म्मा ।

स १६४७ । फाल्गुन क्षय २० काश्यां मध्ये मिश्र पुष्करनगर-
निवासि । महादेवदत्त । सं । १९५१ । राम ।

1415

7852 *Several works subsidiary to the Atharva-Veda*

Substance, country made paper 9¾×4¼ inches Folia, 27-55, of which foll 29, 32, 34, 35 are missing Lines 11 on a page Character, Nagara Date, Samvat 1671=1615 A D Appearance, old and discoloured

All the leaves are marked with the letter स॰ य॰, on the top of the left hand margin.

I. Foll 27–33 contain the fragment of a Sūttra, commencing with the fifth sūttra of the 6th section of a chapter Sections VII–X are marked with numbers. The rest is without numbers. Leaves 27 and 28 contain propitiatory mantras for Naksattras from Krttikā to Śatabhisā 30A contains the beginning of a section —

अथातोऽद्भुतमहाशान्त्यादि यजते विदिशे । यममिन्द्र वरुण विश्वेश्वरं विष्णु सूर्याचन्द्रमसौ अग्नि प्रधान् वायु अश्विनावित्येके अथ मनसा आशानामिति दिशा विदिग्भ्य स्वाहा, etc , etc

31A, contains —

अथातो महाशान्ति व्याख्यास्यामः ।

33A, the beginning of a section —

तन्त्वभूता महाशान्ति प्रवक्ष्यामो यथाविधि ।
अन्यासा सर्व्वशान्तीनाममृतां विश्वभेषजीं ॥

II. 36A.—

ॐ नमोऽथर्ववेदाय ।

चतुर्णां पदजातानां नामाख्यातोपसर्गनिपातानां सर्व्वमयो गुणौ प्रातिज्ञं । एवमिहेति च विभाषाप्राप्तं सामान्ये । पदान्तः पद्यः । अष्टकारः स्वरः पद्यः । लकारविसर्जनीयौ च । स्पर्शाः प्रथमोत्तमाः । नव वर्गाः । प्रथमान्तानि द्वयान्तानीति शौनकस्य प्रतिज्ञानं न वृत्तिः । अधिस्पर्शं च । द्वितीय चतुर्थाः सोष्माणः । उत्तमा अनुनासिकाः । श्वासो घोषेऽनुप्रदानः । नादो घोषवत् स्वरेषु ।

Foll 36–43, line 5, contain a grammatical work in four chapters, each divided into 4 pādas The colophons name the work चतुराध्यायी

Col and Post Col :—

चौ इति चतुराध्यायि समाप्तं सं १६०१ वर्षे जेठ वदि ११ ।

See the next number

III. From 43B, line 6, आथर्व्वणप्रातिशाख्य commences and ends in fol 46B It is divided into three *pādas*

Col :—

प्रातिशाख्यः (?) समाप्त— प्रथमोऽध्याय समाप्ता रातचि कमनी ॥ चौः ॥ पोथी ॥ — सं १६०१ वर्षे जेठ वदि ११ ।

Beg :—

अथातो न्यायाध्ययनस्य पार्षदं वर्त्तयिष्यामः । पदाना संहिता विद्यात् । पदविधिरिति । द्विवदाच्च एवमस्यादीनां । प्रत्यंचे । द्वे उपोत्तमे । अवर्णमध्य आकार एकादेशे विधिष । अवर्णान्ताच । इकारादौ च । एकारादौ च ।

IV From fol 47A to 53B, line 8, there is a short work called in the col पञ्चपटलिका.

It is divided into 5 Patalas.

It begins :—

ॐ नमो गणेशाय ॥

ॐ उक्तानु अर्थ न्यायं प्रोवाच परिवभ्नवः ।

पर्य्यायाणाम्चा वापि तद्वक्ष्यामो यथाक्रम ॥
बह्वनामव्यवेताना अनेक सदृश पद ।
आदिष्टान्तेषु वा यत् स्यात् तदुक्तानुक्तमुच्यते ॥
तदुत्पत्तौ तु सम्बन्दमन्ते प्रकरणस्य च ।
ते च र सातरिच्चे च विद्यादत्र निदर्शन ॥
यतस्तूर्द्ध निवृत्ति स्यादादावन्तस्य वा पुन ।
तेनैव तत्र वक्तव्ये तयोश्चानन्तरे पदे ॥
ते चक्रु सूत्तसप्तम्या दिश्योवायु निदर्शन ॥ १ ॥
आकारो यत्र चाद्य स्यादद्यापि द्वे पदे वदेत् ।
या पितृन् प्रभृतिश्चेद्दौ येतदत्र निदर्शन ॥
अवसानैकदेशस्य योगच्छेदवशानता ।
प्रक्रमस्य समाप्त्यर्थं तत्रापि द्वे पदे वदेत् ॥
योऽस्य स्वाभ तमित्येते विद्यादत्र निदर्शन ।
अवसानन्तु यद् भूत्वा भवेदवयव पुन ॥
या न्यावदवसानाना तासामप्येवमुत्सृजेत् ।
वीमद्धेति यनाग्नोत्येतदत्र निदर्शन ॥ (?)

Col —

53B, इति पञ्चपटलिका समाप्ता ।

V Another short work commences on the 9th line of 53B, and ends in 55A, 1 2

Col —

इति दन्त्योष्ठविधि समाप्त ।

Beg —

अथव्याख्यास्यामि देव देव वृषशिरोधर ।
प्रणम्य सम्प्रवक्ष्यामि दन्त्योष्ठविधिविस्तर ॥
छन्दस्यध्ययने प्राप्ते विदुषामप्यधीयता ।
वकारे सशयो नित्यमौष्ठ दन्त्यमिति स्म ह ॥
तस्मात्तद्विधिर्निर्णिक्त सशयच्छेदनाय च ।
मुक्ता दन्त्या प्रयोज्यास्त ध्योयान् वक्ष्ये समाहित ॥

भपरं यत्र नृग्नेतानिंद्ये स्पर्शवं क्वचित् ।
श्रोधं तत्र वदेत् धीरो विभीतो विभ्रनोऽथवा ॥

VI In four lines in 65A

Beg :—

अथ कालातीतप्रायश्चित्तमुच्यते ।
आज्यतंत्रमाज्यभागांतं तत्वायम्मे खं नं वद स्मृवीनि द्वाभ्यामृग्भ्या
शरीरमनुमन्त्रयेत् । तस्मै प्राच्या दिशी अंतर्देशादिति सूक्तेन
अवसानऋचा । २१ । आज्यं जुहोति । ततः उत्तरतत्रं ॥

Col :—

इति कालातीतप्रायश्चित्त समाप्तं ॥

Post Col : —

संवत् १६०१ वर्षे ज्येष्ठ वदि १२ सोमे अद्येह श्रीश्रीमगल
नगर वास्तव्य नागरज्ञातीय ब्राह्मण श्रीचन्यकापुत्र माधवभो भाद्र
विश्वनाथ अध्ययनार्थं । शुभं भवतु । कल्याणमस्तु । श्रीरस्तु ।
तैलाद्रक्षेदित्यादि । लिखितं यावामदेव शुभं ।

On the reverse of the last leaf, there is a line. After a name blurred over with ink we have स्रेद पुस्तकं लक्ष्मणदेवरी पोथी ।

So this collection of works goes by the common name of Laksmana grantha, which, as Aufrecht says, is a part of the Smrtyarthasāgara

1416.

1272 **आथर्वणप्रातिशाख्यभाष्यम् ।** *Atharvana Prātiśākhya-bhāṣyam.*

चतुरध्यायिका शौनकीया ।

(With text)

Substance, country-made paper 6⅛×3½ inches. Folia 112 of which leaves 62–63 65–112 are missing. Lines, 7 on a page. Character, Nāgara. Date Samvat 1601. Appearance, old. Incomplete.

(Fourth section of the third Adhyāya and whole of the fourth Adhyāya are wanting).

It begins :—

ॐ नम सरस्वत्यै नम ॐ नमो ब्रह्मवेदाय नमः ।

अथाङ्गिरसः चतुर्णां पदजातानां नामाख्यातउपसर्गनिपातानां सन्ध्यपद्यौ गुणौ प्रतिज्ञा ।

चतुर्णां पदजातानां नामाख्यातउपसर्गनिपातानां सन्ध्यस्य गुणः पद्यस्य तत् ॥ प्रतिज्ञ मन्यन्ते । सन्ध्योनाम एवमन्तानि पदानि एवमादिषु एवम्भवति । पद्यो नामप्रथमान्तानि । लिङ्गानि द्वतीयान्तानीति शौनकस्य प्रतिज्ञानं न वृत्तिः । सन्ध्यपद्याविति किमर्थ लौकमित्यत्र चोदलम् । पदचतुर्थत्व । छन्दश्छत्व । लोके लोपो दीर्घत्वमिति वैयाकरणेन व्याख्यातम् ।

It ends .—(leaf 110)

पूर्व्वत्वयः (?) पूर्व्वशास्त्रे ।
आम्नातव्यमनाम्नातं प्रपठे चेत् क्वचित्पदम् ।
छन्दसो परिमेयत्वात् परिवृत्तस्य लक्षणम् ।
परिवृत्तस्य लक्षणम् ।

Col .—

इति शौनकीये चतुरध्यायिके चतुर्थ पाद चतुरध्यायिभाष्य समाप्तमिति ।

Post Col —

संवत् १९८८ वर्षे पुरुषोत्तममासे कृष्णपक्षे त्रयोदशी मन्दवासरे लिखितमिदम् ।

In a different hand —

भं श्रीभवदेवस्य इद पुस्तकं नात्र सन्देह ।

This is a copious commentary on Caturadhyāyikā of Śaunaka or Prātiśākhya of the Atharva-Veda

1417.

8151 **आथर्व्वणरहस्य ।** *Atharvana rahasya*

By Govinda Śāstri

Substance, country made paper 10¾×5 inches Folia 82 Lines 10, 11 on a page In Tripātha form Character, modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Written in two different hands The second hand begins in 47 A

A dissertation on the literature of the Atharva Veda, with a learned and exhaustive commentary The text consists of 53 slokas

Beginning —

(Comm) श्रीगणेशाय नम । ओं नमो ब्रह्मण्यदेवाय ।

प्रणवतुरीयार्थभवो नवशाखोऽभीष्टफलदाता ।
वल्लीत्रयरञ्जिततनू रागमकल्पद्रुमो जयति ॥ १ ॥
तूर्य्याम्नायरहस्य चिकीर्षुर्भगवो गिरा देवीं गोविन्दशास्त्रिसूरि

र्ध्यायत्याद्येन पद्येन वाचस्पत्यादीति ।

(1) वाचस्पत्यादि दिविषद वन्द्य विग्रहवैरिका ।
तारतूर्य्या खसवैद्या भारती भावयेतरा ॥ १ ॥
जगज्जनिलयस्थाननिदानी सच्चिदद्वय ।
साकारं वा निराकार ब्रह्मद्वेयमिति स्थितिः ॥

The work is thus summarised at the end of the commentary —

इत्यमनवद्यपद्यसन्दोहैरथर्व्ववेदाभिव्यक्तिशाखाचार्य्यादि भेदतन्माहात्म्य तद्विषय दूषणोन्मूलनाद्यनेकपरामर्शपदवीं प्रदर्श्य सम्प्रति मङ्गलानुगतानि च शास्त्राणि प्रखण्डे इति भगवत्पतञ्जलिस्मृत्यनुपूर्वाथर्व्वसरहस्यमङ्गलमाचरन् प्रन्थमप्युपसंहरति असाविति ।

The work ends —

असावथर्व्वसम्मोदोऽथर्व्वनिगमानुगम ।
अथर्व्वणरहस्याख्यो निबन्ध प्राप पूर्णता ॥

Col —

इति श्रीगोविन्दशास्त्रिण कृतावाथर्व्वणरहस्य पूर्णं ।

The Topics it treats of —

20A, अथ पैप्पलादीनामङ्गिरादिश्रुतिप्राप्तिमाह 34B, अथात्र प्रसङ्गादुपनिषद्विषयसम्वादमाह , 35B, अथर्व्वशिरोपनिषदि देवान् प्रति रुद्रोपदेश ,

41B, इति शौनकशाखीयानामुपनिषदः, 42A, इत्यथर्व्ववेदोपनिषद्विवेचनं; 43A, इत्यथर्व्वसंहितास्वरूपनिरूपणं; 43B, इति ब्राह्मणनिरूपणं; 43B, अथ सूक्तरूपनिरूपणं: 44A. अथाथर्व्वणश्रुतिप्रसिद्धवर्णगोत्रादिकं निरूपयति।

1418

5715 वैतानसूत्रम् *Vaitana sutram*

Belonging to the Atharva Veda

Substance fool cap paper 10½×6 nches Fol a 51 L nes 11 on a page Extent n slokas 13 0 Character Naga by a very moder han l Appearance fresh Complete

Last Colophon —

इत्यथर्ववेदे वैतानसूत्रे प्रायश्चित्तप्रसङ्गे च यज्ञप्रसङ्गे च चतुर्दशो ऽध्याय समाप्त । इति वैतानसूत्र समाप्तम् ।

See W No 1491

1418A

5716 वैतानसूत्रभाष्यम् । *A com n to the same*

By Somaditya

Substance foolscap paper 10½×6 nches Fol a 4 L nes 11 on a page Extent n slokas 2000 Character modern Nāgara Appearance fresh

The Bhāsya is entitled Akṣepanuvidhi It ends with the eighth adhyaya

It begins thus —

ओं नमोऽथर्ववेदाय । गणपतये नम ।

अथ अथेति सहितविधिसापेक्षत्वद्योतनाय तदानन्तर्यार्थं ।

The last colophon —

कौशिकीये वैतानकस्य ++ मादित्यस्याद्ये[य] अष्टमो ऽध्याय ।

Then after a few lines —

आक्षेपानुविधिर्नाम सोमादित्य वामोचित (?) ।

अर्वाचिन्न यदेतेन विषयस्तु विधीयत ॥

आच्छेपानुविधिक्तेन + + ।

+ + + + + ॥

इति समाप्तौ कौशिकीयकल्पे आच्छेपानुविधिरिति वैतानसूत्र-
भाष्यं समाप्तम् । शुभं भवतु । कल्याणमस्तु ॥

PRAYOGA AND PADDHATI OF THE ATHARVA-VEDA

1419

58 महाशान्तिपद्धतिः ।

This manuscript is noticed in L 835

Post Col —

> संवत् १५६८ वर्षे मार्गशिरस मासे शुक्लपक्षे सप्तम्यां तिथौ भृगुदिने लिखितमिदं । शुभमस्तु ।

This is a work on Śānti according to the Pariśiṣṭha of the Atharva Veda. It gives the names of the articles to be collected (1B), the installation of Vināyaka (2B), bathing of Vināyaka (3B), and then Navagraha Yajña (8A).

1420

2225

Substance country made paper. 11 × 5 inches. Folia 4. Lines 11 on a page. Extent in ślokas 70. Character Nāgara. Appearance discoloured.

It contains 3 works.

(I) Ends in line 8 of leaf 2A.

Col —

> इति शौनकोक्ता उपद्रवशान्तिः समाप्तः ।

(II) Begins in line 9 of 2A and ends in line 7 of 3B.

> इति शौनकोक्ता उपद्रवशान्तिप्रयोगः समाप्तः ॥
>
> श्रीकृष्णार्पणमस्तु । शके १७०८ पराभव नाम संवत्सरे आषाढ शुक्लतृतीया भृगुवासरे तद्दिने रात्रौ समाप्तोऽयं इदं पुस्तकं दत्तोप नामकस्य चन्द्रस्नु पुरुषोत्तमेन लिखितम् ।

(III) Begins in line 10, fol. 3 and ends in 4A.

> इति क्षेत्रनिवासकानि दानानि । इति क्षेत्रदान समाप्त ।

In a different hand :—

इदं पुस्तकं भारायकहरीश्चीत भागवतस्य ।

I and II are works in which Markandeya who lived for 7 kalpas is worshipped in the 60th year of a man's life to avert death. In (III) the following gifts are made for the cure of all sorts of diseases. The gifts are iron, salt, beans, blankets, and oil.

I and II differ from Ugraratha Śānti in No. 1914 where an image of Ugraratha is put up with all the paraphernalia of the Tāntrika worship.

1421.

2948. पौषे स्त्री प्रथम-प्रसूति-शान्तिः शौनकीया ।

Pauṣe strī-prathama prasūti-śānti.

Substance, country-made paper. 9½×4½ inches Folia, 2 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 17. Character, Nāgara Date, Saṃvat 1869. Appearance, fresh Complete

Seventeen verses in the *anuṣṭup* metre, attributed to Śaunaka, containing directions for the propitiatory rites for averting the evils consequent upon women's first delivery taking place in the month of Pauṣa.

Colophon :—

इति शौनकीये पौषे स्त्री प्रथम-प्रसूति-शान्तिः समाप्ता ।

Post Col. :—

सवत् १८६९ कार्त्तिकक्षष्णा १० गुरौ व्यात्मारानेन ।

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ पौषे स्त्री-प्रथम-प्रसूति-शान्ति ।

शौनकः ।

सिंहे तु गावो महिषी तु माघ

नभे तु माघे वडवा प्रसूति ।

पौषे तु भार्य्याप्रथमा प्रसूतिं
कृत्वा तु शान्तिं सदृशेऽश्नुते सुखम् ।
अथ शान्तिं प्रवक्ष्यामि शौनको हि द्विजालये ।
शुभेऽह्नि कुर्य्याद्विधिवदात्मनः सुखमश्नुते ।

1422.

8102. **अथर्व्ववेदस्य कुशकण्डिका ।** *Kuśa kandikā according to the Atharva-Veda*

Substance, country made paper 12×4½ inches Folia, 12 Lines 1, on a page Extent in ślokas, 400 Character Bengali of the nineteenth century Appearance fresh Complete

A priest's manual for consecration of fire in accordance with the *Atharva Veda*

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथाज्यतन्त्रप्रयोग । आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्त्य अमुकहोम कर्त्तुं वेद्यादिसर्व्वकर्म्म करिष्ये। कर्म्मारम्भणीयमन्त्र जपति ।

अयसश्च ब्रह्मा लिङ्गोक्तानुष्टुप् कर्म्मारम्भणीयमन्त्रजपे विनियोग । ॐ भयसश्च वचसश्च बिल विध्यासि मायया ताभ्यामुद्धृत्य वेदमथ कर्म्माणि कृण्महे। दर्भाहाराय दात्रं प्रयच्छति प्रयच्छ पर्शु यमो लिङ्गोक्ता गायत्री दात्रप्रदाने विनियोगः। ॐ प्रयच्छ पर्शु त्वरयाहरौष मर्हिं मन्तः। यजमानो दर्भाहारेण सह दर्भदेशं गत्वा तमाहात्र गृहीत्वा बर्हिरुपरि पर्व्वणा लुनाति ।, etc , etc.

It ends —

इति श्रीब्रह्मवेदे स्मार्त्तकर्म्मण्याज्यतन्त्रप्रयोगः ।
कर्म्मणा कौशिकानाञ्च व्याख्यात तन्त्रमाज्यक ।
तुष्यन्तु याज्ञिका सर्व्वे सदा नन्दन्तु पाठकाः ॥

Col. —

इति अथर्व्ववेदस्य कुशकण्डिका समाप्ता ।

1423.

1688. राजाभिषेकप्रयोगः । *Rājābhiṣeka-prayoga.*

By Kamalākara Bhaṭṭa

Substance, country-made paper 10¼ × 4 inches Folia, 14 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 660 Character, Nāgara. Date, Samvat 1860. Appearance, old Complete.

Last Colophon :—

इति श्रीमीमांसकरामकृष्णभट्टात्मज-महामहोपाध्याय-कमला-करभट्टकृत-ऐन्द्रीमहाशान्ति-सहितो राजाभिषेकप्रयोगः समाप्तः ।

Post Col. :—

मीती कार्त्ती सुदी १२ भृगुवासरे संवत १८६० ।

It begins :—

अथ विष्णुधर्मोत्तरे ।

कार्या पौरन्दरी शान्तिः प्रागेवास्य पुरोधसेति राज्ञाभिषेके प्रथममैन्द्रीशान्तिरुक्ता । तेनात्र-संग्रहीतकस्यशौनकस्यतादिविंश-न्महाशान्तिसहितैन्द्रीशान्तिप्रयोग उच्यते । सा च षड्ह-साध्या प्रति-दिनं भिन्न होमतन्त्रं । इत्यादि ।

1424.

2301. सन्न्यास-पद्धतिः । *Sannyāsa-paddhati.*

According to Śaunaka.

Substance, country-made paper 9¼ × 4¼ inches Folia, 10 Lines on a page 8 to 10 Extent in ślokas, 140 Character, Nāgara of the latter half of the seventeenth century. Appearance, discoloured. Complete

Colophon :—

इति शौनकप्रोक्तः एकदण्डि-सन्न्यासविधिः समाप्तः ।

Post Col. :—

शेषं वित्तं त्यजेद्विप्रो धनधान्यादिकं त्यजेत् ।
श्रौत्यागी सर्व्ववित्तस्य सन्न्यासो निष्फलो भवेत् ॥
ब्रह्मब्रह्मानमिच्छन्ति प्रक्रियैव परात्परः ।

व्यासशुको गौडपादो गोविन्दस्वामिशङ्करौ ॥

इति श्रीसन्न्यासपद्धति समाप्ता ।

It begins —

ब्रह्मयज्ञतपोदानहोमयागादिका क्रिया ।
शौचाचारपरिभ्रष्ट सन्न्यास नैव कारयेत् ।
आरूढपतितापत्ति कुनखी श्यावदन्तक ॥
क्षयरोगी वामनो (?) लोके सन्न्यास नैवमर्हति ।
चत्वाराश्रमीरेकचत्वारि कृत्वानि (?) आश्रमी कृत्य एक तु
एव कृत्वा द्विजाः पूर्व पश्चात् सन्न्यासमर्हति ।

— — — — —

अथ शौनकोक्तसन्न्यासविधि व्याख्यास्यामः। तत्र पूर्व नान्दीमुख श्राद्ध कुर्यात् । तत्र क्रम देवऋषिदिव्यमनुष्यभूतपितृमातृ आत्मन अष्टौ श्राद्धानि कुर्यात् मनुष्यवत्पार्त्तेयानि ।

1425.

61 हौत्रकल्पद्रुमः । *Hautra-kalpadruma.*

For a description of the MS see L 814.

As will be seen in L, the manuscript is very defective, and there is no indication to show that the work ends in the 5th Kusuma up to which the MS goes

The leaves were greatly in disorder; and it is with much difficulty that they have been put in order; and we find it in the same condition as described by Rājendralāla Mittra.

1426.

3221 हौत्रालोकः । *Hautrāloka*

By Raghunātha.

Substance country made paper 10×4½ inches Folia, 12 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 300 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured and mouse eaten Incomplete

On the duties of a Ṛgvedi priest It follows Āśvalāyana and his commentator Devasvāmi

It begins:—

प्रणताध्यान(?) सन्दोहध्वान्तध्वंसनकर्मठं ।
नमामि तुरगग्रीव हरिं सारस्वतप्रदम् ॥
श्वाम्वलायनभाष्य देवस्वाम्यादिभिः सह ।
विदुषा रघु[ना]थेन हौत्रालोको विधीयते ॥
तत्र श्रुति ।
ऋग्वेदेन हौत्रीय यजुर्वेदेनाध्वर्यव सामवेदेनोद्गात्र सर्व्वै-
र्ब्रह्मत्वमिति ऐतरेये ब्राह्मणे यद्वैव हौता ह्वयते यजुषाध्वर्यव

मिति। तथाच न्यायसूत्रेऽपि ऋग्वेदेन होतारं करोति। यजु-
र्वेदेनाध्वर्य्यवं सामोद्गीथमिति। वाक्यञ्च उपक्रमोपसंहारयोरेव-
वाक्यप्रतीति दृश्यते। अत्र वेदपद मन्त्र ब्राह्मण-समुदायपरम्।

1427.

2989. सब्रह्मत्व-चातुर्म्मास्य-हौत्रालोकः। *Sabrahmatva-Cāturmasya Hautrāloka*

or

चातुर्म्मास्य-हौत्र-ब्रह्मत्वयोः प्रयोगः।

Substance country made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 16 Lines 14-15 on a page Extent in ślokas 700 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete The third leaf is not there and the 13th is twice given

On the duties of the hotā or the priest of the Ṛgveda and of the Brahmā or the superintending priest in a *Cāturmāsya* rite

It begins —

अथ चातुर्म्मास्यहौत्रब्रह्मत्वयो प्रयोग।

चातुर्म्मास्यानि प्रयोक्ष्यमाण पूर्व्वेद्यु वैश्वानर-पार्ज्जन्यानि चातुर्म्मास्यानीति उच्यन्त तमे+नि च वैश्वदेवादीनि चत्वारि पर्वाणि तानि फाल्गुन्या पौर्णमास्या चैत्र्या वा आरप्स्यमान तस्या पूर्व्वस्मिन्नहनि वैश्वानर पार्ज्जन्य देवतामिष्टि चातुर्म्मास्यानामार-म्भाय कुर्य्यात

4B, समाप्त वैश्वदेवपर्व्व। वैश्वदेवानन्तर पौर्णमासेनेष्ट्वा चातुर्म्मास्य व्रतान्युपेयादिति यथासूत्र। प्रकृतिवद्ब्रह्मत्वप्रयोगो ज्ञेय। अथ वरुणप्रघासा।

8A, इति वरुणप्रघासा।

It ends —

विर्ज्जषु विद्यायसमेतदेव
मूर्खोऽस्यनिन्दादि विभूयसा मे।

यस्मान्समालोक्य विभाव्य सर्वं
स्तुवन्तु निन्दन्तु वदाप वा माम् ॥

The last Col —

इति सम्प्रदायानुसारिस्यचौपालोकः ।
अनेन प्रीयतां देवो भगवान् कमलेश्वरः ।
अस्मीवसिष्ठ पूर्वेषामस्माकं कुलदैवतम् ॥

The authorities quoted and consulted —

1B, कारिका, 2A, सिद्धान्तभाष्य, 12A, देवचात, अग्निशायी 12B, गोपाल, 14A, मिश्रा, सांख्यायन, 15A, अनन्तभाष्य ।

1428

1051 होत्रकारिका *from* प्रयोगरत्नम् । *Hautrakārikā from Prayogaratna*

By Narasimha Yajva, disciple of Īśvara Bhārati

Substance country made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 18 Lines 12 on a page Extent in ślokas 430 Character Nāgara Appearance tolerable Complete

For Prayogaratna see *I O. Cat* 478

Memorial verses on the duties of the Hotṛ priest during the performance of Haviryajña sacrifices, viz new and full moon sacrifices, seasonal sacrifices, etc

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।
विघ्नेशं शारदां लक्ष्मीं शंकरं लोकशंकरम् ।
नत्वाथ लिख्यते हौत्रकारिकापुस्तकं मया ।
प्रणमामि गणाधीशं विघ्नध्वान्तदिवाकरम् ।
दन्तावलमुखं सान्द्रं सिन्दूरारुणविग्रहम् ।
वन्दे विष्णुं जगद्वन्द्यं नीलाचलनिवासिनम् ।
यत् कटाक्षैकदेशेन स्युः कृतकृत्याः सुरा अपि ॥
मीमांसायुगलव्याख्यानिपुणं श्रौतकर्मणाम् ।

विधानाद गुरु नौमि यतिमोऽग्रमानौम् ।
प्रदर्श्य यथानन्तरानुमा
स्वपाणाया श्रौतकमाश्वलायनम् ।
करोति सत् सूत्रविरोधिनागं
प्रयोगस्य सदपि यज्वा ।
नानायोगेषु निपुणा याज्ञिकास्तत्रमत्सराः
पुनमेतदयुक्त वा वक्तुमर्हथ सज्जनाः ।
उपेत प्रथम दर्शपौर्णमासो यजमानः ।
अवस्थानादिक सम्प्राप्याल तमनौदितम्

It ends —

सूर्यस्य मित्र देवानामिति याज्या विराट स्मृतौ
संयाज्ये वाजिन नाथ यत्र स्यात् वैश्वदेववत् ।

Col —

इति चातुर्मास्ये गुनाघोदिवैदिक-होत्रकारिका समाप्ता ।

After the colophon there are three verses

The following verses describe the lineage and mode of the author just preceding the colophon of *Darśapaurṇamāsa-kārikā* in 9B

जयति सर्वोत्तमदयं यामवंशेनाम वसुगातु ।
यत्र स्रोतरसिद्धो नारायणतनुरुगण्ण कारोम् ।
स्मृत्यन्वयावतसो नारायणभट्टसयका ।
कारो यजमानो च सुगुण गायनाय विपश्चित सुत ।
गोपीनाथतनुजानु(ज) यज्वा सोमसूरिनारायणसिक्रिन् ।
श्रौतप्रयोगरत्ने दर्शपूर्णमासविधिवक्त ।

Col —

इति दर्शपूर्णमासहौत्रकारिका समाप्ता । 9B

1429.

3225 हौत्रम् । *Hautra.*

Substance country made paper 9x3½ inches F 12 lines, 7 on a page Character Nāgara of the seventeenth century Appearance discoloured In omplete at the end

It begins —

श्रीगणेशाय नम ॥ श्रीगुरुभ्यो नम ॥

अथ हौत्र लिख्यते ॥ दर्शपूर्णमासयोर्हविरासनेषु होता सन्निहित प्रागुदगाऽवनीयादवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणाग्रद्विहार प्रपद्यते ॥

1430

1029 दर्शपौर्णमासहौत्रप्रयोगः । *Darsa paurnamāsa hautra prayoga*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 14 Lines 8 on a page Extent in slokas 230 Character Nāgara Appearance fresh Complete

Mantras are unaccented

A manual on new and full moon sacrifices, intended for the Hotr order of priests It appears to belong to the Āsvalayana School of Rgveda

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथ दर्शपौर्णमासहौत्रप्रयोग । होता हतोऽस्मि कर्म करिष्यामीत्युक्त्वा हतावस्थकक्रिय होतरेहीत्युक्तो प्रागुदगाहवनीयो अवस्थाय प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणाग्रद्विहार प्रपद्यते ॥

It ends thus —

ॐ भू स्वाहा, भुव स्वाहा, स्वः स्वाहा,

ॐ भूर्भुव स्व स्वाहा

सन्ध्याजपेन उपस्थाय तीर्थेन निष्क्रम्यानियमः । इष्टिः सन्तिष्ठते ॥

Colophon —

इति दर्शपौर्णमास हौत्रप्रयोगः समाप्त ॥

1431.

1939 *The Same*

Substance country made paper 9×6½ inches Folia 6 (marked 30 35) *Lines 10-12 on a page Extent in slokas 200 Character, Nāgara Appearance old A fragment*

It begins —

श्रोतरेष्टि इत्युक्ते प्रागुदगाऽऽनीयात् अवस्थाय प्राग्गतो यज्ञो-पवीत्याचम्य दक्षिणार्द्धविहार प्रपद्यते। पूर्व्वयोत्तर अपरेण प्रणीता इध्ममपरेण प्रणीते चात्वाल चात्वालवत्यस्त (?) तीर्थमा-पद्यते।

Colophon —

इति दर्शपौर्णमास श्रौत समाप्तम्।

Two lines more—

Ends — श्रीवत्सतुरङ्ग।

A manual of duties of the Rgvedi Hotr Priests in connection with the Darsa and Purnamāsa Ceremonies Such books are generally based on Āsvalāyana

1432

2639 **पौर्णमास-हौत्रप्रयोगः।** *Paurna māsa-hautra prayoga*

For the MS and the work see L 3218

Colophon —

इति पौर्णमासश्रौत समाप्तम्।

अमावास्याया विशेष।

The portion of the manuscript giving particulars in the New moon rites is lost

1433

2048 **(इष्टिचय) आधानहौत्रप्रयोगः।** *Adhāna hautra prayoga*

Substance country made paper 8×3½ inches Folia 2 Lines 10 11 on a page Extent in slokas 10 Character Nāgara Appearance discoloured

It begins :—

तत्रैव विकल्पः। आद्योत्तमे चैवायास्याता आद्यमिष्टौ द्वितीयस्यामिष्टौ देवता। अथ प्रयोगः नमःप्रवक्त्र इत्यादि। पञ्चदश सामिधेन्यः। आवाहने अग्निमग्न आवह। सोम मा(२)वह। अग्निं पवमानमावह।

Colophon .—

Leaf 1B—

इति प्रथमेष्टिः, द्वितीयेष्टिः।

Leaf 2A—

अथ तृतीयस्यामिष्टिः।

Leaf 2A—

इति इष्टित्रय आधानहौत्रप्रयोगः।

In leaf 2B begins :—

अन्वारम्भणीयेष्टिः—अन्वारम्भणीयेष्टि। नमः प्रवक्त्र इत्यादि। पञ्चदश सामिधेन्यः। आवाहने अग्निमा(२)वह। सोममा(२)वह। अग्नाविष्णू आ(२)वह।

Colophon in the same leaf :—

इत्यन्वारम्भणीयेष्टिः।

It is a manual for the guidance of the Hotṛ priest in Adhāna ceremony. The MS appears to be a fragment. It ends with the Anvārambhaṇīyeṣṭi ceremony.

For a similar work see C.S. No. 337.

1434.

447 आधानान्वारम्भणीयहौत्रे। *Adhānānvārambhaṇīya-hautra*

For the manuscript see L 1369

1435

66. चातुर्म्मास्यहौत्रम् । *Caturmasya hautra*

This MS. is noticed in L 847

Post Col. Statement —

सवत् १७०७ समये माघे मासे शुक्लपक्षे चतुर्द्दश्यां बुधतिथौ ।

1436

458. *The Same*

For the MS see L 1356

It is a section of a comprehensive work on Hautra entitled Hautrakalpadruma

1437.

6310 चातुर्म्मास्यानां हौत्रपद्धतिः। *Caturmasyanam Hautra-paddhati*

(Of the Madhyandina School)

Substance country made paper 9×4 inches Folia 19 Lines 9 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara Copied in Saka 1650 Appearance old and discoloured Complete

Last Colophon —

चातुर्म्मास्यहौत्रपद्धति समाप्ता(प्तः).

Post Colophon —

सवत् १८२१, शाके १६८६ मन्मथनामसवत्सरे दक्षिणायने श्रावणशुद्ध षष्ठ्या भौमे लिखितम् ।

It begins —

श्रीगणेशाय नम । श्रीपाण्डुरङ्गाय नमः ।

अथ चातुर्मास्यानां होत्रपद्धति । अन्वारम्भणीया । वैश्वानर-पार्ज्जन्येष्टिर्वा । नम प्रवक्त इत्यादि पञ्चदश सामिधेन्य । आवाहने प्राकृत सर्व्वम् । प्रधानस्य । अग्नि वैश्वानरमावह । पर्ज्जन्यमावह । देवा आज्यपा इत्यादि । पञ्च प्रयाजा

2A, इतीष्टि। अथ वैश्वानरपर्वं।

7A, इति वैश्वदेवपर्व—अथ वरुणप्रघासपर्वं।

11A, इति वरुणप्रघास —अथ साकमेधाना प्रयोग।

अथ प्र[द]मेधीयाः, 15A, अथ पितृयज्ञ, 18A, इति साकमेध समाप्त—अथ सुनासिरीया 19B इति सुनासिरीयपर्व्व समाप्त।

1438

423 आश्वलायनोक्ताग्रयणहौत्रप्रयोगः।

Asialāyanoktāgiayana hautia piayoga

For the manuscript see L 1391.

Sāyanacarya wrote a comprehensive work entitled Yajnatantra sudhanidhi on all the Vedic ceremonies This is a part of it Āgrayana is the Vedic ceremony on the use of a new crop The present MS treats of the Āgrayana ceremony only

The work has two chapters one on Āgrayana ending in leaf 4A, and the other Agrayana Hautraprayoga in leaf 5

Post Colophon —

शुभ भवतु श्रीरस्तु।

सवत १८८४ कार्त्तिकशुक्लाभौमवारे वटकृष्ण रघुनाथभट्टात्मज वासकृष्णेण लिखित श्रीमथुरायां। श्रीयज्ञनारायणार्पणमस्तु।

This belongs to the Rgveda and the Asvalayana Sakha The Āgrayanas are three

'वर्षासु श्यामाकाग्रयण शरदि व्रीह्याग्रयणम वसन्ते यवाग्रयणम'।

1439

2308 आग्रयण। *Agiayana*

Substance country made paper 10×4 inches Folia o Lines 9 a page Extent in ślokas 90 Character Nāgara Appearance d scolo ed Complete

The work is divided into two parts आग्रयण and आग्रयण शेष।

The first part comes to an end in leaf 4b

It begins —

> अपि वा अमावस्याया पौर्णमास्यां वा आग्रयणेष्टिमन्वायातय इति मूल। तत्र प्रयोग, प्रकृत्या सह आग्रयणप्रयोगो लिख्यते पौर्णमासाद्यामाकत्रीह्याग्रयणेष्टिन्त्रेण यक्ष्ये। त्रियुतमद्यकालपत्रे अद्य यष्टाय ०। इमा मूर्ध्ना प्रथमौ ०। पौर्णमासाग्रयणहविः।

The second part begins —

> अथ होत्र नमदश सामिधेन्य। प्रोषिञ्चेप्रसमोमर्षा एष पाजा, ० etc

1440

541 मृगारेष्टिहौत्रम्। *Mrgāreṣṭihautram*

Substance country made paper $9\frac{1}{4}\times4$ inches Folia 2 Lines 9 on a page Extent in slokas 30 Character Nāgarī Appearance tolerable

Beginning —

> श्रीगणेशाय नमः। मृगारेष्टिहौत्रप्रयोग। ॐ नम प्रवक्ष इत्यादि समदश सामिधेन्य। प्रोषि ० मक्षो ३ सपामिद ० मर्वो ३ नमक्षे ह ० मर्वो ३ समिद्ध इत्यादि॥ आवाहन॥

End —

> देवा आज्यपा इत्यादि। शेष प्रकृतिवत्।

Col —

> इति मृगारेष्टिहौत्र समाप्त।
>
> धूर्यूवाकान्ते वाजिनयाग।

It begins —

होत्रमृगारेष्टि । ॐ नम प्रवक्ष्यामि । समुद्र सामिधेन्य । शोचिष्केशस्तमिमहे ३ मयामिद थयन् समुद्रस्य निवेशनम् ।

It ends —

शन्नो भवतु वाजिनो हवो ० पृदे०वो ३ ये ३ यजामहे वाजिना वाजे वाजे ० नैवौ ॥ वाजिनयागे वौ षौं ३० ।

Colophon —

मृगारेष्टिहोत्र समाप्त ।

Post Colophon —

१६६० कालयुक्तसवत्सरे वैशाखशुदी तद्दिने समाप्तम् ।

It is a treatise on the duty of the Hotr priest in the Mrgaresti—otherwise called Pavitresti—which is a purificatory ceremony in a sacrifice

1442

2100 **पवित्रेष्टिहौत्रप्रयोगः ।** *Pavitresti hautra-prayoga*

Substance country made paper 8×4 inches Folia ? Lines 10 on page Extent in slokas ? Character Nagari of the eighteenth century Appearance fresh

It is a manual for the guidance of the Hotr priest in Pavitresti ceremony which is otherwise called मृगारेष्टि, a purificatory ceremony

It begins as in the previous number

It ends —

देवा आज्यपा इत्यादिसस्थाजपान्त प्रकृतिवत ।

Colophon —

इति पवित्रेष्टिहौत्र समाप्तम् ।

Post Colophon —

इद पुस्तक भावावती रूपाया यज्ञेश्वरलिखितम ।

1443

2073 *The Same.*

Substance, country made paper. 9⅜×4 inches. Folia 4. Lines 10 on a page. Extent in ślokas 90. Character Nāgara of the early seventeenth century. Appearance discoloured. Complete.

This is based on Baudhāyana and Prāyaścitta Pradīpa.

It begins —

अथ होत्रप्रयोग ।

नमः प्रवक्त्रे इत्यादि ।

ग्रोविम्स्क्रेग्रस्लमौमद्दो मयादिद (?) न्ययन+ममुभवो नमस्तेऽ

रसे भवो समिद्धो अग्न अग्न आज्जुतत्यादिकाले आज्यभागान्त

अमिपवमानमाव । सरस्वती प्रैषाउ आवह । इत्यादि

It ends —

देवा आज्यपा इत्यादि सत्याजयान्त समानम् ।

Colophon —

इति पवित्रेष्टि बौधायनसूत्रानुसारि-प्रायश्चित्तप्रदीपचन्द्रिका

नुसारि-होत्रप्रयोग ।

1444

2155 मित्रविन्देष्टिहौत्रम् । *Mitra-vindeṣṭi hautram.*

Substance, foolscap paper. 9⅛×3 inches. Folia 2. Lines 8 on a page. Extent in ślokas 18. Character Nāgara of the nineteenth century. Appearance discoloured. Complete.

On the duties of the Hotṛ priest in Mitravindeṣṭi, a full account of which has been given in our Catal. number 749.

It begins —

अथ मित्रविन्देष्टिहौत्रम् ।

नम प्रवक्त्रे इत्यादि सप्तदश सामिधेन्य आवाहने साज्यभागान्त

अग्निमग्न आवह सोममावह अग्नि सोम वरुण मित्र इन्द्र बृहस्पति

सविता पूषन् सरस्वती त्वष्टार इत्यादा आवहेत्युक्त ।

1445

2127 कारीरीष्टिप्रयोगः । *kariristi prayoga*

For the MS and the work see L 1127 The Karirişti comes to an end in leaf 4b With 5a commence Kāriristi-hautra prayoga It begins as usual with नम प्रवक्ष्ये, etc, and ends in leaf 5b Then follows —

पिण्डीना यागपक्षे आत्वाह्ननोत्तम (?) प्रयाजस्विष्टकृत्सूक्तवाकादौ सन्नमिगम । पृथक्निगमो नास्ति । मरुत प्रधानत्वात । याज्यानुवाक्यान्तु उदीरयथा मरुत ॰ प्रवो मरुत तदि ॰ १ । आय मरन्तु ॰ विद्युन्महसो॰ २ सृष्ट नियाम॰ मियुधतोग्राम॰ ३ सर्वत्र मरुतो देवता । आपस्तम्बाना नव प्रयाजा नवानुयाजा । मथन आग्नेयोऽष्टाकपाल ।

अच्छावदेत सूक्त तु वृष्टिकाम प्रयोजयेत ।
निराहार क्षिप्रसाद अचिरेण प्रवर्षति । १
कृत्वा पुव वैतसीना चीराक्षाना कृताग्नन
मरुद्वर्षमवाप्नोति सूक्तेनाच्छावदेन हि । २
आसादय विद्याद्यम्भ प्राङ्मुख प्रयत शुचि
सूक्ताभ्या चित्र एताभ्या उपतिष्ठेद्दिवाकरम । ३
अनश्नता तु जप्तव्य वृष्टिकामेन यत्नत
पञ्चरात्रे त्वतिक्रान्ते मरुद्वर्षमवाप्नुयात् । ४
वृष्टिकामो यताहार प्रपठेत बृहस्पति
पायसेनोपहारेण क्रवेन (?) प्रसमन्वित । ५
बृहस्पते प्रतीत्येत वृष्टिकाम प्रयोजयेत ।
पर्जन्याय नमस्कृत्य वृष्टि विन्दति शोभनाम ॥ ६
वृष्टिकामोऽपेक्षता आग्नेयीष्टिा सनातन ।

जातष्टि । नमप्रव ॰ पञ्चदश सामि ॰ पौर्णमासतन्त्र । आवाहने । अग्नि सोम ॰ प्रधानस्य अग्निवैश्वानरमाह्वयह । उच्च । देवा आज्यपा इत्यादि वार्त्तघ्ना वाज्यभागौ प्रधानस्य । जाते यदग्ने ॰ पृष्टु न ज्मा ॰ वैश्वानर अ ॰ दानोमिऽ हमि वैश्वानरस्य द स ॰ वि । उभापित ॰ वसमावौ । पिण्डीष्टि ॰ अ यथामह

मिं स्विष्ट • इमेपि • सो • इमे वैश्वानरस्य प्रिया देवानामित्यादि स्वाहाके अग्निरिदं सो • अमे वैश्वानर इदं देवा आज्यपा इत्यादि सख्यान्तपान्त प्रकृतिवत् ।

This MS. contains three works namely .—

(1) कारीरीष्टिप्रयोग (i.e. काम्यवर्षप्रयोग), (2) कारीरीष्टिहौत्रप्रयोगः and (3) जातेष्टिहौत्रप्रयोग । *Between (2) and (3) there are certain verses in praise of* कारीरीष्टि which is resorted to for copious rain in times of draught

1446.

2029 **त्रिपशुहौत्रप्रयोगः** । *Tripaśu hautra-prayoga*

Substance, country made paper $9\frac{1}{4} \times 4$ inches Folia 26 Lines 9 on a page Extent in ślokas 600 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

3A, इत्यैन्द्रे होममन्त्रा । सौत्रामणीहौत्रम्, 5A, इति सौत्रामणीहौत्रममन्त्राः, 6A, इत्यग्निप्रणयनम्, 6B, इति यूपाञ्जनम् । ततोऽग्निमन्थनम्, 7A, इत्यग्निमन्थनम्, 9A, इति व पावमानानि, 10A, तत पशुप्रचार', 12A, इत्येकादशानुयाजयाज्याः, 15A, इति मैत्रावरुण, 16A, इति समन्दशावसानानि, 18A, इत्येकादशानुयाजयाज्याः, 18B, इति त्रिपशौ हौत्रम्, 22A, त्रिपशौ होत्रे मन्त्रभाग', 26A, इति त्रिपशौ हौत्रस्य मन्त्रभाग ।

Post Col —

रामचन्द्रस्य ढुंढिराजेन लिखितम् ।

This work gives the mantras, which a Ṛgvedi priest, namely, Hotṛ, is to recite, when called upon by the adhvaryu at the time of homa *These mantras are required in those* yāgas only in which three animals are immolated

1447.

1306 **पशुहौत्रम्** । *Paśu hautram*

For the MS and the work see L 4176

Post Colophon —

शाके १७(०)१५ प्रमादिनाम संवत्सरे आषाढ वद्य १४ तद्दिने देवोपनासा भिकुने लिखित श्रीराम ।

This is a work for the guidance of the Hotṛ priests, viz the Ṛgvedi priests

1448

2102 अग्निष्टोमहौत्रम् । *Agniṣṭoma-hautram*

Anonymous.

Substance, country made paper ×3½ inches Folia, 70 Lines 6 8 on a page Extent in slokas 1000 Character Nagara Appearance, discoloured

It begins ,—

अथाग्निष्टोमहौत्रमुच्यते ।

For the beginning of the work see C S. No 803, p 196

Topics treated of—

2B अथ दीक्षणीया ।

3A अथ प्रायणीया ।

5A अथातिथेयान्ता ।

14B परिहिते समुत्थाप्यैनामध्वर्यवो वाचयन्तीति पूर्व पटलम् ।

18B अथ उपसत् ।

22A अथाग्निसोमीयेण चरन्ति ।

42A अथ स्वनीयेन पशून् आचरन्ति ।

48A. इति प्रातःसवनम् ।

*53A अथ निष्कैवल्यशस्त्रम् ।

55B. इति माध्यन्दिनसवनम् ।

61B अथ अग्निमारुत शस्त्रम् ।

It is a manual for the guidance of the Hotṛ priest in an Agniṣṭoma Sacrifice

1449.

6094 **अग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोगः ।** *Agnistoma sapta hautra prayoga*

By Rāma Bhatta

Substance country made paper 12×5 inches Folia 67 Lines 11 on a page Extent in slokas 2200 Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete Date Samvat 1941

The 34th leaf and one side of the 35th are written by a different hand

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सप्तहौत्रप्रयोग ।

अथ सोमप्रवाको होतृगृहं गत्वा तं प्रयाह यजमानेन सोमो भविष्यति । तत्र भवता हौत्रं कर्त्तव्यमिति ।

होता तं सोमप्रवाकं पृच्छति । को यज्ञ इति सोमप्रवाक ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोम सोम होतारः ऋत्विज इत्याधानादिषु कर्मसु सोमप्रवाक—विश्वामित्रादय इत्याह ।

होत्रा का दक्षिणेति पृष्टे सन्ति कल्याण्या दक्षिणा सुरूपा बहुमूल्या द्वादशशत गाव ।

उद्वाहवरणान्तर—

आपो मे हौत्राशसिन्य स्ता मे हौत्राशसिन्य अमुकशर्म्मणि वृणो

मैत्रावरुण ब्राह्मणाच्छंसिपोतृनेष्ट्राच्छावाकाग्नीध्राणा

दशमाकाशो मे सदस्य इति सदस्यपक्षे ग्रावस्तोता च ।

This is a manual of Agnistoma for the use of seven priests

It is meant for the Madhyandinis

5B, इति मन्त्रेण सर्व्वे होतारः आश्वलायनमार्गेणाभिमन्त्रयन्ति ।

65B, इत्यग्निष्टोमसप्तहौत्रप्रयोग ।

Then we have the concluding mantras.

नमो वाचे वाचोदिता वाचानुदिता तस्यै वाचे नमो वाचे नमो वाचस्पतये नम ऋषिभ्यः, etc

Last Colophon :—

इति रामभट्टसोमयाजिकृतो माध्यन्दिनानामग्निष्टोमसप्तहौत्र-प्रयोगः समाप्तः ।

Post Colophon :—

वालमुकुन्दस्येद पुस्तकम् । शुभम् । संवत् १६४१ शौः । भादो सु ० ६ वार शनि ।

The name of the author is also written on the top of the first leaf

सोमयाजी रामभट्टकृत ।

1450.

2362 **अग्निष्टोमहौत्रप्रयोगानुक्रमणिका ।** *Agnistoma-hautrapraayoganukramanikā*

Substance country-made paper 9×4 inches Folia, 9 Lines, 31 on a page Written breadthwise Extent in ślokas, 225 Character, Nagara of the seventeenth century Appearance discoloured and brittle at the edges Complete

It begins :—

श्रीगणेशाय नमः । अथ अग्निष्टोमहौत्रप्रयोगानुक्रमणिका लिख्यते ।

पवन पावनं कृत्वा वरणं । को यज्ञः के ऋत्विजः का दक्षिणा मह्यमे वोचो ० प्रीय ॥ मधुपर्कं ॥ अथ दीक्षणीयम् । प्रवक्त इत्यादि सम ० न्य ॥ प्रोचि ० हौ २ समुपाजान्तं मवाधः ।

Col. :—

इत्यग्निष्टोमहौत्र-अनुक्रमणिका समाप्त ।

Topics —

(1A) प्रायणीय, सोमक्रय, (1B) अथातिथ्येडान्त- प्रवर्ग्यः, घर्म्म, (2B) अथोत्तरपटलम्, (3B) अपराह्णिके, अथाग्निप्रणयनम्, अग्निष्टोमप्रणयनम्,

(4A) अथ प्रातरनुवाकापरमित पद्यः, (5A) एकादश प्रयाजा । प्रधानम् ॥; (5B) आज्यशस्त्रम्, (6A) अत्र प्रयोगशस्त्रम्, माध्यन्दिनं सवनम्; दधिघर्मं, (7A) अथ वैश्वदेवशस्त्रम्, (7B) अथाग्निमारुत शस्त्रम्, (8A) वाजिनयागा । हारियोजनम्, (8B) आस्तुगादापनम् ॥ चत्वार प्रयाजा, द्वावनुयाजौ. उदायनीया०, (9A) मैत्रावरुणामिक्षा, इडादासिन प्रायश्चित्तसयाजय, सोमपानप्रायश्चित्तम् ।

This enumerates in detail the duties of the hotṛ priest in Soma sacrifices, with the pratīkas of the mantras in connection therewith

1451

2363

Substance country made paper 9 × 4 inches Folia 4 Lines 29 on a page Character Nagara of the early eighteenth century Appearance discoloured Written breadthwise

Beginning —

> अनाधृष्ट० तानुन० अमुरस्तुष्टि० राजानमाया एहाग्र एहा प्रत्तेरिद्र मित्रावरुणयो श्रद्धावाङ० होता यक्षदग्नि समिधा होता यक्षत्तनू०

In 4B —

> उदयनेष्टि ॥ पचदश सामिधेन्य आज्यभागौ ॥ वार्त्तघ्नौ प्रधानसमिमावद्द अधाह्यमेकनो० मों ये० हेमिमाभिष्टे अद्य गीर्भिं० सभावी० स्वि० एभिर्नो अर्कै० अमेत्वमधाम्व न स्तोमै० सयाज्य ॥

Topics —

(1A) प्रात सवनम्, (2A) माध्यन्दिनम, अथ तृतीय सवनम्, (3A) आज्यशस्त्रम्, वै० सो० प्रात सवनम, (3B) अथ माध्यन्दिनसवनम, वल्य-शस्त्रम्, सोम० तृतीयसवनम्, (4A) अवभृथेष्टि, उदयनीया ।

An incomplete work similar in nature to the above, but less detailed

1452.

131. द्वादशाहछौत्रप्रयोगः आश्वलायनसूत्रसम्मतः ।

Dvādasāha handra prayoga (Asvalāyana)

According to the rules of Āsvalāyana.

For the manuscript see L 1383

1453.

1917 सोमसत्रहौत्र-प्रयोगः ।

Substance country made paper 9¼×4 inches Folia 39 of which the 25th and the 26th are missing Lines 12 on a page Extent in slokas, 1000 Character Nagara Appearance old Incomplete The seventeenth century handwriting

It begins —

अथ सोमप्रयोगे सत्रहौत्रप्रयोगा उच्यन्ते । तदर्थं प्रायश्चित्तपशु तस्य प्रयोगो वक्ष्यते । प्रथममैत्रावरुणस्य सममामुक्त प्रकृतिवत् । उखप्रब्देन निगमा । न केचिच्छागप्रब्देनैव । आश्विनस्य कर्म्म प्रकृतिवत् । अश्विनावावह । वनस्पतिमावह । वपायागे विशेष । आपस्यातां नासत्या पु० दानो ॐ होता यक्षदश्विनौ छागस्य वपाया मेदस इति प्रैष । ये यजामहे उदुस्रोमासो० विवक्तौ वौषट । पुरोडाशस्य आगोमता नासत्या रथेनाश्वा० न । ॐ होता यक्षदश्विनौ पुरोडाशस्येति प्रैष । ये यजामहे निवेदुच्छ न्त्यश्विना० दस्रय समिधा जरता इ[ति] वौषट । अथाङ्गाना आनो देवेभिरुप० वन्युवत तस्य वित्त ॐ । होता यक्षदश्विनौ छागस्य हविषा आत्ता मेद्य करश्च एवाश्विनौ जुषेता हविर्होतर्यज । ये यजामहे हिरण्यत्व मधुवर्णो० दुरितानि विश्वा वौषट् । वनस्पतौ यक्षाश्विनौ छागस्येति प्रैष । तथैव स्विष्टकृत । सूक्तवाकेच । सस्थाजपान्त प्रकृतिवत् ।

सोमप्रयोग ॥ आदौ सोमप्रवाको होतार गत्वा त प्राह यज्ञ शर्म्मणा सोमो भविष्यति तत्र भवता हौत्र कर्त्तव्य । इति होता

स सोमप्रवाक पृच्छति। को यज्ञ क ऋत्विज का दक्षिणेतिप्रश्न। तेन प्रतिवचन दत्ते। होताथ दक्षिणाभि विष्टय स्रुवेण एतेनाग्ने ब्रह्मणा० सुमत्यावा ववस्वेति जुहुयात्। अनाहिताग्निश्चेत् उपासने। इमामग्ने शरणिं० इमत्तानामिति यजमानमृष्ट गच्छति वृणीते यजमान। अग्निर्मे होता स मे होता होतार त्वां वय शर्माणि वृणीमहे। तत अग्निष्टे होता स ते होता तेनानुमत कर्मैवाह करिष्यामीत्युक्त्वा प्रतीजपति मधुमन्मेवोचो भागामेवोचो भागामेवोचो यशोमेवोच स्तोम मे वोच कृति मे वोच सृष्टि मे वोच भुक्ति मे वोच इत्येव जपित्वा तन्मामवतु तन्मा विशतु तेन भुक्षिषीय इति जपति होतृकाणामप्येष एव वरणविधि।

Topics treated of —

2A, होतृकाणामप्येष वरणविधि अथ मधुपर्क अथ दीक्षणीया, 2B, अथ प्रायणीया, 3B, अथ सोमक्रय, 4A, अथ अग्निमन्थनम्, 7A, अथोत्तरम्, 9A, अथाग्निप्रणयनम्, 10A, अथाग्नीषोमीयेन पशुना चरति अथ स्विष्टकृत् प्रेषित:, 13A, अथ प्रातरनुवाक, 15A, अथ सवनम् 16A, अथ प्रयाजैश्चरति, 17B, अथ स्विष्टकृत, 22A, अथ प्रउग शंसति 31A इति माध्यन्दिन सवनम्, 31B अथ ऐन्द्रं पुरोडाशश्चरति अथ स्विष्टकृत, 34B, अथ छन्दोगेभ्य पृच्छति।

It treats of the duties of the Ṛgvedi priests in a Soma sacrifice

1454

6307 **वाजपेयसप्तहौत्रम्।** *Vaja peya sapta hautram*

Substance country made paper 8×4 inches Folia [illegible] Lines 13 [illegible] on a page Extent in slokas 280 Character Nagari of the early nineteenth century Appearance old discoloured and worm eaten Complete

Colophon —

इति वाजपेय सप्तहौत्रम्।

Beginning —

अथ वाजपेय होत्रम्।

हिरण्यस्रज ऋत्विज याजयेत्, वर्णपिङ्गल्का प्रतुष्करा हासु

अग्निषोमीयान्तं अग्निष्टोमवत् देवसूना हविषा निर्वापपक्षे अग्नि गृहपतिरित्यादीना याज्यानुवाक्याः आदेशरहिता बृहस्पतिसवं प्रयोगे उक्ता इति ज्ञात्वा अत्र नोक्ताः । प्रातरनुवाके अपरिमित-पक्षः सहस्रपक्षो वा शतवेति पक्षव उच्यन्ते । आग्नेयैन्द्रामौ छागौ ऐन्द्रो मेष मारुतो उत्ता सारस्वतौ मेषौ सारस्वतो मेषः प्राजा पत्याः सप्तदशच्छागाः होता नमः प्रवक्त्रे इत्यादि सप्तदश सामि-धेन्यः । आवाहने विशेष । आवह देवान् सुन्वते यजमाना अग्निमग्न आ० सोमसा० अग्निमा ०, etc , etc , etc

End:—

नमो देवेभ्यः । प्रांयुवाक । वाजिन । हारियोजनः । विनिःस्वप्नाहेतौ इत्यादि उदयणीयान्ते मैत्रावरुणी पयस्या तमग्निष्टोमवत् ।

1455.

6290. **बृहस्पतिसवहौत्र** । *Vṛhaspati-sava-hautra.*

For the use of the Hotṛpriest.

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 6. Lines, 15, 16 on a page. Extent in slokas, 340 Character, Nāgara of the early nineteenth century. Appearance, old and discoloured Complete

Colophon .—

समाप्तो बृहस्पतिसवः ।

Beginning:—

बृहस्पतिसवहौत्रम् । ऋत्विग्वरणादि । अग्निषोमीयस्य पशु-पुरोडाशमनुदेवसवा हविषा निर्वापः । अग्नीषोमाभ्या पशुपुरो-डाशस्य + + + प्रेषितो मैत्रावरुणः । अग्नीषोमौ अ० + + होता यक्षदग्नीषोमौ पुरोभागस्य + + + हविर्होतर्यज ।, etc. etc

1456.

6278. **याजिनहौत्र** । *Yajina-hautra.*

Substance, country-made paper 7×4 inches Folia 9 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 127 Character, modern Nagara Appearance, fresh. Complete

Colophon —

इति याज्ञिनक्षौम समाप्त ।

Beginning —

श्रीवरदमूर्त्तये नम ।

होम करिष्यन् सपरत्न प्रविश्याप्रणीताभ्ररणोय प्रतिष्ठन् अध्वर्यु प्रेषितो ब्रह्मन् सामिधेनीरनुवक्ष्यामीत्युक्ता तस्मात् प्रसव साकाङ्क्षे ब्रह्मप्रसूतोऽङ्गुलिपर्व्वाग्रमात्रसमर्पित हृदयदक्ष अञ्जलि प्रतिष्ठाप्य दक्षिणश्च पाद वेद्या श्रोणिसम पूर्वा द्यावापृथिव्योरन्तर मीक्षमाणो नम कन्द जपत् ।

नम प्रवक्त्रे नम उपवक्त्रे नमो दृष्ट्रे नमोऽनुख्यात्रे क इदमनुवक्ष्यति स इदमनुवक्ष्यति क आर्त्विज्य करिष्यति स आर्त्विज्य करिष्यति ।

etc

1457.

125 **मैत्रावरुणप्रयोगः ।** *Maitrāvaruṇa prayoga*

For the manuscript see L 1388

Directions for the Maitra Varuna priest

1458.

1907 **पशुमैत्रावरुणः ।** *Paśu Maitrāvaruṇa*

For the manuscript and the work see L 4175

Post Colophon —

शक १७(०)१५ प्रमादि नाम संवत्सर आषाढ वद्य १२ तद्दिन देवोपनाम्ना भिक्षुने लिखितम् ।

श्रीदिव्यलक्ष्म्यै नमः । तैलादर्च्चेदित्यादि ।

The Maitra varuna priest is an assistant to the Hota

It begins —

अथ सौत्रामण्यां मैत्रावरुणप्रयोग ।

अथ वपायां । अश्विनोः । आपस्वातामासत्येत्यनुवाक्या । होता यक्षत् अश्विनौ छागस्य वपाया मेदसाजुषेतां हविर्होतर्यज । अथ सरस्वत्या । सकाचैतत्सरस्वती नदीनामित्यनुवाक्या । होता यक्ष त्सरस्वती मेषस्य वपाया मेदसा जुषताम् ।

This is a manual for the direction of the Maitrā-varuṇa priest in the Sautrāmaṇi Sacrifice

1462.

3 **अच्छावाकप्रयोगः ।** *Acchāvāka-prayoga*

By Yājñika Raghunātha, the son of Rudra Bhaṭṭa Ayācita

See L 702 Acchāvāka is an assistant of the Hotṛ priest.

Post Col Statement —

इद पुस्तक सपुराणिकोपनाम्ना पुरुषोत्तमेन लिखितम् ॥ स्वार्थं परार्थंच ॥ सवत् १७८३ आषाढ शुद्ध ४ सौम्ये श्रीरामचन्द्रो जयति ।

1463

2054 **अच्छावाकप्रयोगः ।** *Acchāvāka-prayoga in Jyotistoma*

Substance country made paper 8½×4 inches Folios 6 Lines 9 10 on a page Extent in slokas 90 Character Nāgara Appearance discoloured Prose Complete

It begins —

अथ अच्छावाकप्रयोग । आयो मे होत्रा सतिन्व स्ता मे होत्रा सतिन्वो अच्छावाकममुकप्रर्मार्या इयो इतोस्मि ॥ स इतो जपेत् मद्भ्मे वोचोभर्गो मे वोचो ।

It ends —

इति मध्या जप । तोर्थेन निष्क्रम्य । सन्निष्ठते ज्योतिष्टोमः ।

Colophon.—

इति आच्छावाकप्रयोगः समाप्तः ।

It is a manual for the guidance of the 'Achhāvāka priest' an assistant to the Hotṛ priest in Jyotiṣṭoma Sacrifice.

1464.

2814. ग्रावस्तोता । *Grāvastotā*

Substance, country-made paper. 9½ × 4 inches Folia, 2 Lines 12 on a page Extent in ślokas, 45 Character, Nagara Appearance discoloured Complete

On the duties of the Grāvastotṛ priest in Soma Sacrifices

It begins :—

अथ ग्रावस्तोत्रं लिख्यते । त्रि भूर्भुवस्सुवौं ३ मभिस्वादेव-
सवितरीशानं वार्याणा सदावन् भागमीमहो ३ त्रि ॥ युंजते
मन उत युंजते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः । विहोत्रा
दधे वयुनाविदे इन्महीदेवस्य सवितुः परिष्टुतो ३ मावून इष
द्युमतं चित्रं ग्राभं संगृभाय ॥

It ends :—

स्वादिष्टया मदिष्टया पवस्वसोमधारया इन्द्राय पात वैं सुतों ३
इत्यधायात पवमानीयम् । तदनन्तरं सूते आध्वरे अधिवाचमक्रता
क्रीलयो न मातरं तुदेतः । विषुमुचासुवधो मनीषा विवर्तता
मद्रय स्वायमानो ३ त्रि ।

इति परिधानीया कर्त्तव्या ॥

Col :—

इति ग्रावस्तोता समाप्तः ॥

Grāvastotṛ is an assistant to the Hotṛ priest

1465.

7819 आध्वर्य्यवपद्धति । *Adhvaryava paddhati*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 80 Lines 7 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance old faded and discoloured Ends abruptly

A sacrificial manual for the use of an Adhvaryu, Yajurvedi priest, of the school of Harisvāmi, a follower of Kātyāyana.

Beginning —

हरिस्वाम्यनुमतेन भर्तृयज्ञानुष्ठानेन कात्यायनसूत्रेण आध्वर्य्यव पद्धति लिख्यते ।

रचितास्थपनिगर्गेण + + + + शुचिर्भूत्वा + पग्रहेण + + + + + कर्परेण प्रक्षीत्वोद्धरण, etc , etc

24B, दर्श समाप्त , 28B, दाक्षायणयज्ञ समाप्त । प्रतिक्रामममेयौष्टिः; 33A, ग्रामाकेष्ट्यन्त समाप्त । अथाधान वक्ष्यामि, 35A, मधुपर्कविधि , 80B, पित्र्या समाप्ता ।

1466

39 दर्शपौर्णमासाध्वर्य्यवप्रयोग । *Darsa paurnamasa-adhvaryava-prayoga*

Substance country made paper 10×4 inches Folia 21 Lines, 9 on a page Extent in Slokas 462 Character, Nāgara Appearance old Complete

Directions to an Ādhvaryava or a Yajurvedic priest, for the performance of New and Full Moon sacrifices

It begins thus —

श्रीगणेशाय नम । यज्ञेश्वराय नम ।

अथ दर्शपौर्णमासयोराध्वर्य्यवप्रयोग । प्रातरग्निहोत्रानन्तर अध्वर्यु कृतमन्व्योपास्त्याचमनो यजमानेन वृतो "वृतोऽस्मि करिष्यामि" इति वदति । आचम्य उत्तरतःपश्चे प्रणीतुद्धृत्य नाजस्य पश्चे(?) ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वयन्त्वेन्धानास्तनुवं पुषेम । मह्य

नमन्ता। मह्म नमन्ता प्रदिशयतस्वस्तयाध्यन्तेन एतना जयेम त्रिभि
कार्येराद्यवर्णीयो मन्त्रादधाति। ऋषि रद्धानि सुरथ यो मयो
भूर्य उद्यन्तमारोद्दति सूर्यं इत्यादि।

Col —

इति दर्शपौर्णमासयोराध्वर्यव प्रयोग[ ] समाप्त।

Post Col —

इदमेभो वसुभ्यो रुद्रेभ्यो आदित्येभ्यो मेघजं दूरीष्य तिष्कृत्वै निर्ऋत्यै दीराध्य
देवीभ्य ऋध्यै समृध्यै यथायाममेवदया तत्त्वायामि तन्नोऽग्ने
सत नोऽग्ने त्वमग्ने प्रजापते व्याहृतिभिराश्वावितमनाचातमतिरिक्तम्
यदकर्म यत् प्रमत्ता ब्रह्मप्रतिष्ठानत्व मे ब्याप उदय मुदु व चित्र
यदो देवा यत इन्द्र खलिदा आभिगाभि रक्षते हे उदुत्तम् पुवर्य
सखितो यत्पाकचा।

It ends thus —

यानि घर्मे कपालान्युपचिन्वन्ति वेधस पुष्णस्तान्यपि व्रत इन्द्र
वायू विमुञ्चता कपालानि विमुञ्चति॥

Col —

इति दर्शपूर्णमासयोराध्वर्यवप्रयोग।

On the reverse side of the last leaf begins another work entitled ब्रह्मत्वप्रयोग

श्रीगणेशाय नमः। अथ ब्रह्मत्वप्रयोग। ब्रह्मा कृतपवनमन्त्राचमनमन्त्र
प्राचव। तीर्थेन प्रपद्येत देवा त इडा देवभूरिति ततो यजमानेन दत्तो
यतोऽस्मि करिष्यामि आर्ह भूपतिरह भुवनपतिरह महतो भूतस्य पति देवस
सवित्रा प्रसूत आर्त्विज्य करिष्यामि। इत्यादि।

1467

2649 आपस्तम्बदर्शपौर्णमास आध्वर्यवप्रयोगः।

The same from Āpastamba

Substance country made paper 9¾×4 inches Folia 16 Lines 12 on a page Extent 500 ślokas Character Nāgarī of the eighteenth century Discoloured Complete

In leaf 6B, there is a colophon —

इत्यापस्तम्बदर्शपौर्णमासप्रथमप्रश्नसमाप्तः and in 7A अथ द्वितीयः प्रश्नः. The manuscript does not contain the Āpastamba Sūtras, but the duties of the Ādhvaryus in the order of the Sūtras

It begins :—

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथापस्तम्बदर्शपूर्णमासप्रयोगः । प्रातरग्निहोत्रं कृत्वा दर्भेष्वासीन इत्यादि देशकालौ सङ्कीर्त्य श्री० पौर्णमासेष्ट्या यक्ष्ये । इत्यादि ।

It ends :—

सख्याय उद्वास्य ॥ ब्रह्मा स्वभागं प्राश्याप्य प्रायश्चित्तादि करोति । इत ऊर्द्ध्वं विष्णुक्रमादि याजमानम् ॥

इति केवलाध्वर्य्यवप्रयोगः ॥

On the obverse of the first leaf we have —

अथापस्तम्बदर्शपूर्णमासाध्वर्य्यवप्रयोगः । सवत् १६(०)१० क्रोधनामाब्दे षोडशोपनामकलक्ष्मणेन लिखितं स्वार्थं परार्थञ्च । वैशाख शुक्ल २ समाप्ति ।

1468

6285

Substance, country made paper $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 20 Lines, 8 9 on a page Extent in slokas, 150 Character, Nāgara Copied in Samvat 1602 Appearance, old and discoloured Complete

On the duties of adharyu or the Yajurvedi priest in Darsapaurnamāsa

Colophon effaced

Post Colophon :—

संवत् १६०२ वर्षे आषाढ सुदि ८ सोमे लिखित शुक्लर्षिविक्रमसु + + + + पठनार्थः । शुभं भवतु ॥

Beginning :—

आध्वर्य्यंव मग्नीध्रं च लिख्यते। पर्व्वणि प्रातर्होमानन्तरं आहवनीयदक्षिणाग्निपरे पञ्चभूसंस्कारपूर्व्वकं उद्धरणं करोति। पौर्णमासेष्ट्यर्थं गार्हपत्यादाहवनीयमुद्धरामि। पौर्णमासेष्ट्य॰ दक्षिणाग्निमाहरामि। ततोऽग्न्याधानं। ममाग्ने वर्चो वि॰ ? इत्यादिना सूत्रानुसारेण। ततो वपन विकल्पेन। ततोमावा-स्यायामेवमपराह्णे पिण्डपितृयज्ञः। ततो व्रतग्रहणं। तत्र प्रातर्य-वाग्व स्वयमग्निहोमः।

1469.

6289. **दर्शपौर्णमासेष्टिपद्धतिः।** *Darśa-paurṇamāseṣṭi paddhati*

By Harihara

According to the school of Kātyāyana

Substance, country made paper 8¼×3¾ inches Folia 51 Lines 8 on a page Extent in ślokas, 850 Character, modern Nagari Copied from a MS dated Samvat 1862 Appearance new Complete

Colophon :—

अग्निहोत्रिणा मिश्र श्रीहरिहरेण मनस्विना।

पद्धतिः पौर्णमासेष्टे[ः] दर्शेष्टेश्च(व) कमर्थता (?) ॥

Post Col. :—

सवत् १८६२ समये पुष शुदी ८ शुकुलपक्षे। सुभमस्तु॥

A manual for the use of a Yajurvedi priest called Adhvaryu, in Darśa-paurṇamāsa, belonging to the school of Kātyāyana

The maṅgalācaraṇa and the object of the work :—

प्रणम्य यज्ञपुरुषं कात्यायनमुखान् गुरून्।

पौर्णमासादियागानां क्रियतेऽध्वर्युपद्धति ।

1470

6269. **[प्रतिप्रस्थातृ-प्रयोगः ।]** *Pratiprasthātṛ-prayoga.*

Substance, country made paper 9×4 inches. Folia o Lines, 9 on a page Extent in slokas, 90 Character, modern Nagara Appearance, discoloured Incomplete at the end

The first two leaves are marked प्रतिप्रस्था॰, the rest simply. प्रति The name of the work does not appear in full.

The MS. is full of marginal notes

The maṅgalācarana :—

प्रतिप्रस्था प्रति ।

श्रीसरस्वत्यै नम ।

गङ्गाधरं गुरु नत्वा सर्व्वशास्त्रार्थकोविदम् ।

द्विजानामुपकाराय क्रियते न्यायपद्धतिः ॥

वर्णोत्तरं मधुपर्कः सूत्रोक्ता ध्वमु दीक्षा तत्रावयनमध्येऽरे परिस्तृतेन खनित्रात-मुदकुम्भयोः स्थापनम् ।

It relates to the duties of the Pratiprasthātr priest, an assistant to the Addvaryu

The mention of the name of Gaṅgadhara, as the author's preceptor or father (Guru), *would suggest the treatise to be* of the school of Kātyāyana.

1471.

6320.

Substance country made paper 11×6 inches Folia, 3+1 Lines, 13 on a page Character, modern Nagara Appearance, fresh Complete

I.

चातुर्मास्ये प्रतिप्रस्थातृप्रयोगः । (Three leaves)

Beginning:—

श्रीगणेशाय नम ।

चातुर्मास्ये प्रतिप्रस्थातुर्मीमांसा । प्रतिप्रस्थातुश्च पश्वकासादन अग्नि
षोमपश्वनौ वच पविपच्छेदनानि पविभे अन्तधान तथा च ॥

Colophon —

इति प्रतिप्रस्थातुः प्रयोग ।

II

दर्वीहोम (in one leaf only)

Beginning —

प्रातरह्नवेऽग्निहोत्रेऽहुते वा दर्वीहोम । तत्र ब्राह्मण स्तृणो
मासनसत्कारः ॥ दक्षिणतो ब्राह्मयजमानयोरुपवेशनम् ॥ वैक
काल दर्व्याः ॥

Colophon —

इति दर्वीहोम ।

1472.

6326 **उन्नेतृत्वप्रयोगः ।** *Unnetrtva prayoga*

Substance country made paper 10 × 6½ inches Folia 5 Lines 10 on a page Extent in slokas 125 Character modern Nagari Appearance fresh Complete Copied in Samvat 1956

A manual for the use of the Unnetr priest of the school of Katyayana

Colophon —

इति उन्नेतृत्वप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

श्रीसीतारामचन्द्रार्पणमस्तु । शुभ भवतु । मितिमार्ग० वद्य ४
गुरुवार ॥
संवत् १९५६ । तद्दिने लिखितम् । स्वार्थं परार्थंच ।

Beginning —

अथ कात्यायनसूत्रानुसारी उन्नेतृत्वप्रयोगो लिख्यते । तत्र
वरणे यजमानेन उन्नेता भवेत्युक्ते भवामीति प्रतिवचनम् ॥

1473.

293. नेष्टृप्रयोगः *Nestṛ-prayoga.*

For the MS. see L. 1411

1474.

32. वाजपेयपद्धतिः। *Vājapeya-paddhati*

The present MS. is described in L. 752.

After the maṅgalācaraṇa :—

अथ वाजपेयक्रतोरुद्गात्रप्रयोगो लिख्यते।

1475.

2079 आधानउद्गात्रप्रयोगः। *Ādhāna-udgātra-prayoga.*

Substance, country made paper 7¼×4 inches Folia, 5 Lines, 8, 9 on a page Extent in ślokas, 60 Character, Nagara Appearance, fresh

It is a manual for the guidance of 'Udgātṛ' or Sāmavedi priest in the Ādhāna or in the churning of fire.

It begins :—

आधान उद्गात्रप्रयोगः। तत्र मन्थनारम्भकाले अरण्योरिति-मन्त्रं निर्गायेत्।

1476.

507. प्रस्तोतृप्रयोगः। *Prastotṛ-prayoga.*

For the manuscript see L. 1313.

Prastotr is a Sāmavedi priest, an assistant to the Udgātr, the chief Sāmavedi priest. The book gives, in two sections, the sāmas to be chanted by the Prastotṛ priest.

1477.

2692. ब्रह्मत्वप्रयोगः। *Brahmatva-prayoga*

Substance, country-made paper 9×3¾ inches Folia, 6 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 90. Character, Nāgara Date, Samvat 1796. Appearance, discoloured. Complete

Colophon —

इति ब्रह्मत्वप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

संवत् १७९६ शुक्ल नाम संवत्सरे फाल्गुन शुदिअष्टमी स्थिर-वारे इद पुस्तक काष्टकारोपनामक जयरामभट्टेन काश्या विश्वेश्वर-सन्निधौ लिखितम् स्वार्थ परोपकारार्थं च ।

The duties of Brahmā, the superintending priest in a Śrauta sacrifice before his appointment at the time of his appointment and after his appointment

It begins —

अथ ब्रह्मत्वप्रयोगः ।

तीर्थे स्नात्वाहत वास परिधाय एकविंशत्या दर्भपिञ्जलैरात्मान पावयित्वा सप्तभि काण्डादुपयुन्मृज्य सप्तभिनाभिदघ्न्याकण्ठ मुन्म-जेत । इत्यादि ।

4A ब्रह्मा वेद्युत्करावन्तरेण विहाराद्बहि पूर्वया द्वारा प्राङ्मुखो हिरण्यम्य दक्षिणावृत् पूर्वया द्वारा प्रपद्य ब्रह्मत्व करिष्यामीत्युच्चा रयन् वेद्युत्करावन्तरेण विहार प्रविश्य सव्यावृत प्राङ्मुख समस्त पाण्यङ्गुष्ठो भूत्वाप्रणाहवनीय परीत्य दक्षिणत आसनादङ्गुष्ठोप कनिष्ठिकाभ्या तृण नैरृत्या निरस्यति निरस्त परावसु ॥

It ends —

तत्रैवावस्थाय संस्थाजपेनोपतिष्ठते । ॐ च मे स्वरश्च मे यज्ञो पवते नमश्च । यत्ते न्यून तस्मै त उपयतो । यदतिरिक्त तस्मै ते नम । ततस्तीर्थेन निष्क्रामति ।

1478

3011 ब्रह्मप्रयोगः । *Brahma prayoga*

Substance country made paper 10¼ × 4 inches Folia 12 Lines 8 on a page Extent in ślokas 216 Character Nāgara of the 18th century Appearance discoloured and worn out Complete

Colophon —

इति श्री । समाप्तो ब्रह्मत्वप्रयोगः ।

On the duties of the priest called Brahmā in a sacrifice

It begins —

ततो ब्रह्मा ब्रह्मोऽस्मि करिष्यामीत्युक्त्वा स्तुति प्रागुदगाहवनी यात् प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य तीर्थेन विहारं प्रविश्य समस्त-पाण्यङ्गुष्ठाग्रेण आहवनीय दक्षिणतो गत्वा निरस्त परावसुरिति + + नैऋत्या तृणानि निरस्योपविश्य, etc , etc , etc

It ends —

सर्वप्रायश्चित्तानि कृत्वा सत्त्राणपेनोपस्थाय तीर्थेन निष्क्रामेत् प्रेष्ठिकमुदवसनीयायां ।

1479

2420 The Same

For the manuscript and the work see L 4039.

1480.

1392 **एकाहाहीनसत्त्राणां ब्रह्मत्वपद्धतिः ।** *Ekāhāhīna Satrānām Brahmatva paddhati*

By Rāmakṛṣṇa Dīkṣita alias *Nāhnabhai.*

Substance country made paper $9\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia 35 Lines 10 on a page Extent in ślokas 700 Character Nāgara Date Samvat 1688 Śaka 1553 Appearance old and worn out Complete

The work deals with the duties of Brahmā, the Superintending priest, in connection with sacrifices which take one or more days

The author's family

34B इति श्री त्रिपाठिदामोदरसूनुना दौक्षितरामकृष्णेन नाह्ना-भाइदितीयनाम्ना कृतैकाहाहीनसत्त्राणां ब्रह्मत्वपद्धतिः समाप्ता ।

The date of copying —

संवत् १९८८ शके १८५४ फाल्गुन शुक्ल १४ गुरु वासरे ब्रह्मत्व-
पद्धतिः समाप्ता । शुभं भवतु ।

त्रिपाठिशिवनारायणात्मज कानजी नाम्ना इदं पुस्तकं समाप्तम् ।

Beginning :—

क्रियमाणेषु सर्वकर्मसु ब्रह्मा दक्षिणत आसीत होमपर्य-
न्तमुपविष्टमवस्थित सर्वं कर्म दृष्ट्वा कुर्यात् । होमाद्
प्राङ्मुख एव ज्योति परिस्तरणो [illegible] यस्मात् पाकयज्ञा
इत्याचक्षते तेषां पाकयज्ञानां होम कर्मप्रवृत्त तूष्णीमुपविशेत्
सर्वेषु ब्रह्मनिरसनम् । उपवसन च प्रकार
यजुर्ध्वनि यश्चो यक्षा वो सर्वाङ्गपरिमन ।
तूष्णीमिति सकल्पात्म स्वासीतेति न किंचन ॥
पाकयज्ञानां होमकाले यथार्थ गच्छेत् ।

Leaf 2 अथमन्ता ब्रह्मत्व कार्यमिति सर्वकर्मोपक्रमम् पूर्वेण द्वारा
प्राग्लो प्रविशदरपने सम्यागेन ब्रह्मत्वम्भत । यथायोग कर्मणि
दक्षिणया द्वारा प्राप्ते प्रविश्य सानुप्रायं परिदधान वसिष्ठ
तूष्णीमुपविशेत् । परिसमाप्ते कर्ते यथार्थ गच्छेत् ।

1481

153 आश्वलायन ब्रह्मत्वप्रयोगः । [illegible]
([illegible])

For the manuscript see L 1501

Post Col. —

इह वेदमादन ।

चातुर्मास्यप्रसूनोमिवाल । अथ दर्शनिवाल ब्रह्मा प्राङ्मुखो
यज्ञोपवीतमाचम्य दक्षिणतः [illegible] दर्भास, etc

And 10 lines more

148 .

8496 ब्रह्मत्वमञ्जरी । *Brahmatva Manjarī.*

By Jagannātha Dīkṣita, son of Yādava Somayājī

Substance country made paper 10×4 inches 1 1 a 25 Lines 8 9 on a page Extent in ślokas 470 Character Nāgarī of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete

The maṅgalācaraṇa —

अथ ब्रह्मत्वमञ्जरी प्रारम्भ ।
यद्दर्शितपथा गच्छन् मूढोऽपि ब्रह्मविद् भवेत् ।
तमाश्वलायनं नौमि प्रज्ञिष्ठ पितरं गुरुम् ॥ १ ॥
जननीं ब्रह्मरूपां तां छायां साक्षात् शुभावहाम् ।
यस्याः सान्निध्यसम्बन्धाज्जगन्नाथो भवेन्नरः ॥ २ ॥

The object of the work —

वेदार्थं सूत्रभाष्याणि वृत्तिमालोक्य तत्त्व[श] ।
आश्वलायनसूत्रस्था कुर्वे ब्रह्मत्वमञ्जरीम् ॥ ३ ॥
अथ ब्रह्मण इत्यादिना भगवताश्वलायनेन श्रौतसूत्रे ब्रह्मत्वमुक्तं तस्य प्रयोगोऽभिधीयते । तत्रादौ प्रयोगलाघवार्थं विप्रिष्ठप्राना- र्थंच परिभाषासूत्रार्थं संगृह्यते । प्रसङ्गादन्यत् किञ्चिदपि उप- योगार्थमुच्यते ।

7B, इति दर्शपूर्णमासयोर्ब्रह्मत्वमग्न्याधानम्, 8A, अथ चातुर्मास्यानि, 10B, अथ पशु, 11B, इति यादवसोमयाजितनुजजगन्नाथदीक्षितविरचितायां ब्रह्मत्वमञ्जर्यां हविर्यज्ञब्रह्मत्व समाप्त। अथ ज्योतिष्टोमाग्निष्टोमे ब्रह्मत्वमुच्यते, 12A, अथ प्रवर्ग्य, 13A, अथोपसत्, 15B, अथ सुत्या, 19A, अथ प्रयोग 19B, इति प्रातःसवनम्, 20A, अथ माध्यन्दिन सवनम्, 20B, अथ तृतीय सवनम्, 21B, अथ यज्ञपुच्छम्, 22B, अथ अवभृथेष्टि, 23A, अथोदय- नीयेष्टि, अथ मैत्रावरुण्यनुबन्ध्या, 24A, अथार्वाग्निष्टोमादिषु ब्रह्मत्वमुच्यते, 24B, अथ विराजः, अथातिरात्र, 25A, अथाप्तोर्यामः ।

It ends —

जगन्नाथस्य मन्नुष्ठे यज्ञोपकृतय मता ।
तया मुद प्रयोभूयाञ्जगन्नाथप्रतोद्यमः ।

Colophon —

इति श्रीमत्सकलविद्याविशारदाचेयछिपात्तनकरीपाख्यपादर सोमयाजितनूज-जगन्नाथदीक्षित विरचितायां माध्वलायनसूत्रचक्र- प्रश्नत्वमञ्जर्यां धस्तसोमसय्याश्चात्व समाप्त ।

Post Col —

समाप्तमिद पुस्तकम् । सीतारामपुरोहितस्येद । श्रीरामार्पणम् ।

1483.

10508 यज्ञदीपिकाविवरण । *Yajña dipika viva1ana*

(दर्शपौर्णमासपद्धति)।

Substance country made paper 9½×4¾ inches Folia 30 Lines 12 on a page Extent in slokas 630 Character Nagara Date Samvat 1769 Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति यज्ञदीपिकाविवरणे दर्शपौर्णमासयो पद्धति समाप्ता ।

Post Colophon —

सवत् १७६९ आषाढकृष्ण १२ भृगौ लिखितमिद गङ्गातटे मुक्तचन्दयरामस्य पुस्तकम् ॥

Then two lines in a later hand, containing a vedic mantra

Beg — श्रीगणेशाय नम ॥ श्री भवानीशङ्कराभ्या नम ॥ पशुभू सस्कारा दर्भे परिसमुह्य । २ । गोमयेनोपलिप्य ३ । वज्रेणो- ल्लिख्य । अनामिकाङ्गुष्ठेनोद्धृत्य । उदकेनाभ्युक्ष्य । एव दक्षिणाग्नेश्च गार्हपत्यादाहवनीयदक्षिणाग्नेरुद्धरण ॥ अमावास्याजमध्वर्युर्य जमानो वा । वैकल्पिकपदार्थविचारण । षट समिधो गृहीत्वा । पौर्णमासेष्ट्यां च यज्ञे । दर्शे दर्शेष्ट्यां च यज्ञे . .

...

2A. मह्य नमन्ता प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम । आहव- नीये समिधमादधाति । तूष्णीं द्वितीया । एवमितरेतरयोरन्यो

यद्वासनं ब्रह्मयजमानयोरुत्तरतः वरणार्थं । ब्रह्मयजमानयोर्दक्षिणतः उपवेशनार्थं । गार्हपत्यादुत्तरतो रथ्यर्थीसुपवेशनार्थमेकं । आहवनीयादुत्तरतः प्रणीतासादनार्थमेकं । उदङ्मुखोपविष्टो यजमान- प्राङ्मुखोपविष्टं ब्रह्माणं वृणीते ब्रह्मिष्ठं । ॐ भूमते भुवनपते महतो भूतस्य पते ब्रह्माणं त्वा वृणीमहे । वृतो जपति । अहं भूपतिरहं भुवनपतिरहं महतो भूतस्य पतिर्भूर्भुवः स्वः देव सवितरेतत्त्वा वृणते, (?) etc, etc ... ...

3A ब्रह्मसदनं आहवनीयमभिमुख उपविशति । गार्हपत्यमुत्तरेणोदपात्रं निधायालभते । भूतं त्वा भूतं करिष्यामि । उच्चैः ब्रह्मन् प्रणेष्यामि यजमान वाचं यच्छ ... ... अनुज्ञात उत्तरेणाहवनीयं संप्रति निदधाति । कस्त्वेति । ॐ कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्ति ... ... इध्मेरभौनू परिस्तीर्य पुरस्तात् प्रथमं । अर्थप्रसख्याय द्रव्योपकल्पनं दिश- पात्राणि प्रसादयति ... .

This is a practical application of a Vedic Sūtra for the performance of the rites of Darśā-pūrṇimāsa, and from what has been quoted above, it appears to relate to the duties of *Brahmā or Superintending priest*

1484.

1021 **ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोगः ।** *Brāhmaṇācchaṁsi-prayoga*

Substance country made paper 10×6 inches Folia, 8 Lines, 11 13 on a page Extent in ślokas 190 Character, Nagari Appearance, tolerable Complete

A treatise for rules, mantras and injunctions for the use of the priest called Brāhmaṇācchaṁsi at Agniṣṭoma Sacrifice

For beginning and end see I.O Cat 414

Col. :—

इति ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोग- ।

Post Col —

शुभं भवतु । लिखितं जयभट्टखेरडेन स्वार्थं परार्थं च ॥

1485

2126 ब्राह्मणाच्छंसी । *Brāhmaṇācchaṃsī*

Substance country made paper 8¼×4 inches Leaves Lines on page 9 Extent in ślokas 130 Character Nāgarī of the eighteenth century Appearance fresh Prose Complete

Col —

सन्तिष्ठते ज्योतिष्टोमः । ब्राह्मणाच्छंसी ।

Post Col —

श्रीगुरुभ्यो नमः । रामचन्द्रात्मज पुरुषोत्तम दीक्षितेन लिखितं ।

It begins —

आपो मे होत्राशंसिन्यस्ता मे होत्राशंसिन्यो ब्राह्मणाच्छंसिनम् मुकप्रमाणं वृणे । वृतोऽस्मि । स वृतो जपेत । महन्मे वोचो भर्गो मे वोचो॰ इति जपित्वा आपस्ते होत्रा प्रशंसिन्यस्तास्ते होत्रा प्रशंसिन्य । ब्राह्मणाच्छंसी हन्ते मानुष । तन्मामवतु तन्माविशतु तेन भुक्षिषीय । भीमप्रजाकोक्ष्यमन्त्र को यश इति (स्पृष्ट्वा) एवं यजमानेन मधुपर्को निवेदितं स प्रतिगृह्णीयात । ता नून प्र करिष्यन्तो नाधृष्टमसि अनाधृष्यं देवानामोजो अभि शस्तिपाः । अनभिशस्त्यञ्जसा सत्यमुपगेषं स्विते माधा । इति ता नून ममभिमृशति । राजानमाप्याययति अंशुरंशुष्टे देवसोमाप्यायता इन्द्रायैकधनविद आ तुभ्यमिन्द्रः प्यायताम् । आ त्वमिन्द्राय प्यायस्व । आप्यायय अस्मान् सखीन् सन्यामेधया स्वस्ति ते देवसो सुत्या मुदृचमशीय । एष्टारेच । प्रस्तरे पाणी निधाय उत्तरान् दक्षिणान् सव्यान् नीचः एष्टाराय एष्टावामानि प्रैषे भगाय, ऋतमृतवादिभ्यो नमो दिवे नम पृथिव्यै द्वितीये विपरीत ।

It ends —

आदित्यमुपतिष्ठते । उत्तरं तमसस्परि॰ ततः समिधो अभ्या-दध्यात् ॐ कर्मेति ।

This work contains the duties of a ब्राह्मणाच्छंसी priest of the ज्योतिष्टोम sacrifice This is a Proyoga work 3b सन्तिष्ठते प्रात सवन 4a इति प्रतिग्रह । अथ शस्त्र हि भूभुव स्वरोमध्वाय्या शों ३ सावो ३ सवो दस्म स्तोमघ वसोर्मन्दामन्यस । अभिवत्स नखसदेषु येनव इन्द्र गौर्भिर्नवामधोम् चि

इन्द्र गीर्भिर्नहेद्रस्त सुदानु तावभोभिरावृत गिरि न पुरुतोजस ।

This शस्त्र is different from that given in Cs Vol I 391 as ब्राह्मणाच्छंसी शस्त्र in अग्निष्टोम । But agrees with Peter extract 4 2 5b सन्तिष्ठते माध्यन्दिन सवन ।

1486.

6196 *The Same*

Substance, country made paper $9\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$ inches Folia 11—white and yellow alternately Lines 9 on a page Extent 11 ślokas 110 Character modern Nagari Appearance fresh Complete

Colophon —

इति ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

ॐ यज्ञभोक्ता परमात्मा महाविष्णु प्रीयताम् । इद पुस्तक ढुंढिराजभट भुर्पन्तिन लिखित । हे पुस्तक ददामुने याज्ञातिष्टोय । शुभ भवतु ।

A manual of rules for the use of the Brahmanacchamsin priest at Soma sacrifices

Beg —

श्रीगणेशाय नम ।

श्रामेर मे द्योचायसिन्यखामे द्योचायसिन्यो ब्राह्मणाच्छंसिन देवदत्त प्रम्माय त्वा वृणे इति वृत्वावृतो जपति महन्म वोचो, etc, etc

1487

1028 आग्नीध्रप्रयोगः । *Āgnīdhraprayoga*

Substance Country-made paper 8½×4 inches Folia 6 Lines 9 on a page Extent 90 slokas Character Nagari Date Samvat 1868 Appearance tolerable Loose Generally correct Complete

On the duties of the Āgnidhra priest who is to second the adhvaryu or the main priest in all his assertions

The mantras are accented

On the title page it bears the name of Āpastamba

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ॥

आग्नीध्रप्रयोग ॥

यजमानेन कृत स्नातोऽग्नीधक्रा उच समात वै मग्रयति

आग्नीध्र ।

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे ॥

End —

उपहूता प्राश्नाति ॥ होतृप्रायश्चित्ते होतारमन्वारभन्त [illegible]

Col —

आग्नीध्रप्रयोग ।

Post Col

संवत १८६८ आषाढ [illegible] १० मङ्गलवार तद्दिन लिखित

नाना भट्ट + + + [illegible]

1488

2085 *The Same*

Substance Country-made paper 9×4 inches Folia 4 Lines 9 on a page Extent 81 slokas Character Nagara of the eighteenth century Appearance old and fragile Complete

Colophon —

इत्याग्नीध्रप्रयोग समाप्त ।

आग्नीध्र is an assistant to the Hōtṛi priest. This work gives directions to the आग्नीध्र to play his part properly in sacrifice

The work begins —

> अथाग्नीध्रप्रयोगा लिख्यन्ते । अस्मिन् कर्मणि आग्नीध्र त्वामह वृणे । इत्युक्ते आग्नीध्र वृतोऽस्मि कर्म करिष्यामि इत्युक्त्वा आह वनीयस्य दक्षिणे भागे प्राङ्मुख उपविश्य आचम्य तीर्थेन प्रविश्य गार्हपत्योत्तरतः उपविश्य यजति । इडादेवहूर्मनुः जपति ।

For a similar work see C S No 406

1489.

2788 आपस्तम्बानामाग्नीध्रप्रयोगः । *The Same*

(Apastamba)

Substance country made paper 10×4¾ inches Foli 2 Lines 12 on a page Extent in slokas 60 Character Nagari Appearance discoloured

It begins —

> अथापस्तम्बानामाग्नीध्रप्रयोग ॥ देवस्य त्वा० माददे ॥ सम्या मादाय ॥ इदमावदो० जेष्म ॥ इति वृषदुपले समाहन्ति । द्विद्र्यदि सकृदुपलाया त्रि मध्यारयन नवसत्व सम्यादयति ॥ इत्यादि ।

It ends —

> भूतानामुद्धृष्यस्व उदुत्तम भू स्वाहा भुव स्वाहा स्व स्वाहा । भूर्भुव स्व स्वाहेति प्रायश्चित्तहोमानुक्रम ॥

1490.

2016 वेदाङ्गानि Vedāṅgāni (पाणिनीय शिक्षा, ज्योतिषम् पिङ्गलच्छन्दःसूत्रं याष्कनिघण्टुश्च)।

Substance, country-made paper. [illegible]×4 [illegible]. Folia, [illegible]. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 420. Character, Nāgarī. [illegible]. Appearance, discoloured.

Pāṇinīya Śikṣā begins —

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयं मतं यथा

शास्त्रानुपूर्वं तद्विद्यात् यथोक्तं लोकवेदयोः ॥

It ends in leaf 4B

Colophon —

इति शिक्षा समाप्ता ।

Jyotiṣa begins in leaf 4B —

पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिम् ।

दिनर्त्वयनमासाङ्गं प्रणम्य शिरसा शुचिः ।

प्रणम्य शिरसा कालमभिवाद्य सरस्वतीं

कालज्ञानं प्रवक्ष्यामि लगधस्य महात्मनः ॥

It ends in leaf 6B

Colophon —

इति वेदाङ्गज्योतिषं समाप्तम् ।

Chandas begins in leaf 6B

मयरसतजभनलगसम्मितं भ्रमति वाङ्मयं जगति यस्य ।

स जयति पिङ्गलनागः शिवप्रसादात् विशुद्धमतिः ॥

धौः श्री स्वौम् । वदामायु ॥ कागुद्वार ॥ वसुधाम ॥ मातेकव् ॥ कदामज् ॥ किवद्भ ॥ गोद्दमन । ग्रल ॥ गते । प्रादिपर ॥ हे ॥ लौक । ग्लौ ॥ अष्टौ वसव इति ॥ र ॥ छन्द । गायत्री ॥ दैवेक

पाद ॥ इत्यादिपूरण ॥ गायत्र्यावसव । जगया आदित्या । विराजो दिश । त्रिष्टुभो रुद्रा ॥ एकद्वित्रचतुष्पादुकपाल ।

In leaf 8B —

द्वितीय द्वितीयमवित । अथ लौकिकम ॥

It ends in leaf 11A

Colophon —

इति छन्द समाप्त ॥

Nighantu begins in leaf 11 A

गौ । ग्मा । ज्मा । क्ष्मा । क्षा । क्षामा ।

It ends in 5 chapters in leaf 21B

Colophon —

इति निघण्टे पञ्चमोध्याय ।

Post Colophon Different and more modern hand —

इद पुस्तक नानादीक्षित भागवतटीकेकरस्य ।

Paniniya Siksa is often printed For Jyotisam see L No 1455 This treatise is attributed to the School of Lagadha In the MS noticed by Rajendra Lall there is not the second verse quoted above which clearly gives the name of the founder of the School of Astronomy, whose observations are said to be collected in this short treatise For Chandas see W pp 93–100 Chanda sutras are attributed to Pingala It appears to contain the commentary of Halayudha? It contains not only Vedic but Laukika metres as used in Sanskrit literature

1494.

6065. *The Same.*

With the commentary by Ananta Bhaṭṭa.

Substance, country made paper 10×4¼ inches Folia, 12 of which the first two are missing Lines, 12, 13 on a page. Extent in ślokas, 400 Character, Nāgara of the early nineteenth century Appearance, old and discoloured Defective in the beginning

अम्बा भागीरथी यस्य नागदेवात्मजः सुधीः ।
तेनानन्तेन विवृतं भाषिकं सूत्र मुत्तमम् ॥
अनेन प्रीयतां देवो रमानाथः सदा मम ।
ब्रह्मादिवन्दि[त]पदो देवदेवशिखामणिः ॥
वचनप्रसूनमालानन्ताख्येन सूरिणा रचिता ।
प्रियता हृदयसदये कमलामर्षिलेन पुरुषेण ॥

Colophon —

इति श्रीमत्प्रथमशाखि-नागदेव-भट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचित भाषिकसूत्रं (?) समाप्तम् ।
अनेन ग्रन्थदीपेन ससन्देहात्मकं तमः ।
व्यावर्त्य सन्तः पठन्तु निर्भया ज्ञानिसंसदि ॥
ॐ नमः प्राकमर्थ्यै । श्री काशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ।

The Bhāṣika sūttra, consisting of 56 rules divided into two Kaṇḍikās, is a work on phonetics, treating of the accents in the Brāhmaṇas aṅgas and upāṅgas, as different from those of the mantras.

For the sūttra see L 663 and for the beginning of the commentary see H P R. Vol. III, 205.

The 51st sūttra and its commentary.

Fol 12A .—

अथाङ्गोपाङ्गानां स्वरमाह ।

ता एवाङ्गोपाङ्गाना ता एवाङ्गोपाङ्गानामिति । ५१ शिक्षा कल्पो व्याकरणं नैरुक्त छन्दो ज्योतिषमिति षडङ्गानि प्रतिपदमनु-

पद छन्दोभाषा धर्म मीमांसा न्यायतर्कं ज्योतिषाणि तेषां मध्ये पाणिनीयं तान एव स्वरा भवन्ति। शिक्षाम् ... इति शब्दशास्त्रवेदितामभ्युदयमूलमाश्रि। तदेव श्लोका भवन्ति।

उदात्त स्वर्यते नीचो नीच उच्चगो भवेत्।
ब्राह्मणस्य मृगो क्षेम जायते वेदमार्गैः॥
परमिषीणामनुसारेण स्वर ज्ञात्वा द्विजः पठेत्।
स वेदफलमाप्नोति ह्यन्यथा नरकं व्रजेत्॥
एक वा ब्राह्मण सम्यक् स्वराणां ज्ञानपूर्वकम्।
योऽधीते वेदवित् स स्यात् अन्यथा स्यान्नहन्यते॥ इति।

[The Siksās in versified form are all given together at this place though some of them are stated to belong to particular Vedas.]

1495.

682 लोमशी शिक्षा। *Lomasī-Śikṣā*

Substance foolscap paper 8¼×3¼ inches Folia 8 Lines 6 on page Extent in slokas 84 Character Nagara Date Sam 1931 Appearance new Complete

For a description of the work see L 132 It belongs to Sāmaveda

Both Aufrecht and Rājendralala attributes this to Garga Acārya But in the very opening verse लोमशिक्षां (?) प्रवक्ष्यामि गर्गाचार्येण चिन्तितां means "I propound the *Lomaśī* system of Vedic phonetics as thought out by Gargācārya"

Post Colophon Statement —

श्री संवत् १९३१। वैशाख शु० ५।

1496.

2808 *The Same*

Substance foolscap paper 11¾×4¼ inches Folia 7 Lines 7 on a page Character Nagara Appearance fresh Complete

See the above

1497.

373 नारदीय शिक्षा । *Naradiya-Siksa.*

Substance, country made paper 9¼ × 4 inches Folia, 11 to 20 Lines 9 on a page Extent in slokas, 160 Character, Nāgara. Appearance, old Complete

For the work see L 136 Belongs to Sāma Veda.

1498.

1375B नारदीयशिक्षाभाष्यम् । *Naradiya-Siksa-bhāṣya.*

By Subhakara

Substance country-made paper 9¼ × 4 inches Folia 35 The first leaf is missing Lines 12 on a page Extent in slokas, 820 Character, Nāgara Date Samvat 1725 Appearance old Generally correct Complete

The last colophon:—

द्वितीयस्याष्टमी कण्डिका । इति श्रीभट्टसुभाकरविरचिते
नारदशिक्षाविवरणे द्वितीयः प्रपाठकः समाप्त ।
इति नारदशिक्षाभाष्यं समाप्तं ।

Post Colophon :—

संवत् १७२५ वर्षे द्वितीय अषाढ वदी ८ रवौ मि० हरि-
रामेण लिखितम् । शुभ भवतु ।

There are two prapāthakas The first comes to an end in leaf 19A, complete in 8 Kandikās

This is a commentary on Nārada's Sikṣā.

It ends thus .—

यदि नातिबलेन परिदृश्याति तथा भेद उपघातो ऽप्यत्यानां
भवतीत्येव वर्णोच्चारणं कार्यं यत्नात् स्फुटाः प्रयोगास्तु भवे ऋषि-
स्वाध्याये अध्यापने चेति ।

1499.

3253 याज्ञवल्क्य-शिक्षा । *Yājñavalkya-Śikṣā*

Substance country made paper 10 × 5 inches Folia 13 Lines 9 on a page Extent in slokas 260 Character Nagari Date Samvat 1939 Appearance fresh Complete

Often printed

See Bik 153.

It ends —

युक्तियुक्तं वचो ग्राह्यं नग्राह्यं गुरुगौरवात् ।
सर्वशास्त्ररहस्यं तद्याज्ञवल्क्येन भाषितम् ॥

For convenience of reference it is placed along with other Śikṣās But it rightly belongs to the subsidiary literature of the White Yajurveda, as stated in the colophon —

Colophon —

इति श्रीयाज्ञवल्क्यमुनिकृता वाजसनेयिशिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon —

श्री संवत् १९३९ माघ शुक्ल ४ वार रवि लिख्या कालिका
प्रद शुभम् ।

1500.

600 कात्यायनी शिक्षा । *Kātyāyanī Śikṣā*

For the manuscript see L. 1239

1501

3255 *The Same*

Substance country made paper $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia 3 Lines 8 on a page Extent in slokas 60 Character Nagari Date Samvat 1940 Appearance fresh Complete

It begins —

अथ कात्यायनी दुर्विज्ञेयत्वात् स्वरितस्यादौ लक्षणमाह ।
यदुदात्तात् स्वर नीच स्याद्य तत् परतो न चेत् ।

उदात्तात् स्वरितं वा स्यात् + + स्यात् स्वरितं वदेत् ॥
आद्यस्य पादत्रयस्यायमर्थः । पदकालीन यदुदात्तात् स्वरं
अनुदात्तमच्चर दृश्यते तत्संहिताकाले स्वरितं कार्य्यं ॥ इत्यादि ।

It ends —

पदकाले यदनुदात्तं तत्संहिताकाले तथैव भवति । यदुदात्तात्
परं नीचमित्यादिना रञ्जितं च । अथोदात्तस्यां पित्रश्रवणम् ॥
स्वरितलक्षणचतुष्टयं समाप्तम् ।

Colophon :—

इति कात्यायनी शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon Statement —

सं १९४० ज्यै० सु ७ ।

Though called Kātyāyanī-śikṣā in the colophon, it seems to be a commentary on it

1502.

663. **पाणिनीय शिक्षा ।** *Pāṇinīya-Śikṣā.*

For this manuscript see L. 1237

On phonetics according to the school of Pāṇini. Rājendralāla thinks this to be of the Yajurveda recension. But he does not state, why? It consists of 58 couplets, and tallys with I.O. Catal No 544, up to the 9th verse. But that consists of only 21 couplets, and seems to be an abridgment of the present work

1503.

1373A. *The Same.*

Substance, country made paper $9\frac{3}{4} \times 4$ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in Slokas, 72 Character, Nāgara Appearance, old

It contains 12 chapters—one more than in Weber's edition in *Indische Studien*, IV. The 12th chapter consists of a praise of Pāṇini. It contains the following slokas.

(1) शङ्करः शाङ्करीं प्रादात्, दाक्षीपुत्राय धीमते ।, etc. (2) येनाक्षर-समाम्नायं (3) येन धौता गिरः पुंसां (4) अज्ञानान्धस्य लोकस्य (5) त्रिनयन-मभिमुखनिःसृतामिमां ।

See Weber pp 97 and 98 in which the fifth śloka is missing

Post Colophon :—

अथ शिक्षामात्मोदात्तश्च हकारं स्वात्मा यथा गौर्थ्यांसप्तो-दात्तश्चायमस्तु शङ्कर एकादश रामसंख्या । वर्जितं भुक्तिकण्ठेन लिखितं पुस्तकं मया *etc., etc*

1504.

2632 *The Same*

Substance foolscap paper 7×4 inches Folia [illegible] Lines [illegible] on a page Character Nāgara Date Śaka 17[illegible] Appearance fresh Complete

Often printed

1506.

1169. पाणिनीय-शिक्षापञ्जिका । *A comm. on the Same.*

Substance, country made paper 10×4½ inches Folia, 9 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 297 Character, Nagara Date, Saṃ. 1800. Appearance, fresh Complete

A commentary on Pāṇinīya śikṣā by Dharaṇīdhara.

For a description of the work see I.O. Catal. No. 544.

Post Col:—

संवत् १८०० वर्षे फाल्गुने सुदी २ वार विशद्वैको ओवा शुभमस्तु ।

In the same number there is another copy of the same work in 12 leaves, with ten lines each in Nāgara character.

Post Colophon:—

संवत १७८८ वर्षे ज्येष्ठकृष्ण चन्द्रवासरे लिखितमिदं पुस्तकं श्री ।

On the blank side of the first leaf is written :—

स्मृतिचन्द्रिका रामपण्डित विनायकस्य

In a fresher ink नन्दपण्डितपौत्रस्य गोपीनाथस्य पुस्तकम् ।

1507.

2834. *The Same.*

By Dharaṇīdhara.

Substance, country made paper 9×4½ inches Folia, 7 Lines 13 on a page Appearance, discoloured Complete Date, Samvat 1828

Colophon: —

इति वेदाङ्गशिक्षापञ्जिका समाप्ता ।

Post Colophon —

पञ्जिका पदभञ्जिकेति विश्वप्रकाशे । इद पुस्तकं खयागयोम-

नाम्ना श्रीजयरामभट्टात्मजवेङ्कटेशेन लिखितं स्वार्थं परमार्थं च। शुभं लेखकपाठकयोः भूयात्। आत्मपदार्थपाठार्थमस्तु। संवत् १८२८ ज्येष्ठ शु० १२।

1508.

4180B *The Same.*

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia 4 Lines 13 on a page Character Nagari of the nineteenth century Appearance fresh A fragment

4180C *The same work.*

Substance foolscap paper 9×4½ inches Folia 8 Lines 8 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Incomplete at the end

See I O. Catal No 544 and Weber's Cat Berl No 71

1509.

659 **पाराशरी शिक्षा यजुर्वेदीया (!)** *Pārāśarī Śikṣā*

On phonetics of the Yajurveda of the school of Parāśara.

For the manuscript see L 1236.

1510.

3256 *The Same.*

Substance country made paper 10×[illegible] inches Folia [illegible] Lines, 8 on a page Character Nagara Date Samvat 19[illegible]9 Appearance fresh

Post Colophon —

श्रीसंवत् १९१९ कालिकाप्रसाद।

See L 1236 The 150th verse is wanting in the present manuscript.

1511.

667. केशवीशिक्षा । *Keśavī-Śikṣā*

Phonetics on the Yajurveda.

By Keśava.

Colophon :—

इति कात्यायनाचार्य्यकृतनवसूत्राणि समाप्तानि ।

For the manuscript see L 1238

1512.

3259 केशवीशिक्षा *or* माध्यन्दिनीयपरिभाषकसूत्राणि *and* लघ्वमोघनन्दिनी शिक्षा ।

The same and an other Śikṣā

Substance country-made paper 10×5 inches Folia, 7 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 150 Character, Nagara Date, Samvat 1939. Appearance, fresh Both complete

Keśavaśikṣā ends in leaf 6B. Then begins Laghvamoghanandinī.

इति केशवी शिक्षा समाप्ता । अथ लघ्वमोघनन्दिनी लिख्यते ।

For Keśavī Śikṣā see L 1238 and Keilhorn's remarks on the śikṣās p. 16.

Laghvamoghanandinī begins :—

पादादौ च पदादौ च संयोगावग्रहेषु च ॥
यः शब्द इति विज्ञेयो योऽन्यः स य इति स्मृतः ॥ १ ॥
युक्तेन मनसा वदत् तत्तायामि तथा परम् ।
अनुकाशेन वाह्यतुरीयमनुपापदे ॥ २ ॥
पदादादावस्य विच्छेदे संयोगान्ते च तिष्ठताम् ।
वर्ज्जयित्वा रश्मौ यानान् ईषत् स्पृष्टत्वमिष्यते ॥ ३ ॥

It ends :—

ज्ञात्वा वेदविनाशान्तु सम्यग्ब्रूयान्न वै बुध ।
आश्रय तं विविक्तं वै तस्य धर्म्मो न क्षीयते ॥ १७ ॥

Colophon —

इति लक्ष्मीधरनन्दिनो शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon —

संवत् १९३९ माघ कृष्ण १० कालिकाप्रसाद ॥ राम ।
राम ॥ राम ॥

1513.

2504 **केशवशिक्षाव्याख्यानम् ।** *A comm. on the Same.*

Substance, foolscap paper. 8¼ x 6¼ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 140. Character, Nāgarī of the nineteenth century. Appearance, fresh. Complete.

It begins —

अथातो केशवीशिक्षां व्याख्यास्याम ।

नत्वा गणपतिं वेद परिभाषाङ्गसूत्रकम् ।

उच्यते केशवेनेद वेदाध्यायिसुखाप्तये ।

तत्रादौ माध्यन्दिनीयवेदपरिभाषाया अङ्गानां नवानां सूत्राणां-
मध्ये येन सूत्रेण पदमध्यान्त्यवर्णेषु सञ्ज्ञा ज्ञायते तद्विना पदादि
वर्णेष्वेव येन सञ्ज्ञा ज्ञायते तत्सूत्र पदादौ च पूर्वाङ्गलब्धौ ।

द्वियोर्वाच सपूर्व्वयोश्च छन्दसि माध्यन्दिनीये पदादौ स्याद
न्त्यहीनयोर्वकारयकारयोः सपूर्व्वयोश्चायनयो क्रमात् ।, etc

अस्योदाहरणानि । संहितायां प्रथमाध्याये प्रथमकण्डिकायां
वायव इत्युदाह ।, etc

In leaf 8A इति नवमसूत्रव्याख्या । सूत्रार्थे कारिकापि ॥

8B कृत दोष भवेत किञ्चित संहितायां पदे नचेत ।
हल सयुता युताकारयादर्णा हल्विसर्गयुक् ।
नवानामपि सूत्राणां यथिमता कारिकाखिमा ।
केशवेन कृतास्तास्तु वेदाध्ययनबोधिका ।
परिभाषाङ्गसूत्र च यजुर्वेदसकारिकम ।
दैवज्ञ केशवेनेद कृत वृत्तसंयुक्तान्विता ।
श्लोकादातादिभिर्वदे कृत सस्वरलक्षणम ।

शिक्षादिभिः षड्भिश्च विज्ञेय वेदपाठकै ।
इति केशवकृतकारिका समाप्ता ।

Post Colophon —

श्रीरामकृष्ण वासुदेवार्पणमस्तु ।
काश्यपान्वयसम्भूत श्रीरामो वेदपारग ।
तेनैव लिखित त्वाशु तस्येद पुस्तक शुभम् । ग्रन्थ सख्या १४० ।

This is a commentary on Kesava's phonetics on White Yajurveda of the Madhyandiniya School The text comprises of nine sūtras only for which see L No 1238 where the colophon says that the nine sūtras are attributed to Katyayana Kešava has written karikas on these nine sūtras of Katyayana known as Veda paribhasanka sūtras these karikas are known as Kesaviya siksa The commentary on the Sūtras appears to be by Kešava himself

For the manuscript and the work see L 2670

1514.

1106 **सर्व्वसंमतशिक्षाविवरणम् ।** *Sarvasammati Śikṣā-Vivarana*

Comm By Mañci Bhatta of Almura

Text by Kesava

Substance country made paper 9 × 3¼ inches Folia 21 Lines 11 on a page Extent in slokas 5 0 Cl aracter Nagara Appearance old Complete (containing 131 verses)

Commentary on Sarvasammatasiksa by Kesava called Vivarana by Munci Bhatta Sarvasammata Śiksa is a general digest on Vedic Phonetics

In Weber's Catal 1502 the number of slokas is 153

See Des Cat Sans MSS Madras Vol II, pp 720–724 The text is by Kesavarya son of Sūryadeva, who appears to be a different person from the author of Kešava-siksā

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

गणेश्वरं प्रणम्याथ लोकपालान् ग्रहान् गुरून् ।

सर्व्वसम्मतिशिक्षाया वक्ष्ये व्याख्यानमुत्तमम् ॥

प्रारिप्सितग्रन्थाविघ्नेन परिसमाप्तये प्रचोदनाय शिष्टाचारपरि-

प्राप्तेष्टदेवतानमस्कारपूर्व्वकं ग्रन्थारम्भं तु प्रतिजानीते ।

गणेशं वरदं देवं प्रणिपत्य गजाननम् ।

द्वित्वादीनां प्रवक्ष्यामि लक्षणं सर्व्वसम्मतम् ॥

It ends

पदक्रमविशेषज्ञः वर्णक्रमविचक्षणः ।

स्वरमात्रविभावज्ञो गच्छेदाचार्य्यसंसदं ॥ १३० ।

सूरिदेवबुधेन्द्रस्य नन्दनेन महात्मना ।

प्रणीतं केशवार्य्येन लक्षणं सर्व्वसम्मतम् ॥ १३१ ।

Col — इत्यालसूरिमखिभट्ट विरचितं सर्व्वसम्मतशिक्षाविवरणमति-

निर्मलम् ।

Post Col —शुभमस्तु ।

1515.

2815.

Three sheets of foolscap paper containing पराशरी शिक्षा, पाणिनीय शिक्षा and केशवी शिक्षा in Bengali character

1516.

3260 **कारिकावली** *and* **माध्यन्दिनीयलघुशिक्षा ।**

Kārikāvalī and Laghu Śikṣā

By Keśavarāma, son of Gokulcandra

Substance country made paper 10×5 inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Character Nāgarī Extent in ślokas 60 Handwriting very modern Appearance fresh

(1) Kārikāvalī by Keśavarāma, son of Gokulacandra, consists of eighteen couplets of the anuṣṭup metre on Vedic phonetics

शिक्षादिभिः षड्भिश्च विषेयं वेदपाठकैः ।

इति केशवकृतकारिका समाप्ता ।

Post Colophon :—

श्रीरामकृष्ण वासदेवार्पणमस्तु ।

काश्यपान्वयसंभूतः श्रीरामो वेदपारगः ।

तेनैव लिखितं त्वाद्य तस्येदं पुस्तकं शुभम् । ग्रन्थ संख्या १४० ।

This is a commentary on Kesava's phonetics on White Yajurveda of the Mādhyandiniya School. The text comprises of nine sūtras only for which see L. No. 1238, where the colophon says that the nine sūtras are attributed to Kātyāyana Kesava has written karikās on these nine sūtras of Kātyāyana known as Veda-paribhāsanka-sūtras these karikās are known as Kesavīya-sikṣā. The commentary on the Sūtras appears to be by Kesava himself.

For the manuscript and the work see L. 2670.

1514.

1106. सर्व्वसंमतशिक्षाविवरणम् । *Sarva-sammata-Sikṣā-Vivarana.*

Comm By Mañci Bhatta of Almura.

Text by Kesava.

Substance, country made paper 9×3¼ inches Folia, 21 Lines, 11 on a page Extent in slokas 550 Character, Nagara Appearance, old Complete (containing 131 verses)

Commentary on Sarvasammatasiksā by Kesava, called Vivarana by Muñci Bhatta. Sarvasammata Siksā is a general digest on Vedic Phonetics

In Weber's Catal 1502 the number of slokas is 153.

See Des. Cat Sans MSS Madras, Vol II, pp 720–724 The *text is by Kesavārya, son of Sūryadeva, who* appears to be a different person from the author of Kesavī-siksā

मुख्यात्तमिंकारे तु नकारे तु नतानथः ।
वेदे माध्यन्दिनीयके शिक्षारचनम् ।

For the work we are referred by Aufrecht to Kielhorn on the Sikṣās, p 24

1517.

666 अमोघानन्दिनी शिक्षा । *Amoghānandini Sikṣa*

Substance European paper 11¾×4¾ inches Folia 2 Lines 7 on a page Extent in slokas 17 Character Nagara Appearance fresh Complete

It consists of 17 couplets and agrees neither with L 138, nor with Bik 158

It begins thus --

ओंगणेशाय नमः ।
यादादौ च पदादौ च संयोगावयवेषु च ।
य शब्दमिति विज्ञेय योन्य स य इति स्मृत ॥ १ ॥
युक्तेन मनसा तद्वत् तत्त्वयामि तथा परम ।
मनुकार्येन वाक्या च तुरीये मनुया परे (?) ॥ २ ॥

It ends thus —

विसर्यमपि नाद्य च सम्यग भूयादिचक्षय ।
मापक्षामिविनशा च पश्चाद्धर्मो न क्षीयते ॥ १७ ॥

Colophon —

इति अमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता

1518

3258 *The Same*

Substance country made paper 10×5 inches Folia 7 Lines 8 on a page Extent in slokas 160 Character Nagara Date Samvat 1 2 Appearance fresh Complete

Colophon —

इत्यमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता ।

It begins —

अनुदात्तादुदात्तश्चेत् स्वरितोत्तर एव च ।
हृच्छिर कर्णमूलेषु न्यसेद्धस्त न सशयम् ॥ १ ॥
अनुदात्तादुदात्तश्चेत् अनुदात्तपरस्तथा ।
अनुदात्त हृदि न्यस्योदात्त वामभ्रुवि न्यसेत् ॥ २ ॥

It comes to an end in leaf 2A

सयुक्तस्य पदाद्यस्य चाकारस्य प्रतीयते ।
ईषद्दीर्घत्वयोच्चार कात्यायनमुनेर्गिरा ॥ १८ ॥

Colophon —

इत्यास्तिकवशोद्भवगोकुलचन्द्रसुत-केशवरामकृता कारिकावलि सम्पूर्ण ॥

(II) Then follows Mādhyandinīya Laghuśikṣā.

It begins —

अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि माध्यन्दिनमत यथा ।
षकारस्य खकार स्याट्टृग्योगेतु + नो भवेत् ॥ १ ॥
इषे लच्य क्राण्य इष्टा समुद्र प्रत्युदाहृति ।
पदादौ विद्यमानस्य ह्यसयुक्तस्य यस्य च ।
आदेशो हि यकार स्याद्युक्त सन् दरश्चे न तु ॥ २ ॥

The last kārikā is numbered 28. It runs —

ऋकार खलु सर्व्वत्र ह्येकारसदृशो भवेत् ।
हृदे म्हगस्ततीया च ऋच वाचमथा परम ॥ २४ ॥

Colophon —

इति माध्यन्दिनीयलघुशिक्षा ।

The colophon is followed by the following —

कण्ठे तर्ज्जन्यङ्गुलिनामन, यकारे पश्चाङ्गुलियोजनम्, नकारे कुण्डलीकरणम् ।
ककारे च टकारे च डकारेऽङ्गुलिनामन ।
मश्चाङ्गुल्य मकारे तु नकारे कुण्डलाकृतिः ॥१ ॥

मुख्याक्षतिर्मकारे तु मकारे तु मखानघः ।
वेदे माध्यन्दिनीयके शिक्षावचनम् ।

For the work we are referred by Aufrecht to Keilhorn on the siksās, p 24

1517.

666 **अमोघानन्दिनी शिक्षा ।** *Amoghanandini-Sikṣa*

Substance European paper 11¾×4½ inches Folia, 2 Lines 7 on a page Extent in slokas 17 Character Nagara Appearance fresh Complete

It consists of 17 couplets and agrees neither with L 133, nor with Bik 153

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः ।
पादादौ च पदादौ च संयोगावग्रहेषु च ।
यः शब्दमिति विज्ञेयं योन्य स य इति स्मृत ॥ १ ॥
युक्तेन मनसा तद्वत् लक्षयामि तथा परम् ।
मनुकारेण वाह्य च तुरीये मनुया पदे (?) ॥ २ ॥

It ends thus —

विसर्थमपि नाम्न च सम्यग् भूयाद्विचक्षण ।
मापरूपविविक्त च यस्माद्धर्मो न हीयते ॥ १७ ॥

Colophon —

इति अमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता

1518

3258 *The Same*

Substance country made paper 10×5 inches Folia 7 Lines 8 on a page Extent in slokas 160 Character Nāgara Date Samvat 19.0 Appearance fresh Complete

Colophon —

इत्यमोघानन्दिनी शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon:—

सवत् १८३८ मध छाया १३ रामरा० ।

See L. 133

1519.

3261 वर्णरत्नप्रदीपिका or अमरेशी शिक्षा ।

Amaresi Sikṣā

By Amareśa

Substance country made paper 9¼ × 4¼ inches Folia 11 Lines, 8 on a page Extent in ślokas 260 Character, Nagara Saṃvat 1941 Appearance fresh Complete

The maṅgalācaraṇa :—

श्रेयो दिशतु न छाया कुसमातङ्गकेशरी ।
राधाकेलिकलाभिज्ञो गोपीवादकुतूहली ॥

The author and the work —

उत्पन्नो य स्तुते वंशे बुद्धिमान् कृतनिश्चय ।
अमरेश इति ख्यातो भारद्वाजकुलोद्भव ॥ २ ॥
सोऽह शिक्षा प्रवक्ष्यामि प्रातिशाख्यानुसारिणीम ।
बालाना पाठशुद्ध्यर्थं वर्णज्ञानादिहेतवे ॥ ३ ॥
जपादिशुभकार्येषु शुभान्नाधिकृतो भवेत् ।
सम्यक् पाठ विना यस्मात् तन्निमित्त वदाम्यहम ॥

It consists of 227 verses, teaching the correct pronunciation and recitation of the Vedic texts

End —

अमरेशकृतामेता शिक्षा यो धारयेत् सुधी ।
विद्वज्जनसभामध्ये जय स लभते ध्रुवम् ॥ २२७

Colophon —

इत्यमरेशकृता वर्णरत्नप्रदीपिका शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon —

श्रीसवत् १९४१ भा० सु० ८ कालीकाप्रसाद लौ ।

1520.

3262. शिक्षा । Sikṣā

By Malla Śarmā

Substance country-made paper 10×5 inches Folia 5 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 100 Character Nagara Date Samvat 1939 Appearance fresh Complete

Colophon :—

इति श्रीमत्कान्यकुब्जोपमन्यविद्योत्रि-खगपति-पितृभक्तमल्ल शर्म्मकृता शिक्षा समाप्ता ।

Post Colophon.—

संवत् १९३९ । ज्या ११ कालिकाप्रसाद ।

The *mangalācaraṇa* and the object of the work

नत्वा गणपतिं देवं ध्यात्वा श्रीकुलदेवताम् ।
मल्लशर्म्मा दक्षपूर्व्वां करोमि स्वरप्रक्रियाम् ॥ १ ॥
नत्वा विघ्नहरं सदा शुभकरं सर्व्वस्य कामप्रदं
स्मृत्वा श्रीगुरुपादुका सुललितां ध्यात्वा परां देवताम् ।
वेदे वाजसनेयिकेत्वधिकृतां विप्राश्च ये सत्तमा
स्तेषामेव कृते कृता न कुधिया-स्वस्वस्वरप्रक्रियाम् ॥

The author and the date of the composition of the work (Samvat 1381)

श्रीमता कान्यकुब्जेन उपमन्युमिश्रोत्रिया ।
श्रीमद्देवस्वरूपाणां श्रीमद्वागपतिनाम्ना ॥
सूनुना पितृभक्तेन मल्लविप्रेण धीमता ।
विक्रमार्कगताब्देषु चन्द्रवसुमिर्भूमिषु ॥
ऊर्ज्जे मासि सिते पक्षे एकादश्यां शने दिने ।
कृते पद्मालबोधाय स्वस्वस्वरप्रक्रियाम् ॥

1521

8175

Substa ce count y ade p per 10¾ × u 1 le s Fol a 27 L ne s 10 o n page Cha acte Nagara D te S n t 1o7 Appeara e Ila I l s coloured

I (1–8B) माण्डूकी शिक्षा (Vedic phonetics)

See L 135

II (8B–1 ›B) इत शौनकशाखाया ब्रह्मवेदस्याङ्ग ज्योतिषग्रन्थ ब्रह्मकाश्यपानुवाद समाप्तम् ।

A work relating to auspicious and inauspicious moments in the form of a dialogue between Brahmā and Kāśyapa

Beg —

> अथ ब्रह्माण स्वयम्भू गुरु लोकपितामह ।
> ब्रह्मलोके सुखासीन काश्यप परिपृच्छति ॥
> कि प्रमाण मुहूर्त्ताना रात्रौ वा यदि वा दिवा ।
> चन्द्रादित्यगत सर्व तन्मे प्रब्रूहि पृच्छत ॥

III (Foll 15B–27) इति श्रीअथर्ववेदे महाशान्ति समाप्ता ।

Beg —

> महाशान्ति प्रवक्ष्यामि या प्राप्य महती श्रिय ।
> ब्राह्मण क्षत्रियो वापि वैश्यो वाप्युपसर्ज्जति ॥
> ब्राह्मण सर्व्वकामाप्ति क्षत्रिय पृथिवीजय ।
> सर्व्वतस्तुसमृद्धि च वैश्य समधिगच्छति ॥

Post Colophon Statement —

सवत् १५७६ वर्षे आश्विनमासे शुक्लपक्षे प्रतिपत्तिथौ सोम दौलि [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] भूधरी आलिखित पठनाय पुत्रपौत्रपठनार्थे परोपकारार्थे लिखित ग्रन्थ स ११०० लक्षणग्रन्थसमाप्त शिक्षा ज्योतिष महाशान्ति मधुपटलिका च पुरश्चरणराध्याप्ति प्रातिशाख्याद्यथर्ष्टिविधिछन्द य च समाप्त पवृक्षीश्वावा यावृषा, etc

1522.

6186

Substance country made paper 8×4 inches Folia 2 Lines 10 to 13 on a page Character modern Nagara Appearance soiled

Two groups of *slokas* on Vedic phonetics (*Siksa*)

I *Beg* —

स्वराद्दित्वमवाप्नोति व्यंजन व्यंजने परे।
सर्वो भकारपूर्वो यो वपूर्वस्य द्विरुच्यते ॥ १ ॥

There are 33 slokās in this group

2A II *Beg* —

+ + + जकारश्च ऋकार वयोस्तथा।
जसयो कयो सन्धिश्च वर्णेषु विसयुतौ ॥
मध्येतश्च षकारश्च तैत्तिरीयपदे स्थिते।
सर्वानुदात्त विज्ञेय नित्यमित्यभिधीयते ॥

There are thirteen verses in this group

The Colophon —

इति नवशिक्षा was added by a later hand as the first śloka of the first group of the *slokas* is preceded by a couplet also marked 1, which contains the words नवशिक्षा।

It runs —

व्यासलक्ष्मी भरद्वाज + + पिशालिनिर्मिता।
कौडलेय + + चेयावण्य शिक्षा नव स्मृता ॥

1523.

9921 शिक्षाविवृतिः। *Sikṣa vivṛti*

Substance country made paper 15×5¼ inches Four long leaves Extent in slokas 176 Character Nagara Appearance old Incomplete

A gloss on Siddheśvara's Śikṣā

Anonymous

It begins thus:—

श्रीगणराजायास्तु नमः ।

यत्पदपङ्कजसंस्मृति रतिविपुलानप्युपस्थितान् विघ्नान्

सपदि हरति हरतनुजं तनुजं दुःखं हरन्तमभिवन्दे ॥ १ ॥

कविकुलचूडारत्नश्रीसिद्धेश्वरविनिर्मिता शिक्षा

व्याकुर्व्वे नु यथामति बालमतीनां सुबोधाय । २ ।

अथ निरवद्यामितविद्यापारावारपारदृश्वा खिलोद्धताखिल प्रतिवादिनिवहः । सुकवि यशस्तोममध्वानदमहासेतुः निजविपुलामलकुलविततकेतुः अयत्नसिद्धशर्म्मा श्रीसिद्धेश्वरशर्म्मा दयार्द्रमानसतया स्वकीयान्तेवासिशिक्षाव्याजेन चतुर्वर्गायत्तसिद्धिनिदानभूता शिक्षा उपदिक्षन् विघ्नविघाताय समनुष्ठितं त्रिभूवनसमर्चितपदारविन्दद्वन्दकरिवरवदनप्रणामात्मकं मङ्गलमवतारयति श्रीहेरम्ब इति । इत्यादि ।

1524.

3254 वसिष्ठ शिक्षा । *Vasistha-Sikṣā.*

Substance, country-made paper 10×5 inches Folia, 6 Lines, 9 on a page Extent in slokas 170 Character Nagara Date Samvat 1941 Appearance fresh Complete

Hz Vol II, No 1131 is also Vaśisthaśikṣā But it has only one leaf

It begins —

अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि वशिष्ठस्य मतं यथा ।

सर्व्वानुक्रममुद्धृत्य ऋग्यजुषोस्तु लक्षणम् ॥ १ ॥

अथादित्ये यजुर्वेदे भेदे माध्यन्दिनीयके ।

वक्ष्यामि ऋग्यजुषोस्तु विभाग मुनिभाषितम ॥ २ ॥

अनादेशे यजुश्चैव अनादेशे तु केवलम् ।

ख्याते तु यजुरुच्चारे शेषं विद्याद् यजु· कविः ॥ ३ ॥

उपयामः सयोनिश्च स्वाहाकारश्च योऽन्यभाक् ।

ऋक्सम्बन्ध यजुश्चैव यच्च वक्ष्याम्यतो ब्रुवन् ॥ ४ ॥

अवसाना ऋच सर्व्वा यजुरन्यत्सदीप्सितम्
वर्गादिष्टास्तु नैव स्यात् तत्रादिष्ट यजुर्भवेत् ॥ ५ ॥
शेषाण्येकावसानानि स्वाध्यायोपरमात् क्वचित् ।
अवसानानि वक्ष्यामि द्विपदैकपदाक्षया ॥ ६ ॥
क्रमर्क्षं चानुवाकानामक्षेपु यजुषां तथा ।
अवसान विजानीयादाम्नायनियमेन तु ॥ ७ ॥
अध्याये प्रथमे नवमे ऽनुवाके ।
पुराक्रूरस्येत्येका ऋगन्यानि यजूंषि ।
सर्व्वे मन्त्रा सप्तदशोत्तरशत यजूंषि प्रथमे १ । ११७

It ends —

उमिति वा गायत्री क्रतो इति त्रीणि यजूंषि हिरण्मयेन
पात्रेणेति वा ख ब्रह्मेति चत्वारि ४० सप्तमे यजूंषि मन्त्रऋगयजुषो
सख्याविभाग सख्याविभाग । १७ ॥ १ ॥

एकीकृता ऋच सर्व्वा सुनियद्वेदभूमिता ।
अङ्गिरानाथवा (?) ज्ञेया १४ । ६३ वशिष्ठेन च धीमता ॥
एवं सर्व्वाणि यजूंषि समाश्रितसुयुग्मका । २८ । २३
अथवा पञ्चभिर्न्यूना संहितायां विभागत ॥ २ ॥

Colophon —

इति वशिष्ठमुनिप्रोक्तऋगयजुषोर्विभाग समाप्त ॥

Though called a Śiksā at the opening line it is really an nukramanikā of the Mādhyandini Sakhā of the White ajurveda It examines the Samhitā chapter by chapter, till e end, where in the colophon it calls itself ऋगयजुषोर्विभाग ।

It may go also under the head of supplementary literare of the White Yajurveda or even with the Katyāyana aribhāsās

Post Colophon —

श्री स १८४१ का०

It begins thus:—

श्रीगणेशाय नमः ।

यत्पदपङ्कजसंस्मृति रतिविपुलानप्युपस्थितान् विघ्नान्
सपदि हरति हरतनुजं तनुजं दुःखं हरन्तमभिवन्दे ॥ १ ॥
कविकुलचूडारत्नश्रीसिद्धेश्वरविनिर्मिता शिक्षा
व्याकुर्व्वे नु यथामति बालमतीनां सुबोधाय । २ ।

अथ निरवद्यामितविद्यापारावारपारदृश्वा खिलीकृताखिल प्रतिवादिनिवहः । सुकवि यशस्तोममहानदमहासेतुः निजविपुलामलकुलविततकेतुः अयत्नसिद्धधर्म्मा श्रीसिद्धेश्वरशर्म्मा दयार्द्रमानसकतया स्वकीयान्तेवासिशिक्षाव्याजेन चतुर्वर्गायत्तसिद्धिनिदानभूता शिक्षां उपदिशन् विघ्नविघाताय समनुष्ठितं त्रिभुवनसमर्च्चितपदारविन्दद्वन्द्वकरिवरवदनप्रणामात्मकं मङ्गलमवतारयति श्रीरेरम्भ इति । इत्यादि ।

1524.

3254 वसिष्ठ शिक्षा । *Vasistha-Siksa.*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 6 Lines 8 on a page. Extent in ślokas 170 Character Nagara Date Samvat 1941 Appearance fresh Complete

H. Vol II, No 1431 is also Vasisthasiksa But it has only one leaf

It begins·—

अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि वशिष्ठस्य मतं यथा ।
सर्व्वानुक्रममुद्धृत्य ऋग्यजुषोस्तु लक्षणम् ॥ १ ॥
अथादित्ये यजुर्वेदे भेदे माध्यन्दिनीयके ।
वक्ष्यामि ऋग्यजुषोस्तु विभाग मुनिभाषितम् ॥ २ ॥
अनादेशे यजुर्ज्ञेयं अनादेशे तु केवलम् ।
इते तु यजुरुच्चारे शेषं विद्याद् यजुः कविः ॥ ३ ॥
उपयामः सयोनिश्च स्वाहाकारश्च योऽन्यभाक् ।
ऋक्सम्बन्धं यजुर्ज्ञेयं यच्च वक्ष्याम्यतो ब्रुवन् ॥ ४ ॥

ह्यवसाना ऋचः सर्व्वा यजुरन्यत्तदीप्सितम्
वर्गादिष्वासु नैवं स्यात् तत्रादिरं यजुर्भवेत् ॥ ५ ॥
ज्ञेयान्येकावसानानि स्वाध्यायोपरमात् क्वचित् ।
अवसानानि वक्ष्यामि द्विपदैकपदास्तथा ॥ ६ ॥
क्रमर्द्धौ चानुवाकानामस्तेषु यजुषा तथा ।
अवसानं विजानीयादाम्नायनियमेन तु ॥ ७ ॥
अध्याये प्रथमे नवमे ऽनुवाके ।
पुराक्रूरस्येत्येका ऋगन्यानि यजूंषि ।
सर्व्वं मन्त्राः सप्तदशोत्तरशत यजूंषि प्रथमे १ । ११७

It ends —

उमिति वा गायत्री क्रतो इति चौणि यजूंषि हिरण्मयेन पात्रेणेति वा ख ब्रह्मेति चत्वारि ६० सात्तमे यजूंषि सप्तऋगयजुषो संख्याविभागः संख्याविभागः । १७ ॥ १ ॥

एकीकृता ऋचः सर्व्वाः मुनिषड्वेदभूमिताः ।
अक्षिरानाथवा (?) ज्ञेया १४ । ६३ वशिष्ठेन च धीमता ॥
एवं सर्व्वाणि यजूंषि समाश्विवसुयुग्मकाः । २८ । २३
अथवा पञ्चभिर्न्यूना संहिताया विभागत ॥ २ ॥

Colophon :—

इति वशिष्ठमुनिप्रोक्तऋगयजुषोर्विभाग समाप्तः ॥

Though called a Śikṣā at the opening line it is really an Anukramaṇikā of the Mādhyandinī śākhā of the White Yajurveda It examines the Saṁhitā chapter by chapter, till the end, where in the colophon it calls itself ऋगयजुषोर्विभाग ।

It may go also under the head of supplementary literature of the White Yajurveda or even with the Kātyāyana Paribhāṣā.

Post Colophon —

श्री स १८४१ का०

1525.

3257. माण्डवी शिक्षा। *Māṇḍavī-Śikṣā*

Substance, country-made paper. 10×5 inches Folia, 4 Lines, 8 on a page Character, Nāgara Date, Samvat, 1939. Appearance, fresh Complete

Beginning:—

अथातः संप्रवक्ष्यामि शिष्याणां हितकाम्यया।

माण्डव्येन यथा प्रोक्ता तोय + + संख्या समाहृता॥

इषेत्वा वर्णैः। प्रथमाध्यरम्। वाजश्चान्तिश्च १। एष ग्रहः २।

दृहद ग्रावासि ४। ब्रह्म वनित्वा ५। इन्द्रस्य वाजरसि ६।

वधान देव तिस्रः। ७। ऊर्ज्जेत्वा दभ्नेन त्वा ८। पञ्चदश १।

In this way all the 40 chapters of the White Yajurveda have been analysed, the last chapter 40th being ईशावास्य शिव एका ४०।

Although called a Śikṣā, it is more of the nature of an Anukramaṇī

Colophon:—

इति माण्डवी शिक्षा समाप्ता।

Post Colophon —

शुभमस्तु सवत् १९३९। कालीकाप्रसाद।

1526.

6266 स्वराङ्कुशः। *Svarāṅkuśa*

Substance, country made paper 9¾×4 inches Folium, one Lines, 23 in all Extent in ślokas, 30 Character, modern Nāgara Appearance, fresh Dated, Samvat 1912. Complete

Colophon:—

सर्व्ववेदोपयोगिस्वराङ्कुशनामकं प्रकरणं समाप्तम्।

Post Colophon.—

सवत् १९१२ मिति चैत्र कृष्ण १ भ्रमौ गोपीनाथस्येदम्

A general treatise on Vedic intonation, different from Jayanta Svāmi's Svarāṅkuśa, a metrical work. It is based on Pāṇini.

Beginning:—

ओ। अनुदात्त पदमेकवर्ज्जं। देवा।

मति प्रिदत्तस्वलोपस्वमन्याश्च विकरणेभ्य। गोपायत। अनुदात्तस्य

च यत्र लोपः। देवौ। चौ। लुतकारादि च तौ पूर्वपदस्यान्त उ०।

देवद्रौवा। आमन्त्रितस्य च। आदित०।, etc., etc.

1527.

6177 लघुप्रातिशाख्य। *Laghu prātiśākhya*

Substance country made paper. 10 × 4¼ inches. Folia 2. Lines nineteen in all. Character Nāgarī of the modern kind. Appearance fresh. Incomplete at the end.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः।

अथ लघुप्रातिशाख्य।

तद्यथा —

अन्त्यादर्णात् पूर्व उपधा। २४। अन्त्याद्वर्णात् पूर्व उपधासंज्ञा

भवति। ककारादि। ४२। सिमादितोऽष्टौ स्वराणां। वर्ण

समाम्नायस्यादौ अष्टाना स्वराणां सिम् संज्ञा भवति। यथा

अ आ इ ई, etc., etc.

1528.

6181(A) पदचन्द्रिका। *Padacandrika*

Substance country made paper. 9 × 4 inches. Folia 4. Lines, 10–11 in a page. Character Nāgarī of the eighteenth century. Appearance discoloured.

A fragment of a Vedic grammar.

Beginning .—

श्रीगणेशाय नमः ।

विघ्नध्वंसकरं वन्दे गणेशञ्च तथा गुरुम् ।

उपकाराय सर्व्वेषां क्रियते पदचन्द्रिका ॥

शिवा पयस्वती चैव सुखदा च मधुमती ।

यत्नेन सूक्ष्मोऽस्त्वान्वर्षाच्चूर्म्मिणी तथा ॥ २ ॥

1B, इति स्वरप्रकरणम्, 2A, इति विसर्गप्रकरणम्, 2B, इति विसर्गाभावप्रकरणम्, 3A, इति णत्वप्रकरणम्, इति णत्वाभावप्रकरणम्, 3B, इति नान्तप्रकरणम्, इति मान्त प्रकरणम्, 4A, इति प्रकृतिभावप्रकरणम् ।

Ends abruptly

1529.

6184(B) **पदज्योतिः ।** *Padajyotih.*

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia 2 marked 2 and 3 Lines 8 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Padajyoti begins in the first line of 2B, the foregoing portion containing the end of Pratijñāpariśiṣṭa with the colophon —

इति कात्यायन प्रणीत-प्रतिज्ञासूत्र मूलकण्डिकात्रय समाप्तम् ।

The beginning of Padajyotih —

अथ पदज्योतिर्लिख्यते ।

अयम्मा स्वधा तन्वा ऊन प्राञ्ची काष्ठा प्रावता मात्रा वषट्कारैः भेराद्दुद्वती ऊर्द्धासती भूयस्करमाना वद्धमाना ऊर्द्धमाना मोदमाना वर्द्धमाना रीयमाणा मद्विष सर्व्वेष धीरा ज्ञायेयारोचने मिश्रा देवभियच्चिया यच्चियामाना चथो देवाः अस्य पादा प्रथमा द्वितीयैवायवे वाला कामधुवाला मधुपिन्वमाना मिमाना याश्वद्विद्या वप्रमैचावरुण्य शुन स्फाला चन्द्रमा देवता सरस्वतैव इमारुदाय ऊग्रान्त ॥

End —

न संयोगात् पर स्वार्थे परसंयोगनायकमपुंसस्य न्वयंस्य न स्वार्थमपचमव्दर इति च।

Colophon —

इति पदव्योलि समाप्तम्।

Relates to Padapātha

1530.

6183

Substance, country made paper 9×4½ inches. Folia 1. Lines 9 on a page. Extent in ślokas 150. Character modern Nagari. Appearance fresh. Complete.

A treatise on Vedic Sandhi by Ananta.

Beginning —

अ इ उ ऋ ऌ ए ऐ ओ औ इत्यष्टौ स्वरा। अ आमपरे। तत्र अथ तत्राय। एकारमिवर्णे तत्र इह तवेद। ओकारमुवर्णे तत्र ऊह तवोह।

4A इति अनन्तकृता सन्धि (number of sūttras—20) अथ स्वरप्रकरणम्।

उदात्तानुदात्तस्वरितप्राया स्वरा तत्र आद्यलक्षणम्।

The chapter on Svara is in 18 sūttras

8A अथ हस्तप्रक्षेपलक्षणम्।

अनुदात्तो हृदि ज्ञेयो मूर्ध्न्युदात्त उदाहृत।
स्वरित कर्णमूले स्यात्सर्वासाये प्रायश्च स्मृत ॥

8B, इति अनन्तकृत स्वराष्टकम्।

Two kārikās only

11B, इति अनन्तकृत हलसन्धि (The number of sūttras is 17)

अपरविसर्गोऽनु अस्यां

शिव—असि शिवोऽसि

13A, इति विसर्ग सन्धि।

Then begins Svarāṅkuśa on the other side of the 13th leaf —

Beg —अ इ उ ऋ ऌ क्, etc.

Colophon —

इत्यनन्तकृतौ स्वराङ्कुशं सम्पूर्णम् ।

1531.

6178

Substance country made paper 9¾×4½ inches Folia 3 Lines 10 on a page Extent in ślokas 80 Character Nagara by a modern hand Appearance fresh Complete

The rules of Vedic Sandhi

Beginning —

श्री । अ इ उ ऋ ए ऐ ओ औ दीर्घ अ आम् परे । तव । अय । तवाय । एकारमिवर्णो तव इद तवेद । ओकारमुवर्णो इन्द्रस्य उप इन्द्रोप ।

1B, इति स्वरसन्धि ।

इति स्वरा ॥ उदात्तानुदात्तस्वरित प्राय जात्याभिनिहित चेपप्रश्लिष्टस्वरा ।

2B, इति हलसन्धि ।

अविसर्गाम् अऽग्नो । शिव असि शिवोऽसि ।

3A, इति समाप्ति । श्रीरस्तु ॥

Here ends 3A 1B contains 16 lines, on the motions of hands and fingers in the recitation of the texts

Beginning —

मुष्ट्याकृतिर्मकारे च नकारे तु नवयस्य ।
अनुस्वारे द्वयो चेप उपान्तेऽङ्गुलिमोचनम् ॥
ककारे च टकारे च उभे चाङ्गुलिनामन ।
पत्राङ्गुल्यं ? पकारे तु भकारे कुम्भाकृति ॥, etc , etc

1532.

6173 सन्धिकारिका । *Sandhi kārikā*

By Gaṇeśadatta

With the commentary entitled Dīpakalikā

Substance country made paper $6\frac{1}{4} \times 3$ inches Folia 59 Lines 7 on a page Extent in ślokas 400 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance discoloured Complete

It treats of Vedic Sandhi

Beginning

Comm श्रीगणेशाय नमः ।

अथ सन्धिकारिका लिख्यते ।

वन्दे गणेशचरणं द्वन्द्वविघ्नैकसाधनम् ॥

सिद्धिबुद्धिप्रदातारं भक्तसर्व्वार्थसाधनम् ॥

सरस्वतीं गुरूंश्चैव याज्ञवल्क्यादिकान् मुनीन् ।

वन्दे सन्धिकारिकाया व्याख्यां कुर्व्वे यथामति ।

इह खलु व्याकरणशास्त्रेषु मन्दाधिकारिणां वैदिकानां सुगम सन्धिज्ञानार्थं सन्धिकारिकामारभे । तत्र मङ्गलपूर्व्वकं प्रथमं श्लोकं ।

Text नत्वा श्रीगणनाथस्य चरणं वेदवर्णितम् ।

बालानां सुखबोधाय कुर्व्वेऽहं सन्धिकारिकाम् ॥

Comm

अकाराकारयो सन्धिर्व्वर्णयो दीर्घताञ्च न ।

इकारे एत्वमाप्नोति उकारे ओत्वमेव च ॥

End —

इमां सन्धिकारिका च विचारयति वैदिका ।

सन्धिज्ञानं भवेत्तेषां शीघ्रमेव तु निश्चितम् ॥

Comm इति श्लोकस्यार्थस्य स्पष्टार्थ (?)

Colophon :—

इति श्रीगणेशदत्तसन्धिकारिका दीपकलिका समाप्ता। शुभं भवतु ॥

The enumeration of the kārikās is irregular. After the 31st kārikā, a fresh enumeration from 1 begins which comes up to 5. Then there are 4 kārikās, unnumbered.

1533.

2633. छन्दः। *Chandaḥ.*

Attributed to Piṅgala.

Substance, country-made paper. 9×4 inches. Folia 5. Lines 9 on a page. Character, Nagara. Date Saṃvat 1816 and Saka 1681. Appearance, discoloured. Complete.

Col. :—

इति छन्दः समाप्तः।

Post Col. :—

यो ऽनधीतो द्विजः, etc., etc.

संवत् १८१६ शके १६८१ श्रावण शुद्ध ६ रवौ वापयोपाख्य-काशीनाथेन लिखित स्वार्थं परार्थं शुभमस्तु सर्वजगत ॥

"Edited, translated and explained by A. Weber, *Indische Studien* Vol VIII. An edition of the text with Halāyudha's commentary, has also been published, in the Bibliotheca Indica by Viśvanātha Śāstrin."

See I.O. Catal. No 560

1534.

4180(O) पिङ्गलछन्दः। *Piṅgala chandaḥ*

Substance, country made paper. 8×3½ inches. Folia 6. Lines, 4 on a page. Character, Nagara. Date Saṃvat 1825 and Saka 1690. Appearance discoloured. Complete.

Well known and printed.

Post Colophon Statement:—

संवत् १८८४ शाके १६६० समये आषाढ़वदि १४ रवौ तद्दिने समाप्तम् ।

1535.

316. The Same.

With Halāyudha-Vṛtti

A MS. of 96 pages, of foolscap size and half bound in leather

Copied in Devanāgarī in Sam. 1926, from a MS. dated 1832

1536.

8524. **पिङ्गलछन्दवृत्तिः** *Piṅgalacchandavṛtti*

entitled **मृतसञ्जीवनी ।**

A Comm. on the Same

By Halāyudha

Substance country made paper 13 × 5 inches Folia 27 Lines 13 on a page. Extent 1,000 Ślokas Character Nāgara Appearance old Prose and verse Generally correct

The Vṛtti only of Halāyudha written in neat Devanāgarī hand with rubrics to indicate quotations from the text and ends of topics. The last verse runs thus:—

पिङ्गलाचार्यरचिते छन्दःशास्त्रे हलायुधः ।

मृतसञ्जीवनीं नाम वृत्तिं निर्मितवानिमाम् ॥

इति पिङ्गलच्छन्दोवृत्तौ अष्टमाध्यायः

It begins after the Maṅgalacaraṇa:—

वेदानां प्रथमाङ्गस्य कवीनां नयनस्य च ।

पिङ्गलाचार्यसूत्रस्य मया वृत्तिर्विधास्यते ॥ २

क्षीराब्धेरमृतं यद्वदुद्धृतं देवदानवैः ।

छन्दोब्धेः पिङ्गलाचार्यैश्छन्दोरत्नं तथोद्धृतम् ॥ ३

श्रीमत्पिङ्गलनागोक्तच्छन्द शास्त्रमहोदधौ ।
वृत्तानि मौक्तिकानीव कानिचित् विचिनोम्यह ॥ ४

1537.

5528. **पिङ्गलछन्दः सूत्रम् ।** *Pingala-chandah Sutram*

With the commentary by Candrasekhara

Substance, country made paper 14×5¼ inches Folia, 0? In Tripātha form Character, Nāgara Date, Samvat 1891 Appearance, fresh Complete

Colophon —

T. इति पिङ्गलग्रन्थ सम्पूर्ण ।

Comm. इति समाप्त पिङ्गलविवरणम् ।

Post Colophon Statement —

शुभमस्तु सिद्धिरस्तु । संवत् १८९१ मिति वैशाख वदी वार
रवि दशरथराम पलट दास मकानगो करै उमे लिखा श्रीरामः ।

The commentary begins thus —

श्री गणपतये नमः ॥

अखिलहृदयकील गोपनारीसुलीलम्
सजलजलदनील लोकसन्त्राणशीलम् ।
अखि[वि]निहितमाल भक्तवृन्दस्य पाल
कलयदनुगकाल नन्दगोपालबालम् ॥
तातसरचितपिङ्गलदीपध्वस्तचित्तघनमोहसन्तति ।
अर्थभारयुतपिङ्गलभावोद्योत्तमा रचयति चन्द्रशेखर ॥
श्रीमत्पिङ्गलनागोक्तसूत्राणा विशदार्थका ।
शिष्यावबोधसिद्ध्यर्थं मञ्जिमा वृत्तिरुच्यते ॥

1538.

1091 वैदिक-छन्दः-प्रकाशः । *Vaidika cchandah prakāśa*

By Gurjara Vināyaka

Substance country made paper 10¾ × 4½ inches Folia 8 Lines 11 on a page Extent in ślokas 192 Character Nāgara Appearance has coloured Generally correct

The names of the author and of the work, and its scope are given in leaf 7B, just before Jagatip ṭ ṭ h

उदात्तैश्चतुर्भिस्तैश्चतुर्भिश्चानुदात्तकैः ।
अष्टधा गणित भेदैश्छन्दो वै जागत मया ।
+ + व्यपदेशेन नायकोर्द्धपदेन च ।
गुर्जरेणेति मयार्द्ध नागरेण कृतादिह ॥
चित्वारिंशदात्रोऽस्मिन पटले कारिका कृता ॥
अष्टौ वर्गाश्च विज्ञेया द्वितीये कारिका कृता ॥
अष्टादशाश्चतुर्वर्गा तृतीय कारिका स्मृता ।
षोडशाश्च त्रयो वर्गाश्चतुर्थे कारिका कृता ॥
त्रयोविंशतिरेतस्मिन वर्गाश्चत्वार एव च ।
पञ्चमे पटले ज्ञेया कारिका पञ्चविंशति ॥
वर्गा पञ्च तत षष्ठे त्वेकोनत्रिंशदत्र च ।
वर्गा षट सप्तमे ज्ञेयाश्चतुर्विंशतिरस्मिमे ॥
कारिका पञ्च वर्गा छ्यध्यायेऽस्मिन् शत खिला ।
सप्तति सप्त च श्लोका स्त्रिंशद्वर्गा सपञ्चका ।
पटलानीह सप्तैव द्वितीये रचितानि च ॥
मुख्ये मुख्यार्थकेऽध्याय गायत्र्याद्यपवर्गने ।
इति वैदिकच्छन्द प्रकाशे गुर्जरविनायककृते द्वितीयोऽध्याय ।

The MS contains the 2nd chapter and the first paṭala of the third L No 79 contains something like a maṅgala carana from which it seems to be the beginning of the work

It begins —

अधुनाथ प्रदर्श्यन्ते गायत्र्य कतिचिन्मया ।
पदपङ्क्त्यादय सर्व्वे तद्भेदाश्च विशेषत ॥
सर्व्वागमाविरोधेन सर्व्वाचार्य्यसुसम्मता
गायत्री तु पुरा प्रोक्ता सा चतुर्विंशत्यक्षरा ॥
पादभेदेन तस्यास्तु स्वरूप कथ्यतेऽधुना ।
अष्टाक्षरैस्त्रिभि पादैश्चतुर्भिर्वा षडक्षरै ॥
अग्निमीलेऽग्न आयाहि प्रश्ना देवि समित्यमु ।
स्तुष स्वादिष्ठयापोहि क्रया न पावकति च ॥
चतुर्वेदस्थिता सर्व्वा दृष्टान्तायाच सद्धृता ।

अथ भेदाश्च गण्यन्ते गायत्र्या क्रमशो मया ।
पदपङ्क्त्यादय सर्व्वे सांकथ्याथ विनिश्चिते ॥

Colophons —

2B, इति प्रथम गायत्री पटलम्, 3A, इति द्वितीयमुष्णिक् पटलम् 4A, इति तृतीयमनुष्टुभ पटलम, 4B, इति चतुर्थ बृहतीपटलम्, 5B, इति पञ्चम पङ्क्तिपटलम, 6B, इति त्रिष्टुप षष्ठ पटलम, 7B, इति सप्तम जगतीपटलम्, 8B, इति गाथा पटलम् ।

It ends

इति प्रगाथा विज्ञेयाः पश्चते त्वपरेऽपि च ।
प्रगाथ प्रसति स्तौति प्रगाथेन यजेदिति ॥
प्रगाथान परिज्ञायाथ प्रस्त्वाङ्कति वैदिकम । (?)

The manuscript from which this was copied was defective as there is a lacuna in leaf 8B, line 8

1539.

3239

Substance country-made paper 9¼ × 3¾ inches Folia 3 Character Nagara of the eighteenth century Appearance old sh

Three leaves containing a tabular statement of seven Chandas with their varieties according to Saunaka, Piṅgala and Katyayana

1540

1978 परिभाषाछन्दोमञ्जरी । *Paribhāsāchandomañjarī*

Substance country made paper 12×6½ inches Folia 3 Lines 12 in a page Extent in slokas 70 Character Nagara Appearance discoloured

It begins — .

अथ छन्दोमञ्जरी लिख्यते ।
गायत्री ध दग्धधो मासो द्युत नाम्ने तमद्य च ।
तामे चश्वाना सुवाकु भरद्वाजे पुरुतमम् ॥ १ ॥
सुसुन्वे य इग्नानामाप स्कन्नेिह्मसुप्रिय त्विति ।
इन्द्र सद्दखदा वामे तद् गायत्रीछन्द ॥ २ ॥
अग्रधीघ्निक् कदामत्त तवचुर्यून ऊधु च ।
ददोरेकुग्र प्रयाघोष हरीयस्य पितु न च ॥ ३ ॥

... .

अमिद्यातारमवम व इन्द्र सहि ग्रद्यान इति छन्दोदाहरणानि ॥

The following Vedic metres with various modifications are treated of in this short treatise with copious examples —

(1) गायत्री—(*a*) त्रिपदा, (*b*) सदपंक्ति (*c*) उष्णिग्गर्भा, (*d*) पाद निचृत् (*e*) अतिनिचृत्, (*f*) यवमध्या, (*g*) वर्द्धमाना, (*h*) प्रतिष्ठा (*i*) वसीयसी, (*j*) विपरीता वसीयसी ।

(2) उष्णिक—(*a*) पुर उष्णिक्, (*b*) ककुभ, (*c*) कुम्भिरा, (*d*) तनुभिरा, (*e*) पिपीलिकमध्या, (*f*) अनुष्टुब्गर्भा, (*g*) लोम ।

(3) अनुष्टुभ—(*a*) महापदपंक्ति, (*b*) कृति, (*c*) पिपीलिकमध्या, (*d*) काविराट, (*e*) नष्टरूपी, (*f*) विराट्, (*g*) यदा विराट् ।

(4) बृहती—(a) पुरस्तात्बृहती, (b) न्यङ्कुसारिणी, (c) उरोबृहती, (d) स्कन्दाग्रीवी, (e) उपरिष्टाद्बृहती, (f) विष्टार-बृहती, (g) ऊर्ध्वबृहती, (h) पिपीलिकमध्या, (i) विषमपदा ।

(5) पङ्क्ति—विराट, सतो बृहती, विपरीताद् बृहती, प्रस्तारपङ्क्ति, आस्तारपङ्क्ति, विष्टारपङ्क्ति, संस्तारपङ्क्ति ।

(6) त्रिष्टुप—उपत्रिष्टुप, अभिसारिणी, विराटस्थाना, विराटरूपा, विपरीता विराटरूपा, ज्योतिष्मती, मध्ये ज्योतिष्मती, महाबृहती, यवमध्या, पङ्क्त्युत्तरा, विराटपूर्वा ।

(7) जगती—महासतो बृहती, महापङ्क्ति, यद्वा महापङ्क्ति । अतिजगती ।

(8) शक्वरी—अतिशक्वरी ।

(9) अष्टी—अत्यष्टी ।

(10) धृति—अतिधृति ।

(11) कृति—(अष्टात्यक्षराणि) प्रकृति, आकृति, विकृति संस्कृति अभिकृति, उत्कृतिः ।

This treatise on Vedic meters is different from the treatise noticed in L 877 and Burnell 3B as छन्दोमञ्जरी ।

Colophon —

इति परिभाषाछन्दोमञ्जरी समाप्ता ॥

1541.

661 **वेदाङ्गज्योतिषं ।** *Vedanga Jyotisa*

For the manuscript see L 1455

At the end of the manuscript there are 6 lines of Chandah

1542.

4180(P) *The Same*

Substance country made paper 8¼×4 inches Fol a 4 Lines, 8 on a page Character Nagari of the early nineteenth century Appearance discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

पञ्चसंवत्सरमयं युगाध्यक्षं प्रजापतिम् ।
दिनर्त्वयनमासाङ्गं प्रणम्य शिरसा शुचि ॥
प्रणम्य शिरसा कालमभिवाद्य सरस्वतीम् ।
कालज्ञानं प्रवक्ष्यामि लगधस्य महात्मनः ॥
ज्योतिषामयनं कृत्स्नं प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वशः ।
विप्राणां सम्मतं लोके(^) यज्ञकालार्थसिद्धये ॥

Colophon —

इति ज्योतिषं समाप्तिमगमत् ॥

1543.

4180(Q) *The Same as P.*

Substance country made paper 8¾ × 3½ inches Folia 4 Lines 7 on a page Character, Nagara Date Samvat 1689 Appearance discoloured and worn out Complete

Colophon —

इति ज्योति समाप्तः ।

Post Colophon Statement —

श्री विश्वेश्वराय नमः । श्रीवक्रतुण्डाय नमः ॥ संवत् १६८९ अयत्यायां लिखितम् ॥ ज्योतिषगणेशेन लिखितम् । श्रीकृष्णार्पण मस्तु ॥

1544.

513 निघण्टु । *Nighantu*

Substance, country made paper 9 × 4 inches Folia 12 (8 19) Lines 8 on a page Character Nagara Date Saka 1686 Appearance old Generally correct Incomplete at the beginning

10A, इति निघण्टौ द्वितीयोध्याय, 14B, इति निघण्टौ तृतीयोध्याय, 17A, निघण्टौ चतुर्थोऽध्याय, 18B, निघण्टौ पञ्चमोऽध्याय, ऋषिर्देवियोदा अश्वो वायु सेनोश्विनौ षट ॥ फाल्गुन मासे कृष्णपक्षे द्वितीयायां सौम्यवासरे वह्निने सिकभट्टन लिखात

यावृषं पुस्तकं, etc. । १ । २५० ।
काश्या भानौ मंवति सर्वसिद्धे ।
प्राके मखागाङ्कभुजे घनाश्वेन ।
भूकम्पो ऽभूद्धानाले शुक्लपत्ते
तिथ्यामादौ मन्मथे मार्यपाते ॥
भयं र च्छदित्यादि । भमपठ इत्यादि । शैरम्यार्पणमस्तु ।

In a different hand :—

कालभैरव । ग्रन्थमङ्ख्या २५० ।

1545.

9878. *The Same.*

Substance, country-made paper 9×4 inches. Folia, 17 Lines 6 on a page Extent in slokas, 201 Character, Nâgara. Date, Sam 1813. Appearance, tolerable Complete

It begins from the leaf 21 So this MS. is evidently a part of a larger one containing some other work in a continuous pagination.

Colophon :—

निघण्टुः समाप्तः ।

शुभमस्तु । कल्याण भवतु । सवत् १८१३ वर्षे ज्येष्ठसुदि २ रवे च आ पथि लधीराम डामधे प्रतगको ट उ कारे खरजिनी ब्यो पथि थि लाखोते पङ्गोलिवल्लभ रामजीस्यात्मज चनूपराम व्यात्म पठनार्थे । मङ्गलमस्तु ।

1546.

4180L. *The Same*

Substance, country made paper 8½×4 inches Folia, 6 Lines 14 on a page Character, Nâgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Post Colophon :—

जयसंवद्दामोदरेण लिखितम् । लक्ष्मणसूनुना दत्तम् । परस्वच ।

1547.

4180M *The Same.*

Substance, country-made paper 7×4½ inches *Folia* 5 *Lines*, 7 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, dis coloured A fragment The first chapter only coming very nearly to the end

1548.

6477 निघण्टुनिर्वचन ।

A commentary on the same

By Devarāja Yajvan In Padapātha form

Substance country made paper 14×5½ inches *Folia*, 153 *Character* Nāgara Date Samvat 1903 Saka 1768 Appearance fresh Complete

See I O Catal No 556 Published in the Bibl. Ind series

Colophon :—

इति श्रीमदत्रिगोत्रश्रीदेवराजयज्वन कृते निघण्टुकाण्डनि-

र्वचनपञ्चमोऽध्याय समाप्तः ।

Post Colophon —

सवत् १९०३ शके १७६८ पौषशुक्लद्वादश्या भौमवासरे तद्दिने

प्रात कालसमये इद पुस्तक लेखन समाप्तः हस्ताक्षर गणेशभट्ट

वास्तव्य फणीन्द्रपुर साप्रत् श्रीकाशीवाशी दशाश्वमेधघाटावर

वसे । यादृश पुस्तक, etc , etc

1549.

4296.

Substance country made paper 9¼×4½ inches *Folia* 15 *Lines*, 8 on a page *Extent in slokas* 300 Character Nāgara Date Samvat 1619 Appearance, discoloured The first leaf is missing

Colophon .—

इतिछन्द समाप्त ।

Post Colophon Statement —

संवत् १६१८ संवत्सर प्रवर्त्तमा दक्षिणायने आश्विनवदि षष्ठी-शुक्रे। शुभमस्तु।

Then in a later hand —

द्विवेदि आत्मारामात्मज सोमेश्वर विरेश्वर-कामेश्वरस्येद पुस्तकम्।

This is an Anukramani of the Nighantu, divided into five chapters First chapter contains 17 words, II, 22, III, 30, IV, 4 and V, 5 In giving synonyms of words, subdivisions are also taken into account, as in 4B —

मनुष्या। नरा। नर। जन्तव। विश। क्षितय। चरय। चर्षणय। नहुषा। हरय। मर्त्या। मर्त्तया। मर्त्ता। व्राता। तुर्वशा। द्रुह्यव। आयव। यदव। अणव। पूरव। जगत। तस्थुष पञ्चजना विवस्वन्त। पृतन इति मनुष्याणा। २५। ३।

"3" means it is the third word of the second chapter and "25" means that Manusya has 25 names including subdivisions

The number of synonyms and the consequitive number of words is given in the following way —

(2A) 15/5, 8/6, 23/7, 16/8, (2B) 12/9, 30/10, (3A) 37/11, (3B) 10/12, 37/13, 26/14, (4A) 10/15, 11/16, 11/17 प्रथमोऽध्याय।

(4A) 26/1, (4B) 15/2, 25/3, 12/4, (5A) 22/5, 18/6, 28/7, 10/8, (5B) 29/9, 28/10, 9/11, 10/12, (6A) 11/13 (6B) 122/11, (7A) 26/15, 11/16, 46/17, (7B) 10/18, 33/19, 18/20, (8A) 4/21, 4/22 द्वितीयोऽध्याय समाप्त।

(8A) 12/1, 11/2, 25/3, (8B) 22/4, 10/5, 20/6, 6/7, 10/8, 11/9, 6/10, 8/11, 9/12, (9B) 12/13, 44/14, (10A) 14/14, 21/15, 13/16, (10B) 15/17, 17/19, 10/20, 4/21, 2/22, (11A) 14/23, 14/24, /25, /26, 6/27, (11B 26/29 (?), 24/30 तृतीयोऽध्याय।

(12A) 61/1, (12B) 83/2, (13A) 70/3, (13B) 61/4 चतुर्थोऽध्यायः।

(14A) 16/1, 26/2, (14B) 33/3, 36/4, (15A) 31/5 पञ्चमोऽध्यायः ।

Other synonyms —

2B, अद्रिः । ग्रावा । गोत्र । वल । अश्न । पुरुभोजा । वलिशान । अश्मा । पर्वतः । गिरिः । व्रज । चरुः । वराह । शम्बर । रौहिण । रैवत । फलिग । उपर । उपल । चमस । अहि । अभ्र । बलाहक । मेघ । दृति । उदनम् । ऊधः । वृत्र । असुर । कोश इति मेघानां (?) ३० । १० ।

14B, अश्विनौ । उषा । सूर्या । वृषाकपायी । सरण्यू । त्वष्टा । सविता । भगः । सूर्य । पूषा । विष्णु । विश्वानरः । वरुण । केशी । केशिनः । वृषाकपी । यम । अज । एकपात् । पृथिवी । समुद्र । अपवा । मनु । दध्यङ् । आदित्या । सप्तऋषय । देवाः । विश्वेदेवा । साध्या । वसव । वाजिन । देवपत्न्यो । देवपत्न्य । ३१ ५ ।

1550.

2200 निरुक्तम् । Nirukti

Two manuscripts —

(I) Contains the Pūrvaṣaṭka or the first 6 chapters of Yāska's work on Nighaṇṭu, printed in Bibl Ind in the second volume and in pp 1 to 283 of Vol III

II) Contains the *uttaraṣaṭka* or the latter half in 6 chapters of Yāska's work and the two chapters of Pariśiṣṭa or the 13th and the 14th chapters *of the work, printed* in Bibl Ind in pp 283 to 504 of *Vol III* and in pp *1 to 415* of Vol IV

I Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 44 Lines 9 on a page Character Nagara Date Samvat 1876 Appearance discoloured

Col —इति निरुक्ते पूर्वषट्के षष्ठाध्यायः ।

Post Col —

संवत् १८७६ आश्विनस्य १४ वासरे लिखितमिदं मन्दारामेण उत्तरादेशमध्ये । स्वार्थे परार्थे ।

II. Substance, country made paper. 8¼×4 inches. Folia, 41 Lines, 9 on a page Appearance, discoloured Character Nagara Date, Saka 1677

Col. :—इति नैवक्षचतुर्दशोऽध्यायः ।

Post Col. —

शके १६७७ सवासंवत्सरे वैशाख शुक्लतृतीयायां पुस्तक लिखित भागवत बालकृष्णेन ।

1551.

518. *The Same. The first half only.*

For this manuscript see L. 1800.

It has 15 leaves and not 14 as Rājendralāla says. Incomplete at the end.

1552.

4180. I. *The Same. The Same.*

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 10 to 102 Lines, 8 on a page Character, Nagari Date Samvat 1716 Appearance, discoloured Incomplete

From very nearly the beginning of I. 1 to the end of the Pūrvasatka

Post Colophon Statement.—

संवत् १७१६ वर्षे श्रावण वद ७ सोमे पूर्व्वार्द्धमात्र लिखित कालानटपदमध्यथ । श्रीमाधवस्य सुत रघुनाथ ।

1553.

2487. *The Same.*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 108 Lines, 6, 7, 8 on a page Character, Nagari of the eighteenth century Appearance, discoloured

The manuscript contains the first six chapters, printed in the second volume and in pp 1 to 288 third volume of the Bibl Ind Edition

In a different hand in red ink occurs the following at the end of the last leaf :—

सच्चखुडोपनाम्ना चरमट्टस्य लिखितं स्वार्थं परार्थं च ।

Then in a scribbling hand in red ink .—

बानदीछित भागवत यास पोथी दीछित ग्रंक + + +

1554.

4180J. *The Same. The second half only*

Substance, country made paper 8½ × 4 inches Folia, 1 to 52 Lines, 7 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

50A, दशमाध्याये प्रथम॰ पाद॰ ।

1555.

4180K. *The Same*

Substance, country made paper 11 × 5 inches Folia 53 Lines 8 on a page Character Nagara Date Samvat 1755 Appearance discoloured Complete

Post Colophon Statement

सवत् १७५५ माघ कृष्ण ११ सोमे तीर्थराजराजप्रयागेऽ श्रीपुरुषपुरुष प्रीयताम् । धरणीधरदैवज्ञेन पठनार्थम् ।

On the reverse of the last leaf occurs the following —

लिखितं वलवंपन्तो सुतरामलोचाल्मजन्यवकजीएन कृष्णार्पणा दत्ते ॥

1556.

2196 *The Same*

Substance country made paper 9½ × 4 inches Folia 12 Lines 9 on a page Character Nagara Appearance discoloured

Called on the label, written in English, " Nirukta up to 7 adhyāyas "

Colophon :—

इति निरुक्त उत्तरषटके सप्तमोऽध्याय (?)

This is the second parisisti or the 14th chapter of Yaska's work, as printed in Bibl Ind, Vol IV, pp 367 to 415

1557.

108 दैवतकाण्डः of Nirukta

The present MS has been noticed by Rajendralala under No 908

Nirukta is divided into two kandas, each with six chapters, (1) Naigama Kanda Pūrva Satka and (2) Daivata Kanda Uttara Satka Besides these there is a parisista, complete in five padas Our manuscript calls the five padas Trayodasādhyaya, without making it as Parisista, hence in this MS the work ends in the Trayodasadhyaya

The Ajmere Edition divides the portion after the end of the 12th chapter into two chapters Trayodasa and Caturdasa, calls them Parisista and does not subdivide them into padas Samasrami calls this portion parisista and divides it into 4 padas the 1st pada is called Trayodas adhyaya, the other three padas he thinks to be either a part of Trayodasa Adhyaya or of Caturdasadhyaya

1558

508 निरुक्तपरिशिष्टम् । Nirukta parisistam

Substance country made paper 7×3 inches Folia 3 Lines 8 on a page Extent in slokas 240 Character Nagara Appearance old and dilapidated Complete

The Parisista, here called 7th chapter, of Nirukta Uttarasatka

Col —इति उत्तरषटके सप्तमोऽध्याय निरुक्ते ।

Several times printed

1559.

1991. निरुक्तवृत्तिः । *A comm. on Nirukta*

By Durgāchārya.

Substance, country-made paper. 12×5¼ inches. Folia, 8. Lines, 14–16 on a page. Character, Nāgara. Appearance, fresh.

A fragment.

It contains the first pāda of the 8th chapter only. See Bibl. Ind. edition of Nirukta Vol. II, pp. 253 to 276.

1560.

8002. *The Same.*

Substance, country-made paper. 11¼×5¼ inches. Folia, 172 of which the last but one leaf is marked both 170 and 171. Lines, 10 on a page. *Extent in ślokas, 4450. Character, modern Nāgara.*

It begins

ॐ नमः श्रीगणेशाय नमः ।

समाप्तं चैकपदिकं प्रकरणमस्यानुदैवतं तद्भवति अथायमादित्यातो दैवतमिति । यावतो + + मन्त्रशाखासु तेषु यानि गुणपदानि लक्षणोद्देशतस्तानि सर्वाण्येव व्याख्यातानि । इयो प्रकरणयोर्नैघंटुकैकपदिकयोः अविज्ञातपदानि तु प्रधानस्तुतिभाग्देवताविषयाणि अग्न्यादीनि सर्वमन्त्रेषु अवशिष्यन्ते । तानि च पुनरमूनि समाम्नातानि अस्मिन् शास्त्रे अग्न्यादीनि देवत+तानि यत्स्वाद्यापि-ख्यासया इदमारभ्यते । अथातो दैवतमिति ॥, etc.

Col. — इति जम्बूमार्गाश्रमवासिनो भगवद्दुर्गाचार्यस्य कृतौ ऋज्वर्थायां निरुक्तवृत्तिः समाप्ता ।

1561.

4180 L. निरुक्तखण्डसंग्रहभाष्यम् । *Nirukta-Khaṇḍa-Saṁgraha-Bhāṣya.*

Substance, country-made paper. 7¾×3¼ inches. Folia, 3. Lines, 13 on a page. Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, old. Incomplete.

PRAYOGAS AND PADDHATIS COMMON TO ALL THE VEDAS

1562

6276 याजमान । *Yājamāna*

Substance country made paper $9\frac{1}{4}\times 4$ inches Folia 30 (fly one not ...) The leaves are not numbered Lines per page ... Character modern Nāgara Appearance fresh

A collection of mantras relating to different Vedic rites for the sacrificer (yajamāna) himself

Beg — अथ दर्शपौर्णमासयोर्याजमानप्रयोग ।

पूर्णमासे दर्शे च प्रातरग्निहोत्रहोमानन्तर प्राङ्मुख आसीन आचम्य देशकालाद्युत्कीर्त्य पौर्णमासेष्ट्याऽहं यक्ष्ये इति सङ्कल्प कुर्यात् । पौर्णमास्या दर्शेनाह यक्ष्ये इत्यमावास्याया दक्षिणो प्रक्रमान केशान प्रसृधाप्यमानो (?) जपत् ऋते इद प्राजापत्य वागग्न्योर्ऋ सपत्नक्षयणी वाचामिन्द्रियेणाविश इति सुचा धार्यमाना जपेत ऋते इदमिन्द्राय ।

10B, इति पौर्णमास्या इत्यमावास्याया 32A इति अग्निहोत्रप्रयोग, 34B, इति साय प्रातरग्निहोत्रयाजमानप्रयोग समाप्तः (Last Col)

इत्याधानयाजमानमन्त्राः ।

1563

3299 अग्न्याधानपद्धतिः । *Agnyādhāna paddhati*

Substance country made paper 10×4 inches Folia 9 Lines 12 on a page Extent in ślokas 3 5 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured and worn out Complete

The Samkalpa runs —

ॐ दमयासीनो दभान धारयमाण पत्न्या सह प्राणानायम्य अमीनाधास्ये सर्वक्रतव यैरस्माधिकृता याच प्रद्ये प्रयोक्तुमित्यादि।

It ends.—

यम्मे नु चे स्वसुज्जिनिं इन्द्राग्नमोरस्वसुज्जिनिं व्यादित्या ब्रह्मुज्जिनि यशो बभूव यस्राप्तमवज्ज इष्टि: संतिष्ठते ।

1564.

6321. **अग्निहोत्रप्रथमाधानम् ।** *Agnihotra prathamādhana.*

Substance, country-made paper. 11¾ × 5 inches Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 330 Character, modern Nagara Appearance, fresh. Complete Copied in Samvat 1941

Colophon:—

इति अग्निहोत्रप्रथमाधानं समाप्तम् ।

Post Colophon:—

संवत् १९४१ मीः भाद्रपद सुदी ११ वार सोमवार । बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकम् ।

The maṅgalācarana and the object of the work:—

विश्वेश्वरं नमस्कृत्य पितरौ गुरुमच्युतम् ।
गौरीं सीतापतिं विप्रान् वक्ष्याधानविधिक्रमम् ॥

Then it goes on.—

तत्र ग्रामाधिकारी ऽधीतवेदो ब्राह्मणोऽग्नी आदधीत, etc , etc.

It ends —

एवमग्निचयं प्रान्तेऽपि (?) एकमेवानादिष्टहोतथा इति त्रिरात्रमध्ये ऽग्निचयनाते प्रायश्चित्तानि ॥

1565.

2320. **पवनपावनप्रयोगः ।** *Pavanapāvana-prayoga.*

For the MS. and the work see L. 2667

Pavana-pāvana is the name of certain sūktas from Maitrayanīya Saṃhitā, Ṛgveda and other Saṃhitās which pray for purity of one's own self from sins.

1566.

6318 **अग्निहोत्रहोमः ।** *Agnihotra homa*

Substance country made paper 12×5 inches Folia 4 Lines 11 on a page Extent in slokas 170 Character modern Nagari Appearance fresh Complete Copied in Samvat 1941

No Colophon

Post Colophon —

संवत् १९४१ मी भा० दो सुदी १० रविवार । बालमुकुन्द खेद पुस्तक । शुभ भूयात् ।, etc

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

अथाग्निहोत्रहोममुच्यते । आचम्य प्राणानायम्य उद्धरेति यजमानो ब्रूयात् ।, etc

1567.

2437 **अग्निहोत्रहोमप्रयोगः ।** *Agnihotra homa prayoga*

Substance country made paper [illegible]×4 inches Folia 85 of which 27th and 28th are missing Lines 8 on a page Extent in slokas 700 Character Nāgara Date, Śaka 1732 Appearance discoloured Complete Prose and verse

For a similar work see the next number

84B, इति होम समाप्त ।

Post Colophon —

भग्नपृष्ठइत्यादौ, यादृश पुस्तक, etc

तैलाद्रोषियद्गानि ॥

शके १७०३२ (?) आश्वयुज १० शुभरात्रदिने समाप्तम् ।

The MS appears to be defective as there is a long lacuna in leaf 39A

It begins —

युगपत् सर्व्वतीर्थानि युगपत् सर्व्वदेवता ।

ह्यर्पुमिच्छन्ति यो मर्त्य सोऽग्निहोत्रमुह भवेत् ॥

Page 2A. अथाग्निहोत्रकर्मोच्यते। अग्निहोत्रमिति कर्मनामधेयं। सा ग्नेऽप्यग्निहोत्रशब्दः प्रयुज्यते इत्यग्निलायाम्।

Authorities consulted :—

2A, आश्वलायन; 2B, मीमांसकाः। 3A, कात्यायनः; 4B, आपस्तम्ब, सम्प्रदायपद्धतिः। 8A, देवजानीये; 8B, अग्निला; 10A, देवत्रात, देवजानीभाष्ये; 10B, बौधायन, औधरीय, 12A, देवयाज्ञिका, धर्मसूत्र; 13B, रामांडाररुद्रपद्धती। 17B, हेमचन्द्रकोशः; 19A, गोभिलाह्ने, रुद्रदत्त; 19B, कौण्डिन्यः; 21A, षट्त्रिंशमतम्; 22A, स्मृत्यर्थसारः; 23A, यज्ञपार्श्व; 25A, मनुः; 25B, देवयाज्ञिकभाष्य; 29A, कर्कभाष्य स्मृतिचन्द्रिका; 31A, यज्ञपार्श्व, प्रायश्चित्तसागरः; 37B, देवत्रातभाष्य 40A, सिद्धान्तभाष्यः; 40B, मरीचिः; 45A, भारद्वाजसूत्र, मदन; 45B, प्रायश्चित्तप्रदीपः; 46A, स्मृत्यर्थसार; 54A, आश्वलायनब्राह्मणे; 55A, धूर्तस्वामी: 56A, मार्कण्डेय, भविष्यत्, मयूखः; 56B, भट्टाचार्य, देवलः, गौड़ाः, 72A, प्राभाकराः।

Topics dealt in .—

43B इति सायंहोमप्रयोगः; अथ प्रातर्होमे विशेषः।

44A. अथात्यन्तापदि यज्ञहोमविधिः।

52A. अथ मृताग्निहोत्रम्।

60B. अथाग्निहोममन्त्रार्थः

69B. अथ देवतानिर्णयः।

78B. अथ प्रतिनिधिस्वरूपम्।

84B. *Colophon* :—

इतिहोमः समाप्तः।

It is an elaborate manual for offering oblations on perpetual sacred household fire. Several later authorities are consulted along with Kalpasūtras of Baudhāyana, Apastamba, Āsvalāyana, Bharadvāja, Laugākṣi, etc, in connection with Vyavasthās arrived on the general topics as regards the

'Sâyamhoma' and 'Prâtarhoma' of Brâhmanas who keep sacred fire

1568.

2120 अग्निहोत्रहोमः । *Agnihotra-homa*

Substance foolscap paper 13×4 inches Folia 3 Lines 9 on a page Extent in slokas 60 Character Nagari of the nineteenth century Appearance fresh Prose Complete

It begins —

अथाग्निहोत्रहोम ।

उदयादस्तमयात् प्राक् उद्धृत्य प्रादुष्कृत्य चाचम्य तीर्थेन प्रविश्य गार्हपत्यस्य पश्चादुपविश्य प्राणानायम्य तिथ्यादि सङ्कीर्त्य देश कालौ स्मृत्वा ऽमुकगोत्रस्यामुकशर्मण यजमानानुज्ञया श्रीपरमे श्वरप्रीत्यर्थ सायमग्निहोत्रहोम पयसा होष्यामि इति सायप्रात रग्निहोत्रहोम पयसा होष्यामीति प्रात सोदकेन पाणिना दक्षि णाग्नि गार्हपत्य आहवनीय च इत्यन्यादि तुष्णीं त्रि परिसमुह्य पुन पुनरुदकमादाय तथैव समन्त पर्युक्षति ऋतसत्याभ्या त्वा पर्युक्षामीति साय त्रि ।

It ends —

अनेन मया यथाज्ञानेन यत्कृतेन यथाशक्त्या सायमग्निहोत्र होमाख्येन कर्मणा भगवान् श्रीयज्ञनारायणस्वरूपी परमेश्वर प्रीयता न मम । तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु । वषट् ते विष्णवास आ कृणोमि तन्मे जुषस्व शिपिविष्ट हव्यम् । वर्धन्तु त्वा सुष्टुतयो गिरो मे यूय पात स्वस्तिभि सदा न ।

A priest's manual for offering homas to the household fire

For a similar work of Rudradeva see L No 837

1569.

6198 सायंप्रातर्होमः। *Sāyaṃ prātar homa.*

Substance, country-made paper 9×4½ inches Folia, 4 Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 80 Character, modern Nagara Appearance, discoloured.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः।

अद्येत्यादि एवंगुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं श्रौतेषु अग्निषु समिधतण्डुलद्रव्येण सायं प्रातर्होमेनाहं यक्ष्ये। तत्रेदानीं सायं होममहं करिष्ये।

End :— ततः स्मार्तहोमः।

No colophon.

1570

1932. विधुराधानप्रयोगः। *Vidhurādhāna-prayoga.*

By Dhuṇḍhirāja Lelopa

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia, 6 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 100 Character, Nagara Date, Samvat 1890 and Śaka 1755 Appearance, discoloured Complete

On the kindling of the sacrificial fire by a widower.

It begins :—

अथ मृतपत्नीकस्य विवाहेप्यसमर्थस्य तदग्न्याधानप्रयोगो ऽभिधीयते।

दारकर्मा सम्भवे आधानमग्निदारा पत्नीयजमानोभयार्थं तदसम्भवे आत्मार्थं नदा आत्मार्थमेव। तथा च आपस्तम्बः।

पत्नी यस्याङ्गमरणे विधुरत्वं प्रपेदिरे।

विवाहेप्यसमर्थस्यानाश्रमस्य निवृत्तये।

The authorities consulted :—

त्रिकाण्डमण्डन, कर्मदीप, भरद्वाजमत।

Dhundhirāja's work comes to an end in leaf 6A. Colophon of the main work :—

इति लेलोपाख्य ढुंढिराजकृतविधुराधानप्रयोगः।

After which there is a shorter work on the same subject which begins —

अथोपमुक्तिवचनानि त्रिकाण्डमण्डन ।
सौवर्णी कुशपत्नी च पत्न्यभावऽग्निहोत्रिणः ।
पत्न्यं प्रतिनिधिं कृत्वा पत्नी नैव समाचरेत् ॥

This comes to an end in leaf 6 —

इति विधुराधानप्रयोग समाप्त ॥

Post Col. —

मलमासे कृष्णपक्षे षष्ठ्यायां गुरुवासरे ।
लेखयेदिश्वनाथेन विधुराधानपुस्तकम् ॥
संवत् १८६० शके १७५५ क्रोधिनाम संवत्सरे ।
श्रीत्र्यंबिनारायणायार्पणमस्तु ॥

1571.

2877 **आधाननिर्णयः ।** *Adhana nirnaya*

By Maltari

Substance country made paper 8×4 inches Folia 112 Lines 9 on a page Extent in slokas 1800 Character Nagara Date Samvat 1817 Appearance fresh but mouse eaten Complete

Mangalacarana —

गौरीपुत्रं नमस्कृत्य वाग्देवीं ब्र(?)लक्षापतिं ।
विश्वेश्वरं गुरुश्चैव मातरं पितरं तथा ॥ १ ॥

The object of the work —

कृष्णादिग्रन्थानालोच्य साग्ने संस्कारमुत्तमम् ।
अल्पज्ञाना यथाबोधं तथा वक्ष्ये प्रयत्नतः ॥

तत्रादौ आधितस्याहिताग्नेरारोग्योपाय । कश्चित्तस्य इति श्रद्धाया तत्र कर्तव्यता चोच्यते । इत्यादि ।

The last Col —

इति मह्मारिणा श्रीमद्दुवरामक्षपालवात् ।
व्याहिताग्ने हात पत्नीम्नतावाधाननिर्णय ॥

Post Col —

संवत् १८२७। समय फाल्गुन सुद्ध पौर्णमा॥ श्रीरस्तु॥
शुभमस्तु ॥

The authorities quoted and consulted —

(1A) आश्वलायनसूत्र, (2A) अनन्तदेवीय यज्ञार्दौ, (2B) स्मृत्यर्थसार (3A) त्रिकाण्डीये, (12B) मण्डनमतात्, (14B) स्मृतिसंग्रह, (23A) मनु, (34B) विष्णुस्मृति, (35A) विद्यारण्यभाष्य॰, (36A) जैमिनि, (38B) श्रुतुवचनम्, (43A) गार्गीभट्ट, यम, (44A) त्रिकाण्डमण्डन, (44B) कारिका, (47B) इति भारद्वाज, (79A) शूलपाणि, विधानपारिजात, कल्पतरु, (80A) कूर्मपुराण, (80B) नारायणभट्ट, (81A) देवजानिभाष्य, (82A) ढुण्ढिपद्धति, (82B) कार्ष्णाजिनि, (83A) कालादर्शकार, (84A) हेमाद्रि, व्यास व्यासस्मृति, (84B) शाट्यायनि, (85B) मिताक्षराया नारद, (86A) हेमाद्रौ कौर्म्मोक्ते, (86B) पैठीनसि, (88A) कपर्दिकारिका, (91B) इति परिशिष्टम्, (96A) वृद्धगर्ग, (103A) विष्णुस्मृति।

The Topics —

(3B) अथ पञ्चहोमादीना प्रकार, (4B) इति तूर्ष्णीधर्म्मकमग्निहोत्र प्रयोग — अथ प्रेष होमा, (6A) इति पञ्चहोमादीना समस्तानुष्ठानप्रकार, (9A) सायंप्रातः म्नतस्यावशिष्टतिथिहोमविधिर्दर्शेष्टिविधिश्च, (10B) इति चातुर्मास्यान्तरालम्नतौ होमप्रकार, (11A) इति चातुर्म्मास्यान्तरालदर्शपूर्ण-मासावशिष्टपर्व्वणा च प्रयोग (20B) इति पितृमेधप्रयोग, (20B) इत्या-श्वलायनाहिताग्नेर्म्नतदाहविधि, (26B) इति सपिण्डीकरणकाल (28A) देशान्तरम्नतस्य निर्णय, (47B) इति पाणिममारोपे कर्त्तव्यविधि अथ नष्टापहारादिना अरण्योरभावे मरणं, (60B) इति प्रथमदिनकृत्यम्, (61A) अथ द्वितीयदिनविधि, (61B) अथ तृतीयदिनविधि, (61B) चतुर्थदिन विधि, (62A) पञ्चमदिनविधि—अथ षष्ठदिनविधि, सप्तमदिनविधि, अष्टम-

दिनविधिः, नवमदिनविधिः ; (62B) अथ दशमदिनविधिः, (63B) अथैका-दशदिनविधिः; (65A) इति सपिण्डनं, अथ मन्देकोद्दिष्टम्, (66B) इत्यमो मन्देकोद्दिष्टविधिः; (67A) अथ शय्यादानप्रयोगः, (68A) इति प्रेतशय्यादान-प्रकारः, (69A) इति प्रेतशय्याप्रतिग्रहप्रायश्चित्तम्; (73B) इति सपिण्डी-करणश्राद्धप्रयोगः, (79B) अथ तर्पणविधिः, (80A) अथ दर्शनिषेधः, (80A) अथ षोडशश्राद्धानि, (93B) श्राद्धे कर्तृनिर्णयः, (97B) अथ अनपेतब्रह्मस्वहरणे पाप, (101B) अथ नष्टान्तपितृमृतौ देशान्तरस्थपुत्राणां कर्तव्यतानिर्णयः ।

1572.

3210

Substance, country made paper ?×? *inches* *Folia* 2 *Lines*, 13 14 15 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Incomplete

On the reinstallation of the sacred fire by the widower who is an *āhitāgni* and has burnt his wife with the sacrificial fire

It begins —

आहिताग्निरनेकभार्य्यः प्रथममृतां भार्य्यां श्रौताग्निभिर्दग्ध्वा पुनरग्नीनादध्यात् । एकभार्य्यस्तु पुनर्विवाहं कृत्वा अग्नीनादध्यात् ।
तथाच याज्ञवल्क्यः ।
दाहयित्वाग्निहोत्रेण स्त्रियं वृत्तवतीं पतिः ।
आहरेद्विधिवद्दारान् अग्नींश्चैवाविलम्बयन् ॥

1573.

2055. **प्रवासविधिः ।** *Pravāsavidhi*

Substance, country made paper 8¾×4 inches Folia, 4 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 50 Character Nagara Appearance, discoloured Complete

It begins :—

अथ प्रवासविधिः ।

अग्नीन् विहृत्य प्रज्वाल्य सर्व्वान् आचम्य प्राणानायम्य प्रवासविधिं करिष्ये इति संकल्प्य वाकुयतस्तीर्थेन प्रविश्य आहवनीयवायव्या समीपे तिष्ठन्नुपतिष्ठते ।

In leaf 1B :--

इति गमनविधिः ।

अथ प्रवासात् आगमनविधिः ।

In leaf 3B :—

इति प्रवासविधिः । अथ प्रकारान्तरेण उपस्थानम् ।

It ends :—

ज्योतिषा त्वा वैश्वानरेण उपतिष्ठते विह्वतामिमेत् प्रत्यग्नि मन्त्रावृत्तिः । आगमनोत्तरमनेनैव उपस्थानम् । परिसमूहनादि पूर्व्ववत् ।

Colophon :—

इति प्रवासविधिः ।

It is a short treatise on the duties of one who keeps fire, that is, who is a 'Agnihotri,' in case he goes away from home.

1574.

3207. **पशुबन्धप्रयोगः ।** *Pasu-bandha-prayoga.*

Substance, country-made paper 10½×4½ inches Folia, 17 of which he first is missing Lines, 8 on a page Extent in slokas, 310 Character, Nagara of the eighteenth century. Appearance, discoloured

It ends :—

वृहस्पतिनारायासगाहातो मह्यं यजमानाय तिष्ठ युयमुपस्थाय यज्ञ प्रंचेम इति जपति । वष्टिरसि ब्राह्मणाऽऽसर्पयितवै प्राजहितऽऽ समारोप्य गच्छति इति सन्तिष्ठते पशुबन्धः ।

Colophon :—

समाप्तः ।

1575.

2996 सर्व्वावदानविनिर्णयः । *Sarvāvadāna-vinirṇaya.*

By Nārāyaṇa.

Substance, country made paper. 9¼×3¼ inches Folia, 3 Lines, 11, 13, 15, 16 on a page Extent in Ślokas 120 Character, Nāgara Date Saṃvat 1775 Appearance, discoloured Complete.

Colophon .—

इति सर्व्वा[व]दान विवेक[:] समाप्तः ।

The Post Colophon Statement.—

संवत् १७७५ समये श्रावणशुक्लपौर्णिमायां समाप्तमिदं पुरोवर्त्ति श्रीवृद्धकालेश्वरार्पणमस्तु ।

सिताब्दे सिते पक्षे श्रावणे गुरुवासरे । श्री श्री श्री श्री श्री ।

The mangalācaraṇa and the object of the work

नत्वा विश्वेश्वर (र) विष्णुमवदानविनिर्णयः ।

नारायणेन क्रियते पशुयागे सतां मुदे ।

यद्यपि अग्निषोमीयपशुमालभेतेत्युत्पत्तिवाक्ये देवतासम्बन्धित्वेन पशोरेव श्रवणात् तस्यैव साक्षाद्विधि प्रतीयते तथापि पशु विशासि हृदय जिह्वा वक्षोयक्कृद्वक्को मध्यदोषभे पार्श्वे दक्षिणश्रोणिर्गुदस्त्रौयमिति दैवतानि दक्षदो सव्यश्रोणिर्गुदस्त्रौयमिति सौविष्टकृतानि । इत्यादि ।

It relates to the parts of the body of the sacrificed beast, which should be offered to particular deities.

1576.

3288. चातुर्म्मास्यप्रयोगः । *Cāturmāsya-prayoga.*

Substance, country made paper 10×5 inches Folia, 5 Lines, 18 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance, fresh but pasted A fragment

It begins :—

अथ चातुर्म्मास्यानि । तत्रापस्तम्बः । अथ॰ एवैं चातुर्म्मास्य याजिन सुकृत भवति । कात्यायन चातुर्म्मास्यप्रयोग फाल्गुन्या- मिति चातुर्म्मास्यमिति कर्म्मणो नामधेयम् चातुर्म्मास्यैरयजन्त इति श्रूयते । सद्वत्ते चतुर्थ चतुर्थ मासि अनुष्ठीयते यत् कर्म्म तच्चातुर्म्मास्य ।

The authorities consulted are —

भरद्वाजसूत्र, आपस्तम्ब, कात्यायन, हरिस्वामी, आश्वलायन, कर्क, देवयाज्ञिक, अनन्तभट्ट, पद्मनाभ, सिद्धान्ती, रामकल्पद्रुम, केशवस्वामी धूर्त्तस्वामी ।

1577

3294B **चातुर्म्मास्ययाजमानप्रयोगः ।** *Cāturmāsya-Yājamāna prayoga.*

Substance country made paper $8\frac{1}{4}\times3\frac{1}{4}$ inches Folia 5 Lines 9 10 on a page Extent in lokas 90 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

चातुर्म्मास्य याजमान प्रयोग ।

ऐष्टिके चातुर्म्मास्यैर्यक्ष्य इति सकल्प्य चातुर्मास्यान् प्रारभमाण पञ्चहोतार होष्यामीति सकल्प्य जुहते । वाचस्पतये ब्रह्मण इद अग्नि परित्यज्य पुनः प्राणानायम्य चातुर्मास्यान् प्रारप्स्यमानोऽन्वार- भणीयया यक्ष्ये । विद्युत् । वृष्ट यज्ञाय । इत्यादि

It ends —

इति चतुष्पथपरिषेवने यजमानो जपति । त्रियवक यजामह इति मन्त्रोकैर्यजमानेन सह मन्त्रमन्त्रमुक्त्वा त्रिः प्रदक्षिणमग्नि परियति । स । यद्योम आगच्छत्वनु वत्सरीणा स्वस्तिमाप्राह ।

1578.

2817. सोमशतद्वयी । *Soma Śata-dvayī*

Substance country-made paper 9½×4 inches Folia, 10 Lines, 10, 11 12 on a page. Extent in ślokas, 220 Character, Nāgara Appearance, discoloured Complete

Two centuries of stanzas on the Soma

For the work see I.O. Catal. No. 438

The front page of fol 1 is written in a different hand, giving a list of the articles required for Yajurhoma

1579.

641. सोमप्रयोगः । *Soma-prayoga*

For the manuscript see L 1463

1580.

1004 सोमयाजमानम् ।

Substance country made paper 12×5¼ inches Folia 120 Lines 10 on a page Extent in ślokas 000 Character Nāgara Appearance old Complete

A treatise on the Soma Sacrifice for the use of the sacrificer (yaja-māna)

For the work see L 1169

1581.

5107C. ज्योतिष्टोमपद्धतिः । *Jyotiṣṭoma-paddhati*

Substance palm leaf 10½×1½ inches Folia 60 Lines, 4 5 on a page Character Udiya of the nineteenth century Appearance, fresh

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ॥ यजमान कृताह्निको वैश्वदेव कृत्वा व्याचम्येष्टदेवता सम्पूज्य अग्न्यागारे आसने प्राङ्मुख उपविश्य पुण्याहवाचनं कुर्यात् अद्यारभ्य आगामिन्या पौर्णमास्या-

ममावास्याया वा देवयजने ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसख्येन क्रतुना मा यक्ष्यते यदेति। तत उदङ्मुख उपविश्य ताम्रपात्रे कुशजल फलादिक गृहीत्वा सकल्प कुर्य्यात्।

6A, बर्हिर्होमादिदीक्षणीया प्रोक्षसमाप्ति, अथ कृष्णाजिनादिदीक्षा, 7A, इत्येकादशा कर्म, 11B, अथातिथेयेष्टि, 15A, इति वेदिमानसत्कारकरणान्तम्, 18A, अथ धिष्ण्यनिर्व्वाप, 28A, अथ मन्थिग्रहण, अथ शुक्र ग्रहणम्, 28B, अथाग्रयणग्रहणम्, 34B, अथ चमसभक्षणम, 35A मध्यगन्ध, 36A, अथ चतुर्ग्रहप्रचार।

Leaf 47A, begins —

श्रीगणेशाय नम।

शालाकोमेषु दध्योदनदान मलगा प्रेष शालाया दीक्षिताञ्जलावरानिदानमध्वर्योविदमगम(?) देवयजन पृथिव्या यत्र देवा सोनुयन्तु विश्वे, etc, etc

The leaves are marked up to the 46th The remaining three are not paged

1582.

6312 **अग्निष्टोमयाजमान।** *Agnistoma yajamana*

Substance country made paper 9½×4 inches Fol. 95 Lines 6 on a page Extent in ślokas 570 Character Nagara of the early nineteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति अग्निष्टोमयाजमान समाप्तम।

Post Colophon —

लिखित विठल पुस्तक जानीकुवरशौकरय॥ मास्वाह॥

Beginning —

अथाग्निष्टोमस्य याजमान। शुभतिथौ चन्द्रानुकूल्ये कृत माङ्गलिक स्नात शुचिशुक्लवासा सपत्नीको यजमान परिपूजिते एदेवत गोमयोपलिप्ताया भुवि प्राङ्मुख उपविश्य प्राणानायम्य

देशकालौ सकीर्त्य ज्योतिष्टोमेन अग्निष्टोमसंस्थेन स्पतरप्रशिन द्वादशशतगवदक्षिणेनाहं यक्ष्ये इति सकल्प्य ततो मातृकापूजा-माभ्युदयिकं च कृत्वा ऋत्विजो वृणीते। तद्यथा अध्वर्य्वादीन् षोडश ऋत्विजः प्राङ्मुखानुपवेश्य स्वयमुदङ्मुखः इष्टदेवान् प्रणम्य पूर्वं देवान्दृत्विजो वृणीते मन्त्रोच्चारणमात्रेण। तथाहि आदित्यो-ऽध्वर्यु स मेऽध्वर्युरध्वर्यो त्व मेऽध्वर्युरसि इत्यध्वर्यु चन्द्रमा ब्रह्मा, etc , etc , etc

It ends —

प्रथमो यज्ञियानमेव सान मे वमानायते विरत् दौदिवांस त्वाकथ स च गमेमहि इति यच्छमान विहार पुरस्कृत्य गृहा-नागच्छत्यागच्छति ॥

1583.

3305 **वाजपेयप्रयोगः।** *Vajapeya prayoga*

Substance country made paper 10×5 inches Folia 12 Lines 10 to 14 on a page Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured *Incomplete at the end*

It begins thus —

श्रीगणेशाय नमः। अथ वाजपेयस्य प्रयोग उच्यते।

शरदि पर्व्वणि स्नात्वा त्रयोदश सप्तदश वा दीक्षा शरदि चतुर्दशी दशम्या वा प्रातरग्निहोत्र कृत्वा सपत्नीको दर्भेष्वासीनो दर्भान धारयमाणः स्वय प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्याग्निन् वाजपेयेन यक्ष्य इति नित्यपक्षे सङ्कल्प। इत्यादि

The MS comes abruptly to an end

1584.

4266 **पौण्डरीकपद्धतिः।** *Paundarika paddhati*

Substance palm leaf 13½×1½ inches Folia 2 by counting Lines, 5 on a page Extent in slokas 600 Character Udiyā of the early nineteenth century Appearance soiled

Beginning —

श्री दुर्गायै नमः ॥
सर्व्वेषां कर्म्मणामादौ साधारणतया तु यः ।
गणपत्यादिपूजादिर्वृद्धिश्राद्धादि ईरितः ॥
सर्व्वास्त तत पौण्डरीके विशेषो यः स उच्यते ।
अस्मिन्नारभ्यमाने तु पौण्डरीकक्रतौ स्वयम् ॥
भवन्तु स्वस्ति मवाद वदन्त्विति वदेत् प्रभुः ।
एवं कर्म्मर्द्धिपुण्याहवाक्ये पुण्याहवाचने ॥
पौण्डरीकपदच्छेपः कर्त्तव्यः सर्व्वकर्म्मसु ।
सवर्द्धिकामशब्दञ्च सकल्पे योजयेत् पुनः ॥
करणादौ विशेषो यः स इदानीं प्रदर्श्यते ।
मौण्डरीक एतावस्मिन विकल्पिकपदार्थका ।
मया ऋत्विक्प्रत्ययेन कार्य्य इत्यवधारणम् ॥
यच्चप्रश्ने ऋत्विजन्तु प्रतिवाक्यमिद भवेत् ।
रथन्तरबृहत्पृष्ठपतेनाभ्यामसस्थितम् ॥
स्तोत्रशस्त्रादयो वापि त्रि मप्तति शतेन च ।
क्रतुना पौण्डरीकेन गवामयुतसख्यया ॥
दक्षिणा सयुतेनाद्य यक्ष्ये त्व तत्र मे भव ।
ब्रह्मोद्गाता तथाहोता त्वध्वर्य्युश्चैवमादिकम् ॥
समारोपादि दोक्षान्त दक्षदानादिकर्म्मसु । (?)
न विशेष क्वचित् किञ्चित् साम यच्छेदाह्वतीवनात् ॥

Colophon —

इति पौण्डरीकपद्धतिः समाप्ता ।

1585.

57 साविघयनम् । *Sāvithaeoyana*

The MS is noticed in L 834.

The work seems to be complete, as it ends with the words ध्येय प्रकृतिवत्, and शुभमस्तु जगत ।

Then in a different hand —

इद पुस्तक मोन्युपनामवैजनाथेन ।

The present work treats of the installation of the fire named Sāvitri The rest of the sacrifice is the Prakṛti or Darśapurṇamāsa

1586.

1271 **सावित्रचयनप्रयोगः ।** *Sāvitra cayana prayoga*

Substance country made paper 9¼ × 4 inches Fols 10 Lines 10 on a page Extent in ślokas 230 Character Nagara Appearance fresh Generally correct Complete

For the beginning see R No 834

It ends —

प्रवर्ग्यकाले मित्रावरुणाभ्यामनुब्रूहि । मित्रावरुणयज ।
मित्रावरुणाभ्यामिदं । मित्रावरुणयोरहं देवयज्यये प्रक्रियावी ।
ये मानमिति वा सखावान्ते वाजिनयाग अन्वाहार्यो दक्षिणा ।
यज्ञो बभूव यज्ञस च मवन्त्वन्नाद्यमासतपशातमिष्टि सन्तिष्ठते ।

Col — इति सावित्रचयन प्रयोग ।

Post Col — सव १७ ।

1587

6193 **चयनप्रयोगः ।** *Cayana prayoga*

Substance country made paper 11 × 4½ inches Fols 91 Lines 10 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old Is colo red I complete at the end

Beginning —

श्रीगोपीजनवल्लभाय नम ।
राम दूर्वादलश्याम न्दसिंहचरणो पुन ।
प्रणम्य चरणो साथ प्रयोगो लिख्यतेऽधुना ॥
अमि सोमाङ्ग अन्तरणोपसदा विनोतोति सामन्तग्नीमखला

अथ प्रथमप्रयुक्ताग्निष्टोमसंस्थज्योतिष्टोमव्यतिरिक्ते सोमेऽग्निष्टया-
स्यात् ।, etc.

1588.

1005. अग्निचयनकारिका । *Agni-cayana-kārikā.*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 8 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nāgara Appearance, old Complete

Memorial verses on the consecration of Fire in a sacrifice, numbering 87.

It begins thus :—

प्रकृतौ षोडशिन्यग्निरग्निष्टोमेऽपि नेष्यते ।
विकृत्योस्तनयोरिष्टः साद्यस्कादिनिषेधतः ॥ १ ॥
प्रकृत्योश्च विकृत्योश्च चौचेतोक्थ्यातिरात्रयोः ।
पर्वस्वष्टेकाष्टकाया वा सकल्पो विकृतेः क्रतोः ॥ २ ॥
अमुना सामिचित्येनेत्युक्ता एव्हन्तु निर्दिशेत् ।
दक्षिणाकामनं विद्युत् प्रवाकादि तु सौमिकम् ॥ ३ ॥
सद्योदान्ते विहृत्याग्निं वृत्तस्यादिनाञ्जलिः ।
तुष्णीं स्रुक्स्रुवसमार्गश्चतुर्वाज्यस्य गृह्यते ॥

It ends thus :—

गत्वेष्टकास्वभ्यो न दृषप्रहारो ।
नोह्यो निवर्त्तत इहापि कृतापयस्याः ॥
वापोऽथ पात्नीवतमग्निविमोकहोमो
धूमानुमन्त्रणमथाध्वरमाग्निकं स्यात् ॥ ८६ ॥
आकूतिहोम सवस्य पुनर्मनस्वा-
यायं न आदित्य इष्टिरथाप्युपस्था (?) ।
आरोपणं व्रजत एव भवेदुपत्वा
तद्वेद + + सकलं प्रकृतिप्रयोगः ॥

Colophon :—

अग्निचयनकारिकाः समाप्ताः ॥
श्रीविश्वेश्वराय नमः ॥

1589.

5096A

Substance, palm leaf 16½×1 inches Folia 110 Lines 4 on a page
Extent in Slokas 2320 Character, Udiya Appearance old Complete

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः । यज्ञपुरुषाय नमः । अत ऊर्द्ध प्रशास्त-प्रसूदिति श्रुत्वा प्रशास्ता सर्वतेति ब्रूयात् । अथ स्नातौर्थसर्यज कृत्वा प्रविश्य यज्ञपुरमनुयाजादि कुर्व्वन्ति तदुत्तरत्र वक्ष्याम । उक्थे विशेष । आग्निमारुतादूर्द्ध स्नातौर्थसमपशान्ते समस्तोप स्थान कृत्वा प्रविशेयु । आग्निमारुतान्त होचकशामुक्ता प्रयुक्तानि शाद्धानि कुर्व्वन्ति ।

19A, आग्निकी पयस्या समाप्ता, अथ वैश्वानरीयेष्टिरुच्यते, 47A, अस्य ज्योतिष्टोमस्यातिरात्रसंस्थस्याश्विन समाप्त, 53A, इति सवनीया पशुक-विशेषा, अथ शस्त्राण्युच्यन्ते, 65B, इति राजपेयसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्य स्तोत्र समाप्तम्, तत शुक्रे इडस्थलिस्व, 88B, इति पादविहरणम्, 91A, इत्यर्द्धर्चा विहरणम्, 93B, इत्युगर्विहरणम्, 98A, इति बालखिल्यशस्त्र समाप्तम्, 110A अथ प्रशास्ता,

1590.

2118. व्यूढाहीनद्वादशाहप्रयोगः । *Vyudhāhīna-dvādaśāha prayoga*

Substance foolscap paper 8×4 inches Folia 64 Lines 8 on a page
Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Incomplete

For the beginning of the work and its description see C S Vol I (Veda) No 344 and No 345

Beg .— अथ व्यूढाहीनद्वादशाहस्य प्रयोग उच्यते। तत्र सद्दम्मे रोच इत्यादि समिदाधानान्तो विधि सर्व्वोपि भवति ।

2B, अथ दशरात्रस्य प्रथमस्याह । 4B, इति बहिष्पवमान । 5A, इति प्रातःसवनम् । 7B, इति माध्यन्दिनपवमानम । 8B, इति पृष्ठानि,

इति माध्यान्दिनसवनम् । 11B, इति प्रथमस्याह्नः समाप्त । 14B, इति बहिष्पावमानम् । 16B, यजमानवाचनम् । 17B, इति प्रात सवनम् । 24B, इति माध्यन्दिनसवनम । 30B, इति द्वितीयमह । 35A, अथ माध्यन्दिनम् । 40A, इति माध्यन्दिनपवमानम् । 50B, इति तृतीयमह । 57A, इति आज्यानि, अथ माध्यन्दिनपवमान । 57B, इति माध्यन्दिनपवमान ।

1591.

5092A **एकाहमहाव्रतपद्धतिः ।** *Ekaha-Mahavrata paddhati.*

Substance, palm leaf $15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches Folia 6 Lines, 5 6 per page Character Udiya of the early nineteenth century Appearance old Incomplete at the end

Beginning —

श्रीभुवनेश्वर्यै नम ।

अथैकाहमहाव्रतपद्धतिर्लिख्यते ।

तत्र नियमेनाग्निचयन । उत्तरस्या फाल्गुन्या मघायामावास्याया प्रवृत्तिमिष्टिं समाप्य प्राजापत्येष्टकापशु आगामिन्याममुक चतुर्थ्याममुकमघा वा इत्याद्युचार्य्य देवयजनेन लप्स्यमानस्य सर्व्वा जिन्नाम महाव्रतवदेकाहस्य साग्निचित्यस्य क्रतोरङ्गभूतेन प्राजापत्येन पशुना मया इज्यते तदेत्यादि ।, etc

1592.

291 **इष्टिप्रयोगः ।** *Isti prayoga*

For the MS see L 1407

For istis treated of are (1) Adhanesti, Anvārambhaniyesti, Punaradheyesti, Āgrayanesti, Puttrakamyesti, Mittravindesti, Pavittresti, Karīristi The MS is incomplete

1593.

514 **मृगारेष्ट्यादिप्रयोगः ।** *Mrgaresṭyadi prayoga.*

For the manuscript see L 1307

Last Col —

इति कारीरीष्टि समाप्ता । अथ सार्वभौमेष्टिप्रयोगः ।

पितरं वैद्यनाथाख्यं नत्वा दुर्गां च मातरं तथा

Here the MS breaks off abruptly

1594

1925 मृगारेष्ट्यादिप्रयोगः । *Mrgaresṭyādiprayogaḥ*

Substance country made paper 8½×4 inches Folia 14 Lines 11 a page Extent 350 slokas Character Nagara of the seventeenth century Appearance old and faded The edges are corroded Complete

Colophon —

इति मृगारेष्टिः समाप्ता

It begins —

अत्र प्रायश्चित्तप्रकरणे मृगारेष्टिकथनं पापयक्ष्मादिदुष्टयागग्रहीतस्य व्याधिनाशे प्रायश्चित्तार्थम् । यो वा बध्यते देवकर्मभ्यः अग्निष्टोमादिभ्यो निरस्तः दारिद्र्यसहायनाभितादिभिर्गर्भ्यो बहिष्कृतः गवामभावे पचये वा चौरादिदोषेण ब्राह्मणेभ्यो बहिष्कृतः शिष्टमर्यादातिक्रमादिभिः श्रेयः सुवर्णादीनां मोषकः परैर्विदितः अभिशस्तपातकादिभिरकृतैर्दूषितः अभिशस्यमानो वा सहस्रेष्टिः सचया महापवित्रेष्टिसचया मृगारेष्ट्या यजेत एतया यक्ष्यमाणा दक्षिणार्थं शतमानं हिरण्यं सम्पादयेत । तस्या कालः उत्तरायणशुक्लपक्षदेवनक्षत्राणि समुदितानि मुख्य कालः । शुद्धिकामस्य पर्वद्वयम् । शुक्लपक्षे प्रतिपदादियुक्तदेवनक्षत्राणि वा कालः । रोगयक्ष्मस्य च अयमेव कालः ।

पातकोपपातकसंयुक्तो द्वादशाब्दं एतयैव रहस्यष्ट्या यजेत । महापातकसंयुक्ता मासमेकं यजेत । पुण्यमिच्छन् अग्निष्टोमादीन प्राप्तकामः संवत्सरमृतु वा यजेत अथ पवित्रेष्टि

In leaf 2A begins Mṛgareṣṭiprayoga —

अथ भगारेष्टिप्रयोग सा च पर्व्वणि कार्या। खण्डपर्व्वणि तु प्रकृत्यनन्तरे सद्य एव।

It belongs to White Yajurveda

It ends —

यज्ञोवभूवेत्यादि पुनरालम्भवञ्च प्राग्ज्यौयेत्यादिसमान। सन्तिष्ठते भगारेष्टि

Col —इति भगारेष्टि समाप्ता।

1595.

8019 **ऐन्द्रावारुणेष्टिः।** *Aindravaruṇeṣṭi*

Substance country made paper 8×3½ inches Folia 3 Lines 8 on a page Extent in ślokas 34 Character Nagari in a modern hand Appearance discoloured Complete

It begins —

य पाप्मना गृहीत स्यात् स उत्तरया यजेत इष्ट्या यच्चे पायच्चयार्थम्। अग्नीनन्वाधाय प्राखाहरण व्रतप्रवेश प्रसूमय वर्हि। प्रस्तरञ्च। त्रेधा वर्हि सनद्ध भवति चातुर्म्मास्यवत्। पुनरेकधा सनद्ध तयेध्म।

It ends —

ब्राह्मणतर्पणान्तमिन्द्रावरुणयोरहमिन्द्रावरुणा युवमिति याज्या नुवाक्ये।

Col — एन्द्रावारुणेष्टि।

1596.

197 **सर्व्वपृष्ठाप्तोर्यामप्रयोगः।** *Sarvapṛṣṭhāptoryāma prayoga*

For the MS see L 1322

In leaf 17B —

इति वैश्वदेवग्रहणम्, अथ अग्निमारुतम्,

The first part of the work comes to an end in leaf 6

In leaf 7 —

श्री ह्रीं भूर्भुवः स्वरोम् ग्रोंसावों २ तामिन्द्रि हवामहे।
ग्रातावाजस्य कारव-।

The second portion comes to an end in leaf 10 —

सर्व्वप्रष्ठामोर्यामे ष्टोतुर्निष्कैवल्यशस्त्र।

In leaf 11 —

श्री सर्व्वपृ० वैश्व० षिं २ भूर्भुव स्वरोम्। अध्वर्यो शों साव
वो ३ तत्सवितुर्वरेण्यमिहे। वय देवस्य भोजनम्। श्रेष्ठ सर्व्वधातमं॥

1597.

41 रुद्रानुष्ठानपद्धतिः वा रुद्रानुष्ठानदीपिका।

Rudrānusthān-paddhati.

By Menganātha, belonging to the family of Sarvajña

See L No 803 for the description of the MS

1598.

5534 रुद्रपद्धतिः। *Rudra-paddhati.*

By Paraśurāma, son of Karṇa.

Substance country made paper 9×4¼ inches Folia 36 Lines, 15 on a page Extent in ślokas 1368 Character Nagara Date Samvat 1666 Appearance, discoloured Complete

The mangalācarana and the object of the work —

श्रीगणेशं गुरु नत्वा शारदा च वरप्रदाम।
विप्र परशुरामाख्य कुरुते रुद्रपद्धतिम्॥
भुक्तिमुक्तिप्रदातार सौम्य सोमार्द्धधारिणम्।
सदानन्दमय शान्तं शिव वन्दे शिवप्रदम्॥
पूर्व्वाचार्य्यकृति दृष्ट्वा स्मृतौश्चागमसम्मता।
श्रुद्दौ पद्येर्मुनिप्रोक्तैः क्रियते रुद्रपद्धति॥
यश्चाङ्गान् जपितु रुद्रान् याजुर्विद्यात् द्विजन्मनां,
सद्विधानाद्य मुग्धाना प्रबोधय[तु] बोधिनी॥

पश्चाङ्गसंचया पञ्च रुद्राः प्रोक्ता विपश्चिता ।
एकाद्या अतिरुद्रान्ता षड्ङ्गसहिता स्थिताः ॥

4A, इति श्रीपरशुरामविरचितायां रुद्रपद्धतौ रुद्रजपप्रशंसा, 8B, ०कुण्डमण्डपलक्षणं समाप्तम्; 14B, ०कर्त्तव्यता समाप्ता, 15B, देहशुद्धिः, 19B, पीठपूजा समाप्ता; 25A, ०न्यासविधिः समाप्तः, 28A, ०व्याहृतिपाचलक्षणम्; 36A, last colophon, ०होमविधिः समाप्तः ।

End :— पीठार्चान्यास व्याहृत्याः प्रमाणं हवन ततः ।
एतान्यनुक्रमेणाष्टौ प्रोक्तानि रुद्रपद्धतौ ॥
सवदिक्रमभूपस्य पञ्चदशशते गते ।
पञ्चदशोत्तरे वर्षे जन्माष्टम्यां प्रकाशके ॥
उदीच्यज्ञातिविप्रेण कर्णपुत्रेण धीमता ।
कृता परशुरामेण महारुद्रस्य पद्धतिः ॥
इति यदिदमयुक्तं युक्तं माहोस्विदुक्तं
तदपि मनसि धार्य देशतो न प्रहार्यम् ।
दधति सुदमशोका बालकोक्तौ हि लोका
+ दुपरिरमणीयामित्रवद्धारणीया ॥

An authoritative work on the ritual of Rudra, composed in V.S. 1515 The author describes himself as belonging to the Udicya family.

Post Colophon Statement :—

संवत् १६६६ वर्षे श्रावण सुदि १४ गुरौ अद्येह श्रीवंश पुरे महाराजाधिराज-महाराउल श्रीश्रीश्रीश्रीश्रीविजयराज्ये उग्रसेनजी विजयराज्ये ॥ भोगीपुत्रपौत्र अवलोकनार्थं पकुदेवजी उभयं लिखितम् ॥

1599.

1924 **रुद्रपद्धतिः ।** *Rudra-paddhati*

By Ananta Dikṣita, son of Viśvanātha surnamed Yajñopavita

Substance, country-made paper $8\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches Folia, 55 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 990 Character, Nāgarī Date, Śaka 1688 Appearance, faded Complete

Colophon —

इति श्रीमद्यशोपनामाभिधानविश्वनाथसूनुदीक्षितानन्तदेव विरचिता सर्वोपकाराय सर्वमण्डपबन्धानुष्ठाने त्रिविधा ग्रहमख-पद्धति समाप्ता।

Post Col —

After a few verses about the character of certain Rksūktas and their efficacy, we have the following —

इद पुस्तक भागवतोपनामकयज्ञेश्वरदीक्षितेन लिखित। शाके १६८८ व्ययनामसंवत्सरे माघ शुद्ध १२ तद्दिने समाप्तम्। स्वार्थं परोपकारार्थं च।

Mangalācarana —

नमामि पार्वतीसूनु भक्ताना सिद्धिदायकम्।
यज्ञकर्मविधातृणां चतुर्वर्गफलप्रदम॥

The authorship of the work —

दीक्षितानन्तविज्ञेन विश्वनाथस्य सूनुना
रच्यते सुखबोधाय ग्रहपद्धतिरादरात॥

The work begins —

शुभपुण्येत्यादि देशकालौ सङ्कीर्त्य अमुकफलसिद्धिद्वारा श्रीपर-मेश्वरप्रीत्यर्थं महारुद्राख्य कर्म करिष्ये। लक्षहोम करिष्ये। कर्मणो निर्विघ्नतासिद्ध्यर्थं गणेशपूजन स्वस्तिपुण्याहपूजन मातृका-पूजन नान्दिश्राद्ध आचार्यब्रह्मऋत्विग्वरण च करिष्ये।

It ends —

अथवा सर्वेभ्य सुवर्ण देय। वस्त्रादिदान पूर्ववत्। ब्राह्मण-युतहोमात सहस्रगुणम। अन्यत सर्वं लक्षहोमवज्ज्ञेयम्।

1600

1638 *The Same*

Substance country made paper 10 × 4½ inches. Folia, 57 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 1300 Character Nagara Date Sam 18?8. Old Worm-eaten Complete

Last Colophon :—

इति श्रीमत् यज्ञोपवीताभिधान श्रीविश्वनाथसूनुना दीक्षितानन्तेन विरचिता सर्व्वोपकाराय संग्रहरुद्रानुष्ठानत्रिविधा यज्ञमखपद्धतिः समाप्तः ।

Post Colophon :—

यादृशं पुस्तकं, etc.

संवत् १८७८ मिति वर्षे फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे पञ्चम्यां भौमवासरे ।

The work was composed at Benares because at the very outset in the Sancalpa, Benares is mentioned. The work contains not only रुद्रपद्धति in its fullest detail but also the यज्ञयज्ञ as well as कोटिहोम and लक्षहोम. This is to all intentional purposes a priest's manual.

1601.

9068 पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्व्वकं जपहोमार्च्चनविधि ।

Pañcāṅga-Rudrāṇām Nyāsapūrvakam Japa-homārcana-vidhi.

Substance, foreign paper 8½×4 inches Folia, 19 Lines, 7 on a page Extent in ślokas, 180 Character, modern Nāgara Appearance fresh Complete.

It begins thus :—

श्रीगणेशाय नमः । ॐ मु अथातः पञ्चाङ्गरुद्राणां न्यासपूर्व्वकं जपहोमार्चनविधिं व्याख्यास्यामः । ॐ याते रुद्रशिवातनूरघोरापापकाशिनी ॥ तया नस्तनुवा शंतमया गिरिशं तामि चा कशीहि ॥ शिवायै नमः ।

It ends :—

स्वामिन् सर्व्वजगन्नाथ यावत्पूजावसानकं ॥

तावत्त्वं प्रीतिभावेन लिङ्गे अस्मिन् सन्निधो भव ॥

शान्तो भव वरदो भव । एष ते रुद्रभागस्त्वं जुषस्व तेना० ॥

शान्तिः शान्तिः शान्तिः इति मन्त्रान्यासः समाप्तः ।

1602.

9592 पञ्चाङ्गरुद्रन्यासजपहोमार्च्चनविधि ।

Pañcaṅga Rudranyāsa japa homārcana vidhi

Substance country made paper 10×6 inches Folia 3 Lines 10 on a page Extent in ślokas 60 Character Nāgara Complete

1603.

2726

Substance country made paper 10½×6 inches Folia 5 Lines 11 13 on a page Character Nāgara Appearance oldish

The MS contains —

(1) महारुद्रहोमविधि (2) and पुत्रप्रतिग्रहविधि ।

(1) *Begins* —

वक्रतुण्ड महाकाय सूर्य्यकोटिसमप्रभ ।
अविघ्नं कुरु मे देव सर्व्वकार्य्येषु सर्व्वदा ॥

Samkalpa —

एव गुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ मम कायिकादि समस्तपापक्षयद्वारा श्रीकाशीविश्वेश्वरप्रीत्यर्थं ब्राह्मणद्वारा एकोन सप्तत्यत्तरशतधामन्त्रविभागपद्माश्रित्य सनवग्रहमखमहारुद्रसञ्चक होममहं करिष्ये ॥

This is complete in three leaves

(2) पुत्रप्रतिग्रहविधि on the adoption of a son

अथ पुत्रप्रतिग्रहः । तत्र पञ्चवार्षिक ततो न्यून वा पितृगोत्रे ब्राह्मणचूड च प्रतिग्रहणीयात् ।

This has two leaves only and does not seem to be complete

1604.

2721

Substance country made paper 10×5 inches Folia 74+18 Lines 12 on a page Extent in ślokas 3,00 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance Fresh

The colophons in the MS. have all been struck out They contained —

इति श्रीमीमांसकभट्टदिनकरकृते दिनकरोद्योते, etc , etc.

It begins :—

अथावसथ्याधानम् ॥

तस्य दारकाले दायाद्यकाल एकेषामिति पारस्करेण कालद्वयमुक्तम्। दायाद्यकालो विभागकालः। अयञ्च कातीयानामेव।

1A, अथ श्रौताधानम्।

तच्च त्रिविधम् अग्निहोत्रपूर्व्वकमिष्टिपूर्व्वकं सोमपूर्व्वकञ्च।
वसन्तनक्षत्रामावास्याकालीनमाद्यमित्यादि।

1B, अथोर्द्धदेहिकाधिकारी निरूप्यते।

तत्रादौ औरसपुत्रस्याधिकारः।

मातुः पितुः प्रकुर्व्वीत संस्थितस्यौरसः सुतः।

पैतृमेधिकसंस्कारं मन्त्रपूर्व्वकमादृतः ॥

The authorities —

1B, कात्यायन, सुमन्तु, मनु, 2A, कालादर्श. 2B, वशिष्ठ, छन्दोगपरिशिष्ट, स्कान्दपुराण, 3A, याज्ञवल्क्य, शङ्ख, स्मृतिसंग्रह, 3B, मार्कण्डेयपुराण, अपरार्क, शातातप; 4A, भारद्वाज, 5A, चन्द्रिकायां वृद्धशातातप, 5B, विष्णुपुराण, 6B, माधव, मदनरत्न; 7A, विज्ञानेश्वर, 8A, इति ऊर्द्ध देहिकाधिकारिनिरूपणम्, 8B, अधिकारिभेदेन ऊर्द्धदेहिके यत्सौम्या (?) माधवीये विष्णुपुराणे, मदनपारिजात, 9A, बौधायन, षट्त्रिंशन्मत, 9B, त्रिकाण्डमण्डन, छागलेय, 10B, स्मृतिरत्नावली, वृद्धशातातप, 11B, पृथ्वीचन्द्रोदय; 12B, गृह्यपार्श्व, हारीत, विष्णु; 13A, इति अधिकारिभेदेनोर्द्ध देहिकेयत्ता (?) निरूपणम्।

(13A,) शाखाप्रणेढभेदाद्बहुविधमन्त्येष्टिकर्म्म तत्र यत्। सूत्यक्रमकृशातं वक्ष्ये।

साधारणतन्त्रादौ अग्निनिर्णयः।

13A, आश्वलायन; 14A, यज्ञपार्श्व, याज्ञवल्क्य, छन्दोगपरिशिष्ट, मिताक्षरा, त्रिकाण्डमण्डन, 15B, यम, कारिका, 16A, इति भट्टानन्तकृते प्रयोगचिंता[म]णौ दाहादिनिर्णयः ।

आसन्नमरणस्य विधिः ।

The authorities :—

16A, गारुड़, नीतिविवेक, 17A, हेमाद्रिनागरखण्ड, 18A, मिताक्षरा, 19A, ब्राह्मे, 19B, रत्नावली, पारस्कर आदित्यपुराण, शातातप, 20A, गालव, माधवीय, सम्वर्त्त, कर्म्मप्रदीप, 20B, स्मृत्यर्थसार, गृह्य कारिका, यम, 21A, अथ वपननिर्णयः ।

The authorities —

21A, माधवीय, बौधायन, व्यास, मिताक्षरा, 21B, मध्यदेशीयास्तु, आपस्तम्ब, अपरार्क, 22A,

अथ नव श्राद्धकालः ।

The authorities —

22A, अङ्गिराः, 22A, कात्यायन, अपरार्क, षट्त्रिंशन्मत, षड्शाद्धक, पैठीनसि, 22B, गौतम, पारिजात, मदनरत्न, कालादर्श, निर्णयामृत, लौगाक्षि, गोभिल, याज्ञवल्क्य, 23A, आश्वलायन परिशिष्ट, बृहस्पतिस्मृति, वराहपुराण, 23B, हेमाद्रौ ब्राह्म, मात्स्य, उशनर, लघवत, 24A, बौधायन, कौर्म ।

(24A) अथ वृषोत्सर्ग ।

स द्विविधः प्रेतत्वविमुक्त्यर्थ काम्यश्च ।

The authorities

24A, षट्त्रिंशन्मत, ब्राह्म, 24B, आदित्यपुराण, भविष्योत्तर, ब्रह्माण्ड, विष्णुधर्म्मोत्तर, 25A, पारस्कर, आदित्यपुराण, सौरपुराण, 25B, देवीपुराण,

याज्ञवल्क्य, गौतम, अपरार्क, हेमाद्रि, ...यन, स्मृतिरत्नावली, 27B, हारीत, ...रत्न, गालव, गोभिल, पृथ्वीचन्द्रोदय,

The colophons in the MS have all been struck out They contained —

इति श्रीमीमांसकभट्टदिनकरकृते दिनकरोद्योते, etc , etc

It begins —

अथावसथ्याधानम् ॥

तस्य दारकाले दायाद्यकाले एकेषामिति पारस्करेण कालद्वयमुक्तम्। दायाद्यकालो विभागकाल। अयञ्च कातीयानामेव।

1A, अथ श्रौताधानम्।

तच्च त्रिविधम् अग्निहोत्रपूर्वकमिष्टिपूर्वकं सोमपूर्वकञ्च। वसन्तनक्षत्रामावास्याकालीनमाद्यमित्यादि।

1B, अथोर्द्ध्वदेहिकाधिकारी निरूप्यते।

तत्रादौ औरसपुत्रस्याधिकार।

मातुः पितुः प्रकुर्व्वीत सस्थितस्त्वौरसः सुतः।

पैतृमेधिकसंस्कारं मन्त्रपूर्व्वकमादृतः॥

The authorities —

1B, कात्यायन, सुमन्तु, मनु, 2A, कालादर्श 2B, वशिष्ठ छन्दोगपरिशिष्ट, स्कन्दपुराण, 3A, याज्ञवल्क्य, शङ्ख, स्मृतिसंग्रह, 3B, मार्कण्डेयपुराण, अपरार्क, शातातप, 4A, भारद्वाज, 5A, चन्द्रिकायां वृद्धशातातप, 5B, विष्णुपुराण, 6B, माधव, मदनरत्न, 7A, विज्ञानेश्वर, 8A, इति ऊर्द्ध्वदेहिकाधिकारिनिरूपणम्, 8B, अधिकारिभेदेन ऊर्द्ध्वदेहिके यक्तोक्ता (?) माधवीये विष्णुपुराणे, मदनपारिजात, 9A, बौधायन, षट्त्रिंशन्मत, 9B, त्रिकाण्डमण्डन, छागलेय, 10B, स्मृतिरत्नावली, वृद्धशातातप, 11B, पृथ्वीचन्द्रोदय, 12B, यज्ञपार्श्व, हारीत विष्णु, 13A, इति अधिकारिभेदेनौर्द्ध्वदेहिकेयन्ता (?) निरूपणम्।

(13A,) शाखाप्रवृत्तिभेदाद्बहुविधमन्त्येष्टिकर्म्म तत्र यत्। सूत्रयुक्तमङ्गजातं वक्ष्ये।

साधारणतस्तत्रादौ अग्निनिर्णयः।

13A, आश्वलायन, 14A, पद्मपार्श्व, वृद्धयाज्ञवल्क्य, छन्दोगपरिशिष्ट, मिताक्षरा, त्रिकाण्डमण्डन; 15B, यम, कारिका, 16A, इति भट्टानन्तकृते प्रयोगचिंता[म]णौ दाहाधिनिर्णयः।

आसन्नमरणस्य विधिः॥

The authorities :—

16A, गारुड़, नीतिविवेक, 17A, हेमाद्रिनागरखण्ड, 18A, मिताक्षरा, 19A, ब्राह्मे, 19B, रत्नावली, भास्कर आदित्यपुराण, शातातप, 20A, गालव, माधवीय, सम्वर्त्त, कर्म्मप्रदीप, 20B, स्मृत्यर्थसार, गृह्य कारिका, यम, 21A, अथ वपननिर्णयः।

The authorities .—

21A, माधवीय, बौधायन, व्यास, मिताक्षरा, 21B, मध्यदेशीयास्तु, आपस्तम्ब, अपरार्क, 22A,

अथ नव श्राद्धकालः।

The authorities .—

22A, अङ्गिरा, 22A, कात्यायन, अपरार्क, षट्त्रिंशन्मत, ऋष्यशृङ्ग, पैठीनसि, 22B, गौतम, पारिजात, मदनरत्न, कालादर्श, निर्णयामृत, लौगाक्षि, गोभिल, याज्ञवल्क्य, 23A, आश्वलायन परिशिष्ट, बृहस्पतिस्मृति, वराहपुराण, 23B, हेमाद्री ग्रह्य, मात्स्य, उशना, मत्स्यव्रत, 24A, बौधायन, कौर्म।

(24A) अथ वृषोत्सर्गः।

स द्विविधः प्रेतत्वविमुक्त्यर्थं काम्यश्च।

The authorities

24A, षट्त्रिंशन्मत, ब्राह्म, 24B, आदित्यपुराण, भविष्योत्तर, ब्रह्माण्ड, विष्णुस्मृति, विष्णुधर्म्मोत्तर, 25A, भास्कर, आदित्यपुराण, सौरपुराण, 25B, शिवधर्म्मोत्तर, 26A, देवीपुराण,

26B, अथोदकुम्भकालः।

26B, हेमाद्री, स्मृतिसमुच्चये॰, याज्ञवल्क्य, गौतम, अपरार्क, हेमाद्रि, भास्कर, मात्स्य, 27A, विष्णुस्मृति, कात्यायन, स्मृतिरत्नावली, 27B, हारीत, गारुड़, लौगाक्षि, जातूकर्ण्य, 28A, मदनरत्न, गालव, गोभिल, पृथ्वीचन्द्रोदय,

गौतम, 28B, अङ्गिरा, पठीनसि, 29A कार्ष्णाजिनि, नारदसंहिता, 29B, स्मृत्यर्थसार, वृद्धमनु, कात्यायन, हारीत 30A, गोभिल, सुमन्तु, 30B, कालादर्श निर्णयामृत, 31A, शाङ्ख्यायन, 31B, गागाभट्ट लघुहारीत 32A, शूलपाणि, माधवीये देवल, स्मृतिरत्नावली 32B, व्याघ्रपाद, उशना, 33B, प्रचेता, 33B, पितामहकृतपद्धती, सिद्दभट्टीयवचनात्, 34A, वैजवाप,

36B, सर्व्वौर्द्ध्वदैहिकनिरूपणम्।

प्रयोगरत्ने न विचारितानि नारायणेनान्त्यविधानजानि।
कर्म्माणि संक्षिप्तनिबन्धजातमालोक्य सर्व्वाणि विचारयेऽहम्॥

तत्रादौ सद्यमरणविधि।

Authorities —

37B, शुद्धितत्त्वे व्यास, 38A, देवजानीये, शूलपाणि, 38B, षटत्रिंशन्मत, छन्दोगपरिशिष्ट, 39A, मदनरत्न, 40B विश्वप्रकाश, वाराह।

41A, अथ पितामहकृतौ मिताक्षरानुसारी नारायणबलिप्रयोगः।

कस्याचित् शुक्लैकादश्यां नदीमन्यदा तीर्थं गत्वा मम पित्रादिदुर्म्मरणादि जनितपापोपशमनद्वारा ऊर्द्ध्वदैहिके सम्प्रदानत्वयोग्यतासिद्धार्थं नारायणबलिं करिष्य इति सङ्कल्प्य, etc, etc

42B, बौधायनस्तु अथातो नारायणबलिं व्याख्यास्याम।

चण्डालादुदकात् सर्पाद्ब्राह्मणाद्वैद्युतादपि।
दंष्ट्रिभ्यश्च पशुभ्यश्च मरणं पापकर्म्मणामित्यादि॥

44B, अथ ब्रह्मचारिमरणेऽर्धविवाह शौनकोक्तः।

ब्रह्मचारिमृतौ रीतिं कथयामि समासतः।
तत्रावकीर्णदोषस्य प्रायश्चित्तप्रशान्तये॥

44B, अथ कुष्ठिमरणे यम।

45A, अथ सूतिका रजस्वलामरणे विधि वृद्धशातातप॥

45B, अथ गर्भिणीमरणे विधि।

46B, अथ पञ्चकादिमृते शान्ति।

पञ्चकं च धनिष्ठादिनक्षत्रपञ्चकम्।

The authorities —

47A, अपरार्के, मदनरत्न,

48A, अथ जीवश्राद्धम्। कल्पतरौ ब्राह्मे।

The authorities —

48A, कल्पतरु and ब्राह्म।

50A, अथ पितामह नारायणभट्टकृतप्रयोग पुरुषदेशकालाधन (?) श्राद्ध प्राप्तौ सत्या स्वस्यान्यस्य वा जीवस्य जीवश्राद्ध कुर्यात्।

The present MS contains a priest's extracts from *Dinakarodyota*, an elaborate *digest of law* by *Dinakara* Bhatta, son of Ramakrishna Bhatta and grandson of Narayana Bhatta The work was *completed by* his son Visvesvara See I O Catal Nos 1604 to 1606 and Bil 386 387 and 445

Though the colophons bearing the name of the author and that of the work have been struck out, it is proved beyond doubt to be a part of Dinakara's work It quotes several times from Pitamaha" it speaks of supplementing his ' Pitāmaha's Prayogapārijāta" on the subject of funeral rites and finally it mentions his Pitāmaha by name as Narāyana Bhatta

The quotations are all from authors older than Dinakara, except Gāgā Bhatta, his son But we know the son finished and supplemented the father's work and he may have made some quotations from his own work

The remaining portion contains यतिवल्लभा by Visvakarma

मन्यासस्तुर्या कुटीचरक बहूदकहंसपरमहंसभेदात्, (52B)

The pagination comes from the beginning of the MS up to 74 The remaining leaves although in continuation of the 74th are marked 1 to 18

In 8A, Sannyāsavidhi ends —

यतिप्रियाभिधेयग्रन्थे विश्वकर्मविनिर्मिते।
समाप्तिमगमद्यून सन्न्यासविधिरुत्तमः॥

But some of the leaves contain the name of Visvesvara

8B, *begins* —

> अथ योगपट्टविधि ।
> तत्र सम्प्रदायविदः ।
> अधीतविद्य सभ्यसेद्वाद्योगपट गुरुः ।
> पादौ मृदा चिः प्रक्षाल्य पादुकाभ्या गृह व्रजेत् ॥

9A, अथ यतिधर्म्मा 18A, इति मृतयतिसस्कारविचार ।

It ends —

> यतीनामुपकाराय परितोषाय चात्मन ।
> विश्वकर्म्माकरोदम्या पद्धति यतिवल्लभाम् ॥
> यावद् गङ्गादयो नद्यो यावत् सूर्य्यश्च चन्द्रमा ।
> तावत् कालमिय जीयाद्विश्वकर्म्मकवेः कृतिः ॥

Col — इति यतिवल्लभापद्धति ।

L 4048 describes Yativallabha The present manuscript wants the two opening verses The work dwells on the following four topics —(1) the ordination of a Sannyasi, or hermit, (2) his yogapatta or garment, (3) his devotional duties and (4) his funeral ceremony

1605

3206A **अग्निमुखप्रयोगः** । *Agnimukha prayoga*

Substance country made paper 10×4½ inches Fols 4 Lines 11 on a page Extent in slokas 100 Character Nāgara of the seventeenth century Appearance old and soiled Complete

Directions for the installation of sacred fire, common to all rites

It begins —

> अथ सर्व्वसाधारणो ऽग्निमुखप्रयोगः । अमुकहोमाख्ये कर्म्मणि
> अग्निइत्योल्लेखनानि करिष्ये ।

2B प्रत्यगग्रे कुशेषु स्रुचं निधाय तत्र प्रागग्रे पवित्रे निधाय अग्नये त्वा जुष्टं निर्वपामीति मन्त्रावृत्त्या चतुरो मुष्टीन् निर्वपति। अग्नीषोमाभ्यां त्वा जुष्टं निर्वपामीति निरुप्यते पवित्रे शौर्पोखलामुपरि निधाय अग्नये त्वा जुष्टं प्रोक्षामि अग्नीषोमाभ्यां त्वा जुष्टं प्रोक्षामीति प्रोक्षति।

It ends —

त्र्यायुषं जमदग्नेः ललाटे। कश्यपस्य त्र्यायुषं कण्ठे। अगस्त्यस्य त्र्यायुषं नाभ्यां। यद्देवानां त्र्यायुषं दक्षिणांसे। तन्मेऽस्तु त्र्यायुषं वामस्कन्धे। शतायुषं इति शिरसि। यस्य स्मृत्या चतुर्भागपर्यन्त।

Colophon —

इत्यग्निमुखप्रयोगः समाप्तः।

1606.

8092 **दर्शपूर्णमासस्थालीपाकप्रयोगः।**

Darsa-pūrnamāsa sthalīpāka prayoga

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia 8 Lines 10 on a page Extent in slokas 160 Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

श्रीगणेशाय नमः।

अथ दर्शपूर्णमासस्थालीपाकः।

देशकालौ स्मृत्वा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थममुककर्म्म करिष्य इति सङ्कल्प्य कर्त्ता समित्समारोपे प्रतिदिनमष्टादशद्वादशाङ्गुलकनिष्ठ चतुरङ्गुलोन्नतं वा स्थण्डिलं कृत्वा गोमयेनोपलिप्य यज्ञीयशकल मूलेन पश्चिमेऽङ्गुलं हित्वा उदक्संस्थं प्रादेशमात्रामेकां रेखां कृत्वा दक्षिणोत्तरयोरसम्भिन्नेप्रागग्रे रेखे प्रादेशमात्रे द्वे लिखित्वा तयोर्मध्ये परस्परमसम्भिन्ना उदक्संस्था प्रादेशमात्रास्तिस्र इति षड्रेखास्तु तच्छकलमुदगग्रं निधाय अद्भिरभ्युक्ष्य सकलमामेघ्या निरस्य मार्ष्टि प्रक्षाल्य वाग्यतः भवत्।

2B. आचम्य प्राणानायम्य ... ...
दर्शपूर्णमासाभ्यां स्थालीपाकाभ्यां यक्ष्ये तत्रेदानीं पौर्णमासस्थाली-
पाकेन यक्ष्ये। दर्शे तु पूर्वसंकल्पिते तु दर्शस्थालीपाकेन यक्ष्ये।

Colophon.—

दर्शपूर्णमासस्थालीपाकः समाप्तः।

1607.

3206B.

Substance, country-made paper 5¼×3 inches. Folia, 11, of which the 10th is missing Lines, 10, 11 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nagara Date, Samvat 1803 Appearance, discoloured Complete

The Samkalpa runs:—

तिथ्यादिकं स्मृत्वा श्रीपरशुरामप्रेरणया श्रीपरशुरामप्रीत्यर्थं
दर्शपूर्णमासाभ्यां यक्ष्ये तत्र सद्यः पौर्णमासेन यागेन यक्ष्ये इति
संकल्प्य तदङ्गस्थण्डिललेखनाद्यग्निप्रतिष्ठापनं करिष्ये इति संकल्प्य
स्थण्डिलादि कुर्यात्। दर्शेतु दर्शेन यागेनेति विशेषः।

3A, प्राणानायम्य ... ... तदङ्गं अन्वाधानं करिष्ये, 3B, अन्वाधानसमिद्धोमे विनियोगः; 7B, वामदेव ऋषिः ... ... इध्माधाने विनियोगः, 8B, स्विष्टकृद्धोमे विनियोग, 9B, स्मृत्युक्तदोषपरिहारार्थमाज्य-होमे विनियोगः; 10th missing.

11A, स्थालीपाकप्रयोगेन वेदव्यासकृतेनरः।
जमदग्निकुलोत्पन्नरामो वै प्रीयतां सदा॥

इति स्थालीपाकप्रयोगः समाप्तः।

Post Colophon:—

संवत् १८०३ कार्त्तिकमासे कृष्णपक्षे अमावास्या भृगुवासरे
धातानामा संवत्सरात् लिखितं वैजनाथभट्ट आचार्य्यस्य सुत
गोपाल आचार्य्यस्य लिखितं स्वार्थं परार्थं च। यादृशं, etc., etc.

1608.

3208. **स्थालीपाकप्रयोगः ।** *Sthālīpāka prayoga*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 8 Lines 12 on a page Extent in ślokas 300 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

अथ स्थालीपाकविधिरुच्यते । यथोक्तं स्थण्डिलं विधाय तत्र यजमानः कृतनित्यक्रियः शुचिः परिहितधौतवासा दर्भपाणिः पीठोपविष्टः प्राङ्मुखो पाकयज्ञे द्विराचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थममुककर्म करिष्ये तदङ्गत्वेन कर्म स्थण्डिलादि करिष्ये इति सङ्कल्प्य गोमयादिलिप्ते शुद्धे देश एशान्यामारभ्य उदक्संस्थं चतुरङ्गुलोन्नतं वा चतुर्दिक्षु मिलित्वा द्विसप्तत्यङ्गुलपरिधि फलितमष्टादशाङ्गुलविस्तृतं होमानुसारेण तदधिकं वा न तु ततोऽपि न्यूनं मध्योन्नतं स्थण्डिलं कुर्यात् । इत्यादि ।

1609.

6321. **नवान्नप्राशनम् ।** *Navānna prāśanam*

Substance country made paper 8×4½ inches Folia 1 Lines 10 on a page Extent in ślokas 30 Character modern Nāgara Appearance fresh Complete

Colophon —

इति नवान्नप्राशनं समाप्तम् ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ नवान्नप्राशनम् । तत्र शरद्वसन्तयो नवस्य निष्पत्तौ वा । शरद्व्रीहीणां वसन्तो यवानाम् ।

1610.

2731. **आग्रयणप्रयोगः ।** *Āgrayaṇa-prayoga*

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 2 Lines 13 on a page Extent in ślokas 52 Character Nāgara Appearance discoloured

It begins :—

अथाग्रयणप्रयोगो लिख्यते। अपि वामावास्यायां पौर्णमास्या वा आग्रयणेष्टिमन्वायातनेदिति मूलम्। पर्व्वणि खण्डे एतत्प्रकरणपञ्चे हेमाद्रिणा निर्णयान्ततेन सांख्यायनस्मृतिवदाहृता॥ दर्शेष्टिपरमुक्तमाग्रयणकं प्राक्पौर्णमासाच तदिति॥ दर्शेष्टिं कृत्वाग्रयणं एतद्धि विपरीतं पौर्णमास्यामित्यर्थः॥ तत्र प्रयोगः प्रकृत्या सह लिख्यते॥ कालस्तु शरत्। श्यामाकव्रीह्याग्रयणयोस्संत्रेण प्रयोगः॥ इत्यादि।

No Col. :—

इदं पुस्तकं वोड्सोपनामक लक्ष्मणेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च।

1611.

2949. *The Same.*

Substance, country made paper. $8\frac{3}{4} \times 4$ inches Folia, 6. Lines, 13 on a page Extent in slokas, 180 Character, Nagara Date, Samvat 1799. Appearance, discoloured Complete

Colophon :—

इत्याग्रयणप्रयोगः समाप्तः।

Post Col. :—

संवत् १७९९ मितौ भाद्रपदकृष्ण १० भानुवासरे तद्दिने काश्यां महादेवदेवसुत रामचन्द्रदेवेन लिखापितम्।

It begins :—

श्रीगणेशाय नमः।

अथाग्रयणं।

मखइनं गोपवेशस्य गोपीगोरसलालसम्।

मयि वस्तु किमप्यस्तु स्फुरच्चोरधरच्छविः॥

अथाग्रयणं त्रिविधं।

श्यामाकाग्रयणं, व्रीह्याग्रयणं यवाग्रयणं चेति। तेषां कालक्रमः वर्षाः शरद्वसन्तः। ते च सौरचान्द्रभेदेन द्विविधाः इत्यादि।

1612.

3016. आग्रयणप्रयोगः सनिर्णयः । *Agrayana prayoga with Nirnaya*

By Viresvara Bhatta, son of Lāhi Bhatta.

Substance country made paper 9¼ × 4 inches Folia 9 Lines 11 on a page Extent in slokas 250 Character Nagara Date Samvat 18(0)9 Appearance discoloured Complete

The Colophon —

इति श्रीविश्वेश्वरचरणकमलयुगलभजनैकचित्तमहामान्य लाहि भट्टाङ्गजवीरेश्वरभट्टरचित आग्रयणप्रयोग सनिर्णय समाप्त ।

The Post Colophon Statement —

सवत् १८६ (?) मितौ चैत्रशुक्लपक्षा भानुवासरे तद्दिने वैदिक शिरोमणिमाधवदेवदेवसुतरामचन्द्रदेवेन काशी लिखापित शोधित च ।

It begins —

श्रीगणेशाय नम ।

अथाग्रयणप्रयोगो लिख्यते । तत्राग्रयण तावत्त्रिविध यव श्यामाक-व्रीहि भेदात् तत्र यवाग्रयण वसन्ते कस्मिश्चित् पर्वणि अथवा वसन्ते शुक्लपक्षान्तर्गत देवनक्षत्रेषु रेवत्या वा कार्य ।

2B इति आग्रयणोपयुक्तकालादिनिर्णय । अथ प्रयोगक्रम ।

It ends thus —

अत्र दर्शपूर्णमासयहणेन तद्विकारा अपि गृह्यन्ते इति रुद्रदत्त ।

5A आश्वलायनस्य यो विशेष सोऽभिधीयते ।

1613.

3201. वैश्वदेवविधिः । *Vaisva-deva-vidhi*

Substance country made paper 9½ × 4¾ inches Folia 4 Lines 8 on a page Character Nagara Of the eighteenth century Appearance fresh

It begins.—

अथ वैश्वदेवविधि ।

देशकालौ सकीर्त्त्य श्रुतिस्मृतिपुराणोक्तपुण्यशुभफलप्राप्तिकाम पञ्चसूनाजनितपापक्षयार्थं श्रीराधाकृष्णप्रीत्यर्थं वैश्वदेवकर्माहं करिष्ये ।

Vaisvadevavidhi ends in leaf 3A, Nity sräddhavidhi ends in 3B and in 4A commences Pindpitryajña to be performed on Amāvasyā, which is incomplete

1614.

9886 **वलिवैश्वकर्म्मप्रयोगः ।** *Vali-Vaisva karma prayoga* |

Substance country made paper 7×5 inches Folia 6 Lines 5 on a page Extent in sloka 18 Character Nagara Appearance decayed Complete

1615.

8944 **वैश्वदेवविधि ।** *Vaisvadeva vidhi*

Substance country made paper 8½×4 inches Folia 6 Lines 7 on a page Extent in slokas, 100 Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Beg — अथ अनग्निकस्य वैश्वदेवविधिर्लिख्यते ।

2A अथ पञ्चमहायज्ञप्रयोग ।

6B इति निरग्निकवैश्वदेवविधि

Then follow 2 verses with the col —

इति वैश्वदेवकुण्डनिर्णय ।

1616.

2926 **उपाकर्म्मप्रयोगः ।** *Upākarma-prayoga*

From the Prayogapārijāta of Narasimha

Substance country made paper 8×3¾ inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Extent in slokas 80 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति नरसिंहीये प्रयोगपारिजाते षोडशकर्म्मकाण्डे उपाकर्म्मप्रकरणम् ।

Beginning —

अथोपाकरणप्रयोग ।

आचार्य प्रागुक्तलक्षणे काले उपाकर्म करिष्यमाणो यज्ञोपवीत शिष्यादिभि सह स्नात्वा कृतनित्यक्रियो मध्याह्नादूर्ध्वं वृद्धि पुण्यो देश [illegible] अस्य नारदतनियमो वेद ग्रहणाधिकारसिद्धिद्वारा इतरेषां मम आप्यायनार्थमुक्तानां वेदानां पुनर्ग्रहणद्वारा च श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थमुपाकर्म्माख्य कर्म्म करिष्य इति ।

1617.

5978 The Same

By Nāgoji Bhaṭṭa

Substance country-made paper. 10×5 inches. Folia 31. Lines 11 on a page. Extent in ślokas 200. Character Nāgarī. Date Saṃvat 1810. Appearance fresh. Complete.

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

साम्ब शिवं नमस्कृत्य भट्टनागोजिधर्म्मणा ।

उपाकर्म्मप्रयोगोऽत्र श्रीपकाराय कल्प्यते ॥

तत्र काल ।

नभस्योपधिभावे च स्वा स्वा कुर्यादुपाकृतिम् ।

श्रुतौ पर्व्वणि हस्तर्क्षे ऋगयजु सामगा क्रमात् ॥

तद्दैव वेदस्तत्त्व विधेयम् ॥

End —

नानानिबन्धानालोच्य समग्रोऽयं निरूपित ।

कालोपनाम्ना नागन तेन तुष्यतु यज्ञभुक् ॥

Date of the Manuscript —

सवत् १८९० मिती आषाढ शुद्धसप्तम्या तद्दिने तैतिलोपनामक-रघुनाथेन लिखित स्वार्थं परार्थंच ।

After this there are five lines of utsarjanakārikā

The authorities quoted and consulted —

1A, गार्गवचनम, कालसाधुनिर्णय, निर्णयसिन्धु, कौस्तुभ, 1B, पृथ्वीचन्द्रोदय, मदनरत्न, स्मृत्यर्थसार, 2A, मयूखे, भट्टोजिदीक्षितास्तु 2B, गृह्यपरिशिष्ट, पराशरमाधवीय, वशिष्ठ, मनु, 3A, कुर्म्मपुराण, बौधायन, कालसाधुविचार, 3B, ऋग्वेद, तिथ्यर्क प्रयोगपारिजाते वृद्धमनु कात्यायनौ, समयमयूखे, 4A, नारायणभट्ट, भाष्ये 4B, वृत्तिकृन्मते, 5A, नारसिंहीय प्रयोगपारिजाते, कारिकाया।

5A, शाकलाना समानीव इत्यृचा अन्त्याऽऽहुतिर्भवेत् । वाष्कलानान्तु तच्छंयोरित्यृचा अन्त्याऽऽहुतिर्भवेत । ऋग्वेदस्य पञ्चशाखाभेद । आश्वलायनी, *साङ्ख्यायनी, शाकला, वाष्कला, माण्डूकाश्चेति तेषा मध्ये शाकलाना चेदमेव* आश्वलायनसूत्रे कर्म्मानुष्ठानार्थं सुपकरोतीति प्रदर्शितमनेनेति ।

5B, सत्याषाढ आपस्तम्बोक्ते जयन्त, 6B, जैमिनि, 7A, गालव, 7B, कार्ष्णाजिनि, पारिजात, व्यास, 8A, पारस्कराचार्य्य, 8B, शौनक, 9A, लोगाक्षपद्धतौ, छायापद्धतौ च, 9B, देवयात, कारिकाभाष्ये, 11B, छायाम्भट्टीकार।

1618

3096 **उपाकर्म्मोत्सर्ज्जनप्रयोगः ।** *Upākarmotsarjana prayoga*

Substance country made paper 8¼×4 inches Folia 21 Lines 8 to 11 on a page Extent slokas 400 Character Nagara Appearance fresh Complete

It begins —

अथोपाकर्म्मोत्सर्ज्जनप्रयोग ।

केशवादि प्राणानायम्य ॥ सुमुखश्चेत्यादि ॥ विष्णोर्विष्णोरिति सकल्प्य ॥ तत्र कारिका ।

अध्यायानामुपाकर्म श्रवण्यां श्रवणेन तु ।
तन्मासे हस्तयुक्तायां पञ्चम्यां वा विधीयते ॥
अवर्ष्योषधयस्मिन् मासि तु न भवन्ति चेत् ।
तदा भाद्रपदे मासि श्रवणे न तु कारयेत् । अद्य प्रयोग .. ..
ममाध्याप्यानां चाधीतानां छन्द आदीनां यातयामतानिरासेना
प्ययनद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं एभिर्ब्राह्मणैः सह उत्सर्जनाख्य-
कर्म करिष्ये ।

10A इत्युत्सर्जनम्—

अथोपाकर्म . ममाध्याप्यानामध्येष्यमाणानां छन्दआदीनां
यातयामतानिरासेनाध्ययनद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थमुपाकर्माख्यं कर्म करिष्ये ।

1619.

3293 [उत्सर्जनोपाकर्म] प्रयोगपद्धतिः ।

Utsarjanopākarma-prayoga-paddhati

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folia 8 Lines 15 to 18 on a page Extent in ślokas 148 Character Nagara of the early eighteenth century Appearance discoloured

A work on utsarjana and upākarma with quotations from many authors

For the explanation of the terms *upakarma* and *utsarjana*, see our number 1983

The authors quoted —

1A, कर्कभाष्ये, आश्वलायन, कारिका, हेमाद्रि, वृत्ति, देवत्रात-भाष्य, सिद्धान्तभाष्य, स्मृत्यर्थसार, शौनक, 1B, कातीयसूत्रकार, हरिहर, कातीयसूत्र, मनु, आश्वलायनकारिका, विद्यारण्यश्रीपादैः, इत्थमेव सुदर्शनेनापि, 2A, मदनपारिजात, अमर, 2B, परिशिष्ट, एवौचन्द्रोदयोदाहृत वचने, कौस्तुभे, कालतत्त्वविवेचनसारोद्धार, गार्ग्यवचनात्, मयूख, समयप्रकाशे, निर्णयसिन्धु, मदनरत्न, कालमाधुनिर्णय, 3A, बौधायन, तैत्तिरीयका, बह्वृचा, पराशरमाधव, चन्द्रचूडी, निर्णयामृत, लिम्बार्क, प्रयोगपारिजात, गोविन्दार्णव, धर्मप्रकाश, प्राकृत, 3B, आपस्तम्ब, नारायणवृत्ति, गृह्यकारिका, गदाधर-

भाष्यम्, चापभट्टीये, 4A, वेदभाष्य, प्रयोगकारा, रुद्रविनियोगदीपिका, सर्वानुक्रमभाष्य, 4B, सूक्तविनियोगे, कृष्णभट्टीये, वशिष्ठ, वैखानससूत्रम् 5A, कार्ष्णाजिनस्मृति, सत्यव्रतोऽपि, वायुपुराणेऽपि, गालव, शाकलकारिका, 5B, कारिकाभाष्ये, व्याडि, 6A, पारस्कराचार्य, दाक्षिणात्या, भास्कराचार्य सहिता, 6B, वृत्तिकृत् नारायण, स्मृतिभामत्या रुद्रतृप्रचेता, भविष्ये, स्मृति भामत्या व्यास, 7A, माधवीये सग्रहे देवल कूर्मपुराणे, भट्टैरपि, 7B, कात्यायनस्मृति, शातातपवचने, श्रीदत्तादय, रुद्रदत्त, याज्ञवल्क्यवचनम्, 8A, व्यासोक्ति, गार्ग्य दैतनिर्णय, भट्टसम्प्रदाय, अनन्तदेवाना सम्प्रदाय, 8B, शतपथब्राह्मणम्।

1620.

5519 **श्रावणीकर्म्मपद्धतिः।** *Sravani karma paddhati*

Substance country made paper 8×6 inches Folia 68 Lines 7 on a page Extent in slokas 400 Character Nagara Date Saka 17?? Appearance discoloured Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नम। गुरवे नम। अथ उपाकर्म्म लिख्यते।
तत गृहे स्नान देवतार्चन मातृपूजापूर्वक नान्दीश्राद्धान्त कृत्वा अक्षततिलदर्भापामार्गगोमयमृत्तिकाभस्मगन्धपुष्पधूपदीपा च्छादनयज्ञोपवीतनैवेद्यफलताम्बूलादीनि गृहीत्वा ग्रामाद्बहि शिष्यै रन्यैश्च ब्राह्मणैश्च सह रम्यजलाशय गच्छेत्। ततस्तीर्थभूमि प्रक्षाल्य तत्र मृदादीनि विन्यस्य यथोक्त शौच कुर्यात्। तत सर्व्वे यज्ञोपवीतिन बद्धशिखाकच्छशिखिदर्भपाणय गुरु शिष्याश्च प्राङ्मुखोपविष्ट प्राणायामत्रय कालज्ञान कृत्वा छन्दसामुत्सर्गमह करिष्ये इति सङ्कल्प्य सर्व्वे स ऋच गुरुशिष्यैर्जपन्ति।

End —

अध्ययश्चिविमोक। समुद्रे जले प्राप्य दिशान्तो गृह व्रजेत्। इत्युत्सर्ग।

Colophon —

इति श्रावणीकर्म्मपद्धति।

Post Colophon Statement :—

शुभ भवतु शके १७७५ प्रमादिनाम संवत्सरे आषाढमासे कृष्णपक्षे पञ्चम्यायां इन्दुवासरे तद्दिने पुस्तकं समाप्तम् । दामोदर सदाशिव ।

1621.

6315 अरणिलक्षणम् । *Araṇilakṣaṇa*

Substance country-made paper 12×6 inches Folia Lines 10 on a page Extent in Ślokas 50 Character modern Nāgarī Copied in Samvat 1911 Appearance fresh Complete.

Colophon —

इत्यरणिलक्षणं समाप्तम् ।

Post Colophon —

संवत् १९११ मो भादो वदी ८ शुक्रे इह पोथि पंडित बालमुकुन्दस्येदम् ।

The object of the work —

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि अरण्योश्चैव लक्षणम् ।
रूपं तथा प्रमाणञ्च गुणदोषास्तथैव च ॥
चोदिता सर्वशास्त्रेषु आचार्येण तु धीमता ।
पुराकल्पे च यद्दृष्टं ऋषिभिश्चैव लक्षणम् ॥

Then it goes on —

गृह्यामि परिसंख्या धर्मपत्न्या सहैव तु ।
वैतानिकास्तथाकुर्यादाधानाद्या यमोदिता ॥

There are fifty verses of the anuṣṭup metre —

It ends thus —

पुत्रार्थी श्रावयेन्नित्यमचिराल्लभते सुतम् ।
अलक्ष्मीं चीजवत दीर्घायुर्विपुलां प्रजाम् ॥ ४८ ॥
एतदेव समाख्यातं पिप्पलादेन धीमता ।
द्विजानां बालवृद्धानां पुरश्चरणमुत्तमम् ॥ ४९ ॥

अधीत्यैतच्च देहान्ते परंब्रह्माधिगच्छति ।
न तस्य मृत्युर्न जरा निद्रायाधिर्न चैव हि ।
क्षुत्पिपासाभयं नास्ति ब्रह्मभूयाय तिष्ठति ।
ब्रह्मभूयाय तिष्ठति ।

1622.

7766. **स्वस्तिवाचन (ऋग्वेदयजुर्वेदोक्त)** । *Svastivācana*

Substance, country made paper 7×4½ inches Folia, 8 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 80 Character, Nagara of the early nineteenth century Appearance, fresh. Complete

Colophon :—

इति श्रीऋग्वेदयजुर्वेदोक्त स्वस्तिवाचनं संपूर्णं ।

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।
संपूज्य गंधमाल्याद्यै र्ब्राह्मणान् स्वस्ति वाचयेत् ।
धर्मकर्मणि मागल्ये संग्रामाद्भुतदर्शने ॥
पुण्याहवाचना दैवे ब्राह्मणस्य विधीयते ।
एतदेव निरोंकारं कुर्यात् क्षत्रियवैश्ययोः ॥ २ ॥
अवनिकृतजानुमंडलं कमलमुकुलसदृशमंजलिं शिरस्याधाय
दक्षिणेन पाणिना सुवर्णपूर्णकलसं धारयित्वा ।, etc , etc , etc

1623.

-10307. **कूष्माण्डहोम** | *Kusmānda-homa.*

Substance, country made paper. 10×4¼ inches. Folia, 4. Lines, 12 on a page. Extent in ślokas, 120 Character, Nagara Date, Śaka 1727 Appearance, old and discoloured Complete

Colophon :—

इति कूष्माण्डहोम समाप्तः ।

Post Colophon —

शाके १७२७ क्रोधनामसंवत्सरे कार्तिक शुद्ध ५ भानुवासरे तद्दिने देवोपनामक व्यासारामेण लिखितम् ॥ श्रीसिद्धेश्वरार्पणमस्तु ॥ त्र्यंबकनगरे ॥ त्र्यंबकजटोद्भूते गौतमस्याघनाशिनी । सप्तधा सागरं याति गोदावरि नमोस्तुते ॥

करवीरवासिन्यै नमः ॥

Beginning —

अग्नीनाधास्यमान सर्व्वपापक्षयकाम सर्व्वप्रायश्चित्तरूप कूष्माण्डहोमं कुर्यात् । अमावास्या पौर्णमास्या वोपक्रम ॥ तस्याय प्रयोग ॥ एनोनिवर्हणार्थं कूष्माण्डैर्होष्यामि ॥ सङ्कल्प कुर्यात् ॥ अग्रूपक्षे प्रलोमनखानि वापयित्वा स्नानानंतर देवतासकल्प कुर्यात् ॥ कल्पोक्तगणपतिपूजन . कुर्यात ॥ पुण्याहे देवता अग्न्यादय प्रधानदेवता सविता चरुर्हवि ॥ ततोन्वाधान ॥ क्रियमाणे कूष्माण्डहोमे०ग्ने ॥ अग्नौ योनि चक्षुषी आज्येनेयत्र मुक्ता अत्र प्रधान सवितारं चरुणा ॥ देवानादित्यान ॥ १ ॥ विश्वान् देवान ॥ २ ॥ द्यावापृथिवी सरस्वती च ३ इन्द्राग्नी मित्रावरुणौ । सोम धातारं बृहस्पतिंच ४, etc , etc

It ends —

अग्नय वैश्वानराय इद इति स्विष्टकृदादिवरदान कुर्यात अनेन अग्नि अश्वत्थपर्णेषु हुतशेष निदधाति ॥ एवमेनस्तारतम्य विचार्य सम्वत्सर मास चतुर्विंशतिरात्रीर्द्वादशरात्री त्रिषोरात्रीवा हुत्वा उपतिष्ठेत् । यावद्धोमस्तावत्तस्येति व्रत । न मासमश्नीयात् न स्त्रियमुपेयात न उपर्य्यासीत न जुगुप्सेत अनृतात्पयो ब्राह्मणस्य व्रत यवागू राजन्यस्य आमिक्षा वैश्यस्य अथो एतद्व्रत ब्रूयात् ओदन दधाना सक्तून् घृतमिति यथाशक्तिमनुव्रतयेदात्मनोनुपदासाय इति ब्राह्मणम् ॥ अथ कर्म्माङ्गभूतप्रयोग ॥ अग्न्याधाने पूर्णाहुति हुत्वा कूष्माण्डैर्जुहुयात् पूतो देवलोकान् समश्नुते इति ब्राह्मणे ॥

See Śrautapadārtha nirvacana page 54 and article 355

1624.

5793A कूष्माण्डहोमप्रयोगः । *Kusmanda-homa-prayoga*

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia 8 Lines 9/10 on a page Extent in slokas 150 Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Beginning —

अग्नीनाधास्यमान सर्व्वदुरितपापक्षयकाम सर्व्वप्रायश्चित्तरूप कूष्माण्डहोम कुर्य्यात् । अमावास्याया पौर्णमास्या वा उपक्रम । तस्याय प्रयोग ।

एनोनिर्वहणार्थं कूष्माण्डैर्होष्यामीति सकल्प्य श्मश्रूपपक्षकेश-लोमनखानि वापयित्वा स्नानाद्यनन्तर देवता सङ्कल्प कुर्य्यात् । पुण्याहे अमादय । स्थण्डिलाद्यग्निप्रतिष्ठापनान्त कृत्वा ततोऽन्वाधानम् । आज्यभागान्ते सवितार चरुणा देवानादित्यान् विश्वान् देवान द्यावापृथिव्यौ सरस्वतीमिन्द्राग्निमित्रावरुणसोमधातृत्वष्ट्र सवितॄन् *शतवेदम अग्नि गार्हपत्य ज्योतिष अग्नि गार्हपत्यमग्निमा-* न्द्रा अग्नि गार्हपत्य २ अग्नि अग्नि गार्हपत्य आप सुधनी आपोहिरण्यवर्णा वरुण वरुण अग्नीवरुणौ २ अग्निमयस अग्नीन्द्रौ ।, etc , etc

The *homa* in which the Saman called Kusmanda is to be used is called Kusmanda home

2A, यद्देवादेवहेलनमित्येकविंशर्चस्य प्रथमानुवाकस्य स्वयम्भूर्ब्रह्मा ऋषि लिङ्गोक्ता देवता आद्यास्तस्रोऽनुष्टुभ पञ्चमी त्रिष्टुप षष्ठ्यतिजगती सप्तमी जगती अष्टमी त्रिष्टुप नवमी जगती दशमी बृहती द्वे अर्कांर्घ्यौ त्रयोदशी त्रिष्टुप चतुर्दश्यष्टि पञ्चदश्यनुष्टुप षोडशी विराट सप्तदशी गायत्री तिस्रस्त्रिष्टुभ एक-*विंशानुष्टुप यदर्वाचीनमिति त्रयोदशर्चस्य द्वितीयानुवाकस्य* आमग्रहोम विनियोग ।

End —

अग्न्याधेये पूर्णाहुति हुत्वा कूष्माण्डैर्जुहुयात् पूतो ।देवलोकान् समश्नुत इति हि ब्राह्मण । जामदग्निमते तु सवितार चरुणा त्विषि सम्यावर्त्तनमित्येतद्वर्जयित्वा सर्व्व पूर्व्ववत् ।

Colophon —

इति कूष्माण्डप्रयोग. ।

By a later hand —

इदं पुस्तक मोग्योपनाम वैजनाथेन लिखितम् ।

1625

8915 **होमपद्धतिः ।** *Homapaddhati*

Substance country made paper 10¾ × 4½ inches Folia 6 Lines 8 on a page Character modern Nagara Appearance fresh Complete

Col — इति होमपद्धति समाप्त ।

1626

3261 **लक्षहोमपद्धतिः ।** *Laksa homa-paddhati*

Substance country made paper 8¾ × 4 inches Folia 31 Lines 8 to 10 a page Extent in ślokas 650 Character Jaina Nagara of the seventeenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

अथ लक्षहोमपद्धति ।

श्रीकामादि प्रशस्तस्थानुकूले ल + + + सुस्नात प्रक्षालित पाणिपाद आचान्तो यजमान कृतमाङ्गलिको देशकालौ स्मृत्वा अमुककामो लक्षहोमा[मिना]ह यक्ष्य + इति सङ्कल्प गणेशपूजन पुण्याहवाचन मातृकापूजन नान्दीश्राद्ध च कृत्वा आचार्य ब्रह्म-ऋत्विग्वरण कुर्यात् ॥

The first three leaves contain at the left hand upper margin, the word लक्ष But from the 4th to the end every leaf contains रुद्र in the place of Laksa

From this the work appears to be one on *homa*

It ends —

तत सम्पूर्णमस्त्वितिछिद्रमस्त्विति + यु ततश्रेया मन्त्राशिषो गृहीत्वा तत् सानुनय विसर्ज्य ब्राह्मणान् भोजयित्वा दीनानाथान्

प्राण्यन्नादिना सन्तोष्य स्वयं सहृत्मित्रादियुत' सोत्साहः सन्तुष्टो हविष्यं भुञ्जीतेति ।

In 28A .—

देशकालौ स्मृत्वा कृतस्य अमुकहोमस्य सिद्ध्यर्थं पूर्णाहुतिं होष्ये इति ।

1627.

9342 **होमपद्धतिः ।** *Homa-paddhati*

By Lambodara.

Substance, country-made paper 9¾ × 4 inches Folia, 42 Lines, 7 on a page Extent in slokas 550 Character, Nagara Appearance tolerable. Complete

Colophon .—

इति श्रीलम्बोदरविरचिते होमपद्धति समाप्तं ।

1628.

11054 **होम ।** *Homa*

Substance, country-made paper 10½ × 4½ inches Folia 8 Lines 9 on a page Character Nagara Date Samvat 1896 Appearance old and discoloured Complete

Beg :— ॐ नमोस्त्वनन्ताय सहस्रमूर्त्तये
सहस्रपादाक्षिशिरोरुवाहवे ।
सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते
सहस्रकोटीयुगधारिण (?) नम' ॥

Five such slokas, at the end of which we have :—

2A, इति चरणप्रक्षालन ॥

ॐ नमः परमात्मने नम श्रीपुराणपुरुषोत्तमाय अद्य श्रीब्रह्मणो द्वितीयप्रहरार्द्धे ... ...
अधिदेवतानत्यधिदेवताना गणपत्यादिपञ्चलोकपालाना इष्टदेवता-कुलदेवतासहितानां अन्येषामपि होमपूजन + + महं करिष्ये ।
इति सङ्कल्प ॥

अथ पञ्चवारुणीहोमो लिख्यते । अथ स्वस्त्ययनकलशस्थापन गौरीगणेशपूजनं लिख्यते ॥

Col.—

इति होम समाप्तः ।

Post Col. :—

श्रीसम्वत् १८९६ मी० श्रावण कृष्ण ७ ॥

1629.

6277. **सायं प्रातर्होमप्रयोग ।** *Sāyam-prātar-homa-prayoga*

Substance country made paper 7 × 4½ inches Folia, 4 Lines 9 on a page Extent in slokas 40 Character modern Nagara Appearance fresh. Complete

A treatise on morning and evening sacrifices

Colophon —

इति सायप्रातर्होमः ।

Beginning :—

अथ पञ्चादिकर्म ।

तत्र प्रथमप्रयोगे मातृपूजापूर्वकं श्राद्धं कर्त्तव्यम् । दक्षिणतो ब्रह्मासनमुत्तरतो प्रणीतासनं । तत्र ब्रह्मोपवेशनम् यावत् कर्म-समाप्यते तावत्त्वं ब्रह्मा भव । भवामि । ब्रह्मानुज्ञातः । प्रणीता-प्रणयनम् । ऐशानादिपूर्व्वाग्रैर्दर्भैरेकमुष्ट्या परिस्तरणम् । अग्रे पश्चादुत्तरतो वा पात्रासादनं पवित्रच्छेदनादीनि त्रीणि ।

1630

2111. **पक्षहोमविधिः ।** *Paksa homa-vidhi*

For the MS and the work see L 4192

1631.

2183 **विधुरौपासनप्रयोगः ।** *Vidhura aupāsana-prayoga*

Substance country made paper 7 × 3 inches Folia 7 Lines, 11 on a page Character Nāgara Appearance discoloured Incomplete

The Aupāsana fire is the name of the Gṛhya fire of one who keeps the Srauta fires too On the death of the wife, she is burnt with the Srauta fires and they have to be rekindled The Aupāsana fire, too, has to be rekindled The present MS contains the process of the rekindling of the Aupasana fire See Karka Bhāṣya on Kātyā I 20
वैतानिकस्यापि स्मार्तकर्मसाधनभूत औपासनो दृश्यते ।

1632

1910 विधुरौपासनम् । *Vidhuraupāsana*

For the MS and the work see L 3202

On the rekindling of the Gṛhya fire by a widower who kept his Srauta fire

Fol 1B, इति प्रथमसन्धानम्, 2A, अथ अपत्नीकोपासनविधिरभिधीयते ।

Post Col —

पत्रार्थ लिखितमिदं श्रेयसे स्यादिति बोध्यम् ॥

1633.

6278 उपासन प्रायश्चित्तविधिः *Upāsana prāyaścitta*

Expiation for a break in daily sacrifices, in the Aupasana fire (?). Burnell 28 A

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

अथौपासने प्रायश्चित्तविधिं व्याख्यास्यामः । अरुणोदय उत्थाय दन्तधावनादिपूर्वं सर्वं यथाविधि स्नायात् । ... ...

... ...

ततोऽग्निं प्रादुष्कृत्य प्राणायामसंकल्पर्त्वादिवरणम् देवताभिध्यानानि विधाय यथाविधि प्रातर्होमं कुर्यात् । . ...

... . उपस्थानविषये

उदयनियमो नास्ति । अथात्र प्रायश्चित्तं वक्ष्यते । अग्निस्थाने सूर्याहुति सूर्यस्थाने अग्न्याहुति एवं विपर्यासे मकल्यादिदर्थान्तरे होमं आवर्तते ।

14B, इति श्रीधरपद्धतौ साग्निकस्य प्रवासे भोजनं स्वाग्निपक्षे लौकिकाग्निपक्षे च ।

End — उच्छिन्नाग्नेररणिसद्भावे एव । अरण्योरभावे वा अन्ये अरणी आनीय अरण्योरुपरि दक्षिणं मिमयाशि ? कृत्वायं ते इति समारोपमंत्र पुत्रादिर्जपेत् ततो मृताग्न्याधानं कृत्वा पूर्ववद्धेदिति ।

The authorities quoted are —

11B, बह्वृचपार्श्वं, 12B, आपस्तम्बपरिशिष्ट, 14A, प्रदीपचन्द्रिका; 11B, श्रीधरपद्धति, 13B, केशवस्वामी ।

1634.

2073 **विच्छिन्नस्याग्नेः पुनः सन्धानम् ।** *Vicchinnasyagneh punah Sandhanam*

Substance, country-made paper. 8 × 4 inches. Folia, 6. Lines, 6, 7, on a page. Extent in slokas, 40. Character, Nagara. Date Saka 1716. Appearance, discoloured. Prose. Complete.

Colophon :—

पुनः सन्धान समाप्तम् ।

Post Colophon —

शके १७१६ आनन्दनाम संवत्सरे मार्गशीर्षवद्य १२ भृगुवासरे तद्दिने इदं पुस्तकं नानाजोशिना लिखितम् ।

It begins —

. विच्छिन्नस्याग्ने पुनः सन्धानम् ।

आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य विच्छिन्नदिनादारभ्य एतावन्तं कालं गृह्याग्निविच्छेदजनितप्रत्यवायपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अमुकप्रायश्चित्तं अमुकप्रत्याम्नायद्वारा यथा शक्ति यथाकालं करिष्ये ।

1635.

2989 विच्छिन्नस्य गृह्याग्नेः पुनः सन्धानम् ।

Vicchinnasya Grhyagneh Punah Sandhanam

Substance country made paper 6⅛ × 4¾ inches Folio 3 Lines 9 on a page Extent in slokas 30 Character Nagara of the early nineteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति विच्छिन्नस्य गृह्याग्नेः पुनः सन्धानं समाप्तम् ।

It begins —

श्री । तत्राग्नौ सति द्वादशरात्रात् पूर्वं स्थण्डिलाद्यग्निप्रतिष्ठापनं कृत्वा अयाश्चेत्याज्यद्वयोत्पायामि तच्च कार्य्यं । तदूर्द्ध्वं प्रमादादग्निपरित्यागे प्रत्यब्दं प्राजापत्यं । एतावदब्दपर्यन्तं गृह्याग्निविच्छेदजनितदोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं एतावत् कृच्छ्रानेतत् प्रत्याम्नायद्वारा चरिष्ये इति सङ्कल्प्य तथैवाचरेत् ।

It ends —

हृदयाञ्जनं कृत्वा हस्तं प्रक्षाल्य स्विष्टकृद्धोमशेषं समाप्य दश चौन् वा ब्राह्मणान् भोजयेत् ।

1636.

3282 अन्वाधानम् । Anvādhāna.

Substance country-made paper 8¾×4¼ inches Folia, 4 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 44 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

It begins —

श्रीत्रिपुरसुन्दर्यै नमः ॥ क्रियमाणे अमुकयोक्ष्यामि देवतापरिग्रहार्थमन्वाधानं करिष्ये। अग्निमन्वाहित अग्नी जातवेद समधि, इद्धेन, आज्येन, आदित्यादिनवग्रहानग्नाद्यधिदेवतान् रुद्रादिप्रत्यधिदेवतानेकैकसंख्यया समिच्चर्वाज्य अग्नि सोम अग्नी यांमी चक्षुषी नेत्रत्रकोद्घाटनाय जातवेदस त्रिवारमाज्येन, अष्टोर्गर्भाधानादिसंस्कारार्थं प्रत्यदग्रावग्ममिमाज्येन नवपद्मसमिद्धि चिरण्या वामनां दिक्षा क्षणा सुप्रभां व्यतिरिक्ता बहुरूपामिति सप्त आज्येन सद्यसार्चिष स्विष्टपूर्णमुनाग्य्रद्यमग्नयामिन सप्त शिक्ष प्रत्यगाहन अश्वोदर वैश्वानर कौमारंतम विश्वमुख चेतयप्रमूर्तौ × × × × चतुष्पदीत जातवेद इदा वह सर्वकार्याणि वौषट्।

Colophon —

इत्यन्वाधानम्।

After the colophon there are four lines more, containing a Tantrika Mantra

637.

2959 संस्कार-कौमुदी । Saṃskāra-kaumudī.

By Giri Bhaṭṭa, son of Yallam Bhaṭṭa

Substance country-made paper 9¾×4¼ inches Folia 34 Lines 11, 12 on a page Extent in ślokas 1000 Character Nāgara in a modern hand. Appearance fresh Incomplete

An exposition of the Gṛhya rites The manuscript is incomplete It goes to the end of the ceremony of Niṣkramana

34B इति श्रीयल्लभट्टात्मज-गिरिभट्टकृतायां संस्कारकौमुद्यां निष्क्रमणं ॥

अथोपवेशनम्, on which there are only a few lines and the MS. breaks off abruptly

It begins —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ गर्भलभनं । तत्रेदं गृह्यं । उपनिषदि गर्भलंभनं पुंसवनमनवलोभनं चेति । यच्चोपनिषदि चौणि कर्म्माणि व्याख्यातानि तदुक्तप्रकारेण तानि कुर्यादित्यर्थः ।

Besides the ancient authorities, it quotes —

1B, ऋग्विधान; 2B, विज्ञानेश्वर; 3B, प्रयोगपारिजात; 4B, हेमाद्रिमाधवे, षड्गुरुभाष्य, हरदत्त, जयन्त, 8B, नृसिंह, 12B, स्मृतिचन्द्रिका, 13B, कारिकाभाष्ये विश्व, 19B, मेधातिथि, 23A, मुहूर्त्तचिन्तामणिटीकायां तत्प्रयोजनमाह गुरु; 24A, प्रयोगरत्न, 29A, सुदर्शनभाष्य ।

1638.

2970 संस्कारसागर । *Saṃskāra-Sāgara.*

By Bhatta Nārayana (Ārada)

Substance, country made paper 9¾×4½ inches Folia, 24 Lines 8 on a page Extent in slokas 384 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured

The maṅgalacaraṇa and the object of the work.

आडराख्यो गुरुं नत्वा भट्टनारायणः सुधीः ।

संस्कारसागरं ब्रूते गृह्यार्थस्य प्रकाशकम् ॥

The work begins —

कर्मण्यादौ हिरायम्य प्राणांस्त्रिधा सकृत् क्वचित् ।

मासपक्षादिसर्व्वेषां श्रीपद्माख्यपुराणतः ॥

कृत्वोल्लेखं ततः कर्म्म सकलस्य विधिनाचरेत् ॥

इत्यादि ।

It is a versified treatise on grhya rites

Colophons :—

8B. इति श्रीमदाडोपनामक-नारायणभट्टकृते संस्कारसागरे सर्व्वस्मार्त्तकर्म्मपरिभाषा ।

23A. आरडाख्येन सम्प्रोच्य भट्टनारायणेन च ।
स्थालीपाकप्रयोगोऽयं प्रोक्त संस्कारसागरे ॥

24A. ॐ नम इति मन्त्रोऽयं प्रोक्त सध्याजपाभिध ।
आरडाख्येन सत्पन्ते ब्रह्मण कर्म्मसूचितम् ॥

The work does not seem to be complete

1639.

1898 गृह्याग्निसागरः । *Grhyāgni Sāgara*

By Nārāyana Bhatta Adare, son of Laksmidhara.

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia 133 Lines, 11 12, 13 and 14 on a page Extent in slokas 5490 Character Nagara Date Saka 1716 Appearance, old Complete

Mangalācarana and the author

नत्वा कृष्णपदाम्भोज गणेश शंकर शिवम् ।
लक्ष्मीधर च पितर भट्टनारायण तथा ॥
यथाज्ञान विचार्यार्थपद्य शिष्यैरनुष्ठितम् ।
श्रौणि सूत्राणि तद् यस्याणालोच्यान्यांश्च भूरिशः ॥
आडरेत्युपनामा वै भट्टनारायण सुधीः ।
गृह्याग्निसागरं चैव कुरुते शिष्यतुष्टये ॥

Col. —

गृह्याग्निसागर समाप्त ।

Post Col .—

शके १७१६ आनन्दनामसंवत्सरे दक्षिणायने हेमन्तर्त्तौ मार्गशीर्षे पौर्णिमाया तिथौ शनौ + + + नक्षत्रे दशम्यिते

चन्द्रे वृश्चिकस्थिते श्रीसूर्य्ये धनु स्थिते देवगुरौ पुण्यग्रामे + + + स्थानगाण्करोपनाम प्रसिद्ध व्याकुड्नेकर वङ्ख्योम नामक वत्स-गोत्रोत्पन्नेन + + + विठलात्मज निजुकण्ठशर्म्मणः पौत्रेण भयरामशर्म्मणा इद पुस्तक स्वार्थं परार्थं लिखित। शुभमस्तु तस्यैव पुस्तक कुलदेवता मार्त्तण्डभैरव + + + + + + +,

None of the I O manuscripts, Catal Nos 1684, 85, 86 are complete The present MS contains a complete table of contents without page marks This is copied below —

स्मार्त्तप्रायश्चित्त[नु]क्रमणिका लिख्यते।

प्रायश्चित्तभूतानि मूलवाक्यानि, अधिकारसिद्ध्यर्थं गृह्याग्निविच्छेदप्रायश्चित्तानि, सर्व्वसाधारणप्रा॰, प्राजापत्यनि॰, प्रत्याम्नायनि॰, पवननिर्णये कृच्छ्रत्रयम्, प्रमादाच्छिन्नाना॰, भस्मादिस्नानादिनि॰, मृत्तिकास्नाननि॰, पञ्चगव्यस्नाननि॰ विष्णुश्राद्धनि॰, गोदानदाने निर्णय, उत्तराङ्गहोमनिर्णय, दशदानाना निर्णय, अभ्युदयार्थं कृच्छ्रादिनि॰, तस्य नियमे निर्णय, हविष्याणा निर्णय, हविष्याणा प्रत्याम्नाय, अग्निविच्छेदप्रा॰, तदर्थमायतनलक्षणम् इध्मलक्षणम्, होमानुसारेणनि॰, अग्न्याधानलक्षणानि, पुन सन्धानेनि॰ वृद्धिश्राद्धानि, अनेकभार्य्याकर्त्तृ॰, प्रथमपुन सन्धानकर्त्तृ॰, सम्भारनि॰, अग्निद्वयसंसर्गनि॰, तस्य मू[ल] वाक्यानि, तत्प्रयोगश्च, अथ विच्छिन्नगृह्याग्निपुन सन्धानम्, होमद्रव्यस्थालीपाकद्रव्यनि॰, अत्रार्द्धे मूलवाक्यानि॰, अनारम्भस्थाली पाकनि॰, पुन सन्धानप्रयोगश्च, तत्र मूलवाक्यनि॰, ब्राह्मणभोजननि॰, नष्टाग्निपुन सन्धानम्, तत्र प्रायश्चित्तनि॰, अथ सम्भारा, आलस्यादिना अग्नित्याग प्रायश्चित्तम्, प्रयोगश्च अथ नास्तिक्यादग्नित्यागे प्रायश्चित्तम, कृच्छ्रादिप्रायश्चित्तम् मासद्वयमग्नित्यागे अब्दपर्य्यन्तमग्नि[त्यागे] अथ सम्भारा, तत्प्रयोगाश्च नास्तिक्यादालस्यात् प्रायश्चित्त ग्रन्थान्तरेणोच्यते, प्रमादादग्नित्यागे आलस्यादग्नित्यागे, अथ कृच्छ्रलक्षणम्, अथातिकृच्छ्रलक्षणम्, अथ पराककृच्छ्रलक्षणम, एतदाचरण[ा]शक्तौ प्रत्याम्नायनिर्ण॰, अथ होमारम्भनि॰, बहुपर्व्वातिक्रमे प्रा॰, अथ प्रादुष्करणनि॰, अथ होमकालनि॰, होमकालात्यये प्रा॰, अथ होमकर्त्तार, अथ पर्व्वणि होम निर्णय, उभयोरसमन्तहोमनिर्ण॰, पत्नीहोमनि॰, विवाहहोमोत्तर होमारम्भनि॰,

विवाहोहोमनापूर्व्वमभिमुखप्राय०, अथ होमद्रव्याणि, द्रव्यप्रतिनिधिः, होम-मध्यमप्रयोगः सायप्रातर्होमफलम्, औतामिस्मार्त्ताग्निपरिचरणे नि०, सद्योपत सायप्रातर्होमनि०, द्रव्याणामधिश्रयणानधिश्रयणयोर्नि०, अथ कर्तृनियम, होमस्वरूपप्रदर्शननि०, आहुतिद्वयनि० आहुतिसमर्ग प्रा०, अथ पत्नीकुमारीहोम नि०, आपत्काले समस्तहोम प०, अथ गुर्व्वापदि पत्तहोमनि०, अथ शेषहोम. अत्र पत्तहोमशेषहोमयोर्मूल, अनापदि पत्तहोमे दोषनि०, अनापदि पत्तहोमे तन्तुमतीष्टिप्राय०, तत्र मूलवाक्यानि उक्तानि तत्र होमसमस्य शेषहोमेषु सर्व्वाणि साय एवकृत्होमानि, अत्यन्तापत्तौ पर्व्वणि साय होमो न शक्यश्चेति निर्णय, तृतीयपत्तहोमनिये०, त्रिमृया म्रियते तदा पुनराधानप्रायश्चित्त, पत्तहोममध्ये आपदि गच्छति तदा होमनि० पत्तहोमविषये सायप्रात प्रतोत्तगणकर्त्तुमशक्यस्तदा विशेषनिर्णय स्वयुशङ्कया विशेषनिर्णय स्वयुशङ्कायां पुत्रादिविशेषनि०, अथाशौचे होमविधि, अथाशौचमध्ये पिण्डपितृयज्ञादि श्रवणाकर्म्मादिश्च कर्त्तव्यनिर्णय, विवाहाद्यूत्तर पिण्डदाननिषेध, सूतके कुलस्याग्न भोजन च नि० भोजनादौ प्रा०, अथ सभार्य्यस्य प्रवासे अशौचादिनिमित्ते वा समारोपविधि' आत्मसमारोपनियम प्रवासे प्रसक्तौ सीमातिक्रान्तौ अन्वारम्भे नि० तेषा मूलवाक्यनि० नियमापरिपालने अग्नयो लौकिका [इति] निर्ण०, प्रोषिते पत्यौ कर्त्तव्यनि० पत्तहोमे पर्व्वातिक्रान्तौ निर्णय अथ पुत्रस्य प्रवासप्रसक्तौ निर्णय, तत्प्रयोगश्च आपद्यपि अनुकल्पनि०, राष्ट्रभयादौ यजमान सन्निधाने स्त्रीणामभिनयने विशेष, राष्ट्रविभ्रमादिअत्यन्तापत्तौ स्त्रीणा विशेष कार्य्यनि०, तत्प्रयोगश्च तस्य मूलवाक्यानि आह्निताग्ने परासिपक्रमणे निर्णय, अथापत्नीकोपासनप्रयोग अथ स्थालीपाकारम्भ, स्थालीपाकारम्भे रजोदोष व्यसक्ति अथेष्टिनिर्ण०, अथ पर्व्वनिर्ण० प्रतिपाद्यप्रति०, अथ पात्रसादनम अथ परिभाषा, देशकालोल्लेखनादिफलम् अनादिष्टे होमे नि० अथ कल्पित काले अनेकधाकृतत्रिशेष जपोदाहरणम उपस्थानाभिमन्त्रणे जपादीनां करणे नि० चरौ अध्यभागे चरुभतोक(?) प्रायश्चित्तम् दधिमद्वादिकठिनद्रव्यचि प्रोक्षण, आज्यस्य केवलोत्पवने नि०, जपहोमादिकनियमे नि०, जपहोमाद्यागमे नियम सर्व्वाधानीय गृह्यकर्म्माणि लौकिके कार्य्यनिर्णय, इध्मार्थे वृत्तविशेष, अथेध्म प्रमाण, अथ द्विविधा निर्णय, तत्प्रतिनिधिनिर्णय । कुशादिप्रतिनिधि० शाला शेषो मुख्य । तत्प्रतिनिधिनिर्णय, नित्यनैमित्तिकेष्वपि दक्षिणादाननि० तत्प्रति-

निधिनि०, प्रयुपवेशने स्थाननि० अथ स्थालीपाकादिनि० रञ्जुकरणे नि० अथ लघुस्थालीपाकप्रयोग । व्रतपतिस्थालीपाके स तत्रोदाहरण,(?) आनन्तनिर्णय, आज्याधिश्रियलक्षण निरूढानिरूढत्वलक्षण, पश्चावतीनिर्णय, अग्न्यलङ्करणे फलम् । होमे मुद्रात्रयलक्षण पूर्णपात्रसिचनमार्ज्जने फल,(?) होमकाले स्रुवदर्व्वीधर्त्तव्यनिर्णय, अन्वाधानानुल्लेखे, कि कर्त्तव्य, चतुरवत्तिपञ्चावत्तीनि० अन्वाधानोत्तर इष्टकरणे नि०, सूतकादिना इष्टाकरणे नि०, पर्व्वद्वयातिक्रमे पुनराधेयप्रायश्चित्ते कृच्छ्राचरण, वलीतैठौ कालविशेषनि०, अन्वाधानमध्ये ग्रहणनि०, अथ विहृति नि०, आग्रयणे विशेषनि०, अथ पाकसस्थानामानि०, अथ श्रवण कर्म्मप्रयो०, अथ सर्पबलिप्रयोग, अथाश्वयुजिप्रयोग, अथाग्रयणविचार, तेषा गौणकाल, सर्व्वाधान्यर्द्धाधानीयाग्रयणे विशेष नि० अथाग्रयणप्रयोग, आश्वयुज्याग्रयणप्र० व्रीहिश्यामाकाग्रयणप्र० आग्रयणदिने श्राद्धकर्त्तव्य आग्रयणाकरणे प्रा०, अथ प्रत्यवरोहणप्रा, सप्तपाकसस्थाकरणे प्रा, तेषा मूलवाक्यनि०, अथ पिण्डपितृयज्ञ कर्त्तव्यनि०, व्यतिषङ्गकर्त्तव्यनि०, प्रथमदर्शे पत्न्या रजस्वलाया कर्त्तव्य नि०, पक्षद्वय उपवीतीप्राचीनावीती होमकर्त्तव्यनिर्णय, अर्धाधानीय पिण्डपितृयज्ञकर्त्तव्यनि०, तस्य मूलवाक्यनि०, तत्प्रयोग, पिण्डे पितृयज्ञारम्भ, बहुपत्नीकस्य पिण्डप्राशने नि०, पिण्डप्रक्षेपे नि०, परिस्तरणनिर्ण०, गुर्व्विणी पत्नी चेत्तदा पिण्डप्राशने निर्ण०, पित्रादिनामाज्ञाने नि०, पित्रादित्रयस्य एकस्यापि जीवितत्वे नि०, पितामहे जीवति द्वयोर्मृतिश्चेत्तदा तन्निर्ण०, व्यतिप्रणीतनाशे प्रा० तस्मिन् होमपक्षे अहोमपक्षेति प्रणीतनाशे० नि० पिण्डपितृयज्ञाकरणे प्रा०, अथ पार्व्वणश्राद्धप्रयो०, तत्र मूलवाक्यनि०, व्यतिषङ्गप्रयोग, सर्व्वाधान्यर्धाधानीदर्शे श्राद्धकर्त्तव्यविशेषनि०, श्राद्धसम्पाते नि०, अथ सप्तमीश्राद्धप्रयो०, आहिताग्निनाष्टकादिश्राद्धे विशेषनि०, मासिकानामष्टौ श्राद्धानि कर्त्तव्यानि, मासिकानामग्नौकरणनि०, अथाष्टकाश्राद्धप्र०, तत्रैव मूलवाक्य नि०, मासिहोमप्रकारनि०, पिण्डदानकर्त्तव्यनि०, अथान्वष्टकाश्राद्धप०, अथ माध्यावर्षश्राद्धप०, अथ मासिकश्राद्ध, अथ श्राद्धसम्पाते नि०, अथात प्रायश्चित्तानि, प्रादुष्करणकाले उभौ, सौमातिक्रान्ते तन्नि०, अष्टम्या कर्त्तव्यमष्टमस्थलान्तरमग्निनयने उच्छ्रासमध्ये गतश्चेत्तदा पुन सन्धान आत्मसमारोपानन्तरणेतन्निर्णय०, अमेध्यादिस्पर्शे नि०, रजस्वलास्पर्शे नि०, अनुपस्थायाग्नि प्रवास गतश्चेत्तदा तन्निर्णय, प्रादुष्करणकाले उभौ सौमातिक्रान्ति, सद्योपतो होमकालनि०, पुन सोमातिक्रमे नि०, अथ नदीलक्षण अग्निनाशक-

लक्षणानि, अविधितासमारोपे कृतेऽग्निनाशनि०, यजमानीनिर्णयः, रजोदोषनि०, आदिष्टे द्रव्यनि०, अनादिष्टे होमनि०, अनादिष्टे कर्त्तरि होमनि०, प्रधानवैगुण्य-यागवैगुण्यद्रव्यवैगुण्यानां नि०, अन्वाधानलोपेऽग्न्याहरणादिद्रव्यलोपे द्रव्यसंस्कार-लोपनिर्णयः, आज्यसंस्कारनि०, अग्नीनामुद्धरणकालः, अनुद्धरणप्राय०, होमकाल-नि०, होमकालात्यये प्राय०, अस्तमितभ्रान्त्या होमाकर्त्तव्यनि०, प्रादुष्करणादूर्द्धं यज-मानो नोपायात् प्रायश्चि०(?)। साय-प्रातर्होमाकरणे प्रायश्चित्त, आहुतिद्रव्यसर्गो प्रा०, आहुतिस्कन्दने प्रा०, स्वयमग्निज्वलने प्रा०, समारूढेऽग्नौ तत्प्रादुष्करणप्रायश्चित्त ज्योतिष्मतीजपः, स्वकाले स्थालीपाकानारम्भे, अनापदि पक्षहोमे तन्तुमतीष्टिप्रायश्चित्त, आत्मसमारोपनियमापरिपालने मज्जने मैथुनकरणे पुन सन्धान, अग्नीनां दुष्ट्यादि भि स्पृष्टे प्राय०, सवत्सराधिकप्रवासखेन् सपवित्रेष्टिप्रा०, औपासनहोमलोपे प्राय०, चतुर्णां निमित्तानां पथिकृच्चरुप्रा०, अर्वाक् शम्यापरासाद्बहिर्गमने प्रा०, इध्माधा नोत्तर हविर्दोषे निर्ण०, स्विष्टकृदर्थं हविर्दोषे निर्दोषास्तु स्रुग्भेदेनिर्ण०(?। स्रुक्प्रक्षये नि०, अथ हविर्दोषेप्राय० गृहदाहे०प्राय० अन्याग्निना सगृह्याग्निसंसर्गप्रायश्चित्त, गृहदाहश्वराग्निना गृह्याग्निसंसर्गप्रायश्चित्त, पचनाग्निगृह्याग्निसंसर्ग प्रा० वैद्युतेन गृह्याग्निसंसर्गप्रा० पर्व्वण्यश्रुपाते ग्रामे प्रा० पर्व्वणि व्रतलोपे प्रा०, पवित्रनाशे प्राय०, सूर्य्याचन्द्रमसोर्ग्रहणे, अकृतायव्यवानवानभक्षणे प्रा०, कपालनाशे प्रा० कथाभागाहा अनुगतप्राय०,(?) पुरोडाशनाशपतने प्रा०, कपालभेदे प्रा० पुरोडा शस्फुटने प्रा०, पुरोडाशोत्पतने प्रा० तेषां मूलवाक्यानि जीवति मृतश्रवणे प्रा०, यमलजनने प्रा०, आज्यसंस्कारत प्राग्दोषदर्शने नि०, आहुतिप्रमाणम्, आहुति-स्कन्दनदोषनिर्ण०, तापादुत्सेकनिस्रावादौ प्राय०, सत्रेपयुक्तसंस्था०प्राय०, यागात्म कयागोत्तरं च व्यत्यासनि०, हविषामपाके नि०, हविर्दाहे नि०, सर्वहविर्दाहे मिन्द्रादिगणप्राय०, चर्व्वादीनां निस्रावे दुर्गादिगणप्रा०, हविषि केशाद्युपहतौ नि०, अवदान दुष्टे चेत्तदा नि०, सर्व्वत्र हविर्विपर्यासे देवतामन्त्रकर्म्मादिविपर्य्यासे प्रा०, आहुतिदोषे प्राय० स्रुत्यवदाने प्रा०, अन्तराये थनासे प्रा०, अङ्गहोमानां विस्मृतौ तदा प्रायश्चित्त, अग्निषोमीयस्थाने आग्नेययाग आग्नेयस्थाने अग्निषोमीय यागस्तदा प्रा०, स्वरवर्णादिदोषे अङ्गहोमानामकरणे इष्टिभ्य स्वाहेत्यादिप्रा०, प्रधानव्रतान्तराये नि०, स्विष्टकृत् पूर्व्वोत्तर चान्तराये नि०, प्रधानाहुतिदोषे ऋत्विजां मन्त्रदोषे उदात्तादिस्वरपदाक्षरवाक्यस्थानानां दोषेप्रा०, अथ हविर्दोषा अथ भृगप्र नि०, अमेध्यदेशस्कन्न(?) तस्य नि०, क्षुद्रकीटादिपतनेनि०, दुष्टहविषा

योगे, ध्वाज्योपहतौ तन्नि०, हविर्व्यापन्नस्य भिन्दादिगणीय प्राय०, निवापात् पूर्व्व व्युत्क्रमे नि०, हविष्युपरि काक व्यासीने तन्निर्णं०, पुरोडाश पर्य्यावर्त्तयत् प्रतितिष्ठित तस्य नि०, प्रधानाङ्गतिखिष्टकृत्संसर्गे प्रा०, स्थालीपाकयो र्गौणकालस्थालीपाकानिष्पत्तिप्रा०, पञ्चमहायज्ञलोपे प्रा०, खातकव्रतलोपे प्राय०, अन्वष्टकाकरणे प्रा०, आग्रयणादियाकयज्ञाना मध्ये अन्यतमस्याकरणे प्रा०, पिण्डपितृयज्ञेतिप्रणीतनाशे प्राय०, पिण्डपितृयज्ञाकरणे प्राय०, अथ द्रव्यशुद्धि, कर्म्मणि प्रयुज्यमानाना पात्राणा निर्णय'। अथाग्निशुद्धि। इति गृह्याग्नि-सागरानुक्रमणिका समाप्ता। सूर्य्याचन्द्रमसोर्ग्रहण।

Authorities consulted —

1A, आपस्तम्बसूत्र, 2A, आश्वविला, 2A, बौधायनीयकल्पसार, 2A, देवस्वामी, 2B, प्रयोगरत्न, 2B, भाष्य, 3A, शान्तिहेमाद्रि, 3A, याज्ञवल्क्य, 3A, स्मृत्यर्थसार, 3B, मिताक्षरा, 3B, अपरार्क, 4A, मदनमहार्णव, प्रयोगरत्न, 5B, विद्यारण्यकृत मिताक्षरा, 6A, श्राद्धकल्प, गृह्यपरिशिष्ट, 6B, महार्णव, 9A, शातातपीय कर्म्मविपाक, 11A, भट्टोजीदीक्षित, आश्व लायनसूत्र, 11B, कात्यायनसूत्र, 12B, बौधायनीयतन्त्र, 13A, प्रायश्चित्त-प्रदीप, 13A, प्रयोगरत्न, कारिका, 13B, ब्रह्मसुदर्शनभाष्य, शौनक, 15A, गृह्यकारिका, प्रायश्चित्तीय वरदराजग्रन्थ, वैधसूत्र, 19A, कूर्म्मपुराण, 21A, बौधायनप्रायश्चित्त, 22A, चन्द्रिका, 25B, शातातप, 26A, प्रायश्चित्त प्रदीप, 27B, स्मृतिचन्द्रिका, 28B, चन्द्रिकाया मरीचि, 30B, त्रिकाण्ड-मण्डन, 31A, निर्णयसिन्धु, 32B, वैयाघ्रपाद, पैठीनसि, 33A, जातूकर्ण्य, मिताक्षरा, 34A, बृहस्पति, जाबाल, 34B, छन्दोगपरिशिष्ट, 35A, हरदत्त, 35B, भारद्वाज, विष्णुपुराण, व्याघ्रपाद, 36A, हिरण्यकेशीय-स्मार्त्तसूत्र, 37B, त्रिकाण्डी, 38A, सग्रह, 39A, मनु०, 40B, श्रौत-ग्रन्थ, 41B, माधव, 42A, मदनपारिजाते कात्यायन, 42B, तैत्तिरीय, 43B, गौडग्रन्थस्था प्रयोगदीपिका, 47A, मेड्भट्टी, सस्कारकौस्तुभ, 49A, पारिजात, 51B, प्रयोगपारिजात, 52A, स्मृतिदीपिका ऋग्विधान, 55A, दीपिकाकार, 72B, रामाण्डार, नृसिंहपारिजात, 73A, मदनरत्न, वायु-पुराण, 74A, पराशरमाधव, 91B, हेमाद्रि, 114A, प्रायश्चित्तविषय कारिका, 114B, यज्ञपार्श्व, 133A, काण्वीखण्ड।

1640.

10611 गृह्याग्निसागर । *Grhyāgni Sāgara*

By Nārāyaṇa

Substance, country made paper 9×2½ inches Folia 55 Lines 9 on a page Extent in ślokas 990 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete Date Śaka 1..0

With a table of contents in two leaves

Beg —

अथाग्निनाशप्रकारानि ।

य आहिताग्निधर्म्म स्यात् स उपासनिकस्य तिति । पञ्चहोमादि प्रकरणान्ते सूत्रार्थसारे उक्तत्वात् आहिताग्नियान्यग्निनाशनिमित्ता न्यविरुद्धानि तान्यत्रौपासनिकस्याप्युच्यन्ते । अनुक्तमन्यतो ग्राह्यमिति वचनात् सर्व्वशाखाप्रत्ययमेक कर्म्मेति न्यायात् ।

इष्टापूर्त्तादिक कर्म्म सूत्रखोक्त न विद्यते ।

तत्र बोधायन ग्राह्य बह्वृचादिभिरादरात् । इत्युक्तत्वात् तत्र बौधायनीयप्रायश्चित्त-प्रदीपोक्तानि कानिचित प्रायश्चित्तानि विविच्य लिख्यन्ते ।

A compilation of rites concerning Grhyagni as distinguished from Srautagni This has been very much enlarged in the previous number The MS of the work described in the I O Catal No 1634 is apparently of the same extent as this, but not exactly the same with it

55B इति श्रीमदराडोपनामक लक्ष्मीधरभट्ट-सूनु नारायणभट्टकृते गृह्याग्निसागरे स्थालीपाकादिप्रायश्चित्तविमयकनिरूपण समाप्ति मगमत् । अथ द्रव्यशुद्धि ।

The Last Col —

इति श्रीमदाराडोपनामक लक्ष्मीधरसूनुनारायणभट्टकृतो गृह्याग्निसागर समाप्तिमगमत् ।

Then we have the date of the composition of the work, etc.

समाङ्गाङ्केन्दुमिताके (Samvat ?) १६८१ काश्मीस्थेऽब्दे विरोधिनि,
अब्धङ्गतिथिमिताके १५६२ विक्रमाब्दे मधौनिनि(?) ॥
छाष्णाष्टम्यां भृगौ भागानगरे विधिसम्भवे ।
व्यारेऽभ्यपनाम्ना वै भट्टनारायणेन च ॥
चौणि सूत्राणि तद् ग्रन्थानालोच्यान्यांश्च भूरिशः ।
सर्व्वलोकोपकाराय कृतो ग्रन्थाम्भिसागरः ॥
खवाणाङ्गचतुर्युक्ता (४६५०) ग्रन्थसंख्या भवेदिति ॥

(The date of the MS) —

१७२० कालयुक्ताब्दके मासे शुक्ले च कार्त्तिकौ (?) ।
चतुर्थ्यां लिखितं ग्रन्थं पुण्यक्षेत्रे यथामति ॥

In a later hand —

इदं पुस्तकं आत्मारामदेवस्य टोकेकरस्य ॥

1641.

5881 **संस्कारनृसिंह ।** *Samskara nrsimha*

By Narahari Bhatta

Two batches of leaves

I Substance country made paper 9¾×5 inches Folia 21 Lines 11 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh

II Substance country made paper 9¾×4¼ inches Folia 51 Lines 14 on a page Character Nagara of the early nineteenth century Appearance, discoloured

I *Begins* —

श्रीगणेशाय नमः । श्रीपरमात्मने नमः ।
श्रीलक्ष्मीवेङ्कटेशाय नमः ।
अथ संस्कारप्रयोगो लिख्यते ।
विश्वोत्पत्तिस्थितिलया यन्मायया सेव्यतः किल ।
सच्चिन्मुखैकरूपं तं स्वात्मानं नृहरिं नुमः ॥
गर्भाधानादिसंस्कारनृसिंहोऽज्ञानदैत्यहा ।

स्फुरत्यथ मता पितो नित्य मत्कर्मैदर्शिनाम् ।

ते च संस्कारा द्विविधा ब्राह्मा दैवाश्च । तत्र ब्राह्मा गर्भाधानाद्या, पाकयज्ञाद्या दैवा । अथ तु गर्भाधानाद्या अनुष्ठेय रूपेणोच्यन्ते ।

ते च षोडश ।

गर्भाधानं पुंसवनं सीमन्तो जातकर्म च ।
नामक्रिया निष्क्रमोऽन्नप्राशनं वपनक्रिया ॥
कर्णवेधो व्रतादेशो वेदारम्भक्रियाविधि ।
केशान्त स्नानमुद्वाहो विवाहाग्निपरिग्रह ॥
त्रेताग्निसंग्रहश्चैव संस्कारा षोडश स्मृता ।
नवैता कर्णवेधान्ता मन्त्रवर्ज्ज क्रिया स्त्रिया ॥
विवाहो मन्त्रतस्तस्या शूद्रस्यामन्त्रतो दश ।
इति व्यासोक्ता ।

6A, इति समर्थुपाख्य नरहरिभट्टविरचिते संस्कारनृसिंहे गर्भाधानम्, 7A, ०पुंसवनप्रयोग—अथ सीमन्तोन्नयनम 11B ०सीमन्तोन्नयनप्रयोग— 16B, ०जातकर्मप्रयोग 19A, ०नामकरणप्रयोग 20A, निष्क्रमणप्रयोग —अथ प्रोष्य गृहागमनविधि ।

II The second batch begins with Cūḍākaraṇa —
अथ चुडाकरणम ।

6A, अथ कर्णवेध, 9B, अथोपनयनम, 20B, अथ वेदारम्भ, 22A अथ केशान्त, 22B, अथ समावर्त्तनम्, 27A, इति समावर्त्तनम अथ स्नातकस्य नियम, 28A, अथ विवाह, 44B इति विवाह—अथ चतुर्थी कर्म्म, 48A, इति वधूप्रवेश, 48A, इति समर्थुपाख्याननरहरिविरचित-संस्कारनृसिंह समाप्त—अथार्कविवाह ।

Last Colophon —

इति श्रीसमर्थुपाख्यान-नृहरिविरचिते संस्कारनृसिंहे अर्क्क विवाहविधि समाप्त ।

The authorities quoted in batch I —

1, व्यास, गृह्यकारिकायां, 2A, गौतम, 3A, नारद, वशिष्ठसंहिता, 3B, वशिष्ठ, वराहपुराण, 4B, शौनक, 11A, कारिका।

Batch II —

4B, श्रीधरस्वामी, चौरस्वामी, 5B, कारिका, 8B समयप्रदीप, 10A, मनु, प्रयोगसारावल्यां गार्ग्य, 15B, स्मृत्यर्थसार, 16A, पारिजातकारादयः, याज्ञवल्क्य, 16B, हरदत्त, 17B, नारायण, 18A, पाणिनि, 19A, जैमिनि, 19B, विष्णुपुराण, 45B, माधव, अमर, 49A, त्रिविक्रमादिसूरय।

1642

419 **संस्कारपद्धतिः वा दशकर्म्मपद्धतिः।** *Samskara-paddhati*

For the manuscript see L 1392

1643.

6020 **सत्कर्मकल्पद्रुमः।** *Sat karma-kalpa-druma*

By Camkara Daivajña

Substance country made paper 11½×7 inches Folia 184 Lines 14 lo on a page Extent in lokas 6400 Character Nagara by a modern hand. Appearance fresh Complete

The MS is written in three or four different hands

The beginning of the work —

श्रीगणेशाय।

श्रीमन्मङ्गलसदानन्दस्वामिसद्गुरुमूर्त्तये नमः।

नमो धर्म्माय महते नमः कृष्णाय वेधसे।

ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य धर्म्मान् वक्ष्यामि शाश्वतान्॥

श्रीमत्स्वत प्रमाणभूतानामप्रामाण्यकारणरहितानां वेदानां सम्मतार्थप्रकाशक श्रीमद्विद्यारण्यकृतभाष्ये तथा श्रीमदाश्वलायनकृतगृह्यसूत्रवृत्तौ तथा कात्याय गौयबोधायनादिसूत्रेषु द्विजत्रयाणां सर्वधसंस्कारा साङ्गोपाङ्गा समन्त्रकाश्चोक्ता।

यद्यपि तत्तद्ग्रंथे विशेषत्वात् स्पष्टमानार्थं तत्तत्कर्म कर्तुं प्रयोजनाभावः प्रयोगपारि- जात प्रयोगरत्न सन्स्कारकौस्तुभ सन्स्कारमयूख सन्स्कारभास्कर ज्योतिर्निबन्धमार्तण्ड मुहूर्तमार्तण्ड निर्णयसिन्धु प्रवरमञ्जरी प्रवराध्यायादिग्रन्थाः बहवः सन्ति तथापि प्रयोगरत्नादिग्रन्थेषु भाविशुभाशुभफलानां सञ्चितं कथनं कृतम्। तथा श्राद्धप्रायश्चित्तविवाहादिकमप्यस्ति। एवं सन्स्कारकौस्तुभादिग्रन्थेषु तिथ्यादिफलानां विस्तारो मन्स्कारां पोडशोपास्ति इत्येकेनैव ग्रन्थाध्ययनेन सकलकर्म कर्तुं विद्वानपि सामर्थ्येन न प्रभवति। तथा सकलपूर्वोक्तग्रन्थावलोकनमात्रं सम्भाव्यते इत्येकस्मिन् ग्रन्थे तिथ्यादिफलानां विस्तारः। अन्यस्मिन ग्रन्थे सन्तितिकर्तव्यता विस्तारोऽस्ति। एवं कस्मिन् ग्रन्थे एकमधिकमेकमन्यं नास्ति यथा यत्र कुमोरक पानार्हतास्ति तत्र धानोपयोगो नास्ति। यत्रोदक मामुद्दिश्य उपयोगतास्ति, तत्र प्रायनयोगो न भवति, स्पारत्वात्। अस्मिन् वाय्वादिकर्ने स्नान पानयोग्यतास्ति तत्र चपयरत्वं नास्ति। आनपानाद्याहरमन्त्रमि श्रीभागीरथ्यादितीर्थे एकस्मिन् एव काले सर्वं भवति।

तद्वदपुनकञ्च सर्वधर्मकर्मणां फलोद्देशेन सर्वं सम्पादयितुं श्रुतिस्मृतिपुराण सिद्धान्तदर्शनेन शिष्यमाणुमुक्ष्यर्थं तथा कर्मनिष्ठजनानां बोधार्थञ्च कर्म कल्पद्रुम-ग्रन्थः क्रियते।

Then begins the philosophy of Karma

The work was compiled in 1842 under the patronage of Pratapa Sinha, descendant of Sivaji, known in history as Pratapa Siva, who was made Raja by the English in 1818

14 सोमसूर्यवंशोद्भवा राजर्षयः स्वकर्मनिष्ठा बहवोऽभुवन्निति श्रुति स्मृतिपुराणेषु स्पष्ट सिद्धान्तोऽस्तीति मत्वा सूर्यवंशावतंसभूतेन शाक्यादान्व वायश्रीगोरक्षक नरपतिशार्दूलेन रामकृष्णेदेन दुष्टारिगजकुम्भविदारणशालिना राजाधिराजसार्वभौमचक्रवर्तीश्वरेण वैदिकमार्गप्रवर्तकेन स्वात्मकर्मधर्मतत्व प्रविदुषा ब्रह्मदावदयस्यविदा क्षत्रियकुलावतंसेन श्रीमत्प्रतापसिंहवर्मणा नित्य नैमित्तिकमासिकवार्षिकेति चातुर्विध्यकर्मणां निष्कण्टकः ग्रन्थः करणीय इत्या दर्शितम्। अतः श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमन्महाभारतीतीर्थश्रीमत् सद्गुरुसदानन्दस्वामिचरणपङ्कजरमोसादभ्रमरीभूतेन श्रीमद्विक्रमानन्त काशमम्

शाक्रादक-अनेकग्रन्थतात्पर्य्यवाक्यार्थान आलोच्य एकीकृत्य अथ सत्कर्म्मकल्पद्रुम-ग्रन्थ क्रियते।

१ २ ३ ४ ५ ६
6B गर्भाधान पुंसवन सीमन्तोन्नयन जातकर्म्म नामकर्म्म अन्नप्राशन
८ ९ १० ११ १२ १३ १४
चौल उपनयन महानाम्नीव्रत महाव्रत उपनिषद्व्रत गोदानव्रत समावर्त्तन
१५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४
विवाह ब्रह्मयज्ञ देवयज्ञ पितृयज्ञ भूतयज्ञ मनुष्य अष्टका पार्व्वण श्राद्ध श्रावणी
२५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१
अग्रहायणी चैत्री आश्वयुजी अग्न्याधेय अग्निहोत्र दर्शपूर्णमास चातुर्म्मास्य
३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८
आग्रयणेष्टि निरूढपशुबन्ध सौत्रामणि अग्निष्टोम अत्यग्निष्टोम उक्थ षोडशी
३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६
वाजपेय अतिरात्र आप्तोर्याम सर्व्वभूतदया अनसूया शुचित्व अनायास माङ्गल्य
४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४
अकार्पण्य क्षान्ति निस्पृहा विष्णुबलि अनवलोभन षष्ठीपूजा सूर्य्यावलोकन उपवेशन
५५ ५६ ५७ ५८ ५८
जीवनपरीक्षा आदोलारोहण अङ्कुरार्पण सहकौतुकबद्धकर्णवेध ताम्बूलग्रहण
५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४
कटिसूत्रबन्धन दुग्धपान वर्द्धापन शास्त्रस्वीकार क्षुरारम्भ धनुर्वेद एतेषां संस्काराणां

यद्यत् फल, तत्तत्प्रयोगप्रकरणे यथापद्धति श्रीनारायणभट्टकृतप्रयोगरत्न तथा संस्कारकौस्तुभ तथाच संस्कारभास्कर तथाच मार्त्तण्ड तथाच मुहूर्त्तमार्त्तण्डानुसृत्य उच्यते। तत्र प्रयोगपद्धतिस्तु तत्तच्छान्त्यादौ वेदमन्त्रै सह नारायणभट्टानुमत स्वीकृतास्तु (?) द्विजत्वसिद्धये गर्भाधानादि गोदानान्ता द्वादशसंस्कारा गौतमे

१ २ ३ ४ ५ ६
नोक्ता। गर्भाधान सीमन्तोन्नयन नामकरण चौल महानाम्नी उपनिषद्व्रत
७ ८ ९ १० ११ १२
पुंसवन जातकर्म्म अन्नप्राशन उपनयन महाव्रत गोदान गृहस्थाश्रमिणा तु
१ २ ३
स्नानविवाहाद्या षट्त्रिंशत संस्कारा कर्त्तव्या इति। समावर्त्तन विवाह ब्रह्मयज्ञ
४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३
देवयज्ञ पितृयज्ञ भूतयज्ञ मनुष्ययज्ञ अष्टका पार्व्वण श्राद्ध श्रावणी अग्रहायणी चैत्री
१४ १५ १६ १७ ८ १९
आश्वयुजी अग्न्याधेय अग्निहोत्र दर्शपौर्णमास चातुर्म्मास्य आग्रयणेष्टि
२० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७
निरूढपशुबन्ध सौत्रामणि अग्निष्टोम अत्यग्निष्टोम उक्थ षोडशी वाजपेय अतिरात्र

२८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५
अत्यपाद (?) भूतदया क्षान्ति अनसूया शुचित्व अनायास माङ्गल्य अकार्पण्य
३६
निस्पृहा अष्टचत्वारिंशत्संस्कारा गौतमेनोक्ता । आश्वलायनादिभिस्तु तदतिरिक्ताः विष्णुबलिमारभ्य षोडशोपसंस्कारास्त्वीक्ता । न च शरीरशुद्धिद्वारा हितार्थम् । एव सति एतस्य हितान्यमिद्धपि गौतममतानुसारिपूर्वोक्ता संस्कारा द्वादश । तथा विष्णुबलिप्रभृतिषोडश इत्येव अष्टविंशति संस्कारा शरीरशुद्धये हितलाभाय च बहुग्रन्थकर्तृभिर्विहिता सन्ति । तथा गृहस्थाश्रमिणां गृहस्थाश्रमान्तर्गता षट्त्रिंशत् संस्कारा विहिता । एव च सर्वे मिलित्वा चतुःषष्टिसंस्कारा त्रैवर्णिकैः कर्त्तव्या तन्मध्ये अष्टचत्वारिंशत्संख्या । विंशत्यादि गृहस्थाश्रमार्थम् उभयत्र अवश्यमाश्यमिति दृश्यते । etc , etc , etc

The MS comes to an end with the question of Gottra pravara

इति भास्करदैवज्ञविरचित गोत्रप्रवरनिर्णय समाप्त ।

The present MS belonged to the library of the author's patron The first leaf bears his seal, which contains the following sloka —

श्रीश्रीदेवीवरप्राप्तसाहराजात्मजन्मन ।
मुद्रा प्रतापसिंहस्य भद्रा सर्वत्र राजते ॥

Every other leaf is marked with another seal with the inscription —

मध्यादेव प्रकाश्यते ।

The title-page of the MS contains the following statement —

अथ सत्कर्मकल्पद्रुमप्रारम्भ । षोडशसंस्कार क्षत्रियजाति चे श्रीप्रताप सिंहच्छत्रपतिसि सारिका सिंधु काशि भास्कर शके १७६३ ।
प्रतनाम संवतसरे सुरत्र १९८८ ।

It bears also the name of the later owner of the MS —

मालवीय पुस्तकालय गोघाट काशी व बालमुकुन्दकर्मकाण्डी ।
मालवीयपुस्तकालयप्रकाशक गोघाट काशी

1643A.

2296 धर्म्मसिन्धुसारः । *Dharma-Sindhu-sāra.*

By Kāśinātha Upādhyāya, son of Ananta Upādhyāya.

Substance, country made paper 11 × 5½ inches Chapters are separately paged, the first in 20 leaves, the second in 59, and the first half of the third chapter in 135. Lines, 15 on a page Character, Nāgara Appearance, old and worn-out

The last Colophon :—

श्रीमत्काश्युपाध्यायसूरिसूनु-यज्ञेश्वरोपाध्यायानुजानंतोपाध्याय सूरिसुत-काशीनाथोपाध्यायविरचिते धर्म्मसिन्धुसारे तृतीयपरिच्छेदे-पूर्व्वार्द्धं समाप्तः ।

See L. 773 and Burnell 13B

The contents of the first two chapters and the two halves of the third chapter are given in 135A.

इत्थं गर्भाधानादुद्वाहान्ताः समस्तसंस्काराः सपरिकरा निर्णीताः अस्मिंस्तार्त्तीयपूर्व्वार्द्धे १ ॥

तत आह्निक आचारस्तत आधानादिकाः प्रकीर्णार्थाः ॥
शान्ति पौष्टिकमुख्या नित्यनैमित्तिकाश्चोक्ताः ॥ २ ॥
पूर्व्वपरिच्छेदकयोः कालः सामान्यतो विशेषाच
निर्णीतः सच्छत्यैस्तिथिमासाद्येषु विध्युक्तैः ॥ ३ ॥
नाना पापे प्रायश्चित्तव्यवहारविस्तरश्चापि ॥
उपदानमथादानादिविधिश्चोक्तो मयूखादौ ॥ ४ ॥

आद्धविधिः सागोत्यशौचनिर्णितौ (?) रत्य संस्कारस्तार्त्तीयकस्योत्तरखण्डेऽस्मे संप्रवक्ष्यते ॥

For the end see L 773

1643B

9466 दशकर्म्मप्रयोगः । *Daśa-karma-prayoga*

Substance, country-made paper 10 × 4 inches Folia, 11 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 175 Character Nāgara Appearance tolerable Incomplete

1644.

2210. स्मार्त्तप्रयोगपद्धतिः (?) । *Smārta-prayoga-paddhati*

Substance, country made paper 8½ × 4 inches Folia 31 of which leaves 6 12 are missing Lines 11 12 on a page Extent in ślokas 720 Character Nāgara of the 16th century Appearance discoloured worn out

It begins —

अथ प्रथमे ऋतौ गर्भाधान नाम कर्म्मोच्यते ।

Topics —

2B—इति गर्भाधानम् ।

3B—इति पुंसवनम्, चतुर्थे मासि सीमन्तोन्नयनम् ।

5B—इति जातकर्म्म अथ नामकरणं वक्ष्ये ।

14A—इति महानाम्नी व्रतम् ।

इति महाव्रतोपनिषद्व्रतद्वयम् ।

14B—इति गोदानम् ।

20A—इति समावर्त्तनम् ।

21B—इति मधुपर्क ।

26B—इति गृहप्रवेशहोमविधि ।

29A—इत्याग्रयणम् ।

31B—इति उत्सर्जनगामकार्य्यविधिः ।

It is a fragment The name of the work is not certain On the obverse of the 1st leaf the name given above has been put

It is a manual of Gṛhya Ceremonies.

1645.

8108 कर्म्मकौमुदी । *Karma-Kaumudī*

By Kṛṣṇa datta, son of Brahmadatta (Avasathika).

Substance country made paper 11 × 4¾ inches Folia 45 Lines 9 on a page Extent in ślokas 900 Character Nāgara Date Samvat 1763 Appearance discoloured Complete

A manual for the performance of the Gṛhya rites

For the beginning and the end of the work see Ulwar Extr No 292

Topics —

> 4A, इति कुशकण्डिका 12A, अथ जयाहोम, 17B, इत्यावसथिकब्रह्मदत्तविरचिताया कर्म्मकौमुद्यां विवाहपद्धति समाप्ता, 19A, इत्यावसथिकब्रह्मदत्तात्मजजयादत्तविरचिताया कर्म्मकौमुद्यां चतुर्थीकर्म्मपद्धति, 20A, इति पुंसवनम्, 21B, इत्यावसथिक॰ सीमन्तोन्नयनपद्धति, 23B, इति जातकर्म्म समाप्तम्, इति नामधेयम, 25A, इत्यन्नप्राशनम्, 28B, इति कर्णवेध, 38B, इत्युपनयनपद्धति, 40B, इति वेदारम्भ, इत्यावसथिक॰ स्नातकसमावर्त्तनपद्धति समाप्ता।

Post Colophon Statement —

> शुभमस्तु संवत् १७६३ वर्षे श्रावण कृष्ण शुक्रवार।

1646.

8516 **कर्म्मकाण्डरत्नप्रकाशनिबन्ध।** *Karma-kanda ratna prakasa nibandha*

By Jagannatha, son of Kalicarana

Substance country-made paper 11½×5 inches Folia 37 of which the first is missing Lines 8-10 on a page Extent in slokas 7000 Character Nagari Date Samvat 1962 Appearance fresh

A compilation for the use of a priest, of rules for domestic rites and other religious observances, such as Rṣi Pancami, Ananta Caturdasi, Navaratra and so on It ends with Vrsotsarga (dedication of a bull in Sraddha)

It ends —

> पृथिवीस्वर्गकल्याणं चाप्यागच्छतु मामथ।
> पितुर्मातुश्च श्राद्धार्हे त्वागच्छे मा युवा तथा।
> राजा सोम पितृणाञ्चाम्स्ततत्वाथाम्स्तप्रद ॥

Colophon —

इति श्रीमन्महायाज्ञिक मालवजातीय द्विवेदिरामचन्द्रात्मज-कालीभट्टात्मज-जगन्नाथकृतौ कर्म्मकाण्डप्रकाशो निबन्धः समाप्तिमगमत्।

Post Col. —

संवत् १९९२ कार्त्तिकशुक्ल १४ गुरौ इदं पुस्तकं मालवीयोप-नामक-रामोपाध्यायेन लिखापितं काश्यां चौखम्बेश्वरसन्निधौ। विनायकलाललेखक वा खुद ग्राम अथवा जिला बनारस।

8519

Notes for the use of a priest in 24 batches of leaves altogether numbering 135

1647.

6104 **प्रयोगतत्त्व।** *Prayoga-tattva*

By Raghunātha Sūri

Substance country-made paper. 11 × 3½ inches. Folia … of which leaves 2 to 24 and 256 and 257 are missing. There are fragments of the two of the missing leaves. Lines 10 on a page. Extent in ślokas 5000. Character Nāgarī. Date Saṃvat 1744. Appearance fresh. Complete.

Last Colophon —

इति रघुनाथसूरिविरचितं प्रयोगतत्त्वं समाप्तम्।

Post Colophon Statement —

संवत् १७४४ वर्षे आश्विन वदि द्वितीया भौमवासरे इदं प्रयोगतत्त्व रामदीक्षितसूनु कृष्णदीक्षितात्मजेन नागेश्वरदीक्षितेन काश्यां मणिकर्णिकाघट्टे सिद्धेश्वरीदेवीसमीपे लिखितं स्वार्थं परोप-कारार्थं देवद्विजप्रसादतः। शुभमस्तु। श्रीरस्तु। शिवाय नमः। यादृशं पुस्तकं, etc

Beginning —

गणेशाय नमः।

प्रारब्धं यत्र विशेषतो निगदितुं ब्रह्मादिवृन्दारकैः

ध्वान्तध्वान्तनिवारणाय सततं सम्भावितं योगिभिः ।
ध्यातं मन्दरसंस्थितेन जगतः संसारबन्धच्छिदा
उपर्यामानसमोदनं तदखिलाधारं महो मन्महे ॥
नैजप्रभापटलनिर्ज्जित-कोटि पौष (?)
लेखेन्द्र-वन्दितमहोज्ज्वलपादकञ्ज ।
प्रालेय-शैलजसदुदुरपञ्चतात
वन्दे स्फुरत्त्रिपथगाश्रितचारुमौलिम् ॥
अखिलसुरवारानन्ददात्री मृडानी
धृतमुनिकुलविघ्ना भक्तवृन्दात्तदोषा ।
दलितदितिजपुञ्जा सर्व्वदात्री सदा मां
सुखयतु जगदम्बा चन्द्रभित्तावतंसा ॥
शारदा शरदिन्दुसप्रभा
श्वेतनीरजसंस्थिता परा ।
हंसवाहनसंस्तुता सदा
भावये निखिलार्थदां शिवाम् ॥
स्मृतिप्रणेतॄनथ सूत्रकर्त्तॄन् तथापरान् भाष्यकृतोऽभिपूज्य ।
प्रयोगसन्दर्भकृतोपि नत्वा प्रयोगतत्त्वं परिकर्मि काश्यम् ॥

संस्क्रियते एभिः श्रौतस्मार्त्तकर्मभिः पुरुष इति संस्कारास्ते च चत्वारिंशदित्याहतुः सुमन्तुगौतमौ गर्भाधानानवलोभन-पुंसवन सीमन्तोन्नयन-बलि जातकर्म्म-नामकरण निष्क्रमणान्नप्राशन चौलोपनयनमहानाम्न्यादिव्रतचतुष्टयसमावर्त्तन-पाणिपीडन-देवपितृ-मनुष्यभूतब्रह्मसंज्ञकपञ्चयज्ञानुष्ठानानि तथा पाकयज्ञसंस्था अन्वाधेयमष्टकापार्व्वणश्राद्धे श्रावण्याग्रहायणी चैत्र्याश्वयुजी चेति तथा सप्त हविर्यज्ञसंस्था अग्निहोत्र दर्शपौर्णमासौ चातुर्मास्यान्याग्रयणेष्टि निरूढपशुबन्ध सौत्रामणीति संस्थास्तथा सप्तसोमसंस्था अग्निष्टोमोऽत्यग्निष्टोम उक्थ षोडशी वाजपेयोऽतिरात्र आप्तोर्याम इति संज्ञा इत्येते (ते) चत्वारिंशत् संस्काराः ।

Colophons —

5B. इति श्रीरघुनाथसूरिविरचिते प्रयोगतत्त्वे संस्काराख्य प्रथम तत्त्वम्, 18B, ॰परिभाषाख्य द्वितीय तत्त्वम्, 26B,

०सन्निवाचनाख्यं तृतीय तत्त्वम्; 43A. ०आभ्युदयिकाख्यं चतुर्थं तत्त्वम्; 82B, ०गर्भमखाख्यं पञ्चमं तत्त्वम्; 99B, ०रजस्वलाशान्त्याख्यं षष्ठं तत्त्वम्; 104A, ०गर्भाधानाख्यं सप्तमं तत्त्वम्; 106B, ०पुंसवनाख्यमष्टम तत्त्वम्; 109B, ०सीमन्ताख्यं नवमं तत्त्वम्; 113A, ०विष्णुबलिसूतिकागृहप्रवेशाख्यं दशमं तत्त्वम्; 116A, ०जातकर्माख्यं एकादशं तत्त्वम्; 120A, ०षष्ठीपूजाख्यं द्वादशं तत्त्वम्; 161A, ०जातकशान्त्याख्यं त्रयोदश तत्त्वम्; 163A, ०दत्तकपुत्रपरिग्रहाख्यं चतुर्दशं तत्त्वम्; 166A, ०नामकरणाख्यं पञ्चदशं तत्त्वम्, 169A. ०षोडश तत्त्वम्. 172A. ०प्रोषितागमप्राशनाख्यं सप्तदश तत्त्वम्, 173B, वर्द्धापनाख्यं अष्टादशं तत्त्वम्. 184A, ०चौलाख्यं एकोनविंशतितमं तत्त्वम्, 203A, ०उपनयनाख्यं विंशतिम तत्त्वम्, 207A. ०वेदारम्भाख्यमेकविंशतिम तत्त्वम्, 208A, ०केशान्ताख्य द्वाविंशतिमं तत्त्वम्. 213B, समावर्त्तनाख्यं त्रयोविंशतितम तत्त्वम्.

Then we have the last colophon, quoted above

The authorities quoted and consulted —

3B, याज्ञवल्क्य; मनु; यम, 4A, अङ्गिरा, हारीत, 5A, आश्वलायन, स्मृत्यर्थसार, 5B, मार्कण्डेय, 6A, वैजवाप, वामनपुराण, वशिष्ठ, 7A, छन्दोग-परिशिष्ट, 8A, कात्यायन, गृह्यपरिशिष्ट, 8B, परिशिष्ट, त्रिकाण्डमण्डन, 9A, ब्राह्मे, 9B, बौधायन, मण्डन, 10B, पैठीनसि, कारिका, 12B, भविष्ये, पराशर, 13A, लिङ्गपुराण, 14A, बह्वृचपरिशिष्ट, व्यास, विष्णुधर्मोत्तर, 15B, गरुड़पुराण, 19A, रूपनारायणीये, हेमाद्री, 27B, कालादर्शे लौगाक्षि, बह्वृचकारिका, शातातप, 28B, गालव, हेमाद्रौ शङ्ख, पृथ्वीचन्द्रोदये, गार्ग्ये, वृद्धवशिष्ठ, 30A, आश्वलायनकारिका, 30B, मार्कण्डेयपुराणे, 31A, मात्स्ये, विष्णु, चतुर्विंशतिमते, वृद्धपाराशरे, 32A, अपरार्के, छागलेय, 33B, चन्द्रिकायां प्रचेताः, 34B, ब्रह्मपुराण; शाट्यायन; 43A, स्कान्दे; 44A, गर्ग, 47A, पारिजात; 57B, हेमाद्रौ गरुडपुराणः, 61A, प्रतिष्ठासार; 62A, अनन्तभट्ट; 63A, छन्दरत्नाकर; 70A, गृह्यसंग्रह, 83A, स्मृतिरत्न, 83B, देवरात, नारद, 99A, श्रीधर, वृद्धवशिष्ठ-

सवित्ता, 100 A, संवर्त्त, 102A, देवजानीय, माधवीय, 105B, वराह नृसिंह, मत्स्यप्रस, 106A, तैत्तिरीयश्रुति, पारस्कर, 107A, ज्योतिर्निबन्धे भृगु, 107B, हारीत, 113B, वृहस्पति, 114A, मिताक्षरायां प्रजापति, 115B, कारिका, जयराम, 120A, वलिमन्त्रप्रयोगसार, 120B, कालगुणोत्तरे, 140 A, विधानमाला, 141A प्रयोगपारिजाते, 161B, पारिजाते शौनक, 162A, माधवाचार्य्य कालिकापुराण, 163B, नारदीय, गोभिलसूत्रे, ज्योतिर्निबन्धे गर्ग श्रीधर 164B, स्मृतिमहार्णव, 181A, स्मृतिदर्पण 184B मैत्रेयसूत्रे, 201A राजमार्त्तण्ड 201B, हरदत्त, पराशर 215B, विश्वरूपनिबन्धे, 216B समन्तु 218B, अमर 225A, विद्यानेश्वर 233A, ज्योतिर्विवरण भट्टकारिकाया 239A सिद्धान्तशेखर 254B, देवदीक्षितगङ्गाधरी, 258 A, ज्योतिः प्रकाश ।

The latest authorities quoted are those of the 14th century and the fact that the work, although compiled at Kāsi quote none of the works of Kasi, of the 16th or 17th centuries, shews that the author must have preceded them There is nothing to shew that Ananta Bhatta quoted in leaf 62 A, is the author of Vidhana Pārijata

1648

417 प्रयोगचूडामणिः । *Prayogachudamani*

For the MS see L 1396

A very rare work It appears to be complete

It ends thus —

> विवाहहोमे प्रक्रान्ते यदि कन्या रजस्वला त्रिरात्रं दम्पती स्याताम् (माथा) पृथ[क्] शय्यासनाशनौ चतुर्थेऽहनि सस्नातौ तस्मिन्नग्नौ यथाविधीति जुहुयादिति विशेष ।
>
> इति विवाहे आशौचनिर्णय ।

Post Col Statement —

> सवत १८९७ विश्वतिनामसवत्सरे दक्षिणायने मार्गशीर्षमासे तद्दिने समाप्तम ॥

लीखित काश्यां मध्ये ब्राह्मणसीताराम ओर्म गुजर गौड़ ।

श्रीरामाय नम । रामतिग मागधाग ।

1649.

1673B A compilation of Smrti

Substance country made paper 11×4 inches Folia 155 Lines 11 on a page Extent in slokas 4340 Character Nagara Date Sam 1620 Appearance very old Incomplete

Post Col —

सवत् १६२० समये वैशाखशुक्लाष्टम्या शुक्रे पौषिदेश बुमरौधार ग्रामे मतिखानभुज्यमानराज्ये लेखकपाठकश्री व्रजगौतेन लिखित पुस्तकं । ३००० । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नम ।

In the margin 8778 in a different hand

On the obverse of the 1st leaf —

१५५ गर्भाधानाद्यष्टौ सस्कारा निबन्ध ।

On this page there is an attempt, though not complete, at a table of contents of some sort

It begins —

अथाष्टसस्कारा । तत्र गर्भाधान । तत्र मनु ।
वैदिकै कर्म्मभि पुण्यै र्निषेकादि द्विजन्मना ।
कार्य्य शरीरसस्कार पावन प्रेत्य चेह च ।

याज्ञवल्क्य ।

ब्रह्मक्षत्त्रविश शूद्रा वर्णा मत्रादास्तु वै द्विजा । (?)
निषेकाद्या श्मशानान्तास्तेषा वै मन्त्रत क्रिया, etc

The authorities consulted in this book are generally Rsis and Puranas The only modern authority consulted is 'गौडा or गौडनिबन्ध' as in leaf 74a

गौडनिबन्धे तु ।

नमस्ते सर्वदेवाना वन्दामि हरिप्रिये ।
या गतिस्त्वत प्रपन्नाना सा मे भूयात्तदर्चनात् ॥

and in leaf 70A

गौडा आवाहनादौ सर्व्वत्र मन्त्रान् पठन्ति

in leaf 65B

गौडा —श्रभिमुखे जनार्द्दने पश्चम्यां भवनाङ्गने
पूजयेत् मनसादेवीं स्नुहीविटपसस्थिताम् ।
मनसा देवी विषहरी ॥

The customs referred to the Gaudas are still prevalent in Bengal

Leaves 1, 88, 89 to 94 are written in a different hand

1650.

6384

Substance country made paper 1½×4¾ inche Folia 70 of which fol 91 is missing Lines 11 on a page Extent in slokas 800 Character Nagara Date Samvat 1732=Saka 1597 Appearance old and discoloured Complete

A manual for the performance of different sacraments There appears no definite title in the body of the manuscript

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ प्राणायामः ।
ॐ सुमुखश्चैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः ।
लम्बोदरश्च विकटो विघ्ननाशो विनायकः ॥
धूम्रकेतु र्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः ।
द्वादशैतानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि ॥
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा ।
सग्रामे सकटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते ॥

26A, इति दामोदरपद्धति श्रेयसम्पादनविधि —अथ पराशरपद्धतौ श्रेय सम्पादनम्, 31B, इति दानसकल्प, 36A, इति शान्तिपटल समाप्तम् 38B, इति नान्दीश्राद्धम्, अथ स्तम्भप्रतिष्ठा. 40A, अथ विवाहः, 53B, इति विवाह अथ अरुन्धती अर्घ, 56B, इति चतुर्थीकर्म्म, 59B, इति चूडा

कारणकर्म्म, अथ व्रतबन्ध, 65A, इति व्रतबन्ध, 69A, इति समावर्त्तनम्— इति व्रतविसर्ग समाप्त —अथ आसादशौचविशेषः, (Last Col) इति आसादशौचम्।

Post Colophon —

सवत् १७३२ शके १५९७ आषाढसुदि १ भौमे तद्दिने पुस्तक समाप्तम्।

1651.

152 **पुनरुपनयनप्रयोग।** *Punar upanayana-prayoga*

Substance country-made paper 9¾×4 inches Folia 2 Lines 10 on a page Extent in slokas 40 Character Nāgara Appearance old Complete

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः।

अथ पुनरुपनयनमुच्यते। पारिजाते शातातपः।

लशुन गृञ्जन जग्ध्वा पलाण्डु च तथाशुन।

उष्ट्रमानुषकेभाश्व रासभीक्षीरभोजनात्॥

उपायन पुन कुर्यात तत्र प्राप्त चरेत्सुङ्गा। इत्यादि

End —

अन्वाधान चतुर्दश्या परत सोमदर्शनात।

इदं पुस्त वैश्वनाथेन॥

1652.

6559 **यज्ञोपवीत-पद्धतिः।** *Yajnopavita paddhati*

By Yugalakisora Vyasa

Substance country made paper 8¾×6 inches Folia 3 Lines 11 on a page Extent in slokas 60 Character modern Nāgara Date Samvat 1650 Appearance fresh Complete

Colophon —

इति सारस्वतविप्रेण श्रीमद्वि[श्वे]श्वर कनिष्ठसूनुना दर्वविदा वयाध्यत्वेन पाठकोपाह्न श्रीयुगलकिशोरव्यासेन निर्मिता यज्ञोपवीतपद्धति समाप्ता।

Beg :—

इद विष्णुरित्यस्य मेधातिथि ऋषि विष्णुर्देवता गायत्रीच्छन्दा प्रस्थिमध्ये विष्णवावाहने विनियोग ।

1653.

2727

Substance country-made paper 8×4½ inches Folia 5 Lines 16 on a page Character, Nagara Appearance discoloured

Five leaves of some work on Samskāras.

Begins .—

वस्त्र च श्रोत्रियाय निवेदयेत् ।
गोदान भूमिदान च स्वर्णदान विशेषत ॥
... ... इति गोचरप्रकरणम् ।
अथ सस्कारप्रकरणम् ।

Topics —

आद्यरजोदर्शनकाला, अथ पुसवन, अथ रजोदर्शनस्नानम्, अथ गर्भाधानम्, अथ सीमन्त, अथ सूतिगृहनिर्म्माणप्रवेशौ, अथ प्रसूतौ शान्तिप्रयोजकानि, अथ मूलपुरुष अथाब्दपूर्त्ति, अथ चौल, अथ कर्णवेध ।

1653A

2322 उपनयनकारिका ।

For the MS and the work see L 2662 and 3235

It contains 21 kārikās in the anustup metre on upanayana or the investure with the holy thread

1653B

7915. विवाहप्रकरण ।

Substance country-made paper 8½×3½ inches Folia, 38 Lines 9 on a page Extent in ślokas 600 Character, Nagara Date Samvat 1847 Appearance discoloured Complete

Colophon :—

इति विवाहप्रकरणं समाप्तं ।

Post Colophon :—

संवत् १८४७ फाल्गुनमासे शुक्लपक्षे अष्टम्यां तिथौ सूर्यवासरे नन्दलको लिखतं पुस्तकं ।

A priest's manual for marriage ceremony, written in a scribbling and illegible hand

1653C.

6218 विवाहपद्धतिः ("वेदोक्तकर्मनिर्णयः")।

By Yugal Kisora Pathaka Vyāsa, son of Visvesvara

Substance country made paper 11¼×5 inches Folia 16 Lines 11 per page Extent in Slokas 4[illegible]0 Character Nāgara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

याज्ञवल्क्यं मुनिं नत्वा कात्यायनमुनिं तथा ।

श्रीवामानन्दशर्माणं गुरुं शिष्यं दयाकरम् ॥

The object of the work

वेदोक्तकर्मनिर्णयो वर्णानां हितकाम्यया ।

विवाहपद्धतौ रम्या प्रकटीक्रियते मुदा ॥

व्यासोपनाम्ना विप्रेण श्रीविश्वेश्वरसूनुना ।

युगलप्राक्किशोरेण पाठकेनानुजेन च ॥

तत्रादौ वाग्दानं कृत्वा विवाहदिनात् पूर्वं कन्यापिता गणेश पूजनपूर्वकं स्वस्तिपुण्याहवाचन-मातृकापूजनायुष्यजपनान्दीश्राद्ध-मण्डपान्यादीनि कर्माणि विधायोद्वाहेह्नि सुलग्ने सुमण्डपे विवाहं कुर्यात् ॥

End :—

वेदाग्निग्रहभूपक्ष माघमासे सिते तिथौ ।

त्रयोदश्यां शुक्रवारे समाप्तोद्वाहपद्धतिः ॥

अघोमयुक्ता ये मन्त्रा ये दृष्टा वास्तुकर्मणि ।

सत्सुते सुप्रतिष्ठयाः सर्व्वेष्वपि बुधैः सदा ॥ (?) ॥

Colophon :—

इति श्रीविवाह प० ।

1653D.

2047. गर्भाधानम् ।

Substance, country-made paper 9¼×4 inches. Folia, 4 Lines, 7-8 on a page Extent in slokas, 75 Character, Nāgara Date Śaka 1717 Appearance, faded Prose

It begins : —

रजोदर्शनात् षोडशाहोरात्राणि ऋतुः तन्मध्ये आद्य रात्रि-चतुष्कपर्व्वादिनिषिद्धदिनादि वर्जयित्वा मघामूलादिव्यतिरिक्ते दैवज्ञोक्ते शुभे काले दम्पत्योश्चन्द्रानुकूले गर्भाधानं कार्य्यम् ।

It ends :—

गर्भाधानस्याकरणात् तस्यां जातस्तु दूष्यति ।

अकृत्वा गा द्विजे दत्वा कुर्य्यात् पुंसवनं पतिः ।

Colophon :—

गर्भाधानः समाप्तः ।

Post Colophon :—

शाके १७१७ राक्षसनामसंवत्सरे चैत्र वद्य ४ तद्दिने भिकूदेवेन लिखितम् ॥

1654.

6303. अतिक्रान्तसंस्कारविधिः । *Atikrānta-saṃskāra-vidhi.*

Substance, country made paper. 9×6 inches Folia, 12. Lines, 9 on a page Extent in slokas, 132 Character modern Nāgara Appearance, fresh Complete

Beginning :—

अथातिक्रान्तसंस्कारविधिः ।

देशकालौ च गोत्रः शर्म्मा अस्य कुमारस्य गर्भाधानादिचौला-

न्नाना सस्काराणा कालातिपत्तिदोषपरिहारेण अधिकारसिद्धि-
द्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं इमानि द्रव्याणि निष्क्रयभूतद्रव्याणि ब्राह्म-
णेभ्यो दातुमहमुत्सृजे—

अथ यज्ञोपवीतप्रयोग —

6B, इत्युपनयन समाप्त अथ वेदारम्भ । 8A, इति वेदारम्भ —तत
षोडशवर्षस्य केशान्त सस्कार कृत्य तत ।—अथ समावर्त्तनम् ।—11B, इति
समावर्त्तनम्—(Then a list of things required for upanayana)
12A, श्रीस्नात[क]स्य नियमान् वक्ष्याम ।—12B (Last colophon) इति
स्नातकस्य नियमा ।—

1655.

5892 **कुशकण्डिका-कल्पलता** । *Kusa-kandika-kalpalata*

By Swananda Diksita, son of Adara, son of Mukunda

Substance country made paper 11 × 5 inches Folia 42 In Tripatha form Character Nagara Date Samvat 1937 Appearance fresh To the end of the 4th stavaka The 26th leaf is missing

The beginning of the Text —

श्रीगणेशाय नम ।
गौरीपुत्र नमस्कृत्य गुरु माधवसिश्रकम् ।
कुशकण्डिका स्पष्टीकृता शिवानन्देन धीमता ॥

The beginning of the commentary —

नत्वा श्रीवेदमूर्त्तीन् ऋग्यजुष च तथा सामगाथर्ववेत्तॄन्
तत् तत् सूत्रप्रकारानखिलमुनिवरान् ग्रन्थकारांस्तथैव ।
सर्वान् बौधायनादीन् प्रणिपतति जगदाश्वमाङ्गल्यहेतो
दृष्ट्वा चावश्यकर्म्माण्यखिलमुनिवरान सम्मतान् सविलोक्य ॥
वक्ष्ये कल्पलता लतासु विनता कुशकण्डिकाख्या विधौ
कालेन प्रतिपुष्पिता च कलिता विद्वज्जन प्रेरिता ।
+ + + कलमग्रहः निजकरे कृत्वातिवृष्ट्या समात्
+ + खादु विलोकिताधरपुटे कृत्वा सुधावत् पिब ॥

(?) यदारा परिपूर्णपूरितगिरा विदत् सभान्तर्गता
तद् गोष्ठीष्टविचारणावयवतो श्रीवेदमूर्त्ति प्रभु ।
देवी दीनहृतादरा विधिविरोधान्येपि ये पण्डिता·
तस्मात् सर्व्वविलोकितव्यमखिल ग्रन्थं नवीनं त्विदं ॥
यद्यपीह बुधोमीता ग्रन्था सन्ति पर:शतं ।
तथापीह विशेषोऽयं पण्डितैस्तद्विविच्यताम् ॥
नत्वा हरिहरावादौ शिवानन्देन धीमता ।
कुण्डकण्डिकाया वितता ह्यद्य कल्पलता मता ॥

इह निर्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयपरिपन्थिप्रत्यूहनिवहध्वंसार्थं आचार्य्य शिष्टाचारपरिप्राप्त खेष्टदेवतास्तुतिरूपमङ्गलं विधाय विद्वद्दरहिताय ग्रन्थादौ निबध्नाति। गौरी पुत्रमिति ।

The commentary ends —

एषा कल्पलता नाम सर्व्वकल्याणकारिणी ।
तां विलोक्य द्विजो नित्यं कर्म्मकाण्डे न मुह्यति ॥

Colophon —

इति श्रीमद्दीक्षितमुकुन्दशर्म्मात्मज-आडार-शर्म्मसूनु दीक्षित-शिवानन्दशर्म्मविरचिताया कुण्डकण्डिकाकल्पलताया ब्रह्मोपवेशनादि मर्य्युद्वयान्तकर्म्मविवरण नाम चतुर्थस्तवक ॥ ४ ॥

Post Colophon.—

समाप्त शुभ संवत् १९३७ मी जेठवदी ३ वार बुधके लीषा। राम ।

The authorities consulted —

3A, कुण्डसिद्धि-कुण्डोद्योत कुण्डार्क-कुण्डकौमुदी कुण्डकला-होमकुण्डकल्पलता कुण्डभास्कर-कुण्डार्णव-कुण्डतत्व-कुण्डमार्त्तण्ड कुण्डनिर्णय कुण्डमनोहर-प्रभृति-कुण्डमण्डप-ग्रन्थेभ्यो ... .. . सङ्क्षेपे किञ्चिदुच्यते ।

3B, क्रियासार, वायवीयसंहिता, 4A, प्रयोगचिन्तामणी, गृह्यपरिशिष्ट, 4B, पारस्करसूत्र, आश्वलायनपरिशिष्ट, संस्कारचिन्तामणि, 5A, प्रयोगचिन्तामणि, 5B, सूत्रार्थसार, प्रयोगपारिजात, 6A, पारस्करसूत्र, 6B, याज्ञवल्क्य, उशन, देवल, दिवोदासीये, 7A, कात्यायन, 7B, श्राद्ध-

विवेक, प्रयोगरत्न, 7B, कारिकायां, 8A, नारायणभट्टकृतप्रयोगरत्ने विधौ, 8B, सुबोधिन्यां, 9B, चन्द्रिकायां, 10A, पुराणे आदित्य, भगवन्तभास्कर, 10B, छन्दोगपरिशिष्टसुबोधिनीभ्याम्, 11A, प्रयोगपारिजातसंग्रहे, नागोजीभट्टीये, 11B, मेधातिथि, 12A, अपरार्के, 12B, वैजवाप, 13A, आपस्तम्ब, आश्वलायन, छन्दोगपरिशिष्ट, 13B, कर्क, 14A, हेमाद्रौ मार्कण्डेय, मिताक्षरायां जाबालोऽपि, कात्यायनसूत्र, 14B, बह्वृचसूत्र कात्यायपरिशिष्टम्, 15A, गोतमसूत्रे, सामवेद, 15B, महार्णवे परशुरामोऽपि 16B योगचिन्तामणौ, मोक्षनमार्तण्डे, व्यासेनापि, प्रयोगरत्न, 18B अत्राधानं हरिहरमते, 19B, सुबोधिन्यां, 31A दानमयूख निर्णयसिन्धु कर्म्मप्रदीप, 36B, लघुकारिका 37A, श्राद्धविवेककारिकायां।

1656.

5717 मन्त्रार्थदीपिका। *Mantrārtha dīpikā*

By Śatrughna

Substance country made paper 10¼ × 6 inches Folia 165 Lines 8 on a page Extent in ślokas 2,600 Character Nagara Date Samvat 1831 and Saka 1796 Appearance new Complete

Explanations and uses of the Vedic Mantras It consists of two parts, Karma Kanda and Jnana Kanda The author was patronized by Dharmacandra, whose genealogy is to be found in the present manuscript

See L 1936 The opening verse in the present manuscript is the second in the manuscript, noticed by Rajendra lāla, and *vice versa* From the third verse begins the long genealogy, wanting in the manuscript noticed by Rājendra lala

बभूव राजन्यकुलावतंस पुरा सुधर्म्मा किल राजसिंह।
निहत्य यो भारतसंयुगेषु चकार भूमिं धरभूमिरक्षां॥ ३॥
तदन्ववाये महनीयकीर्त्ति सुवीरचन्द्र क्षितिप किलासीत्।
चकार य संयुगयज्ञभूमौ पशूपमेयानिव वैरिवीरान्॥ ४॥

तस्मादसौ मण्डनसिन्धुरघोपबन्धु
रासीत् समस्तजन-गीत भुजप्रतापः
श्रीदेवकीतनय पादरत प्रयाग
चन्द्र प्रजानयनरञ्जन पूर्णचन्द्र ॥ ५ ॥
राजा श्रीरामचन्द्र क्षितिपतितिलक क्षौणिचक्रैकभूषा
तस्मादासीच दोषाकर इव जलधे शोभमानः कलाभि
येन क्षौणीधरेण क्षितिपतिनगरे स्थापिता धर्ममार्गा
विद्या किं वानवद्या दिशवर निवहा शिक्षिता रक्षितास्व ॥ ६ ॥
तेन श्रीधर्मचन्द्र ममजनि धरणीपाल मूर्द्धण्यरत्नं
यत्नाराराधित श्रीपतिपदकमलध्यानधारी धुरीण ।
यस्मिन्नायच्छमाने रणशिरसि धनुर्दण्डमुद्दण्डवीर्य्ये
प्रत्यर्थिक्षौणिपाला क्षणमपि समरे नाशितु संक्षमन्ते ॥ ७ ॥
आदेशादथ राजस्तस्य श्रीधर्मचन्द्रस्य ।
मन्त्रार्थदीपिकेय क्रियते प्रथप्रशर्मणा सम्यक् ॥ ८ ॥
उवटे मन्त्रव्याख्या गुणविष्णौ ब्राह्मणीयसर्व्वस्वे ।
वेद-विलासिन्यामपि कौशलमौच्च तथापि मे सङ्गि ॥ ९ ॥
पूर्व्वग्रन्थेषु या व्याख्या लिख्यतेऽत्रापि सा मया ।
किन्तु तेषु दुरूह यत् तदत्रातिविशद्यते ॥ १० ॥
स्नानमन्त्रस्तत सन्ध्या मन्त्रा देवार्चने तथा ।
श्राद्धमन्त्रास्तथा पश्चात षडङ्गशतरुद्रियम् ॥ ११ ॥
वैवाहिकादयो मन्त्रा व्याख्यायन्ते क्रमादिह ।
उपोद्घात प्रसङ्गाभ्या केचिदन्येपि कुत्रचित ॥

Part I ends in leaf 155B —

इति श्रीमहामहोपाध्याय श्रीशत्रुघ्नविरचिताया मन्त्रार्थदीपिकाया नव ग्रहादिमन्त्रव्याख्यानपरिच्छेदः समाप्त ।

अथ ज्ञानकाण्डमिदानीं प्रस्तूयते ।

सुशिष्य गर्भाधानादिसंस्कारै सस्कृतशरीर अधीतवेद उत्पादितपुत्र यथा शक्त्यनुष्ठीत(?)मपाप निस्पृह यमनियमवन्त अतिथिपूजापनीतकल्मष मुमुक्षुमुपपन्न पुत्रवत् शिक्षयन्नाह ॐ ईशावास्यमिद सर्व्व, etc

It is clear that the mantras explained are those belonging to the Yajurveda and to the Sāmveda, as stated in Cat Cat

It ends —

> इलायुधेऽस्मी उवटेऽपि चाथा
>
> कतो विधेयो मयि नावलेप ।
>
> रत्नाकरे किं मणयो न सन्ति
>
> तत ममाकर्षति य स धन्य ॥

Last Colophon —

> इति श्रीमहाराजाधिराज श्रीधर्म्मचन्द्रकारित महोपाध्याय गुणविष्णुकृत मन्त्रार्थदीपिकाया ज्ञानकाण्डव्याख्यान समाप्तम ।

Post Colophon Statement —

> बालमति विस्तरेण । शुभ भूयात् ।
>
> अथ शुभ सवत् १८३१ शके १७९६ ज्येष्ठ शुक्लपञ्चम्या भृगुवासरे इन्द्रप्रस्थमध्ये लिपीकृतम् ।

1657.

3338 **मन्त्र-कौमुदी ।** *Mantra kaumudī*

By Rama Kṛṣṇa

Substance country made yellow paper 18×2½ inches Folia 14 Lines 7 8 on a page Character Bengali in a modern hand Appearance fresh A fragment

A collection and explanation of Vedic mantras, employed in the performance of modern religious rites and festivals

For the work see L 1085 and 1048

1658

3012 **स्मार्त्तप्रायश्चित्तानि ।** *Smārta prayascittani*

Substance country made paper 8¼×3 inches Folia 13 Line 6 on a page Extent in ślokas 924 Character Nagara of the early nineteenth century Appearance discoloured Incomplete at the end

A treatise on expiations and purifications according to Smṛti work. The MS being incomplete, the author's name is not ascertainable.

It begins —

श्रीगणेशाय नमः ॥

अथ स्मार्त्तप्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते। तत्रादौ पञ्चहोम निर्णयो ऽभिधीयते। तदाह मरीचिः

शरीरासद्भवो यस्य भयादर्त्ति प्रजायते।

तथान्यास्वपि वापत्सु पञ्चहोमो विधीयत इति ॥

The authorities quoted and consulted —

1, मरीचि, त्रिकाण्डमण्डन, 2A, सग्रह, 2B, स्मृत्यर्थसार, 2B, प्रयोगचन्द्रिकाकार, 3B, स्मृतिभास्कर, शौनक, 6A, प्रजापति, चन्द्रिका, 13B, कारिका, 15A, स्मृतिरत्नावली, 28A, प्रयोगरत्न, 28B, चन्द्रचूडीये, 33A, ऋग्विधाने, 33B, हेमाद्रौ पितामहः, पराशरमाधवीये कात्यायन, 34B, स्मृतिचन्द्रिका, 36A, इति कमलाकरभट्टीये, 37B, मनु, 38A, कात्यायन, 42A, सस्कारकौस्तुभ, 43A, विश्वप्रकाश 44B, बृहस्पति, 45B, गोभिलवचनात, 50A, बह्वृच, 50A, रामाण्डार, 50B, प्रायश्चित्तप्रदीप, सस्कारकौमुदीकार, बोधायन, 74B, कौस्तुभे च, 75A, प्रयोगपारिजाते, 87B, कर्म्मान्तसूत्रे उक्तम्।

The topics —

6A, इति पञ्चहोम ॥ अथाज्यशक्तश्चेत् समस्तहोम, 8B, इति शेष होम, अथ चन्द्रसूर्य्यग्रहण प्रायश्चित्तम्, 10B इत्यन्वाधानेष्टिमध्ये ग्रहण प्रायश्चित्तम्—अथ उपासनाग्न्यनुगत प्रायश्चित्तम्, 12B, अन्वाधानोत्तर कुत्रचित् यजमानस्यागत्य प्रयाण निमित्तानि कर्म्माणि तु 13A, अथ उपासन होमलोपे तु, 22B, अथाग्रयणकरणस्य नवान्नप्राशने तु, 26A, अनाहुतिरूप हविस्कन्दने तु, 29A, पञ्च महायज्ञलोपे तु, 31B, सर्व्वेषा महायज्ञानां दशाह द्वादशाह वा लोपे 32A, सप्तपाकसस्थाना मध्ये अन्यतमसस्थाकरणे प्रायश्चित्तमाह प्रजापति, 37B, अथेदानीं जातकर्म्मादि सस्कारा+काले अकृतसस्कारस्य असस्कृतस्य तु विशेषमाह मनु, 39B, बहुधर्म्मलोपे तु,

जातकर्मलोपे तु ; 40A, अथ मेधाजननात् पूर्वमुपनयनाग्निनाशे प्रायश्चित्त-प्रयोगः ; 42A, इति संस्कारकौस्तुभोक्त-उपनयनाग्निनाश-प्रायश्चित्त-प्रयोगः । अथ विवाहोत्तरं उपासनारम्भात् प्रागग्निनाशे तु । 48A, इत्याशौचे नित्यहोम-विधिः ; अथेदानीं पिण्डपितृयज्ञे उद्धृत-उल्मुकादि-प्रणीताग्निनाश-प्रायश्चित्त-मुच्यते ; 49B, अत्र स्त्रीरजस्वला चेत्तत्र निर्णयः, 51B, अथ पत्निरजसादाहे प्रायश्चित्तम् ; 52B, अथ सायंप्रातर्होमकालातीतप्रायश्चित्तम्, 73B, अथ पुरुषस्यैव प्रवासकाले कर्तव्यम्, 75B, अथेदानीं काम्यस्थालीपाकानि लिख्यन्ते, 78B, इति पुत्रकामस्थालीपाकप्रयोगः, 82A, इति संज्ञानीस्थालीपाक-प्रयोगः । अथ मित्रविन्दा महावैराजेष्टिः, 85A, अथ वर्षकामेष्टि कारी रेष्टिः, 89B, इति स्वस्त्ययनी-स्थालीपाकप्रयोग, 90A, अथापराग्नेयी स्थाली पाकप्रयोगः, 92A, मधौस्थालीप्रयोग, 97B, इति भेदकामस्थालीप्रयोग, 99B, अथेदानीमत्र प्रसंगात् स्वसूत्रेऽनुक्तत्वात् काम्येष्टिरभिधीयते ।

1659.

6201 अनादिष्टप्रायश्चित्तम् । *Anādiṣṭa-prāyaścittam*

Substance country made paper 6¾ × 4 inches Folia 4 Lines 8, 9 on a page Character Nāgarī of the nineteenth century Appearance discoloured

Expiations for belated sacraments for a Brahmana boy

Beginning .—

श्रीगणेशाय नमः ।

आचार्य उपनयनात् पूर्वदिने वटुना सह मङ्गलस्नात प्राणा-नायम्य तीर्थादि सङ्कीर्त्य अस्य कुमारस्य गर्भाधानादि चौलकर्मा-न्तानां संस्काराणां कालातिपत्ति दोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं प्रतिसंस्कारं पादकृच्छ्र चौलाकरणे अर्द्धकृच्छ्रात्मक प्रायश्चि-त्तम् कार्षापणात्मक-गोनिष्क्रये प्रत्याम्नायेन करिष्ये । मम कुमारस्य गर्भाधानादि-चौलकर्मान्तानां संस्काराणां कालातिपत्ति-दोषपरि-हारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अनादिष्ट-प्रायश्चित्तहोमं करिष्ये ।

3B, अस्य कुमारस्य द्विजत्वसिद्ध्या वेदाध्ययनाधिकारार्थं उपनयनमहं करिष्ये ।

4B, ,एव ॰ तिथौ गर्भाधानपुसवनसीमन्तोन्नयनजातकर्म्म-नामकरण-निष्क्रमणान्नप्राशनचौलकर्म्मान्तानां संस्काराणां कालातिपत्तिदोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं प्रतिसंस्कारे पादकृच्छ्र चौलाकरणे अर्द्धकृच्छ्रं मयं प्रत्याम्नायेन ब्राह्मणद्वारा चाचरिष्ये अस्य कुमारस्योपनयनाधिकार-सिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं कृच्छ्रत्रयात्मकं प्रायश्चित्तं मयं प्रत्याम्नायेन करिष्ये। अस्य कुमारस्य गाय-त्र्यधिकारसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अयुतगायत्रीजपं ब्राह्मणद्वारा करिष्ये। अस्य कुमारस्य कामवाद-कामाचार-कामभक्षण-दोषपरिहारद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थं कृच्छ्रत्रयात्मकं प्रायश्चित्तं ब्राह्मणद्वारा करिष्ये।

Here ends the MS

1660.

2969 **ग्रहमखप्रयोगः** । *Graha makha-prayoga.*

For the manuscript and the work see L. 4071.

On the details of the rites for the propitiation of the nine planets

1661.

6316

One leaf—12×5 inches—with 18 lines in all

Containing a list of things required in *Smārthādhāna* (स्मार्त्ताधानसामग्री सस्कारकं पत्रं)

Copied in Samvat 1941.

शुभ सवत् १९४१ सुमार— बालमुकुन्देन लिखापित।

1662.

3270 **सामप्रयोग-मधुपर्कः** । *Sama-prayoga-Madhuparka.*

Substance country made paper 8½×3½ inches Folium, one Lines, 12 in all *Extent in Slokas* 10 Character, *Nagara in a modern hand* Appearance, fresh

Colophon ·—

इत्यस्य सामप्रयोग-मधुपर्कं।

The mantra for offering Madhupaika, or, honey, ghee and curd.

1663.

5070 \ कालाहुतिः । *Kalahuti*

Substance palm leaf 13½×1 inch Folia 6 Lines 4 on a page Character, Udiya of the sixteenth century Appearance old and discoloured Incomplete at the end

Beginning --

अथ यजमान प्रायश्चित्तानि लिख्यन्ते ।

कालाहुति-पूर्वकमेतत्-दौहित्रोऽस्मनोपसत्र यदि यजेश्वरा पर्या

यत्ते दु सप्रादवभूये तत्राग्नमश्वभ करो पुन मप्रमुग्निकयोति

जपेत् ।

2B, इति सौमिक्य- कालाहुतय समाप्ता 6 \ इति सोमकालाहुतय

The MS breaks off abruptly

There are nine leaves more, relating to expiations for defects in the performance of a sacrifice

1664.

2481 दशशान्तिः । *Dasa-santi*

Substance, country made paper 9×4 inches Folia 4 Written on one side only except on the 1st leaf Lines 8 to 9 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh

Called दश शान्ति on the left hand upper margins of the first two leaves

The benedictory texts

श नो मित्र श वरुण • १, सह्नाववतु सहनौ भुनक्तु • २, यश्छन्दसा मृषभो विश्वरूपा • ३, ॐ अथ दस्यान्यदेहिता । कीर्ति पृष्ठ • ४, ॐ पूर्णमद पूर्णं मिद • ५, ॐ आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक् प्राणश्चक्षुः श्रोत्र • ६, वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता • ७, ॐ भद्रं नो अपिवातय मन । ॐ शान्ति • ८, ॐ भद्र कर्णेभि • ९, ॐ यो ब्रह्माण विदधाति • १० ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्या-सम्प्रदायक पितृभ्यो वंशऋषिभ्य • , ११

अथ उत्तरशान्ति प्रारंभ । श नो मित्र श वरुण • १, ॐ अतिक-

न्यायाक्ष्पत्यान्नियकल्यायसंग्र्ययात् ॥ २ ; ॐकारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणः पुरा॰ Then the seven verses ध्यानं परमगुह्यं मे, etc., etc., contained in the चतुश्श्लोकीभागवतम् in No. 2176

These are the sacred benedictory texts, of which, the vedic ones are ten in number

1665.

2198. प्रतापनारसिंह वा संस्कारप्रकाश ।

Pratāpa-Nārasiṃha or Saṃskāra-prakāśa.

This is a Devanāgarī manuscript very old in appearance measuring 8×5 inches It is worm-eaten throughout—even in the leaves restored—greatly damaged and defective

It has two paginations. The first ends in leaf 25 with the colophon :—

> इति प्रतिष्ठान-पुरवासि-तोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृते प्रताप-नारसिंहाख्ये संस्कार-प्रकाशे विदुरं प्रति च+से ब्रह्मागन्दी पञ्चयनुष्टय उपासनाग्निमन्तं यजमानं प्रति तादृशं विधुरं प्रति च प्रयोगः ।

And the second ends in 74th leaf which contains the colophon :—

> इति प्रतिष्ठान-पुरवासी तोरोनारायणात्मजरुद्रदेवकृते प्रताप-नारसिंहाख्येसंस्कारप्रकाशे यतिसंस्कारे उपयोगिनिर्णयः समाप्तः संपूर्णम् शके १७१८ नल-नामाब्दे ।

Of the second pagination the first 8 leaves were restored, of which 4 and 7 are missing The mark of the leaf after the 8th leaf restored, is lost in pasting. The next leaf is numbered 9. Thence the old marks continue up to 38, of which 16 to 20 and 23 to 25 are missing. Then, the leaf after 38 is corroded in both the right hand and left hand sides, and the leaf mark is lost. Then 4 restored leaves which are doubly paged 1 to 4 and 38, 39, 40, 41 Then

we have the original leaf marks from 40 to the end, of which again 62 to 67 are missing.

The manuscript contains only one section of Pratāpa-Nārasimha—that on the ordination of a hermit, as directed in *Brahmānandi paddhati*.

It begins :—

> अथ सन्न्यासकर्तारं ब्रह्मानन्दापद्धतिमनुसृत्य प्रयोगमत्रमुच्यते । तत्रादौ उपासनाग्निमन्तं यजमानं प्रति तादृश-विधुरं प्रति च प्रयोगः । तत्रादौ नि-स्पृहः सर्वतः शान्त इत्यादि लक्षणैर्युक्तं गुरु सम्बोध .. . ...
>
> . . उदगयनादौ प्रशस्त काले सन्न्यासमाचरेत् ।

Leaf 1 of the second pagination begins —

> अथ यतिसंस्कारः ।

सिध्य+ + +पुत्रादिशिष्यो वा स्नात्वा अधिकारसिद्ध्यर्थं वपनं कृत्वा कृच्छ्राचरणं कुर्यात् । तत्र संकल्पः । करिष्यमाणयतिसंस्कारे अधिकारार्थं कृच्छ्रत्रयात्मकप्रायश्चित्तं कृच्छ्रमेकैक-गोनिष्क्रय-द्रव्यद्वारा अहमाचरिष्ये ।

So the first gives the rules for the renunciation of the world by one who keeps the sacrificial fire called *aupāsana* or by a widower keeping the same sacrificial fire, and the second treats of the severe austerities to be practised for getting oneself qualified for the order of Sannyāsins

1666.

2208

Substance country made paper 9¼×4¼ inches Folia, 35 Lines 9 on a page Extent in slokas 980 Character, Nāgara Date Saka 1751 Appearance, worm eaten

It contains a number of works on the ordination of a Sannyāsi

I *Colophon* .—

> 22B, इति प्रतिष्ठानपुरवासी वोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृत-प्रतापनारसिंहाख्यसंस्कारप्रकाशे त्रिदण्डं प्रति सन्न्यासस्य सन्धान-

न्दीयप्रकरणमुद्धृत्य उपासनादिप्रमत्त यजमान प्रति तादृश विधुर प्रति च प्रयोगः ।

For this work see the preceding number It agrees with the first part

II Colophon —

19A, इति ब्रह्मानन्दीयप्रकरणे यतिसंस्कारे संस्कारोपयोगी निर्णयः समाप्तः ।

For the end of the work see L 13 But the colophons differ

It begins —

तत्र यत्यादिचिताग्निविषय विश्रम तत्र श्रौताग्न्या विच्छिन्नाश्चेत् पुनराधाना × एतं मृगाऽयन्न कृत्वा प्रायश्चित्तादि कुर्यात् ।

Topics —

27A, अथ केवल प्राजापत्येष्टि , अथ बोधायनानुसारि वैश्वानरेष्टि प्रयोग 30A अथ प्राजापत्येष्टि 33A इति चेतासिकर्तृक प्रति प्रयोगः 33A कपिलोक्त प्रयोग 34A अथातुर सन्न्यासो निरूप्यते 35B इति आतुरसन्न्यासप्रकार 36B इत्यङ्गिरसोक्त आतुरसन्न्यासप्रकारः 38B इति षट्पञ्चाशद्देवता 42A इति व्यासपूजाविधि अथात्र इतिहास 42B इति श्रीविष्णुधर्मोत्तरे दाल्भ्यविष्णुसंवादे व्यासपूजाविधाविनिहास समाप्त । अथ यतिसंस्कारे किञ्चिदुपयोगिनिर्णयः तत्र यम 49A, इति ब्रह्मानन्दीय प्रकरणे यतिसंस्कारोपयोगी निर्णय समाप्त ।

III Col —

53B, इति यतिसंस्कार कारिका समाप्ता ।

इति तोरोनारायण ब्रह्मानन्दीय सन्न्यासपद्धति समाप्ता ।

It begins —

अथ यतिविषय स्मृतय ।

सन्न्यासो ब्रह्मणा स्थान वैराग्यात प्रकृतौ लय ।

ज्ञानात कैवल्यमाप्नोति तिस्रस्ता गतयः स्मृता ॥ विष्णु ।

The Post Col —

नववसुगजचन्द्र विक्रमादब्दसखे १८८६।
युगधरनगचन्द्रे १७५४ शालिवाहात् समीये॥
हिमगिरिभवतीर्था मार्गशीर्षासितायां।
अलिखदिह सैन्ये मोद्गलि र्मायुरेश ॥
मार्गशीर्ष शुक्ल।

स १८८६

After the Post Col Statement there is, in a different hand, another short treatise entitled कलिसतरणोपनिषत

After the Yajurvedic Santipatha the Upanisad begins

द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं प्रति जगाम कथं नु भगवो गां पर्यटन् कलिं सतरं येयमिति स होवाच।

साधु पृष्टोस्मि सर्वश्रुतिरहस्य गोप्य तच्छृणु येन कलि संतरिष्यसि। भगवत आदिपुरुषस्य नारायणस्य नामोच्चारणमात्रेण निर्धूतकलिर्भवति।

Col —

इति कृष्णयजुर्वेदे कलिसंतरणोपनिषद समाप्तम्।

On the left hand upper corner of every leaf, there is written स० प०, which is the abbreviation of Sannyasa paddhati

On the obverse of the first leaf —

अथ तीर्थनारायणकृत सन्यासपद्धति लिख्यते।

On the reverse of the last leaf —

इति सन्यासपद्धति समाप्तम्।

1667

2975 सन्यासपद्धतिः। *Sannyāsa paddhati*

From Pratapa Nrasimha by Rudradeva Bhatta, son of Poro Narayana

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 20 Lines 14 on a page Extent in slokas 1000 Character Nāgara Date Samvat

1835. Appearance, old and discoloured. Complete in 26 leaves. The 14th and 15th are missing.

See L. 43, which describes the work under the name of *Yatisaṃskāra*, the funeral rites to a Yati, which forms the last of the topics.

It clearly follows Brahmānanda's work on the subject and quotes very often Bahvṛca Pariśiṣṭha and Smṛtyarthasāra.

Topics :—

10A, इति प्रतिष्ठान-पुरवासी तोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहे संस्कारप्रकाशे विदुरं प्रति सन्नासो ब्रह्मानन्दीय-पद्धत्यनुरुध्य उपासनाग्निमन्तं यजमानं प्रति तादृशं विधुरं प्रति च प्रयोगः ।

12A, अथ बौधायनानुसारी वैश्वानरेष्टिप्रयोगः ।

23A, इति बौधायन-शौनक-यमस्मृत्यनुसार्याचारानुसृष्टोतो-नारायणबलिप्रयोगः ।

24A, इति नागरखण्डानुसार्याचारानुसृष्टोत आराधनाप्रयोगः । अथ यतिसंस्कारे किञ्चिदुपयोगिनिर्णयः ।

The last Colophon :—

इति प्रतिष्ठानपुरवासी तोरोनारायणात्मज-रुद्रदेवकृते प्रतापनारसिंहाख्ये संस्कारप्रकाशे यतिसंस्कारे उपयोगिनिर्णयः ।

Post Col. :—

संवत् १८३५ वैशाख शुक्लैकादश्यां काशीनाथेन ।

1668.

2988.

Substance country made paper. 9¾×4¼ inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 360. Character, Nāgara. Appearance, discoloured. Date, Samvat 1863. Appearance discoloured. Complete.

All the leaves of the MS. contain the abbreviation सं प apparently for सन्नास पद्धति or सन्नास प्रयोग. But it relates to the obsequial rites for a hermit.

It begins:—

> प्रणम्य तथा मातं पितरं संसारमोचनम् ।
> आश्वलायनमाचार्यं मातरं पितरं तथा ॥
> विघ्नेश्वरं गुरुं चापि प्रणिपत्य यथाक्रमम् ।
> विरक्तानां च संन्यासप्रयोगस्तु निरूपित ॥
> इदानीं यतिसंस्कारः शास्त्ररीत्या निरूप्यते ।
> तत्र बौधायनः । यतिसंस्कारविधिं व्याख्यास्यामः ॥

First it explains the obsequial rites, then gives the details of their performance, from the burial to the last ceremony on the 12th day

8A, इति यतिसंस्कारप्रभृति-आराधनान्तोपयोगि-निरूपणम् ।

19B, *the last Colophon.—*

> इति नारायणप्रसादानुसार्याचार्यानुसृष्टपद्धतौ आराधनप्रयोगः ।

Ārādhana means the worship of the Yati on the 12th day from his death.

7B, एकादशेऽह्नि पार्वणश्राद्धं द्वादशेऽहनि आराधनमिति यतिसंस्कार पद्धतौ ।

It ends:—

> ब्राह्मणानाहूय पादप्रक्षालनपूर्वकं गन्धादिभिरभ्यर्च्य भोजयेत् ।

The Post Colophon Statement.—

> संवत् १८६३ ज्येष्ठ वद्य ४ भौमवासरे काश्यां आचार्योपनामक-
> शंभुनाथेन लिखितं स्वार्थं परार्थं च ।

1669.

3286. सन्न्यासपद्धतिः । *Sannyāsa-paddhati.*

Substance, country made paper ... inches. Folia—the first sixteen ...

... tury. Appearance discoloured.

Topics —

1B or 17B, यतेः सिद्धि प्राप्तस्य एकादशेऽह्नि पार्व्वणं तत्र प्रयोगः. 2B or 18B, पुत्रादन्य शिष्य कर्त्ता चेत् नद्यादौ यज्ञोपवीती एव व्यावान तर्पयामि . उद्दमेत्य प्राणानायम्य देशकालौ स्मृत्वा ब्रह्मीभूतस्य गुरो प्रयब्दादि श्राद्धाधिकारसिद्धर्थं [पार्व्वणश्राद्ध करिष्ये इति सकल्प्य, 4B or 20B, ततो द्वादशेऽह्नि नारायणबलि कुर्य्यात्। तत्र प्रयोग एकादशे द्वादशेवेति विहितकाले शुचि स्नात्वा देशकालौ सकीर्त्त्य ब्रह्मीभूतस्य गुरो सिद्धिदिनादारभ्य द्वादशे वेति विहितकाले शुचि स्नात्वा देशकालौ सकीर्त्त्य ब्रह्मीभूतस्य गुरो सिद्धिदिनादारभ्य द्वादशेऽहनि विष्णु केशवादि द्वादशरूपिणो गुरो सम्भावितसर्व्वपापक्षयपूर्व्वक विष्णुलोकावाप्तिद्वारा श्रीपरमेश्वरनारायण प्रीत्यर्थं नारायणबलि करिष्ये इति सकल्प्य, 5B or 21B, अग्न्याधानान्ते समिद्धमनाद्यक्रियमाणे नारायणबलिहोमे देवतापरिग्रहार्थमन्वाधान करिष्ये 9A or 25A, अथ वै पुरुषो नारायणो कामयतेत्यादिकानौपनिषद्भागान श्रावयेत्, 12A or 28A, नारायणबलिप्रयोग, 12A and 28A, अथ द्वादशाहे वा यथाचार समाराधन, 13A or 29A, अथ प्रकारान्तरे- णाराधनविधि, अथ त्रयोदशेऽहनि समाराधनविधिप्रारम्भ।

The Last Colophon in 14B —

इति सन्न्यासविधि समाप्ता।

1670

6507 **यतिपरमहंसाह्निक।** *Yatiparamahamsāhnika*

Substance country made paper 10×4¼ inches Folia 11 Lines 9 per page Extent in ślokas 400 Character modern Nagari Appearance fresh Complete

It relates to the daily duties of recluses, called Yati and Paramahansa

It begins —

श्रीगणेशाय नमः।

अथ यतीना परमहंसानामाह्निक लिख्यते।

स्नानं कुर्य्याद्यथाशक्ति यतिर्युक्त समाहितः ।—
तत अतारके काले तल्पमुखोत्थमयुत ॥ १ ॥
जानार्थे मृदमादाय दण्डचैव कमण्डलुं ।
अध्यावलोकयन् गच्छेदनुद्विग्नपदक्रमः ॥ २ ॥
गङ्गातीरं समासाद्य पाणिपादौ तु शोधयेत् ।
अथाचम्य मरुत् प्राणानायम्य प्रणमेज्जलम् ॥ ३ ॥
तीर्थाभिवादकौ दण्डमूलाग्राभ्यामनुक्रमात् ।
अप स्पृशेदभिरामेभिरिमं तद्विपर्य्ययात् ॥ ४ ॥

It consists of 141 verses in the anustup metre

End —

चतुर्दशभिरनन्त अत ऊर्द्धं तथैव च ।
प्रवरे सर्व्वलोकाश्च केशामूले व्यवस्थिता ॥ ४१ ॥
कथित मुनिमुख्यैस्तु क्षेत्र दण्डस्य लक्षणम् ॥

इति दण्डलक्षणम् इति आह्निक सम्पूर्णम ॥

1671.

2707 मण्डलदेवताः । *Mandala Devata*

Substance country made paper 7¾ × 4¼ inches Folia 8 Lines 7 on page Extent in slokas 50 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance discoloured Complete

Colophon —

इति मण्डलदेवता ।

It begins —

अथ मण्डलदेवता । तत्र मध्ये ब्रह्मयज्ञान गौः ॥ तत उदीचीमारभ्य वायवीमर्य्यन्त सोमादयो वायन्ता अष्टौ लोकपाला स्थापनीया । तद्यथा आप्यायस्व गोतमो गायत्री सोमा उत्तरे ईशाना वा । इत्यादि ।

On the obverse of the first leaf it is called "सर्व्वतोभद्र मण्डलदेवता".

1672.

2400

Substance foolscap paper 8¼×4¾ inches Folia 2 Lines 31 on a page Extent in slokas 50 Character, Nagara Appearance, discoloured

It contains directions for invoking various deities presiding over various parts of sacrificial circles called Sarvato-bhadra-mandala and Lingato-bhadra mandala

It begins —

अथ मण्डलदेवता । मध्ये ब्रह्मप्रधान गौतमो वामदेवो ब्रह्मा त्रिष्टुप ब्रह्मावाहने विनियोग ।

2A, लिङ्गतो भद्रे विशेष ।

असिताङ्गाय भैरवाय ॰ रुरुभैरवाय चण्डभैरवा ॰

मण्डले देवतावाहनम् ।

ॐ ब्रह्मणे स्वाहा सोमाय स्वा ॰ ईशानाय ॰ इन्द्राय ॰ till the end It closes with the following words —

खियज्ञदादिहोमशेष समापयेत् ।

1673.

6490 (1) सर्व्वतोभद्रदेवता । *Sarvato bhadra devata*

and

(2) लिङ्गतोभद्रदेवता । *Lingato bhadra devata*

Substance country made paper 10¼×5 inches Folia 6 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 100 Character Nāgari of the nineteenth century Appearance fresh but repaired Complete

(I) 5A, इति सर्व्वतोभद्रदेवता ।

Beginning —

अथ सर्व्वतोभद्रदेवतास्थापनविधिः ।

अथ गुरुमंत्रावेद्यां सर्व्वतोभद्रं लिखेत् ।

तन्त्रेयनप्रकारस्तु हेमाद्री स्कान्दे उक्त ।

• ततो यजमानान्वित आचार्य्य वेद्यां सर्व्वतो-भद्रे मण्डलदेवता स्थापयेत् । तद्यथा—

देशकालौ सङ्कीर्त्त्य अमुक[ो]ऽ[मुक]... प्रभ्रृतिमण्डलदेवता-स्थापन पूजनञ्च करिष्ये इति सङ्कल्प कृत्वा षड्दलम् मध्ये कर्णिकायां ॐ ब्रह्मयज्ञान • भूर्भुव स्व ब्रह्मणे नम ब्रह्माणमावाहयामि स्थापयामि । १ । कत्मग्नि—

(II) 5A, अथ लिङ्गतो भद्रे देवविशेष । तदाद्य पूर्व्वे ॐ नम कृत्स्ना॰, etc , etc

Colophon —

इति लिङ्गतो भद्रदेवता[ ] समाप्ता ।

After the colophon there are three lines

1674.

6166 **वारुणमण्डल ।** *Vāruṇa Maṇḍala*

Being an extract from Dāmodara Thākkura's work

Substance country-made paper 10×4½ inches Folia 5 Lines 14 to 15 on a page Extent in ślokas 200 Character Nāgara of the eighteenth century Appearance old and soiled Complete

Colophon —

इति दामोदरठक्कुरकृत निबन्धस्थो वारुणमण्डलप्रकार ।

On the drawing of a mystic circle dedicated to Varuṇa

Beginning —

श्रीरस्तु ।

मत्स्यपतौ मण्डलकरणं दर्शयति । षोडशारमिति । ततस्तत्र मण्डले कर्त्तव्ये अष्टदलात्मकपद्मगर्भं षोडशारचक्रं कुर्य्यात् तस्य परितो मध्यचक्रं चतुर्मुखं चतुर्द्वारं चतुरस्रं पीठाख्यं कुर्य्यात्, etc , etc

1675.

2669 *The Same*

Substance country made paper 10¾×5 inches Fol 3 Lines 18 on a page Extent in sloka 80 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance fresh Complete

The MS begins with the enumeration of the deities and their respective positions in the diagram of Varuna, in verses Then it proceeds to explain some tract on the subject of the drawing of Varuna mandala, of which it quotes *Pratikas* only The MS contains the diagram also

It begins —

अथ वारुणमण्डल देवतास्थापनम् ।
वारुणे मण्डले लेख्या पञ्चविंशतिकोष्ठगाः ।
मध्यकोष्ठे तु ब्रह्माणं सोममुत्तरकोष्ठके ॥ १
मित्रमीशानकोष्ठे तु इन्द्रं पूर्व्वेऽग्निकोणके ।
अग्निर्याम्ये यमं पूज्यो नैर्ऋत्ये निर्ऋतिस्तथा ॥ ॥

The first leaf is taken up with the enumeration of the deities and a figure shewing their respective positions in the diagram

Col —

इति वारुणमण्डलदेवताः ।

2A, *begins* —

वारुणमण्डलव्याख्या । अस्यार्थः । वदेति कर्णिकाकेशरदलाग्र वहिर्मण्डलात्मकं मण्डलं चतुष्टयमित्यर्थः । यत्तु क्वचित् कर्णिका केशरदलाग्रवहिर्मण्डलरूपं मण्डलपञ्चकमुक्तं तद्दलदलाग्रयोर्विभक्त देशस्थापनार्थं यदा चतुर्हस्तप्रमाणकं मण्डलं वारुणमण्डलं कुर्यात् ॥

It ends —

कपोलाः कोणिकाकोष्ठद्वयाः प्रत्येकं यथाशोभं त्रिवर्णभूषिताः कार्य्या वाह्ये सत्वापेक्षया वह्नि ।

Col —

इति वारुणमण्डलव्याख्या समाप्ता ।

The last leaf contains the diagram

On the obverse of the first leaf there are two figures under the heading —

सर्वतोभद्रशतपदं ब्रह्मासनमण्डल पद्मम् ।

1676

6256 *The Same*

Substance country made paper 8¼×4¾ inches Folia 2 Lines 9 on a page Extent in slokas 30 Character modern Nagara Date Samvat 1927 Appearance fresh Complete

On the drawing of the mystic diagram sacred to Varuna

Beginning —

श्रीगणेशाय नम । अथ षोडशार लिख्यते ।— चिपत्र चतुरस्र साधयित्वा प्रागग्रदक्षिणोत्तराभिर्नवरेखाभि तदेव चतुःषष्टिप कुर्यात् । तानि च पदानि प्रत्येक नवनवाङ्गुलानि सम्पद्यन्त तत्र बहिरन्त्यपङ्क्तिषु चतुर्दिक्षु पार्श्वयो कोष्ठकोणात् द्वद्व द्वय त्यक्त्वा मध्यकोष्ठानि चत्वारि मार्ज्जयित्वा तदुपरिपङ्क्तिषु चतुर्दिक्षु पार्श्वयो कोष्ठकोणात् त्रय त्यक्त्वा प्रतिदिश मध्यकोष्ठद्वय द्वय मार्ज्जयेत् । तेन चतुर्दिक्षु षट षट पदानि चत्वारि द्वाराणि सम्पद्यन्ते ।

Colophon —

इति इदमेव वारुण मण्डलमित्युच्यते ।

Post Colophon —

सवत १९२७ श्रावणमासे कृष्णपक्षे द्वितीया गुरुवासरे बालमुकुन्देन लिखित ।

1677.

9281–9282.

Substance, country-made paper 8×5 inches Folia, 5 (5–9) Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 50. Character Nāgara Appearance, tolerable Incomplete

This incomplete MS. contains in leaf marked 5, the concluding portion of *Sandhyāprayoga*, and the remaining leaves marked 5, 6, 7, 8 and 9 contain बलिवैश्वदेवनित्यश्राद्धविधि to the end of the Tarpaṇavidhi.

1678.

6460.

Substance, country-made paper 11×4½ inches Folia, 33 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 750 Character, modern Nāgara Date, Saṃvat 1915 Appearance, fresh Complete

Directions for the daily prayers of a Brāhmaṇa.

Beginning.—

श्रीगणेशाय नमः । अथ सन्ध्याप्रशंसा ।

तत्राह योगी याज्ञवल्क्य· ।

अत ऊर्द्ध प्रवक्ष्यामि सन्ध्योपासननिर्णयम् ।

अहोरात्रकृतैः पापैर्यागुपास्य प्रमुच्यते ॥

It ends by giving directions for the worship of Gāyattrī.

End :—

गायत्री परम जाप्यं गायत्री परमं तपः ।

गायत्रीजतविन्यासो विप्रो वेदषडङ्गवित् ॥

प्रापयित्वा मत्यलोकं कुलानामेकविंशतिं ।

ब्रह्मलोकमतिक्रम्य विष्णुलोकं स गच्छति ॥

इति गायत्रीविधान सम्पूर्णम् ।

Post Colophon:—

शुभं । राम । संवत् १८१५ अषाढ़मासे कृष्णपक्षे तिथौ ६ भगुवासरे ॥

1679.

9761 **सन्ध्यापद्धतिः ।** *Sandhyā paddhati*

Substance country made paper 8×3 inches Folia 16 Lines 5-6 on a page Extent in ślokas, 96 Character, Nāgara Date Sam 1917 Appearance old Generally correct Complete

पौषमासे शुक्लपक्षेऽष्टम्यां गुरुवासरे ।

सन्ध्यापुस्तकं लिखितं धनुषधारी ब्राह्मणेन ॥

ब्राह्मण संवत् १९१७ ।

1680

9832 **सन्ध्याविधिः ।** *Sandhyā-vidhi*

Substance country made paper × 3 inches Folia 12 Lines on a page Extent in ślokas 100 Character Nāgara Date Sam 1816 Appearance, tolerable Generally correct Complete

संवत् १८१६ समये कार्त्तिककृष्ण ४ भृगुवासरे लिखितमिदं पुस्तकं ।

1681

2976 **श्रीसूक्तविधिः ।** *Srī Sūkta vidhi*

Substance country made paper 10¼×5¼ inches Folia 9 Lines, 15-16 on a page Extent in ślokas, 300 Character Nāgara Date Samvat 1819 Appearance old and discoloured Complete

Colophon —

इति श्री (the name blurred over with ink) भट्टेन रचिता मत्स्योपेत श्रीसूक्तपद्धतिः सम्पूर्णा ।

Post Colophon —

संवत् १८१९ मिति भादो वदि १३ बुधवासरे लिखितं काश्यां मध्यमगङ्गा ।

Beginning :—

ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय प्रोषदन्तधावनादिकं कृत्वा स्नात्वा सन्ध्यादिकं कृत्वा गृहमागत्य, etc , etc , etc.

1682.

6511 श्रीसूक्तविधान। *Sri-Sukta-vidhana*

With the commentary by Vaidyanatha Payagunda

Substance country made paper 11×5 inches Folia, 13 Lines 9 per page Extent in slokas 200 Character, modern Nāgara Date Samvat 1961 Appearance fresh Complete

Śrīsūkta as used in ritual

Colophon ·—

इति श्रीमत्पायगुण्डोपाख्यमहादेवात्मज-वैद्यनाथविरचितं श्रीसूक्तविधानं सव्याख्यानं समाप्तम् ।

Post Colophon —

श्रीसंवत् १९६१ मी आषाढ़ सु दी ४ वार मङ्गल । मालवीय-बालमुकुन्दस्येदं पुस्तकं ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

सकलदुरितदात्रं पार्वतीप्रेमपात्रं ।

अरुणलसितगात्रं विश्वनाथैकपुत्रम् ॥

रचितविविधचित्रं हेमभूषाविचित्रं ।

मणिखचितसुगात्रं नौमि गणाख (?) पत्रम् ॥

The object of the work —

श्रियं प्रणम्य तत् सूक्तं विधियन्त्रादिसंयुतं ।

पायगुण्डो वैद्यनाथो व्याचष्टे बालतुष्टये ॥

चतुर्विधं श्रियः सूक्तं वेदभेदात्तु यद्यपि ।

हिरण्यवर्णामित्याद्यं भूतपत्रयर्चनादिमम् ॥

रथे अक्षेष्विति चतुर्ऋचं बोध्यं द्वितीयकम् ।

आयतीयं तृतीयं च चतुर्थमथ सप्तऋ ॥

श्रियं धातुर्मयि धेहि तथाप्याद्ये प्रतिष्ठिता ।
विष्णुधर्मोत्तरे प्रोक्तं जामदग्न्याय पृच्छते ॥
पुष्करेण द्विपेन्द्रैतत् प्रोच्यतेऽथ समासतः ।
एवं मन्त्रं समाचक्षे देवलक्ष्मीविवर्द्धनम् ॥
प्रतिवेदं यथाख्यं पादो यथान्यपातमज ।
श्रीसूक्तं प्रतिवेदस्थं ज्ञेयं लक्ष्मीविवर्द्धनम् ॥
अस्मिन् लोके परे वापि यथाकामं द्विजस्य तु ।
प्रतिवेदे समाचक्षे श्रीसूक्तं पुष्टिवर्द्धनम् ॥
हिरण्यवर्णां हरिणीमृचः पञ्चदश द्विज ।
श्रीसूक्तं कथितं पुण्यमृग्वेदे पुष्टिवर्द्धनम् ॥
रथे अश्वेषु वाजेति चतस्रस्तु तथा ऋचः ।
श्रीसूक्तन्तु यजुर्वेदे कथितं पुष्टिवर्द्धनम् ॥
श्रयतीय तथा साम सामवेदप्रतिष्ठितम् ।
श्रियं धातुर्मयि धेहि प्रोक्तमाथर्वणे तथेति ॥
तत्र हिरण्यवर्णामिति सूक्तं लिख्यते स्पष्टतायै ॥
हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णां रजतस्रजाम् ।
चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥ १ ॥

There are 15 Rks and 10 slokas, about the Phalasruti, making the number 25, after which the Vidhāna begins —

4B ब्राह्मे मुहूर्ते चोत्थाय आवश्यकं प्रातिविधाय च ।
स्नात्वा सन्ध्यादिकं कृत्वा गृहमागत्य तत्परः ॥, etc , etc

6A अलक्ष्मीपरिहारार्थं लक्ष्मीपुत्रादि-सिद्धये ।
श्रीसूक्तस्य जपं कुर्वे नित्यं नैमित्तिकं परं ॥

The commentary explains only the difficult and disputed portions of the ritual with much elaboration as in fol 7 —

अथ न्यासविषये किंचिदाह हृदयाद्यधिकरणक मन्त्रविशेषकर्मकन्यासे कार्ये यथा हृदयादिपदं षटकं भाति तथैवाङ्गुष्ठाद्यधिकरणक-तन्मन्त्रविशेषक-

.म्मिक-न्यासे कार्य्याङ्गुष्ठादिपदमपि षट्कं भवतीत्यंगुष्ठाभ्यां नमस्तर्जनीभ्यां इत्यादिन्यास इति तन्न सामगोवादितंत्रेः प्राग्दादिनिर्बधेन विरोधात् ।

77A इत्येवं कथितं सर्व्वं विस्तृतं तंत्रसंस्थितम् ।
बौधायनेन यत् प्रोक्तं तदथो लिख्यते स्फुटम् ।

अथातः श्रीकल्पं व्याख्यास्यामः ।, etc., etc.

In foll. 79B–97A, we have, in Tripatha form the Rks and the Phalaśruti ślokas, along with their commentary, at the end of which we have .—

पञ्चविंशत्यृचानाञ्च व्याख्यानं सप्रमाणकम् ।
यथामति मया प्रोक्तं प्रीयतां श्रीस्तनस्थितम् ।
अथ वक्ष्ये स्पष्टतायै प्रयोगं सप्रकारकम् ।
क्रमं प्रोक्तं पद्धतिस्थमादृत्य स्फुटं सादरम् ।

This portion is in prose

It ends :—

आनन्दकानननिवासि-जनाग्रगण्य-
श्रीविश्वनाथ-पदपंकज-षट्पदेन ।
श्रीवैद्यनाथ विदुषागकलापयुक्तं
श्रीसूक्तभाष्यममलं कृतमीशतुष्ट्यै ॥

1683.

3205. **मन्युसूक्तविधानम् ।** *Manyu-Sūkta-vidhānam.*

Substance, country made paper 8¼×4 inches Folia, 4 Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 80 Character, Nāgara of the seventeenth century Appearance, old and soiled Complete

It begins :—

अथ मन्युसूक्तविधानमापद्यते ।
यस्ते मन्यो इति सप्तम ऋचस्य प्रथम सूक्तं तपसो मन्युर्ऋषि मन्युर्देवता त्रिष्टुप् छन्दः इत्यादि ।

A ritual based on Rv. X 83. 84, each having seven Rks

1A, मद्यामृत्युपराभवार्थे द्वादशफलचं पुरश्चरणम्। मध्यमग्रत्युपराभवार्थे द्वादशसहस्रं। सामान्यमृत्युपराभवार्थे द्वादशशतम् भ्राह्मणेन तु प्रयोक्तव्यम्।

1684.

3269. *The Same.*

From Viniyoga-dipika.

Substance, country-made paper 10¾×5 inches Folia 6 Lines, 16 on a page Extent in slokas, 170 Character Nagara of the nineteenth century Appearance, discoloured Complete

3B. *Colophon* —

इति श्रीविनियोग-दीपिकायां मन्युसूक्तविधानम्।

Viniyogadipikā seems to be a ritualistic compilation, known only in this fragment The Manyusūkta is also given at the end For the Vidhāna see Cs Vol I, No 543

1685.

3015 दत्तपुत्रविधिः। *Datta putra vidhi*

Substance country made paper 10¼×4¾ inches Folia 7 Lines 7 on a page Extent in slokas, 100 Character Nagara in a modern hand Appearance fresh. Complete

On the ceremony of the adoption of a son

It begins :—

अथ दत्तपुत्रविधिः।

पुत्रकष्टे जाते फलप्राप्तौ दत्तपुत्रस्वीकारं कुर्यात्। तत्र ग्राह्या-ग्राह्यविवेकः। सपिण्डेषु गोत्रेषु भ्रातृपुत्रो मुख्यस्तदभावे अन्य-सपिण्डः सगोत्रस्तदसम्भवे त्वन्य तथापि दौहित्रभागिनेयौ वर्ज्यौ इति सर्वसम्मतमित्यादि।

1B, अथ पुत्रपरिग्रहविधिस्तत्रो बौधायनसूत्रे, 2A, अथ प्रयोग, 3B, आश्वलायनाना तु शौनकोक्तरीत्या प्रतिग्रहः कार्यस्तत्र मूलवाक्यानि संस्कार-कौस्तुभे श्रेयानि, 6A, अथ दत्तकस्य विवाहादावुपयोगि-गोत्रादि-निर्णयः, 7A.

Colophon :—

इति दत्तविधानं समाप्तम् ।
श्रीलक्ष्मीन्दसिंहशर्मणामस्तु ।

1686.

304. **आहिताग्नेरन्त्येष्टिप्रयोगः ।** *Āhitāgne-rantyeṣṭi-prayoga.*

Substance, country-made paper $9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 88. Lines, 10 on a page. Extent in ślokas, 1760. Character, Nāgara. Date, Sam 1819. Saka 1684. Appearance, old. Prose. Generally correct.

This is a chapter of Saṃskāra prakāśa, a comprehensive treatise on Vedic rites, called also Pratāpa Nārasiṃha. It relates to the observances on the death of both, who has kept the sacred fire, and who has not. A fragment of this chapter comprising 8 leaves only, is noticed in L. 38.

It ends thus :—

वक्ष्यमाणाहिताग्निदहनप्रकारेण श्मशानायतनं खनित्वा गर्त्ता-
दिकं च कृत्वा इत्यादि आहिताग्निवत् ॥ दग्धिप्रावाल्याङ्गतौ (?)
जुहुयादित्यत्र उपासनाग्नावेव ।

समाप्तमिदं पुस्तकं ।

संवत् १८१९ शके १६८४ चैत्रकृष्णभौमे शुभम् ।

After the date of the MS. follows in a different hand, Pālāśaprakṛtidāha which breaks off abruptly at पञ्चाम्टतमन्ते

87 A. इति प्रतापनारसिंहाख्ये संस्कारप्रकाशे अनाहिताग्नेरन्त्येष्टिप्रयोगः ॥
अथाश्वलायनाना ॥ अनाहिताग्नेरन्त्येष्टिप्रयोगः । प्रायश्चित्तादिपूर्ववत् ॥
पञ्चाम्टतमन्ते ।

1687.

6195 **आहिताग्निमरणविधिः ।** *Āhitāgni-maraṇa-vidhi.*

Substance, country made paper $10 \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 4. Lines, 12 per page. Extent in ślokas, 140. Character, Nagara of the nineteenth century. Appearance, fresh.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः।

अथाग्निहोत्रिमरणसमयादारभ्य दाहकर्म लिख्यते। तद्यथा अथ मुमूर्षौ साय होमानन्तर रात्रौ यजमानस्य मरणाशङ्कायां तदैवाग्नि विहृत्य प्रातर्होम कार्यं।

It ends abruptly

1688.

6134 **प्रेतमञ्जरी।** *Preta Manjari*

By Chatta Misra

Beginning —

श्रीगणेशाय नम

अथ निरग्नेरौर्द्धदेहिकेतिकर्त्तव्यताविधि।

नमस्कृत्य हयग्रीव जगत्कारणकारणं।

लिख्यते बालबोधाय श्राद्धपद्धतिमुत्तमाम॥

नानास्मृतिनिबन्धानां मतमालोक्य धीमता।

क्रियते छाडमिश्रेण सङ्क्षिप्ता प्रेतपद्धति॥

1689.

10140 **प्रेताधान।** *Pretadhana*

Subs country made paper 9¼×4 inches Folia 8 Lines 17 on a page Extent in sloka 160 Character Nāgarī of the eighteenth century Appearance old and discoloured Complete

On funeral rites

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः।

अथ प्रेताधानमुच्यते। यो ह्यश्वत्थ शमीगर्भ इत्यग्नी आदधाति। अस्माद्दृत्वाद्यादित्यभिमन्त्र्य आयु मे धेहीत्यस्य तद्भाव ओषि यया सदाहुते+ +श्मशान इत्यस्य वा लोप।(?)।

No colophon

1690.

6129 अन्त्येष्टिपद्धतिः । *Antyeṣṭi-paddhati.*

By Devanātha, son of Prāṇanātha.

Substance, country-made paper 10¾×4½ inches Folia, 60 Lines, 9 on a page. Extent in slokas, 1200. Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, old and worn out Complete

Beginning:—

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रणम्य परमात्मानं गणेशं कामदं शुभम् ।

सर्व्वेषामुपकाराय तनोम्यन्त्येष्टिपद्धतिम् ॥

आसन्नमरणं पित्रादिकं ज्ञात्वा पुत्रादिभिस्तीर्थे नीत्वा प्रायश्चित्तं कारयेत् ।

End:—

ग्रन्थाननेकानालोक्य प्राणनाथस्य सूनुना ।

देवनाथेन रचिता कारयामन्त्येष्टिपद्धतिः ॥

Colophon:—

इति श्रीप्राणनाथात्मज-देवनाथ-विरचिता अन्त्येष्टिपद्धतिः समाप्ता ।

1691.

245A. अन्त्येष्टिपद्धतिः । *Antyeṣṭi paddhati.*

Substance, country-made paper 10×4½ inches Folia, 81 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 1350 Character, Nagara Date, Saṃ 1885 Appearance, fresh Complete

A priests' manual for all the obsequial rites to be performed from the day of death to the end of the year, including Sahamaraṇa or cremation of females along with their deceased husbands

The forms of the ceremonial are, however, different from the forms in vogue in Bengal.

It begins.—

श्रीगणेशाय नम ।

अन्तिष्टीपद्धति । सर्व्वेषामुपकाराय तनुतेऽन्त्येष्टिपद्धति । १ ।

आ[स]न्नमरणं पित्रादिकं ज्ञात्वा पुत्रादिभि ॥ अथ स्मार्त्तास्तता-

धानम् ॥ अ[ा]चमनम् ॥ प्राणायाम । अद्येत्यादेव गुण विशिष्टायां पुण्यतिथौ ॥ अमुकस्य गोत्रस्यामुकप्रेतस्य उच्छिन्नाग्निदा हार्थं स्मार्त्तस्थलाधान करिष्ये ॥ अरण्योरदर्शनेन प्रेतपाणि हुत्वा अयन्त (Rv III, 29, 10) इति समारोपमन्त्र पुत्रादिर्जपेत्। अयन्ते योनि ऋत्विय यस्मात्कार मन्त्रत् ॥ (?) आवसथ्याग्नि पश्चाद् यस्याग्ने जुह्वतो इति मन्त्रेण मथिला आवसथ्याग्नि स्थापन । स च मन्त्र ।

यस्यामोऽग्ने जुह्वतो मासकामा
सङ्कल्पयन्ते यजमानग्राम ।
जरा नु ते हविषत् पादशायते
स्वर्गं लोकेभिमन्त्वे प्रेतये नु ॥

इति मथन-मन्त्र ।

It ends —

अथ द्वादशाहे सपिण्डीकरणश्राद्धे तन्मध्ये आसन भाजन प्रद च्छिद्यान्यूनातिरिक्तन्तत् सर्व्वं परिपूर्णतास्तु । अस्तु परिपूरण आम न्द्रैरिन्द्र दान इत्यामेव गोत्तवेद(?)तेषां वा उभयतो ग्रासयति अनेन सपिण्डश्राद्धयज्ञेन पीतर स्वरूपी ज यस्य स्मृत्वा(?)अच्युताये नम (?) गयाये नम गदाधराय नम पुण्डरीकाक्षाय नम विष्णवे नमः । गयाकृतश्राद्धफलमस्तु ।

Col —इति श्रीसपिण्डीकरणश्राद्धयज्ञप्रयोग ॥ ६ ॥ मितौ कुवार सदि ८ स १८८५ ।

The MS has at the beginning two leaves which begin —

श्रीगणेशाय नम अथ शाला अथेन प्राम्पादयति, etc

End — ओं अमो ह वै देवाय हृत कुम्भेषु तस्मा एतदह?? सन्नद्धयन्ति च्छिद्रेण इस रुद्र लुब्धोदिति तस्माद्दराग्गो गाव उपानह्वा उपमुच्यते।

इति शाला समाप्तः।

शुभमस्तु । श्रीराम ।

The subjects treated of —

इति सङ्क्षेपतः सपृगमनविधि —6B, अथ पञ्चकमरणविधि —6B, इति पञ्चाहुति :—7B, इति ब्रह्मपुराणोक्त पञ्चकविधानम् —9A, अथ

पञ्चदानम् —11A, इति प्रथमदिनकृत्यम् —16A, अथ अस्थिसञ्चयनविधि —16A, अथ अस्थिसञ्चयनश्राद्धविधि —17B, इति द्वितीयदिन विधि —21A, अथ तृतीयदिनकृत्यम् —21A, अथ चतुर्थदिनकृत्यम् अथ पञ्चमदिनकृत्य —21B अथ षष्ठदिनकृत्यम् —22A, अथ सप्तमेऽह्नि कृत्यम् —22A, अष्टमदिनकृत्यम् —22B, अथ नवमदिनकृत्यम् —23A. अथ दशाहबलि —23B, इति दशाहविधि —24B, अथ एकादशाह कर्त्तव्यता लिख्यते —24B, अथ विष्णुतर्पणम् —26A, इति वृषोत्सर्ग —37A, अथ महैकोद्दिष्टश्राद्धम —37A, अथ रुद्रगणश्राद्धम् —39A, अथ महैकोद्दिष्टश्राद्धे दानानि —39A, इति उत्क्रान्तिधेनुदानम् —40A अथ रूपधेनुदानम —40A, इति ऋणधेनुदानम् —41A, अथ पद दानम् —41A, अथ इक्षुमर्द्दनौकादानम् —41B, अथ तिलपात्र दानम् —42A, अथ घृतपात्रदानम् —42A, अथ लवणदानम् —42B, अथ लोहदानम् —43A, अथ कार्पासदानम् —43A, अथ तैलदानम् —43B, अथ सप्तधान्यदानानि —43B, इति व्रीहि —44A, इति यव दानम् —44B, इति गोधूमदानम् —44B, इति मुद्गदानम् —45A, इति माषदानम् —45A, इति प्रियङ्गवदानम —45B, अथ तिलदानम्, 45B, अथ दशदानानि —45B अथ गोदानप्रयोग —46A, अथ भूमिदानम् —46A, अथ तिलदानम् —46B, अथ हिरण्यदानम् —46B, अथ आज्यदानम् —47A, अथ वस्त्रदानम —47A, अथ धान्य दानम्, 47B, अथ गुडदानम् —47B, अथ रौप्यदानम् —48A लवदानम् —48A, अथ चतुर्द्दशउपदानानि —48B, अथ अन्नदानम् —48B, अथ उदकदानम् —49A, अथ उपानद्दोदानम —49A, अथ कमण्डलुदानम् —49B, छत्रदानम् —49B, अथ वस्त्रदानम् —50A, अथ यष्टिदानम् —50A, अथ लोहदण्डदानम् —50A, अथ अमीष्टिकादानम् —50B, अथ दीपदानम् —50B, अथ तिलदानम् —51A, इति ताम्बूलदानम् 51B, इति चन्दनदानम् —51B, अथ पुष्पदानम् —52A, अथ शय्यादानम् —52A, अथ गजदानप्रयोग —53A, इति रथदानम् —53B, अथ शिबिकादानम् —55B, इति महिषीदानप्रयोग —57B, इति मृषदानप्रयोग —59A, अथ दासीदानप्रयोग —

59A इति कपिलाधेनुदानम् — 60A अथ पापधेनुदानम — 60A अथ दर्पणदानम — 60B इति कृष्णवस्त्रदानम — 61B अथ उपानदानम् — 61B अथ उपवीतिदानम — 62A अथ छत्रादि दानम — 62B कर्पूरदानम — 63A इति केशरदानम — 63A अथ कस्तूरीदानम — 63B इति गोपीचन्दनदानम — 64A अथ तुलसीदानम 64A अथ कुष्माण्डदानम — 64B अथ ताम्बूलकरण्डदानम — 64B इति हरिद्रादानम 65A इति सौभाग्यद्रव्ययुक्तशूर्पं दानम् अथ सत्यव्रतार्थं द्वादश कुम्भ दानम 65B

Then follow Masika Sradhas —

अथ सपिण्डीकरणोचित 68B

The rest is taken up with Sapindikarana

1692

245B **अन्त्येष्टिप्रयोग ।** *Antyesti prayoga*

Substance country made paper 9×4 inches Folia 7 Lines on a page 14 Extent in slokas 600 Character Nagari Appearance old Incorrect

Anonymous

Beginning —

श्रीगणेशाय नम ।

सङ्कल्प्य अपसव्य अमुकगोत्रस्य अमुकप्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्त्यर्थं उत्तम लोक प्राप्त्यर्थं प्रथमेऽहनि ऊर्ध्वाच्छिष्ट उभयोपि(?) अधरो च्छिष्टस्पृष्टास्पृष्टमरजनित(?) प्रत्यवाय परिहाराय औद्धदेहि क्रियाधिकाराय मरणासन्नकाले स्पृष्टास्पृष्टसकलदोषपरिहाराय प्रायश्चित्तं गोप्रदानं करिष्ये । आत्मशुद्धिद्वारा पितादे ऊर्ध्वदेहिकक्रियाधिकारसिद्ध्यर्थ कृच्छ्रत्रयप्रायश्चित्त मृतकाले ऽहमाचरिष्ये

यानि कानि च पापानि च ब्रह्महत्यासमानि च

केशानाश्रित्य(?)तिष्ठन्ति तस्मात् केशान् वपाम्यहं

इत्यादि

End —

वे ममान[?] गोत्राणां वसुरूपाणां द्वादशेऽहनि सपिण्डीकरणं श्राद्धे पिण्डप्रदानेन नियच्छ गोत्राणां[रुद्र]रूपाणां द्वादशेऽहनि

सपिण्डीकरण-श्राद्धे पिण्डप्रत्यवने नियच्छ गोत्राणामादित्यरूपाणां द्वादशेऽह्वनि सपिण्डीकरणश्राद्धे पिण्डप्रत्यवने नि नियच्छ (?) पुनः समस्ता[ः] पितरः अत्र समर्पयामि गन्धं समर्पयामि अक्षतान् समर्पयामि पुष्पं समर्पयामि, धूपं समर्पयामि, दीपं समर्पयामि, नैवेद्यं समर्पयामि, फलं समर्पयामि, फलताम्बूलदक्षिणां समर्पयामि। गोत्राणां वसुरुद्रादित्यस्वरूपाणां द्वादशेऽह्वनि सपिण्डीकरणश्राद्धे एतानि।

Here the MS. breaks off abruptly.

The subjects treated of are gleaned below from the *Sankalpas* or the solemn vows—

दहनश्राद्ध, 1B: अस्थिसञ्चयनश्राद्ध (अस्थिसंचेनश्राद्ध ?) 3B; पिण्डप्रदान, 5B: प्रेताय यमाय पिण्डप्रदानम्, 6A; पुरकपिण्डप्रदानम्, 9A; तिलतोयपात्रदानम्, 10B; नामसहितकुम्भदानम्, 11A: उष्णोदकैस्तर्पणम्, 12A: विष्णुपूजनम्, 14A, मध्यैकोद्दिष्टश्राद्ध, 14B: मध्यैकोद्दिष्टश्राद्धे पिण्डप्रदानम्, 16B; सपिण्डीकरणश्राद्धम्, 20B: सपिण्डीकरणश्राद्धे आसनदानम्, 22B; सपिण्डीकरणश्राद्धे पिण्डप्रत्यवनेजनम्, 26B:

1693.

1928 औद्र्ध्वदैहिकम्। *Aurddhva daihika*

Substance, country-made paper 9×4 inches Folia, 15 Lines, 9 on a page Extent in slokas, 270. Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, old and faded

On obsequial rites

Begins:—

अथ दाहसाधने अग्नौ विरुद्धवचनाना व्यवस्थोच्यते। तत्र मदनरत्ने वृद्धयाज्ञवल्क्यः।

आहिताग्निर्यथान्याय दग्धव्यस्त्रिभिरग्निभिः।

अनाहिताग्निरेकेन लौकिकेनेतरो जनः॥

अनाहिताग्निः केवलं स्मार्ताग्निः इतरः श्रौतस्मार्ताग्निरहितः

10A, अथ भारद्वाजसूत्र लिख्यते, 10B, अथ आहिताग्नेराश्वलायनोक्तदाहविधि, 13A, इति मासिकदाहविधि. 14A, अथ महाग्निन औद्धदैहिकविधि। त्रिस्थेश्वरीये बौधायनप्रोक्तो। यतीनां प्रेतसंस्कारविधि व्याख्यास्याम॥

The later authorities consulted

1B, सूत्रार्थसार., 2A, नारायणवृत्ति, 2B, आपस्तम्बीय भाष्यकार, 8A, ओरङ्गकृत-प्रेताधानप्रयोगः, 8B. त्रिकाण्डमण्डनम्, देवयाज्ञिक। 10B, प्रायश्चित्तप्रदीपः।

1694.

3006 विच्छिन्नाग्नेरनाहिताग्नेश्च मृतस्य अन्याधानपूर्व्वक-दाहविधिः।

Vicchinnagne rana hitagnesca mrtasya Agnyadhana purvaka daha vidhi

Substance country made paper 10×4½ inches Folia 10 Lines, 9 on a page Extent in slokas 250 Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

The object of the work —

अथ बहुकाल विच्छिन्नाग्नेरनिहोत्रिण पुनराधानेऽकृतेऽकस्मा

न्मरणे सूत्रान्तरोक्त मृताग्न्याधान दाहा[दि]विधिरुच्यते।

Colophon —

इति विच्छिन्नाग्नेरनाहिताग्नेर्मृताग्न्याधानपूर्व्वक दाहविधि।

Then a few lines more in a different hand on the same subject

1695.

5995 अनाहिताग्नि-दर्शश्राद्धप्रयोगः। *Anahitagni*

Darsa Sraddha-prayoga

Substance country made paper 10½×5 inches Folia 1 Lines 12 on a page Character Nagara of the eighteenth century Appearance old discoloured and worn out Complete

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः। श्रीनकुलिवागीश्वर्य्ये नमः। श्रीमद्दियलक्ष्मी-नृसिंहाय नमः।

अथ दर्शश्राद्धप्रयोगोऽभिधीयते।

नत्वा नृसिंहं पितृयज्ञदर्शश्राद्धद्वयस्य यतिपङ्क्तियोः।

अनाहिताग्नेः स्मृतियुक्तप्रयोगो बुभुत्सुबोधाय विधितृनतेऽसौ॥

कर्त्ता पूर्व्वेद्युः पूर्व्वाह्णश्राद्धाय द्रव्याणि सम्पाद्य उदूखलमूषलादि-गृहोपकरणानि प्रोक्षयित्वा निरामिषं सकृदेव भुक्ता पूर्व्वाह्णलक्षणान् ब्राह्मणान् निमन्त्रयेत्॥ तत्राय क्रमः।

End —

अग्नौ-करण-ब्राह्मणभोजन-पिण्डदानरूप-कर्मत्रयात्मकमनेन-श्राद्धेन मम पितृणामक्षय्य पिण्डदारा श्रीपरमेश्वरः प्रीयता मित्युक्ता॥

1696.

3220 पिण्डपितृयज्ञ। *Pinda-pitr-yajna*

Substance country-made paper. 8 × 4 inches. Folia 13. Lines 8 on a page. Extent in ślokas 150. Character Nāgara of the eighteenth century. Appearance discoloured. Complete.

It begins —

तान्यष्टौ पार्व्वणं पूर्व्वेद्युरष्टम्यामन्वष्टक्य मासि मासि काम्य आभ्युदयिकमेकोद्दिष्टं चेति। पर्व्वणमावास्याया भव पार्व्वणं तदा ह्यिताग्नि पिण्डपितृयज्ञं कृत्वा करोति। अनाहिताग्नेस्तु तदितरेण व्यतिषज्यते॥ यत्रादौ पितृयज्ञो यावदिध्माधानादथ पार्व्वणं ब्राह्मण पञ्चौचाद्याच्छादनान्त पुन पितृयज्ञ आमेक्षणानुप्रहरणात् पुन पार्व्वणमातृपितृज्ञानादयोभयत्रैव क्रमेण समापयेदेष व्यतिषङ्गस्त मिम उदाहरिष्याम। इत्यादि

It ends —

प्रत्याब्दिकादीनि मासि श्राद्ध यदि पर्व्वणि स्यात्तदा तत् पार्व्वणं तेन विकल्पते काम्य चेत् क्रियते तदा पार्व्वणं मासि श्राद्ध च तेनैव सिध्यत॥

1697.

10219. कोकिलमत । *Kokila-Mata.*

Substance, country made paper. 10×6 inches. Folia, 6 of which the first is missing. Lines, 15 on a page. Extent in ślokas, 1 0. Character, Nāgarī. Date, Samvat 1678. Appearance, old and worn out.

Colophon :—

इति कोकिलमतं ।

Post Col. .—

सवत् १६७८ वर्षे चैत्र सुदि ४ बुधे दीसावाल्लभ अनन्त कायो सवराजपुरमध्ये लिखितम् ॥

5A. कोकिलपक्षे ॥ अन्वष्टकासु द्विपार्व्वणं श्राद्ध प्रकर्त्तव्यम् । पितृ पितामह प्रपितामहाः ॥ मातृमातामह प्रमातामहा ॥ इत्यमेव वृद्धौ वृद्धिश्राद्धे। दर्शे वामावास्यायामपरपक्षे च ॥ एकमेव क्षयेऽहनि ॥ पितुर्वा मातुर्वा सवत्सरेऽहनि एकमेव पार्व्वणं ॥ अन्ये केचिद्दर्शमाभिधात् वृद्धौ वृद्धाममश्राद्धमाऊ । तदयुक्तं ॥ यतोऽस्ये एतद्दयनि ॥ आभ्युदयिक षटपितृमेव कुर्यात् ॥ कोकिलपक्षे तृतीयपार्व्वण-निषेधात् ॥ यत् य+ +वक्ष्यति ॥

कोकिलस्य यथापक्षे श्राद्धं कुर्याद्विपार्व्वणम् ।

गयावृद्धौ न दातव्य तृतीयन्तु कदा च नेति ॥

Antiquity of the Kokilāmata

6A, तथा कर्कभाष्ये ।

मातृमुख्यं सदाकाल कोकिलामतमीदृशम् ।

वृवतोन्येषु देशेषु निवसन्तस्य वाजिन ।

आभीरा वणिजोपीत्य श्राद्धं कुर्व्वन्ति यत्नत ।

मातामह्या मातृमुख्य मगोपालप्रसिद्धित ॥

It refers to the rules of Srāddha according to a particular school, called *Kokilamata*

1698.

3243 काम्यवृषोत्सर्गप्रयोगः । *Kāmya Vṛṣotsarga-prayoga*

Substance country-made paper 9½×4½ inches Folia 8 Lines 9 on a page Extent in ślokas 27 Character Nagar of the nineteenth century Appearance discoloured Complete Date Samvat 1 67

It begins —

अथ काम्यवृषोत्सर्गविधि भविष्योत्तरे ।
वृषोत्सृष्ट पुनात्येव दशातीतान् दशावरान् ।
वृषोत्सर्ग पितृणा तदवश्य समुदाहृतम् ॥

It ends thus —

प्रयोगारम्भात् पूर्व्वमेव वत्सतरीणां दोहन अन्ते तदीयपयसि ब्राह्मणभोजनार्थं पायस श्रपण विधानात्। शेष यथासूत्र पौराण गोपसङ्कारेण कार्य्यम् ।(?)

Colophon —

इति वृषोत्सर्ग समाप्त ।

Post Colophon —

सवत् १८६७ ज्येष्ट कृष्णात्रयादश्या गुरुवार ।

1699.

3285 *The Same*

Substance country made paper 8×4 inches Folia 7 Lines, 9 on a page Extent in slokas 40 Character Nagari of the early eighteenth century Appearance, discoloured Complete

The *Samkalpa* runs thus —

देशकालौ सकीर्त्य मम कायिकादि समस्त दोष परिहारद्वारा आकल्प सन्तानाविच्छेदाय वृषोत्सर्ग करिष्ये। तदङ्ग स्वस्ति पुण्याहवाचन मातृकापूजन नान्दीश्राद्ध आचार्य्यादिवरण च करिष्ये। आदौ निर्व्विघ्नतासिद्ध्यर्थं गणपति पूजन करिष्ये ।

It ends —

वृषोत्सर्गसाङ्गतासिद्ध्यर्थं तिलानुदकुम्भ गा वासो हिरण्यञ्च दद्यात्। ब्राह्मणभोजन भूयसीं [दक्षिणा] दद्यात् ।

Colophon —

इति वृषोत्सर्गप्रयोग ।

1700.

3298. नीलवृषोत्सर्गपद्धतिः । *Nila-Vṛṣotsarga-paddhati.*

Substance, country made paper 10×4½ inches. Folia, 8. Lines, 11 on a page. Extent in ślokas, 200. Character, Nāgara. Date, Samvat 1825. Appearance, discoloured. Complete.

No Colophon.—

The date of the manuscript:—

सवत् १८२५ मिति माघवद्य द्वितीया लिखितम् । प्राननाथ-हस्ताक्षरपुस्तकं समाप्तम् ।

In a different hand:—

इद पुस्तकमाचार्योपनामक-गोपालभटात्मजप्राणनाथस्येदं पुस्तकम् । स्वार्थे न तु परार्थम् ।

The Saṃkalpa runs:—

1A. मम अमुककामनासिद्ध्यर्थं ममस्वपितृणां विष्णुलोकावाप्त्यर्थं ओपरमेश्वरप्रीत्यर्थं नीलवृषोत्सर्गाख्यं कर्म करिष्ये ।

The description of the Nīlavṛṣa:—

1A. लोहितो यस्तु वर्णेन मुखे पुच्छे च पाण्डुरः ।
श्वेत खुरविषाणाभ्यां स नीलो वृष उच्यते ।

1701.

8236. नारायणबलिप्रयोगः । *Nārāyaṇa-bali-prayoga.*

Substance, country made paper 9½×4½ inches. Folia, . Lines, 7 on a page. Extent in ślokas, 80. Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, fresh. Complete.

It begins:—

शुक्लैकादश्यां नदीतीरादिशुचिदेशे स्नानादिनित्यक्रियान्ते प्राणायामान्ते तीर्थादिसंकीर्तनान्ते मदीयकुमाभिवृद्धि-प्रतिबन्धकस्य प्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्त्यर्थं नारायणबलिं करिष्ये इति सकल्प्य तदादौ विष्णुपूजन करिष्ये ।

Colophon :—

इदं पुस्तकं नारायणबलि-प्रयोगः समाप्तः ।

1702.

5791. **नारायणबलिः** । *Nārāyaṇa-vali.*

Substance, country-made paper 9¾×4 inches Folia, 10 Lines, 7, 8 on a page Extent in ślokas, 192. Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Every leaf is marked, on the reverse, ना यण on one side and वलि on the other.

The Srāddha of a yati consists in Nārāyaṇa-Vali, or offerings to Nārāyaṇa on the 12th day after death, in the belief of the identity of Nārāyaṇa and the deceased yati.

Beginning :—

श्रीगणेशाय नमः ।

ततः कर्त्ता सिद्धिं गतस्य ब्रह्मीभूतस्य नारायणरूपिणो द्वयर्थ तर्पणं करिष्ये ।

5A, ततो द्वादशेऽह्नि नारायणबलिं कुर्यात् । तत्र प्रयोगः ।

12B, इत्याथर्व्वणशाखोक्तनारायणोपनिषत् समाप्ता ।

14A, इति बौधायन-शौनकयमस्मृत्यनुसार्य्याचारानुष्ठानीतो नारायणबलि-प्रयोगः । अथ द्वादशे वा यथाचार-समाराधनम् ।

Last Colophon :—

इति नागरखण्डानुसारेण आराधनप्रयोगः समाप्तः ।

1703.

6258.

Substance, country made paper. 8×4 inches Folia, 3 to 12, of which the 9th and 10th are missing Lines, 7 on a page Extent in ślokas 100, as stated at the end of the manuscript. Character, modern Nāgara Appearance, fresh

Two works

I. 6A. इति नारायणबलिः समाप्तः ।

The Samkalpa or resolution runs —

3B, अमुकगोत्रस्यामुकप्रेतस्य आत्मघात्या पापदिलादिजनित पापन्यसद्वारा मौर्द्धदेहिकसम्प्रदानयोग्यतासिद्ध्यर्थं नारायणबलिं करिष्ये ।

II —नागबलि by Gopinatha, son of Madhava

Colophon —

इति श्री प्रौबमाधवामिहोत्रसुत प्रौब गोपीनाथकृत नागबलि प्रयोग समाप्त ।

Post Colophon —

ग्रन्थसंख्या १०० । इद पुस्तकं सदाशिवभट्टेन लिखितं स्वाय परोपकारार्थम् ।

Beginning in 6A —

भविष्ये युधिष्ठिर ।

छाया छाया महायोगिन् त्वया केन हेतुना ।
विविधोपद्रवा कुष्ठदद्रुपामादिभिर्विभो ॥
सन्तान-प्रतिरोधश्च कृपया तद्वदस्व मे ॥
कृष्ण उवाच ।
शृणु पार्थ प्रवक्ष्यामि लोकानां हितकाम्यया ।
यत् पृष्टं हि त्वया राजन् तन्निदानमशेषत ॥
जन्मान्तरेऽथवैतस्मिन् कृत सर्पवधो हि वै ।
तेषामुपद्रवा ह्येते जायन्ते नात्र संशय ॥
कार्यो नागबलिस्तेषु सर्पसंस्कारपूर्वकम् ।
सिनीवाल्यां पौर्णमास्यां पञ्चम्यां कारयेत्तत ॥
अश्लेषानक्षत्रे(च) प्रकर्त्तव्यमन्यस्मिन् (मन्यस्य)वा तु कारयेत् ॥
इति शौनक ।

तत्रादौ चतुर्थ्यां कृष्णाणि पूर्वोत्तराङ्गसहितानि कृत्वाचम्य प्राणानायम्य

मया मदीयपुत्रकलत्रादिभिर्वा इह जन्मनि जन्मान्तरेषु वा ज्ञानतोऽज्ञानतो वा यः कृत सर्पवधस्तज्जनितपापोपशमनद्वारा

कुष्ठादापस्मारनिम्मित्तर सर्पमोक्षमलोकप्राप्तये मदग्राना सर्पबाधा निवृत्तर सर्व्वमपाधिनापर्श्रीमन्नन्तस्य प्रीतये यथाज्ञान यथामिलितोपचारैः सर्पसंस्कारपूर्व्वकं नागबलि अहं करिष्ये ।

It ends —

नाना ग्रन्थान समालोक्य गोपीनाथः शिवाश्रय ।
मन्तोधाय विविदुषां व्यकरोत प्रेतदीपिका ॥
आदित्यान्तपर्यन्तं आलोक्येय विचक्षणः ।
विचार्य्य सदा प्रयुञ्जीयममाश्रिय ॥ (?)

1704

6259

Substance country-made paper 10×4½ inches. Folia 17. Lines 9 on a page. Extent [illegible] ślokas. Character Nāgarī. Date Śaka 1746. Appearance fresh. Complete.

Two works

I —2A इति नारायणबलिप्रयोग ।

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

अथ नारायणबलि प्रारम्भः ।

कर्ता शुक्लैकादश्यां नदीतीरादिशुचौ देशे स्नानादिनित्यक्रियान्ते आचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य मदीयकुलाभिवृद्धि प्रतिबन्धकस्य प्रेतस्य प्रेतत्वनिवृत्त्यर्थं नारायणबलि करिष्ये ।

इति सङ्कल्प्य

II —अथ नागबलि (By Gopinātha Dikṣita) तत्र शौनक

अथ वक्ष्यामि सर्पस्य संस्कारविधिमुत्तमम ।
सिनीवाल्यां पौर्णमास्यां कारयेद्विधिवत्ततः ॥
पञ्चम्यामथवा कुर्य्यादश्लेषायुग्दिनेऽथवा ।
कृतसर्पवधो विप्र पूर्व्वजन्मनि वा यदि ॥
स्नात्वागत्य ततो ब्रह्मदण्ड दद्याद्विजातय ।
वध प्रख्यापयेच्चापि चरेत कृच्छ्रचतुष्टयं ॥

तथेऽस्मिन् मन्वन्ति कृते लोष्टदखं दिनत्रये।
दद्यात् पापविशुद्ध्यर्थं श्रोत्रियाय कुटुम्बिने॥
विप्राय दद्यमूल्यं वा ह्यभावे सति दापयेत्।
साक्षाद्दद्यात् कर्म्मकर्त्तुरेतदेव प्रदापयेत्॥
... .
... .

4A, अथ प्रयोगः।

गुरुशुक्रास्तादिरहिते काले ऽयनद्वयेऽपि पौर्णमास्याममावास्यायां वा पञ्चम्यामश्लेषायुक्तदिने वा कुर्य्यात्। तत्राधिकाराय चतुर्द्दशकृच्छ्रात्मक प्रायश्चित्त चरेत्।

Colophon.—

इति गोपीनाथ दीक्षितप्रयोगे पुत्रोत्पत्तौषपाय (?)

Post Colophon —

स्वार्थं परार्थम्। शके १७४६ मन्मथनाम सम्वत्सरे मार्गशीर्षमासे शुक्लपक्षे एकादश्यां तिथौ गुरुवारे तद्दिनपुस्तक समाप्तम्। रामभुतेन लिखितम्। श्रीगजाननार्पणमस्तु। श्रीशाम्बार्पणमस्तु॥

1704A.

8377 श्राद्धकृत्यप्रदीप।

By Gopatha Hotla

Substance country made paper 10 × 4 inches Folia 71 Lines 9 on a page Extent in slokas 1820 Character Nāgari of the eighteenth century Appearance, old and discoloured Complete

A Comprehensive work on Srāddha.

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः।

गुरूपदेशं मुनिवाक्यबोधात् मता समाचारपथं विदित्वा।
श्रीहोरिलो मन्दधियां हिताय वक्ति स्फुट श्राद्धविधिप्रभेदान्॥
आदौ श्रद्धा श्राद्धफलं श्राद्धकाल स्ततो हविः।

पुष्पधूपादिकथनं ब्राह्मणानां परीक्षणम् ।
उद्देशः पार्व्वणविधेर्निमन्त्रणमनन्तरं ।
कर्त्तुर्भोक्तुश्च नियमा विश्वेदेवविवेचनम् ॥
कथनं चार्घ्यपात्राणां मन्त्रस्य परिवेषणं ।
पिण्डदानादिकं पिण्डप्रतिपत्तिरनन्तरं ॥
आमश्राद्धं तथा जीवत्पितृकश्राद्धनिर्णयः ।
श्राद्धं द्विपितृके तावत् पुत्रिकायाः सुतेन वा ॥
एकोद्दिष्टवृद्धिनियतीर्थश्राद्धानि च क्रमात् ।
अथ प्रेतस्य निर्हारि साग्निप्रेतस्य संस्कृतिः ॥
अग्न्यारोपणमन्त्रोक्तं तिथिवारविधिसंयुतं ।
रजस्वलासूतिकयोर्गर्भिण्याश्चैव संस्कृतिः ॥
पञ्चके संस्कृतिश्चैव तोयदानविधिस्ततः ।
अधिकारिविवेकोऽथ प्रेतपिण्डादिकं तथा ॥
प्रवेशाशौचनियमावस्थिसंचयनं ततः ।
अस्थिक्षेपोऽथ गङ्गायामाशौचान्तविधिस्ततः ॥
दाहः पर्णनरस्याथ बालसंस्कारनिर्णयः ।
पतितानां च संस्कारो यतिसंस्कार एव च ॥
एकादशाहश्राद्धं च वृषोत्सर्गस्य विस्तृतिः ।
द्वादशाहादिविषयः सपिण्डीकरणं ततः ॥
श्रीधौरिलेन कृतिना सर्व्वमेतद् विविच्यते ॥

Colophon —

इति चिपाठि श्रीधौरिलविरचिते श्राद्धकल्पप्रदीपे समाप्तः ।

In a later hand —

ग्रन्थसंख्या १५८० । रत्नेश्वरसुत नन्दकेश्वर ।

1705

6281 **सर्व्वस्मृतिसंग्रहः ।** *Sarva Smrti Samgraha*

Substance country made paper 9×4½ inches Folia 12 Lines 11 1 a page Character Nagara of the early ... teenth century Appearance old and discoloured Complete

Colophon.—

इति सर्वस्मृतिसंग्रहः ।

A collection of slokas about Vedic rites, numbering 286

Beginning—

श्रीगणेशाय नमः ।

अग्निहोत्रं मुनिश्रेष्ठ यस्मिन् देशे प्रवर्त्तते ।

दशयोजनविस्तीर्णं काशीक्षेत्रं तदुच्यते ॥ १ ॥

दशजन्मादिभिर्वेदः श्रुतजन्मापरिग्रहः ।

सहस्रजन्मनामन्ते सोमं पिबति वा नवा ॥ २ ॥

ऋत्विगात्मा धनं जाया शुद्धं यस्य चतुष्टयम् ।

तस्याग्निहोत्रं स्वर्गाय नरकायेतरस्य ॥ ३ ॥

Topics —

4B, अथ पर्वनिर्णयः 9A, अथ अग्न्याधानम्, 10A. दर्शपूर्णमास विधानलक्षणम्, अथ चातुर्मास्यविचार. 10B, पशुविचार 12B इति मूल्याध्याय-पूर्णपात्र-लक्षणम् ।

The authorities —

1A, पाराशरस्मृतौ, शौनक, 2A, स्मृतिसंग्रहे, यज्ञकाण्डे 2B, चतुर्विंशतिमते, स्मृत्यर्थसारे, 3A, आश्वलायन, यम, देवल, पठीनसि आधानदीपिका, 3B, याज्ञवल्क्य, वृद्धशौनक, सायणाचार्य 4A गर्ग, 4B, शातातप, सुमन्त, स्मृतिदीपिका; प्रयोगपारिजाते, 5A, मदनरत्ने, पारिजाते, षट्त्रिंशन्मते 5B, छन्दोगपरिशिष्टे, 6A, स्मृतिचिन्तामणौ 6B, प्रदीपचन्द्रिकायां, 7A, स्मृतिभास्करे हारीत, दशस्मृतिसंग्रहे विष्णु कात्यायनेनोक्तम् ।

1706.

1912 अष्टदोषवादः । *Asta dosa vada*

Substance, country-made paper. 11 × 9 inches. Folio 6. Lines 10 to 12 on a page. Extent in slokas 200. Character Nagara of the seventeenth century. Appearance old and faded. Complete.

Two different handwritings, one to line 5, leaf 6B The same handwriting in the three last lines at the end of the manuscript

Eight defects on the substitution of barley for paddy in Srauta sacrifices

It ends —

अतएवोक्तं पूर्व्वकारिकान्ते भट्टपादैः ।
एवमेषो ऽष्टदोषो हि यो व्रीहियववाक्ययोः ।
विकल्प आश्रितस्तत्र गतिरन्या न विद्यते ॥
इत्यष्टदोषवादः ।

Mangalacarana —

ॐकारवाच्यं भवममतारम्
भक्तैकनाथं सुमुखं च नित्यम् ।
ज्योतिःस्वरूपं निगमैकवेद्यं
तं रामचन्द्रं शरणं प्रपद्ये ॥

The work begins —

केचित्तु व्रीहीन् प्रोक्षति मीहीनवहन्ति इत्यपूर्व्वनियमविध्युदाहरणयोः प्रोक्षणोद्देशेन विधीयमानयोः प्रोक्षणावहननयोर्व्वनाधारणाय व्रीहिपदं अपूर्व्वीय परमिति सिद्धान्तमर्य्यादा । सा अनुपपन्ना । तथाहि लक्षणाया अन्वयानुपपत्तिः तात्पर्य्यानुपपत्तिर्वा बीजम् । न चेह साऽस्ति । व्रीहित्वावच्छेदेन प्रोक्षणावहननयोः कस्या अप्यनुपपत्तेरप्रतिसन्धानात् ।

1707.

1881 अग्निहोत्रे दम्पत्योःसहाधिकारनिर्णयः ।

Agnihotre dampatyoḥ sahadhikara nirnaya

Substance, foreign paper 8½ × 4¼ inches Folia 10 Lines 9 on a page Extent in slokas 180 Character Nagari Appearance old

It begins —

अथ सर्व्वेषां प्रश्नानामुपोद्घातत्वेन किञ्चिदुच्यते । अग्निहोत्रे दम्पत्योः सहाधिकारः श्रुतिस्मृतिपुराणन्यायसिद्धः । अनेक-

पर्यिमतपर्य्यालोचनया पद्यद्वयं सिध्यति। पत्नी यजमानेन समा इति एक। यजमानस्याङ्गमिति द्वितीय। अथ प्रमाणानि तथाहि त्रिकाण्डमण्डनः।

"आहिताग्निर्मतश्चैक आदधानोऽन्यथा मष।
कृताग्न्यादिधर्म्मोऽपि कृतर्मोममर्त्तोपिता॥

It ends —

यथा गोदोहनस्य प्रकृतिवत् विकृतिः कर्त्तव्या इत्यपद्धारखोदक-ग्ताद्गृह्याङ्ग विकृतौ नातिदिशति इत्यनारम्भकमेव। अतएव सर्व्वैः सूत्रकारैः न सम्भावत यत्र नियम इत्युक्तमिति।

Authorities consulted —

(1) त्रिकाण्डमण्डनम् (2) द्वैतनिर्णय (3) तमश्काण्डकल्पे जैमिनिः (4) भरद्वाजसूत्रम्। (5) आपस्तम्बसूत्र। (6) आपस्तम्बस्मृति। (7) रामाण्डार भाष्यम्। (8) आश्वलायनसूत्रम्। (9) ऐतरेयब्राह्मणम्। (10) वाजसनेय-ब्राह्मणम्। (11) याज्ञवल्क्य। (12) चन्द्रिकायां काठकश्रुति। (13) कात्यायनः। (14) श्रौतप्रायश्चित्तकुतूहलः। (15) शतपथोश्रयम।

In this work the position of the wife of Brahmana who keeps three fires is discussed. Some of the Sūtrakāras say that her position is equal to that of her husband, others say that she plays a subordinate part.

1708.

2736 श्रौतस्मार्त्तकर्म्मसु सवर्णासवर्णसन्निपाते चिन्ता।

Srauta-Smārta-karmasu savarnāsavarna sannipāte cintā

Substance country made paper 10¼ × 5 inches. Folium one. Lines 11 on a page. Extent in slokas 30. Character Nagara. Date nineteenth century. Appearance fresh. Complete.

It begins —

अथाधानादिश्रौतस्मार्त्तकर्म्मसु सवर्णासवर्णासन्निपाते अधिकार-चिन्ता।

तत्र याज्ञवल्क्यः ।

सत्यामन्यां सवर्णायां धर्मकार्य्यं न कारयेत् ।
सवर्णासु विधौ धर्म्ये ज्येष्ठया न विनेतरा ॥

सत्यां सवर्णायां प्राप्तायां अन्यां असवर्णां धर्मकर्म्म न कारयेत्
एव चासत्यां सवर्णायां असवर्णयापि कारयेदिति फलितोऽर्थः ।
तथापि शूद्राया नास्त्यधिकारः । एवमार्येव न धर्म्मार्येति
त्रयिस्रोके ।

1709.

6189 **साग्निकस्य पराग्निपक्वभोजनविषयविचारः ।**

Sagnikasya parāgni pakva-bhojana-visaya Vicāra

Substance country made paper 8×3½ inches Folia 11 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 140 Character modern Nāgara Appearance new

Beginning —

श्रीगणेशाय नमः ।

साग्निकस्य पराग्निपक्वभोजनविषयविचारः । व्याख्या + + +
भक्षणेऽधिकारः । ज्ञत्याविहितत्वात् । भक्ष्यवचनादन्यत्र भक्षणे
निषेधाः । परिशिष्टे शौनकः ॥

पराग्निपक्वं नाश्नीयात् गुडगोरसमन्तरात् ।
आहिताग्नेरयं धर्म्मो याज्ञिकानां च यत्नतः ॥, etc , etc

1710.

9910.

Substance country made paper 10×4 inches Folia 12 Lines 7-8 12 in a page Extent in ślokas 240 Character Nāgara Appearance tolerable Incomplete

Beginning —

अथ प्रसङ्गाद्वैश्वदेवकालनिर्णयः ॥

4A इति वैश्वदेवकालनिर्णयः । प्रसङ्गात् पाकनिर्णयोऽपि क्रियते।

11A इति साग्निकस्यपाकाग्निनिर्णयः ॥

1711.

500. जीवत्पितृककर्त्तव्यसञ्चयः । *Jīvat-pitṛka kartavya Sañcaya*

By Rāmakṛṣṇa Bhatta, son of Nārāyana Bhatta

Substance country made paper 9¼ × 4 inches Folia 28 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 704 Character Nāgara Appearance old Complete

Beginning —

रघुवीरपदद्वन्द्वं निधाय हृदि मङ्गलम् ।
कुर्वता सर्व्वकार्य्याणि निर्व्विघ्नं कार्य्यसम्पदः ॥

इह जीवत्पितृकस्य साधारणेषु स्नानसन्ध्याब्रह्मयज्ञोपासनादिषु नित्येषु । ग्रहणस्नानदानादिषु नैमित्तिकेषु लक्षहोम-तुलापुरुषादिषु च काम्येषु च विशेषाभावादप्रतिबद्ध एवाधिकारः । एवमेव नित्येषु मन्वादि निषेधेषु नैमित्तिकेषु चान्तर्वत्नी पति-समुद्रस्नानादि निषेधेषु काम्येषु च आयुष्कामादि विधिविशेष तैलादिनिषेधेष्वपि विशेषादप्रतिबद्ध एवाधिकार इत्यादि ।

For the manuscript see L No 1319

Post Colophon Statement —

विक्रमार्कादृते काले पारावारर्षिभूमिते ॥ श्रा (?)

This is a treatise on the duties and prohibitions of a son who has his father alive

Prohibitions to those who have their fathers living —

(1) Putting on wooden slippers, (2) wearing silver rings on the fore finger, (3) the performance of the ceremony of Agnyādhāna, while both the father and the elder brother are living, (4) the performance of *Agnihotra* in case it is avoided by the father, (5) the performance of the Śrādh ceremony with a view to propitiate the manes before the first marriage of sons Śrādha to the mother and Tirtha Śrāddhas are however allowed to them, (6) the performance of Śrāddha on the day of the new moon, at the time

of Aparapaksa and at Gayā, (7) libations of the manes with black *tils*, (8) *Yama tarpana* and *Bhisma tarpana* are not however prohibited to them, (9) the use of any vessel made of a tusk of the rhinoceros on ceremonial occasions, (10) Vaiśyadevavali is not prohibited to them, (11) the carrying and burning of corpses, with the exception however in the case of the mother, (12) Libations with water *to deceased forefathers, but not to Agnisvattā and other pitṛs*

1711A.

2330. जीवत्पितृककर्त्तव्यसञ्चयः ।

By Ramkrsna Bhatta, son of Nārāyana Bhatta and grandson of Ramesvara Bhatta.

Substance country made paper 7¾×4 inches Folia, 43 Lines 10 on a page Extent in ślokas 650 Character Nagara Date Saka 1717 Appearance discoloured Complete

Last Colophon —

इति श्रीमत्विद्वद्वृन्दवन्द्यपाद-श्रीरामेश्वरभट्टसूनु-श्रीविद्वन्मुकुटमाणिक्य-नारायणभट्टसूरिसूनु-रामकृष्णभट्टविरचितो जीवत्पितृककर्त्तव्यसञ्चय समाप्त ।

Post Colophon —

In a different hand —

शाके १७१७ राक्षसनामसंवत्सरे पौषवद्य त्रयोदश्यां इदं पुस्तकं शङ्करदेवात्मज-गणेशदेवस्य ।

For the work see L. No 1819 and the previous number

1712.

10596 व्रात्यस्तोमसरणिः । *Vratya Stoma Sarani*

By Mādhavācārya

Substance country made paper 10×4¾ inches Folia, 7 Lines 8 to 15 on a page Extent in slokas 150 Character Nagara Date Sam 1950 Appearance fresh Complete Written in two different hands the second hand begins in fol 5 and continues to the end

Col. :—

व्रात्यस्तोमसरणि । समाप्ति (प्ति) ॥ इति माधवाचार्य्यधर्म्मप्रणीत ॥

Post Col —

संवत ॥ १८५० ॥ मावन् ॥ सम. १८५० । वालमुकुन्देय नम ।

See H P R III, 295

The work was written at Kasi under the patronage of Balrāma It concerns itself with rites for admitting into caste those outcasted on account of their omission of essential religious duties, but really for admitting non-Brahminical warriors and chiefs, who rose to power to the Ksatriya Caste

तत्र व्रात्यशब्देनात्र पतितसावित्रीको गृह्यते। तस्य स्तोम तत्सम्बन्धि यागविशेष इत्यर्थ ॥

1713.

10598

Substance country made paper 10¾×5¼ inches Folia 5 Lines 11 on a page Character modern Nagara Appearance fresh Complete

In this are given, portions of the Grhya sūttras relating to the expiations of the Vratyas, or, those who have lost their caste by omission of essential religious duties Of the Grhya sūttras, only Pāraskara and Chandoga sūttra (1B) are mentioned by names

Beg — श्रीगणेशाय नम ॥ अथ पतितसावित्रिकाणां अपत्ये सस्कारो नाध्यापनञ्च तेषां ॥ त्रिपुरुषान् यावत् । ये पतितसावित्रिका पितृपुत्रपौत्रास्तेषामपत्ये चतुर्थे पुरुषे असस्कार ॥ उपनयन न भवति। अध्ययन च न भवति। तेषां सस्कारेप्सु व्रात्यस्तोमेनेष्ट्वा काममधीयीरन् व्यवहार्य्या भवन्तीति वचनात् । तेषां पितृपुत्रपौत्राणां त्रयाणां पतितसावित्रिकाणां मध्ये य सस्कारेप्सु आत्मान पावयितुकाम स व्रात्यस्तोमेन इष्ट्वा व्रात्यस्तोमसज्ञ यज्ञ कृत्वा व्यवहार्य्या भवन्ति, अधीयीरन् वेद पठेयु ।

इति पारस्करगृह्यसूत्रं भाष्यं च ॥ प्रसङ्गाद्व्रात्यस्तोमोऽभिधीयते। व्रात्यस्तोमाश्चत्वारः। व्रात्यस्तोमसंज्ञकाश्चत्वारः क्रतवो भवन्ति। ते च गणयज्ञाः। बहुवचने ऽग्निष्टोम इत्युक्तत्वादग्निष्टोमसंज्ञाः॥ तेषां मध्ये द्वितीयस्य संज्ञाविशेषमाह। द्वितीय उक्थ्यः। चतुर्णां मध्ये द्वितीयो व्रात्यस्तोम उक्थसंज्ञो भवति। अन्ये त्रयोऽग्निष्टोमसंज्ञाः। ते च लौकिकाग्नौ भवन्ति। प्रायश्चित्तार्थत्वात्, etc., etc.

End.—

अतःपरं व्रात्यस्तोमकरणान्तरं ते व्रात्या व्यवहार्या विवाहयाजन-भोजनादिव्यवहारयोग्या भवन्ति।

Col. :—

इति व्रात्यशुद्धिसंग्रहे व्रात्यस्तोमः॥

अथ व्रात्यस्तोमसरणिः। (Here ends the M.S)

So the writer of the MS meant to write a Sarani or Paddhati also.

1714.

10597. **व्रात्यस्तोमप्रकरण।** *Vrātya-Stoma prakaraṇa*

By Gosvāmi Giridhara.

Substance, country-made paper 11¼×5 inches Folia, 7 Lines, 7–15 on a page Character, Nagara Date, Sam 1950 Written most clumsily Appearance, fresh Complete

The Colophon and Post Colophon :—

श्रीमद्-गोस्वामि-गिरिधरनिर्मितोयं शास्त्रार्थः॥ सं १९५०।

व्रात्यस्तोमप्रकरणं समाप्तम्॥ वैशाखवदी + + + +

Beg :—श्रीः॥

यदा यदेति वाक्यात्। धर्मग्लानिनिरासाय प्रादुर्भूतो (ति)द्धि भूतले।

श्रीमदाचार्यवर्याय(वयये) तस्मै भगवते नमः॥

6A, गीताया कर्ममार्गप्रवर्त्तकेत्यत्र टीकाया श्रीगोकुलनाथैरपि निन्दारा-हित्याय कर्म कार्यमित्युक्तम्।

It contains extracts from Purānas and the Vedas and the Smrtis, relating to the expiations of Vrātyas. It was written evidently in the interests of Gosvāmis, so that they may make unclean and outcaste people their disciples

1715.

1097. गोत्रप्रवरमञ्जरी । *Gotra-pravara-manjarī.*

By Purusottama Pandita

Substance country made paper 9¾ × 4 inches Folia, 67 Lines, 10 on a page Extent in ślokas 1660 Character, Nagara Date Sam 1614 Appearance old Complete

Printed in the Gotra-pravara-nivandha-Kadamvam No 25 Bibliotheca Sanskritā

It treats of Gotras and Pravaras of many Sūtras—such as Baudhāyana, Āpastamba, Satyāsādha, Kātyāyana, Laugāksi.

श्रीमत्काश्या विश्वेश्वर राजधान्याम् ।

Post Col. —

म १६१४ समये कार्त्तिकशुदि ५ रवौ परिसमाप्ति मिदगोत्र-प्रवरमञ्जरीमिति ॥ शुभ भवतु ।

On the obverse of the first leaf —

वावुभट्टात्मजभट्टनारायणस्य ।

1716.

5758

Substance foolscap paper 13 × 8½ inches Folia 124 Lines, 11 on a page Character, Nagara by a modern hand Appearance, fresh

A collection of miscellaneous matters by Bābā Kasinanda

Beg —

अथ बृहदारण्यकोपनिषदि गायत्रीनिर्णयो लिख्यते ।

8A, पञ्चदशसहस्रमख्याको ब्राह्मणो भाम यजुर्वेदभागोऽस्ति । तस्योपरि प्रातिशाख्यटीकादिभिर्मिलित्वा श्लोकाना लक्षमभूत् । तन्मध्यात् मया वाता

काशीनन्देन गायत्रीमात्रनिर्णय गायत्र्युपाधिकब्रह्मोपास्य नि सारयित्वा मठघोला च लिखित काशीपूर्य्यां धर्म्मेश्वरधर्म्मकूपयो समीपे वसिता सवत्सरे १९२२ भाद्रपदमासे शुक्ले पक्षे रविवासरे त्रयोदश्या तिथो ।

10B, इति गायत्रीनिर्णय समाप्त । मठघोलीय यश वावाकाशीनन्देन उदासिवर्य्येण पिप्रोरनगरनिवासिना काश्या समाप्तीकृत । सवत्सरे । १९२३ ॥ ॐ ननु ॐ कारस्य सर्व्वकर्म्मारम्भे विनियोगे कि प्रमाण मेतच्छृणु ॥

11B, अथ मालामाहात्म्य, 15A, एत चास्माभिर्माध्यन्दिनीयैर्मुद्रादि न करणीया परधर्म्मत्वात, अङ्गन्यासादिक तु यथेच्छ कर्त्तव्य ।

15B इत्येवमादिवाक्याना अर्थ बुद्ध्वा मयापि च ।
काशीपूर्व्वेण नन्देन सारत सग्रह कृत ॥ १ ॥

ॐ अथर्व्ववेदे लिखिताच्छर परित्यज्य तस्मिन् स्थाने अन्याक्षरस्योच्चारणे पाणिन्यादिसूत्रकारै याज्ञवल्क्येन च परपरावेदपाठमर्य्यादायै आज्ञा कृतास्ति । ता सग्रहामि ।

21A, अथ श्रुत्यच्चा सह वैदिकप्रयोगान् कथयामि ।

26A, इति वावाकाशीनन्देन वैदिकप्रयोगाणा कृतसग्रह समाप्त ॥

ॐ श्रीगणेशाय नम । अथ स्वराणा उदात्तादिभेदा दुर्विज्ञेया अनभ्यासात ॥ अतएवोदात्तादिभेदप्रयुक्ता केचिच्छन्दा पुनर्विशेषेणोच्यन्ते । ते प्रयोगा सह सूत्रै रये लिखिता सन्ति ।

29B, इति श्रीवैदिकस्वरप्रक्रियासग्रह समाप्त ।
इत्थ वैदिकशब्दाना सग्रहस्तु मया कृत ।
काशीपूर्व्वेण नन्देन जिज्ञासुहितकारिणा ॥
सवत्सरे १९२३ ॥

35B, इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृत पुनर्विशेषेण स्वरसग्रह समाप्त ।

ॐ श्रीगणेशाय नम । अथ अनेकार्थशब्दाना सग्रह क्रियते ।

42A इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृतो नाममालासग्रहप्रथमप्रस्ताव समाप्त ।

44B, पराशराख्यायिकामुखेनाश्चर्य्यरूप कामविजय वर्णयामि कौतुकात् ।
समसाधिनिविष्टमानस श्रुतिसञ्चारविचारचारक ।
विचरन्नथ तीर्थयात्रया मुनिरायाद् यमुना पराशर ॥ १ ॥

टीका ॥

अनुलोकद्दल(?)कलिन्दजासमसायासजला मरञ्जना ।
निमिनक्रमसमानिमकुला ऋषिभिर्वेधादे]पदै समामिता ॥ २ ॥

(Then follows the Comm.)

तरणि गगनादिव च्युत तरणि सतुदती सरिज्जले ।
प्रवया ज्यपि तामकामुको रमयमैक्षत भावतो मुनि ॥ ४ ॥
टीका

5 अनवेक्ष्य वपुर्वय कुल विगणय्यापि मुनीनमेन्धमान्
मस्मार च पराशितजप प्रथम वाचमवोचदुत्सुक
टीका

6 क्व गतो वद नाविक कुतस्त्वमिहास्से किमु नावि लिप्यते ।
टीका
तुदति स्ववपु श्रिया मन कमन कामिनि मानयाशु मा ।
टीका

7 इति तस्य निशम्य सा वच चकिता वाचमुवाच लज्जिता ।
न हि तत्रभवान भवान भवेदुचितो वक्तुमनर्गल वच ॥ etc

There are 15 verses giving the well known story of the birth of Vyasa

49A एवमुक्ता कामचेष्टा वर्णिता साधुना मया
काशीपूर्णकानन्देन पश्चिमाया निवासिना ॥

इति श्रीकाशीकाशीनन्देन कृतकामचेष्टानामग्रन्थ समाप्त ।

53A इति श्रीकाशीकाशीनन्देन कृतो नानार्थशब्दनामग्रन्थ समाप्त।

53B इति श्रीकाशीकाशीनन्देन कृत सक्षेपत कामिनीभाषाशब्दग्रन्थ समाप्त ॥ शुभमस्तु ॥ श्रीसम्वत्सरे १९२१ ॥ आषाढ सुदी चतुर्दश्यो कार्या धर्मेश्वरधर्मकूपवीथ्या समाप्तिमगात् ।

56A इति श्रीब्रह्माण्डतन्त्रे गायत्रीकल्प समाप्तः।

अथाह सप्रवक्ष्यामि गायत्रीमुद्रालक्षणम् ॥

58B, इति श्रीवावाकाशीनन्देन सग्रहीत परमत समाप्तम।

ॐ श्रीगणेशाय नम ।

अथ वाजसनेयवान्तर्भेदमाध्यन्दिनीयायजुर्वेदसहितामन्त्राणा ऋषिदैवतछन्दासि अभिधीयन्ते।

74A, इति श्रीसर्वानुक्रमणिकासार समाप्त ।

कात्यायनमतमालोक्य याज्ञवल्क्यमतानुग ।
काशीनन्द प्रसिद्धोह कृतवानस्मि सारत ॥
सग्रह ऋषिदेवाना छन्दसा च तथैव हि ।
विनियोगानुकृतवानस्मि मन्त्राणा च विशेषतः ॥

74B, इति श्री वेदमन्त्राणा ऋष्यादिसग्रह समाप्तीकृत वावाकाशीनन्देन काश्या धर्मेश्वरसमीपे च। अथ गायत्र्यादीना छन्दसा भेदा लिख्यन्ते

80A, इति श्रीवावाकाशीनन्देन कृत छन्दसा सग्रह समाप्त ॥

अथ पुन स्पष्टार्थं अक्षरसख्याभेदात गायत्र्यादीनां नामभेदानाह।

82B, इति श्रीमया वावाकाशीनन्देन लौकिकवैदिकाना छन्दसां ऋषिदैवत विनियोगाना च कृतसग्रह समाप्त ।

श्रीगणेशाय नमः।

परमात्मानमानम्य परमानन्दविग्रह ।
मनज्ञानप्राप्तये नृणा कुर्वे सन्नीतिवर्णनम ॥
श्रीमत्पुण्यकरव्यासस्य सुत श्रीनाथसज्ञित ॥
सन्नीतिशतकस्यास्य टीका कुर्वे यथार्थत ॥

1 यां चिन्तयामि सतत मयि सा विरक्ता, etc , etc

This is the Niti sataka of Bhartrhari

110A, श्रीमत्-श्रीमधिदास-व्यासतनयो न्यायादिविद्यार्थवित्

श्रीमत्पुष्करदासनामविदितो विद्याप्रवीण कवि ।

तस्मादभूत्तनुभो विद्यालयसः श्रीनाथनामा सुत
टीका तेन कृता हि भर्तृहरितेः काव्यार्थसंस्थापिनी ।

इति श्रीव्यासश्रीनाथविरचिता भर्तृहरिशतकनीतिकाव्यार्थव्यापिनी सुख बोधिनी नाम टीका प्रथमशतकस्य समाप्ता ।

ॐ चतुर्दशशतचाणा ब्रह्मोपदेशात सर्व सदथ । स परमात्मा ई मायामाश्रित्य, etc , etc

In 111A, begins Rāmagītā with a commentary, with which the MS comes to an end

Colophon —

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे श्रीरामगीता पञ्चम सर्ग समाप्त ।

Then in a different hand —

श्रीगुरुभि शोधितोऽयं ग्रन्थः । रामचन्द्रनाम्ने स्वशिष्याय पठनार्थम् ।
समत् १९२३ कर्कमासे ॥

1716B.

10136 कात्यायनस्मृति ।

Substance country made paper 7¼×3¼ inches Folia, 4 marked 12 15 Lines 9 on a page Character Nāgara of the nineteenth century Appearance old and discoloured A mere fragment

It ends —

कात्यायनेन रचित विप्रादिहितकाम्यया ।
ब्रह्मादिभाषितं शास्त्र उक्त प्रवरनिर्णय ॥

Last Colophon —

इति कात्यायनस्मृतौ प्रवरनिर्णयप्रकरणम् ।

Post Col —

जन्मवासविपरीतपक्षके वासरे दिननिशोर्विपर्यये ।
जन्मभेदनविपर्ययक्रिया मङ्गलेषु सकलेषु कारयेत् ॥ (?)

1717.

610. द्विपञ्चाशत्-सङ्ख्यकोपनिषदः अथर्ववेदीयाः ।

Fifty-two Ātharvana Upanisads.

Substance, country made paper 13¼×7 inches Folia 98 Lines, 10 11 on a page Extent in ślokas 2352 Character, Nagari Date, Sam 1912 Appearance fresh Complete

It contains 52 Upanisads of the Atharva Veda. They are.—

(1) मुण्डकोपनिषत् in 6 mundakas ending in 4A, (2) प्रश्नोपनिषत् in 8A, (3) ब्रह्मविद्योपनिषत्, 8B, (4) क्षुरिकोपनिषत्, 9B, (5) चुलिकोपनिषत्, 10A, (6) अथर्वशिरोपनिषत्, 14A, (7) अथर्वशिखोपनिषत्, 15A, (8) गर्भोपनिषत्, 16B, (9) ब्रह्मोपनिषत्, 18B, (10) महोपनिषत्, 20A, (11) प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्, 21A, (12) माण्डूक्योपनिषत्, 23A, (13) वैतथ्योपनिषत्, (इति द्वितीय वैतथ्याख्यं प्रकरण उपनिषच्च त्रयोदश), 24B, (14) अद्वैतोपनिषत्, (इत्युपदेशग्रन्थे अद्वैताख्यं प्रकरण तृतीय समाप्त), 26B, (15) अलातशान्ति (इत्युपदेशग्रन्थे अलातशान्त्याख्य चतुर्थ प्रकरणं समाप्तम् शौनकोपनिषत् समाप्ता), 30A (These four prakaranas form the Gaudapāda-kārikā),

(16) नीलरुद्रोपनिषत्, 31A, (17) नादविन्दूपनिषत्, 32A, (18) ब्रह्मविन्दूपनिषत्, 32B, (19) अमृतविन्दूपनिषत्, 34A, (20) ध्यानविन्दूपनिषत्, 35A, (21) तेजोविन्दूपनिषत्, 35B, (22) योगशिखोपनिषत्, 36A, (23) योगतत्त्वोपनिषत्, 36B, (24) सन्न्यासोपनिषत्, 37B, (25) आरुणेयोपनिषत्, 38B, (26) कण्ठश्रुत्युपनिषत्, 40A, (27) पिण्डोपनिषत्, 40A, (28) आत्मोपनिषत्, 40B, (29) नृसिंहतापनीय महोपनिषत्, प्रथमा 42A, (30) [नृसिंह] तापनीय-महोपनिषत् द्वितीया, 44A, (31) [नृसिंह] तापनीय महोपनिषत्, तृतीया, 44B, (32) [नृसिंह] तापनीय महोपनिषत्, चतुर्थी, 46B, (83)

16A, (6) अथर्व्वशिरोपनिषत् in 21A, (7) अथर्व्वशिखोपनिषत् in 22A, (8) गर्भोपनिषत् in 24A, (9 and 10 are covered by the missing leaves 25 to 28), (11) अथर्व्वणीय प्राणाग्निहोत्रोपनिषत् ending in 31A, (12) मण्डूकोपनिषत् in 24B, (13) इति द्वितीय वैतथ्याख्य प्रकरणमुपनिषद् च, 37A, (14) इत्युपदेशग्रन्थे अद्वैताख्य प्रकरण समाप्तम् तृतीयोपनिषत्, समाप्त 40A, (15) इत्युपदेशग्रन्थे अलातशान्त्याख्य प्रकरण चतुर्थोपनिषत समाप्त, 46A, (16) नीलरुद्रोपनिषत्, 47B, (17) नादविन्दूपनिषत्, in 49A, (18) ब्रह्मविन्दूपनिषत्, 50B, (19) अमृतविन्दु, 53A, (20) ध्यानविन्दु, 54A, (21) तेजोविन्दु, 55A, (22) योगशीर्षोपनिषत्, 56A, (23) योग तत्त्वोपनिषत्, 57A, (24) सन्न्यासोपनिषत्, 59A, (25) आरुणेयोपनिषत् in 60B, (26) कण्ठश्रुति in 63A, (27) पिण्डोपनिषत् in 63B, (28) आत्मोपनिषत् in 64B, (29) नृसिंहपूर्व्वतापनीये मन्त्रोपनिषत् प्रथमा in 68A. (30) Ditto ditto द्वितीया ending in 71B, (31) ०तृतीया, 72B, (32) ०चतुर्थी, 74 II B, (33) ०पञ्चमी, 78A Here ends Nrsinha Pūrvatapani in five parts, (34) ०नृसिंहोत्तरतापनीयोपनिषत् in nine parts ending in 81A,

(35) ०कठवल्ल्युपनिषत्, here called अथर्व्ववल्ली ends in leaf 101A, (35) सर्व्वोपनिषत् ends in 122B, (36) हंसोपनिषत् ends in, 124B, (37) परमहंसोपनिषत् ends in 126A, (38) यजु शाखाया जावालोपनिषत् ends in 128A, (39) कैवल्योपनिषत् ends in 130B, (40) त्रिपाद्विभूतिवदानुवचनम्, 133B, (41) 138B, आनन्दवल्ल्युपनिषत् (42) भृगुवल्ल्युपनिषत् ends in 141A, (43) गरुडोपनिषत् ends in 142A, (44) कालाग्निरुद्रोपनिषत, ends in 143A, (45) गोपालपूर्व्वतापनीयोप, निषत् ends in 147A, (46) गोपालोत्तरतापनीयोपनिषत् ends in 154B, (47) कृष्णोपनिषत् ends in 156A, (48) वासुदेवोपनिषत् ends in 158B, (49) गार्पोचन्दनोपनिषत् ends in 61A, (50) श्वेताश्वतरोपनिषत् ends in 170B, (51) रामतत्त्वपूर्व्वतापनीयोपनिषत् ends in 176A इति श्रीउपनिषदानि समाप्तानि ।

Post Col. :—

यादृश पुस्तक, etc., etc. सवत् १७७९ मिति आषाढ़ वदी १२ गुरौ लिखित अनीरामदीक्षित सनोढिया। व.। श्री अर्गला-पुरपटन ताजगञ्जनिकटोमोनागरा शुभम्।

1719.

1577.

Substance country made paper 11 × 5½ inches Folia 66 to 77 Lines 13 on a page Character Bengali Appearance fresh

It contains —

(1) Kālāgnirudropaniṣad, Fol. 66B to 67A

(2) Maitreyopaniṣad, Fol 67A to 69B

(3) Subālopaniṣad, Fol. 70A to 75B

(4) Mantrikopaniṣad, Fol 76 to 77A

1720

2379.

Substance country made paper 9½ × 4½ inches Folia 20 Lines 10 on a page Character Nagara Appearance fresh

(I). इशावास्योपनिषत्।

2B, इति इशोपनिषत् समाप्ता।

(II). केनोपनिषत्।

4B, इति सामवेदे तलवकारशाखे केनोपनिषत् समाप्ता।

(III) कठोपनिषत्।

12A, इति कठोपनिषत् समाप्ता।

(IV). आथर्व्व वेदीय-प्रश्नोपनिषत्।

17A, इति पिप्पलादाथर्व्वणशाखायां प्रश्नोपनिषत् समाप्ता।

(V). अथर्व्व-वेदीय-मुण्डकोपनिषत् ।

21A, इति मुण्डकोपनिषत् समाप्ता ।

(VI). माण्डक्योपनिषत् ।

21B, माण्डूक्योपनिषत् समाप्ता ।

(VII). ऐतरेयोपनिषत् or आत्मषट्कोपनिषत्

24A, *the last Col.* :—

इत्यात्मषट्कः समाप्तः ।

(VIII). याज्ञवल्क्योपनिषत् (?)

Beginning :—

जनको ह वैदेह आसाचक्रे । अथ ह याज्ञवल्क्य आवव्राज तं होवाच । याज्ञवल्क्य किमर्थमचारीः पशूनिच्छन् एवं तानित्य-भयमेव सम्राडिति होवाच ।

Cf. I.O. Cat d No. 493-94, Upani. No. 116

1721.

6684. *A collection of works*

Substance, palm-leaf. 18×1½ inches Folia, 123, of which foll 50 60 are missing Lines, 4-6 on a page Character, Bengali Appearance, old

I.

The first four leaves contain stray verses From 1B, a second pagination begins and goes over 123 leaves.

II. लक्ष्मीचरित्र ।

On the means of obtaining the favour of Lakṣmī.

Colophon :—

इति खिलेषु हरिवंशे लक्ष्मीचरित्रं समाप्तं ।

For the beginning see L. 586

III नारायणोपनिषत्

It ends in 6A —

इत्याथर्वणीय नारायणोपनिषत् समाप्ता

See L 17

IV. मह्योपनिषत् ।

It ends in 8A —

इति मह्योपनिषत् समाप्ता ।

See L 40

Post Col —

श्रीश्रीजाने दयाधाने चरणाब्जवले तव ।

श्रीकाशीरामज्ञलिना लिपिरेषा समर्पिता ॥

V मुक्तिचिन्तामणि ।

By Gajapati Purusottama deva

It ends in 38B —

इति गजपतिश्रीपुरुषोत्तमदेवसम्राड्विरचितमुक्तिचिन्तामणि समाप्त ।

On the greatness of Jagannatha at Puri See H P R Vol III, p 151

Post Col —

श्रीश्रीजाने दयाधाने, etc

शकाब्दा १६१६ । २ आषाढ ।

VI वर्णसङ्करदोष ।

An extract from Brahmavaivarta, relating to the mixed castes

It ends in 40B —

इति वर्णसङ्करदोष ।

Beginning —

ब्रह्मवैवर्त्ते

विश्वकर्मवीर्य्येण घृताचीगर्भे चक्रौ पुत्रा बभूवः

मालाकार-कर्मकार-शङ्खकार-कुविन्दकाः ।
कुम्भकार-सूत्रधार-स्वर्णचित्रकरास्तथा ॥, etc , etc.

VII. गिरिशाख्य-शिवपूजापद्धति ।

By Vidyābhusana Bhattācārya

It ends in 15B :—

इति विद्याभूषण-भट्टाचार्य्य प्रपञ्चित-श्रीभगवद्गिरिशाख्य-शिव-लिङ्गपूजापद्धतिः पूर्णा ।

Post Colophon :—

शकाब्दाः १६१६ । १० आषाढ ॥ श्रीश्रीजाने, etc., etc.

VIII.

Fol. 46–55, contain various chants in Bengali and verses on astrological topics This portion ends abruptly

IX. गर्भोपनिषत् ।

It begins in 61A and ends in 63A —

इति गर्भोपनिषत् समाप्ता ।

Printed in Bibl Ind in the Āthaivana-Upanisads, pp 11–15

X. कैवल्योपनिषत् ।

It begins in 63A and ends in 64B —

इति कैवल्योपनिषत् समाप्ता ।

See the Bibl. Ind Edition of the Āthaivana Upanisads, pp 456–479

XI. अमृतविन्दूपनिषत् ।

It begins in 64B and ends in 65B

Col. :—

इति अमृतविन्दोपनिषत् ।

Beginning —

मनो हि द्विविध प्रोक्त शुद्धञ्चाशुद्धमेव च ।
अशुद्ध कामसम्पर्क्य शुद्ध कामविवर्ज्जितम् ।

End —

तदस्माद्ध वासुदेवस्तस्माद्ध वासुदेव ।

XII ब्रह्मोपनिषत् ।

It begins in 65B and ends in 66 A

Col —

इति ब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ।

See the Bibl Ind Edition of Atharvana Upanisads pp 504–516

XIII ईशावास्योपनिषत् ।

It begins in 66 A and ends in 67A

Col —

इति ईशावास्योपनिषत् समाप्ता ।

XIV कालाग्निरुद्रोपनिषत् ।

It begins in 67A and ends in 68 A

Col —

इति कालाग्निरुद्रोपनिषत् समाप्ता ।

XV गारुडोपनिषत् ।

It begins in 68A and ends in 68B

Col —

इति आथर्व्वणे गारुडोपनिषत् समाप्ता ।

Beg —

ॐ कपिलाद्य गरुत्मन्त सुवर्णसदृशप्रभ ।
दीर्घबाहु बृहत्स्कन्ध नागाभरण भूषितम् ।

XVI. गायत्रीब्राह्मणं ।

It begins in 68B and ends in 70A.

इति गायत्रीब्राह्मणं ।

Beg. :—

ॐ भूमिरन्तरीचं द्यौरिति अष्टावक्षराणि ।, etc.

XVII. षट्पदीमञ्जरी ।

It begins in 70B and ends in 89A.

Col. :—

इति श्रीमत्-परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीशिवनारायणानन्दतीर्थगुरुचरणसेवक श्रीशङ्करानन्दतीर्थविरचिता षट्पदीमञ्जरी संपूर्णा ।

Post Col. :—

श्रीश्रीशाने, etc.

शकाब्दाः १६१६ ।

प्रणवं पूर्व्वमुद्धृत्य शक्तिवीजं ततो लिखेत्, etc., etc.

With the Col :—

इति शङ्करविरचिता सारदाविद्या समाप्ता ।

See our number 8548.

XVIII. आत्मबोध ।

By Sañkarācārya with a commentary.

It begins in 89B and ends in 104A.

Col. :—

इति श्रीपरमहंस-परिव्राजकाचार्य्यवर्य्य-गोविन्दभगवत्-पूज्यपादशिष्य-श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीशङ्कराचार्य्यविरचिता-त्मबोधप्रकरण सटीकं संपूर्णं ।

Post Col. :—

शकाब्दा १६५१ । भाद्रस्य २२ दिने । श्रीकाशीरामशर्म्मणो लिपिरियं ।

The comm begins —

तत्र भगवान् शङ्कराचार्य्य उत्तमाधिकारिणां वेदान्तप्रस्थानत्रय निर्म्माय तदवलोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनां अनुग्रहाय वेदान्त-सिद्धान्तसम्प्रदमात्मबोध दिदर्शयिषु प्रतिजानीते तपोभिरिति ।

XIX पञ्चप्रेतोपाख्यान ।

Being an extract from Itihasa Samuccaya

It begins in 104B and ends in 107B

Col —

इतिहाससमुच्चये पञ्चप्रेतोपाख्यानं समाप्तं ।

Post Col —

श्रीश्रीजाने, etc शकाब्दादि १६५१ । ५ । १

XX

Foll 108–123 contain stray verses

1722

8584 *A number of Upanisads*

Substance country made paper 10×4 inches Folia 31 Lines 10 on a page Extent 500 slokas Character Nagara Fresh Complete

(1) ऐतरेयोपनिषत् in 4 leaves (2) प्रश्नोपनिषत् in 6 leaves (3) one leaf of माण्डूक्योपनिषत (4) मण्डुकोपनिषत in 5 leaves (5) काठकोपनिषत् in 8 leaves (6) केनोपनिषत् in 3 leaves (7) ईशावास्य in 4 leaves

1723.

8628 **आत्मपुराण ।** *Atma purana*

By Sankarananda with its comm by Ramakrsna

Substance country paper 10×7½ inches Folia 839 Lines 14-16 18 on a page Extent in Slokas 50 000 Character Nagara

Text and Comm complete Pagination not continuous.

1st chapter on ऐतरेय in 74 leaves

2nd chapter on कौषीतकी in 41 leaves

3rd chapter कौषितकी सारार्थप्रकाश in 25 leaves

4th chapter on बृहदारण्यकमधुकाण्ड in 63 leaves

5th chapter बृहदारण्यके याज्ञवल्क्यकाण्ड in 52 leaves.

6th chapter बृहदारण्यके याज्ञवल्क्य जनकसंवाद in 128 leaves

7th chapter याज्ञवल्क्यमैत्रेयीसंवाद in 35 leaves.

Continuous pagination begins from 410

8th chapter श्वेताश्वतरसन्न्यासिसंवाद ending in leaf 168
Continuous pagination ends here

9th chapter काठकोपनिषत् in 51 leaves

The 10th chapter तैत्तिरीय in 51 leaves

The 11th chapter गर्भाद्युपनिषत् in 87 leaves

The 12th chapter छान्दोग्य in 30 leaves

The 13th chapter छान्दोग्य (सनत्कुमारनारदसंवाद) in 15 leaves

The 14th chapter (प्रजापतीन्द्रविरोचनाख्यायिका) in 28 leaves

The 15th chapter तलवकारोपनिषत् in 13 leaves

The 16th chapter मुण्डकोपनिषत् (अङ्गिरःशौनकसंवाद) in 17 leaves

The 17th chapter प्रश्नोपनिषत् (पिप्पलादसुकेशसंवाद) in 12 leaves.

The 18th chapter in 47 leaves

The last Colophon of the text :—

> इति श्रीमत्-परमहंसपरिव्राजकाचार्य्या-नन्दात्मपूज्यपादशिष्येण शङ्करानन्दभगवता विरचिते उपनिषद्रत्ने आत्मपुराणे अष्टादशोऽध्यायः ।

The last Colophon of the comm —

> इति श्रीदक्षकुलतिलक छायाचन्द्रात्मज-दिलारामसूरितनुज-रामकृष्णस्य श्रीविश्वेश्वराश्रमपूज्यपादानुग्रहशीलस्य कृतौ आत्मपुराण टीकायां तत्त्वसंख्यायां अष्टादशोऽध्यायः ।

The date of the composition of the comm is Sam 1859 —

नागवाणाद्विविधुर्मिते वर्षेके विक्रमात् ।
नभस सितपक्षम्यां काश्यां पूर्त्तिमियं गता ॥

1724.

8667 *A collection of Upaniṣads*

Substance country paper 12¼×6¼ inches Folia 7 Line 16 18 on a page Extent in slokas 200 Character Nagara New Complete

(1) जाबालोपनिषद्दीपिका by Sankarānanda Complete in seven leaves

It begins —

कृष्णद्वैपायन व्यास शङ्कर लोकशङ्कर ।
आनन्दात्मानमधात्मिगुरु देव नतोस्म्यह ॥
जाबालोपनिषद्याख्या व्यापयन्तौ सुखानिधि ।
करिष्ये प्रीयतां देवोऽविमुक्तोयस्तयेश्वरः ॥ १ ॥

सर्व्वासामुपनिषदां सङ्गतिर्या कर्म्मकाण्डेन सा अस्यापि । तत्सङ्गतिश्चास्माभिर्बृहदारण्यकदीपिकारम्भे प्रदर्शिता । अत्र सर्व्वं तीर्थसार आत्मा अशेषससारधर्म्मैरसस्पृष्टो उक्त प्रतिपाद्य । एतादृशज्ञानेन च निःशेषानर्थनिवृत्तिरानन्दावाप्तिश्च परमप्रयोजनमपि उपनिषदन्तरवत् अतएव सम्बन्धाधिकारिणावपि न पृथक् वर्णनीयौ । ब्रह्मज्ञानोपायश्च सन्न्यासानधिकारिणा गृहस्थतृतीयाश्रम सन्न्यासिनामपि श्रवणाद्यधिकारिणा सर्व्वसङ्कपरित्यागश्च आक्षेप समाधानाभ्या प्रतिपाद्यत इति उपनिषदर्थ सक्षेप ।

(2) केनोपनिषद्भाष्य complete in thirteen leaves

(3) तलवकारोपनिषद्भाष्य complete in 9 leaves

(4) काठकोपनिषट्टीका complete in 10 leaves Anonymous

Substance country paper 11¼×6 inches Folia 11 Lines 16 on a page Extent in slokas 700 Character Nagara Old Complete

(5) काठकभाष्य complete in 11 leaves

(6) ऐतरेयभाष्यटीका षष्ठाध्याय complete in 50 leaves, by Abhinava-Nārāyanendra Sarasvatī, pupil of Jñānendra Sarasvati, pupil of Kaivalyendra Sarasvati.

After the end of the 6th chapter, commented upon by Śaṅkara, the commentator explains the Sāntimantra on the line of Śaṅkara's Dīpikā. Hence the writer says सप्तमाध्यायदीपिका।

Substance, country paper 12¼×6 inches Folia, 50 Lines, 15 on a page Extent in ślokas 1,800 Character, Nagara Worm-eaten New Complete

(7) मुण्डकोपनिषद्विवरण by Sankarācārya

Substance, country made paper 12¼×6 inches Folia, 22 Lines, 10 15 on a page Extent in ślokas, 950 Character, Nāgara Worm-eaten New. Complete

(8) प्रश्नोपनिषत् with its comm by Nārāyanendra Sarasvati.

Substance, country-made paper 13×6 inches Folia, 17 Lines, 15 on a page Extent in ślokas, 700 Character, Nāgara New Complete

(9 14) Substance, country paper 11¾×6 inches Folia, 25 Lines, 17 on a page. Extent in ślokas, 1,100 Character, Nagara Fresh Complete.

(9) ईशावास्यभाष्यटीका by Ānanda Giri

Complete in three leaves

(10) ईशावास्य।

Text and Dipikā

Commentator's name is Śankarānanda

It begins :—

ईशावास्यादयो मन्त्रा विनियुक्ता न कर्मणि।
प्रमाणाभावतः तेषां कुर्वे व्याख्यामकर्मणा॥

वाजसनेयउपनिषद्दीपिका by Śankarānanda, the disciple of Ācārya Ānandātmā

(11) परमहंसोपनिषद्दीपिका by Śaṅkarānanda

(12) ईशावास्योपनिषद् भाष्य by Śankarācārya

Complete in three leaves

(13) प्रश्नोपनिषद्दीपिका by Nārāyana, who follows Śankara.

Complete in five leaves

(14) कैवल्योपनिषद्दीपिका by Śankarānanda

Complete in five leaves

(15) मुण्डकोपनिषत् ।

Substance country paper 10¼×5¼ inches Folia 4 Lines 13 on a page Extent in ślokas 60 Character Nagara Fresh Complete

(16) मुण्डकोपनिषद्विवरणं by Śankarācarya

Substance, country paper 11¼×3½ inches Folia 22 Lines 10 on a page. Extent in ślokas 750 Character Nagara New Complete

(17) प्रश्नभाष्य-विवरण by Śankarācarya

Substance country paper 11×5 inches Folia 10 Lines, 13 Extent in ślokas 400 Character Nagara Fresh Complete

(18) केनोपनिषद्भाष्यं ।

Substance, country paper 10×4 inches Folia 10 Lines 10 on a page Extent in ślokas 300 Character Nagara Fresh Complete

लिखितं वंशीधरेण श्रियराम्बयेन सम्वत् १७८५ ।

The Colophon .—

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजकस्य शङ्करभगवत कृतौ केनेषित-पदभाष्यविवरण समाप्तं ।

(19) काठकभाष्य ।

Substance country made paper 11×5 inches Folia, 29 Lines 11 on a page Extent in ślokas 1100 Character Nagara New Complete

(20) मुण्डकभाष्यटिप्पन ।

Substance country yellow paper 9¼×5 inches Folia, 8 Lines 14 on a page Extent in ślokas 200 Character Nagara Fresh Complete

(21) छान्दोग्योपनिषद् विवरणं by Sankara.

Substance country paper 11¼×4 inches Folia 27 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 800 Character Nagara Fresh Complete

The 6th prapāṭhaka only

(22) ऐतरेयभाष्यटीका by Abhinava Nīrāyanendra-Sarasvatī.

Substance country paper 10×4½ inches Folia 28 Lines 18 on a page Extent in ślokas 1,400 Character Nāgara New Complete

The 6th Adhyaya only

(23) ऐतरेयभाष्यटिप्पन by Jñānāmṛta Yati, the disciple of Uttamāmṛta Yati

Substance yellow country paper 11¾×3¾ inches Folia 22 Lines 9 on a page Extent in ślokas 700 Character Nagara Good Complete

The first prapāthaka only

(24) तैत्तिरीयकसारव्याख्या anonymous

Substance country paper 12× inches Folia 31 Lines 13 on a page Extent in ślokas 1,500 Character Nagara New Incomplete

(25) ऐतरेयारण्यकभाष्य ।

Substance country paper 10×4½ inches Folia 68 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 1,900 Character Nagara Old Incomplete

Leaves 1 to 78, of which 2, 19, 24, 37, 40, 71, 74–77 are missing The Aranyakabhāsya comes to an end on leaf 57B. Then begins

ऐतरेयसंहितोपनिषद्भाष्य which apparently remains incomplete

(26-34) Substance country paper 6½× ... on a page Extent 2,000 New Incomplete

(26) कठोपनिषत् ।

Complete in nine leaves The text only

(27) ब्रह्मवल्ल्युपनिषत् ।

Complete in four leaves

(28) माण्डूक्योपनिषत् ।

Complete in one leaf

(29) मुण्डकोपनिषत् ।

Complete in nine leaves

(30) प्रश्नोपनिषत् ।

Complete in seven leaves

(31) केनोपनिषत् ।

Complete in three leaves

(32) नारायणोपनिषत् ।

Complete in two leaves only

(33) छान्दोग्योपनिषत् ।

Incomplete, 1 to 58 leaves of which 13 14 19–22, 31–34 and 39–44 are missing

(34) आत्मषट्क ।

Complete in four leaves

(35) छान्दोग्योपनिषत् ।

Substance country paper 12×4½ inches Folia 70 Lines 10 on a page Extent in slokas 2000 Character Nâgarî Complete

इति छान्दोग्योपनिषदि अष्टमोऽध्याय । साधोपनिषत सामवेदे कौथुम शाखाया । संवत १८५७ ।

1725.

8729 *Collections of Upanisads*

(I)

Substance country paper 14×7 inches Folia 50 Lines 15 on a page Extent in sloka 3000 Incomplete Complete

(1) ईशोपनिषत with a tippani complete in three leaves

(2) कठवल्ली with the comm by Damodara Sastri, entitled निगूढार्थ प्रकाशिका, complete in 12 leaves and 507 verses

The last colophon of the comm runs thus —

इति श्रीदामोदरशास्त्रिकृत कठवल्ली निगूढार्थ प्रकाशन समाप्त ।

(3) केनोपनिषत with the comm by Damodara Sastri, slokas 132, complete in four leaves

(4) मुण्डकोपनिषत with the comm by Damodara Sastri, complete in seven leaves and in 309 verses

(5) प्रश्नोपनिषत् with the comm. by Dāmodara Śāstri, complete in seven leaves and in 360 ślokas.

(6) शिक्षोपनिषत्, ब्रह्मोपनिषत् and भृगूपनिषत् with the commentaries by Dāmodara Śāstri

The first has four leaves, the second three, and the third two leaves only The three have the same pagination

(7) आत्मषट्कोपनिषत् a part of the ऐतरेयोपनिषत्, with the comm by Dāmodara Śāstri Complete in five leaves, ślokas 180.

(8) माण्डूक्योपनिषत् with the comm by Dāmodara Śāstri, complete in three leaves, ślokas 89

II

Substance country paper 13×7 inches Folia 67 Lines, 15 on a page. Extent in ślokas 2,080 Character, Nagara Good Complete

(9) छान्दोग्योपनिषत् with the comm. entitled मिताक्षरा by Nityānanda, the disciple of पुरुषोत्तमाश्रम, complete to the end of the 7th prap in 41 leaves, the 8th prap in a different hand, complete in 26 leaves, dated Sam 1893

(10) ईशावास्यभाष्य-टिप्पन—The Bhāsya by Śankara and the tippana by Ānandagiri

Substance country paper 13½×7 inches Folia, 13 Lines, 14 on a page Extent in ślokas 700 Character Nāgara Fresh. Complete

(11) केनोपनिषत् otherwise called तलवकार with the bhāsya by Śankara, and with the tippana by Ānandagiri.

Substance, country paper 13½×7 inches Folia 22 Lines, 15 on a page Extent in ślokas 900 Character, Nāgara Fresh Complete

(12) कठवल्लीभाष्य टीका, the bhāsya being by Śankarācārya, and the tīkā by Gopālayogi.

Substance country paper 12½×6 inches Folia 49 Lines 11 on a page Extent in ślokas, 2900 Dated Sm 1839 Fresh Complete

The end of the tikā :—

कठवल्लीभाष्यटीका कृता गोपालयोगिना
अनया-प्रीयतां देवो दक्षिण + + मुखः शिवः ।

The last col of the same —

इति श्रीपरमहंस-परिव्राजकाचार्य्य-श्रीगोपालेन्द्र-यतीश्वरविरचिते कठवल्लीभाष्यविवरणे अन्तिमा वल्ली समाप्ता राधाकृष्णस्य पाठार्थं कठभाष्यं सटिपन लिलेख । अमु वदि ८ सम्वत् १८९९ । श्राद्ध ८ ।

III

(13 20) Substance country paper 13×6½ inches Folia, 228 Lines 14 20 in a page Character Nagara Dated Sm 1811 Fresh Complete

(13) केनोपनिषद् भाष्यटिप्पन the bhāsya by Sankara, and the tippana by Ānandagiri, complete in 18 leaves.

(14) प्रश्नोपनिषद्भाष्यटीका the bhāsya by Sankara and the tikā by Narāyanendra Sarasvati, the pupil of Jñānendra Sarasvati, the pupil of Kaivalyendra Sarasvati, complete in 53 leaves

(15) मुण्डकभाष्यटिप्पन the bhāsya by Sankara, and the tippana by Ānandagiri (?)

But Sankara calls his comm. not a bhāsya but Vivarana.

This is complete in 20 leaves.

(16) माण्डूक्यभाष्यविवरण टीका ।

The माण्डूक्योपनिषत्, with explanatory kārikās by Gaudapāda, is commented upon by Sankara. But the comm. is not called a bhāsya; it is called Āgama-sastra-vivarana to which is added a comm by Ānandajñāna Complete in 67 leaves Dated 1875 (Samvat)

The whole printed in the Bibliotheca Indica Series.

(17) ऐतरेयोपनिषत् with Sankara-Bhāsya, and the Dipikā complete in 33 leaves

(18) केनोपनिषत् Bhāsya by Sankara and tippana by Ānandagiri, complete in 19 leaves.

(19) तैत्तिरीयोपनिषत् in three parts, namely, (1) शीक्षोपनिषत्, (2) ब्रह्मविन्दूपनिषत्, (3) and भृगूपनिषत्. Complete in thirty-nine leaves. Dated Samvat 1871 विरोधिनाम संवत्सरे फाल्गुने मासे शुक्लेपक्षे पुरणमास्या गुरुवासरे।

(20) Another copy of the above. Complete in 39 leaves. Dated Samvat 1893.

IV.

(21) श्वेताश्वतरोपनिषत् with a comm by Vijñānātman, the pupil of Jñanottama. Dated Samvat 1890

Substance, country paper 12×6 inches Folia, 35 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 1,800 Character, Nagara Dated, Sm 1890 Fresh Complete

(22) कठोपनिषत्.

Substance, country paper. $12\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$ inches Folia, 5 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Nagara Fresh Complete

(23) ईशावास्योपनिषत् with Sankara's Bhāsya

Substance, country paper. $10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{4}$ inches Folia, 5 Lines, 16 on a page Extent in ślokas, 280 Character, Nāgara Dated, Sm 1827 Fresh Complete

(24) केनोपनिषत् or, तलवकारोपनिषत् with दीपिका by Sankarānanda.

Substance, country paper $11\frac{1}{2}\times5\frac{1}{4}$ inches Folia, 3 Lines, 17 on a page Extent in ślokas 125 Character, Nagara Old Fresh Complete

V

Substance, country paper $11\frac{1}{4}\times5\frac{1}{2}$ inches Folia, 21 Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 400 Character, Nāgara Fresh Complete.

(25)

(1) मुण्डक ends in the 6th leaf

(2) प्रश्नोपनिषत् ends in the 11th leaf.

(3) परमहंसोपनिषत् ends in 14A.

(4) ब्रह्मोपनिषत् ends in 15B

(5) स्थूलाकुलोपनिषत् ends in 16A

From 16B the pagination changes into 1, and in 6B ends the प्रश्नोपनिषत्।

VI

(26) बृहदारण्यक with its comm मिताक्षरा by Nityānandāsrama, the pupil of Purusottamāsrama

Substance country paper 13×6½ inches Folia 25 Lines 16-20 on a page Extent in slokas 1000 Character Nagara Fresh Complete

(27)

(1) ईशोपनिषत्, केनोपनिषत् and प्रश्नोपनिषत्।

Substance country paper 12½×6½ inches Folia 16 Lines 14 on a page Extent in slokas 640 Character Nagara Fresh Complete

1726.

9031 *A collection of Upanisads enumerated below, with their commentaries by Narayana*

Substance, English paper 12½×5½ inches Folia 184 Lines 14 on a page Extent in slokas 7400 Character Nagara Fresh Complete

(1) मुण्डक ends in leaf 10, (2) प्रश्न in 20, (3) ब्रह्मविद्या in 21, (4) क्षुरिका in 25, (5) चूलक in 27, (6) अथर्वशिर in 35, (7) अथर्वशिख in 38, (8) नारायण in 43, (9) आत्मबोधदीपिका in 44, (10) गर्भ in 47, (11) ब्रह्म in 53, (12) प्राणाग्निहोत्र in 55, (13) नीलरुद्र in 58, (14) नादबिन्दु in 58, (15) ब्रह्मबिन्दु in 60, (16) अमृतबिन्दु in 66, (17) ध्यानबिन्दु in 70, (18) तेजोबिन्दु in 71, (19) योगशिख in 73, (20) योगतत्त्व in 74, (21) सन्न्यास in 86, (22) आरुण्य in 90, (23) कण्ठश्रुति in 93, (24) पिण्ड in 94, (25) आत्म 95, (26) महा in 101, (27) पूर्वनृसिंहतापनीय in 118, (28) नारसिंह in 119, (29) षट्चक्र in 120, (30) नृसिंहोत्तरतापनीय in 139, (31) रामतापनीय in 151, (32) रामोपनिषत् in 157, (33) सर्वोपनिषत् in 160, (34) हंसोपनिषत् in 162, (35) परमहंस in 167, (36) जाबाल in 171, (37) कैवल्य in 172,

(38) उपनिषद्रहस्य in 182, (39) गरुड in 184, and (40) कालाग्निरुद्र in 184

1727.

9032 *A collection of Upanisads*

Substance country paper 9×4½ inches Leaves 115 of which the leaves 15-20 are missing Lines 10 on a page Extent in slokas 2600 Character Nagara Fresh Incomplete

(1) मुण्डक ends in 6, (2) प्रश्न in 12, (3) ब्रह्मविद्या in 13, (4) क्षुरिका in 14, (5) अथर्वशिख in 21, (6) गर्भ in 23, (7) प्राणाग्निहोत्र in 24, (8) आत्मबोध in 25, (19) श्वेताश्वतर in 31, (20) माण्डूक्य in 33, (21) तैत्तिरीयारण्यक in 37, (22) नीलरुद्र in 38, (23) नादविन्दु in 39, (24) ब्रह्मविन्दु in 48, (25) अमृतविन्दु in 41, (26) ध्यानविन्दु in 42, (27) तेजोविन्दु in leaf 43, (28) योगशिख in 44, (27) योगतत्त्व in 44, (30) सन्न्यास in 46, (31) आरुण्य in 47, (32) कठश्रुत्युपनिषत् in 48, (33) पिण्डोपनिषत् in 49, (34) आत्म in 49, (35) नृसिंहपूर्वतापनीय in 51, (36) महोपनिषत in 49, (37) नृसिंहोत्तरतापनीय in 67, (38) कठवल्ली in 71, (39) उत्तरवल्ली in 73, (40) बृहन्नारायण in 49, (41) आनन्दवल्ली in 96, (42) भृगुवल्ली in 98, (43) गारुड in 99, (44) कालाग्निरुद्र in 99, (45) रामपूर्वतापनीय in 104, (46) रामोत्तरतापनीय in 109, (47) कैवल्य 111, (48) जावाल in 113, (49) आश्रम in 115

1728.

9587

Substance country made paper 10×4 inches Folia 34 to 48 15 by counting Lines 8-9 on a page Character Nagara Appearance tolerable Complete

This appears to be part of a large MS, containing a collection of Upanisads

It comprises in its present form in leaves from 34 to 48 (1) शिवोपनिषत् ending in leaf 38A, (2) ब्रह्मविन्दूपनिषत् ending in 42A, (3) भृगुवल्ल्युपनिषत् ending in 45A, and (4) ऐतरेयोपनिषत् ending in 48

1729.

11093

Substance, country-made paper 11 × 4¾ inches Folia 73 Lines 11-13 on a page Character, Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh.

A collection of Upanisads

It begins —

अथाथर्व्वणीया उपनिषदस्तथा शाखान्तरीयाश्च लिख्यन्ते ।

I

ॐ ब्रह्मा देवाना प्रथमः सवभूव, etc , etc

This is the beginning of Mundakopanisad, which continues to the first line of fol 4A and mixes itself with Ātharvaniyottaratāpaniyopanisad, being copied from an original which had the leaves of those upanisads confused

II.

4A, द्वितीयो दण्डकः ; 5A, तृतीयः खण्ड —and so on to the end of the ninth khanda. The sixth khanda is repeated twice.

10B, इत्याथर्व्वणीयोत्तर-तापनीयोपदिषदि नवमः खण्ड ।

III

Then begins Kathavalli, which ends in fol 15A without a colophon

IV

16A, इति केपितोपनिषत् समाप्ता । (?)

V

16B, इति नारायणोपनिषत् समाप्ता । (Ātharvana)

VI

20A, इत्याथर्व्वणीये मन्त्रानारायणोपनिषत् ।

VII

26A, इति पिण्डोपनिषत् समाप्ता ।

VIII

27B, इति सर्व्वोपनिषत् समाप्ता ।

IX

29A, इति परमहंसोपनिषत समाप्ता ।

X

Then begins Sil sa, which ends in 31A (without a colophon)

XI

32B, इत्यानन्दवल्ली उपनिषत् समाप्ता (called also Brahmavalli)

XII

33A, इति भृगुवल्ली उपनिषत् समाप्ता ।

The last three constitute Taittiriyopanisad (= Taitt Aranyaka VII–IX, prapathakas)

XIII

34A, इति कालाग्निरुद्रोपनिषत समाप्ता ।

XIV

(A) 35B, इति मण्डोपनिषत समाप्त खण्ड इत्याथर्व्वणीये तापनीये द (?) प्रथमोपनिषद समाप्ता ।

There are six short paragraphs called Khandas in this

(B) 37A, इत्याथर्व्वणीये तापनीयो द्वितीयो द्वितीयोपनिषत समाप्ता २ ॥

(C) 37B, इत्याथर्व्वणीय तापनीये तृतीयोपनिषत् समाप्ता ।

(D) 38B, इत्याथर्व्वणीयोपतापनीनिषत् (?) चतुर्थोपनिषत् समाप्ता ।

(E) 10A, मण्डोपनिषत् तृतीय ॥ इत्याथर्व्वणीये प्रतापनीये पञ्चमोपनिषत् समाप्ता ।

Then we have —

ॐ देवा ह वै प्रजापतिमब्रुवन्नणोरणीयांस ।, etc., etc.

This is the beginning of *Nṛsiṃhottaratāpanī (the second work in the MS.)*, and after a portion of the 2nd Khaṇḍa (the end of which is in fol. 4A), we have, again, Muṇḍaka (*the first work*) *from the latter portion of the second Muṇḍaka* to the end in 42B.

इति मुण्डकोपनिषत् समाप्ता ।

The first three leaves contain the Upaniṣad up to a portion of the second Muṇḍaka.

XV

45B, इति प्रश्नोपनिषत् समाप्ता ।

XVI

46A, इति ब्रह्मविद्योपनिषत् समाप्ता ।

XVII

47A, इति क्षुरिकोपनिषत् समाप्ता ।

XVIII

47B, इति चूलिकोपनिषत् समाप्ता ।

XIX

50A, इत्याथर्व्वणे मित्रोपनिषत् समाप्ता । (The same as Rudropaniṣad. Beg देवा ह वै स्वर्गं लोकमायन्ते रुद्रमपृच्छन् को भवानिति॰) ।

XX

51A, इत्याथर्व्वणे शिवोपनिषत्(?) समाप्ता ।

Beg —

ॐ पिप्पलादांगिरः सनत्कुमारश्चाथर्व्वणं भगवन्तं पप्रच्छ ।
किमादौ प्रयुक्तं ध्यानं ध्यायितव्यं, etc

XXI

Beg —

पञ्चात्मकं पञ्चसु वर्त्तमानं षडाश्रयं षड्गुणयोगयुक्तं etc , etc

This is Garbhopanisad See I O Catal No 488 (7th work) It ends without a colophon in 52 A

XXII

इत्याथर्व्वणे महोपनिषत् समाप्ता ।

XXIII

52B *Beg* —

ॐ शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरस भगवन्तं (53A) पिप्पलादं पप्रच्छ दिव्ये ब्रह्मपुरे संप्रतिष्ठिता भवन्ति कथं सृजन्ति कस्यैष महिमा बभूव, etc , etc

Thus begins Brahmopanisad in the present MS What is quoted as the beginning of the work in I O Catal p 110A is the 11th line of fol 53A in the present MS

54B, इति ब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ।

XXIV

56A, इत्यथर्व्वणे प्राणाग्निहोत्रोपनिषत् ।

XXV

57B इत्यथर्व्वणे माण्डूकोपनिषत् समाप्ता ।

Beg —

ओमित्येतदक्षरं, etc , etc The same as Mandukya

XXVI.

Beg. —

ॐ वैतथ्य सर्व्वभावानां स्वप्नमाहुर्मनीषिणः।
अन्तःस्थानात्तु+भेदानां संवृतत्वेन हेतुना ॥

59A, इत्यथर्व्वणे द्वितीय+वर्गमुपनिषद् च (?)

XXVII

इति उपदप्रग्रन्थ अद्वैताख्य प्रकरण चत्वारि प्रोपनिषत् ४॥

Beg —

ॐ उपासनाश्रितो धर्म्मो जाते नश्यति वर्त्तत।
प्रागुत्पत्तेरज सर्व्वं तेनासो कृपणः स्मृत ॥

There are 18 verses

XXVIII

65A, इति ब्रह्मबिन्दूपनिषत् समाप्ता।

XXIX

66B, इति अमृतबिन्दूपनिषत् समाप्ता।

XXX

67B, इति तेजोबिन्दूपनिषत् समाप्ता।

XXXI

69A, इति योगतत्त्वोपनिषत् समाप्ता।

XXXII.

70A, इति सन्न्यासोपनिषत् समाप्ता।

XXXIII.

71A, इत्यथर्व्वणे [आ] रुणेयोपनिषत् समाप्ता।

XXXIV

72B, इत्यथर्व्वण कण्ठश्रुति उपनिषत् समाप्ता।

73B, इत्यथर्व्वणे जावालोपनिषत् समाप्ता ।

आलोच्य सर्व्वशास्त्राणि विचार्य्य च पुनः पुनः ।
इदमेकं सुनिष्पन्नं ध्येयो नारायणः सदा ॥
इत्यथर्व्वणे त्रिपद्धाशदुपनिषत्सम्पूर्णं ।

1730.

616 दीपिका ।

A comm on the Atharvanopanisads.
By Narayana.

12A, माण्डुक्योपनिषद्दीपिका, 22B, इति प्रश्नोपनिषत्, 24B, ब्रह्मविद्योपनिषद्दीपिका समाप्ता, तृतीयोपनिषत्, 28B, इति चुरिकोपनिषत् दीपिका समाप्ता चतुर्थी, 31A, इति चूलिकोपनिषद्दीपिका पञ्चमी, 39A, अथर्व्वशिर उपनिषद्दीपिका षष्ठी, 41B, अथर्व्वशिखोपनिषत् दीपिका सप्तमी, 45B, इति गर्भोपनिषत् दीपिका अष्टमी, नवमी महोपनिषत् त्रुटिता । (There are two leaves marked 46 At the end of the second is written त्रुटिपत्र ४६ प्रथमपृष्ठे), 51, ब्रह्मोपनिषद्दीपिका समाप्ता दशमी, 53B, अधिघोषोपनिषद्दीपिका, 55B, नीलरुद्रोपनिषद्दीपिका षोडशी । (The four upanisads based on the Mandukya are left out), 57A, इति नादविन्दूपनिषद्दीपिका सप्तदशी, 59A, ब्रह्मविन्दूपनिषत् दीपिका अष्टादशी, 65A, इत्यमृतविन्दूपनिषद्दीपिकोनविंशा, 68B, इति ध्यानविन्दूपनिषत् [दीपिका] विंशा, 70A, तेजोविन्दूपनिषद्दीपिका एकविंशा, 71B, योगशिखोपनिषद्दीपिका द्वाविंशी, 73A, योगतत्त्वोपनिषद्दीपिका त्रयोविंशी, 84B, सन्न्यासोपनिषद्दीपिका चतुर्विंशी, 89A, आरुणेयोपनिषद्दीपिका पञ्चविंशी, 92B, कण्ठश्रुत्युपनिषद्दीपिका षड्विंशी, 93A, पिण्डोपनिषद्दीपिका सप्तविंशी, 94A, आत्मोपनिषद्दीपिका [अष्टाविंशी], 100A, नृसिंहतापनीप्रथम मन्त्रोपनिषद्दीपिका, 113A, इति मन्त्रोपनिषत् ५ तृतीय खण्ड ३ इत्याथर्व्वणरहस्ये पूर्व्वनृसिंहतापनीयोपनिषत् समाप्ता एकोनत्रिंशा २९, इति पूर्व्वनृसिंह तापनीयोपनिषद्दीपिका ऊनत्रिंशी, (Here the numbering ceases)

118B, इषट्चक्रोपनिषद्दीपिका, 137A, इति नृसिंहोत्तरतापनीयोपनिषद्दीपिका, 153B, इति रामोत्तरतापनीदीपिका समाप्ता, 155A, इति श्री भट्टरत्नाकरसूनु-भट्टनारायणविरचिता रामोपनिषद्दीपिका 157B, नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविता अस्पष्टपदवाक्यानां सर्व्वोपनिषद इति सर्व्वोपनिषद्दीपिका, 160B, इति हंसोपनिषद्दीपिका, 165B, इति परमहंसोपनिषद्दीपिका, 170A, इति जाबालोपनिषद्दीपिका ४०, 171B, इति कैवल्योपनिषद्दीपिका, 188A, इति गारुडोपनिषद्दीपिका समाप्ता (?) 190A, इति कालाग्निरुद्रोपनिषद्दीपिका समाप्ता ५५ (?) 211A, इति कृष्णोत्तरतापनीयदीपिका समाप्ता, 214A, इति कृष्णोपनिषद्दीपिका समाप्ता, 217A, इति वासुदेवोपनिषद्दीपिका समाप्ता, 220B, इति गोपीचन्दनोपनिषद्दीपिका, 226B, इति नारायणोपनिषद्दीपिका, 230A, इति द्वितीयोपनिषद्दीपिका, 230B, इत्यथर्व्वशिरसि वरद-गणपति-पूर्व्वतापनीयोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

1731.

3301

Substance foolscap paper $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches Folia by counting 21 Lines 11 on a page Character Nagari of the nineteenth century Appearance, fresh

I

Colophon in 3A .—

इति श्रीमदानन्दतीर्थभगवत्-पादाचार्य्यविरचित-याज्ञीय-मन्त्र-व्याख्यान समाप्तम् ।

II

इति श्रीमदानन्दतीर्थ-भगवत्-पादाचार्य्यविरचित षट्प्रश्नोपनिषद् भाष्य सम्पूर्णम् । (From 3A to 5A)

III

इति श्री मदानन्दतीर्थ-भगवत्-पादाचार्य्य-विरचितं तलवकारोपनिषद् भाष्यं समाप्तम् । (From 5A to 7A)

IV

मुण्डकोपनिषद् भाष्यम् ।

From 7A to 12 Incomplete.

V

इति श्रीमदानन्दतीर्थ-भगवत्-पादाचार्य्यविरचितं तैत्तिरीयोपनिषद्-भाष्य समाप्तम् । (Leaves 1 to 12)

At the 5th line of the 4th leaf ends Śikṣā.

इति शीक्षा समाप्ता ।

1732.

871 श्वेताश्वतरोपनिषत् । *Śvetāśvataropaniṣad*

Substance country made paper 8¾×3¾ inches 4 pages Lines, 10 on a page Character, Nāgarī Appearance tolerable Verse Generally correct Incomplete at the beginning

Often printed

1733.

2367 *The Same.*

Substance, country made paper 8¾×4¼ inches Folia 15 Lines 7 on a page Character, Nāgarī of the eighteenth century Appearance, fresh Complete

Often printed

1734.

915. *A comm on the Same.*

By Vijñāna Bhikṣu.

For the manuscript see L 1809

1735.

8605 श्वेताश्वतरोपनिषद्विवरणं ।

A comm. on Śvetāśvatara Upaniṣad, by Jñānātman, the pupil of Jñānottama

Substance, country paper 11¼×6 inches Folia 19 Lines 17 on a page Extent in ślokas 2500 Character Nāgarī Old Fresh Complete

Complete in 19 leaves and 6 chapters

It begins :—

ॐ अवच्छेद-चयातीत-निर्मलज्ञानमूर्त्तये
नमो गिरां विदूराय दक्षिणामूर्त्तये नमः ।
निरमान्तप्रतीपाय(?) नि:सङ्गसुख-सन्निदे
समारतापनोदाय विद्याश्रीपतये नमः
प्रत्यस्ताखिल-भेदाय शान्तिसममाद्विने ।
ज्ञानोत्तममुनीन्द्राय नमः प्रत्यक्सुखात्मने ।

ततः परमर्षिभ्यो नमः ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्य । इद ब्राह्मण वाक्य । वादिनो वदनशीला वेदार्थविमर्शेतमचारन् निर्मलशैक्ष वेदार्थतत्त्वेन ब्रह्मवदनशीलाः साक्षाद्वा परम्परया वा सर्व्ववेदार्थत्वेन ब्रह्म वदन्ती खेतत् सर्व्वे वेदा यत्पदमामनन्ति इति श्रुते ।

1736.

289. पिङ्गलोपनिषत् । *Pingalopaniṣad*

For the MS see L. 1409

In the lists of upaniṣads given in the Muktikopaniṣad, this work has been placed as one of the 19 upaniṣads belonging to the White Yajurveda

1737.

2248 ब्रह्मोपनिषत् । *Brahmopaniṣad*

Substance, country-made paper 9¾×4¾ inches Folia 4 Lines, 6 on a page Character Nagara Appearance fresh

Col :—

इति श्वेताश्वतरशाखागत ब्रह्मोपनिषत् समाप्तम् ।

Brahmopaniṣad, one of the Ātharvaṇa Upaniṣads, is printed with the Dīpikā comm. by Nārāyaṇa, in pp 239 to 259 of the Bibl Ind. Edition But the present MS omits the portion printed in pp 239 to 247 and य एवं वेद, etc, in the next leaf It begins from अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि, etc., etc.

1738.

2075. *The Same*

Substance, country made paper 8¾×4½ inches Folia 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas 30 Character, Nagara of the eighteenth century Appearance, discoloured, worn out, pasted Verse

Though the MS. begins with page one and the work begins with verse one it is defective in the beginning. It is an upanisad for the glorification of the holy thread of the Brāhmanas, which can be laid aside only by Yoga Sutra

It ends:

As in L No 955. But not exactly in the same words

The last two verses are —

यतो वाचो निवर्त्तन्ते अप्राप्य मनसा सह ।
आनन्दमेव जीवस्य यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुध ।
सर्व्वव्यापिनमात्मानं क्षीरसर्पिरिवार्पि(त)तम् ।
आत्मविद्या-तपोमूल तद्ब्रह्मोपनिषत् परम् ।

1739.

2374. *The Same*

Substance, foolscap paper 8×4 inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Character, Nagara of the eighteenth century Appearance fresh

It begins from अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि, etc. Printed with the Dipikā commentary of Nārāyana in pp. 248 to 259 of the Atharvana Upanisads of the Bibl. Ind. Edition.

1740.

944 मैत्रेयोपनिषदालोकः । *Maitreyopanisadāloka*

By Vijñāna Bhiksu

For the manuscript see L. 1811

1741.

9013. मैत्र्युपनिषद्दीपिका । *Maitryupaniṣad dīpikā.*

By रामतीर्थ ।

Substance country paper 9¾×3¼ inches Folia 101 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 3,000 Character, Nagara Dated, Sm 1734 Fresh Complete

Printed in the Ānandāsrama Series with the Text

Complete in 101 leaves

The last Colophon runs thus.—

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीरामतीर्थ-विरचिताया मैत्र्युपनिषद्दीपिकाया सप्तम[ ] प्रपाठक समाप्त. ।

The Post Col Statement —

नमस्तस्मै भगवते रामायाकुण्ठमेधसे ।
येनान्तर्हृदयस्थेन नुद्यमानो विचेष्टये ॥
विचारयाम्यहं नित्यं वेदतत्त्वार्थमादरात् ।
येषामनुग्रहात्तेभ्यो गुरुभ्योऽस्तु नमः प्रत ॥
मैत्रीयाख्योपनिषदां दीपिकेयं महात्मना
अन्तर्वस्त्ववभासाय भूयादर्केन्दुमण्डल ॥
सवत् १७३४ वर्षे चैत्रवदि नवमीसन्दे लिखितं ।

It begins thus --

प्रणम्य राम प्रणताभयप्रदं ।
गुरूस्तथा कृष्णमुखास्तदात्मनः ॥
मैत्रायणाना श्रुतिमौलिमर्थत ।
प्रसाद्य विष्णो. परमे पदेऽर्पये ॥

1742.

357. अमृतनादोपनिषत् । *Amṛtanādopaniṣad*

Substance country made paper 8¼×5 inches Folia 5 Lines, 15 on a page Extent in slokas 150. Character Nagara Appearance, old Prose Generally correct Complete

For the work see L 39, and Adyar Library Catalogue, p 135

It is one of the 32 upanisads of the Black Yajurveda.

1743.

366. नारायणोपनिषत् अथर्व्ववेदीया ।

Nārāyaṇopaniṣad (from the A.V)

Substance country made paper 6×3 inches Folia, 1 Lines 6 on a page Extent in Slokas 18 Character Nāgara Appearance old Complete

Printed by Jacob in B S S

1744.

2333. *The Same*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 2 Lines, 9 on a page Extent in Slokas 30 Devanagari of the eighteenth century Fresh Complete.

Col. :—

इति नारायणोपनिषत् समाप्ता ।

Printed by Jacob in Bombay Sanskrit Series. See the above

1745.

3767. *The Same.*

Substance, foolscap paper 7¾×4½ inches Folia, 5 Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete.

Colophon :—

इति श्री अथर्व्ववेदे नारायण उपनिषत् सम्पूर्ण ।

श्रीशुभमस्तु । श्रीकृष्णाय नमः ॥

See Lz. 211.

1746.

10896. *The Same.*

With Sankarānanda's commentary entitled Dīpikā.

Substance, country-made paper 9¼×4 inches Folia, 7. Lines, 9 on a page Character, modern Nāgara. Appearance, fresh Complete

Beg. :—

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

सम्बन्धो विषयस्तद्वत् साधिकारिप्रयोजनः ।

सर्वोपनिषदां तुल्यस्तस्मादाद्योच्यते पृथक् ॥ १ ॥

(1) ॐ पुरुषो ह वै नारायणोऽकामयत । (Comm.) प्रजाः सृजेयेति नारायणात् प्राणो जायते मनः सर्वेन्द्रियाणि च खं वायुर्ज्योतिरापश्च पृथिवी विश्वस्य धारिणी नारायणात् ब्रह्मा जायते नारायणाद्रुद्रो जायते नारायणादष्टौ वसवो नारायणादेकादश रुद्रा नारायणात् द्वादशादित्याः सर्वे देवता, etc, etc, etc

2A, इति श्रीनारायणोपनिषद्दीपिकायां प्रथमोऽध्यायः अथात्मानमात्म नारायणस्योक्ता दशानां नित्यादि-क्रममाह ।

End —

(7). ॐ प्रत्यगानन्दब्रह्मपुरुषं प्रणवस्वरूपमकार उकारो मकार इति तानेकधा समभरत् तदेतदोमिति ।

यमुक्त्वा मुच्यते योगी जन्मसंसारबन्धनात् । इत्यर्थः ।

Colophon —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-श्रीशंकर-पादभगवतः कृतिर्नारायणोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

1747.

2472. *The Same.*

Substance, country made paper 5¼ × 3¼ inches Folia 10 Lines, 6 on a page. Extent in ślokas 60 Character Nagara of the nineteenth century Fresh

There are two works in this manuscript, (I) नारायणोपनिषत् from the Atharva Veda, and (II) गोविन्दाष्टकम् attributed to Sankaracarya

Narayanopanisad begins .—

ॐ अथ पुरुषो ह वै नारायणो अकामयत प्रजाः सृजेयेति नारायणात् प्राणो जायते मनः सर्वेन्द्रियाणि च ।

Col. 6A :—

इति नारायणोपनिषत् समाप्ता ।

1748.

2241. **कैवल्योपनिषत् ।** *Kaivalyopaniṣad*

Substance, country made paper 9¾ × 4 inches Folia 2 Lines, 9 on a page Extent in ślokas, 30 Character, Nāgara. Appearance, fresh Complete

Col. :—

इति कैवल्योपनिषत् समाप्तः ।

Often printed.

1749.

2247. *The Same.*

Substance, country made paper 9¾ × 4 inches Folia, 3. Lines, 7, 9 on a page Character, Nāgara Appearance, discoloured. Complete

One of the 41 *Atharvana Upaniṣads*, printed with Nārāyaṇa's Dīpikā in pp 456 to 464 of the Bibl Ind. Edition.

1750.

2373. *The Same.*

Substance, foolscap paper 8¼ × 1¾ inches Folia, 3 Lines, 6 on a page Character, Nāgara of the eighteenth century Appearance, fresh. Complete

Printed in pp 456 to 468 of the Ātharvanopaniṣads of the Bibl. Ind. Edition.

1751.

3761. *The Same.*

Substance, country-made paper 9¾ × 4¾ inches Folia, 3 Lines 8 on a page Character, Nāgara of the nineteenth century. Appearance, fresh. Complete

Post Colophon.—

हरो यदुपदेष्टा ते हरिः कमलजोऽपि वा ।
तथापि न तव स्वास्थ्यं सर्वविस्मरणादृते ॥

श्रीशिवार्पणमस्तु ॥

One of the Atharvanopanisads printed in the Bibl. Ind Series

1752.

9799. *The Same*

Substance country made paper 11×5 inches Folia 3 Lines 10 on a page Extent in slokas 37 Character Nagari Appearance old Complete

See L Vol I, 106 and Adyar Library, p 166

1753.

1548 *The Same with a comm*,

by Vidyaranya Muni

Substance country made yellow paper 13×5 inches Folia 13 Lines 8 on a page Extent in slokas 300 Character Bengali Date Saka 1800 Appearance fresh Complete

The Mangalacaranı —

विश्वेशं माधवं दुण्डिं दण्डपाणिं च भैरवं ।

वन्दे काशीं गुहां गङ्गां भवानीं मणिकर्णिकां ॥

Object of the work —

ब्रह्मात्मैकत्वविज्ञानस्य सुखप्रतिपत्त्यर्थं आश्वलायन मुनि निमि

त्तीकृत्य आख्यायिकामवतारयति श्रुति अथाश्वलायनो भगवन्त

परमेष्ठिन परिसमेत्योवाच ।

Colophon —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य-शङ्करानन्द पूज्यपादशिष्य

विद्यारण्यमुनिविरचिता कैवल्योपनिषत्तात्पर्यबोधिनी टीका

समाप्तिं गता हरिः हरिः ।

Post Col —

शाके १८०० वैशाखे ५ लिपिरभूत् ।

1754.

9082. *The Same*

Substance, foolscap paper 12×5½ inches Folia, 3 Lines, 17-19 on a page Extent in slokas, 270 Character, modern Nagara Appearance, fresh Complete

Complete in three leaves

See L 848.

1755.

916. कैवल्योपनिषदालोकः । *Aloka comm. on the same*

By Vijñana Bhiksu.

For the manuscript see L. 1810.

1756.

359. *With Sankarananda's Dipika comm. on the same upanisad*

Substance, country-made paper 13×4 inches. Folia, 5 Lines, 12 on a page Extent in slokas, 200 Character, Bengali. Appearance, old Complete

For the Text see L 100 and for the comm L. 54.

According to the enumeration in the Muktikopanisad, This Upanisad belongs to the Black Yajurveda.

1757.

9518. *The Same.* *The Same*

Substance country made paper 13×5 inches Folia, 6 Lines, 11 on a page Extent in slokas 1.8 Character, Nagara. Appearance, fresh Complete

1758.

9119. *The same with the two comm above.*

Substance country-made paper. 11×4½ inches. Folia, 8. Lines, 16 on a page Extent in slokas, 240. Character Nagara Appearance tolerable Complete

For the Text see L No. 106

It is accompanied by two well-known commentaries, one entitled उपनिषत्-मार्ग-प्रकाश by Sankarananda (see L Vol I, No 54) and the other दीपिका by Vidyaranya (see L Vol II, No 818)

1759.

9524. *An anonymous comm. on the same.*

Substance country made paper 13×5 inches Folia ? Lines 10 on a page Extent in slokas ?2 Character Nagara Appearance fresh Complete

This is an anonymous comm on Kaivalyopanisad

Beginning —

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

ॐ कैवल्याख्योपनिषद कैवल्यार्थावबोधिनी ।

व्याख्यास्ये केवलत्वेन कैवल्यात्मा प्रसीदतु ॥

भगवती श्रुतिमातेव सुखप्रतिपत्यर्थं कहनाश्वलायन सुखोक्त्या व्यायिकामवतारयति वत्यविद्यायामाक्तिका जनयितु । अथ साधन-चतुष्टयसम्पन्नानन्तर आश्वलायन ऋग्वेदाचार्य्य भगवन्त पूजावन्त परमेष्ठिन परमोत्कृष्टस्थाननिवास परिसमेत्य शास्त्रीयेन विधिना समीपमागत्य उवाच उक्तवान । इत्यादि ।

1760.

9800

Substance country made paper 10×5 inches Folia Lines 9 on a page Extent in slokas 90 Character Nagara Appearance tolerable Complete

This codex contains ब्रह्मोपनिषत्, along with कैवल्योपनिषत्, Brahmopanisad ending in leaf 3A, and Kaivalya, running from that leaf to the end

For Brahmopanisad See L Vol II, No 955

It does not correspond with L 23

For Kaivalya see L 106, Vol. I.

1761.

4007

Substance country made paper 18¼ × 3½ inches Folia 6 (100 to 105) Lines 8 on a page Character Bengali of the eighteenth century Appearance fresh Old

A collection of upanisads

I

1B, इति गायत्र्युपनिषत् समाप्ता ।

See L 2185

II

2A, इति ब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ।

Printed with the Dipikā commentary in the Bibl. Ind Edition of Ātharvanopanisads, pp 231 to 259

III

2B, इति हंसोपनिषत् समाप्ता ।

Printed in the Bibl Ind Edition of the Atharvanopanisads, together with the Dipikā commentary, pp 404 to 416

IV

3A, इति परमहंसोपनिषत् समाप्ता ।

Printed in the same, with the same commentary, pp 417 to 436

V

4B, इति तैत्तिरीयोपनिषदि प्रथमप्रपाठक ।

5B, इति तैत्तिरीयोपनिषदि ब्रह्मवल्लीनाम द्वितीयप्रपाठक ।

6B, इति तैत्तिरीयोपनिषदि भृगुवल्लीनाम तृतीयप्रपाठक । (?)

Often noticed and often printed

1762.

2372 निरालम्बोपनिषत् । *Nirālambopanisad*

Substanceل foolscap paper 8¼ × 4 inches Folia 5 Lines 7 on a page Extent in slokas 50 Character Nāgara Appearance, fresh Complete

An elementary treatise on the Vedanta doctrine, in the form of a catechism It is not exactly the same as the Niralambopanisad as noticed in L 675 It belongs perhaps, to some other recension

नम शिवाय गुरवे सच्चिदानन्दमूर्तये ।
निष्प्रपञ्चाय शान्ताय निरालम्बाय तेजसे ॥
निरालम्ब समाश्रित्य सालम्ब विजहाति य ।
स सन्न्यासी च योगी च कैवल्य पदमश्नुते ॥
एषामज्ञानजीवाना समस्तारिष्टशान्तये ।
यद्यद्बोद्धव्यमखिल तदाशङ्क्य ब्रवीम्यत ॥
ॐ कि ब्रह्म । इत्यादि

It ends —

यच्चैतन्यमनुस्यूत जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु ।
तदेव त्व पर तत्त्वमितो नास्त्यधिक परम ॥
ॐ शान्ति शान्ति शान्ति ॥

1763

8784 *The Same*

Substance country paper 5½×4 inches Fol a 9 Lines 7 on a page Extent in slokas 0 Character Nagara New Complete

Complete in 9 leaves Dated Samvat 1932

An elementary treatise on the Vedanta

The last Col —

इति निरालम्बोपनिषत् समाप्ता ।

I O Catal 493 39 L 675

1764

1575

Substance country made paper 11×5 inches Fol a 4 Lines 12 on a page Character Bengali Appearance new Generally correct It bears page marks 79 to 82

The manuscript contains —

(1) निरालम्बोपनिषत् ending in leaf 80B, for which see I O Catal No 193, 194, No 39

(2) शुकरहस्योपनिषत् ending in 82B for which see H P R 304, Vol III It is followed by the first four lines of Vajrasūcikopanisad

1765.

2235 *The Same with a Comm*,

By Sāyana

Substance, country made paper 8×4 inches Folia, 4 Lines 10 on a page Extent in ślokas 60 Character Nagara of the eighteenth century Appearance fresh Complete

It begins —

वागीशाद्या, etc, the usual मङ्गलाचरण of Sayana

ॐ सहनाº ॐ शान्ति ३ हरि ॐ नम शिवाय गुरवे सच्चिदानन्दमूर्त्तये, etc, as in No 1762

It ends —

अयात्मेति स्वस्वरूपव्यतिरिक्त मायामनोमयबुद्ध्यादीन्द्रिय गोचर जगत्सत्यत्वचिन्तनमयात्ममिति निरालम्बोपनिषद् बोध्यते। य सर्व्वमय ब्रह्म भूत्वा सर्व्वान् कामानुपभुञ्जन मुक्तबन्ध यो जायते पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते ॐ तत् सत्। इति निरालम्बोपनिषत् समाप्त। श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु।

1766.

356 महोपनिषत्। *Mahopanisad*

Substance country made paper 5½×3¼ inches Folia 2 Lines 13 on a page Extent in ślokas 25 Character Nagara Appearance old Complete

For the work see L 40 and Adyar Library Catalogue, p 247

I O Catal 394-395/79

1767.

368 ब्रह्मविन्दूपनिषत् । *Brahma Vindupanisad*

Substance foolscap paper 12½ × 4 inches Folium 1 Lines 8+9 in all Extent in slokas, 25 Character Bengali Appearance tolerable Complete

For the work see L 96

Printed in Bibl Ind among the Atharvanopanisads, pp 18-20

1768.

2371. *The Same*

Substance foolscap paper 8½ × 4 inches Folia 2 Lines 8 on a page Character Nagara Appearance new Complete

I O. Catal. 489 18

1769.

9810 स्वरूपोपनिषत् । *Svarupopanisad*

Substance foreign paper 9 × 5 inches Folia 2 Lines 10 on a page Extent in slokas 30 Character Nagara Appearance fresh Complete

It comprises twenty seven slokas on the idea of the identity of Jiva and Parabrahma, the Supreme soul

Beginning —

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

अथ स्वरूपोपनिषल्लिख्यते ।

अहमेव परं ब्रह्म वासुदेवाख्यमव्ययं

इति स्यान्निश्चितो मुक्तो बद्ध एवान्यथा भवेत् । १ ।

अहमेव परं ब्रह्म न चाहं ब्रह्मणः पृथक् ।

इत्येवं समुपासीत ब्राह्मणो ब्रह्मणि स्थित । २ ।

End —

ब्रह्मैवाहं न संसारी न चाहं ब्रह्मणः पृथक् ।

नाहं देहो न मे देहो केवलोऽहं सनातन । २६ ।

तथा श्रुत्यन्तरेऽपि

एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म नेह नानास्ति किञ्चन ”

इति श्रुति । २७ ।

Colophon —

इति ब्रह्मानुचिन्तनिका स्वरूपोपनिषत् समाप्ता ।

1770.

9210 **स्वरूपोपनिषत्** *and* **निरालम्बोपनिषत् ।**

The last two Upanisads.

Substance country made paper 11×5 inches Folia 6 Lines 9 on a page Extent in ślokas 102 Character Nagara Appearance, tolerable Complete

This work treats of the identity of individual and supreme souls

It begins thus —

ॐ श्रीगणेशाय नम ।

अहमेव पर ब्रह्म वासुदेवाख्यमव्यय ।

Colophon —

इति स्वरूपोपनिषत् सम्पूर्णा ।

See upanisads in the Adyar Library, p 299

For the second see Adyar Library, p 206

1771.

1450 **मुक्तिकोपनिषत् ।** *Muktikopanisad*

Substance foolscap paper 6¼×4¼ inches Pages 34 Lines 14 on a page Character Bengali Appearance tolerable Complete Bound in book form

See I O Catal 494–495/127

1772.

2003 **अथर्वशिखोपनिषत् ।** *Atharva sikhopanisad*

Substance country made paper 9×4¾ inches Folia 2 Lines 11 on a page Extent in ślokas 35 Character Nāgara Appearance fresh Complete

See L 88 and the Catal of Adyar Library p 125

Printed in Biblo Ind Atharvana-Upanisads p 229–238

Col. :—

इति अथर्वशिखोपनिषत् समाप्ता ।

1773.

2230. *The Same.*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 2 Lines, 8 on a page Extent in slokas, 35 Character, Nagara Appearance, fresh Complete

For the work see L 88 It is printed in Bibl Ind and by Mahesh Chandra Pal. See also the above

Col. :—

इति अथर्वशिखोपनिषत् समाप्ता ।

1774.

2816. **सर्व्वोपनिषत्** *Sarvopanisad*

Substance, country made paper 9¼×4 inches Folia, 4 Lines, 7 on a page Character, Nagara Appearance discoloured Complete

Printed in the Bibl Ind series in the Atharvopanisad volume, pp 394 to 404, but paged as 504

1775.

355 **सन्ध्योपनिषत् ।** *Sandhyopanisad*

Substance, country made paper 13×4 inches Folia 3 Lines, 10 on a page Extent in slokas, 120 Character, Bengali Appearance, old Complete

For the work see L 59 *Indische Studien*, I. 36, 11, 291

It contains at the end, the first leaf of Parivrajakopanisad which begins —

सद्वनादवत्विति शान्तिः अथ यतेर्नियमश्च कथमिति पृष्टवान्, etc

1776.

354 वज्रसूच्युपनिषत् । *Vajrasuchyupanisad*

Attributed to Sankaracarya

Substance country made paper 10¼×4½ inches Fola 6 Lines 6 on a page Extent in slokas 108 Character Nagara Date San 1909 Appearance fresh Complete

For the work see L 36

Post Col Statement —

शुभमस्तु संवत् १९०९ पौष शुक्ला १२ द्वादश्यां भृगुवासरे लि कन्हैयालाल ।

According to the enumeration in Muktikopanisad it belongs to the Samaveda

1777

728 *The Same*

Substance country made paper 8¼×4 inches Fola 4 Lines 11 on a page Extent in slokas 88 Character Nagara Appearance old Complete

For the work see L 36 and I O Catal No 488 42 and No 493, 494 41

There is a Buddhist work entitled Vajra Sūci by Asva Ghosa Professor Bendall in Cam Cat p 96 says, this is a distinct work from the treatise of the same name attributed to Sankarācarya

But the upanisad seems to be based upon the older work by Asva Ghosa They begin in the same way though not in the same words

After mangalacarana and so forth, Asva Ghosa begins —

"आह्य ब्राह्मणो नाम कि जीव कि शरीर कि ज्ञान किमा चार कि कर्म कि वेद ।

Sankaracārya begins —

को वा ब्राह्मणो नाम को जीव को देह का जाति कि वा को धर्म्मः को वर्णं कि कर्म्म कि पाण्डित्य इत्यष्टौ विकल्पा । प्रथम जीवो ब्राह्मण इति चेत तदा सर्व्वस्यापि जनस्य जीवस्यैकरूपत्वात् जीवो न ब्राह्मणो भवत्येव, et

1778.

2378 *The Same*

Substance foolscap paper 7½×4 inches Folia 7 Lines 9 on a page Extent in slokas 88 Character Nagara of the early nineteenth century Appearance fresh Complete

Colophon —

इति श्रीवज्रसूच्युपनिषत सुबोधिन्या (?) समाप्तम ।

See the above

1779.

8654 *The Same*

Substance country paper 8×4 inches Folia Lines 9 on page Extent in slokas 90 Character Nagara New Complete

Complete in 6 leaves

Colophon —

इति श्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचिताया उपनिषत्सुबोधिन्यां वज्रसूचिः समाप्ता ।

लिखित शिवदत्त चानिये पुस्तक अयोध्यामध्ये सम्वत् १८३३ मार्गे मासे तिथौ सप्तम्यां भौमवसरसयुक्तायां शुभ भवतु । शुभमस्तु राम श्रीकृष्णि गोपालता ।

1780.

3751 *The Same*

Substance country made paper 14×5 inches Folia 2 Lines 15 on a page Extent in slokas 80 Character Bengali Date Saka 1747 Appearance fresh Complete

Colophon :—

इति श्रीशङ्कराचार्य्यविरचिता वज्रसूची समाप्ता ।

Post Colophon :—

शकाब्दाः १७४७ वैशाखस्य शुक्लपक्षे द्वादश्यां तिथौ श्रीहर-गोविन्द शर्म्मणा लिखितम् ।

1781.

740 आश्रमोपनिषत् । *Āśramopaniṣad*

For a description of the manuscript see L 1596

This is one of the Ātharvaṇopaniṣads See Adyar p 145 and p 240

1782.

1574 नारदपरिव्राजकोपनिषत् । *Nārada-parivrājakopaniṣad*

Substance foolscap paper 11 × 6 inches. Folia, 17 Lines 12 on a page Extent in ślokas 570 Character Nāgara Appearance tolerable. Complete in 9 upadeśas

For the work see I.O Catal 493–494, No 48

1783.

456 परमहंसोपनिषत् *and* सर्व्वोपनिषत्सारः ।

Parama-haṃsopaniṣad and Sarvopaniṣat-sāra

For the MS see L 1359.

It contains two works named above The first ends in 3A and the last in 5A. Both printed in Bibl Ind in the Vol on Ātharvaṇopaniṣads

1784.

368 परमहंसोपनिषत् । *Parama haṃsopaniṣad*

With its Dipikā commentary

By Nārāyaṇa

Substance country made yellow paper 13½ × 4½ inches Folia, 6 Lines 10 on a page Extent in ślokas, 200 Character, Bengali Appearance, new Complete

The text in the middle and the comm above and below

For the text see L 104 and for the commentary L 49

The text has been printed with the comm in Bibl Ind, pp 417 to 436 in the Edition of Atharvana Upanisads

1785

362. हंसोपनिषत् । *Hamsopanisad*

Substance country made paper 8×3¾ inches Folia 11 Lines 8+13 in all Extent in slokas 42 Character Nagara Appearance old Complete

For the work see L 41

Hamsopanisad has been published in the Bibl Ind among the Atharvanopanisads, pp 404 to 416, with the comm by Narayana

The editor follows Narayana in fixing the text, but the present manuscript does not seem to have been consulted by him because it has a different arrangement of parts altogether

The work seems to have been composed long after the Tantrika-Yoga system became current in India

1786.

358 छुरिकोपनिषत् । *Churikopanisad*

Called also Ksurika

Substance country made paper 9×4 Folia 1 ola ... Lines ... on a page Extent slokas 20 Character Nagara Date S ... Appearance very old Complete

Post Col Statement —

शाके १९८२+ + + + +त्रयोदश्यां चन्द्रे भागवे
श्रीविश्वदगिरी लिखित श्रीयतदत्त+ + + + +

For the work see L 42

It relates to Yoga

Printed in the Bibl Ind edition of the Atharvanopanisads, pp 203–218 (with Dipikā)

1787.

2867 **भावनोपनिषत् ।** *Bhāvanopanisad*

Substance country made paper 8¾ × 4 inches Fol a 2 Lines 10 on all Extent in slokas 40 Character Nagara of the nineteenth century Appearance fresh Complete

It is not an upanisad but a small treatise containing definitions of Tantrika technical terms

It begins —

गुरु सर्व्वकारणभूता शक्ति । तेन नवरन्ध्ररूपो देह । नवशक्तिरूप श्रीचक्र । वाराही पितृरूपा कुरुकुल्ला बलिदेवता । माता क्रियाशक्ति पीठ । कुलकुण्डलिनीज्ञान शक्तिर्ह्य । तत्सामरस्येच्छाशक्ति महात्रिपुरसुन्दरी पुरुषार्थसागर । देहे नवरत्नद्वीप त्वगादिसप्तधातुरोमसंयुक्त । सकल्पा कल्पतरव । तत्कल्पको ध्यानम् ।

Thus to the end

See *Burnell 34B* and *I O Catal Nos 493–494, the* 102nd MS

1788.

9025 **भावनोपनिषद्भाष्यं ।** *Bhāvanopanisad bhāsya*

By **भास्करराय ।**

A bhāsya commentary on the Bhāvanopanisad

Substance country paper 10½ × 3¾ inches Folia 17 Lines 9 on a page Extent in slokas 300 Character Nagara Dated Sam 1823 Fresh Complete

Complete in 17 leaves Dated संवत् 1823

1789.

9141. मृत्युलाङ्गूलोपनिषत् । *Mṛtyu-lāngulopaniṣad.*

Substance, country-made paper. 9¾ × 4 inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent in ślokas, 33. Character, Nāgara. Appearance, tolerable. Complete.

See Oxf. 890B and Burnell 35B.

Published by Colonel Jacob in the Indian Antiquary of 1887 (p. 287).

Colophon :—

इति मृत्युलाङ्गूलोपनिषदः सम्पूर्णं शुभं भूयात् । श्रीराम ।

1790.

353. अमृतविन्दूपनिषद् । *Amṛta-vindūpaniṣad*

Substance country made paper 6¼×3¾ inches Folia 4 Lines 7 on a page Extent in ślokas, 23 Character Nāgara Appearance new Complete.

It belongs to the Vaiṣṇava sect.

For the work see L 35 Published in Bibl Ind Ed Athav. Upani. pp 21–25

1791.

369 गोलोकतापनी । *Golokatāpanī*

Substance, country made paper 10½×4½ inches Folia 3 Lines 9 10 on a page Extent in ślokas 64 Character Nāgara Date Sam 1909 Appearance fresh Complete

The original MS from which this has been copied is noticed in L 34, in the year 1871. That MS bore the date Sam 1909 The date of the original MS has been apparently copied here

1792.

3779 गोपालतापनीयोपनिषत् सटीका ।

Gopāla tāpanīyopaniṣad with comm

Substance, country-made paper 11×5½ inches Folia, 9 In Tripatha form Character, Nāgara Date Saṃvat 1873. Appearance discoloured Complete

The accompanying commentary is by Viśveśvara.

The Pūrvatāpanīya ends in leaf 11B.

T. इति पूर्वतापनीयोपनिषत् समाप्ता ।

Comm इति श्रीमद्विश्वेश्वरविरचितायां गोपालतापनीटीकायां गोपी-नाथध्यान-रसन-भजन-निरूपणं नाम पूर्व्वतापनीयोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

The Uttaratāpanīya ends in leaf 25A.

T इति गोपालतापनी उत्तरभागः समाप्तः ।

Comm इति श्रीअथर्व्वणोपनिषत्सु विश्वेश्वरविरचिता गोपालतापनी समाप्ता ।

Post Colophon —

शुभमस्तु सवत् १८७३ तत्र पौष शुक्ला अष्टम्या शुक्रे लिपिकृतव्य वालकरा [म] विप्रेण मेराठकनगर बलराम वाचस्पति पठनार्थम् ।

See I O Catal No. 528 Edited with Viśveśvara's commentary, by Haracandra Vidyābhūṣana and Viśvanātha, Bibl. Ind, 1870

1793.

3151 **गोपालतापन्युपनिषद् ।** *Gopala-tāpanyupaniṣad*

With the commentary.

By Jīva.

Substance, country made paper 10¼ × 5 inches Folia, 23 In tripaṭha form Character, Bengali Appearance discoloured

For the beginning and the end of the work see L. 11.

The commentary begins —

अथ क्लींकारादसृजद्विश्वमिति प्राहु श्रुते शिरः ।
लकारात् पृथिवी जाता ककाराज्जलसम्भव॰ ॥

इत्यादिभि श्रीमता गौतमेन भगवता स्वीय-तन्त्रस्य प्रमाणतया दर्शिता पूर्व्वतापनी । तदिह कादापो लोलात् पृथिवी ईतोऽग्नि विन्दोर्विन्दुनाम्मतात् तदर्क इति क्लींकाराद सृजदित्यादि प्रतीक-मयी गुर्ज्जरादिदेशप्रसिद्ध-पराशरगोत्रादि-ब्राह्मणसम्प्रदायसमुप-दाय (?) प्र[र]माथर्व्ववेदस्य-पिप्पलादशाखादिपठिता-गोपालताप-

व्याख्या श्रुतिरियं मप्रतिपाद्यं श्रीकृष्णमेव सर्व्ववेदान्तमम्मथा सर्व्वात्ममत्वेन प्रतिपादयन्ती नमस्करोति सच्चिदानन्दरूपायेति ।

10A, इति श्रीगोपाल-पूर्व्वतापनी समाप्ता ।

एकदा हि ब्रजस्त्रियः सकामा शर्व्वरीमुषित्वा सर्व्वेश्वरं गोपालं कृष्णमूचिरे । उवाच ता कृष्णः । अनु कस्मै ब्राह्मणाय भक्ष्य दातव्यं भवति ।

23B, इत्याथर्व्वणोपनिषदि श्रीगोपालतापन्युत्तरभागश्च समाप्तः ।

The commentary ends —

ब्रह्मणः सकाशाद्ब्रह्मपुत्रे श्रुत तेभ्यो नारदेन तस्माच्च मया मत्तश्च त्वयेत्यर्थ । स्वालयम्यान्तिक न तु स्वालयमेवेति श्रीकृष्णसनाथ वनागमनमभिप्रेयते ।

गान्धर्व्वीवर-गान्धर्व्व गन्धवत्सुरधर्म्मो ।

वृन्दावनावनीवन्दनन्दिने नन्दात्मन ।

(विश्वेश्वरक-जनार्द्दनभट्टाभ्या वैदिकाग्रणीभ्या तद्वतप्रबोधयतिना लिखितश्चिलमप्रतारतम्येन ।)

Col. of the comm —

इत्युत्तर-गोपालतापनी-विवृति सम्पर्णता गता ।

श्रीसनातनरूपस्य चरणाब्जसुधेषुना

पूरिता टिप्पनी चेय श्रीजेन सुखबोधनी ।

1794.

8968 **वासुदेवोपनिषत्** । *Vasudevopanisad*

Substance, country pap r 10×4½ inches. Folia Lines, 8 o 1 a page Extent in slokas 7 Chara ter Nagara. Dated Sam 1921 Fresh Complete

Complete in five leaves Dated Sam 1799

See L. 110

1795.

1045 *This manuscript contains two works*

(a) *The Same with its commentary* **दीपिका** ।

Substance country made paper 13×7 inches Folia, 23. Written in the Tripitha form Character Nagara Complete

(*b*) गोपीचन्दनोपनिषत् *with its commentary* दीपिका ।

Substance, etc, the same as in (*a*) Folia 4½

The works in this number have all been printed.

For (*a*) see L. 110 and for its comm see L 27.

For (*b*) see L 111 and for its comm see L. 31.

1796.

3021. *The Same.*

With a commentary

Substance country made paper 13×7 inches Folia, 3 Lines, 8 14 on a page In tripatha form Character, Nagara in a modern hand Appearance fresh Incomplete at the end

The text begins .—

ॐ तत्सत् ॐ ब्रह्मादिभिर्धारितं विष्णुचंदनं ममाङ्गे प्रतिदिनमालिप्त गोपीभिः प्रक्षालनाद्गोपीचन्दनमाख्यातमङ्गलेपन पुण्यं चक्रतीर्थान्त:स्थितं चक्रसमायुक्तं पीतवर्णं मुक्तिसाधनं भवति ।

The beginning of the commentary .—

ॐ तत्सत् ॐ वासुदेवोपनिषदि चत्वारिंशत्कलानि हि द्वन्द्वगणे चैकोनपञ्चाशदमी मताः कालाग्निरुद्रोपनिषदि तिर्यक्पुण्ड्रविधिरुक्तो ब्यत्रोर्द्ध्वपुण्ड्रविधिरुच्यते ।

1797.

9362 अथर्व्वणोपनिषत् । *Atharvanopanisad*

Substance, country made paper 10×4 inches Folium, 1 Lines 8 on a page Extent in slokas 12 Character Nāgara Appearance fresh Complete

It runs .—

श्रीगणेशाय नमः ।

द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं प्रति जगाम । कथन्त भगवन् गां पर्य्यटन् कलिं सन्तरेयमिति स होवाच । साधु पृष्टोऽस्मि सर्व्वश्रुतिरहस्य

गोप्यं तच्छृणु येन कलिं संसारं सन्तरिष्यसि। भगवदादिविष्णो नीरायणस्य नामेति। नारद पुनः पप्रच्छ भगवन् किन्तन्नामेति स होवाच॥

हरे राम हरे राम राम राम हरे हरे।
हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण हरे हरे॥
इति षोडशकं नाम्ना कलिकल्मषनाशनं॥
नातः परतरोपायः सर्व्ववेदेषु दृश्यत इति॥

षोडशकं षोडशकलावृत्तस्य जीवस्यावरणविनाशनं॥ ततः प्रकाशते ब्रह्म मेघापाये रविरश्मि मण्डलमेवेति

पुनर्नारदः पप्रच्छ कोस्य विधिरिति सहोवाच नास्य विधिरिति सर्व्वदा शुचिरशुचिर्वा पठन् ब्रह्मणः सलोकतां समीपतां सायुज्यतामेति यदा षोडशकस्य सार्द्धत्रयकोटिर्जपति तदा ब्रह्महत्यापापात् तरति वीरहत्यायाः सुवर्णस्तेयात् वृषलीगमनमैथुनात् पितृदेवानाम्मनुष्याणां अनपाकरणात् स्वधर्म्मपरित्यागपापात् सद्यः शुचितामाप्नुयात्। सद्यो मुच्यते सद्यो मुच्यत इति

Colophon —

अथर्व्वणोपनिषदिति नामोपनिषत् समस्तवेदान्तसारभूत श्रीमन्नामान्यमरं॥

राम॥ राम॥ राम॥ राम॥ राम॥ राम॥ राम॥ राम॥ राम॥ राम॥

1798.

365 **रामतापनीयोपनिषत्।** *Rāma tapanīyopaniṣad*

Substance country made paper $10\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches Folia 12 Lines 9 on a page Extent in slokas 250 Character Nagara Appearance tolerable

Pūrvatāpanī in verse and Uttaratāpanī in prose

For the work see L 7

Printed in Bibl Ind among the Ātharvaṇopaniṣad, pp 301–80

1799.

9323. *The Same.*

Substance, country-made paper. 9 × 4 inches. Complete in 7 leaves, first leaf missing. Lines, 11 on a page. Extent in slokas, 182. Character, Nagari. Appearance, old.

A theological treatise in two parts, establishing the divinity of Rāma. It is said to belong to the Atharvaveda.

The first ends in leaf 4B.

Colophon :—

इत्यथर्व्ववेदे रामपूर्व्वतापनीयोपनिषत् समाप्ता ।

The second in leaf 7.

Colophon

इत्यथर्व्ववेदे रामोत्तरतापिनीयोपनिषत् समाप्ता ।

रामब्रह्मणे नमः ।

द॰ । गोविन्देन लिखितं ।

See L., Vol. I, No. 7.

1800.

1232. *The Same with a comm. entitled* आनन्दनिधि ।

By Ānanda Vana.

Substance, country-made paper. 13 × 6¾ inches. Folia, 17. Lines, 20 on a page. Extent in slokas, 850. Character, Nagari. Appearance, tolerable. Complete.

Divided into two halves.

For the beginning of the first and the end of the second see L. 2518, and for the beginning of the second see L. 56, which however quotes the first half of the opening verse only. But it is not of any importance, being only a maṅgalācaraṇa sloka. In the second verse of the second part in the present MS. an obeisance is made to the commentator's guru Rāghava. The third verse gives information about the author's lineage and ancestry.

2nd. यः श्रीमन्द परिनिष्ठितोऽथ परमे ब्रह्मण्यतिन्यायतः
तत्काव्यमयसुधोदबिन्दुकणिका ससारसन्तापनुत् ।
यद्गाम्भीर्यमगाधमत्यनुवरे नाथ समाश्रीयते
तस्य श्रीगुरुराघवस्य चरणद्वन्द्वारविन्द नुमः ॥

3rd आसीदाश्विलवंशो नृहरिरिति पुरा केशवाख्यस्य सूनुः
तस्मात् ख्यातिर्यशोऽभूद्वरविबुधवर पत्तने कुदनाख्ये ।
तस्मात् सद्गुणराशि समजनि कमलाकरप्रसूत्या यतीना
आनन्दाद्य म रामोपनिषदि विदधे साधुटीका वनाख्य ॥

In L 56 the comm is called Rāma Kāśikā

The first half ends in leaf 8A and the second in 17B The colophon of the first half attributes it to Viśveśvara

इति श्रीमद्विश्वेश्वरविरचिताया रामतापनीय-पूर्वार्द्धटीकाया मध्यमोपनिषत् समाप्ता ।

1801.

1678 *A comm on the same called* **आनन्दनिधिः** or

रामकाशिका ।

By Ānanda Vana

Substance country made paper 11¾ × 6¾ inches Folia 77 Lines, 10 on a page Character Nāgarī Appearance tolerable

See the previous number

The first two verses are different in this manuscript

सत्य सततया हि यत्र निखिल वस्तौ यथा कुण्डली
यस्यानन्दतया प्रपञ्चरचना सानन्दपूर्णायते ।
यच्चिद्रूपतया चिदात्मकमिवाभाति प्रपञ्चादिकं
सत्यानन्दचिदात्मक श्रुतिचयोगीत भजे राघवम् ॥
अर्केणेव करेण ध्वान्तध्वंसिना व्यापाहिते तत्क्षणा
दुर्निर्च्छेदमतुच्छमस्यति तम सधार मान्धन्तरम् ।

तस्मै तस्य गुरोरपूर्व्व-दिवसाधीशस्य पादाम्बुज-
द्वन्द्वाधीन-यश्च-मराग-कणिका भक्त्या नमामस्तथा ॥

The third verse is the same as quoted from No. 1262.

The 4th :—

श्रीरामोपनिषद्वृत्तिर्विदधे रामकाशिका ।
रामभक्त्या प्रयुक्तोऽहं रामाचार्यौ तदर्थिनाम् ॥

1802.

3910 *The Same.*

Substance, country-made paper 16¼ × 4¼ inches Folia, 76 Lines, 8 on a page Extent in slokas 1800 Character, Bengali Appearance, old and discoloured Date, Saka 1607

Leaves 8 to 14, 19 to 22, 32, 33, 70, 71 are missing.

This seems to be an enlarged edition of the commentary entitled Ānandanidhi.

It begins with four of the opening verses of the two previous works.

इह खलु सुखदुःखलाभालाभयोरन्यतरस्य पुरुषार्थस्य अनुपलम्भा-दर्शपौर्णमासादि-वेदविहितकर्म्मनिर्म्माणप्रवृत्ताना स्वर्गसुखलाभेऽपि तस्य क्षयि च-सातिशयत्वदोषोन्मेषकलुषितत्वेन पुरुषार्थत्वानुपपत्ते । स्वर्गादावप्यनभिरतिमासेदुषा प्रचुरतर-दुःख-पटल-विपरिलोपनित्यनिरतिशयानन्दप्रतिलम्भलक्षण-पुरुषार्थमपेक्षमाणाना दुःखमयस्य संसारस्याविद्याविषमानत्वद्विद्याविच्छेदमन्तरेणोच्छेदासम्भवात् अविद्याया ब्रह्मात्मैकत्वसाक्षा(क्षा)त्काररूपविद्यैकापनोद्यत्वात् श्रीरामाख्यां ब्रह्मविद्यां रमणीयतरामुपजनयितु श्रीरामतापनीयोपनिषत्-पूर्व्वोत्तरसगुणनिर्गुणोपासनभेदेन अधिकारितारतम्यात् प्रवर्त्तते। तत्र च उपनिषत्पूर्व्वात् सदेनिष्यक्षस्य क्लिन्नस्योपनिषत्पदस्य मुख्यतः श्रीरामचन्द्र-ब्रह्मविद्यापरत्वेऽपि ब्रह्मविद्यायां श्रुतौ लक्षणया प्रवृत्ति । नद्भिधेय ग्रन्थस्य वृत्तिर्लक्ष्येति वाच्यं युक्तं वृत्तेरुभयोरपि ग्रन्थवृत्तित्वेन स्वीकारात् । नन्वेवमस्तु श्रीरामतापनीयमप्युपनिषत्तथापि + + व्याख्यातुमर्हति । प्राचीनैराचार्य्यैर्व्याख्यातत्वात् । सत्यं तथापि प्राचीनव्याख्याया

विच्छिन्नविस्तृतदुरवगाहतया अलभप्रायाणां मन्दमतीनामनुग्रहायाविच्छिन्ना च संक्षिप्तसुबोधा च श्रीरामपूर्वतापनीयोपनिषदो व्याख्येयं मयाऽरब्धा इदङ्गमा आरभ्यते । अत्र च उत्तमाधिकारिणां सगुणोपासनामन्तरेणैव निर्गुणस्य प्रतिपत्तुं शक्यत्वेऽपि मन्दाधिकारिभिः तामन्तरेण प्रतिपत्तुमशक्यत्वात् ब्रह्मणो रूपकल्पनेत्यादिना सगुणोपासनामुद्दिश्यांशया प्राधान्यं निर्गुणं रामनामनिरुक्तिव्याजेन षड्भिः श्लोकरूपाभिः कण्डिकाभिर्निरूपयति चिन्मयस्येत्यादिना ।

The first colophon is lost in the missing leaves

39A, इति श्रीरामतापिन्यां द्वितीयोपनिषत् , 41A, इति श्रीरामतापिनीटीकायां तृतीयोपनिषत् समाप्ता ; 51B, इति श्रीमच्चतुर्थोपनिषत् समाप्तो , 54A, इति श्रीआनन्दवनविरचितायां रामकाशिकायां पञ्चमोपनिषत् समाप्ता ।

Then begins the Rāmottara-tāpanī —

मत्वं तारकतत्त्वमो मिदमनु स्फुरच्चतुष्पादकम् (?)
जायत्स्वप्नसुषुप्तिनं स्मृतिविशादिश्वाद्यतीतं विभुम् (?) ।
भूताधान्तमुमाश्रमानममरैः स्तुत्यं तुरीयात्मकम् (?)
भक्तानुग्रहविग्रहं जनकजाजानिं भजे राघवम् ॥
य शब्दे परिनिष्ठितोऽथ परमे ब्रह्मण्यतिन्यायतो
यत्नाल्पस्य सुधोदबिन्दुकणिका संसारसन्तापनुत् ।
यद्गाम्भीर्यमगाधमप्यनुपरैर्गाध समाश्रीयते
तस्य श्रीगुरुराघवस्य चरणद्वन्द्वारविन्दं नुमः ।
आसीद्दाक्षिणात्यधर्मो नृहरिरितिपुरा केशवाख्यस्य सूनु
तस्मात् कृष्णाह्वयोऽभूत् धरणिसुरवरः पत्तने कुण्डिनाख्ये ।
तस्मात् सद्गुणाब्धिः समजनि कमलायां प्रभुत्वाद्यतीनां
आनन्दाख्यः स रामोपनिषदि विदधे साधु टीकां वनाख्यः ।
श्रीरामोत्तर-तापनीय-विलसच्छब्दार्थ-सम्बोधन-
व्याजेनार्जित(?)मकोटि दुरितध्वंसानुवन्धा क्षमा ।
टीकाया(?)स्वात्महितार्थमेव विदुषां आधाय मागोच्यते (?)
तत् क्षन्तव्यमनाथदीनपतिभिर्विस्मृत्य मे चापलम् ॥
आनन्दनिधिनाम्नीयं टीका प्रोद्भाव्यते मया ।
रामचन्द्रमतिं प्राप्य कर्तुं सा[मा]न्यमद्वयम् ॥

इह खलु सकल प्राणभृता सुखार्थित्व दुःखानर्थित्वञ्च ध्यायमान-
त्वात सुखोत्पादित्वा दुःखजिघासयोरनिवारित प्राप्तौ कश्चित
. . . . रमणीय
तर-श्रीराम ब्रह्मविद्यासिमाधयिषया श्रीरामोत्तरतापनीयो
पनिषत् सगुणोपासनफलभूत निर्गुणत्वा + श्रीरामोपासनपरतया
प्रवर्त्तते ॥ इत्यादि ।

74B, प्रथम कण्डिकाया बृहस्पतिप्रश्नोत्तरे यत्तारक ब्रह्म निर्दिष्ट द्विती
याया भारद्वाजप्रश्नोत्तरे तारतारकैक्येन तत्स्वरूपन्दर्शितम् । तृतीयाया तस्यार्थ-
मुक्ता तेन वाच्य वाचकैक्यमिरूपितम । तस्य ब्रह्मात्मैक्यस्य श्रीरामचन्द्रस्य प्राप्ति कथ
म्भवतीति वक्तुञ्चतुर्थी आरभ्यते ।

The left hand side of the last leaf being corroded, we cannot give the colophon and the end of the work wholly

इत्यथर्वणरहस्ये श्रीरामोत्तरता + + + +
सम्मन्त्या मनतारत्वेन मनुना दिशन्मुदिष्याद्दयन्
रुद्रोपेन्द्रमरु + + + गोप्यो विरिञ्च्यादिभि ।
व्यक्ता + + + + + + + +
तामानन्दनिधिविधाय हृदय नन्दन्तु रामाभ्यया ॥
यस्या भक्तिरिति विधिश्रमदमप्राप्तिरप्राप्ति रन्त
ई + + + + + यान्ति नाभाय भूमौ ।
विद्याम्भोधि प्रवृद्ध प्रवरतर महाबोधचन्द्रोदयाख्यो
मानन्दनिधिना निरधत हृदये तद्विदः + + + ॥
+ + + + दयद्रो मकारन्दौघबिन्दुभि ।
रञ्जिताया सदा काश्या टीकानन्दवने श्रुता ॥
यस्योपदेशदीधिया तारक ब्रह्म काशते ।
काश्या + + + + + पिनाकिने ॥
नाह मास न चास्मीति देहादन्यो परोह्यहम् ।
इति भावानुरूपण व्यवहारन् मुच्यते ॥

1803.

361. (न्रसिंह) पूर्व्वतापनीयोपनिषत् । *Nrsimha-pūrva-tāpanīyopaniṣad.*

Substance, country made paper 9¼×5 inches Folia 10 Lines 13 on a page Extent in slokas, 252 Character Nagara Appearance old and repaired Complete

It contains a complete copy of the Pūrvakhanda of the Nṛsimha tāpaniyopaniṣad, which has five upanisads, each divided into several parts It comes to an end in l. 2, leaf 9B, which contains a portion of Nārāyanopanisad printed by Jacob in B S.S Pūrvatāpanīyopanisad has been printed in Bibl Ind with the Uttarakhanda

The manuscript also contains Atmopanisad complete This also has been printed in Bibl. Ind among the Ātharva nopanisads pp 299–303

1804.

9029 *The Same*

Substance, country paper 10¼×3¾ inches Folia 19 Lines 9 on a page Extent in slokas 500 Character, Nagara Old Fresh Complete

Complete in 19 leaves

1805.

584 *A comm on the Same*

The MS is noticed in L 1287 This is a bhāṣya on the Nrsinhatāpani, attributed to Śaṅkarācārya The present MS. contains the bhāsya on the first three upanisads of the Pūrvatāpani, and the greater part of the fourth

1806.

8611 उत्तरतापनीयविवरण । *A comm on Uttaratāpanīya.*

By Gaudapādacārya

Substance country paper 10¼×4¼ inches Folia 49 Lines 14 on a page Extent in slokas, 2300 Character, Nagara Old Complete

Complete in 19 leaves

The Last Colophon :—

इति श्रीनवमः खण्ड[ः] समाप्त । इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यवर्य्य-श्रीमत्शुकमुनीन्द्रशिष्य - श्रीमत्गौडपादमुनिवरविरचिते उत्तरतापनीयविवरणे नवमखण्ड.। श्रीनृसिंह-गोपालाय नमः। श्रीकृष्णार्पणमस्तु ।

It begins —

निरस्तनिखिलानर्थ-परमानन्दरूपिणे

नृसिंहाय नमस्तुभ्यं सर्व्वधीवृत्तिसाक्षिणे ।

यत्पादाब्जरजो-लेशसम्पर्कात् सहसा सकृत्

सर्व्वसंसारहीनोऽहं तन्नतोऽस्मि गुरु सदा ॥

तापनीयरहस्यार्थविवृतिर्लिख्यते मया

क्रियतेऽल्पधिया तस्मात् क्षन्तव्य उत्तमुत्तमैः ।

इह पूर्व्वस्मिन् ग्रन्थे नृसिंहाकार-ब्रह्मविषय विद्यानिरूपाधिकपरब्रह्मविद्या फलाधिगता तथाह्युक्तं वार्त्तिककृद्भिः ।

नृसिंह-ब्रह्मविद्यैषा व्याख्याता ब्रह्मसिद्धये। इति प्रणवस्य त्वनुष्ठवत्त्वेनैव तत्र प्रवेशः ।

All this has been printed as the Rahasyārtha-dīpikā of Śaṅkarācārya. The first half of Nṛsiṁhatāpanī has a bhāsya by Śaṅkarācārya. But the 2nd part has a Rahasyārthadīpikā. This struck the editor of the Bibl. Ind. Edition, Pandita Rāmamaya Tarkaratna, and he adds a note that he can not decide why it is so. The comm. to the 2nd part is here attributed to Gaudapāda. But there is a quotation from Vārtikakāra. If this Vārtikakāra is Sureśvarācārya, then the real commentator cannot be either Śaṅkarācārya or Gaudapāda.

1807.

9015 तापनीयोपनिषद्भाष्यव्याख्या ।

A comm on the bhasya of Tapaniyopanisad.

By Narayana Bhatta the son of Jagadisvara Bhatta

Substance country paper 10×3¾ inches Folia 72 Lines 12 on a page Extent in slokas 1700 Character Nagara Old Incomplete

Old and badly injured Not in Aufrecht

In leaf 47 occurs the following col

इति श्री[जग]दीश्वरभट्टोपाध्यायसुत-श्रीनारायणभट्टविरचितायां श्रीतापनीयोपनिषद्भाष्यविवृतौ नृसिंहोपसनायां द्वतीयोपनिषत् समाप्ता ।

It begins thus —

ॐ नमो गणाधिपतये नमः ।

श्रीमद्गले श्रीनृहरिं प्रणम्य विश्वेश्वरागीश्वरसर्ववेदे+न

श्रीतापनीयश्रुतिसूत्र-भाष्यं व्याख्यायते सयद्वतो मयाद्य ॥

1808.

8909 नृसिंहोत्तरतापनीयोपनिषद्भाष्य ।

A bhasya on the 2nd Part of Nrsimha Tapani

Substance country-made paper 12×4¼ inches Folia 47 Lines 12 on a page Character Nagara Dated Sam 1878 मार्गशीर्षमासे कृष्णपक्षे दशम्यां चन्द्रवासरे ।

Printed in Bibl Ind

1809.

10164 हयग्रीवोपनिषत् । *Hayagrivopanisad*

Substance, country made paper 11×4¼ inches Folia 3 Lines 9 on a page Character Nagara of the nineteenth century Appearance, fresh Complete

Colophon.—

इत्यथर्व्वणवेदे खंडे पूर्व्वसंहितायां पमित्यिपनिषत् (?)

See I O. Catal Nos 193–194, MS No. 119.

1810.

370 **राधिकोपनिषत्** । *Rādhikopanisad*.

Substance country made paper $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches, Folia, 3 Lines, 11 on a page Extent in slokas, 32 Character, Nāgarī Appearance, tolerable Complete

Col.—

इति श्रीऋग्वेदे ब्रह्मभागे परमरहस्ये श्रीराधिकोपनिषत् सम्पूर्णम् ।

मीति कार्त्तिक शुक्लाष्टमी ॥ ८ ।

For a description of the work see L. 114

1811.

867 **शिवोपनिषत् ।** *Sivopanisat*

By Harihara

Substance foolscap paper 12¼ × 4 inches Folium one Lines 11 + 8 in all Extent in slokas 30 Character Nagara Appearance tolerable Complete

For the work see L 50

On the left hand margin —

लेखक श्रीपद्मभट्टाचार्य ।

It is no upanisad, as it is by a human author

1812.

1659 *The Same*

Substance country made paper 4 × 3 inches Folia, 21 Lines 10 on a page Extent in slokas 630 Character Nagara Date Sam 1629 Appearance very old—brown with age Complete in 7 chapters

Last Colophon —

इति शिवोपनिषदि शिवाताराध्याय समाप्त ।

Post Col —

शुभमस्तु । सवत् १६२६ समये भाद्र सुदि १३ रवौ कष्ठ पुस्तक लिखापित कर्त्तविरामविदितेन । लिखित रामदासकायस्थेन ।

On the lower margin there are some scribblings in thick ink in a later hand

Colophons —

2A इति शिवोपनिषदि मुक्तिनिर्देशोध्याय प्रथम ।

3A „ द्वितीयोऽध्याय ।

3B ० शिवमहत्त्वाध्यायस्तृतीय ।

5B ० शान्तिमहत्त्वाधिकार्थं चतुर्थोऽध्याय

7B ० शिवभक्तज्ञानाध्याय पञ्चम ।

17A ० फलप्रदानोपकरणाध्याय षष्ठ ।

It begins —

कैलासशिखरासीन सर्वेषामरपूजितम ।
कालञ्च श्रीमहाकाल ईश्वरज्ञानपारगम ॥
सपूज्य विधिवत भक्त्या कृष्णात्रेय सुसयत ।
सर्व्वभूतहितार्थाय पप्रच्छेद महामुनि ॥
ज्ञानयोग न विदान्त य नरा मन्दबुद्धय ।
त मुच्यन्ते कथ घोराद भगवन भवसागरात ॥
एव दृष्ट प्रसन्नात्मा कृष्णात्रेयेण धीमता ।
मन्द बुद्धि विमुक्त्यथ महाकाल प्रभाषत ॥

महाकाल उवाच —

पुरारुद्रेणगदिता शिवधर्म्मा सनातना ।
देव्या सर्व्वे गणानाञ्च सहपाद् सख्यकादिभि ।

It is different from what has been noticed in the previous number and referred to L No 50

1813

2251 अथर्व्वशिर उपनिषत् । *Atharvasira Upanisad*

S[illegible] co[illegible] typal paper 9¾×4¼ [illegible] Folia [illegible] L[illegible] 10 o[illegible] [illegible] Character Nagar [illegible] ara [illegible] Complete

The first of the Atharvana Upanisads printed in pp 1 to 10 of the Bibl Ind edition It is called there simply Siva Upanisads

It is one of the Rudra Upanisads

The last portion of the MS beginning with यावदाऽसमा [illegible] नमो नम is to be found in p 8 of the printed edition

1814.

2366. *The Same*

Substance country made paper [illegible] Lines 8 in a page Character Nagara of the early [illegible] century Appears new Complete

1815.

9187 *The Same*

Substance country made paper [illegible] Lines 8 a page Extent in Slokas 60 Character Nagara Appearance tolerable Neatly written

An upaniṣad of the Atharvaveda on divine knowledge

See L. 87.

1816.

1576 बृहज्जाबालोपनिषत् । *Bṛhajjābālopaniṣad*

Substance country made paper 11 × [illegible] inches Lines 10 on a page Character Bengali Appearance fresh It bears the page mark from 42 to 52

For the work see L 147

1817.

2245 *The Same*

Substance country made paper [illegible] inches [illegible] Lines 9 on a page Extent in Slokas [illegible] Character Nagara of the eighteenth century Appearance discoloured

For the beginning of the work see L 147, I O Catal No 192, 30th work, and Cs Vol I, 191

None of the MSS referred to are complete The present manuscript contains a larger work, divided into three *khandas*

It is a work on the Saiva cult—it treats of the mark of Tripuṇḍra and Rudrākṣa, the purification of one's body with ashes the worship of Siva, the glory of Avimukta-

khsettra and so on. The speakers are Kālāgnirudra and Sadāśiva and Bhūsuṇḍa, Sanatkumāra and Paippalāda are the enquirers.

2B, इति मुक्तिप्रत्यभिधेयाया बृहज्जाबालोपनिषदि प्रथमं ब्राह्मणम् ।

4A, इति बृहज्जाबाले द्वितीयं ब्राह्मणम् ।

6B, ० तृतीयं ब्राह्मणम् ।

9A, ० चतुर्थं ब्राह्मणम् ।

13A, ० षष्ठं ब्राह्मणम् ।

17B, इति ब्राह्मणं सप्तमम् ।

अथ कालाग्निरुद्रं भगवंतं सनत्कुमारः पप्रच्छ रुद्राक्षधारणविधिं ब्रूहीति ।

20A, अथ पैप्पलादो भगवन्त कालाग्निरुद्रं परिसमेत्य उवाच अथोच्चि भगवन् त्रिपुंड्रस्य विधिं ब्रूहीति ।

21A, इति नवमं ब्राह्मणम् ।

21B, इति प्रथम खण्डः ।

The second khanda begins —

> अथोवाच भगवान् सदाशिवः परमकारुणिकः प्रथमान् सुरानपि सर्वोच्य पूत प्रागुदयाद्गामय ब्रह्मपर्णे निधाय चेवकमिति मन्त्रेण प्रोधयेच ।

Col.:—

23B, इति द्वितीय खण्ड' ।

The 3rd khanda begins —

> अथ भुसुड' जाबालो महादेव साम्बं प्रणम्य पुन' पप्रच्छ किं नित्य ब्राह्मणाना कर्म कर्त्तव्य यदकरणे प्रत्यवैति ब्राह्मण' क' पूजनीयः को वा ध्येय. कः स्मर्त्तव्यः, ҫ१० , ҫ१८

It ends —

> नीललोहितो भैरव त पाशपत्यस्मसडलं ज्वलज्ज्वलनकुहेघ्ननोऽप्यपि ततस्याप्रमादेन निवसेत्काश्या लिङ्गरूपिण्या लिङ्गरूपिण्यामिति ।

Col.:—

इति बृहज्जाबाले अविमुक्त वैभवप्रकाशो नाम तृतीयखण्ड ।

Colophon :—

ॐ तत्सत् इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यस्य आनन्दात्म-पूज्यपादशिष्यः श्रीमच्छङ्करानन्दभगवतोक्तस्य आत्मोपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

Colophon :—

क्षपच्छपच्छपातेन मत्पैत्र-त्रिदारत्र ।
न्रसिंहमङ्गलं वन्दे परमानन्दविग्रहं ।

..a description of the work see L 172 and I O 537C. *Page 144.*

1822.

9023. *The Same.*

...ce, country paper. 10×4 inches Folia, 9 Lines 14 on a page ...okas, 225 Character, Nāgarī Fresh Complete

1823.

1679 रुद्राक्षोपनिषद् । *Rudrākṣopaniṣad*

(कात्यायनशाखीया) ।

...ce, country-made paper 9¼×3¾ inches Folia 4 Lines, 9 on ...tent in ślokas 50 Character, Nāgarī Appearance old. Com...

स सर्व्वेषु वेदेषु अधीतो भवति सोऽग्निपूतो भवति सवायुपूतो भवति स सत्यपूतो भवति स सर्व्वपूतो भवति । स सर्व्वदेवै र्ज्ञातो भवति तद्वारकात् सर्व्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति सर्व्वैः क्रतुभिरिष्ट ।

अथ कालाग्निरुद्रः प्रोवाच यावता शिव एको ध्येयः शिवङ्कर सर्व्वमन्यत् परित्यज्येतमधीत्य ब्राह्मणो वा क्षत्रियो वा गर्भवासान्मुच्यते । इत्यो सत्यं । अथ कालाग्निरुद्रः प्रोवाच ।

सकृज्जप्त्वा शुचिः पूतः कर्मण्यो भवेद्द्वितीयं जप्त्वा गाणपत्यमवाप्नोति तृतीयं जप्त्वा देवमनुप्रविशति इत्यों सत्यं ओं तत्सत्यं । भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः • स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः • ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः १ । श्रीसाम्बसदाशिवार्पणमस्तु ।

1819.

1642 *Jābālopaniṣad.*

Substance country made paper 7¼ × 4 inches Folia, 2 Lines, 12 on a page Extent in ślokas, 50 Character Nagara Old Complete

For a description of the work see L 105. Printed in the Bibliotheca Indica

1820.

9266. *The Same.*

Substance, country made paper 10 × 6 inches Folia, 13 Lines 12 on a page Extent in ślokas, 300 Character, Nagara Appearance, tolerable Incomplete

See L, Vol. I, No 105, p 57

1821.

1641. **जाबालोपनिषद्दीपिका ।** *A comm. on the same.*

By Śaṅkarānanda disciple of Ānandātma

Substance, country made paper 7¼ × 4½ inches Folia, 16 Lines, 11 and 12 on a page Extent in ślokas, 320 Character, Nagara Old Complete

It is said to belong to Nandikeśvara-purāṇa and is *different from* कालाग्निरुद्रोपनिषत् *which belongs to Atharva-veda*

See Adyar, p. 159.

But the subject is the same.

Colophon —

इति श्रीनन्दिकेश्वरसंवादे श्रीकालाग्निरुद्रोपनिषत् समाप्ता ।

The Colophon :—

इति श्रीकात्यायनशाखाया रुद्राक्षोपनिषद् समाप्ता ।

Post Colophon.—

श्रीदेवानन्दनाथगुरुचरणप्रसादात् लिखितम्

अघोरेभ्योथ घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः ।

सर्व्वेभ्यः सर्व्वसर्व्वेभ्यो नमोस्तु रुद्ररूपेभ्यः ॥

On the obverse of the last leaf there are a few lines in red ink in a different handwriting—

पीयूषैश्च कृतार्थता दिविषदो लक्ष्मा हरिस्तोषितः ।

— — — — — — — —

This 'Rudrakṣopaniṣad' is different from the two upaniṣads noticed in Burnell, p 35B

1824.

2004 कालाग्निरुद्रोपनिषत् । *Kālāgni-Rudropaniṣad*

Substance, country made paper 9×4¾ inches Folium, 1 Lines, 11 on a page Extent in ślokas 20 Character, Nāgara Appearance discoloured Complete

See L. 108

1825.

2240 *The Same.*

Substance, country-made paper 9½×4 inches Folia 1 Lines 9 on a page Extent in ślokas, 20 Character, Nāgara Complete

For the work see above Often printed.

Colophon:—

इति कालाग्निरुद्रोपनिषत् समाप्ता ।

1826.

9454. *The Same*

Substance country made paper 9½×4½ inches Folia, 5 Lines 11 on a page Extent in ślokas 90 Character, Nāgara Appearance, tolerable Complete

After the colophon there are 3 verses, being a hymn to Siddha-vināyaka

1830.

8965 अल्लोपनिषत् । *Allopaniṣad*

Substance country paper 7 × 4 inches Folia 2 Lines 7 on a page Extent in ślokas 10 Character Nāgara Fresh Complete

Complete in two leaves

1831.

9444 *The Same*

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folium one only Lines 10 on a page Extent in ślokas 10 Character Nagara Appearance tolerable Complete *Written on one side only*

It is said to have been composed to serve Akbar's conception of a world religion Printed in Bombay

See Adyar, p 136

1832.

10132 *The Same.*

Substance country made paper 10 × 4½ inches Folium, 1 (*written on one side only*) *Lines* 11 Character modern Nagara Appearance, fresh Complete

Colophon —

इत्यथर्वणवेदे अल्लोपनिषत् समाप्ता ।

A Mahomedan "upanisad"

Beg. —

श्रीगणेशाय नमः । अस्याल्ला इल्ले मित्रा वरुणा दिव्यानि धत्त इल्लल्ले वरुणो राजा पुनर्ददुः, etc., etc.

End —

अल्लो रसूल महमदरक वरस्य अल्ला इल्लल्लेति इल्ल ।

1827.

9343 *Sūryopaniṣad.*

Substance, country made paper 8¼ × 3½ inches Folium, one Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 6 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

See L 1927.

There are a few stray verses on the reverse, of which the 1st runs —

गगनेरत्नं मानं गगनतलरत्नं दिनकरः।
निशारत्नं चन्द्रः शयनसुखरत्नं शशिमुखी।
सभारत्नं विद्या श्रवणसुखरत्नं हरिकथा।
रणे रत्नं वाजी नृपतिकुलरत्नं रघुपतिः। १

1828.

2832 *Gaṇapatyupaniṣad*

For the manuscript and the work see L 4072.

1829.

1986 गणपत्यथर्वशीर्षं। *Gaṇapatyatharvaśīrṣa.*

Substance country made paper 6 × 4 inches Folia, 6 Lines, 7 on a page Extent in ślokas 30 Character, Nagari Appearance, fresh Complete

Beginning the same as in L 4072.

End the same also, only instead of शान्तिः शान्तिः शान्तिः it has upaniṣad

5B. *Colophon* :—

इति गणेश-अथर्वशीर्षं समाप्तिमगमत्।

जीवायुराकाशमिन्द्रियाण्यहङ्कारो बुद्धिर्मेहानव्यक्तमव्याकृतमिति उच्यते। तत्र पृथिवी धारणे आप पिण्डीकरणे क्लेदने च इत्यादि।

It ends —

तत्राय पुरुष स्वय ज्योतिर्भवति स्वेन भासा सर्व्वमिद विभाति "न तत्र सूर्य्यो भाति न चन्द्रतारक नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽय वह्निस्तमेव भान्तमनुभाति सर्व्व तस्य भासा सर्व्वमिद विभाति" इत्यादि वचनेभ्य बुद्धेस्तद्वृत्तीनाञ्च चक्षुरादिद्वारेण ? उत्पद्यमानानां रूपाद्याकारप्रत्ययाना सुखदु खमोहात्मकानामभ्यन्तरे स्मृतीच्छा प्रयत्नरागद्वेषाद्यभिमानरहिता स्वभावेनैव प्रकाशमप्रकाशयति यस्मात् शुद्धत्व बुद्धत्व नित्यत्व सर्व्वत्वत्व सूक्ष्मत्वमचलत्व अनामरूपत्व विकाररहितत्व कृतस्त्रत्व अशनायापिपासे प्राणस्येति शोकमोहौ मनसो जरामृत्यू शरीरस्येति योऽशनायापिपासे शोक मोह जरा मृत्युमयेति च ते यदिद किञ्च आयु[के]भ्य आग्रकुनिभ्य आपतङ्गेभ्य आकीटेभ्य प्रकृतरश्मिति तस्मात् सिद्ध नात्मन इति तृतीय पुर। जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तेष्वेक एवात्मा जागरिते वैश्वानर[] स्वप्ने तैजस सुषुप्ते प्राज्ञ नेत्रे जागरित विद्या कण्ठे स्वप्न विनिर्दिशेत सुषुप्ते हृदयस्य तुरीय मूर्द्धि सस्थित स एव नि शेषस्तुरीय स परमात्मा सोऽहमिति।

Col —

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्य गोविन्दभगवत पूज्यपाद शिष्यः श्रीशङ्करभगवता कृत त्रिपुरीप्रकरण समाप्त।

1833.

2833. *Tripuryupaniṣad.*

By Śrīmat Śaṅkarācārya.

Substance, country-made paper 10×4 inches Folia, 3 Lines, 8 on a page Extent in ślokas, 63 Character, Nāgara of the eighteenth century. Appearance, discoloured and dilapidated Complete Corrupt.

Tantrika theology.

Colophon :—

इति श्रीमत् शङ्कराचार्यविरचिता त्रिपुरी उपनिषदं सम्पूर्णं ।

See L 14 and I.O. Catal. No. 190.

1834.

9120. *The Same.*

Attributed to Śaṅkarācārya

Substance, country-made paper 14½×6 inches Folia, 2 Lines, 13 on a page Extent in ślokas, 60 Character, Nāgara Appearance, fresh Generally correct

This is a digest of the whole upaniṣad literature. It is called त्रिपुरा from the fact that the book has three chapters named पुर.

The first treats of the origin of the universe, the 2nd of the processes by which the manifestation of all the universe is effected, and the third treats of Brahman as the fountain-head of all the manifestations.

It begins :—

ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

शब्द-स्पर्श-रूप-रस-गन्धादयो विषयाः । पञ्च पृथिव्यादयश्च परमात्मन एव समुत्पन्नाः । तथाहि एतस्मादात्मनः आकाशः सम्भूतः । आकाशाद्वायुः वायोरग्निरग्नेरापः अद्भ्यः पृथिवी पृथिव्या ओषधयः ओषधिभ्योऽन्नं अन्नाद्रेतः रेतसः पुरुषः इत्यादि श्रुतेः । पृथिव्याम-

वाह्मणाम्नाय इत्या मनसा मोक्षयति छयति। इत्याह भगवान न ब्रह्मा। (?)

Col. —

श्रीगरुडोपनिषद् विरचित सम्पूर्णमिति लिखित गुरुचरण-प्रतापेन सेवक वासेश्वर। + + + +

This appears to be rather a snake charm

1837.

2236 *The Same*

Substance country made paper 7½×4 inches Folia Lines 10 on a page Extent in slokas 30 Character Nagara of the eighteenth century Discoloured Pasted Complete

Post Col —

स[१]प्रीतिरविवेकिना, etc , ता घ, etc.

It is a snake charm printed in Colonel Jacob's Edition of Eleven Upanishads

1838.

8964. *The Same.*

Substance country made paper 6¼×4 inches Folia 4 Lines, 6 on a page Extent in slokas, 25 Character Nagara Fresh Complete.

Complete in four leaves

See L 33

1839.

9812 *The Same*

Substance, country made paper 9×5 inches Folia 2 Lines, 10 on a page Extent in slokas 30 Character Nagara Appearance fresh Complete

It begins thus —

ॐ श्रीगरुडाय नम।

अथ गरुडोपनिषदमहामन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषि गायत्रीछन्द श्रीगरुडो देवता इत्नो बीजानि स्वरा[] प्रणवः मन्त्रोक्त विष

1835.

360 गरुड़ोपनिषत् । *Garuḍopaniṣad*

Substance, country-made paper. 3¼ × 1½ inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 40. Character, Nāgara. Date, Saṃ 1819. Appearance, old. Complete.

For the work see L 33.

Col. :—

इति श्रीहरिहरब्रह्मविरचितं गरुड़ोनिषत् समाप्तं ।

Post Col. Statement :—

संवत् १८१८ मीती आश्विन शुक्लपक्ष तिथौ गुरुवासरे ।

It belongs to the Atharva Veda.

1836.

361. *The Same*

Substance, country-made paper. 6½ × 4 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent in ślokas, 28. Character, Nagara. Appearance, old, repaired. Complete.

Beginning :—

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्री ॥

ॐ अस्य श्रीगरुड़ोपनिषद्-महामन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः देवी गायत्रीच्छन्दः गरुडो देवता ॐ बीजानि स्वराः शक्तयः इत्यादि ।

End :—

य इमा विद्या अमावास्यां ओमग्रीवेण धारयेत् यावत्जीवं तं न हिंसति सर्पः । अष्टौ ब्राह्मणानाध्याय इत्यादिते नमो व्यर्याति व्ययति सत ब्राह्मणा न्याय इत्याकार्ष्ठं मोक्ष याति व्ययति सहस्र-

For the first, i e चाक्षुषोपनिषत् see L. Vol. I, 37.

The second बालकृष्णाष्टक runs —

ॐ बालकृष्णाय नमः ।

स्मितविकसितवक्त्र रत्नमौलि सुवेणु ।
सुललितमणिहारं वाहिनास्त्र वदान्य ।
तरुणजलदनील चारुगात्रेन्दविन्द ।
परमपुरुषमाद्य बालकृष्ण नमामि ।

सुदधिकरणपाणि मेखलाद्युन्नितम्ब ।
तिलकललितभाल सुवर्णयज्ञोपवीत ।
कनकरचित-वस्त्रालङ्कृत निम्ननाङ्ग
परमपुरुष, etc

सुरतरुकुसुमाढ्य गन्धवत्केशपाश ।
विमलललितमुक्ताशोभित नासभाग ।
मरकतमणिमुक्तैर्भूषणैर्भूषिताङ्ग ।
परमपुरुष, etc.

करकलितसरोज गुञ्जदामाभिराम ।
मृगमदतनुलेप गोपिकानन्दमूल ।
सुरगणपरिवार गीतगोपालवृन्द ।
परम, etc

पदमथितभुजङ्ग प्रस्तुवीथ्यापहार ।
स्मितनटनविनोद पूतनाप्राणनाश ।
गुरुतरगुरुभक्त्या सन्दगानीतपुत्र
परमपुरुष, etc

यदुवरकुलदीप त्रैजयन्त्या समेत
सकलभुवनसेव्य रुक्मिणीप्राणनाथ
अगणितगुणराशि कारण कार्यरूप
परम, etc

नाग्रनार्थे जपे विनियोगः। ॐ गरुड़ात्मने अङ्गुष्ठाभ्यां नमः वैनतेयाय तर्जनीभ्यां नमः तार्क्ष्याय मध्यमाभ्यां नमः छन्द[ो]मयाय अनामिकाभ्यां नमः। कपिलेक्षणाय कनिष्ठिकाभ्यां नमः नागालङ्कृत-शरीराय करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः। ॐ गरुड़ात्मने हृदयाय नमः वैनतेयाय शिरसे स्वाहा तार्क्ष्याय शिखायै वषट् छन्दोमयाय कवचाय हुं कपिलेक्षणाय नेत्रत्रयाय वौषट् नागालङ्कृतशरीराय अस्त्राय फट्। इति न्यासः अथ ध्यानं।

हेमाम्बरं खगाकारं पूर्णचन्द्रनिभाननं।
दीर्घबाहुं बृहत्स्कन्धं नागाभरणभूषितं।
अनन्तो वामकटिकं यज्ञसूत्रञ्च वासुकी
तक्षकः कटिसूत्रन्तु हारः कर्कोटकोऽभवत्। इत्यादि

1840.

251. *Cākṣuṣopaniṣad.*

Substance, country-made paper 6×3 inches Folia, 5 Lines, 5 on a page Extent in ślokas, 15 Character, Nagara Appearance, old. Complete

It has been wrongly named on the obverse side of the first leaf, as चाक्षुष स्तोत्र.

It is called an Upanisad, simply as it recites a Vaidika Mantra invoking the mercy of the sun This is supposed to cure the diseases of the eye. So it is not an Upanisad as the term is at present understood, but a mystic Mantra. See Schrader, p. 124 and L 37.

1841.

9666. *The Same.*

Substance, country-made paper 15×6 inches Folium, one Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 24 Character, Nagara Appearance, tolerable Complete

This leaf contains on one side (I) चाक्षुषोपनिषत् and on the other (II) बालकृष्णाष्टकम्

1844.

9913 चक्षुरुपनिषत् । *Cakṣurupaniṣat*

Substance country made paper 8×[illegible] inches Folium [illegible] Leaves [illegible] in all Extent in ślokas 12 Character Nāgara Appearance old Complete

Often noticed

1845.

9934 *The Same*

Substance country made paper 10×4 inches Folium [illegible] Leaves 9+7 in all Extent in ślokas 12 Character Nāgara Appearance fresh Complete

सकल निगमवाक्यैः संस्तुत ब्रह्मरूपं
सकलजगन्निवासं योगिनां रक्षितारं
अतुलितकरुणाब्धिं वन्दितं योगिवृन्दैः
परम, etc.

सुललितकुचकुम्भैरर्चितं गोपिकाना
नयनकमलपत्रैर्वन्दितं तं मुरारिं
विविधपरमलीलाकोटिकन्दर्परूप
परम, etc.

त्रिविधकरणभक्त्या बालकृष्णाष्टकं य
पठति तरति दुःख सर्वसौभाग्यसिन्धुं
विविधपरमभोगान् प्राप्नुयाच्चिन्तितार्थं
सपदि परमलोकं शाश्वतं शाश्वतञ्च । ६

Colophon :—

इति श्रीबालकृष्णाष्टकं समाप्त ।

1842.

9811. *The Same.*

Substance, foreign paper 9×5 inches Folium, one Lines, 10 on a page Extent in ślokas, 11 Character, Nāgara Appearance, fresh Complete

1843.

9894. *The Same.*

Substance, country made paper 11×5 inches Folium, one Lines, 10 in all Extent in ślokas, 12 *Character Nāgara Appearance, tolerable* Complete

A short hymn in praise of the sun for cure of eye-diseases, often noticed.

INDEX.

अग्निचयनकारिका 1588

अग्निचयेन सोमयागस्य 765

अग्निमुखसंयोग 1065

अग्निहोत्रमवदति 1061 1070

अग्निहोत्रमवदति 1071

अग्निहोत्रमिवाशाम 1311

अग्निष्टोमसंयोग 681

अग्निष्टोमसंयोग 734

अग्नि अत्र जग तत् 1 2

अग्निष्टोमसप्तदशविंश 1111

अग्निष्टोमयाग 1234—1236

अग्निहोत्रहोमम् 1445

अग्निष्टोमचोदनाविषयानुक्रमणिका 1450

अग्निष्टोमीयसंस्थायां, 1260

अग्निहोत्रहोमोत्कृष्ट 771

अग्निहोत्रद्रव्य धानम् 1561

अग्निहोत्रसंयोग 658

अग्निहोत्रविधि 311

अग्निहोत्रहोम 1565

अग्निहोत्रहोम 1566

अग्निहोत्रहोम 653

अग्निहोत्रहोमसंयोग 1517

अग्निहोत्र द्रव्याणि यत्र भिन्न रात्रय 1707

अग्न्याधेय अनिरुक्तम्, 731

अग्न्याधानमनुवदति 1563

अग्न्याधानमवदति 335

अग्न्याधेय अवदति 620 621

अग्न्याधेय अर्थोक्त, 712

अग्न्याधेयसंयोग 416

अग्न्यन्तर संयोग, 1462, 1463

अङ्गिरसां or अङ्गिरसैर्दैविका 626—626½

अङ्गित्व अवयवविधि, 1654

अङ्गिरसामङ्गिरोधाम्, 617

अङ्गिरसमङ्गसंयोग 1261

अङ्गिरसर्तम्, 777

अङ्गप्रधानयोरनुवृत्ति 1112

अतिपर उक्तम् 1746

अतिरात्रप्रायश्चित्त अथ पुनरिदम् 1413

अतिरात्रस्य पुनरिदम् 1422

अतिरिक्त उक्तम् 1772 1773

अतिरिक्ततरस्तोत्रम् 1413 1414

अत त्रिवृत् स्तुवते 1603

अत त्रिवृत् त्रिवृत उक्तम् 1 5

अनुवाक्याः तत् 258

अनुवाक्या वषट्कार 234—237

अनुवादस्त्व 1340

अनुत्तम प्रयाज समानाम्नाते 1384—1390

अनुक्तं पुनरुक्ते 210

अनुयोगम् 1332

अन्तर्हितस्य 1600 1601

अन्तर्हितस्य 1207

अन्तर्हितस्य 320—402

अन्तर्हितसंयोग 1072

अप च अत् 1136

अप च अत्, 324

अपाय अग्रत च अवधिविध 417

अपवर्ग अन्वय 302 303

अपान पौर्णम् 1742

अपामार्गहोमविध्युक्तम्, 1760

अपोनप्त्रीयायां चित्र 1317, 1318

अभिवादनम्, 1621

अभिषेचनम्, 1630—1632

अभ्यवहरति 1084 1085

अभ्युदय उ 1760

अभ्युदयेष्टिविधि 242—244

अ ऐन्द्राग्न, 1157 1158

अवभृथम्, 1433

अवभृथसंयोग, 1610 1611

1845A.

11007. *Unidentified*

Substance, country made paper 11×4½ inches Folia 14 of which the 6th is missing Lines 7 on a page Character modern Nagara Appearance, fresh

A fragment of some Brāhmaṇa

Beg :—

ॐ श्रीगणेशाय नमः

देवयजन ओषयन्ति सयदेवचर्षिदृ० स्याभओषयेरन् यदन्यद्गमेनाभिभ्रयौ-
ताती वै देवा दिवमुपोदक्राम देवान् वा एष उपोत्क्रामति, etc , etc.

4B, ब्राह्मण १, 9B, ब्राह्मण २।

It ends abruptly in the 3rd Brāhmaṇa

There are three leaves marked 3–5, giving in Hindi ingredients of some medicines

आश्वलायनापर्योग्याधानप्रकरणम्, 340
आश्विनशस्त्रम्, 151
आहिताग्निमरणविधि, 1687
आहिताग्निमरणे दाहादि, 396—398
आहिताग्नेरन्त्येष्टिपद्धति, 403—405
आहिताग्नेरन्त्येष्टिप्रयोग, 1686
इष्टकापूरणम्, 975—978
इष्टकापूरणभाष्यम्, 979
इष्टिकल्प वा काम्येष्टिसूत्रम्, 589 and 590
इष्टिप्रयाग 687
इष्टिप्रयोग 1592
ईशावास्योपनिषत् 831—836
ईशावास्योपनिषत् दीपिकाख्यटीकासहिता 831—839
उक्थप्रयोग, 338, 339
उक्थशस्त्रम्, 987, 988
उज्ज्वला 551, 552
उत्तरतापनीयविवरणम् 1806
उत्तरशान्ति, 175
उत्सर्गोपाकर्मविधि, 1175
उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग, 375
[उत्सर्जनोपाकर्म] प्रयोगपद्धति, 1619
उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग 389 390
उदकशान्ति प्रतिसरबन्धश्च, 800
उग्रस्थलप्रयोग, 1472
उपनयनकारिका, 1653A
उपलेखभाष्यम्, 265, 266
उपलेखसूत्रम्, 262—264
उपवीतपद्धति, 1224
उपाकर्मप्रयोग 1616 1617
उपाकर्मोत्सर्जनप्रयोग, 1618
उपासनप्रायश्चित्तविधि, 1633
ऊहस्थलाचरम्, 1317
ऊह्यगानम्, 1244
ऋक्संख्यापरिशिष्टम्, 1319, 1321
ऋग्विधानम्, 291 292
ऋग्वेदगानितप्रदीप (शब्ददीपिका) 290
ऋग्वेदटीका, 143A
ऋग्वेदद्वेसमाक्रम वा ऋग्वेदसंहिता होमविधानम् 252, 253
ऋग्वेदपदपाठ, 135—140
ऋग्वेदप्रातिशाख्यपार्षदभाष्यम्, 270
ऋग्वेदप्रातिशाख्यम्, 267
ऋग्वेदसंहिता 120—134
ऋग्वेदसंहिताभाष्यम् 141—143
ऋग्वेदसर्वानुक्रमणी 221—232
ऋग्वेद नुक्रमणिका, 233
ऋग्वेदिवह्निस्थापनम् 414
ऋग्वेदीयस्तोमे देवता संख्या 249
ऋषितर्पणम् 1373
ऋषितर्पणम्, 614
ऋषितर्पणकारिका, 388
ऋष्यनुक्रम 241
ऋष्यनुक्रमणी ऋग्वेदीया 240
एकरुद्रजपविधानम्, 791
एकाक्षरी वेद 257
एकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्या (मन्त्रभाष्यम्) 451
एकाध्वर्युप्रयोग, 714
एकाहमहाव्रतपद्धति, 1591
एकाहाहीनसत्राणां प्रायश्चित्तपद्धति, 1480
एवयामरुच्छस्त्रम्, 153
ऐकाहिकचातुर्मास्यप्रयोग, 760—763
ऐतरेयब्राह्मणम्, 188—190
,, ,, 191 (प्रथमा पञ्चिका)
,, ,, 192 (द्वितीया ,,)
,, ,, 193 (चतुर्थी ,,)
,, ,, 194 (पञ्चमी ,,)
,, ,, 195 (षष्ठी ,,)
,, ,, 196 (सप्तमी ,,)
,, ,, 197 (,, ,,)
,, ,, 198 (अष्टमी ,,)
,, ,, 199 (आश्वलायनब्राह्मणपञ्चम-पञ्चिका)
ऐतरेयब्राह्मणभाष्यम्, 200, 201
ऐतरेयारण्यकम्, 202—206

आग्रयणप्रयोग, 677.
आग्रयणप्रयोग, 380
आग्रयणप्रयोग सनिबंध 1612
आचारतिलकम्, 1168
आत्मपुराणम्, 1723
आत्मनस्कभाष्यटीका 215
आत्मप्रबोधोपनिषद् 210
आत्मप्रबोधोपनिषद्विवृत्त्यर्थप्रकाशनम् 210
आथर्वणप्रातिशाख्यभाष्यम् चतुरध्यायिका शौनकीया, 1416
आथर्वणरहस्यम्, 1417
आथर्वण संहिता 1381
आथर्वणोपनिषत्प्रथमभाष्यम् 1393, 1311
आथर्वणोपनिषद्भाष्यम्, 1394 1395
आधानवृद्धप्रयोग, 1475
आधानकारिका, 1060
आधानदीपिका, 1061
आधाननिर्णय, 1571
आधानपद्धति, 655—657
आधानप्रयोग, 1062
आधानप्रयोग (आपस्तम्बसूत्रीय), 672—674
आधानप्रयोग or आधानबौधायन, 732, 769
आधानविधि, 675
आधानविधिप्रयोग, 649, 650
आधानविचारकारिका, 1128
आधानव्याप्ति, 1258
आधानहौत्रप्रयोग, 1433
आधानाग्न्यारम्भणीयप्रयोग 1434
आध्वर्यवपद्धति, 1465
आपद्देवीयप्रयोग, 387
आपस्तम्बगृह्यप्रयोग (आपद्विज), 690—692
आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्, 530
आपस्तम्बगृह्यसूत्रतात्पर्यविवरणम् 550
आपस्तम्बदर्शपौर्णमास आध्वर्यवप्रयोग, 1467
आपस्तम्बधर्मसूत्रम् 531—534
आपस्तम्बध्वनितार्थकारिका, 627—630
आपस्तम्ब पाकभानम्, 670
आपस्तम्बश्रौतसूत्रम् 507 and 508, 520
आपस्तम्बगृह्यभाष्यम्, 512—517
आपस्तम्बसूत्रवृत्ति, 538—540
आपस्तम्बाधानाग्निप्रयोग, 1469
आपस्तम्बाधानप्रयवकर्म, 676
आपस्तम्बानुयायिनामाह्निकप्रयोग, 698
आपस्तम्बाह्निकम्, 701
(आपस्तम्बीय) दर्शपूर्णमास, 661—664
आपस्तम्बीयगृह्यभाष्यम्, 556
आपस्तम्बीयगृह्यसूत्र टीकम्, 535—537
आपस्तम्बीयगृह्यसूत्राक्षरार्थविबोधिनी, 557.
आपूर्विकविधि, 734
आभ्युदयिकश्राद्धम्, 1230
आरण्यकविवरणम्, 1240
आर्षेयब्राह्मणम्, 1280, 1281
आवसथ्याधानम्, 1183
आवसथ्याधानपरिशिष्टम्, 1360
आश्रमोपनिषद्, 1781
आश्वलायनगृह्यकारिका, 304
आश्वलायनगृह्यकारिकाभाष्यम्, 320
आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम्, 312
आश्वलायनगृह्यभाष्यम्, 318, 319
आश्वलायनगृह्यसूत्रम्, 310, 311
आश्वलायनगृह्यसूत्रवृत्ति, 313—315
आश्वलायनप्रायश्चित्तप्रयोग, 351
आश्वलायनमण्डलप्रयोग, 1481
आश्वलायनश्रौतसूत्रम्, 295—300
आश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्ति, 301—305
आश्वलायनश्रौतसूत्रव्याख्या, 306
आश्वलायनसूत्रप्रयोगदीपिका, 334
आश्वलायनसूत्रवृत्ति, 332, 333
आश्वलायनसूत्रव्याख्या, 307
आश्वलायनाग्निहोत्रप्रयोग, 356
आश्वलायनानामाहिताग्निमरणे दाहादौ विशेष, 406
आश्वलायनाह्निकम्, 412
आश्वलायनीयप्रायश्चित्तानि, 347, 348
आश्वलायनोक्तसायम्प्रातरग्निहोत्रप्रयोग 357
आश्वलायनोक्ताधानपद्धतिप्रयोग, 1438

आश्वलायनयज्ञोपवीतधारणप्रकरणम् 110
आश्विनशस्त्रम् 151
आहिताग्निमरणविधि 1687
आहिताग्निमरणे दाहादि 316—318
आहिताग्न्यन्त्येष्टिपद्धति 403—405
आहिताग्न्यन्त्येष्टिप्रयोग 1686
इष्टकापूरणम् 976—978
इष्टकापूरणभाष्यम् 979
इष्टिकल्प वा काम्येष्टिसूत्रम् 581 and 1590
इष्टिप्रयोग 687
इष्टिप्रयोग 1512
ईशावास्योपनिषत् 831—83[illegible]
ईशावास्योपनिषत् दीपिकाख्यटीकासहित 831—839
उक्थप्रयोग 338 339
उक्थशस्त्रम् 987 988
उत्सर्जन 501 502
उपाकर्मापनीयविवरणम् 1806
उपरत्नादि 175
उत्सर्गोपाकर्मविधि 1175
उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग 379
[उत्सर्जनोपाकर्म] प्रयोगपद्धति 1619
उत्सर्जनोपाकर्मप्रयोग 389 390
उदकशान्ति प्रतिसरबन्धश्च 800
उद्गातृप्रयोग 1472
उपनयनकारिका 1653A
उपलेखभाष्यम् 265 266
उपलेखसूत्रम् 262—264
उपवीतपद्धति 1224
उपाकर्मप्रयोग 1616 1617
उपाकर्म तूष्णीजपप्रयोग 1618
उपासनप्रायश्चित्तविधि 1633
ऊर्ध्वपुण्ड्रधारणम् 1317
ऊहागानम् 1244
ऋक्संख्यापरिशिष्टम् 1319 1321
ऋग्विधानम् 291 292
ऋग्वेदजटिलप्रदीप (जटादीपिका) 290

ऋग्वेदटीका 1431
ऋग्वेदस्थदेवताक्रम वा ऋग्वेदसंहिता सोमविधानम् 252 253
ऋग्वेदपदपाठ 135 140
ऋग्वेदप्रातिशाख्यपार्षदभाष्यम् 270
ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् 267
ऋग्वेदसंहिता 120—134
ऋग्वेदसंहिता भाष्यम् 141—143
ऋग्वेदसर्वानुक्रमणी 221—222
ऋग्वेदानुक्रमणिका 233
ऋग्वेदखिल्य पत्रम् 414
ऋग्वेदीयसोमे ऋचा संख्या 41
ऋषितर्पणम् 173
ऋषितर्पणम् 614
ऋषितर्पणकारिका 388
ऋष्यनुक्रम 241
ऋष्यनुक्रमणी ऋग्वेदीया 240
एकरुद्रजपविधानम् 781
एकाक्षरी वेद 257
एकाग्निकाण्डमन्त्रव्याख्या (मन्त्रभाष्यम्) 451
एकाध्वर्युप्रयोग 714
एकादशाहव्रतपद्धति 1591
एकाहाहीनसत्राणां सूत्रपद्धति 1480
एकयामशस्त्रम् 153
एकाह्निकचातुर्मास्यप्रयोग 760—763
ऐतरेयब्राह्मणम् 188—190
191 (प्रथमा पञ्चिका)
192 (द्वितीया)
193 (चतुर्थी)
194 (पञ्चमी)
195 (षष्ठी)
196 (सप्तमी)
197 ( )
198 (अष्टमी)
199 (आश्वलायनब्राह्मणपञ्चम पञ्चिका)
ऐतरेयब्राह्मणभाष्यम् 200, 201
ऐतरेयारण्यकम् 202—20[illegible]

ऐतरेयारण्यकभाष्यम् 207
ऐतरेयोपनिषत् 208, 209
ऐतरेयोपनिषद्भाष्यम् 211
ऐतरेयोपनिषद्भाष्यविवरणम् 212, 213
ऐन्द्रावारुणेष्टि, 1095
और्द्ध्वदेहिकपद्धति, 1194
और्द्ध्वदेहिकम् 1693
कठवल्ल्युपनिषदालोक मुण्डकोपनिषदालोकश्च, 1393
कठोपनिषत्, 480—483
कठोपनिषट्टिप्पन 486
कर्कभाष्यम्, 920—926
कर्मकाण्डरत्नप्रकाशनिबन्ध 1646
कर्मकौमुदी, 1645
कर्मतत्त्वप्रदीपिका वा लघुपद्धति 377
कर्मदीपिका (और्द्ध्वदेहिकपद्धति) 1150
कर्मप्रदीपभाष्यम् 1357
कर्मप्रदीपविवृत्ति, 1358
कर्मान्तसूत्रम् (बौधायनीयम्) 581
कलशरुद्रविधि, 812
कल्पसूत्रम् (आर्षेयम्), 1335 1336
कल्पसूत्रव्याख्या, 1337, 1338
कल्पानुपदसूत्रम्, 1339
काठकगृह्यपञ्जिका वा काठकगृह्यपद्धति, 619
काठकाग्निचयनक्रम, 766
काठकोपनिषद्भाष्यम् 484
काण्वशाखावेष्टनक्रमबोधिनी, 914
काण्वसंहिता, 815 816
काण्वसंहिताक्रमपाठ, 818—819A
काण्वसंहितापदपाठ, 817
काण्वसंहिताभाष्यम्, 819
कातीयगृह्यकारिका, 1152
कातीयगृह्यपरिशिष्टस्य षष्ठखण्डस्य सभाष्यपद्धति, 1148
कातीयतर्पणप्रयोग 1213
कातीयपार्वणश्राद्धसूत्रपरिशिष्टपद्धति, 1200
कातीयपूरणभाष्यम्, 980
कात्यायनगृह्यसूत्रम्, 1011
(कात्यायनपरिशिष्टात्) मूलशान्तिप्रयोग, 1210
कात्यायनप्रातिशाख्यदीपिका, 905
कात्यायनशुल्बाध्यायविवरणम्, 1000, 1001
कात्यायनशुल्बसूत्रभाष्यम्, 973
कात्यायनश्राद्धकल्प, 1195
कात्यायनश्राद्धकारिका, 1196
कात्यायनश्रौतसम्प्रदायपद्धति, 1038
कात्यायनश्रौतसूत्रपद्धति, 1055
कात्यायनश्रौतसूत्रभाष्यम्, 934
कात्यायनसूत्रपद्धति, 1041—1054
कात्यायनसूत्रभाष्यम्, 935
कात्यायनसूत्रव्याख्यानम्, 928—933
कात्यायनसूत्रश्राद्धपद्धति, 1199
कात्यायनस्नानसूत्रभाष्यम्, 1008
कात्ययनसार्वमन्त्रार्थदीपिका, 843
कात्यायनस्मृति, 1716A
(कात्यायनीय) त्रिकण्डिकास्नानसूत्रव्याख्या, 1009
कात्यायनीयप्रातिशाख्यम्, 896—904
कात्यायनीयमन्त्रषट्कव्याख्या, 841
कात्यायनीयशान्तिप्रयोग, 1214
कात्यायनीयशुल्बसूत्रविवरणम्, 971, 972
कात्यायनीयस्नानसूत्रभाष्यम्, 1010
कात्यायनी शिक्षा, 1500, 1501
काम्ययागप्रयोग or वैधानवीयप्रयोग, 689
काम्यवृषोत्सर्गप्रयोग, 1698, 1699
काम्यवृषोत्सर्गप्रयोग, 409
कारिकावली and माध्यन्दिनीयलघुशिक्षा 1516
कारीरीष्टिप्रयोग, 1445
कालाग्निरुद्रोपनिषत्, 1824—1826
कालाञ्जलि, 1663
कुण्डकल्पद्रुम, 1106
कुण्डकारिका, 1118
कुण्डचक्रोदय, 1107
कुण्डनिर्माणश्लोक, 1099, 1100
कुण्डप्रदीपक, 1123

कुण्डमण्डपकौमुदी, *1115*

कुण्डमण्डपदर्पणम्, 1116.

कुण्डमण्डपप्रकार, 1120

कुण्डमण्डपविधि, 1103, 1104

कुण्डमण्डपे पश्चिमद्वारमानानि, 1259

कुण्डरत्नाकरटीका, 1108

कुण्डरहस्य (वसिष्ठोक्तम्), 1098

कुण्डशिखा, 1117

कुण्डशिरोमणि, 1105

कुण्डाकृति or कुण्डाकप्रकाशिका, 1101 1102

कुण्डार्कम् 1110—1113

कुण्डोद्योत, 1109

कुशकण्डिकाकल्पलता, 1655

कुशकण्डिकानिर्णय, 1177

कूष्माण्डटीका 174

कूष्माण्डहोम, 1623

कूष्माण्डहोमप्रयोग, 1624

कूपप्रतिष्ठाविधि 1212

कृत्यानिर्णयसङ्ग्रहव्याख्या, वाजसनेयिनो and मैत्रकीयप्रत्यङ्गिराकल्प, 1354

केनोपनिषत् or तलवकारोपनिषत्, 1301—1311

केशवशिक्षाव्याख्यानम्, 1513

केशवी शिक्षा, 1511

केशवी शिक्षा or माध्यन्दिनीयपरिभाषासूत्रवृत्ति and लघुमाध्यन्दिनी शिक्षा, 1512

कोकिलमतम् 1697

कैवल्योपनिषत्, 1748—1754

कैवल्योपनिषद्दीपिका 1755—1759

कौकिलसौत्रामणीविधि, 359

कौकिलीसौत्रामणीप्रयोग, 748

कौकिलसौत्रामणीमैत्रावरुणप्रयोग 1460

कौथुमिसामगानां संस्कारप्रयोग, 1371

कौषीतकि ब्राह्मणम् 220

क्रतुप्रायश्चित्तम्, 1365

क्रतुरत्नमाला, 1037

क्रतुसंख्या, 989

क्रमरत्नमालिका, 892

क्रमसन्धानम्, 891

क्रियानिबन्ध, 1162

क्रियापद्धति, 1163

क्षपकसूत्रवृत्ति, 1003

खादिरसूत्रम् or द्राह्यसूत्रम्, 1116

गणपत्यथर्वशीर्षम्, 1829

गणपत्युपनिषत्, 1828

गणहोमविधि (बौधायनीय), 791

गरुडोपनिषत्, 1835—1839

गर्भपद्धति, 1159

गर्भाधानम्, 1653D

गार्गी (शाकलसंहितायां) 256

गायत्रीभाष्यम् 183 184

गायत्र्यादिरहस्यम् [ऋग्वेदि] सन्ध्याभाष्यम्, 182

गृह्यकारिका 1135—1137

गृह्यपद्धति, 1143 1144

गृह्यपद्धति, 1134

गृह्यपरिशिष्टपद्धति, 1147

गृह्यपरिशिष्टसूत्रस्य पद्धतिक्रम 1119

गृह्यभाष्यम् 1361

गृह्यसूत्रविवरणम्, 1020—1022

गृह्याग्निसागर 1639, 1640

गृह्यासंग्रह नाम परिशिष्टम्, 1352

गोत्रप्रवरमञ्जरी 171

गोपथब्राह्मणम्, 1386, 1387

गोपालतापनीयोपनिषत् सटीका, 1792

गोपालतापन्युपनिषत् 1793

गोपालिकपूज्यकारिका, 708

गोभिलगृह्यभाष्यम्, 1350, 1351

गोभिलगृह्यसूत्रम् 1347—1349

गोभिलपरिशिष्टम् 1353

गोभिलीयश्राद्धकल्पभाष्यम् 1359

गालवकायनी 1791

ग्रहमखप्रयोग 1160

ग्रहयज्ञप्रयोग, 392

घटस्तोता 1464

चक्षुरुपनिषत् 1844, 1845

चयनपद्धति, 1081, 1082
चयनप्रदीप, 1362
चयनप्रयोग, 685.
चयनप्रयोग, 1587
चरकसौत्रामणिप्रयोग, 711
चरणव्यूह, 947—949
चरणव्यूहभाष्यम्, 950—952
चरणव्यूहभाष्यम्, 954
चरणव्यूहव्याख्या, 953
चाक्षुषोपनिषत् 1840—1843
चातुर्होत्रम्, 287—289
चातुर्मास्यकारिका, 709
चातुर्मास्यप्रयोग, 1217
चातुर्मास्यप्रयोग 341—344
चातुर्मास्यप्रयोग, 645—647
चातुर्मास्यप्रयोग 678—680
चातुर्मास्यप्रयोग or होमप्रयोग, 681
चातुर्मास्यप्रयोग, 1576
चातुर्मास्ययाजमानप्रयोग 1577
चातुर्मास्यश्रौतम्, 1435, 1436
चातुर्मास्यानां श्रौतपद्धति, 1437
चातुर्मास्यानि (कातीयानि), 937
छन्द, 1533
छन्दआख्या अनुवाकानुक्रमणी च, 242
छन्दोगगृह्यपद्धति or कर्मशिक्षा, 1370
छन्दोगपरिशिष्टम् or कर्मप्रदीप, 1354
छन्दोगपरिशिष्टटीका (परिशिष्टप्रकाशाख्या), 1355, 1356
छन्दोगापरसूत्रम्, 1345
छन्दोऽनुक्रमणी (प्रथममण्डलम्), 243 244
छागलक्षणपरिशिष्टम्, 937
छान्दस्यार्थिकस्थलाचरम्, 1316
छान्दोग्यब्राह्मणम् वा उपनिषद्ब्राह्मणम्, 1277 1278
छान्दोग्यमन्त्रभाष्यम्, 1266—1268
छान्दोग्योपनिषत् 1285—1303
छुरिकोपनिषत्, 1786
जटापटलम् 906
जटापटलम् 276, 277.
जटापटलव्याख्या दीपिकाख्या, 278
जटोदाहरणम्, 285
जलाशयोत्सर्गविधि, 420.
जातेष्टिप्रयोग, 795
जातेष्टिप्रयोग (आपस्तम्बीय), 702.
जाबालोपनिषत्, 1819, 1820.
जाबालोपनिषद्दीपिका, 1821, 1822
जीवत्पितृककर्तव्यसमुच्चय, 1711
जीवत्पितृककर्तव्यसमुच्चय, 1711A
ज्योतिरतिरात्रम्, 1263
ज्योतिष्टोमपद्धति (उद्गात्रम्), 1365
ज्योतिष्टोमपद्धति, 1581
ज्योतिष्टोमप्रयोग, 651.
ज्योतिष्टोमप्रयोगसार, 1076
ज्योत्स्ना हिरण्यकेशिसूत्रव्याख्या, 503
तल्वकार सूत्रम्, 1322
ताण्ड्यमहाब्राह्मणम् or पञ्चविंशब्राह्मणम्, 1271—1273
तापनीयोपनिषद्भाष्यव्याख्या, 1507
त्रयपद्धति, 688
तृचार्थेदानविधानम्, 1165
तैत्तिरीयब्राह्मणम्, 453—453A
तैत्तिरीयब्राह्मणभाष्यम्, 455, 456
तैत्तिरीयोपनिषत्, 466—469
तैत्तिरीयोपनिषदालोक, 470
तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यम्, 474, 475
त्रिकाण्डमण्डनम् or आपस्तम्बध्वनितार्थकारिका, 627—630
त्रिपुरादीक्षाप्रयोग, 1446
त्रिपिण्डीश्राद्धप्रयोग, 1151
त्रिपुर्युपनिषत्, 1833, 1834
दत्तपुत्रविधि 1685
दर्शपूर्णमासपद्धति (आपस्तम्बीया), 665
दर्शपूर्णमासपद्धतिटीका, 1056
दर्शपूर्णमासप्रयोग, 730
दर्शपूर्णमासप्रयोग, 667
दर्शपूर्णमासस्थालीपाकप्रयोग, 1606

दर्शपूर्णमासष्टिप्रयोग 666
दर्शपौर्णमासयागानुष्ठानविचारकारिका विवरण सहिता 1131
दर्शपौर्णमासपरिभाषा (आपस्तम्बशाखीया) 549
दर्शपौर्णमासप्रयोग 358
दर्शपौर्णमासप्रयोग 654
दर्शपौर्णमासमन्त्रव्याख्या 150
दर्शपौर्णमासश्रौतप्रयोग 1430 1431
दर्शपौर्णमासाध्वर्यवप्रयोग 1466
दर्शपौर्णमासेष्टिपद्धति 1463
दर्शपौर्णमासेष्टिप्रयोग 1216
दर्शपौर्णमासेष्टिमन्त्रव्याख्या 173
दशकर्मपद्धति (यजुर्वेदीया) 1221
दशकर्मपद्धति 1373 1380
दशकर्मप्रयोग 1643B
दशशान्ति 1664
दिग्विजयेष्टि 755
दिग्विजयेष्टिपद्धति 756
दीपिका (माण्डूक्योपनिषद्दीपिका) 1730
दैवज्ञाभिमत बौधायनीयभाष्यम् (आधानादाग्रि होमान्तम्) 595
देवीसूक्तभाष्यम् 163
देवताकाण्डम् 1557
द्राह्यायणीयसूत्रदीप 1343 1344
द्वादशाहश्रौतप्रयाग आश्वलायनसूत्रगम्यम 1452
द्वितीयाग्न्याधानप्रयोग पाधानमन्त्रावाधानप्रकार 660
द्विपञ्चाशत्सूक्तोपनिषद् अथर्ववेदीया 1717
द्वैधकाण्ड (बौधायनीय) 579
धर्मप्रवृत्ति 116
धर्मसिन्धुसार 1643 A
धूर्तस्वामि भाष्य 1257
नक्षत्रमन्त्रपद 411
नक्षत्रमन्त्रा 412
नक्षत्रसत्रप्रयाग 721 722
नक्षत्रेष्टि 778
नक्षत्रेष्टिप्रयोग 633 634
नमकचमकम् 134
नमकमन्त्रविभागप्रदीप 116
नमस्कारद्वारा षडङ्गन्यासप्रयोग 813
नवकण्डिकाश्राद्धसूत्रभाष्यम् 951 960
नवग्रहमन्त्रव्याख्या 848
नवान्नप्राशनम् 1601
नागबलिप्रयोग 195
नारदपरिव्राजकोपनिषद् 1782
नारदीयशिक्षा 1497
नारदीयशिक्षाभाष्यम् 1118
नारायणबलि 1702 1703
नारायणबलि 428
नारायणबलिप्रयोग 1701
नारायणबलिप्रयोग यजुर्वेदीय) 1232
नारायणोपनिषत् अथर्ववेदीया 1713—1717
नारायणोपनिषद्भाष्यम् 477
निगदव्याख्यानम् 956 957
निगमपरिशिष्टम् 930 931
निघण्टु 1544—1547
निघण्टुनिर्वचनम् 1548
नित्यस्नानपद्धति 1188
निरालम्बोपनिषत 1762—1765
निरुक्तम् 1550—1551
निरुक्तवर्णसमाम्नायवाक्यम् 1581
निरुक्तपरिशिष्टम् 1558
निरुक्तवृत्ति 1553 1560
निरूढपशुप्रयोग 1017
निर्विकल्पाय कुशाध्याय प्रश्नाध्याया 634
नीतिमञ्जरीभाष्यम् 186 187
नीलरुद्रसूक्तपद्धति 1700
नूतनाग्न्येष्टिपद्धति 407
नृसिंहकारिका 1056
(नृसिंह) पूर्वतापनीयोपनिषत् 1805—1806
नृसिंहोत्तरतापनीयोपनिषद्भाष्यम् 1805
नृमेधप्रयोग 1473
नैगमम् 1313 1314

पञ्चहोमविधि, 1630
पञ्चप्रयोगी, 668
पञ्चमहायज्ञपद्धति, 395
पञ्चविधसूत्रम् 1333
पञ्चाङ्गरुद्रन्यासजपहोमार्चनविधि, 1602
पञ्चाङ्गरुद्राध्यायन्यासपूर्व्वक जपहोमार्चनविधि, 1601
पदपाठ, 258—261
पदपाठ (सामवेद), 1240
पदचन्द्रिका, 1528
पदज्योति, 1529
पदशुद्धिलक्षणम्, 913
पदप्रयोजना, 927
पद्धतिरत्ने स्मार्त्ताधानादिपद्धति, 1153
परमहंसोपनिषत्, 1784
परमहंसोपनिषत् and सर्व्वोपनिषत्सार, 1783
परिभाषा (याज्ञुष), 407A
परिभाषाच्छन्दोमञ्जरी, 1540
परिभाषासूत्रम् (भारद्वाजीयम्), 495
पर्व्वनिर्णय, 1190
पर्व्वनिर्णयसिद्धान्तोद्धार (साग्निकानां वाजसनेयिनाम्), 1191
पवनपावनप्रयोग, 1565
पवमानम्, 1237
पवमानम्, 160, 161
पवमानविधि, (शौनकात्त), 422
पवमानहोमविधि, 254
पवमानानुष्ठानप्रकार, 423
पवित्रेष्टि, 616
पवित्रेष्टि, 737
पवित्रेष्टिहौत्रप्रयोग, 1442, 1443
पशुपद्धति 1068
पशुबन्धप्रयोग, 1574
पशुबन्धप्रयोग, 735—737
पशुबन्धाग्निप्रयोग, 764
पशुमैत्रावरुण 1458
पशुहौत्रम् 1447
पाकयज्ञनिर्णय, 695
पाकयज्ञप्रकाश, 694
पाकयज्ञादिनिर्णय, 697
पाणिनीयशिक्षा, 1502—1505
पाणिनीयशिक्षापञ्जिका, 1506—1508
पादविधानानुक्रमणिका, 247
पारस्करगृह्यपद्धति, 1139—1141
पारस्करगृह्यप्रयोगपद्धति, 1146
पारस्करगृह्यभाष्यम्, 1024, 1025
पारस्करगृह्यविवरणम्, 1023
पारस्करगृह्यसूत्रम्, 1013—1019
(पारस्कर) गृह्यसूत्रप्रकाशिका, 1028
पारस्करगृह्यसूत्रभाष्यम्, 1031
पारस्करमन्त्रभाष्यम्, 844
पारस्करलघुगृह्यकारिका, 1160
पाराशरी शिक्षा यजुर्वदीया, 1509, 1510
पार्व्वणश्राद्ध (शं) वह्न्याद्यप्रयोग, 1204
पार्व्वणश्राद्धप्रयोग, 1198
पार्षदवृत्ति, 271
पिङ्गलच्छन्द, 1534, 1536
पिङ्गलच्छन्दःसूत्रम्, 1537
पिङ्गलच्छन्दोवृत्ति entitled मृतसञ्जीवनी 1536
पिङ्गलोपनिषत्, 1736
पिण्डपितृयज्ञ, 1696
पिण्डपितृयज्ञप्रयोग, 360
पिण्डपितृयज्ञप्रयोग (प्रयागरत्नीय), 375
पिण्डपितृयज्ञप्रयोग, 622
पितृमेधपद्धति, 1086
पुनराधेयक्रम, 720
पुनराधेयप्रयोग (बौधायनीय), 733
पुनरुपनयनप्रयोग, 1651
पुरुषसूक्तम् 156—158
पुरुषसूक्तम् 851
पुष्पसूत्रम् 1323—1325
पुष्पसूत्रटीका, 1326
पुष्पसूत्रभाष्यम्, 1327
पैतृकविचार (बौधायनीय), 787
पौण्डरीकपद्धति, 1654

पौनराधेयो, 350
पौर्णमासदीक्षप्रयोग, 1432
पौष स्त्रीप्रथमप्रसूतिशान्ति शौनकोक्ता, 1421
प्रतापमार्तण्ड वा सस्कारप्रकाश, 1665
प्रतिज्ञासूत्रम्, 940—946
प्रतिप्रश्नात्मप्रयोग, 1470
प्रत्यङ्गिरासूक्तम्, 1385
प्रयोगचूडामणि, 1648
प्रयोगतत्त्वम्, 1647
प्रयोगदर्पणम् 1156
प्रयोगदर्पणम् 386
प्रयोगदीपिका (कर्कानुसारिणी) 1179
प्रयोगभूषा, 383
प्रयोगरत्नम्, 365—371
प्रयोगरत्नम् 1164
प्रयोगरत्नम् (श्रौतप्रयोगरत्नम्) 362
प्रयोगरत्नमाला, 648
प्रयोगरत्नमाला, 631 632
प्रयोगवैजयन्ती, 502
प्रयोगसार, 1187
प्रवरमञ्जरीनिर्णय or प्रवराध्याय 956
प्रयोगसम्बन्धम्, 384
प्रयोगसार, 705—707
प्रवराध्याय, 982—985
प्रवराध्यायपरिशिष्टम्, 981
प्रवसद्यजमानम् 671
प्रवासकृत्यम्, 1063
प्रवासविधि, 1573
प्रश्नोपनिषत्, 1396, 1397
प्रश्नोपनिषट्टीका 1405
प्रश्नोपनिषदालोक, 1404
प्रश्नोपनिषद्भाष्यम्, 1403
प्रश्नोपनिषद्भाष्यविवरणम्, 1400, 1401
प्रस्तानु सामानि, 1252 1253
प्रश्नोत्तरप्रयोग, 1476
प्रातिशाख्यभाष्यम् 273—275
प्रायश्चित्तप्रदीपिका, 641 642
प्रायश्चित्तकुतूहलम् 659
प्रायश्चित्तपद्धति, 1089, 1090
प्रायश्चित्तप्रदीप, 745—746 \
प्रायश्चित्तप्रदीपिका, 1088
प्रायश्चित्तप्रदीपव्याख्यानम् entitled प्राय
 श्चित्तप्रदीपिका, 643, 644
प्रायश्चित्तसार (आपस्तम्बीय), 648
प्रायश्चित्ताधानम् or विच्छिन्नाधानम् 747
प्रश्नमञ्जरी, 1688
प्रश्नाध्यानम् 1689
प्रैषाध्याय 171
बलिवैश्वदेवप्रयोग 1614
बह्वृचगृह्यकारिका 425 426
बह्वृचब्राह्मणोपनिषत्, 214 215
बाष्कलमन्त्रभाष्यम् 143
बृहज्जाबालश्रोत्रसूत्र 1818
बृहज्जाबालोपनिषद् 1816 1817
बृहत्सर्वानुक्रमणी 1414
बृहतीसहस्रसूक्तम् 146—148
बृहदारण्यक टीका 869
बृहदारण्यकभाष्यतात्पर्यदीपिका 870, 871
बृहदारण्यक माध्यन्दिनीयम् 855 856
बृहदारण्यक सटीकम्, 881
बृहदारण्यकव्याख्या मिताक्षरा, 877—880
बृहदारण्यकोपनिषत्, 861—868
बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्यटीका, 872—876
बृहद्वनविधानम्, 293
बृहन्नारायणोपनिषत् 478, 479
बृहस्पतिसवदीक्षम्, 1455
(बौधायन) कल्प (सूत्र) विवरणम्, 596
बौधायनकल्पसूत्रम्, 591 592
बौधायनदर्शपूर्णमासप्रयोग, 729
बौधायनदर्शपूर्णमासयाजमानप्रयोग, 728
बौधायनद्वैधसूत्रम् 580
बौधायनधर्मसूत्रम्, 593
बौधायनप्रायश्चित्तदीपिका, 606
बौधायनश्रौतसूत्रम्, 559—578
बौधायनसूत्रानुसारी सहस्रभोजनप्रयोग, 799
बौधायनसोमप्रयोग, 740

बौधायनीयचातुर्मास्यसूत्रव्याख्या, 600
(बौधायनीय) दर्शपूर्णमासप्रायश्चित्तम्, 715—719
बौधायनीयनक्षत्रसूत्रभाष्यम्, 601 602
बौधायनीयपौण्डरीकप्रयोग, 744
बौधायनीयप्रयोगसार, 788
बौधायनीययज्ञप्रायश्चित्तम्, 583
बौधायनीय शुल्वसूत्रम् 582
बौधायनोक्तपार्थिवलिङ्गपूजनम्, 807
बौधायनोक्तलिङ्गप्रतिष्ठाविधि, 809
बौधायनोक्ता ऋतुशान्ति (संस्कारनिर्णयान्तर्गता), 796
ब्रह्मत्वप्रयोग, 1477—1479
ब्रह्मत्वमञ्जरी, 1482
ब्रह्मयज्ञप्रयोग and तर्पणप्रयोग, 1225
ब्रह्मबिन्दूपनिषत् 1767 1768
ब्रह्मसंस्कारमञ्जरी, 1161
ब्रह्मोपनिषत्, 1737—1739
ब्राह्मणाच्छंसी, 1485, 1486
ब्राह्मणाच्छंसिप्रयोग, 1484
भरद्वाजसूत्रभाष्यम्, 495
भर्तृयज्ञश्राद्धकल्प, 1097
भारद्वसाम, 1248
भारद्वाजगृह्यसूत्रम्, 497
भारद्वाजपैतृमेधिकसूत्रव्याख्या, 496
भारद्वाजीयपैतृमेधिकसूत्रम्, 494
भावनोपनिषत्, 1787
भावनोपनिषद्भाष्यम्, 1788
भाषिकसूत्रम्, 1493, 1494
भोजनसूत्रम्, 1034—1036
मण्डपद्रुम, 1125
मण्डपकरणविधि, 1124
मण्डलदेवता, 1671
मन्त्रकाशीखण्ड, 181
मन्त्रकौमुदी, 1657
मन्त्रभागवतम्, 177
मन्त्रभागवतव्याख्या, 178
मन्त्रभाष्यम्, 821—828
मन्त्ररहस्यप्रकाशिका, 180
मन्त्ररामायणम्, 179
मन्त्रार्थदीपिका, 1656
मन्युसूक्तविधानम्, 1683 1684
महाग्निचयनम्, 725
महाग्निचयनप्रयोग, 726
महाग्निसर्वस्वम्, 727
महादेवपरिचर्याप्रयोग, 606
महादेवपरिचर्यासूत्रव्याख्या, 607
महानाम्न्या परिशिष्टम्, 1320
महाप्रवर, 986A
महारुद्रपद्धति, 778
महारुद्रविधानम्, 363
महावालखिल्यशस्त्रम्, 145
महावैश्वानरसाम, 1251
महाव्रतम् (ब्राह्मणम्), 219
महाशान्तिपद्धति, 1419
महोपनिषत्, 1766
माण्डवी शिक्षा, 1525
माण्डूक्योपनिषत्, 1409, 1410
माण्डूक्योपनिषत्, 1406 1407
माण्डूक्योपनिषट्टीका, 1412
माण्डूक्योपनिषदालोक, 1411
माण्डूक्योपनिषद्भाष्य, 1408
मातृदत्तीय चतुःसूत्रीव्याख्या, 501
मात्रादिश्राद्धनिर्णय (कात्यायनीय), 1203A
माध्यन्दिनशतपथस्य अश्वमेधकाण्ड, 852
माध्यन्दिनसंहिताक्रमपाठ, 821
माध्यन्दिनसंहितासङ्कल्प, 887
माध्यन्दिनोपनिषद्वृत्ति, 857—859
मानवशुल्वभाष्यम्, 492
मानवसूत्रपद्धति, 610
मित्रविन्देष्टि 1065, 1066
मित्रविन्देष्टि, 749—751
मित्रविन्देष्टिसूत्रम्, 1444
मुक्तिकोपनिषत्, 1771

मुख्यार्थप्रकाशिका माध्यन्दिनीयबृहदारण्यकोपनिषट्टीका, 860
मुण्डकोपनिषत्, 1388, 1389
मुण्डकोपनिषट्टीका, 1392
मुण्डकोपनिषद्भाष्यव्याख्यानम्, 1390, 1391
मूल्याध्याय या मूल्यसूत्र, 998, 999
मूल्याध्यायविवरणम्, 1002
(1) मृगारेष्टि, 168
(2) पवित्रेष्टि, ,,
मृगारेष्टिहौत्रम्, 1440, 1441
मृगारेष्टि प्रयोग, 753
मृगारेष्ट्यादिप्रयोग, 1593, 1594
मृत्युलाङ्गूलोपनिषत्, 1789
मैत्रायणीयगृह्यपद्धति, 613
मैत्रायणीयसोमसंस्थापद्धति, 612
मैत्रावरुणप्रयोग, 1457
मैत्रावरुणशस्त्रम्, 150
मैत्रेयोपनिषदालोक, 1740
मैत्र्युपनिषद्दीपिका, 1741
मौनमन्त्रप्रकाश, 911
मौनमन्त्रसूत्रम्, 910
मौनमन्त्रावबोध, 908, 909
यजुर्मञ्जरी, 846, 847
यजुर्विधानम्, 895
यजुर्वेदिपशुयागपद्धति, 1228
यजुर्वेदिहौत्रप्रयोग, 994, 995
यजुर्वेदीयकुशकण्डिका, 1158
यजुर्वेदीयवह्निस्थापनपद्धति, 1223
यजुर्वेदीयाभ्युदयिकप्रयोग, 1231
यजुषामग्निस्थापनम्, 1222
यजुर्वल्लभा or आह्निकपद्धति, 1185, 1186
यजुःसंहिताभाष्यम्, 431, 432
यज्ञतन्त्रसुधानिधि (चातुर्मास्यप्रकरणम्), 710A—710B
यज्ञदीपिका, 1072—1073
यज्ञदीपिकाविवरणम् (दर्शपौर्णमासपद्धति), 1483
यज्ञपार्श्वम्, 992, 993
यज्ञप्रकाश, 1145
यज्ञप्रायश्चित्तविवरणम्, 584—588
यजुर्वेदिपशुयागपद्धति, 1228.
यज्ञशाला, 1129
यज्ञोपवीतपद्धति, 1652
यतिपरमहंसाह्निकम्, 1670
याजमानम्, 1562.
याजमानम्, 669
याज्ञिकहौत्रम्, 1456
याज्ञवल्क्यशिक्षा, 1499
यूपलक्षणपरिशिष्टम्, 934
राज्याभिषेक, 1078
राज्याभिषेकप्रयोग, 1423
रात्रिसत्रं, 169 170
राधिकोपनिषत्, 1810
रामकुतूहल, 1372
रामतापनीयोपनिषत् आनन्दनिधि or राम काशिकासहिता, 1798—1802
रुद्रचमकभाष्यं, 448
रुद्रजप, 1264, 1267
रुद्रजपाभिषेकहोमप्रकार 1092
रुद्रदीपिका, 1094
रुद्रन्यास, 772—775
रुद्रपद्धति, 1598—1600
रुद्रपद्धति, 767—769
रुद्रपद्धति, 782
रुद्रपद्धति, 1093
रुद्रपद्धति, 776
रुद्रप्रकार or रुद्रपद्धति 783
रुद्रभाष्यम्, 440—441
रुद्रभाष्यम्, 446, 447
रुद्रसूक्तम्, 1096
रुद्रस्नानपद्धति, 770
रुद्रव्याख्याकार, 437, 438
रुद्राक्षोपनिषत् (कात्यायनशाखीया), 1823
रुद्राध्याय, 445
रुद्राध्याय, 436.
रुद्राध्यायव्याख्या, 830

रुद्राध्यायटिप्पनी, 449
रुद्रानुष्ठानम्, 771
रुद्रानुष्ठानपद्धति वा रुद्रानुष्ठानदीपिका, 1597.
रुद्रानुष्ठानप्रयोग, 1095
रुद्रार्चनमञ्जरी, 780
लक्षणरत्नम्, 491
लक्षहोमपद्धति, 1626
लक्षहोमपद्धति, 1208
लघुरहस्यकारिका, 1138
लघुप्रातिशाख्यम्, 1527
लघुशौनकी, 428A
लाट्यायनश्रौतसूत्रम्, 1341 1342
लिङ्गप्रतिष्ठाविधि, 811
लिङ्गस्थापनविधि (बौधायनोक्त), 810
लोमशी शिक्षा, 1495, 1496
वज्रसूच्युपनिषत्, 1776—1780
वत्सोद्यापनविधि, 814
वम्रब्राह्मणम्, 1279
वर्णरत्नप्रदीपिका or अमरेशी शिक्षा, 1519
वशिष्ठशिक्षा, 1524
वाजपेयपद्धति, 1474
वाजपेयपद्धति, 1079
वाजपेयप्रयोग, 1583
वाजपेयसूत्रदीपम्, 1454
वाजसनेयसंहिता पदकारिकारत्नमाला, 907
वाजसनेयिपदक्रमपाठौ, 822, 823
वाजसनेयिवृषोत्सर्गमन्त्रव्याख्या, 845
वाजसनेयिसंहितापदपाठ, 820
वामनसूक्तम्, 162
वारुणमण्डलम्, 1674—1676
वासुदेवोपनिषत् सदीपिका, 1794—1796
वास्तुहोम, 1233
विच्छिन्नाग्न्यादौ पुनःसन्धानम्, 1635
विच्छिन्नाग्नौ पुनःसन्धानम्, 1634
विच्छिन्नाग्न्यादौ आहिताग्नेर्मृतस्य आधान पूर्वकदाहविधि, 1694
विद्युत्कल्पसूत्रभाष्यम्, 176
विधुराधानप्रयोग, 1570
विधुरोपासनम्, 1632.
विधुरोपासनप्रयोग, 1631
विप्रपराधप्रायश्चित्तलघुवृत्ति, 651, 652
विनायकशान्ति, 804, 805
विनायकशान्ति, 1211
विमलोदयमाला, 316, 317
विवाहपद्धति, 1180—1182
विवाहपद्धति, 372
विवाहपद्धति (वेदाङ्गकर्मनिर्णयाम्), 1653C
विवाहप्रकरणम्, 1653B
विश्वप्रकाशिकापद्धति, 704
विहारकारिका, 785, 786
विष्णुषोडशी, 155
वृषाकपिप्रश्नम्, 152
वृषोत्सर्ग (यजुःशाखीय), 1229
वृषोत्सर्गप्रयोग, 1206
वृषोत्सर्गप्रयोग, 1374
वृषोत्सर्गविधि, (शौनकोक्त), 427
वेददीप, 829
वेदपारायणविधि, 393
वेदलक्षणम्, 915
वेदाङ्गज्योतिषम्, 1541—1543
वेदाङ्गानि (पाणिनीय शिक्षा, ज्योतिषम् पिङ्गल च्छन्द सूत्रम्, यास्कनिघण्टुश्च), 1490, 1491
वेदार्थप्रकाश, 454
वेयगानम्, 1242, 1243
वेयगानम् or ग्रामगेयगानम् or प्राकृतगानम् 1241
वेयगान ऋषिदेवतानिरूपणम्, 1315
वैतानसूत्रम्, 1418
वैतानसूत्रभाष्यम्, 1418A
वैदिकच्छन्द प्रकाश, 1538
वैश्वदेवनिर्णय, 1193
वैश्वदेवविधि, 1613
वैश्वदेवविधि, 1615
वैश्वामरहोम, 1250
वौषाडनयम्, 255
व्यवहारवाचम्, 1366

शूद्रपौण्डरीकक्षामयाग, 1262
शूद्रधर्मप्रयाग, 336 and 337
शूद्राशौचद्वादशश्राद्धप्रयोग, 1590
शान्तिहोमप्रकरणम्, 1714
शान्तिहोमपद्धति, 1712, 1713
शतपथब्राह्मणस्य एकादशकाण्डभाष्यम्, 834
शतपथानुवाक, 893
शतादिभोजनविधि, 808
शाकलसंहिता होमप्रयोग, 420
शाङ्खायनगृह्यसूत्रम्, 329—331
शाङ्खायनब्राह्मणम् वा कौषीतकीब्राह्मणम् 218
शाङ्खायन श्रौतसूत्रम्, 322—327
शाङ्खायनसूत्रपद्धति (क्रतुरत्नमाला), 415
शाङ्खायनसूत्रभाष्ये महाव्रतम्, 328
शिक्षा, 1520
शिक्षाविवृति, 1523
शिक्षोपनिषत्, 470—472
शिवपूजासूत्रव्याख्या. (बौधायनीया), 608
शिवपूजासूत्रव्याख्या (बौधायनीया) 609
शिवोपनिषत्, 1811, 1812
शुल्बप्रदीपविवरणम्, 553—555
शुल्बमीमांसा, 605
शुल्बसूत्रम्, 968—970
शौचविधि, 1004
शौनककारिका, 424
शौनकीयप्रातिशाख्यम् वा पार्षदपरिशिष्टम् 268, 269
शौनकोक्तपवमानविधि, 421
स्नानकारिका, 640
श्राद्धकारिका, 961—963
श्राद्धकल्पप्रदीप, 1704
श्राद्धगणपति, 966, 967
श्राद्धदीपिका 1197
श्राद्धपद्धति 1202
श्राद्धपद्धति, 1201
श्राद्धप्रयोग, 408
श्राद्धविधि, 1205
श्राद्धविधि 1375
श्राद्धपक्ष, 965.
श्राद्धसूत्रभाष्यम्, 958
श्राद्धसूत्रार्थमञ्जरी, 964
श्राद्धादिभास्कर, 1203
श्रावणीकर्मपद्धति, 1620
श्रीसूक्तभाष्यम्, 164
श्रीसूक्तविधानम्, 1682
श्रीसूक्तविधि, 1681
श्रीसूक्तविवरणम्, 165
श्रौतचिह्न 1057
श्रौतप्रयोगरत्नम् (अग्निहोम), 636, 637
श्रौतप्रायश्चित्तचन्द्रिका 724
श्रौतसूत्र कात्यायनीयम्, 917—919
श्रौतस्मार्तकर्मसु सर्वाधिकारसन्निपाते चिन्ता, 1708
श्रौतोल्लास, 1059
श्वेताश्वतरोपनिषत्, 1732—1734
श्वेताश्वतरोपनिषद्विवरणम्, 1735
षडङ्गपाठ, 435
षडङ्गमतद्वीयभाष्यम्, 444
षड्विंशब्राह्मणम् 1274, 1275
षड्विंशब्राह्मणभाष्यम्, 1276
षोडशसंस्कारपद्धति, 792
षोडशपदात्मकसप्तपदभाष्यादिविचार, 1127
षोडशावरणमहायन्त्रार्चनपद्धति 779
षोडशीग्रहम्, 134
सपर्यादीपिका, 308
सप्ताक्षरभाष्यम् 1329
संस्कारकौमुदी, 1637
संस्कारगणपति, 1026 1027
संस्कारदीपिका, 551
संस्कारनिर्णय 695—700
संस्कारविधि, 1641
संस्कारपद्धति 1170, 1171
संस्कारपद्धति वा दशकर्मपद्धति, 1642
संस्कारप्रयोगदीप, 418, 419
संस्कारभास्कर, 1174
संस्कारसागर, 1638

संस्कारसुबोध, 1172.
सस्यावैद्यनाथ, 1142
संहितोपनिषद्, 1312
संहितोपनिषद्विवरणम्, 217
सज्जनवल्लभाख्य काठीयगृह्यसूत्रभाष्यम्, 1029, 1030
सटीकभाष्यसहितकठवल्ल्युपनिषत्, 483
सत्कर्मकल्पद्रुम, 1643
सत्क्रियाकारिका, 1532
सन्ध्या (आश्वलायनीया), 413
सन्ध्याटीका सुदर्शनी, 452
सन्ध्यापद्धति, 1679
सन्ध्यापद्धति (यजुर्वेदीया), 1227
सन्ध्याप्रयोग, 1376, 1377
सन्ध्याविधि, 1680
सन्ध्योपनिषत्, 1775
संन्यासपद्धति, 1666—1669
संन्यासपद्धति, 1424
संन्यासपद्धति, 1663
सप्तपाकसंस्था, 379
सप्तर्षिपूजा, 615
सप्तसोमसंस्थापद्धति, 1363, 1364
समस्तचातुर्मास्यहौत्रालोक or चातुर्मास्यहौत्र समस्तयो प्रयोग, 1427
सम्प्रदायार्थदीपिका, 1039, 1040
सर्पसंस्कारविधि, 801, 802
सर्वकर्मसाधारणपद्धति, 1192
सर्वतोभद्रदेवता and लिङ्गतोभद्रदेवता, 1672, 1673
सर्वप्रायश्चित्तप्रयोग, 1596
सर्वसम्मतशिक्षाविवरणम् 1514
सर्वस्मृतिसंग्रह, 1705
सर्वानुक्रमसूत्रम्, 1012
सर्वानुक्रमसूत्रम् (माध्यन्दिनीयम) 882—884
सर्वानुक्रमणिकापद्धति, 883
सर्वाविद्यानविनिर्णय, 1573
सर्वोपनिषत्, 1774
सहस्रभोजनविधि, 795
सहस्रभोजनसूत्रम्, 594.
सहस्रभोजनसूत्रव्याख्या, 603, 604.
सहोमवत्सत्रप्रयोग, 1077
सांग्रहणेष्टिमन्त्रा, 433
साग्निकस्य परान्नपक्वभोजनविषयविचार, 170
सामतन्त्रसूत्रभाष्यम्, 1328
सामप्रकाशनम्, 1330, 1331
सामप्रयोगमधुपर्क, 1662
सामविधानब्राह्मणम्, 1282—1284
सामवेद, 1238, 1239
सामवेद (उत्तरार्चिकम्), 1236
सामवेदमन्त्रा, 1247
सामवेदसंहिता, 1235
सामवेदारण्यविवरणम्, 1245
(सामवेदीय) सन्ध्याटीका, 1269, 1270
सामान्यसूत्रकपर्दिभाष्यम्, 541
सायंप्रातर्होम, 1569
सायंप्रातर्होमप्रयोग, 1629
सावित्रचयनम्, 1585
सावित्रचयनप्रयोग, 1586
सिद्धानुवाकभाष्यम्, 461
सिद्धानुवाकाश्मिश्रपदव्याख्या, 463
सुपर्णचितिपद्धति, 1080
सुपर्णाध्याय, 172
सुबोधिनी, 1381, 1382
सुबोधिनी बौधायनसूत्रविवृति, 597—599
सुमङ्गलप्रयोग, 1367
सूर्योपनिषत् 1827
सोमकारिका, 710
सोमकारिका and पशुकारिका, 638, 639
सोमतत्त्वविवेकवार्त्तिकम्, 1219
सोमप्रयोग, 1579
सोमप्रयोग, 1218
सोमप्रयोग, 619
सोमप्रयोग 711
सोमप्रयोग (बौधायनीय), 741
सोमप्रयोग (बौधायनीय), 723
सोमसूत्र (बौधायनीय), 742, 743

सोमयाजमालम्, 1580
सोमसतद्वयी, 1578
सोमसप्तहौत्रप्रयोग, 1457
सौत्रामणिकौकिलीपयोपद्मप्रयोग, 637
सौत्रामणिप्रयोग, 1083
सौत्रामणीप्रयोग, 335
सौत्रामणीहोत्रमैत्रावरुणे, 1459
सौत्रामण्या मैत्रावरुणप्रयोग, 1461
सौर [सूक्तम्], 166 167
स्थालीपाकप्रयोग, 701
स्थालीपाकप्रयोग, 1608
स्नानविधि, 1006
स्नानसूत्रपद्धति, 1189
स्मार्तपदार्थसंग्रह or प्रयोगपद्धति, 1167—1169
स्मार्तप्रयोगपद्धति, 1644
स्मार्तप्रायश्चित्तानि, 1658
स्मार्तप्रायश्चित्तोद्धार, 410, 411
स्मार्तमार्तण्डप्रयोग, 1178
स्मार्ताधानप्रयोग, 1184
स्मार्तानुष्ठानपद्धति, 378
स्मार्तोल्लास 1154 1155
स्वप्नलोक, 842
स्वरमञ्जरी, 490
स्वराङ्कुश, 1526
स्वराङ्कुश स्वरदीप, 279—281

स्वरूपोपनिषत्, 1769
स्वरूपोपनिषत् and निरालम्बोपनिषत्, 1770
स्वर्गद्वारद्विमन्त्रप्रयोग (बौधायनीय), 769
स्वस्तिवाचनम् (स्वस्त्ययनपुण्याहम्), 1622
स्वाचारचतुर्दशोपरिशिष्टम्, 321
हंसोपनिषत्, 1785
हयग्रीवोपनिषत्, 1803
हस्तस्वरप्रक्रिया, 912
हिरण्यकेशिसूत्रम्, 499 500
हिरण्यकेशिसूत्रप्रयोगरत्नम्, 623
हिरण्यकेशिगृह्यसूत्रम् 501—506
हिरण्यकेशिगृह्यान्त्येष्टिप्रयोग, 625
हिरण्यकेशिगृह्यान्त्येष्टिहौत्रपद्धति, 621
हिरण्यकेशीया सर्वतोभद्रमण्डलदेवता, 185
होम, 1628
होमपद्धति, 1625
होमपद्धति 1627
होमविधानम् (खण्डपारायणहोम), 251
होमविधि 1234
होलिकापद्धति 1309
होत्रम्, 1429
होत्रकल्पद्रुम 1425
होत्रकारिका, 1428
होत्रालोक 1426
हौत्रिकपरिशिष्टभाष्यम्, 936

ग्रन्थनामाभाव ।

(अच्छावाकपर्याया) 149
(पवमानस्तोत्रादि), 159
(यतिसंस्कारनिर्णय) 166
(इन्द्रदेवताधानुक्रमणीप्रभृति), 231
(अनुवाकानुक्रमणीप्रभृतय) 246
248
(अश्वाभावादि), 250
(पार्वणव्याख्या) 272
286
(आश्वलायनगृह्यसूत्रटीकाव्याख्या) 301

(सुमारहितनिषधादि) 345, 346
(अग्निष्टोमीयविचारादि), 354
(आश्वलायनीयविश्वपराधप्रयोगादि), 361
(श्रवणकर्मादिकम्), 374
382 385, 391 430
439, (यमन्त्र), 161
(तैत्तिरीयारण्यकद्वितीयप्रपाठक), 457
475 459, 460
(मित्रानुवाकसूत्रम्) 465
(तैत्तिरीयब्राह्मण), 473

(पद्मनाभकृतसमानसूत्रभाष्यम् अनिरुद्ध), 487,
488
489
(काठकगृह्यसूत्रम् चतुर्थपटलम्), 493
611, 682
(कपर्दिस्वामिमतानुसारिवाजपेयादिप्रयोग),
686
(भाषिक श्राद्धप्रयोग), 704A
(उत्सर्गेष्टिप्रभृति), 752
(बौधायनीयवैश्वानरेष्टिप्रभृति) 754
(अरणिनाशे कर्तव्यम्), 781
(कुण्डमण्डपहोम, ग्रहहोम, मित्रानुवाक्य),
790
(बौधायनोक्तापूर्विकविधि ,अष्टकाहोमादिकञ्च),
793
(बौधायनश्रौतसूत्रमादि), 794
(सौमिकविहारकारिकादि), 797
803
(ईशावास्योपनिषद्दीकाया कतिचित्पत्राणि),
840
(बौधायनीयसंस्कारपद्धतिव्याख्या), 849
850, 853
(ऋषिदैवतच्छन्दसां स्वरूपकथनम्) 886
894, 936
(नवकण्डिकाचिकण्डिकासूत्र), 955
(अष्टादशपरिभाषायां मन्त्र ऋग्यजुषम्) 974
(प्रवर्ग्योत्थानकूर्मलक्षणादि), 997
(स्नातकनियमादि), 1005
(स्नानसूत्रविवरणम्), 1007
(मूलशान्त्यादि), 1032
(कात्यायनप्रणीतपरिशिष्टम्), 1033
(पौर्णमास्यादि) 1064
(श्रौताधानस्थालीपाकपद्धति), 1071
(आश्विनाग्नौ देशपाकघटनप्रदीपिका), 1075
(अहीनपद्धतिप्रभृति), 1087
1091
(मण्डपकुण्डादिसाधनम्) 1114
1119, 1121, 1122, 1126
(मण्डपस्य मध्यमकनिष्ठत्वादिभेदेन द्वारादिमानम्), 1130
(मण्डपकारिका), 1132
(श्रौतवेदिनिर्माणकारिका), 1134
(आग्रयणम्), 1137
(संस्कारगुच्छ जन्मदिनमारभ्य दशदिनपर्यन्त षष्ठिकाद्युपचारादेषु कर्तव्यानि), 1173
(अध्यायोत्सर्गनिमित्तकमष्टकामम्), 1176
(मूलविधानकण्डिका मण्डिप्रमरणी), 1209
1215, 1220
(यजुर्वेदीयशाखानां शाकल्यवैयदेव), 1226
(महावैश्वानरसाम), 1249
(रहस्यच्छन्दोलक्षणम्), 1318
(सोमोत्पत्त्यादि), 1321
(रविकाण्डादि), 1378
(महाशान्त्यादि), 1415
(शौनकोक्तोपरथशान्त्यादि), 1420
1431, 1468, 1471
(शिक्षा, निरुक्तम्), 1492
(पराशरी शिक्षा, पाणिनीयशिक्षा and
कामदी शिक्षा), 1515
1521, 1522
(उदात्तादिस्वरप्रक्रिया), 1530, 1531
1539, 1549, 1572
(यजुषु ऋत्विजामितिकर्तव्यानि वैखानसीयेष्टिप्रभृतिकञ्च), 1589
(महारुद्रहोमादि), 1603, 1604
(दर्शपूर्णमासादि), 1607
1649, 1650
(संस्कारप्रकरणम्), 1653
(यक्ष्मनाशप्रयोग), 1660
(स्मार्ताधानसामग्रीसंस्कारक पत्रम्), 1661
1668
(बलिवैश्यनित्यश्राद्धविधि), 1677
(सन्ध्याप्रश्नमादि), 1678
(वैश्वदेवकालनिर्णयादि), 1710
(गायत्रीनिर्णयादिकम्), 1716
(मुण्डकाद्युपनिषद्) 1718

(कालाग्निरुद्राद्युपनिषद्), 1719
(ईशाद्युपनिषद्), 1720
(लक्ष्मीचरित्रप्रभृति), 1721
(ऐतरेयप्रश्नेतिकेनिचिदुपनिषद्), 1722
(केनकाठकतलवकाराद्युपनिषदां भाष्याणि), 1724
(उपनिषत्सुयत्र), 1725
(उपनिषत्पञ्च), 1726
(मुण्डकाद्युपनिषद्), 1727
(शिक्षाप्रभृत्युपनिषद्), 1728
(आथर्वणीया उपनिषदस्तथा नारायणीयाद्य), 1729
(यज्ञीयमन्त्रव्याख्यान प्रश्नाद्युपनिषद्भाष्यञ्च), 1731
(प्रश्नोपनिषत् and कैवल्योपनिषत्), 1760
(गायत्र्युपनिषत्प्रभृति), 1761
1845A